

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH.

ROČNÍK VII.

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR
PhC. VLASTIMIL DORAZIL.

1 9 2 6

Majitel, vydavatel a nakladatel: „Ústředí katolického studentstva československého“.

Tiskne Československá akciová tiskárna v Praze II., Spálená 15.

OBSAH

VII. ročníku »Jitra«.

Články vzdělávací a ideové.

Bouchal Fr.: Přeměna rtuti ve zlato.	127	Krlín J. Dr.: La »Česká liga akad.«	278
— Záhadný svět.	153	et »Moravan«.	238
— Nové ultra X paprsky pův. kosmického.	209	Kubeš J.: Knihařství.	243
— O radiotelefonii.	230	Mao L. D.: Maria, Auxilium Christianorum.	123
— Z dějin atomu.	274	Novotný Fr., C. ss. R.: Vánoce a atheismus.	225
Bouzek J., kanovník: Vrchol bohopocty.	130	— František Palacký a náboženské boje u nás.	247
148, 180, 227		— Vztah Palackého k církvi katolické.	96
Čech Ant.: Katol. student o prázdninách.	264	Pavlík M.: Nově objevený prvek č. 75.	4
Červenka J.: Monsignore Francesco Mar-		Plocek Dr.: Práce modlitbou.	32
maggi.	8	— Pax Romana.	121, 187
— O epyllích básníků římských.	125, 162	— Karolinum.	178
— Pověst o Elektře.	269	Podhorský R. V.: Přišlo.	217
Dorazil Vl.: Náš program ve světle práce.	2	— Až jednou.	66
— Význam 28. října.	25	Pragensis: Latina na střední škole.	262
— Do nového roku.	117	Sahula Jiří: »Pokrok husitského kněžstva«.	257
Fuchs A. Dr.: Lublaňský unionistický sjezd.	14	Seibot K.: Česká liga akademická.	94
Havel Al.: Pravda o sv. Janu Nepomuckém.	98	Svozil O.: Za zemřelým J. Š. Baarem.	211, 233
Katica P., Bělehrad: Bogomoljci.	250	— Umělecké proudy v české poezii za války	
Klement K. C.: Prak.	53	a po válce.	260
— K světlu.	85	— Dvacet let spolku katolických akademiků	212
— Zjevení Páně.	118	»Moravan« v Brně.	236
— Několik slov o volbě povolání.	145	Špůrek St., C. ss. R.: O výchově vůle.	
— Krátké postní rozjímání na téma: Co nám		— ský: 30 let studentských exercicií na Vele-	
schází.	170	hradě.	
— Velikonoční touha.	209	Talanda: Vzpomínka na Karla Dostála	
Konstantin P.: Svátky v latinské církvi.	150	Lutinova.	
183		Dr. Valenta: »Do nového studijního roku«.	
Krlín J. Dr.: Svatý František z Assisi.	54	Verián Jar.: Leon Bloy a Jules Barbey	9
		d'Aurevilly.	

Básně.

A-dur: Jaro.	207	Fahoun L.: Obrázky.	189
Aleš a Sára: Louka z jara.	231	— Kuře.	218
Arad R.: Modlitba.	63	— Svička.	243
— Ta ruka otcova.	242	Hanácký S. R.: Málo nás.	7
B.-in-: V údolí.	147	— V boji.	95
Dagmar: Již dlouho je tomu.	216	— Večerní nálada.	207
Dorazil Vl.: »Svatému Václavu«.	15	— Mariánská romance.	241
— Životu.	149	Jesenský J. Z.: Pravá láska.	155
— Královně máje.	229	— Večer.	159
Etis Viktor: Křest Hessův.	64	— Já nevím.	190
Fahoun L.: V proudu.	64	— Quo vadis?	232
— Moucha.	69	— Nejvyšší štěstí.	238
— Komedianti.	99	Jišský K.: K stanům života.	235

Jevjak M.: Tichý večer.	69	Pokorná M.: Svě matince.	93
— V mojom rodnom kraji.	157	Pokorný: Vzpomínky.	31
— Za dedinkou.	205	— Tak mnohdy.	90
K. V.: »Rekrutům«.	265	— Vesna.	207
Kaněra Vl.: Můj živote.	26	Prešern: Memento mori!	9
— Ozvěna.	40	Slavec: Poutník.	27
— Před půlnoční.	92	— Když se stmívá.	27
— Matka.	127	— Zvuk pod zemí.	180
Kolek: Do světa.	29	Svoboda M.: Zima je tady.	99
Kostelecký: Poesie hudby.	27	Šerý: V tajemné dálky.	3
Kvitkovický: Dvě věci.	240	— Podzimní zvěsti.	11
Korytný V.: Rozpomínám se.	93	— Na úsvitu v lese.	36
Krásný Jos.: Když na oblohu zřím.	205	— Dušičkový sonet.	54
Kubera: Noc vánoční.	90	— Až přijde vesna.	178
— Kouzlo zimy.	120	— Do srdce mého sedlo si dnes štěstí.	236
— Vzkříšení.	245	Tichý: Kříž.	183
Láska A.: V podzimu.	57	Tomchyn: Modlitba srdce.	242
Lomnický-Podbrdský: Otázky.	123	Topol O.: Čin.	118
Nerad B.: Dušičkové nokturno.	29	Verián: Zjevila se mně večernice.	37
— Stříbrná hlína.	57	— K radostem nového roku.	118
— Červený míč.	129	— Velikonoce.	206
Oravčan J. C.: »U rieky«.	10	Vínek: Nemocný student.	65
Pacovský V.: Píseň podzimu.	40	Josorg: Kdo s námi.	61
Podhorský R. V.: Maminka.	28	-X-: Prosba k sv. Cyrilu a Metoději.	244
Podzámecký Št.: Vy posviatné steny chrámu.	238		

Prosa zábavná.

Aratron J.: S. O. S.	55, 215, 238	Podhorský: Obrázky z Tater.	11
Čech Ant.: Slovenské lesy.	275	Prukner: Jitro.	30
Franěk L.: Vzpomínky na Grado.	160	— Štěstí.	62
— Grado.	208	Rjepkin F.: Přestávka.	6
Forejt J.: Rodčovy trampoty.	37	Svozil: Kosa na kámen.	44
Jesenský J. Z.: Cesta do Neapole.	214	— Jak byl Jožka Kasanův v Paříži.	203
Jurča: Podivné závody.	41	Sýkora V.: Dojmy z prázdninové cesty.	43
Krybus: Za vznešeným ideálem.	60	— Život akvaria.	204
Křížek Fr.: Črty z cesty.	16	Šumavský J.: Úřední povinnost.	245
— Pohádka.	89	Voleská Marie: Žklamání.	90
Kutílek Jos.: Lokálka.	190	Zmeškal I.: Kolo.	155
Lipinský Jar.: »Co zavínil pavouk«.	271	— Holíč.	206
Mikulka Dr.: Osudná latina.	232	Častenský V.: Bouře.	216
Novouličník: Nešťasný Jožka.	131, 157		

Cyrlometodějský věstník.

Dorazil Vl.: Památce Stojanově. (Báseň)	258	Rones K. Ferd.: Bývalý ruský vyslanec Dr. M. Andrejev katolickým knězem.	9, 266
Drav: La Lique Cyrilo-Methode d'étudiants.	12	Wladimirovič W. Novotnyj-	
Nesrovnal F. K., T. J.: Apoštolátní odbory ve spolcích.	276	F. K. Rones: Co překáželo Rusku sblížit se nábožensky a kulturně se západem.	3
Rones K. Ferd.: Stojanův cyrlometodějský ideál a my.	1	— Témata a prameny pro přednáškovou činnost v S. Č. O.	13

Hlídky sociální. 109, 139, 172, 223
Hlídky zahraniční. 138, 171, 195, 222, 256
Rozhledy organizační. — Povšechný. 20, 45, 70,
100, 133, 164, 191, 219, 251.

JITRO

O B S A H

OČNÍK
VII.♦

Do nového studijního roku. — Vlastimil Dorazil: Náš program ve světle práce. — Ant. Šerý: V tajemné dálky. — Dr. Plocek: Práce modlitbou. — Bohuš Nerad: Utajené toužení. — Fedorovič Rjepkin: Přestávka. — St. R. Hanáček: Málo nás. — J. L. E. Červenka-Chiaramonte: Monsignore Francesco Marmaggi. — Fracet Presern: Memento mori! — Jaroslav Verián: Leon Bloy a Jules Barbey d'Aurevilly. — Joža C. Oravčan: U rieky. — Ant. Šerý: Podzimní zvěsti. — R. V. Podhorský: Obrázky z Tater. — Šimek Fr.: K nové práci! — Dr. Alfred Fuchs: Lublaňský unionistický sjezd. — Vlast. Dorazil: Svatému Václavu! — Fr. Křížek: Črty z cesty. (Cesta. Lido.) — L'organisation des étudiants catholiques en Tchécoslovaquie. — Rozhledy: organizační, povšechný.

ČÍSLO
1.♦

V PRAZE V ZÁŘÍ 1925.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace Praha II., Panská 1. — Telefon 8935 IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Z redakce : Čtenářům „Jitra“. Zahajujeme nový ročník našeho milého časopisu katolického studentského středoškolského „Jitra“. S novými silami, načerpanými o prázdninách, zahajujeme nový život a práci. Kéž by tento svěží, nový ruch byl zřetelně patrný všude a u všech v SSS i těch, kdož jednotlivě naše „Jitra“ odebírají. Vážme si ho, svoji lásku k studentské a katolické věci projevujeme zvláště ve zvýšeném zájmu o „Jitra“. Šířme je, zjednávějme mu nové odběratele, agituje pro ně, neboť tím dopomáháme i rozvoji našeho hnutí a pevnému zakořenění myšlenky cyrilometodějské a svaťováclavské v našem drahém národě. Účinnost „Jitra“ je buditelská. Buďme tedy jeho nadšenými čtenáři i propagátory!

Vlasťimil Dorazil.

Redakce nepřijala : J. Pokorný. Přišlo až po uzávěrce ročníku. — M. Dvořák. Hádanky Vaše budou v příštím čísle. — L. Knytl. Pro opoždění až příště uveřejníme. — Dubský B. Čiňte se stále a zašlete jiný příspěvek, snad se bude jednou hodit. Zklamání při prvním pokusu není třeba brát tragicky — M. Gardová. Vaše básně jsou opravdu rýmem i věcně dokonalé. Co nutno cenit, je zvláště jejich prožití, reflexivní ráz. V „Jitru“ bohužel by nenalezly pravého pochopení. Více odůvodním v dopise. Nicméně zašlete nové se vztahem k posláni „Jitra“ — Podhorský: Děkuji za pěkné příspěvky. Jeden odkládám na příště. — Oravčan. Básně jsou celkem vhodné. Jen onen světobolný tón stále z mnohých se jednostranně ozývá. — Ant. Šerý. Některé uveřejňujeme. Nezapomeňte přispívat i nadále. — J. Verián. Vaše příspěvky jsou psány stále učeným stylem. Jen jeden se blíží úrovni čtenářstva našeho „Jitra“ a ten je uveřejněn. Jasnost myšlenky nám musí být základním požadavkem při řešení určitého tématu. — A. F. Slavec. Něco odloženo ještě do čísla následujícího.

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V ZÁŘÍ 1925.

ČÍSLO 1.

Do nového studijního roku.

Začínáme nový studijní a správní rok.

Cesta, po níž kráčíme, jest pevná a dobrá. Běží však mnohými nebezpečími.

Pevná a dobrá jest proto, že základem má Skálu Petrovu. Cílem jejím jest obroda českého národa v duchu učení Kristova.

Slovanští apoštolové sv. Cyrill a Methoděj donesli pravou víru našim předkům. Chováme ji jako nezadatelný odkaz jejich a odkaz sv. Ludmily a sv. Václava. Jdeme cestou, prospěšnou národu a osvobozené vlasti, pamětlivi slavných dob Karla IV., za něhož byla Praha střediskem a srdcem Evropy.

Úkolem každého z nás jest studium a nezdolná snaha žíti životem bezpodmínečně podle náboženství a vypěstiti si pevný, dobrý, charakter.

Organisačně jest nutným požadavkem disciplína, svornost, vědomí jednoty a plynoucí z ní síly a neúporná drobná práce mezi kolegy a lidem.

Idea a povinnost necht' nevytizí nikdy z mysli naší!

Jen tak uplatníme se jednotlivě i v celku v praktickém životě, pouze takto překonáme všechny nástrahy a nebezpečí, jen tak bude lze dosáhnouti konečného cíle.

Nelekejme se žádných překážek. Pojd' me hrdě se zdravou, svěží myslí i v tomto studijním a správním roce po pevné a dobré cestě za vytčenou metou. Chopme se svorně a s radostí díla; vždyť je to ku zduaru vlasti a církve.

Dr. Valenta,

předseda Ústředí a senior České Ligy Akademické.

Náš program ve světle práce.

Náš výtečný pedagog Jan Amos Komenský vytýká ve svém rozboru výchovné činnosti, že pěstujeme při ní tak často ratio a oratio, samé rozumování a mluvení, zapomínáme však na podstatnou složku výchovné činnosti, totiž operativ, skutečnou práci. Běžná dnes už fráze, oblíbená v lidu a jistě o důvodněná, rovněž praví, že nestačí slova, nýbrž že je třeba skutků. »Po skutcích poznáte je.« potvrzuje Písmo. »Ne ten, kdo mi říká pane, pane, vejde do království božího, nýbrž ten, kdo plní vůli Otce mého, jenž je v nebesích.« Tedy skutků, práce, agilní činnosti je nám třeba. Všem a tedy i nám!

Práce šlechtí ducha, práce povzbuzuje, dodává odvahy, síly, radostný život, práce přináší ovoce. Proto práce jest prospěšná, nutná životu lidskému. To jsme mohli dostatečně vypořizovati na svém hnutí studentském. Vzpomeňme jen, kolik nás bylo, když jsme rozhodli položit základy k organizaci katolického studentstva. Jedinci, zde dva, tři, čtyři, tu nepatrné hloučky. Ale dali se do práce, činili se mužně, vyvíjeli živou činnost a dnes tito jedinci vybudovali skoro v každém městě organizaci katolického studentstva, ať už je jmenuje SSS, S. odbor Orla, Vzdělávací kroužek a podobně. Co to bylo jen překážek hmotných, rázu finančního; otázka místností spolkových a chování se profesorského sboru místního je jiná trapná kapitola. Bohudík dnes už namnoze se na nás pohlížejí jinak, naše snahy jsou respektovány a otázka práva samostatné existence je pro nás vyřízena. Vynutily si toho samotné poměry domácí. Proud pokrokový s tendencí liberální, protikřesťanskou a zvláště protikatolickou vytvořil si svou formu spolkové činnosti mezi studentstvem čsl. tak, že je pevně vyhraněno na dva směry kulturní, náboženský (katolický) a nábožensky indiferentní nebo bezvěrecký. Proto je u nás nejvyšším orgánem studentstva t. zv. pokrokového »Ústředí Svazu studentstva čsl.« a katolického »Ústředí katolického studentstva čsl.« Jak rozdílná je činnost obou organizací, o tom nás přesvědčí stanovy a praxe.

Naše studentstvo katolické počalo se organizovati hlavně v době popřevratové, kdy se u nás rozmohla horečka živlů protináboženských, jež vyučování náboženství z moci parlamentu omezily na školách středních velmi citelně. Náhrada za tuto nedostatečnou výuku náboženskou byla poskytnuta částečně v nově založených SSS. Idea náboženská byla tedy a je podkladem naší činnosti. Velký důraz kladen v době nábožensky vlažné na praktickou stránku této výchovy. Proto katolický student a studentka účastní se horlivě náboženských úkonů, pobožností, chodí častěji k sv. svátostem, stojí v popředí katolického ruchu, vynikají příkladně v ohledu mravním, povzbuzují mládež netečnou, aby se postavila po jejich bok za vítězství ducha Kristova v okolí a národě vůbec. O zdárné vedení náboženské starají se u nás obětavě duchovní rádci, kteří radí, poučují a dozírají. Posilu duševní hledá naše studentstvo v exerciciích.

Duch náboženský sílí a sílí dosud i ducha národního, vlasteneckého. Zatím co ulice křičela na zdar vlasti, provolávajíc hanbu Římu, katolicismus čsl. uchovával ne na jazyku, ale v srdci tu »chudobku« českého práva a sebevědomí, aby podle slov V. B. Třebízského »neupadla v zapomenutí.« Náš názor na vlastenectví je zcela odlišný od názoru studentstva t. zv. pokrokového a ulice. Jak to? Dobře. Už Wilson zdůrazňoval, že náboženství je základem mravnosti, mravnost pak základem státu. Nuže, my stavíme pilíře státu, žijeme-li nábožensky. Kdo takto nežije, boří tyto pilíře a je tedy nepřítelem státu. Není vlastencem ten, kdo se zdobí trojbarevnou trikolourou na těle, uvnitř však hlodá mu zmije sobectví, nenávisť proti bližnímu. Ten, kdo nezištně pracuje, obětuje se pro dobro a pravdu, kdo má smysl pro úctu, poctivost a svědomitost, je vlastencem pravého charakteru duševního. Člověk-křesťan má k němu přirozeně nejblíže.

Katolické studentstvo však ohlíží se i do minulosti a čerpá svou posilu v historii národa. Ta má své skvělé počátky v době cyrillo-methodějské a svátováclavské, po níž byl

národ zmítán husitskými rozbroji a skončil nešťastně na Bílé Hoře. Katolický student ví, co znamenala pro náš národ doba osvícenská s vlasteneckými kněžími v čele. Proto i činnost přednášková v SSS se odnáší dosud silně k našim národním patronům, světcům, buditelům a tvůrcům samostatnosti, šíří slávu Velehradu, St. Boleslavě, Sv. Hory, Hostýna, Sázavy atd. a dovršuje tuto vlasteneckou úctu poutěmi. Není akademie, není divadla neb jakékoliv produkce, není ani sjezdu, v nichž by se neobráželo hluboké vědomí národní na podkladě cyrilomethodějském či svatováclavském.

Idea, již v SSS pěstujeme a již výraz spontánní dáváme na svých krajinských a valných sjezdech každoročně, je nejen náboženská a národní, nýbrž i sociální. V SSS usku-
tečňujeme vzájemným stykem a spoluprací opravdové bratrství a solidaritu. Křesťanství vykytá tu v životodárný element lásky, jenž v životě jistě přinese požehnání. Všichni jsou si rovni, všichni jsou povoláni k práci a všichni se radují z ovoce práce. Burcují k životu ostatní složky katolického tábora, staví se v popředí jeho, zvláště mládeže, rozvíjí činnost přednáškovou, šíří prakticky sociální smýšlení, zkrátka apoštolují. Dobro církve a katolické věci je jim nade všecko. Demokracie má v nich silnou oporu. Posledně stávají se i Vincenciány, tuží se charitativně, vybuďovali si svůj tisk a mohutné organizace akademické, pracují osvětově, zkrátka šíří katolicismus do hloubky i do šířky. Zřizují podpůrné fondy v SSS i v akademických střediscích, mají v Brně i v Praze své koleje, čítárny atd. Katolická veřejnost chápe jejich tužby a v Mikulášském daru každého roku snaží se ukázat své sympatie k mladé naší inteligenci. Podniky katolického studentstva jsou také namnoze vyhledávány a hojně navštěvovány.

Těž s cizinou navázány jsou cíle styky, jež umožňuje v prostředí slovanském hlavně »Cyrilomethodějská Liga Studentská« v prostředí zahraničním vůbec Pax Romana.

Tak se nám jeví činnost spolková v přehledu v poslední době. Organizace naše se stabilisují, hnutí zapouští sice pomalu své kořeny ale nebuduje na písku. Jsme zde a dnes se s námi již musí počítati. Tento respekt vybojoval si katolický český student a studentka sám, vlastní prací a za svízelných podmínek. Dnes vchází naše hnutí do nové etapy svého spolkového života. Byl-li dříve více obranný, nyní se prohlubuje, a projevuje se stejně intensivně jako extensivně. Nejtěžší stadium vývojové zdá se býti překonáno.

Ant. Šerý:

V tajemné dálky

V tajemné dálky,
kde neznámé se horizonty šíří,
kde světlo vládne nad tmou netopýří,
kde jiný svět své otevírá krásy,
kde žádný bol, však samá radost asi,
kde samé blaho jen a samé štěstí,
kde život plyne klidně, bez bolestí,
kde rozkoš předčí každou rozkoš světa,
kde doby míjí rajského jen léta,
kde po zimě a mrazu není tuchy,
kde vznáší se jen světců, světic duchy —
v ty tajuplné dálky
má duše se světa by letět chtěla,
v ně vznést se na perutích archanděla ...
A až by v dálky ony doletěla —
tam vplynouti by chtěla — do Kristova těla.
Těch mysteriosních dalek!!!

Práce modlitbou.

Ne každá práce jest modlitbou, nýbrž jen taková, která odpovídá definici modlitby, jež jest skutečným pozdvižením mysli k Bohu. A tím lepší práce, tím vznešenější a vzácnější výsledky, čím vroucnější modlitba, čím úplnější povznesení mysli k Bohu. V modlitbě zapomínáme na sebe a výsledky, které z práce takové vzejdou, jsou nesobecké, nejsou připsány nám. Nejkrásnější jest jistě práce, která jest láskou samou. A její výsledek pak má podle toho hodnotu dočasnou, po případě trvalou.

Doba dnešní nezná modlitby, nejen otevřené, formální, ale ani té skryté, jejímž výrazem nejsou slova. Naše doba pracuje pro výhody materiální, stará se, aby její údové užili všeho, co tento život poskytuje. Jest to doba sobectví, ziskosti, doba tělesných žádostí, ne však doba práce, té pravé práce, jejíž užitek by ukazoval na ducha, kterým se nesla. Jen modlitba má nárok na to, aby byla odměňována výsledky trvalé hodnoty a jen nadšené povznesení mysli k Bohu a zapomnění sebe v práci nese pomníky nesmrtelnosti. Dnešní doba je po této stránce dobou úpadku, nestaví si nesmrtelných pomníků; nemůže jich mít, poněvadž nemá daru vyžívání se v modlitbě.

Práce nesmí býti diktována sebeláskou a touhou po jméně. Příteli milý, co ti platné tvé jméno vědecké, když tvoje věda suchá a ty jejím suchým patronem, co ti platno tvé jméno státnické, když ti každý může vyčíst, že tě k němu vede tvoje domýšlivé já, co ti platna tvoje přednost stavovská, spolková, školská, když využívá každé příležitosti, aby se povýšila nad své okolí, snad jím i pohrdala; co ti platno tvé bohatství, když jsi je zasvětil sobeckému životu a vyžití se, co ti platna jiná dobrá vlastnost, když její ovoce má sloužiti ďáblu. Takové výsledky práce jsou domečky z karet a neviditelná ruka Prozřetelnosti hroutí domečky před tvýma očima. A tobě nezbuďte ničeho a se zvlhlýma očima stojíš nad svojí prací a často pak zoufáš.

Velká doba rodí velké muže, dobu tu určuje sama Prozřetelnost, ty pak, příteli, máš svobodnou vůli buď státi se velkým mužem anebo klesnout v zoufalství nad zhrouceným domkem z karet. V takové asi situaci zklamaného jest dnešek a jen závistivě hledí na šťastnější včerejšek a matně v myšlenkách se mu rýsuje zítřek, rovněž šťastnější dneška. Snad stojíme před šťastnějším zítřkem!

Šťastný zítřek připravují všechny složky lidstva a zodpovědnost za šťastný či nešťastný zítřek ponese i naše organizace katolického studentstva. A proto, milý příteli, na prahu nového správního a stuného roku několik pokynů pro tebe.

Pán Ježíš při Poslední večeři vzal do svých svatých rukou chléb, dobrořečil, lámal jej a dával apoštolům svým se slovy: *T o t o j e s t t ě l o m ě !* Dal jím sama sebe, to nejdražší, co jako člověk na tomto světě měl. Dal jím je zdarma — z lásky. Jeho vznešený dar byla nejkrásnější modlitba, jaká kdy ústy lidskými prošla. A proto výsledek té modlitby má povahu věčnou a jest nevyčerpatelnou útěchou všech dob a lidí.

Příteli, nemohl bys i ty alespoň napodobit svého Mistra, zahloubat se v modlitbě v sebe, pokud jen to dovedeš a celé to své nitro věnovati všem?! Máš komu je věnovati: Bohu, Vlasti a pak v ovoci i sobě. Co ztratíš při tom, když vyplníš mezeru ve společnosti lidské, kamž tě ve svých věčných úradcích postavil Bůh, práci s povznesenou myslí k Bohu místo práci, diktovanou sobectvím. Času tě ta prvá tvá práce více stát nebude, sil tvých více nevyčerpá a jejího užítka nepozbudeš, vzdyť bude zmnohonásoben. A varuj se, abys ve své zaslepenosti nestál nad svou prací jako nad zhrouceným domkem z karet.

Schopnost modlitbou zanícené práce nedá se získati lehce. Jistě je svrchovaně těžkým pohroužit se při každém díle v sebe a dílem svým zapomínat sebe, velebit Tvůrce věčného a pracovat pro veškerenstvo. Není však nedosažitelnou. Cesta k ní je prostota. Či myslíš, příteli milý, není i to vznešená modlitba, když studuješ proto, abys svými vědomostmi oslavil Boha a Vlast; nemyslíš, že rozmlouváš s Bohem,

který ti dává útěchu, když mnohdy ve strachu před spravedlivostí profesorovou obracíš oči k Němu a v jeho Věčné knize čteš odpovědi na otázky, které tě snad čekají. A stojíš-li ve spolku na podiu a mluvíš o svém tematě v zanícení, kdo, myslíš, že tě v té modlitbě sílí? Píšeš dílo a daří se ti podobně. Milý příteli, zkus to a přesvědč se sám, piš pro svoji samolibost a jindy piš pro Boha, pro veškerenstvo. Myslím, že mi dáš za pravdu.

Dante nebyl by nesmrtelným bez modlitby, Pasteur nebyl by nesmrtelným bez modlitby, prostá pasačka z Lourdu nebyla by nesmrtelnou bez modlitby, sochaři, básníci, malíři, vědci, atd. atd. byli by zapadli se svými díly, kdyby jejich díla nebyla modlitbou.

Ty, milý příteli, po tak vzdálených metách toužit nemusíš, v každé práci najdeš uspokojení i jako prostý voják, i jako velící generál, musíš ji ovšem provázeti pravou modlitbou. Ve vši skromnosti zpytuj sebe, modlitbou posvěcuj malé činy a svoji spokojenost si zajistiš. A modlitba tvá je přece lehčí než tvých kolegů, kteří nemají otců odkaz víry pravé. Doba dnešní stůně proto, že se dosud nedala vésti, že byla pyšnou sama na sebe. A kdo ji měl vésti? Nesmrtelná idea dobra a krásna, pravá modlitba. Ano, idea jediné jest s to vésti a kdo tomu odpírá, kope hrob sám sobě. Ty ideu máš, ideu vznešenou, posvěť jí každé své dílo a postarej se, aby v tvém srdci hořelo nadšení, které je s to uspokojiti tebe a veškerenstvu přinést užitek. Důvěřuj v sebe a přesvědč sebe, že, tak-li budeš pracovat, získáš i světské slávy, po které svět tak rád touží, byť by touha tvoje se nesla jediné k uspokojení tvého nitra, k proniknutí smyslu života. Náplň životapak spočívá v jeho pochopení. Na jeden známý příklad účinku modlitby bych ti chtěl, milý příteli, poukázat. Znáš způsob volby papeže, který se zve quasi per inspirationem. Vidíš, modlitba zde tvoří div, který je nesmyslný člověku zlé vůle, který jest však jasným tobě. Modlitba vnuká, shromáždění je jednomyslné, volba je vykonána.

Promiň nám tato, hned na počátku roku dobře míněná slova a věnuj jim trochu pozornosti. Kdo ví, zda ti nepřinesou štěstí. A nic si z toho nedělej, nebudeš-li s to sama sebe v práci najíti a plně vyčerpat a její výsledek vložit do vínku dobám příštím. Jedno ovšem musíš nutně, pracovat k tomu, aby se ti to podařilo. Hledej cesty a drž se přísných forem života. Katolicismu vytýkají formalismus, a pamatuj, že přísný formalismus jest prvou cestičkou k metě, kterou jsem se snažil naznačiti. Kdo neztratil formu a má dobrou vůli, dojde i k opravdovosti. Mimoděk mi připadají na mysl slova duchovního pastýře kteréhos, jak radil věřícímu otci, který se strchoval o mravní úhonu syna-studenta. Ten dobrý pastýř pronesl pouze: Přesvědčte se, zda plní své povinnosti s modlitbou, aspoň formální!

Nejzazší devisou tvojí i tvého okolí budiž: Bohu, vlasti, sobě.

Bohuš Nerad:

Utajené toužení.

Jak často vídám, jak kol lampy krouží
večerních mūr ty mihotavé stíny,
jak motýl pomalu se k světlu plouží
a k lampě letí — za ním spěchá jiný

a roje mušek, jepice, co žijí
jen jedinký den, pouhý den, nic více,
mně zdá se, že z toho světla pijí,
že toho světla chtějí ještě více.

A za těch večerů po celém kraji
jak utajené toužení by létlo
a všichni tvorové si šepotají:
My nenávidíme tmu — chceme světlo!!

Přestávka.

Konečně zvoní.

Spokojené »aá« ozvalo se z třiatřiceti hrdel statných septimánů. Jakoby zapoměli, že jsou ve škole, která má důležitý úkol výchovný pro život a žádá sebezáporu a kázně.

»Dost! Nemohu, nepustím, ani kdyby to vlastní bratr byl. Nedostatečně v konferenci. Já vás naučím, lenochu, Nováku, sedněte si!«

Novák se pokouší ještě v poslední chvíli rozřešit úhel dvou kružnic, ale marně. Bohové na Olympu jistě na něho zanevřeli. Ruka profesora vznáší se již nad katalogem a brzy je tučná nedostatečná připsána ke jménu Novák, který flegmaticky odkládá křidu a hledá pomoci u třídy. Než co je teď třídě po úhlu dvou kružnic? Profesor je již přece venku a třída rozradostněna nad tím, že osud nedostatečné stihl dnes jen jednoho a ne všechny (jak se obvykle stávalo), upadá v jásot, který se stupňuje v pekelný řev. Nejprve všichni jako hladoví vlci vrhnou se na Slavíka, který donesl z domu »zabíjačku«. Slavík se brání jako Achilles u Troje, ale marně. V okamžiku vše rozebráno a uloženo v bezedných jícních septimánů. Rudi, který nejlépe uměl navštěvovat v přestávkách lavice kolegů, u kterých tušil nějaký tučný bakšíš, spokojeně se olizuje. Hotový komunismus ovládl třídu, jež je nyní, alespoň do příští přestávky, dostatečně nasycena. Poněvadž jsou to gymnasisté, kteří ovládají »klasiky«, ihned po způsobu starých Římanů uspořádají zápasy. Vlk jako římský tribun stojí na lavici a jménem třídy volá: »Panem et circenses.« Ihned odstraněn stolek a Rudi určuje dvojice zápasníků: Cyra a Stróhel, Basista a Teplý, Fijón a Tonek atd. Než se nadál, držel již Cyra utržený rukáv, Basista zazpíval bez námahy komorní »á« a Fijón s opovrhlivým gestem prohlásil, že on zápasí jen podle pravidel a zápas končí. Zápasy tedy pro nedostatek účinkujících odloženy na příští den. Brzy však našel se dobrodinec, který se postaral o zábavu. Byl to odlesk třídy — zosobněná studentská legrace — osoba Evžena V. Třída na něho pohlížela s vážností. Měl za sebou již několik tanečních kursů, beze strachu kouřil v přestávkách na chodbě i v ústraní, hrál football v prvním mužstvu, nepsal latinských slůvek atd. Evžen tedy postaral se i o zábavu ve třídě na své risiko. Minulý večer byl »duch třídy« v tanečních, kde po prvé ozývaly se zvuky amerického »jazz-bandu«. Hned »sháněl« tuto ušlechtilou zábavu i ve třídě. Rudi dostane kružítko, kterým statečně buší v taktu do převráceného umývadla a Cyra s Basistou pískají nejnovější popěvek »Ó Katarino«. Aby byla hudba úplná, bouchá Maník na stůl, Smékal na okno a Evži donesl od školníka kuchyňské »skřídélky«, na kterých vyluzuje teď vařečkama příjemné zvuky »jazz-bandu«. Celá třída zpívá a píská s sebou. Nastává rozjařená nálada. Pískání, bouchání na stůl, lavice, tabuli a okno mísí se s nádherným zpěvem. Třída jako by se na chvíli proměnila v africkou step. Spousty prachu, řvaní vznáší se ve vzduchu a septimáni neslyší, že zvoní. Do třídy vletí zelený tercián a beze všech okolků hledá v koutě mapu »Starého světa«. To dopálí Tonka, který v tom vidí drzost a netaktnost vůči starším kolegům. Uštědří neznalci ostrý »bon-ton« (žáci mladších tříd museli totiž při návštěvách ve vyšších třídách klepat). »Marš ven!« zní mu v pozdrav. Tercián letí ven a třída se baví dál. Všecko tone přímo v extasi. Však běda! Náhle se rozletí dveře a v nich se objeví třídní s výrazem rozhněvaného Dia ve tváři. Jako vyplašení vrábci rozprchlí se nadšení propagátoři hudby z uměleckého podia. Vypadá hrozně Převrácené umývadlo na stole, rozbité kousky křidy, »skřídélky«, vařečky, triangel atd.

»Tož vy tak! Styďte se, chásko nezvedená! Na zítra za trest přeložíte článek 68. o výmluvnosti Ciceronově. A dost! Veselý, Gabřík, Maník, Brčko etc. čtyři hodiny karceru. Já vás naučím, nezvedenci! Styďte se, už i terciáni chodí na vás do sborovny žalovat. Škandál.«

Prudké bouchnutí dveří ukončilo neočekávanou bouři. Všichni jsou zamlklí, jen Rudi uléví si s povzdechem: »Nemá pochopení pro moderní směry v mládeži, hudby milující.« Ostatní se zarděli a styděli za tyto klukovské kousky, které se hodí někam na ulici a ne do třídy. A k tomu ještě s e p t i m á n i, kteří stojí před maturitou!

Po druhé se již v přestávkách mírnili a více si hleděli svých učebních knih, aby se učili pro život. Pak také nebylo už ani tolik nedostatečných a nebylo třeba ani žalujícího terciána, který by musil třídu uvádět na cesty kázně, slušnosti a úcty ke škole, jež má být dílnou lidskosti. Septima fuit ab hoc tempore in disciplina excellentissima. Evžen už neprováděl svých tanečních umění ve třídě a sám zanevřel na moderní tance, jež jeho dovednost nejen před profesorem, ale i celou třídou kompromitovaly. Dal se na pokání, studoval pilně a ostatní se snažili stejně pilně s tím.

St. R. H a n á c k ý :

Málo nás.

Povídal mně svého času kdosi:
Vymření prý úplné nám hrozí,
v této těžké, církvi nebezpečné chvíli
nemůžeme spoléhat se na své síly;
nás prý zdolá čas,
neb je málo nás.

Pravda, velmi dálné cíle máme —
naše odvaha však velká jest.
Máme dobré pomocníky samé:
věčnou pravdu, bezúhonnou čest.

Počtem nás je málo, uznáváme. —
Také věrnost máme v prsou svých.
Za své přesvědčení život dáme,
za Krista, jenž sídlí v nebesích.

Srdce naše píseň lásky hude,
nepoznalo nikdy, co je lest;
za povinnost si vždy klásti bude
dělat církvi, vlasti naší čest.

Nelekne se nikoho.
Jsou snad rady naše chudé?
Nikdy! — Nás vždy mnoho
bylo, jest, též vždycky bude.

Monsignore Francesco Marmaggi.

Dne 6. července 1925 opustil z rozkazu Sv. Stolice Prahu apoštolský nuncius Mons. Francesco Marmaggi. Jeho odchodem, jehož příčina byla pro všechny katolíky republiky Československé tak bolestná, ztratili jsme mnoho, tak mnoho, že si to dosud ani uvědomiti nemůžeme.

Mons. Marmaggi začal svou kariéru jako profesor církevního práva a později jako minutant papežského státního sekretariátu v Římě. V té době také napsal svoji proslulou »Bílou knihu«. Po světové válce byl jakožto vynikající diplomat a žák proslulého kardinála Rampolly jmenován s titulem arcibiskupa adrianopolského apoštolským visitátorem do Cařihradu, na místo, které bylo tehdy ožehavými otázkami, které zmítaly po světové válce evropský zbytek tureckého imperia, zvláště pro vatikánského diplomata velmi zodpovědným a těžkým. Po dvouletém úspěšném zastávání tohoto úřadu byl jmenován apoštolským nunciem v Bukurešti, odkudž posléze přichází po odchodu Mons. Micary do Prahy, kdež po dva roky stál v čele apoštolské nunciatury.

Za ta dvě léta, která ztrávil monsignor Marmaggi v Praze, téměř srostl s pražskými katolíky a cítil se, jak často se vyjádřil, jako mezi svými. Byl cizincem, neznal jazyka této země, ale patřil jí srdcem. Lnul k českému lidu velikou láskou, která i mnohým synům této země mohla býti příkladnou. Zejména byla to mládež katolická a katolické studentstvo, které bylo stále předmětem jeho zájmu a jeho vřelé náklonnosti. Sledoval neustále snahy a práce této katolické budoucnosti českého národa, sdílel s ní všechny slasti i strasti, jež obojí tak často a v hojně míře se vyskytují v životě spolkovém, byl vždy jí starostlivým otcem a vzácným rádcem ve chvílích, kdy potřebovala rady a pomoci, trpěl bouřemi vnějšími i vnitřními. V plném dosahu přenesl na ni všechnu onu přízeň a vřelou a obětavou lásku, kterou tak velikou měrou projevoval za svého působení v Římě mládeži a studentstvu tamějšímu. Mnohokrát mně samotnému prohlásil: »Pro svou drahou mládež všechno udělám,« a že nezůstalo jen při slovech, zajisté všichni, kteří znali jeho neskonalou obětavost, s jakou jak morálně, tak hmotně podporoval všechny její ušlechtilé snahy, ochotně a radostně do svědčí a potvrdí. Ať již byl požádán o mši svatou, ať o svou účast na některé slavnosti katolické mládeže, Orelstva nebo některé z organizací studentských, aby zde svou přítomností jakožto zástupce vznešeného panovníka všech katolických křesťanů, vлил novou odvahu a sílu v mladé duše, jichž nadšení snad ve víru nepříznivých okolností začalo již chabnouti a jejichž k zásadám církve Kristovy oddanost každodenním stykem se světem byla oslabena, nikdy neodřekl, ač mnohdy, pro nával práce nebo jiné pozvání těžko mu to bývalo. Vždy s úsměvem v tváři přicházel mezi svou mládež, s nadšenými slovy povzbuzení na rtech, která dovedla zapálení v srdcích všech přítomných oheň živé víry, neochvějná naděje a vroucí a obětavé lásky ke všemu, co je veliké, krásné a ušlechtilé.

Monsignor Marmaggi může býti klidný. Odešel sice z Československa, ale zanechal zde tisíce srdcí oddaných, která zde pro něj i nadále budou bít, která s nezměrnou láskou budou naň vzpomínati a vždycky a po každé státi za ním a za tím, co hájil, až do posledních důsledků. Může býti ujištěn, že na rozdíl od jeho nepřátel jsou to lidé čistých

srdcí a čistých rukou, z národa ti nejlepší, kteří dovedou velikým věcem i obětí ty nejtěžší přinášeti. Soud dějin bude rozhodovati nad příčinami i následky jeho odjezdu z Prahy a monsignor Marmaggi nebude tím, který bude odsouzen. A dějiny nás učí, že věci velké a vznešené, byť byly předmětem útoků spodiny lidstva i těch nejhorších, což jest ostatně jen logicky nutným důsledkem, povstanou tím ve větším lesku a slávě, než kdy před akcí, jež zničití je měla, bývaly. A proto pevně doufáme, že dočkáme se i v Československé republice tohoto obratu a že vznešená idea katolicismu nabude lesku a významu nebývalého, čímž dojde splnění nejvroucnějšího přání našeho drahého monsignora Marmaggiho.

Fracet Prešern:

Memento mori!

Morituri vos salutant!

Život náš — nekonečné délky zkratka.
Co břemen klade na nás žití klopota!
Nechť noci oddech je, dne lopota —
tajemná noc i den jsou hrobu vrátka.

Před smrtí neochrání kůže hladká,
bratrství zlata, pokorná žebrota,
smrti práva neodvrátí ducha nicota,
veselá mysl, pěvců píseň sladká.

Nechť myslí ten, jenž slepě rád má svět,
slastného života červený květ,
že žatva smrti vplula nad obzory.

Kdo vesel teď o štěstí mušce snívá,
v smrtelném skonu za sebe se dívá
a tiše šeptá si, memento mori!

(Volný překlad ze slovinštiny A. F. Slavce.)

Jaroslav Verián:

Leon Bloy a Jules Barbey d'Aurevilly.

Dva Francouzi sobě tak blízcí, že není možno myslití na jednoho bez druhého. Proč ale dnes psátí o nich, když Barbey d'Aurevilly již od r. 1889 (tenkrátě jeho přítel Bloy byl v mužném věku) jest obyvatelem světa mystického?

Protože jsou umělci. Pravím jsou, protože není nové literatury; není nového umění, jest jen literatura a umění.

Leon Bloy a Jules Barbey d'Aurevilly jsou umělci, třebaš nestejných způ-

sobů. Každý má svůj způsob, své kouzlo, kterým přitahuje, získává, sympatisuje, budí obdiv a úctu.

Leon Bloy rozvínil hladinu duševní svou upřímností. Mistrný plavec metafysických fjordů obával se vždy, aby nenarazil na břeh skutečna, ačkoliv slovy skutečnosti zpracovává svou látku. U něho nenaleznete literárních gest — proslavený žebrák mluví prostě k srdci, ne, aby se líbil, ale aby »chrlil vodu nebes na dobré i zlé«, podle Barbey d'Aurevillyho.

Nechce se líbiti a přece získává. Ale ani kritikou, ani organizováním a bídou, kterou prý »nutno podporovati, aby krása jeho stránek neutrpěla«, ale krásu upřímnosti k přátelům i nepřátelům, svým křesťanstvím, charakterním patriotismem a vším: ostrým světlem i stínem. Jeho poslání je patrné: tlumočiti bídu srdce a krve své duchovním přátelům a vyrovnati poměr chudého a bohatých.

Je-li spisovatel »Zoufalce«, »Spásy skrze Židy«, obsáhlého »Deníku«, »Krve chudého«, »Rozjímání samotářova« a jiných, v nichž najdete tolik bohatství rozumu, spisovatelem rozmanitostí, platí to ještě výrazněji o oživovateli populárních historií, Jules Barbey d'Aurevillovi.

Jules Barbey d'Aurevilly je pavouk, který upřede plasticky stříbrnou síť v prostředí jakémkoliv. U d'Aurevillyho naleznete nevyčerpatelné situace, vymalované s takovou cudností, jakou vidíte jen na májovém nebi! Jeho romány jsou krásné básně, prosté filosofie, vždy živé a obcerstvující hned jako voda exotických lučin, hned jako víno, jedinečně francouzské.

Jules Barbey d'Aurevilly byl mistrem barev. Jeho barvy lidských vášní, čistých a špinavých lásek, hýří s jeho stránek jako červánky smutných i radostných západů.

Převládá u něho barva žlutá a červená se všemi odstíny barev přírodních, které kontrastují jako barvy Rembrandtovy nebo Murillovy.

Jules Barbey d'Aurevilly byl spisovatelem země. Z jeho děl vynikají: »Ženatý kněz«, »Dábelští« a j. Vzlétl-li k slunci, popálil si křídla, aby tam již nikdy neletěl. A dobře se mu žilo na zemi. Jeho »rybníky, dlouhé jako den bez chleba«, »pohyby rychlé jako myšlenky«, »dni krásné jako vše, co máme ztratiti«, to potvrzují.

Dva Francouzi, sobě tak blízcí tvorbou i duchem křesťanským. Čtěmež jejich díla! Stojí opravdu za to, aby se četla, po stránce věcné i umělecké.

Jožo C. Oravčan:

U rieky.

Hl'adím smutno, jako šumí
rieka; ... akkord v duši znie mi.
teskno — bôlno, ... rieka šumí.
Sedím v skrytej tóni krika,
v dial'ke kohút kikiriká ...
teskno — bôl'no kohút spieva.
Vlnka čl'apká ... mizne zase
„zmizneš i ty“ oraví „v čaše“
teskno — bôl'no, ... rieka šumí...

Podzimní zvěsti.

Již skoro utichá
zpěv v lesích a
hájích,
neb ptačí poeti
už odletí
na jih.

Ten podzimní vzduch zvlh'
a pln je mlh
šedých,
které se nezvednou,
byť vítr pojednou
v ně dých'.

Kraj chudý okrasou
a pusta jsou
pole;
jen vítr mrazivý
jde přes nivy
holé. —

Ty sady pomíjíš,
v nichž není již
kvítí. —
Jen ocún, jiřinu
kdes ve stínu
zřítí.

Ten podzim chladivý,
až mrazivý
jest tu,
by zimě připravil
a upravil
cestu...

R. V. Podhorský:

Obrázky z Tater.

Není to frázi, řeknu-li, že na horách je člověk šťastný. Jdi tam vysoko do hor, kdo hledáš štěstí ve společnosti! Nalezneš tu ryzí, pravé štěstí, kterého nedovede zničit žádná událost všedního dne!

Duše tvá je tu odloučena od věčného řevu města, zde duše žije svůj velký, vlastní život, vylučující všechno nízké. Jásá s vycházejícím sluncem a pláče, když umírá den. Horské lesy ssají tvou bolest a stáváš se šťastným. Rozdávají ticho... smějí se v slunci a v úsměvech jejich praskají pouta srdce. Mohutné kmeny staletých stromů usmějí se na tebe a pak se zase s tou dětskou, prostotou vnoří do svých věčně starých snů... Sta rozpiatých paží chytá tvé nezdravé myšlen-

ky, tiskne je k srdci, které voní pryskyřicí a dává ti šílenou touhu: žít! Život je krásný! Žij...!

Stoupali jsme na Kriváň.

Unavení a upachtění vydrápali jsme se do výšky asi dvou tisíc metrů, kde ustupovaly horské lesy mrzákům. Uboze se plazily nízké borovice a kosodřevina po zemi. Všude chlad, zima a malé kápíčky vody, která nemilosrdně chladí. Co si zapraskalo ve zkroucených haluzích smrků — a bílé plachty mlh a mraků válely se přes dole položené hory a lesy — — Velké plachty mlh a mraků trhaly se o vrcholky stromů, o příkré, rozeklané skály a zůstávaly mezi nimi viseti jako roztrhané cáry velikých praporů, které čeří vzduch...

Jak tu bylo děsně smutno, dusno, pusto k zalknutí. Celý smutek světa, celý symbol lidského utrpení se zde skryl, aby nebyl na očích lidem pod horami a v městech, kteří jsou šťastní.

S krajní opatrností a velkou námahou plazíme se, místy i po čtyřech — kamsi vysoko po značně příkré stěně. Balvany, mající labilní polohu, uhýbají a je nebezpečí, že se zřítíme dolů...

Před námi mlha, za námi mlha, žádný jas, viděti bylo na patnáct kroků. Nevěděli jsme, kam jít, v kterou stranu se obrátit, nevěděli jsme ani, kudy jsme sem přišli.

Ztratili jsme cestu.

Rozrušen, sahám do kapsy pro mapu — ale v tom okamžiku pode mnou uhnul kámen... Valil se několik metrů... a narazil na ohromný balvan, který se utrh. Obrázek, jaký do smrti nevymizí z paměti.

S nesmírnou rychlostí řítil se dolů po příkrém srázu, hnal se přes své bratry, odhazoval je s cesty, drtil, přerážel je — — a zase s nesmírnou rychlostí, s nesmírným řevem a hučením řítil se kamsi do propasti — — — až zmizel pod námi v mlhách... Klečeli jsme na srázu jako kamenné sochy — a balvan ječel, bouřil, hučel... až nastalo zase ticho... Bylo nesmírné, nekonečné ticho, které v jemných vibracích tlouklo do spánků — — —

A stále dělily, trhaly se závoje mlh, pluly před očima a obklopovaly vše, co jim přišlo v cestu. Valily se přes sebe, nad sebe a zdálo se, že ta cesta vede do mračen.

Po hodinové tuře dostali jsme se na vrchol Kriváně — — — ale to nebyla skutečnost, to byl sen...

Slunce svítilo, nebe se modralo — a pod námi na nižších horách válelo se nekonečné moře mlh... Nebylo ničeho jiného než štíty vysokých hor, kousek této krásné země s usměvavou oblohou nad námi a dole oceán děsivých mlh...

Slavně to znělo na horách:

»Hej pod Kriváňom, tam je krásný svet —«

— A bylo již k polední, když se mlhy počaly trhati a stoupati nad nás.

A zase se stalo cosi neobyčejného.

Jako na dlani ležely pod námi zelené nížiny, temné lesy, stříbrné pásy vod, žlutavé háje s vesničkami a červené skvrny střech, ukryté v brčálech zelených stromů. A na východ strměly ty rozeklané štíty — Lomnický, Štrbský, Vysoká,

a v pozadí nejvyšší z nich Gerlach, zahalený věncem mlh — — — A nade vším nekonečně modré dálky...

Hory jsou velkou modlitbou k Bohu. Na každém kroku tím ohromným chrámem setkáváš se s bytostí, které říkáme — Bůh. V každém balvanu, porostlém lišejníky, v každém stromu Ho uvidíš, u každé čisté studánky, u každého potůčku s křišťálovou vodou se s Ním setkáš!

Je to slavná cesta, plná triumfů, z níž jsou vyloučeni všichni ti, kteří nevidí, neslyší — nebo nechťejí viděti a slyšeti všechno to, co kolem nich žije, jásá a zase pláče... a pojí se v jedinou symfonii krásna...

Krásně to vyjádřil Šafařík:

»Na nejvyšším stupni vzdělání nabýváme opět toho, co bylo počátkem bezvědomého rozumu dětinského: tušení Božstva v přírodě.«

Sedíme ve vlaku a mluvíme se stařečkem v čistém, zachovalém kroji podtatranském.

— »Kdyby Slováci cestovali,« mluví stařeček slovensky — »nebyli by tak od každého šizení a utiskování, poněvadž by poznávali svět. Ale povídám vám, — Jánošík ještě přijde! Věřte mi, že ještě přijde! A potom se bude mít slovenská chudina dobře.«

Objíždíme právě Tatry.

»Vidíte, vidíte?« — volá radostně stařeček »Kriváň! Vidíte Kriváň? Tam jsou poklady... To je všechno práce Janošíkova. Říkám vám, že »Kriváň sedí na zlatě ako kura na vajcnoch — —«

Nechme ten lid slovenský v pokoji v jeho horách! Ať žije, ať vzlétá jako orl, jehož majestátný let se zrcadlí v jezerech divokých Tater. Ať žije tiše jako modrá a zelená jezera tatranská, o nichž si lid vypravuje, že jsou to »mořská oka«, jimiž se moře dívá na krásu Tater. Ať přijde doba, v níž si se Slovenskem podáme ruce a řekneme radostně: Bratři, jsme svojí!

Š i m e k F r a n t i š e k :

K nové práci.

Jest po prázdninách...

Všichni zase vracíme se po krátkém odpočinku do svých působišť, do škol, vracíme se k namáhavé práci, ale s novými silami, utvrzení ve svých názorech na život a s novými předsevzetími.

»Co se nezdařilo dříve,« řekne si zajisté každý, »musí se zdařit teď!« »Já chci, musím!« »Ano, chci, musím,« toť tvůrčí síla, která hýbe světem, utváří život člověka...

A pro koho »chci«?

Člověk je sobec, tedy pro sebe, člověk žije ve společnosti, tedy pro všechny a pro život vůbec.

Náš český národ..., dokud znal Toho, který řídí osudy vesmíru, Tvůrce nebe a země, dokud nevyslovoval jména »Bůh« s opovržením, tu vždy šel jednotně za jedním

cílem v míru a svornosti. Dnes má český člověk v ústech jen náhodu a v srdci boha falešného. Může mu náhoda nahraditi Boha, to jeho všechno, jež dříve tak vroucně miloval? Může jeho srdce uspokojiti Bůh hmoty, požitkářství, omezený rozum a nelítostná často příroda?

Kam to náš národ zabloudil?

Netažme se dlouho. Raději přímo k věci.

Je na nás, přátelé, abychom mu svou vytrvalostí, dobrým příkladem, zkrátka celým svým životem ukázali onu pravou Cestu, která vede dále než vedou všechny cesty svět-ské, pozemské — za hrob . . . k věčné odplatě . . .

Chci pro bližního a vlast, pro lidstvo, pro život, pro ten velký akt, který stále pokračuje ve světě. Bůh určil podmínky k životu a jeho meze. Mě stvořil, abych uchovával dílo Jeho, objasněné v Písmu. »Musím, mám! Já chci!« Plním boží úkol a čekám na rozkaz poslední.

Jaký to vznešený úkol! Zachraňovati, co je všem nejzdražší. Pracovati a zdokonalovati se pro ty, kteří přijdou po nás, v jejichž žilách bude prouditi táž krev jako v našich, v témž životě jako našem.

Nuže, přišli jsme s novými nadějemi, s novými hesly v proud těch, kdož se tlačí a hrnou v tmavé Neznámo v nejistou budoucnost, po cestě bez cíle.

Dejž Bůh, ať se nám zdaří zadržeti hloučky oddělivší se od stáda Petrova. Pracujme slovem i skutkem, abychom se zbavili pastýřů svůdných a zlých, abychom v Bohu našli své blaho a útočiště, abychom se přestali honiti za chimérami zla a hříchu, jež nás vrhají do záhuby.

Dr. Alfred Fuchs:

Lublaňský unionistický sjezd.

Od 12. do 16. července konal se v Lublani unionistický sjezd, který se lišil od velehradského sjezdu hlavně tím, že účast na něm neměla rázu manifestačního. Šlo o sjezd vědecký, v němž byla projednávána thémata čistě odborná, jejichž thémata byla předem aprobována Svatou Stolicí. Lze vůbec s potěšením konstatovati, že cyrillo-methodějské snahy přestávají býti pouhými soukromými počiny jednotlivců, nýbrž že se zjevně za ně staví Svatý Otec celou vahou svojí autority, jak svědčí také apoštolské Breve, které bylo na kongres posláno, ve kterém se vyslovují plné sympatie snahám sjezdovým a zejména jsou vyzvednuty zásluhy profesora Grivce. Také účast z pravoslavné strany velmi překvapila. Kromě ruského protojereje Sludského a spisovatele Sidorova dostavila se celá řada pravoslavných z emigrace. Co však zvláště překvapilo, byla účast pravoslavné bohoslovecké fakulty z Bělehradu, jejíž profesori se dostavili se svým děkanem v čele. Uvážíme-li, že právě pravoslavná církev srbská to byla, která na území našeho státu nejvíce podporovala rozkol, vyslavši k nám svého času známého biskupa Dositeje s posláním agitovati pro československou sektu, pak přítomnost zástupců této církve, kteří rovněž vyslovili svoje sympatie pro myšlenku unionistickou, nás může naplňovati jistým zadostiučiněním a nadějí v náboženský mír. Z Československé republiky byla hojně zastoupena ze-

jména Morava, ale i z Čech a ze Slovenska byla účast předstihující všechna očekávání. V čestném předsednictvu zasedal olomoucký arcibiskup dr. Prečan a križevský biskup a apoštolský administrátor sjednocené eparchie prešovské Njaradi. Themata kongresová byla vesměs vědecká a týkala se nauky o církvi na Západě i na Východě, kultu nejvyšší Svátosti Oltářní v obou církvích, statistiky východních církví sjednocených i nesjednocených, při čemž věnována i pozornost poměrům československým, zvláště v Příkarpatské Rusi. Dále pak byly konány některé populární přednášky pro lid o kultu cyrillo-methodějském, o Rusku, o náboženských prvcích v srbské lidové poesii, atd. Důležité byly porady Cyrillo-methodějského Apoštolátu, který bude reorganisován tak, aby mohl plnit svoje světové poslání. Účastníci kongresu byli Čechoslováci, Rusové, Jihoslované, Rakušané, Belgičané, Francouzi, Bulhaři, misionáři z Turecka, z Říma, mezi nimi učenici světového jména. Umluvený vzájemný vědecký i zpravodajský styk a osobní poznání jednotlivých pracovníků má velikou cenu pro další spolupráci. Jest nutno zdůrazniti, že všechny sjezdy, ať jde o pouhé studijní konference, jako byla lublaňská, nebo o sjezdy spíše manifestační, jako byl velehradský, mohou míti ráz pouze poradní a nikoli věroučný. Nemohou prohlásiti žádného sjednocení, neboť k tomu jest kompetentní pouze církevní koncil. Na příštím koncilu, který bude bezpochyby svolán roku 1926, lze očekávati již účast alespoň části pravoslavných. Unionism není ovšem problémem pouze slovanským. Uniáty máme v Arménsku, v Řecku, v Syrii, v Palestině, v Indii, v Habeši a všude je třeba pracovati. Ale slovanský úsek práce, označovaný jako hnutí cyrillo-methodějské, tento vznešený odkaz Strossmayerův, Slomškův a Stojanův jest dnes nejdůležitější součástí problému. Slované vstupují jako aktivní složka na světové forum obecné církve.

Vlast. Dorazil:

Svatému Václavu!

Tvůj vzešel čas a k Tobě lid náš volá,
o pomoc prosí,
hořkost v srdci nosí.
On tolik trpěl, víc však neodolá.

Zná děje vlasti, svatá práva její,
i vůdce svého
vždy vítězného.

Pod prapor otců Češi věrní spějí.

Václave, kníže, vzhlédni na své plémě,
slyš prosby vřelé
z duše naší celé,
buď patronem dál, vévodou vsí země.

Buď milostiv a pomoz, kdo se rmoutí.
Dej blaho vlasti,
zdolej tíhu strasti.
Nám ni budoucím nedej zahynouti.

Črty z cesty.

Cesta.

Jsme na cestě a cesta dlouhá. Přešli jsme hranice vlasti a slunce již jde k západu a nastává večer, první večer na cestě. Vlak řítí se šíleně dál a dál a kola pějí: tratata-tratata-tratata. Dunaj. Jsme za hranicí Imperia. Alea iacta est! Zasněné, zasmušilé hřebeny Alp jsou před námi. Vlak si stále vede stejnou: tratata-tratata-tratata.

Je tma. Jsme v Alpách. V děsivém šumění valí Enže své čisté vody. Štíty vyskakují do závratné výše a stmělé jsou pláštěm noci. Tunely, mosty.... Světla nádraží, vesnic, měst a zase tma, děsná tma. Jsme na horách. Stoupáme. Víčka jsou přetížena a kola kolébají. Jedeme zvolna. Usínám. Sním..... Jedeme..... Stojíme..

Ráno. Vychází slunce. Ó krásu Alp! Zelené stráně, ledové štíty, omládlé slunce, prchající mlhy, omšené hrady, půvabná sídla, jezera, potoky, bystřiny, řeky, tunely, mosty, vodopády.....

Villach. Jsem člověk a proto toaletu upravit po prchlé noci a setřít země prach a známky bdění. Umývadlo — nádražní pumpa. Co poesie v tom. A zas dál a dál.

Krásy přibývá. Tarvis! Italie! O terra benedetta, o bella Italia! A zas dolů s Alp. Štíty, tunely, mosty a nudná rovina. Červené střechy. Hrozná nuda. Tagliamento, Piava! Slyš! Tagliamento, Piava! Víš, kde tekla krev? Víš, kde člověk byl dravcem? Zde, zde! Dál od Piavy, dál.

Fádní krajina. Jen kampanila sem a tam a nuda zas. Vyschlé řeky, mosty přes ně, bažiny. Jedeme dál a dál. Mestre! Jsme blízko moře! A jedem' zase dál....

Napětí. »Adria! Mare, mare! Venezia! Regina Venezia!« Již, již... Ponte sulla Laguna. Pevný, monotonní most. Jsme na moři a hrdě, divně ono vítá! Polibek na růž a poslední ssání vůně a rozmach ruky. Vlnky moře je přijaly, růž mé vlasti.

Děsný křik a hlomoz. Vozy drnčí, zvoní, duní. Jsme v Benátkách, zlaté bráně italského světa.

Lido.

(Jos. Koutnému z přátelství.)

Ohnivá hudba italských luhů. Bouří a usíná, pláče a výská. Báječný temperament. Vystoupila zpěvačka. Zpívá cos. Bouřlivý potlesk. Fádní je mi ten svět. Teď moře začíná. Usedl jsem k zábradlí. Daleké, široké moře. Azurná pláň bez mezí bez konce. Plachty se bělají, červenají a... Znáš dobrou píseň, moře, hrátil! Jen hrej, zpívej, tančí! Rejstříky, organo pleno! — Neumíš, zapomnělo's, nechceš? Víš, chci povídat o tobě daleko, tam na severu! Hrej! Nechtělo, nechtělo. Jen píseň pří-

boje v přívalu vln. Je krásná, originelní. »Vám se nelíbí?« Bouřná je v jednotvárném rytmu a fádní — rovina benátská. Třístí se vlny polité stříbrem a slunce se chýlí k západu. Chci říci, co jsem viděl, ale nemohu. Azur, purpur, zlato, stříbro, měď, a hýřivé přechody nádherných barev a nad vším ohnivé koule, původce nádhery moře. Široké pruhy se prodlužují a ohně přibývá. Smáčí se slunko, líbá se s mořem..... Zapadlo úplně... Hudba stále vře a duše blaho cítí. Musím k domovu. Zahoukly sirény, šroub rozbrázdil moře... Jedeme z Lida; jedeme k Benátkám. Klidné je moře, majestátní. Vlny jen šplouchají a duše vzpomíná...

L'organisation des étudiants catholiques en Tchécoslovaquie.

Les organisations des étudiants catholiques tchécoslovaques ne sont pas d'ancienne date. Il y a vingt ans en a été posé la première pierre par la fondation de la Česká Liga Akademická (Tchèque Ligue Académique) à Prague. Les étudiants catholiques de l'Université et de l'École polytechnique ont vu très clairement la nécessité d'une société qui réunirait tous ceux, qui, élevés dans la foi chrétienne, veulent vivre et travailler toujours comme les fils des pères et des mères profondément croyant et pratiquant. Et vraiment c'était nécessaire. Chez nous, on n'a pas eu respect pour l'opinion religieuse d'une partie d'Étudiants et les événements qui ont accompagné la fondation de la Česká Liga Akademická en rendent le témoignage le plus sûr. Ils se donnèrent de la peine d'empêcher la naissance de la Č. L. A. et si cette peine a été vaine, c'était grâce à l'amour et à l'intrépidité de quelques jeunes gens qui n'ont pas eu peur du cri et des injures des collègues incroyants. Grâce à l'intrépidité, ai je dit, et cette parole est vraie. Les étudiants catholiques faisant part de la nouvelle organisation ont été moqués de tout le monde, leur emblème a été à mépris. Ils ont été exclus des toutes les organisations des étudiants qui émettaient contre la Č. L. A. les résolutions pleines de haine et de mépris. Mais »les vingt«, c'est à dire, les fondateurs et les premiers membres de la Č. L. A. n'ont pas cédé et leur amour a vaincu la haine des étudiants incroyants ou indifférents.

La graine saine a été jetée dans la terre féconde et, après neuf ans d'existence la Č. L. A. a groupé 120 d' étudiants. C' était à Prague, dans la capitale du Royaume. Mais la Moravie a suivi l' exemple de Bohême et, en même année de la fondation de la Č. L. A. a vu jour à Brno »Moravan«, l' association pleine de vie et de ferveur.

Mais on se tromperait si on croyait que l' idée d' organiser les étudiants catholiques a été réalisée toute entière par deux associations à Prague et à Brno. Les centres de la vie intellectuelle du Royaume ont reçu chaque année le grand

nombre de jeunes gens qui, les études secondaires finies, entrèrent à l' Université ou à l' Ecole polytechnique, pour perfectionner les connaissances spéciales et pour se préparer à la vie publique. Les chefs des étudiants catholiques ont vu avec regret que la plupart des ces jeunes gens vient à l' Université avec l' indifférence religieuse dans le coeur, et même avec la résolution évidente de lutter contre la foi de leurs pères. Pour sauver les élèves des écoles secondaires d' influence irreligieuse et pour leur faire connaître la beauté du catholicisme, et une fois à Prague et à Brno, pour les attirer dans les associations des étudiants catholiques, on a publié une revue »Studentská Hlídka« (La Garde des Étudiants) et on a pris l' idée de commencer à organiser les élèves des écoles secondaires. Ce désir, digne des jeunes gens enthousiasmé, a donné l' origine à S. S. S., Sociální Studentské Sdružení (Les Associations sociales des Étudiants), fondées dans les villes, où se trouvent les écoles secondaires. Ustředí Katolického Studentstva (La Fédération des Étudiants catholiques), fondée en 1912 est devenue l'organe suprême des toutes les organisations d' étudiants catholiques.

Quel est le but de S. S. S.? Les règles le résument en ces paroles: Les S. S. S. doivent élèver les membres selon les hauts principes de la religion catholique et la morale chrétienne. L' activité du mouvement des étudiants d' avant la guerre a été grande et il faut regretter quelle a été interrompue. Les étudiants d' Université devaient faire le service militaire. Toute la vie dans les organisations a été anéantie. Néanmoins on a commencé à publier en 1917 de nouveau la revue »Studentská Hlídka«, qui a été souvent confisquée par la censure autrichienne, parce que le contenu semblait être antipatriote. C' était, on le peut dire, la soute des tous les journaux tchéque pendant la guerre.

La guerre finie, on a songé à restaurer les organisations et les S. S. S. naturellement, les commencements ont été très durs, parce que l' opinion de la plupart de nation visait contre l' Eglise catholique. Toujours on a accentué, que, Vienne condamnée, il fallait condamner aussi Rome. L' éducation dans écoles secondaires est devenue directement antireligieuse. C' est pourquoi il était absolument nécessaire de progresser le plus vite possible pour sauver ce qui pouvait être sauvé. On a renouvelé la fédération, on a commencé à publier la nouvelle revue pour les élèves des écoles secondaires, quand la revue »Studentská Hlídka« a été changée et devenue l'organe des étudiants académique catholiques. Elle a pris le nom nouveau »Život« (la Vie) et elle luttait énergiquement contre tous les ennemis du catholicisme et s' efforçait à restaurer le plus tôt possible les sentiments de la vérité dans la République.

Le travail a été grand et les laches ont dépassé les forces de quelques jeunes étudiants. Car, il faut le reconnaître, les organisations des étudiants ont perdu beaucoup des membres, tombés au champ d'honneur, et l' influence des nouveaux venus a été bien lente. Mais on n'apas eu peur des obstacles et on a travaillé énergiquement.

La première année après la guerre ont eu lieu quelques congrès des étudiants très fréquentés, où on a fait connaître aux catéchistes et aux prêtres et à tous les catholiques les onts de l' organisation et grâce à l' aide des catéchistes et des quelques professeurs les nouveaux fondés. Quelquefois, les membres des associations secondaires devaient souffrir pour leurs convictions, et ils ont souffert. On a voulu

supprimer les S. S. S. sous prétexte, qu' il n' était pas permis de fonder les associations dans les gymnases et les écoles réales. Mais tous les efforts des nos ennemis ont échoué et nos organisations sont aujourd'hui plus fortes que jamais. Les luttes adoucies où a pu travailler au approfondissement de la vie intérieure des jeunes membres et c' est pourquoi on a intensifié l' activité dans tous les S. S. S.

La plus grande tâche a attendu les catéchistes et les étudiants. Les membres de la Č. L. A. et du Moravan d' accord avec les catéchistes ont fondé dans toutes les villes les nouveaux S. S. S. et par les conférences et par le contact personnel ont élevé le niveau des élèves tant au champ intellectuel, tant au champ spirituel. Pendant les vacances ont lieu les assemblées, où les étudiants avec les élèves discutent les graves problèmes, critiquent le travail accompli, élargissent et forment les plans nouveaux. Vraiment, on peut dire qu' on n' a pas le temps de se reposer.

Ústředí katol. studentstva čs. compte aujourd' hui huit associations des étudiants et environ 120 groupes d' élèves d' enseignement secondaire: associations académiques: Česká Liga Akademická, Prague II., Panská ul. č. 1, l' Association des étudiants catholiques Moraves de Brno, l' Union des Etudiants de Théologie de Prague, de Hradec Králové, de Budějovice, de Olomouc, de Brno et l' Association des étudiants de la Bohême du Sud. Les groupes sociaux des étudiants (S. S. S.) se trouvent dans les villes, où il y a une école secondaire, en 120 groupes environ. Fédération centrale slovaque à Bratislava, est faite en même modèle et réunit les Associations Moyses à Bratislava, Tatran à Brno et Považan à Prague. L' organisation Č. L. A. assure la publication »Život« (la Vie), Prague II., Panská 1 avec 2000 exemplaires, et l' organisation centrale la publication »Jitro« (Le Matin) qui tire ça 6000 ex. En Brno après, un calendrier pour les étudiants catholiques, et »Museum« (Musée), revue des Théologien. Fédération des Étudiants slovaques publication le »Rozvoj« (Evolution).

La ville Prague orientait toujours l' activité de nos étudiants aussi des étudiants libéraux; ici je dois mentionner, que la I. session de Pax Romana était à Prague en 1920 et je dois aussi mentionner ici la »Ligue académique Cyrille et Méthode« qui est devenue un intermédiaire naturel entre les étudiants des divers pays slaves. L' idée de cette Ligue est partie du Velehrad (Moravie), où la tradition place le centre de l' activité apostolique des Slaves: unir paternellement tous les étudiants slaves et collaborer avec eux suivant les intentions du défunt archevêque d' Olomouc Mgr. Stojan pour la réunion de l' Orient avec Rome. Autour d' une même table sont les Tchécoslovaques, Yougoslaves, Polonais, Russes, Ukrainiens, Serbes de Lusacs, Bulgares.

C' est nécessaire de dire, que la Union centrale des Etudiants (libéral) (Ústřední Svaz čs. studentstva) ne mérite pas ce nom, parcequ' elle n' est pas la Union des tous étudiants tchécoslovaques et n' a pas mandat parler en étranger au nom des étudiants tchécoslovaques.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý.

Prof. dr. Vondrák, známý odborník církevní slovanštiny, profesor Masarykovy university, zemřel. Byl ve svém oboru uznávanou autoritou a ztráta jeho je těžko pro českou vědu nahraditelná. — Zástupci slovanské filologie odcházejí a nemají na svých fakultách nástupců. Bohoslovecká fakulta university Karlovy má tuto stoličku reprezentovanou prof. Dřem Vajsem.

Prof. Dr. Vojtěch Hynais mrtev. Zemřel dne 22 srpna t. r. v 71. roce věku. České umění výtvárné ztrácí v něm talent nenahraditelný, muže kvalit vzácných. Jeho dílem jest opona Národního divadla, která bude stále hlásati naším zrakům jeho nesmrtelnost. Od něho pochází výzdoba jeho posledního stánku, Pantheonu Národního musea, odkud byl zesnulý pohřben. Tento jeden z nesmrtelných českého národa byl člověkem hluboce věřícím. Zdůraznili to i přátelé, kteří se s ním nad hrobem loučili, prof. Švabinský a zástupce České Akademie věd a umění. Mužů takových hodnot, pro národ náš, národ malý a chudý, tolik škoda. —av.

Dne 11. srpna 1925 zemřel rektor university Karlovy, prof. MUDr. Otakar Kukula. Zesnulý byl známou vědeckou autoritou v oboru chirurgie, zejména chirurgie břišní a cest močových. Byl tak oddán chirurgii, že ač jeho nemoc se pod nůž nehodila — trpěl kornatěním tepen — přece se chtěl svěřit sám rukám lékaře-operátora. Byl výborným vychovatelem, přesvědčivým učitelem, a milým přítelem studentstva. Pohřben byl v sobotu dne 15. srpna z Pantheonu Národního musea na hřbitov vyšehradský. Na universitě Karlově je v pořadu mezi zemřelými jejími profesory v roce 1924/25 dvanáctý. —av.

Ústředí katol. studentstva českosl. změnilo místo svého pobytu a nová adresa jeho je: Praha II., Panská ul. č. 1. Tam buďte zasílány všechny zprávy, činěny dotazy, zakázky atd.

Sjezd katolické inteligence a studentstva na počest 20letého trvání Č. L. A. bude se konati ve dnech 4., 5. a 6. července 1926. Sjezd bude spojen s konferencí slovanských kulturních pracovníků. Informace udílí sekretariát Sdružení katolické inteligence v Praze IV., Kanovnická 13.

Slovenské katol. studentstvo sjelo se na svůj sjezd 19. července v Baňské Bystrici. Na sjezd dostavily se téměř všechny kruhy slovenské katolické

inteligence s ndp. biskupy Vojtaššákem a Blahou v čele. Bylo zastoupeno učitelstvo, profesori, poslanecké kruhy slovenské, orelské a j. Pozdravné telegramy byly zaslány sv. Otcí, p. prezidentu republiky, jakož i nunciu Marmaggiu. Slavnostní akademii uspořádalo studentstvo z Růžomberka. Na sjezdu položeny byly základy k ustavení Svazu slovenské katolické inteligence.

Sjezd katol. studentstva čs. ve Val. Meziříčí. Jest to právě doba prázdnin, která pro nás katolické studenty jest dobou vlastní práce, čilého sjezdování, pracovních konferencí a exercicií, doba, jež značí vždy posílení naší organizace načerpáním sil k další práci. Za tím účelem sjelo se i katolické studentstvo moravské ve dnech 25. až 27. července do Val. Meziříčí. Na uvítacím večírku, pořádaném 25. července, proneseny byly významné řeči našich předních pracovníků a hostů. Vlastní sjezd byl však zahájen až druhého dne, v neděli, po mši sv. kol. profesorem Frydrychem. Po přečtení pozdravných telegramů a příspěvů promluvil naši hosté: p. posl. Světlík a sl. posl. Rozsypalová. Pak následoval obsáhlý referát dp. Klementa o náboženském životě v našich SSS. Ve své řeči zdůraznil, jakým směrem má se nésti naše práce jak společenská, tak individuální. Právil, že může býti naším štěstím, že jsme postaveni do tak těžké doby. Jest na nás, budoucí katolické inteligenci, abychom vnesli katolického ducha a smysl pro spravedlnost do celého veřejného života, do sociologie, politiky, finančnictví atd., jež dnes ovládá hrubý materialismus. Po ukázce však, že je slabostí katolíků, že neví, zač mají bojovat. K tomu je třeba výchovy individuální, aby každý jednotlivec byl vnitřně vykrystalisován. Jeho radšená slova byla vyvrcholením sjezdu. Nato předal referát kol. uč. Ginter na téma: »Práce učitelstva a inteligence na venkově«. O jeho referátu rozvinula se pak odpoledně čilá debata, již se zúčastnil zvláště učitel Praxl a posl. Rozsypalová. Posledním byl referát kol. dra Kuncka o prohloubení a povznesení spolkového života v našich organizacích. Mohutným dojmem působila zvláště korporativní účast studentstva na místním odpoledním církevním průvodu. Slavnostní tento sjezd zakončen byl pak večer divadelním představením »Lucerna«. V pondělí 27. konala se jednak společná pout na Svatý Hostýn, jednak na Radhošť. Sjezd tento byl hlavně slavnostního rázu a přispěl jistě k dalšímu posílení v boji za vznešenými ideály a rozřešení mnohých otázek stavovských.

Nuncius Marmaggi odejel z Čsl. republiky do Říma. Opustil naši vlast na znamení protestu Svaté Stolicе proti agitacím, jež byly pořádány v den Husův s tendencí namnoze protikatolickou. Oslavy na Staroměstském rynku zúčastnili se i členové vlády, v čemž viděl Vatikán její netaktčnost vůči katolické církvi a proto odvolal na čas svého vyslance. Celá tato trapná věc, jež vrhá na neka-

tolické strany stíny národní a náboženské nesnášlivosti a dotkla se nemile katolíků čsl., kteří si osobní a diplomatické inteligence nuncia Marmaggiho tolik vážili, bude vyřešena nyní cestou diplomatickou klidně a v dohodě. Katolické studentstvo čsl. mělo tu čest poznati dobře a často přízeň až obdivuhodnou, jakou jeho podnikům národním a kulturním věnoval neustále nuncius Marmaggi, a proto tím více lituje, že osobnost tak vzácných kvalit duševních musila býti neočekávaně z našeho středu takřka vytržena. Než doufáme, že změněné poměry napravit úplně to, co je vřelým přáním nás všech, katolíků čsl. věrných stejně církvi, jako vlasti. Dorazil.

Blíží usnesení, průběh referátů, resoluce a změny ve výboru Ústředí katolického studentstva, které se staly na valném sjezdu v Hradci Králové, přineseme v příštím čísle říjnovém. Do Ústředí zvoleni byli kolegové většinou starší, zapracované síly a osvědčení činitelé v hnutí katolického studentstva, takže toto bude moci pokračovati utěšeně v započaté práci a rozvoji dalšímu jistě touženému přispěje. Tuto volbu, vzešlou z valného sjezdu, nutno jen vítati a schvalovati. Zde podáváme jen celkový průběh našeho hnutí o prázdninách letošního roku.

Kolegové-abiturienti, upozorňujeme Vás, jste-li uvědomělými katolíky, abyste, až zavítáte do místa svých vysokoškolských studií, vyhledali naše katolické akademické spolky a do nich vstoupili. Blíží informace poskytne Vám Ústředí katolického studentstva, Praha II., Panská 1.

Sjezd studentstva v Hradci Králové. Jako už dlouhá leta před válkou i po ní, konalo i letos katolické studentstvo československé o prázdninách přehledky své práce a síly, své prázdninové sjezdy. Studentstvo naše, z něhož od roku 1906 vyrostlo již mnoho našich předních pracovníků kulturních i politických, je významnou složkou obrodného katolického hnutí u nás. Prázdninové sjezdy pak znamenitou posilou a přehledem celoroční práce. — 19. července konal se sjezd a porady v Hradci Králové. 18. července byla konána za účasti 95 delegátů sdružených spolků v Ústředí katolického studentstva československého, z celkového počtu 117 oprávněných, říšská pracovní konference. Předneseny referáty o zřízení Ústředního podpůrného fondu, referát organizační, o jednání řádu, referát kulturní a schváleny resoluce o Strakově akademii, o Sboru pro sociální péči o studentstvo a o reformě střední školy. Jednání, jehož se v debatě plně zúčastnili všichni delegáti, dokázalo poznovu, že naše studentské hnutí stojí na výši doby, vědomo svého poslání a připraveno hájiti své ideály za každých okolností. Vzácná jednomyslnost, s níž veškeré referáty, resoluce i návrhy schvalovány, jest důkazem naprosté jednotnosti a nerozborné solidarity centrální organizace československého katolického studentstva. Jednomyslnost ta projevila se pak v neděli při výroční valné hromadě Ústředí. Veškerá usnesení pracovní konference jednomyslně schválena, výboru uděleno absolutorium a nový výbor s drem Valentou v čele zvolen akla- mací. Z přednesených zpráv je patrné, že naši studenti plně chápou význam organizace, dovedou ji budovati a udržeti. Zprávy pokladní pak ukázaly že dovedou býti i dobrými hospodáři. Co však nej-

více je potěšitelné, jest značná účast na exerciciích. Před poradami konaly se exercicie pro studenty. Zúčastnilo se jich na 60 studentů. Po poradách zahájeny pak ihned exercicie pro studentky, k nimž se přihlásilo přes 60 studentek. Číslo ta jsou pro Čechy tím potěšitelnější, že skoro současně konaly se exercicie na Velehradě, k nimž přihlášeno přes 150 studentů. Naši studenti berou své poslání opravdově a připravují se naň dobře. Vědí, co chtějí, poctivě se o to snaží a ve svém úsilí nepolevují. Zatím, co jinde jest chaos a rozklad, zde jest nadšení a rušný život. A ten jest zárukou lepší budoucnosti.

Naše tělocvičné spolky. I studentstvu musí býti patrné, kde je jeho místo, v němž by uplatnilo cele své vlohy duševní a tělesné. Bohužel organizace sokolské stávají se leckde doménou protikatolického hnutí, často i s heslem »Pryč od Říma«. V organizacích, kde se takovýto duch uplatňuje, nemá katolický, uvědomělý student a studentka místa. Tu jsou pak na místě Studentské odbory Orla. —il.

Studentstvo a kněžstvo. V X. ročníku časopisu »Orel«, ve 12. čísle, čteme zprávu o valné hromadě Sdružení katolické mládeže v Čechách. Na konec zprávy přidává pisatel tuto charakteristiku: »Zajímavé tvrzení P. Klementa, že 96 procent kněžského dorostu rekrutuje se z řad Sdružení. A co naše studentské organizace?« Tato poslední věta je nevinná v celkovém rozsahu zprávy, avšak nese v sobě určitou tendenci. Postavíme ji tedy v pravé světlo. Naše studentské organizace jsou dosud cenným produktem kněžského dorostu. Pisatel této noticky mohl by se přesvědčiti u P. Klementa, že nejhrořivějšími činovnicíky ve Sdruženích jsou namnoze studenti a akademici katolíci a že jich hezké procento právě ze Sdružení šlo a inklinuje na kněžství. O celých desítkách tu ovšem nelze mluvit. Církevní ústavy samozřejmě jsou nejpovolanějšími k řešení tohoto důležitého problému církve. Světská gymnasia jsou dnes vedena duchem, který ztěžuje zájem o povolání kněžské a bylo nutno se prozatím spokojiti s tím, že naše katolické studentstvo mohlo se zachytiti aspoň organizačně a vyřešiti si otázku doplnění náboženského vyučování, jež je na střední škole omezeno na minimum. Jsme přesvědčeni, že i tu naše SSS. uplatní své stanovisko k účinné podpoře stavu kněžského, dnes tolik akutního. Naše studentské organizace tedy dělají, co mohou, sledující výhradně dobro katolické církve a národa. —il.

Finance Ústředního Svazu čs. studentstva. Organ Ústředního Svazu čs. studentstva, »Studentský věstník«, přiznává, že ve financích Svazu nepořádky byly. Svůj »grunt« prý mají ve Vlachově akci, která svou rozsáhlostí i originálním charakterem umožnila, aby úředník Ú. S. Č. (?), který účetní ji vedl, se dopustil machinací. Zmizelá suma vzrostla dle Věstníku do tisíců Kč, na sumu opravdu enormní. — My se k tomu ještě vrátíme. Zatím myslíme, že by naše příslušné orgány se měly konečně přece ve své munificenci vůči Svazu umírniti. —av.

Krajinské spolky. Také jsme k nim neměli daleko a náběh jsme dokonce učinili. Dnes si mohou říci, že bylo dobrým, že se v jich rozšiřování nepokračovalo. Poučují o tom vády v Ústř. Svazu studentském, které se tam o bytí či nebytí krajinských spolků vedou. Dnes to ve Svazu praská a Svaz si sám nepomůže, poněvadž si sám pomoci nemůže. Rozumnější, prozíravější lidé ve Svazu, a ještě více v Pražském Ústředí, touží po tom, aby Svaz byl jen studentským. Vědí, že jen na tom podkladě může si v budoucnosti i za změněných režimů činiti nárok na správu a distribuci studentských peněz. Proto také brzdí i dobrou myšlenku, aby se ústřední studentskou organizací stal Sbor pro sociální péči o studentstvo. V této snaze po Svazu studentském podporují upřímnější jednotlivci fakultní spolky se svými řadami členstva. Proti stojí dnešní oficiální vedení Svazu, které je antiklerikální v pravém slova smyslu. Využít proti katolicismu všeho, co se dá, a ze studentů učinit harcovníky protikatolického boje. Poněvadž se jim to až dosud dařilo institucemi krajinských spolků, namáhají se všemožně, aby jejich trvání zdůvodnili. Nic jim nevadí, že každý takový krajinský spolek má pět a půl člena, že se jeho činnost vybíjí v maloměstském hašteření a sem tam v nějakém výletě. Jen když bijí do katolicismu. Také toho nedbají, že ti praví studenti si práce v krajinských spolcích nevšímají a jeho „činnosti“ opovrhují. Dnešnímu vedení Svazu stačí, že v těchto protiklerikálních harcovnících získávají oddaný hlasovací materiál pro svoje „kulturní“ kousky. Není neznámo, že veškerou kooperaci se Svazem nám překazili mimo jiné zvláště krajinské spolky. Na další vývoj tohoto zápasu jsme věru zvědaví.

—av.

Oslavy svatováclavské. Den 28. září je dnem památným. Pro katolíky čsl. je dnem velkého významu národního i náboženského. Idea svatováclavská došla svého splnění v ohledu národním utvořením naší samostatnosti. Nutno celý národ obroditi v duchu tohoto světce i vnitřně, nábožensky. SSS. nechť důstojným způsobem uctí památku knížete sv. Václava (pobožností, akademií, přednáškou, divadlem). Kde to nejde samostatně, pak alespoň společně s ostatními spolky katolickými. Z divadelních kusů doporučuje se zvláště »Blaník« od Bělohlávky a »Krvavé křtiny« (»Drahomíra«) od J. K. Tyla.

Protiklerikální za každou cenu. Při pohřbu mistra Vojtěcha Hynaise z Pantheonu povstali při církevních obřadech všichni, sedět zůstali toliko předseda poslanecké sněmovny Tomášek a senátor Krejčí.

—av.

Vojenská tělocvičná příprava. Ministerstvo národní obrany chystá návrh na zavedení 14měsíční vojenské služby pro ty, kdož podrobili se předchozí vojenské přípravě. Tato vojenská příprava má zabírat celkem 104 sobotní odpoledne a 24 nedělní dopoledne. (Doufáme, že katolické bohoslužby budou tu řádně respektovány.) Výcvik mají vésti jednak důstojníci z povolání, jednak »učitelé«, kteří svou schopnost k tomu prokážou vysvědčením a skytají dosavadním občanským životem záruku zdaru. Povinnost předvojenské tělesné výchovy se vztahuje na všechny jánochy v životním období 19. a 20. roku. V této věci je třeba náležitého uvážení a dobrozdání všech tělocvičných organizací čsl.

Pax Romana realizoval návrh delegáta Ústředí katolického studentstva čs., podaný na sjezdu v Salzburku r. 1923 a vydal částečný seznam katolických studentských spolků. Podáváme je svému čtenářstvu:

Německo: Verband der kath. deutschen Studentinnenvereine, Bonn, Münsterplatz 7 (sl. Franka Lucan). Počet členstva 800, v různých skupinách v Berlíně, Bonnu, Vratislavi, Frankfurtě, Freiburgu, Göttingách, Hamburku, Heidelbergu, Kolíně, Královci, Mnichově, Tübingách, Würzburgu a j.

Rakousko: Vereinigung kathol.-deutscher Hochschülerinnen, Wien VIII., Schlüsselgasse 24.

Španělsko: Section universitaire při Accion Catolica de la Muyer, Puezla Cerrada 5, Madrid.

Francie: Fédération française des Associations d'Etudiants Catholiques, Paris VI., 26 rue Cassete. Vydává »Bulletin« (Montpellier rue du Cannau, 3). Skupina má v Aix, Bordeaux, Caen, Grenoble, Lyon, Marseille, Montpellier, Nancy, Paris, Strassbourg, Toulouse.

Velká Británie: University Catholic Societies Federation of Great Britain: Oxford, Campion, Hall a Miss Faith Ashford, 36 Matlock Road Caversham. Orgán: The Inter University Magazine. Ze skupin nejvýznamnější jest: Glasgow University Catholic Women's Association, 119, Danes Drive, Scotstown, Glasgow.

Holandsko: Unie van R. K. Studentenverenigingen in Nederland, S' Gravenhage, van den Eijndestraal, 2. Orgán: Roomsche Studentenblad.

Maďarsko: Katholikus Egyetemi Hallgatonak Szent Margit Köne, Budapest IV. Kossut Lajos ut. S-IV. Lapesö I. C.

Itálie: Universitarie Catoliche Italiane, Torino (3), Corso Palestro 9. Orgán: Studium, Bologna (29), Via d'Azeglio 35. Skupiny v Bologni, Padově, Modeně, Miláně, Pavii, Janově, Pise, Florencii, Římě. Neapoli, Palermu, Messině, Catanii a Cagliari, vedle 10 sekretariátů v Bescii.

Cremoně, Ferraře, Mantově, Novaře, Salerno, Sieně, Raveně, Trentu a Trevisu.

Litva: Licturin Kataliku Studentu Ateitininku drangovės mergaiein Knopeli, Karnas Ausros g. N. 2. Orgán: Vaidylute.

Luxemburk: Association Catholique des Etudiants Lucembourgeois.

Polsko: Odrodzenie ve Varšavě.

Švýcarsky: Société des Etudiants catholiques de l'Université de Fribourg, Avenue de Pérolles (Académie St. Craix). Verein katholischer Studentinnen, Zurich, Hirschengraben 82.

Jugoslaviie: Jugoslovenska katol. Dyačka Liga, Zagreb, Pejacevicev trg 15. Orgán: Luč. —av.

Program kongresu Pax Romana v Bologni:

5. září: O 9. hod. mše sv., po té návštěva university; v 17. hod. zahajovací schůze; v 21. hod. přátelská schůzka. — 6. září: O půl 9. hod. mše sv.; v 9. hod. první schůze plenární; ve 14. hodin schůze komisi; o půl 18. hod. recepce na radnici. — 7. září: O půl 9. hod. rekviem za akademiky padlé ve válce; v 9. hod. II. plenární schůze; ve 14. hod. III. plenární schůze; v 21. hod. banket. — 8. září: O 8. hod. pouť k P. M. v St. Luc. (vycházka); ve 13. hod. banket, poté návrat do Bologne; v 17. hod. závěrečná schůze; v 18. hod. Tedeum. — 9. září: Odjezd do Říma. — 10. září: Audience u Sv. Otce. — Zasedatí budou 2 komise. Propagační a finanční. Každou může obeslati každý národ 2 delegáty. Thémata jednání kongresu: 1. Minulost a budoucnost „Pax Romana“. 2. Základy míru křesťanského a co „Pax Romana“ pro jeho realizaci může vykonati. Ústředí katolického studentstva oběsíla sjezd osmi delegáty, s. předsedou drem Valentou v čele. Podrobný referát o sjezdovém jednání bude uveřejněn ve 2. neb 3. čísle Jitra. —av.

Katolické koleje. Studentská revue napsala ve svém 6. čísle IV. ročníku úvahu, proč jde studentstvo do své politické strany. O nás (?) píše výslovně: „U studentů strany lidové (?) je skutečně tuto otázku těžko rozluštit. Tato strana má skutečně programově idealistický základ, vycházející z náboženství, z katolického pojetí světa a vývoje společnosti. Ovšem existence koleje Arnošta z Pardubic v Praze a Sušilovy koleje v Brně, nutně nás činí vůči tomuto idealismu trochu rezervovanými, a to tím spíše, že i jinak se lidovci starají o své členy po stránce hmotné.“ Přátelé, chcete se zdát kritickými a přece zde tolik nekritičnosti! Kdybyste vzali do rukou stanovы Ústředí katol. stud. čs. a spolků v něm sdružených, museli byste napsat, že studentstvo katolické je se stranami politickými a s politi-

kou vůbec na štíru, Myslíte-li, že tomu tak jest jen formálně, přijďte na naše schůze a poznáte. Studentstvo naše jest v první řadě studentstvem a sdružuje se na čistém podkladě náboženském. My máme svoje ideály, a ty jsou nám vším. Ale o tom jsem ani nechtěl mluvit, to jest příliš samozřejmé. Chtěl jsem ukázat, na jak labilním podkladě spočívá Vaše zdrženlivost vůči nám. Nechtěli byste býti zase trochu kritickými? Posloužím Vám srovnáním, kolik platí studenti jině a kolik v našich kolejích. V Hlávkově stud. koleji 100 Kč měsíčně, ve Štefanikově stud. koleji 100 Kč měs., v Kaunicově stud. koleji 40 až 100 Kč měs., v Masarykově koleji 153 Kč měs., ve Stud. kolonii na Letné 720 Kč roč., v Koleji posluchaček 300 Kč měs., v koleji Sušilově 300 Kč měs., v koleji Arnoštově 240—500 Kč měs. Nevěříte-li, tož se přesvědčte! A od lidovců, že něco máme? Mýlíte se velice. My nejsme otroky mamonu a sřežíme se toho, abychom nebyli otroky strany. My jediní s hrdostí můžeme toto tvrdit. Neodvislost vždy a všude. Ukládá nám to sice oběti, ale nás sílí — idea! My vydáváme časopis — a naši příspěvkáři jsou nehonorováni, administraci a jiné vykonává si studentstvo samo. Vy nás dosud neznáte, o docenění není vůbec řeči. Bude-li však kdy o nás psát, tož si získajte předem informace. —av.

I bratři Poláci si nás nyní více všimají. Naše »Cyrilometodějská Liga« studentská v Praze, jak známo, sdružuje ve svém středu příslušníky všech slovanských národů a národností. Doposud se jí nepodařilo však nijak navázat užší styky s bratry Bulhary, Poláky a Velkorusy a to z toho důvodu, ježto jsou to národové, kteří prožívají po světové válce náboženskou krizi, nebo otázka národní, pojatá příliš osobně, brání jim kooperovati s národy okolními. A přece v Praze studuje na příklad řada akademiků polských, katolicky uvědomělých, kteří by mohli stejně v »Cyril. Lize« míti své zastoupení, jako Ukrajinci, Bělorusi, Slovinci a Chorvati. Teprve v poslední době se Poláci o nás více zajímají, což je zjev pro nás opravdu potěšitelný. Vítáme snahu Poláků dorozumívati se zprvu aspoň korespondencí, výměnou časopisů a informativními zprávami. Těchto dnů poslal naši redakci čelný pracovník polské katolické mládeže, redaktor časopisu »Mlody Robotnik«, Antoni Openchowski, úvodník z těchto novin, v němž šíře rozebírá stav katolického hnutí v mládeži a studentstvu čsl. Poukazuje na rozvětvenost naší sítě organizační, na čilý život v SSS, v akademických spolcích, věnuje delší pozornost našemu »Jitru«, »Životu«, »Dorostu«, slovenskému »Rozvoji« atd. Poukazuje při tom na srovnatelné poměry, jaké prožívá čsl. katolicismus nátlakem husitského a pokrokařského, nábožensky vlaš-

něho tábora. Kol. red. Opechowski doporučuje nám, abychom mu zaslali bližší informace o hnutí studentském u nás, že bude na jejich základě informovat polskou veřejnost a stejně chce i nám dodávat informační materiál o stavu hnutí katolického mezi studentstvem v různých částech Polska, za což jsme mu upřímně povděční. Doufáme, že takto i naše styky s východními Slovy dostávají se do jasnějšího světla a že bratři Poláci neustanou v těchto slibných stycích, ano časem je s námi ještě rozšíří jedině ve prospěch katolické věci slovanské.

Redaktor.

Sté narozeniny kněze-buditele dp. Ignáce Wurma, hanáckého poslance a sekretáře slavného biskupa Štrossmayera, byly předmětem četných rozprav a úvah v našem tisku. A jistě vším právem. Páter Wurm patřil k té generaci národní, jež v duchu Šušilové bránila a uchovávala svéráz českého lidu, jeho práva a zvláště odkaz soluňských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje. Proto jeho zraky jako později Stojanovy upíraly se k posvátnému Velehradu a jeho prozíravá mysl rýsovala si v duchu mravní i fysickou velikost sjednoceného Slovanstva. Kéž bychom měli dnes takové Wurmy a Stojany v počtu co největším. Tu čeká na nás opravdu ještě mnoho úkolů do budoucna.

-il.

Darwinova theorie. Nežádka se po světové válce vyskytly hlasy, že člověk povstal z opice, jak věřil Darwin. Darwinova theorie o vývoji je už nadobro překonána a vážní přírodovědci ji odsoudili. Před nějakou dobou odvážil se ve Spojených státech severoamerických v městě Daytonu ve státě Tennessee prof. Scopes hlásati znovu platnost nauky Darwinovy a byl daytonskými obžalován, že kazí tím mládež. Prof. Scopes byl souzen a ve svobodné, demokratické Americe odsouzen k pokutě. A Spoj. státy nad to zůstávají dále státy nejpokročilejšími v kultuře.

Veliký ústav v Římě, Santa Maria della Pieta, bývalý ústav choromyslných, zakoupen byl po delším jednání z vlastnictví italského státu pro účely církevní. Zástupce papežův dohodl se o ceně 40 milionů lir, ač původně požadoval italský stát 60 milionů. Veliká budova bude zařízena jako studentský konvikt pro chovance papežské koleje »De propagande fide«, určený k výchově misionářů.

Generace. Pod tímto záhlavím napsal p. dr. Alfred Fuchs ve 169. čísle »Našince« úvodník, v němž mezi jiným přiznává, že katolické studentstvo doby přítomné se izoluje, osamostatňuje a veřejnému životu se odcizuje. Příčinu toho vidí v internátní výchově a v nesnášlivosti pokrokového student-

stva. O tom píše následovně: »Dnešní katolické studentstvo prožívá nyní teprve to, co jsme my prožili ve svých universitních letech, a odtud jeho ostentativně hlášaná apolitičnost v době, kdy katolické studentstvo v jiných zemích naopak se navrácí k politice a prožívá hromadné tendence své doby úsilným přimknutím k církevní všeobecnosti.« Poměry jsou u nás značně rozdílné od poměrů jiných států. Katolické studentstvo na prvním místě cítí povinnost se řádně zorganizovat a činnost svou duševně prohloubiti. Poznej sebe sama! je jí požadavkem základním. Avšak ono se počiná i sociálně uplatňovat, veřejně a to osvětově a charitativně, třeba ne politicky. Přítomná doba ho nutí věnovati jen vlastním úkolům co největší pozornost. Tak tomu je na školách středních. Něco jiného je již otázka političnosti u studentstva akademického gradu.

-il.

Z literatury doporučujeme: (Husitství ve světle pravdy): »Po stopách Husových odpůrců«, Ant. Votka, vyšla I. a II. část, pojednávající výstižně o utrpení katolické církve v zemích českých z doby 15. století. Roční předplatné 5 Kč; vydalo Družstvo »Vlast«. — »České duchovní řády za rozmachu husitské bouře«. Druhé přehlednuté a rozmnožené vydání. Dosud vyšlo 6 sešitů po 3 Kč. Vycházejí měsíčně. Spisovatel V. O. Hložina líčí tu podrobně dějiny náboženské a sociální revoluce 15. století v zemích československých. Tiskem a nákladem rovněž Družstva »Vlast«. — »Učitelé dětem« se nazývá knižnice J. Hladkého, Vinohrady, Havlíčková 13, jež vydala Jos. Brauna historické povídky »Hořánští synové. V cizím poručectví«. — Prof. Hruška v knižnici »Raná setba« vydal »Hrabě Lukanor«. Je to kniha bájek, příkladů a anekdot svěže a živě podaných slohem orientálním, z pramenů evropských i arabských, z křesťanské morálky, ze španělských dějin a pod. 10 čísel »Rané setby« nákl. Čsl. akc. tiskárny v Praze II., Spálená ul. č. 15, stojí 15 Kč. Číslo »Hrabě Lukanor« od Juana Manuela právě vyšlo. — »Řečnické umění«, Jan Chaloupecký. Nákl. Salesiánského komitétu ve prospěch českého salesiánského díla, Praha II., Spálená 80-15. Výborná pomůcka pro mladé řečníky, jež si všímá všech potřeb a otázek řečnickových. — »Druhá nedělní a sváteční čítanka«. Napsal K. Balík. Nákl. Dědictví svatojanského v Praze. Cena 15 Kč. Ráz knihy je populární. Je tu mnoho látky historické, mravoučné, opalogetické (o spiritismu, alkoholismu, lichvářství, otázce svatojanské, spalování mrtvol, náboženských a národních zvyčích a pod.). Je vůbec vhodná pro lid a mládež vyspělejší.

JITRO

O B S A H

ROČNÍK
VII.

Vlastimil Dorazil: Význam 28. října. —
Vlad. Kaněra: Můj živote! — A. F. Slaveč:
Poutník. — Když se stmívá — R. V.
Podhorský: Maminka. — Koleček: Do svě-
ta. — J. Kostelecký: Poesie hudby. — Bo-
huš Nerad: Dušičkové nokturno. — K. V.
Prukner: Jitro. — Jar. Pokorný: Vzpomínky.
— J. Kostelecký: Vzpomínky. —
Dr. Plocek: Pax Romana. — Ant. Šerý:
Na úsvitu v lese. — Verián: Zjevila se mně
Večernice. — J. Forejt: Ródový trampoty. —
Vlast. Kaněra: Ozvěna. — Václav Pa-
covský: Píseň podzimu. — J. Jurča: Po-
divné závody. — V. Sýkora: Dojmy z práz-
dinové cesty. — Oldřa Svozil: Kosa na
kámen. — Cyrilometodějský Věstník. — Roz-
hledy: organizační, povšechný.

ČÍSLO
2.

V PRAZE V ŘÍJNU 1925.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace Praha II., Panská 1. Telefon 8935/IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Redakce nepřijala: Kaněra: Jen něco uveřejňujeme. Ostatní jsou příliš subjektivní. — Irenej: Básně jsou obsahem i formou cenné, jenže erotické zabarvení je místy silné. Zašlete jiné, pro „Jitro“ přiměřené. — Mir. Seuse: To, co jsem již poznamenal dříve, podtrhuji znovu: Přílišná abstrakce a exaktní motivy sřítají s básní jasnost. Pokuste se zaslati něco volnějšího, co by čtenářstvo zajímalo. Tím ovšem nechci podceňovati Váš talent básnický. — St. R. Hanácký: Rýmy jsou místy chabé. Obsah je zajímavý. Čiňte se dále a pošlete nám opět. — A. F. Slavec: Za vzácné motivy děkuji. Dal jste si říci. Nezapomeňte s novými příspěvky, za něž jsem předem Vám vděčen.

Někteří kolegové zaslali hádanky v době uzávěrky listu. V takovém případě musí vyčkat až čísla následujícího, kde bude na ně vzat zřetel. Ovšem rozluštění nutno zasílati dříve. Uzávěrka „Jitra“ je 15. každého měsíce. Na to třeba pamatovati.

Redakční: E. Z., Přerov: Odpusťte, že jsem si teprve nyní všiml jména Z. F. O rozluštěních a odměnách až příště.

Administrační: Přikládáme k tomuto číslu složenky k laskavému použití.

Rozluštění hádanek z 1. čísla: Koníček: Co nespěchá, vykonej rychle, bys mohl vykonat s rozvahou, co má naspěch. — Odsuvka: Lupice, Úpice. — Král. procházka: Komu se nelení, tomu se zelení. — Rebusy: Cařihrad s okolím patří Turecku. 2. Polárka. 3. Úhlava, Úslava. 4. Západ od Karla Václava Rase. — Doplnovačka s taj.: Lvov, však, Petr, epos, Kras, Soča, Abel, Most, oheň, Rabí, ocel, lípa, Brdy, sklo, Telč, cvik, Labe, Ivan, Aleš, Rais, Isar, rtuť; Vše pro Boha, církev a vlast. — Zvratka: Navečer bývá obloha červená. — Rebus: Válka třicetiletá. — Ráček: Nil, lín. — Záměnky: 1. Drač, Brač. 2. Kovárna, kavárna. — Rebusy: 1. Svíce. 2. Rukavice. — Ráček: Kázi, Izák. — Rebus popisný: Pop, Avar, poprava. — Výpustka: p — osel. — Rebusy: 1. U kamen šije Anežka. 2. Zedník. 3. Ovce. 4. Bič na Němce. — Roháček: Dusík, únor, sob, Ir, k. — Rebusy: 1. Ivanovice. 2. Kroměříž na Moravě. 3. Stokrát nic umořilo osla. 4. Slavné město Kartago. — Čtvercovka: Kůra, únor, rosa, Arab. — Rodovka Vůl, vůle. ●

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
K A T O L I C K Ý C H

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V ŘÍJNU 1925.

ČÍSLO 2.

Vlast. Dorazil:

Význam 28. října.

Národ čsl. má své stinné světlé stránky dějinné. K oněm světlým stránkám patří i 28. říjen, jehož výročí vším právem důstojně oslavujeme. 300 let náš národ čekal na svou politickou a národní svobodu. Kolik ústrků a strastí musil zakusiti v kruté době pobělohorské až do doby převratové. A leccos z toho, zamyslíme-li se náležitě nad životem národa, dolehlo na něj jeho vlastní vinou. Vyřkl-li básník český Boleslav Jablonský slova trpká „náš národ klesl sám v duchovní porobu“, učinil tak jistě ne bezdůvodně z horoucí lásky vlastenecké.

Byly doby, kdy jsme byli jednotni nábožensky. A tehdy jsme byli i jednotni národně. Éra cyrilometodějství, doba Svatoplukova, Přemyslovců, Lucembůrků a zvláště zlatá doba Karla IV., zůstanou kulminačními fázemi ve vývoji čsl. kultury a státu. Tehdy byl národ stejně věren vlasti jako víře, Praze jako Římu. Duch pravého náboženství, duch lásky, svornosti, spolupráce a pokoje naplňoval naše hory, luhy a údolí, vesnice i města. A vyskytl-li se kde zarputilý nepřítel, pod praporem svatováclavským vytáhli čeští blaniční rytíři, aby vydobyli a uchovali, co ztraceno. Sláva českého jména byla tak rozhlášena daleko za hranice.

Bohužel národ náš nespokojil se se svým, zatoužil po cizích zvycích a mravech, německém zřízení společenském i víře. Co nerozvrátily zlořády, násilí husitského vojska, to dokonaly žoldácké tlupy protestantských pánů. Od Lipan bratrovražedných dospěli jsme vinou sobecké a cizácké šlechty k tragické, osudné Bílé hoře, kde jsme ztratili svou samostatnost.

Nevzpomínejme jí příliš. Blíží se 28. říjen, jímž byla dějinná katastrofa konečně napravena a odčiněna. Vzpomeňme nanejvýše s K. V. Raisem všech těch „zapadlých vlastenců“, zvláště vlasteneckého kněžstva, národních buditelů, kteří se postavili v těžkých poměrech čsl. lidu na jeho stranu a probouzeli jej. Bez nich stejně jako bez zahraniční akce v době světové války nebylo by naší samostatnosti.

28. říjen je zářným majákem, který se rozsvítil, aby ukazoval novou cestu do budoucna, k lepšímu životu. Máme svůj stát čsl., svou samostatnost. Dovedeme opravdu žít samostatně a svobodně? Dovedeme tehdy, jestliže se všichni budeme snášeti v ohledu ná-

boženském, národním a sociálním, když každému necháme, což jeho jest a sporné věci, vyžadující nápravy, vyřešíme v duchu křesťanském, spravedlivém k blahu všech složek národa. Nestačí svobody dobýti, ale udržeti ji nutno. Nebude u nás pravého blaha vnitřního, nebudeme-li se učit z dějin. Byl-li národ v době cyrilometodějské jednotný a mocný, bylo to možno jen na podkladě jednoty víry. Proto víra, spojující srdce celého národa jednotnou páskou, dovede mu i zjednati blaho vnitřní, mír a spokojenost. Pěstujme tedy ducha křesťanského v účinné víře Otců.

Vážme si svého národa a státu. Přemýšlejme o jeho historii, věnujme více pozornosti literatuře, silme v sobě mravní charak ter, aby podle Nerudy byl „celý národ z kvádrů“. Mladá inteligence, naše studentstvo má tu významný úkol. Uchovat statky národní kulturou budoucím generacím. Vzdělávejme se, buďme republikány mravní síly, ušlechtilých tužeb a poctivé práce a buďme ujištění, že Božská Prozřetelnost pak s pomocí knížete sv. Václava „nedá zahynouti ani nám ni budoucím“.

Vlad. Kaněra:

Můj živote!

Kus kamene na stráni leží
a kalné vody tekou a po něm běží,
jím smýkají, jej vlekou —
a kámen, tvrdý, brání se stěží —

Můj živote!

Jsi vichry šlehán a blesky bit
a mraky černé v obličej
• ti kroupy lité hodí,
z nichž čelo tvé krůpěje krve plodí.

Jsi bičován žití divokou hrou
a nemocen. Drva padají, tě drou
a větve pod vlasy brázdy vrývají,
ti divoce pustou meluzinou zpívají.
— — — Vleku se. Stojím. K předu se deru
a vrahy mými krvavě peru — —
a pěsti slábnou.

Můj živote!

Bolestný růženec zpívám,
k jítřence spásy hledím.
V srdce své strasti, chudobu jímám.
Tobě pak radosti, blaho chci dát,
by ses moh' s jinými šťastným též zvat.
— — — — —

Na cestě kamení, trní mi leží
a kalné vody tekou a po ní běží,
mnou smýkají, mne vlekou —
já bráním se stěží.
Živote! Vytrvej! Můj živote!

Poutník.

Přes bystré řeky vedla mne cesta,
pěšinkou úzkou, silnicí;
viděl jsem na březích vod chudobná
města,
pod, strání strmou chudobnou vesnici.
Dál s mošnou a poutnickou holí
se pouštím do okolí.

U domků děvuchy tatranské pokorně
po korsu hlemýžďím krokem šinul se
víčkami oči truchlivě zamžikaly
na pohozený v prachu květ.
Ten mnoho ví, osud svůj nevypoví.
Dál s možnou a poutnickou holí
se pouštím do okolí,
když srdce bolí.

Na kopce nejvyšší vystupuji,
hůl jenom mám, mošnu odhazuji
a zpívám zvesela, hej pod Kriváněm — —
A balvany se vzhůru prodírám,
krahujícím okem dálky obzírám
a mořských ok tu krása dole pode mnou
zvon zpívá píseň velebnou.

Já cítím,
že jsem s orlem ve výších tu Bohu blíž,
že mluvím ke mně lesem, planinami,
skálou a mračnem, výšinami.
Já, bludný poutník k Tobě modlím se.

**Za krásu, píseň Tobě děkuji.
(Strážcové hor se mně zjevují.)**

Zas beru hůl a brašnu svou,
dál s mošnou a poutnickou holí
se pouštím do okolí
silnicí rovnou, stezkou zlou,
když srdce bolí.

Na Kriváni 1925.

Když se stmívá

V lesním zátiší, v klínu borového sedla
studánka se krčí skromně v trávě
jak pomněnkové oko v hlavě.

K o l e k:

Do světa.

S Bohem lesy,
s Bohem kraji,
ve mne nové plány zrají,
zapomněl jsem srdce kdesi.

Už mně matka
požehnala,
na cestu mi lásku dala,
moje chatka
zaplakala.

Vítají mne cizí oči,
jež nebudou mne nikdy chápat,
rodná vísko proč tvůj zámek
za mnou navždy — navždy zapad'?

J. K o s t e l e c k ý:

Poesie hudby.

Rád slýchám hudbu líbeznou,
neb srdce mi to jímá
a myslím, že již v nebi jsem,
že hlas to Cherubína.

Tak sladce tóny molové
nesou se tichým krajem —
tu — zase lkají plačtivě
jak nad ztraceným rájem.

Ó, škoda, že již, poslední
nád krajem zakroužily —
již zmlkly sféry andělské
a v sen mne pohroužily.

B o h u š N e r a d:

Dušíčkové nokturno.

(Amori et dolori sacrum.)

Planou hřbitovy ve světél kráse, lesku,
symfonie těžké táhnou chmurnou duší,
háj si tiše zpívá v rozesněném stešku
a to srdce moje stále, stále buší...
Proč ty, srdce, nespíš? Proč se stále chvěješ?
Usni přece, usni! Přeji ti sen sladký!
Proč mi jenom černé De profundis píšeš?
Usni jako děcko na nadrech své matky!
Či se snad též děsí dušíčkových žárů,
křížů rudých plamů, svíček světelností?
Nestrachuj se, srdce! Ty nevezmeš zmaru,
když tě líbá. Pozdrav z dálek, ze Věčnosti.

Jitro.

Dlouhodobým parnem letního slunce, vysílena jsou, kvílela země po blahoplodné ovlaze. Černým rouchem zastřela se noční obloha jako by byla smutna nad úzkostí dřímající krajiny. — Ale tu se otevřely brány nebeské a proudem valilo se v nesčíslných, teplých krupějích pozeňání na hory a doly — na vysoký dub i na útlý kvítek. Posíleno, procitlo nové jitro. — — —

Probuzen úderem hodinového zvonku, otevru oči a posadím se na lůžku. Okny dere se do světnice první paprsek sluneční, jež květiny za okny dychtivě svými listy i květy zachycují. Otevřeným oknem zalétá do světnice pestrá směsice ptačích hlasů. Osvěžen spánkem a rozveselen ptačími zpěvy, vyskočím z postele, vklouznu do lehkého obleku a už spěchám na dvůr, do zahrady, ven — ven.

Na lehounkých perutech proletoval balzámový dech budícím se okolím. Otevřeným oknem ze chléva jako šipka mihne se švitořivá vlaštovka a mihavým letem po dvoře shání svoji snídani. Sluneční paprsky pozlacují vršky vysokých stromů ovocných, které se přioděly svátečním rouchem, kdežto dole pod stromy je ještě posvátné šero. Na plotě u stodoly tlumeným hlasem zpívá červenka a z bezového keře ozývá se doprovod sedmihlásky. Na vršku hrušně mele svoji jednotvárnou písničku čížek a jemu přizvukují na dvoře probouzející se a hned z rána se haštející vrabci. Dva z nich pustili se do sebe s hrozným křikem a ostatní přihlíželi, popichující je proti sobě. Snad vyrovnávají nějaké nedorozumění od včerejška. Na vysoké jabloni zpívá výborný sólista špaček, jedním okem pokukující k budce, kde sedí na vejcích jeho družka.

Zatím paprsky sluneční sjíždějí po korunách stromů stále níž a níže, při čemž třeptají se orosené listy jako stříbrné, až svezou se do hustého trávníku, kde hned vzplane tisíce démantů. Vše splývá v nepopsatelnou harmonii krásy, že rty z údivu nad touto nádherou letního rána šepotají ranní modlitbu.

Země, která za hřmění a blýskání hrůzou a strachem ztrnula, zachvěla se pod mými kročejemi. Její probuzení ze ztrnulých mrákot přeneslo se kořínky na ovocné stromy, jejichž listy visely nepohnutě, jakoby raněny mrtvicí. Řapíky listů se zachvěly, listy zaselestily, šepot jejich zaslechl olše, jasan a duby, které rostly podél potoka.

Duby svým polohlasem probudily jedle, rostoucí na stráních, kteréžto svíraly lučinaté údolí. Jedle si hlasitě oddechly a jejich vzdech probudil smrky, obrůstající temena hor. Naposledy probudily se křoviny a trávy. Babyka a zimolez se na úpatí hor završtěly, klokoč na kamenitých stráních se protáhl, trávy zdvihly k zemi přikrčené prapory. Les se probouzel k životu a vychvaloval si vydatnou vláhu.

Horkokrevný jasan svými kořínky hltavě pil výživnou šťávu, jež mu za pomoci deště připravovala země živitelka. Rozvážný dub poučoval náladovou olši o řádné životosprávě a varoval ji, aby si nebrala příklad z rychle žijícího jasanu. Mladé borovice na stráních naříkalo a bědovalo. Vždyť v bouři vytrpělo nejvíce ran. Bystřiny úprkem pádící před rozrušenými blesky, hrnuly před sebou ostré kameny a vyhazovaly je z mělkého koryta. Kamení, jednou uvedené v pohyb, zraňovalo obnažené kořeny a měkkou kůru mladých borovic, proto ten nářek a žalování v borovičnatých stráních. Staré, mrzuté borovice poučovaly mladý dorost, aby zraněná místa zalil honem mízou, dokud se neprobudí lýkožrout.

Ve vesnici zakokřhal kohout. Na toto znamení čekalo lesní ptactvo. Na skalách mezi klečí a klokočem počali pobroukávat holubi, chřástal v trávě zavrzel, jakoby brouskem přešel přes srp, drozdi přáli kosům dobrého jitra, popanštělý špaček počal se chlubit drvoštěpskému datlu a žluvě svým původem: „Náš táta býval krejčí, krejčí, krejčí.“

„Chi-chi-chi,“ smál se v šípkoví střízlík a hledal něco k snědku.

Na východě se rozžehující červánky pomalu probouzely i vzdálenou vesnici k životu.

Zatím ranní červánky více a více brunátně a za horami vystupující slunce svými krvavými šipami odstřelovalo vzdálenější a vzdálenější mraky. Obloha fialověla, zelenala, žloutla, rudla a na konec při východu slunce liliovitě zbělela jako panna, když ženich vchází do svatební komnaty.

Omládlé, růžové slunce se vyhouplo nad hory.

Datel a žluva cvičili své ranné prostocviky, obracejíce se zády k chlubitivému špačkovi. Jak se stromy protahovaly pod teplými paprsky slunečními, setřásly poslední kapky nočního deště do rozvodněného potoka. Ten se vychloubal, že nepotřebuje jejich krapet vody a v pýše rachotil kameny, nadouval své vlny a časem rozdováděně vyskočil na pěšinu.

Cosí svatého, rajského leželo na polích. Růžově rozkvetlá role horských jetelů prostírala se ve velikých plochách. Růžově liliové, medem vonící květy přijaly záři slunce, zadýchaného řídkým, horským vzduchem a svítily jakýmsi dvojím, nesloučeným světlem: bleděrůžovým a něžně stříbrným. Byly obklopeny oblakem sladké vůně, které pružný, pějící vítr lesní uchvacoval v mladé objetí a udýchaný a opojený jeho sladkostí odnášel od hory k hoře.

Hlasy šeptaly radostnou píseň a kvítka, ach — kvítka otvírala své hlavinky k modrému nebi, že jsem se musel k nim shýbnouti a libovonné kalíšky k ústům přitisknouti — — —

Och, zak krásné jest letní jitro!

J a r . P o k o r n ý :

Vzpomínky.

Jdou vzpomínky hlavou mojí,
jdou a v srdci šeptají,
vyloudí-li úsměv v líci
aneb žal, se neptají.

Jdou vzpomínky hlavou mojí,
přišly opět po letech;
sotva, že jsem vyslechl je,
vydral se mi z prsou vzdech.

Vzpomínky mé, proč jste přišly
rušit pokoj v srdci mém?
Proč jste přišly nevolané,
proč bouříte v nitru mém?

Odejděte pryč ode mne,
nechci vás již více znát;
nechtělo mne štěstí znáti
ani láskou milovat.

Neodešly — neumřely,
— přišly opět po letech. —
Nech je v mysli dále jíti,
dýchej jejich lásky dech!

J. K o s t e l e c k ý:

Vzpomínky.

Vzpomínky veselé
na chvíle blažené,
zaleťte k horám
vyřídíte vodám
pozdrav můj

Zaleťte v rodný kraj
kde byl můj pravý ráj.
Tam v malé chaloupce
žil jsem jak v pohádce
mnohá léta

Zaleťte v lesíček
co jest ten potůček,
tam v stinné místečko
kde volá srdéčko
nezapomeň

Dr. P l o c e k:

Pax Romana.

Snad nebylo sjezdu této instituce, abychom se ho nebyli aktivně účastnili. Směle můžeme říci, že jsme byli nejpilnějšími a nejlepšími členy Pax Romana. Vždyť tato mezinárodní instituce byla vytvořena vlastně v Praze u příležitosti našeho slavného sjezdu v r. 1920. Tenkrát se vlastně konala v Praze ustavující valná hromada Pax Romana. Hostili jsme zástupce Anglie, Ameriky, Francie, Belgie, Španělska, Německa, Polska, Jugoslaviie atd.

V r. 1921 vysíláme svého delegáta na valnou hromadu do Freiburgu — byl jím kol. Sylva Tarouca, v r. 1922 obesíláme sjezd v Raveně zástupcem Drem Smolkou, v r. 1923 zastupuje ústředí v Salzburku Dr. Plocek, v r. 1924 jsme representováni v Budapešti již 8člennou delegací s Drem Dvorníkem v čele a roku tohoto hlásá naše práva na sjezdu v Bologni rovněž 8členná delegace v čele se svým předsedou Drem Valentou.

Ani by člověk neřekl, že se již po páté scházejí známé tváře a nové osoby, aby si řekly, co udělaly a co zamýšlejí dále. Tentokrát nás přivítala starobylá Bologna, středisko univerzitní, nám, Čechům, zvláště dobře známé, sídlo arcibiskupa-kardinála Rocca di Corneliانو, působiště sv. Dominika. A zase kol jednoho stolu zasedali zástupci Italie, Francie, Anglie, Belgie, Holandska, Španělska, Portugalska, Polska, Jugoslaviie, Německa, Rakouska, Maďarska, Československa atd., atd. Organisaace tichých, zato tím více činných, pracujících.

Krásná Italie přivítala nás svým způsobem, jaký jí diktovala její živá letora. Aby byl průběh kongresu co nejslavnější, o to postarala se Federazione universitaria cattolica italiana (F. U. C. I.), která slavila u příležitosti našeho kongresu svůj XIII. kongres národní. S hudbou a prapory odešli jsme ráno do dómu sv. Petra, kde sloužil mši sv. kardinál — arcibiskup Rocca.

Po mši svaté odešli jsme v průvodu do university, kde odevzdalo předsednictvo Pax Romany rektoru university pozdravnou adresu. Pro nás nezvyklé, ale plné entusiasmu

Kongres Pax Romana. Delegace všeobecná.

Delegace slovanská.

bylo pozdravování boloňské akademické mládeže Jeho Magnificence a pozdravy ty ukončil teprve proslov, který tento k nám měl.

Slavnostní zahájení bylo odpoledne v Theatro communale. Na upraveném jevišti zasedli hosté s kardinálem Rocca, rektorem university bolognské, zástupcem města, prof. msgre Seipem a j. hodnostáři v čele. Malebné pozadí tvořily nesčetné prapory F. U. C. I.

Sjezd zahajují předseda Pax Romany dr. Palmieri a předseda F. U. C. I. Slavnostní proslovy pronášejí zástupci městské rady, rektor university, msgr. Seipel, kardinál Rocca, president Sdružení mládeže C. Corsanego a jiní. Z delegátů pronesli zatím pozdrav zástupci Anglie, Španělska, Maďarska, Slováků a Československa. Další pozdravy byly proneseny při večerní mimořádné schůzi, jejímž hlavním bodem byla přednáška prof. msgra Seipela, původně určená na pondělí dne 7. září. Pozdravili zástupci studentstva francouzského, polského, jihoslovanského, holandského a zástupce maďarských studentů z Bratislavy. V jiné souvislosti a s menší radostí, než jaké vyžadovala, bylo nám vyslechnouti od posledního slova naší slovanské hymny: Jazyka dar svěřil nám Bůh... nesmí nám ho tedy vyrvat...

Zaslouženou pozornost vzbudila řeč msgra Seipela, jejíž výtah pro bohatost námětů podáváme:

„Jste zde pro práci, žádá ji od vás doba, práci ve vlastním slova smyslu. Znam mnoho korporací, které se honosí vaším programem, oficiálních i neoficiálních, jsem však vůči nim kritický, poněvadž schází předpoklad jejich existence — práce, a poněvadž se omezují na slova. Vaši práci znám, o vás obav nemám. Nestačí však toto, s prací programovou musíme srůst. Dnešní trudné poměry zavinuje málo pochopení, které má jeden ke druhému, jeden národ ke druhému. Dokud se lidé — také katolíci — nebudou snažit pochopit své bližní, a národy navzájem, není pravý mír myslitelný. Poznáme-li správnou ideu, musíme ji nutně vtělovati v čin. Tou pravou prací jest práce drobná, která se snaží o soužití, aneb alespoň o modus vivendi. Vaše mladá generace universitní žije na rozhraní veliké doby. Léta 95. minulého století poručila nám mladým studovat otázky sociální malých lidí, doba dnešní vám ukládá záslušnější povinnost studovati sociální otázky států. A jako nám ukládal náš katolicismus napřed mír v nás samých jako základ míru sociálního, a překážka třídních bojů, tak ukládá vám pracovati k tomu, aby příští intelektuálové upravili svoje nitro tak, aby bylo nadšeným hlasatelem smíru národů.“

Večer o 11. hodině jsme opouštěli sál, kde byla tak krásná slova pronesena a jež nás nutila k vážným úvahám.

Pro naše členstvo jest velmi důležitým obraz drobné práce, která byla v Bologni udělána.

V neděli po mši sv. zahájena plenární schůze a po formálních poznámkách a pozdravných projevech, z nichž připomínám pozdravný dopis arcibiskupa Burna, přikročeno k vlastnímu jednání. Sekretář Pax Romana prof. Gremaud rozvinul před zraky situaci Pax Romana po stránce historické, propagační, publikační a finanční. Po stránce historické zdůrazněno, že prvé pětiletí překonalo již všechny počáteční obtíže a že nastupuje fáse novou, po stránce propagační poukázáno na pěkné výsledky ve státech amerických a po stránce publikační vysvětlena reserva, ku které donutila minulý rok Pax Romana situace finanční. Druhý referát, referát presidenta dra Palmieriho navazoval na prvý a rozvínoval situační plány s proposicemi do budoucna. Pax Romana zápasila dosud houževnatě s velkou prací, dnes přikročuje ke stabilisaci a prvý krok k tomu zahajuje přesnou formulací stanov. Návrh jich přednáší.

A tu vlastně začíná náš vlastní úkol, který nás vlastně na sjezd Pax Romana vedl a sice, říci veřejně: 1. že národové slovanští mají zvláštní zájem, aby mezinárodní organizace Pax Romana prospívala. 2. Že dle dosavadních svých obětí požadují i zastoupení a že hodlají dáti Pax Romana určité příkazy. 3. Že Pax Romana jako obránce katolických zásad musí býti zárukou míru a že její program a stanovy musí tento úkol přesně vymeziti.

Mimochodem budiž podotknuto, že tomuto svému předsevzetí dostála osmičlenná delegace českoslov. za účasti desetičlenné delegace studentstva slovenského plně. Po stránce státoprávní může jí býti veřejnost československá vděčná. Návrhy jejích členů dra Valenty, dra Plocka a dra Krlína byly většinou pojaty do programu.

Československo přijalo závazek finanční platit na řádný rozpočet Pax Romana ročně 100 fr. šv. Dosud platily: Ústředí naše 50 fr. šv., Ústředí slovenské 1000 Kč (jednou) a studentstvo maďarské z Bratislavy 20 fr. šv.

Členy Pax Romana budou ústřední organizace katolických studentů vysokoškolských, hlasovací právo přiznáno pak dvěma delegátům z každého státu. To jsou hrubé výsledky, které vyplynuly z úmorného jednání v komisích finanční a organizační (jednalo se až do půl jedné hod. v noci). Ale s výsledky možno projevili spokojenost. Jsou ještě jiné věci, o které jsme projevili zájem a do nichž jsme zasáhli: Otázky voleb, otázky sídla, zastoupení ras, úhrady finančního schodku. Ale není možno podrobněji se o tom rozepisovati. Náš cíl se nesl ještě jiným směrem.

Při obědě, večer a vůbec, kdy se dalo, soustředili jsme slovanský živel, abychom docílili takové váhy, jaké zasluhujeme. My Čechoslováci a též ostatní Slované pocítili, že nežádají od Pax Romana to, co jim po právu patří. Místo prohlídky pinakoteky se scházíme se Slováky, abychom dojednali otázku kandidáta na místo II. místopředsedy (a buď zde zdůrazněno, že obzvláště s naší strany se ukázala dobrá vůle), scházíme se s Poláky, abychom porozprávěli o témže námětu, a podobně s Jihoslovany. Konference se sekretářem Pax Romana se množí, naše požadavky jsou jasné a pevné. — V předvečer závěrečné schůze Pax Romana, jsou si slovanští zástupci vědomi toho, že jediným prostředkem k cíli jest jednotná a pevná vůle. Teoretické sliby slovanské vedou k praktickým výsledkům a připravuje se půda pro další řešení otázky slovanské v rámci Cyril-lomethodějské Ligy tam doma, ultra montes. Slovanstvo vystupuje účinně v debatách k plenárním schůzím, naše delegace se domáhá úpravy výměny styků a výměny publikací, Slovanstvo vystupuje jako důsledný obránce spravedlivého nazírání na otázky finanční a organizační.

A tak při stálé práci zapomněli jsme na další, co nám kongres skýtal. Úkradkem mezi polednem odešli někteří naši členové do pinakoteky, půlhodinovou dobu věnovali prohlídce kláštera Ste. Michele nel bosco a z těchže důvodů vzdávají z návštěvy chrámu Ste. Luka.

Musím zdůraznit, že naše delegace československá byla jinými delegacemi vyhledávána, že 50 čísel našeho „Jitra“, které jsme s sebou vzali, šlo z ruky do ruky, že zvláštní pozornost nám věnovali členové F. U. C. I. Nejvíce nás ovšem těší slovanská dohoda.

V pondělí večer uspořádala Pax Romana banket, jehož se zúčastnilo asi 150 delegátů, z hostů byli přítomni Msgre Pini, sekretář mládeže, biskup czanaczský, zástupce C. I. E. a j. Jdeme s nadějami vstříc závěrečné schůzi a doufáme pevně, že práce naše bude korunována zdárným výsledkem!

Výrazem naší myšlenky byl společný snímek slovanských zástupců, který přinášíme vedle fotografie delegátů všech.

Sjezd učinil si tak dalekosáhlý program, že nemohl býti s prací hotov a tak se stalo, co se nestává, že o 5. hodině odpoledne skončil oficielně slavnostní schůzi sjezdování a v 9 hodin večer se scházel ku skutečnému zakončení.

Nebylo to nic více a nic méně, než otázka stanov, která tolik zaměstnala. Debatovalo se mnoho, bylo mnoho návrhů, nikoliv formálních. Zvláště velkou debatu si vyžádala otázka zastoupení národních a jiných svazů v Pax Romana. Naše delegace za Československo přinesla jak v této, tak i v jiných věcech cenné a zvláště pro nás důležité návrhy a tyto byly vesměs přijaty. Členy Pax Romana budou na příště jen svazy národní, nebudou míti však hlasu, hlasovací právo dává se toliko dvěma zástupcům z každého státu.

Publikace vydávána bude a sice čtyřikrát ročně. Prvé číslo bude především vyplněno resolucemi a všeobecnou situační zprávou o sjezdu. Druhé číslo bude věnováno stanovám a bude obsahovati zprávu o zasedání Společnosti národů v Ženevě, třetí seznam publikací, které jednotlivé organizace v Pax Romana zastoupené, vydají, dále bude referovati o provedení resolucí a podá zprávy bilanční a zprávy sekretariátu, zvláště pokud se týká akce ruské a americké, a konečně čtvrté číslo bude přípravou konference příští. Vedle toho bude vydána během roku vědecká ročenka, do níž bude v prvé řadě pojata přednáška Msgra Seipela.

V otázce finanční bylo usneseno, aby rozpočet byl rozdělen na řádný a mimořádný, řádný, aby uhradily příspěvky organizací, mimořádný, aby se uhrazoval pozvolna podle

plánu tak, aby jednotlivci, kteří projeví ochotu, získali finanční pomoc u význačných osobností.

^{19. 11.} Ihned na počátku tohoto roku se vybuduje sekretariát, poněvadž dnešní sekretariát, který byl dosud vlastně Pax Romana sám, nestačí pro novou organizaci, která není již jen sekretariátem, nýbrž konfederací. Zvláštní pozornost pro Pax Romana projeví vláda švýcarská, která poskytne ve Frýburku místnosti a dá ještě mimořádný finanční příspěvek. Skončení loterie uloženo bylo novému výboru.

Konečně vzešla z komise organizační nová kandidátka, kterou jsme také my diktovali. Bili jsme se za slovanského delegáta a také jsme docílili, že II. místopředsedou zvolen Polák kol. dr. Orlikowski. Ve výboru jsou: Holanďan dr. Feder, předseda, Ital dr. Palmieri, místopředseda, Polák dr. Orlikowski, II. místopředseda, Švýcar dr. Gremaud, generální sekretář; další místa ve výboru mají zástupcové Španělska, Německa, Francie, Anglie a dr. Rudolf, pracovník z Vídně.

Ač ten den byl posledním po dnech plných prací, neznamenal oddech, nýbrž vyčerpal úplně čas i síly. Zakončili jsme o půl 12. hod. v noci. Ačkoliv byla naše delegace dosti početná, přece nebylo ani jedinému jejímu členu poskytnuta doba k spojení užitečného s příjemným. Znovu bych zdůraznil, že u nás se musí projevit o Pax Romana též z kruhů inteligence větší zájem než dosud. Může-li rakouskou delegaci uvést Msgr Seipel, může-li Maďary morálně podporovat biskup czanacký dr. Glattfelder, může také nám nějaká význačná osobnost k vítězství dopomoci. Letos jsme zatím dosáhli mnoho i sami, snad jsme ani tolik nedoufali, ale bude příště nutno, aby i naše inteligence svoji povinnost splnila. Nepodceňujme sebe, my nejsme posledními z nejmenších pokud jde o dary ducha, sil svých však plně využijme.

Odjížděli jsme do Říma s pocity nejlepšími. Bojovali jsme v komisích, v plenu, v soukromých debatách, vyvolali jsme slovanský blok, naše jednání plnilo kulisy, a jsme s vykonanou prací další práci, na kterém se bude pokračovat v nesmírně spokojení. Máme pevný základ pro Cyrillomethodějské Lize v Praze, na sjezdě v Krakově, na sjezdě v Praze, a konečně na kongresu Pax Romany v Amst

Ant. Šerý:

Na úsvitu v lese.

Vyjdeš-li si na úsvitě
tam, kde roste vřes,
věz, že okouzlí tě les.

Na kraji hned cos se bělá....
Stojí tam, jen viz,
úbělová těla
bříz.

Smrky - juny když zříš švarné,
na nich rosný třpyt,
díš: »V les není marné
jít.«

Před tebou se pouklání
hlavy jedlí - děv,
slyšíš šepotání,
zpěv.

Vycházka v les není fádni,
ale krásná — zkus!
Pěkný promenádní
kus
ptáci — oku skryti —
rádi zahrají ti. —

Verián:

Zjevila se mně Večernice.

K 15. říjnu 1925.

Zjevila ses mně, Večernice,
na aleji, pod modrými korunami,
když chodívá klekánice
v jasné noci nad vodami.

Jitřenko smutná, hluboko v očích
plovalas v lodičce,
bílá jak květinka v rose,
plačíc v klín tajemné rodiče
studené slzy. Utatá na nebi, žehnalas
kose,
která tě poslala na alej dolů,
v hlubokou horu
napít se bolů.

Veselá byla dráha meteoru.

J. Forejt:

Róďovy trampoty.

Probudil se náhle, pudově, jako člověk, který je nucen často se probouzeti, ať už z jakýchkoliv důvodů. A nyní polosedě, pololeže, napíná sluch a neméně i zrak, hroužé jej do tmy, jež ohnivými mžitkami se mu roztančilapřed očima.

Úsilí proniknouti zburcovanými smysly krutou temnotu bylo tak veliké, že až pod ním postel zapraskala.

Neboť to, co se snažil jeho sluch podrobněji zachytiti, bylo opravdu velmi hrozné. Probuzený spáč — Róďa — totiž to slyšel po druhé; prvně předevcírem a pak teď, po druhé! A nyní si byl jist, že to ví. Věděl to právě tak přesně jako Clifton, nebo Stgard. Více jako Clifton, je to větší autorita.

S Róďových rtů sjelo chlapsky: „Ohavná tma!“ Vypadalo to jako zaklení.

„Dnes to je po druhé — a minule byla právě taková tma,“ usuzoval.

Hloubavý duch čtrnáctiletého studentíka dal se do práce. Studentský pokojík, ponořený v půlnoc, byl velmi vhodným pozadím k jeho úvahám.

Odlehčoval svým, strachy obtíženým, prsoum samomluvou. Je to přece nejlepší náhražka za činy; úsudky, jako ocel, defilovaly hlavou Róďovou.

Je pravděpodobno, že minulé noci, když se ten podezřelý šramot ozval, byl v pokoji někdo. Kočka tu není, pes také ne; a myš je příliš slabá, aby způsobila onen zvuk. Neboť vypadalo to, jakoby kdosi otvíral okno. Tedy závěr usouzeného je jenom jediný možný.

Byl tu lupič. Krvežíznivec, který si obral za dějiště svých příšerných zločinů, studentský, chudý pokojík. Velká část této věty zdobila kterési dobrodružství Cliftonovo, líbila se Róďovi neobyčejně.

Dobrá, kdo za to ručí, že zlosyn nestál právě u jeho lože a v bestiálním výrazu své tváře, rozryté zločinem, nechystal se s napřaženým tomahavkem — či ne, lupiči neznají tomahavků — tedy s napřaženou sekerou k ráně, vedené proti nic netušící oběti?

Ano, byl ve strašlivém nebezpečí — jeho život visel na Damoklově meči, či sekeře; vlastně sekera Damoklova nad ním visela, no ano, vždyť to měli při dějepisu, na vlásku uvázaná sekera — ne, meč, také Demosthenes jej měl pod jazykem, či pod ramenem.

A snad — ne, určitě, nyní je v tomtéž nebezpečí — vedle, nad ním, právě jako posledně, vznáší se příšerná zbraň — a to už nedomyslí, náraz byl pod peřinou, jektaje zuby v pochodovém tempu a třesa se jako v zimnici. Byl však brzo upokojen, neboť maje peřinu přes hlavu přetaženu, nikoho neviděl; kdo mu mohl ublížiti, byl-li takto schován? Představte si, kdyby rána, vedená vražednou pravicí, provázená zlověstným proklínáním zavileho vraha, kdyby tato rána, byla dopadla!

A tu Róďa se viděl, jak se kácí v strašlivém výkřiku na podlahu, jak s roztržštěným tělem se zmítá v křečích, zatím co vrah jej prohledává, aby ho oloupil. A Róďa šeptá, v posledních slovech: „Odpouštím ti, neboť nevíš —“, hm, lepší by bylo: „Budiž proklet, budiž proketo tvé potomstvo, proklet budiž tvůj dům, tvůj statek“, má lupič, takový člověk, také statek? Proč tedy proklínat statek?

A co by se stalo s dějepisem, z něhož bude zítra vyvolán? Dovede ho do slova — ne, to nejde; a co by dělal Karel — spolubydlící Róďův, septimán — až by viděl, jaké to příšerné, krvavé drama se odehrálo v klidných zdech studentského pokoje?

Příšerné, krvavé drama — tato slova se s obdivuhodnou přesností opakovala ve všech dílech kriminální literatury, která vědychtivý Róďa přečetl s nevšedním zájmem. Sice, Karel říká, že jsou to pouhé myšlenky, bez špetky logiky, ale on, Róďa ho zná; chce se blýsknout svou znalostí, má velmi dobrou z logiky. Hm, ale ať to napíše! A proč ten klacek nevstává?

Róďa zapomněl na svého „vraha“ a proto si ho tímto zas připomenul.

Ani za nic by nevystřčil hlavy. Avšak pod peřinou bylo už dusno. Skulinou viděl bílý pruh měsíčního světla, zatmívajícího se chvílemi stíny mraků.

„A proč by se sem vlastně někdo drápal — co tu ukradne? Mé školní knížky? Ať si je vezme! I kalamář mu dám. No, byl by to chytrý zloděj, který by lezl sem!“

Róďa se posadil, odhodiv furiantsky peřinu, neboť onou zvědavou skulinou viděl skromnou prázdnotu pokoje, zaplaveného měsíčním světlem.

„Fuj, Róďo, styď se, tak se schovávat — přece Karel by se probudil a oba bychom se bránili, — při nejmenším šelestu by byl vzhůru, vždyť starší lidé mají lehké spaní.“

Kdyby tě tak některý hrdina, takový chlapík z detektivky, viděl! Styď se, jsi baba, postavil se, máš ho v hrsti, každého!“

A pak se sebevědomě posadil v loži, neboť vjela do něho velká síla.

Bylo mu jako člověku, před nímž náhle zmizí velká překážka, na níž by jistě nechal své síly.

Kolik je hodin — ty jsou jediné pěkné, ty stojí ještě za vloupání.

Rozsvítil; oslněn, přimhouřil oči.

A když se rozhlédl, padl jeho zrak na Karlovu postel.

Byla prázdná!

Karel zmizel. Jen si to uvědomil, už byl pod peřinou, drkotaje zděšením zuby.

Byl tu lupič a zabil Karla. Zatím co spal, odehrávala se vedle něho nejstrašlivější tragédie jeho života. Byla to přece pravda — ono vrzání, onen zvuk byl snad sténáním dobíjeného života. Ani v detektivkách se s takovou tragedií nesetkal — vždy si přával, aby někdy byl středem nějaké příhody, při níž by vlasy na hlavě vstávaly a krev stydla v žilách — nyní to má. Doopravdy — — — Karel leží kdesi na dně studny roztržštěn a zohaven k nepoznání. Jistě by ho nepoznal — neboť vrahové zohavují své oběti, poněvadž nesnesou jejich příšerné tváře ve svých zracích. Ubohý Karel, stihl ho osud Róďův — tak má skončiti jejich vroucí přátelství? Pravda, on, Karel, byl někdy, sobec, když odmítl Róďovi vypracovati matematické cvičení, nebo ho trochu pomlátil, surovec, — — — ale — byl to dobrý kamarád. Je mužem, pomstí ho!

Na vlastní pěst bude pracovati, najde vraha — a odevzdá ho do rukou spravedlnosti — ó, ne, tam by se mu nic nestalo — sám, vlastnoručně ho umučí, tak — tak to udělá. A bezduché tělo položí o půlnoci na nejživější křižovatku, kde zároveň zanechá svoji visitku — nemá sice žádné, ale dá si jich natisknouti sto — připíchne ji dýkou; bude tam napsáno: „Tak se mstí Věčná Spravedlnost.“

A ta závist! Kamarádi prasknou vzteky. Ukáže jim, že také za něco stojí. On je Róďa! Třídí mu podá děkovný spis rodného města, že očistil vlast od metly zločince — jistě to taková metla bude, neboť menší zločinec by nestál za námahu.

Róďa už zase vylezl z pod peřiny, jsa svými myšlenkami opojen, jako tokajským vínem.

Ačkoliv — — — ach, hrůzo, vždyť oni se budou domnívat, že ho zavrždil sám! Byl přece s obětí celou noc samotný! Kdo uvěří báchorce, že kdosi vstoupil oknem a odpravil Karla, zatím co on, Róďa, spal, netuše krvavého dramatu, které nyní bude jeho zkárou? Kdo tomu uvěří? Ach, to je strašlivé!

Předpoklady, úvahy, závěry, kombinace všech mistrů detektivního umění vířily ubohému Róďovi hlavou.

Všechny okolnosti svědčí proti němu!

Až se ho budou ptáti, kam dal svou oběť — — co jim řekne? Přece jí neukáže, když o ní neví — snad je v studni: Stagart i Clifton šli nejdříve ke studni — — ze zkušenosti.

Noviny o něm napíší příšerné věci — — dostane trojku z mravů a snad i karcer! Teď už neměl ani myšlenky, aby zavolal strážníky.

Než — co to — — — pohled jeho padl oknem — bleskurýchle shasl světlo; četl, že ohrožený člověk má co nejrychleji se snažiti nebýti osvětlen, je-li ovšem ve světle, nebo pod žárovkou. Tak do slova si to pamatuje.

A s pocitem ulehčení a s vědomím své hodnoty díval se na to oknem. Na střeše, přilehlé mírným náklonem k podkrovnímu oknu, stála vysoká postava zahalená v bílý háv, jehož běl se ostře rýsovala v proudu měsíčního světla a ostré záhyby látky stínila plochými, bledě matnými skvrnami.

Róďa viděl ten zvláštní zjev vztahovati ruce k měsíci, jakoby v modlitbě.

Je to duch — dobrý patrně — ačkoliv je na tom cosi zvláštního — má prsty v té — — nemá, neboť je to sám Karel.

Hm — — — — —

Kouří, prochází se jako náměsíčník po střeše.

Ach — — tak je to — — je to docela určité náměsíčník.

Tak, objevil to. Karel je sombu — sobum — somnabulísima — somnambul — či co.

Róďova rozpálená tvář — na to stačil zase okamžik — opírá se o okenní tabuli.

Stojí tam pořád — nehýbá se, asi ho to pouští. Či ne — jde dále — není sice na nebezpečné půdě, střecha je skoro jako stůl — ale i kdyby, náměsíčník dovede choditi i ve vzduchu. To asi obchází celé město každé noci — — a což kdyby náhodou šlápl na shnilý okap — — — — —

Róďa chtěl vzkřiknouti — ale uvědomil si, že to se na náměsíčníka ka nesmí, neboť by z toho dostal nemoc.

Chudák Karel, kde to chytil — och, och — — není to nakažlivé?

On s ním musí spát v jedné místnosti, s náměsíčníkem — — že se už nenakazil, jak se krásně do toho mohl také dostat — — ale cožneví, že má takové krkolomné sny? Chodí v závrtných výškách, padá do propastí, leze po stromech, skáče jako gumový míč — to už je začátek. Napřed se to jen projevuje snem — a pak to začne.

A kdož ví, kdo mu za to ručí, že ležel v posteli, když se mu to všechno zdálo? Což nemohl krásně chodit po střechách, balancuje nad příšernými hloubkami ulic, jsa blízek každíčkým okamžikem strašlivému pádu, což nemohl se každou chvílí probuditi z náměsíčného záchvatu roztržtí a rozbit na kusy? — — eh, to by se už sotva probudil — — — — ale — jisto je, že někdy spadne se střechy.

A neví o tom, nevěděl stále o tom!

Chodí jako provazolezec za měsícem — — — — hm, chodí-li jako on, pak to není tak hrozné — —

Karel, náměsíčník, stál dosud u komínu a díval se k měsíci.

Kdyby někdo takového člověka při probuzení polil studenou vodou — je po somnambule. Ano, to udělá. A požádá Karla, aby mu také tak posloužil.

Rychle, neboť Karel přicházel k oknu, skočil k umyvadlu, nalil tam vody a nesl nádobu k náměsíčníkovi. Tento však byl už u zídky — zblízka vyhlížel strašně — Róďa se toho hrozně ulekl, postavil vodu a, div že se nepřerazil, vletěl do postele, kde se zachumlal do peřin jako housenka do kukly.

Stín vyplnil okno, tabulky zařinčely; a na podlaže se groteskně přikrojila bílá skvrna měsíčního světla.

Prásk, ryc — bum, šššš — —!

Noha náměsíčnickova našla svůj cíl v umyvadle, plném studené vody; překotila je a pak šplouchání vody se lahodně družilo v cinkotu plechu o stěnu. Klení doprovázelo nepříjemnou příhodu, jadrné a vzteklé, jdoucí přímo od plic.

„Zatr — — který ničema to sem dal — — hrom, aby — — člověk se až na střechu žene, aby rozehnal ten prokletý kočičí koncert — a teď zas tohle — — který pítomec dal sem ten lavór?“

Vlast. Kaněra:

Ozvěna.

Od věže se zvony vznesly
nad lesy i údolí
a v nitro mé písňě nesly,
v kterých srdce zabolí.

Zabolí i pookřeje — — —
Jak se kraj jím ozývá,
duše má se chvěje, hřeje.
Háj jí pozdrav zavívá — — —

Václav Pacovský:

Píseň podzimu.

Slunéčkem žíhané sférické jitro;
v jezerních tkaninách mlhový dech —
podzimu nevlídný otřes je v duši
a duše samotná ve čtyřech zdech,
již těžko je vzlykat, těžko vnést vzdech,
zrakem lpět k východu, jenž víc nevzruší.

Hraje to ve barvách divného stylu:
uchvátit v duhový okrasek tón
žárlivé okrasy ve římsu vřatý,
již zdoben má býti na foru dóm,
je jak by Peruna a jeho hrom.
volal lid už na své dřevěné chaty.

Stavěl by pohádku v nebesnou výši
nad mraky, v kouzelný slunéčka svít,
v noci by dýchat moh' z orchidej vůni
ze hvězdíc, z nichž k nám slét' na zemi
třpyt,
více nic, čím mohl by kdos být tak syt,
jak onen člověk tam v hvězdnatém trůni.

Podivné závody.

Rušné moravské město P jakoby svůj život přenášelo i na bystře jím protékající řeku. Zvláštní pozornost vzbuzuje tu zejména náš mladý veslařský klub, ať už oficiálně nebo neoficiálně organisovaný. Často vynoří se na hladině B pyšná »kanoe«, na níž nechybí ani ta nějaká národní vlajka, a žene se prudce vpřed, nedbajíc různých překážek v podobě splavů a mělkých míst. Město P jest jistě proto, a to zcela právem, na svoji »flottilu« hrdé. Ona jest to, jež mu vychovává opravdové »plavce«, aby byli snad schopni a svých »keňách« vykonati cestu třebaš kolem světa.

Všimněme si však raději několika význačných osobností, jež si vzaly za úkol proslaviti p vlajku až do dálných končin naší vlasti. Jsou to naši tři přátelé L, R . . . a B . . . , praví mořeplavci, jejichž vedlejším zaměstnáním bývá studium. Když prodělali krkolomnou cestu školním rokem — což se jim zdálo jistě mnohem těžší než taková cesta kolem světa — viděli, že jim nic nebrání v plánech a proto pustili se s chutí do díla. Jejich snahy byly korunovány prvním úspěchem, když se jim podařilo vyrobiti vlastní rukou k této reprezentační cestě velkolepou »keňu«. To ovšem bylo pro P událostí nikoliv snad podřadnou. Každý obdivoval nyní tento skvost naší řeky B . . . , připravující se pokusnými jízdami na tak dalekou cestu. A což teprve, když se přiblížil den, kdy naše výprava měla vyraziti. To již alespoň týden napřed psaly všechny naše journaly sáhodlouhé referáty o všech podrobnostech, týkajících se této důležité akce. Konečně nadešel a naši přátelé odpoutali se za velikého jásotu svých příznivců, hrdě za nimi pohlížejících, od p břehů.

Vzezření jejich připomínalo nejspíše určitý národ americký; některým lidem z venkova se zdálo, že jsou to cikáni, jenže tito prý nejedzí po vodě. Tak aspoň se sami přesvědčili, když večer prvního dne hodlali přenocovati ve vesnici N Všichni opálení, bez košil, v těch »nejsvátečnějších šatech« odebrali se do nejbližšího stavení. »Víte, ono je to zlé,« pravil hospodář, »tady chodí pořád všelijací lidé a čert jim věř. Mimo to ani sám hrubě místa nemám . . .« Takové přijetí jich mnoho netěšilo, neboť nyní nezbyvalo jim nic jiného než spáti v boží přírodě. Spali však asi příliš dobře, jestliže burácení bouře připadalo jim ve snu jako nejsladší melodie. Byly to snad jen trochu promočené šaty, které ráno svým příjemně chladícím pocitem je na pravý stav věcí upozornily. »Ale, což na tom . . .« a plulo se dále.

Závodními tempy rozráželi rychle hladinu klidné M, chtějíce zdolati spirálovité její klikatiny, prodlužující značně cestu. Odpoledne dojeli poněkud již vysileni k městu H , kdež hodlali si odpočinouti a po případě opatřiti se na další cestu. Snažili se upravit také poněkud svůj zevnějšek, myslím však, že se přitom pramálo změnili. Aspoň to jest jisté, že budili tolik pozornosti určitých lidí zákona, což však dodávalo jim spíše jakési odvahy, jelikož se procházeli městem zcela nerušeně. Avšak večer vzpomněli si zvláště na prožitou noc, pod jejímž dojmem naskakovala jim husi kůže na těle, a proto chtěli ukojiti své pozemské věci v nějakém lepším hotelu. Za nedlouho objevili se všichni v hotelovém lokále, kdež bylo možno pozorovat jen lepší společnost, živě se bavící. Tato, vyrušena příchodem našich tří přátel, úkosem na ně pohlédla. Hotelier, jenž právě mluvil s hostem, náhle ustal, změnil si jedním pohledem příchozí a popošel k nim blíže. V jeho obličejí zračil se údiv nad tím, co asi tihle lidé na něm budou chtít. Když zvěděl, čeho žádají, tu bylo možno z jeho chytráckého pohledu vyčísti již, jaká bude odpověď: »Myslím, že takového noclehu pro vás mítí nebudu; byl by pro vás trochu drahý. Ostatně jest již asi vše zadáno. Jakáž pomoc! Snad tamhle, naproti v hostinci, budou vám moci spíše vyhovět Již pozbývali úplně naděje, když hotelier, jemuž bylo přec jen trochu podivné, proč tito lidé se k němu odvážili, otázal se jich ještě, co vlastně jsou. Sdělili mu ochotně bližší podrobnosti o své cestě. Na tváři hotelierově bylo možno pozorovati zřejmou účast na jejich podniku. »Tedy vy jste sportovci-závodníci; zdá se mi, že jsem buď četl anebo slyšel již o něčem podobném,« mluvil již docela příjemně. »To je ovšem něco jiného a proto budu se vám snažit vy-

hovět...« Zatím se naše společnost zde docela klidně usadila a přilákala k sobě několik zvědavců, kteří ji znepokojovali stále svými otázkami. Byli nuceni vypovědět jim celou svoji historii od začátku až do konce...

S novými silami odebrali se ráno na svou »keňu«, jež zanedlouho hravě se řítila vpřed ne příliš vábnou krajinou. Asi k poledni ztratili již s dohledu moravský břeh a pohybovali se v pohraničním pásmu. Tu se jim počala valit v cestu překážka, o níž dosud neměli ani tušení. Zatím, co klidně se blížili ke slovenskému břehu, majíce v úmyslu poněkud si odpočinouti a najísti se, zpozorovali za sebou jakousi uniformovanou postavu, pomalu se za nimi blížící. Nechtějíce býti nikým nepovolaným vyrušováním, pokládali za nutné »zmiznout ji z dohledu«. Proto také nasadili všechny své síly a hnali se jako šipka dále kupředu, takže brzy ztratili onu záhadnou postavu s očí... Než právě když se domnívali, že první nebezpečí minulo, již mohli viděti nějakého cyklistu za sebou se pohybovati. Rázem pochopili vážnost okamžiku a proto tím úsilovněji hleděli uniknouti. Po nějakou dobu zdálo se, jako by ho nechávali čím dále tím více za sebou. Leč netrvalo to dlouho. Zřejmá únava a vyčerpání dostavily se zanedlouho, takže nebyli s to udržovati s ním tempo. Postava onoho cyklisty blížila se již neúprosně k nim. Nebylo pochyby, že tenhle neočekávaný závod je pro ně ztracen, neboť mohli již zřetelně rozeznati jeho znamení, aby stanuli. Učinili tak proto a přirazili ku břehu. V několika okamžicích stanul u nich obávaný muž, jehož hlas jim jasně zvěstoval, aby mu předložili své průkazy. Ukázali mu jakési staré legitimace a viděli ihned, že nepochodili. Takové průkazy prý zdaleka nedostačují... Naši přátelé stáli tu zaraženi, neboť jim nikdy v životě nenapadlo starati se o tyto prahloupé věci. Však nepomohlo nic a všichni čtyři vydali se na cestu ku pohraniční celní stanici.

Tu byli uvítáni ještě vřeleji. »Jak se můžete odvážiti tak bezstarostně vydati se beze všeho na takovou cestu? Víte, co vás to může stát? To vás jen tak lehce nepustíme...« Podobná a ještě jiná slova nesla se stísněně k jejich sluchu. Teprve nyní uvědomili si jejich význam a viděli, v čem jsou. Těm ideálním plánům, jež viděli už, už uskutečněny, naskytla se nyní opravdu hloupá překážka. Marná byla naděje, že ve čtyřech dnech dosáhnou cíle (jestli ho vůbec dosáhnou), a tím vyhrají sázku.

Jejich totožnost by byla konečně jakž takž prokázána, ale byla zde ještě otázka celní. Jejich loďce se vším příslušenstvím hrozilo nebezpečí zabavení. A přece bez loďky nemohli by dále, to bylo samozřejmé. Stáli zde již dlouhou chvíli a nepodařilo se jim hó nijak přesvědčiti. Vtom vzpomněli si na noviny, jež náhodou vzali s sebou. Snad to přece pomůže; a nový paprsek naděje kmitl jim myslí. Ukázali úředníku článek, jenž podrobně ličil jejich výpravu. »Popis loďky by se podle toho shodoval,« přisvědčil úředník. Dalo jim to však ještě mnoho práce, než měli úplně vyhráno. Zanedlouho napsal jim však potvrzení, obsahující seznam věcí, jež s sebou vezli, jímž se mohli kdekoliv prokázati. Zapomněli docela na jídlo a na odpočinek a jen spěchali, aby získali to, co na čase ztratili.

Posledního dne ocitli se konečně již tváří v tvář Dunaji... Jeho kalný a prudký tok s rozvlněnou hladinou a podezřelými proudy přece jenom zarazil naše hrdiny. Čas utíkal dále, zatím co oni nevěděli, mají-li či nemají-li se svou kóčábkou podniknouti tuto přímo šílenou jízdu. Již jen málo hodin dělilo je od okamžiku, kdy podle sázky měli stanouti na břehu Br..... Nejhorší bylo pro ně dostati se od vtoku M....., kdež Dunaj svým prudkým tokem způsobuje jakýsi příboj a vírově proudy. Jak snadno mohla by se jim zde až přespříliš přetížená loďčka převrhnout a oni sotva by vyvázli s holým životem. Našlo se také dosti lidí, kteří je před tímto podnikem důtklivě varovali. Než když byla nouze nejvyšší, našel se člověk, patrně nějaký zkušený rybář, jenž je z této situace svou radou vysvobodil. Zajeli těsně k rakouskému břehu a řídíce se jeho pokyny, očekávali věci příštích... Dostí velká vlna narazila na loďku a částečně se přelila přes okraj. Pak už byli unášeni proudem. Ještě snad některý ten parník, kolem jedoucí, způsobil, že odvaha jejich klesla silně pod nulu. Ale to již nemohlo rozházet naše hrdiny, zvláště když objevovaly se jim obrysy Br..... Tu představovali si již, jak vítězně se vrátí zpět do svého rodného města, a zapomněli na všeliké nebezpečí, jež je dříve obklopovalo.

Dojmy z prázdninové cesty.

Za červencového jitra rozloučil jsem se s Prahou odjížděje do Orlických hor. Vlak, minuv některá pražská předměstí, ocitl se záhy uprostřed luk a polí. Cesta ubíhala příjemně. Brzy zůstaly za námi lázně Poděbrady a vlak rychle šel ke středu sev.-východních Čech: Hradci Králové. Již z dálky bylo lze rozeznati hradecké věže a hodinová zastávka úplně dostačila k prohlédnutí města. Znal jsem sice již Hradec, než přece opět rád jsem k němu zavítal. Hradec rychle se vzmáhá v moderně-kulturní i průmyslové středisko sev.-východních Čech. Brzy pak na to dospěli jsme cíle své cesty: Nového Města n. M. Metuje, která, vinouc se údolím, obtéká ostroh, nad nímž se majestátně vypíná bílý zámek, již z dálky se ohlašovala svým hukotem. Pohled na toto město, zvláště z městského sadu, zapadající do rámce bujné zeleně, hned z paměti nevymizí. A což teprve, když strhne se nad zdejším krajem prudká, letní bouře. Jak malebný je pohled do údolí zpěněné Metuje s hukotem a rvavostí valící se přes balvany!

Není tomu příliš dávno, co Orlické hory byly učiněny přístupnými. Zřízením Jiráskovy horské cesty se ukázalo, jaké krásy přírodní chová ten kout naší vlasti. I' já se vydal po ní a nikdy toho nebudu litovati. Z Nového Města, které bylo učiněno východiskem tur do Orlických hor, záhy přijdeme do krásného zákoutí „Pekla“, jež po cestě podél Metuje vytváří leckde čarokrásné scenerie.

V „Pekle“ opouštíme Metuji a ubíráme se dále podle Olešenky k Novému Hrádku. Olešenka jistě ještě co do krásy Metuji předčí. Z Nového Hrádku dosáhneme pěkného městečka Olešnice a tu již téměř před námi strmí do výše Vrchmezí (1083 m.). Tam nyní musíme. Stále a na některých místech i dosti prudké stoupání je však odměněno rozhledem, jaký málokde spatříme. Před námi leží rozestřena plastická mapa Čech: vpředu majestátně vystupují Krkonoše, podhůří orlické, Josefov, Jaroměř, Kunětickou horu je možno shlédnouti a komu bude přátí počasí, ten dohlédne až ku Praze a k Rudohoří. Pohlédneme-li pak na druhou stranu do Kladska, tu hluboko v paměť se nám vryje pohled na to moře lesů s Rychlebskými a Jílovými horami a dále v pozadí mohutná skupina Králického Sněžníku s rozhlednou.

Od Vrchmezí nás pohlť již úplně les a často, musíme prolézati sotva znatelnou stezkou příkré a neschůdné stráně, často musíme se prodírat hustým lesem při hudbě korun starých velikánů. Za celou dobu od Vrchmezí až k Ottendorfu nespátříme lidského tvora, ba neuslyšíme mnohdy ani ptačího hlasu. To ovšem působí na turistu, zvláště jde-li sám, nezvyklým, ale při tom mohutným dojmem. Lesy hor Orlických jsou širé, pusté a zamlklé, leč nepocítíme zde té tíživé melancholie, jež jinde tak divně působí. Spatříme-li pak s vrcholu Ernestinenberku před Ottendorfem, kterak sluneční koule chýlí se k západu a ukrývá se do růžových podušek červánků, jak nastává západ slunce na horách, tu jistě budeme plně uspokojeni.

Přes Bartošovice přicházíme k Čiháku a nelze naprosto vyličiti všechnu krásu před námi se objevivší. Odtud pak nás vede cesta na Steinschölze, kde před udiveným zrakem turistovým se objeví panoráma Kladska s Rychlebskými horami a Králickým Sněžníkem. Záhy se ocitneme v Mladkovu s překrásným okolím a konec naší tury je zakončen Suchým Vrchem s překrásnou vyhlídkou na celé podhůří Orlických hor.

Naše cesta zde končí. Čas rychle prchá, povinnost volá zpět a ze vši té krásy nezbývá nic jiného, než vzpomínky. Nemohu-li zde déle zůstat, tož volám: příštím rokem „na shledanou!“ Vy, kdož máte příležitost spatřit ty hluboké lesy s roklínami, ta krásná údolí řek Metuje, Olešenky, obou Orlic, Bělé i potoků, chopte se jí!

*
*

Oldř a Svozil:

Kosa na kámen.

(Použito nářečí mor.,slovenského z okolí N. Vsi u Uh. Ostrohu.)

Krásně muselo býti na Mor. Slovensku za starších časů, dokud sem nezasáhla městská civilisace, jejíž příčinou mizí kroje, mizí zvyky a mizí i rázovití lidé a pomalu jen z obrázků mistra Úprky budeme se dovídati, jak žili lidé na Mor. Slovensku, jestliže zavčas se neučiní rázná akce proti poměšťování venkova. Ale to sem nepatří, ježto moje historka spadá do těch lepších starších časů, kdy ještě celá náves vesnice navečer zvonila smíchem omladiny a kdy se scházeli starší na besedu „pod žundrem“, aby si pověděli různé historky, užívající krásného moravsko-slovenského nářečí.

Ne abyste si mysleli, že není na tom ani zbla pravdy, co vám tady pšu; dyť sem to učul na vlastní uši a gdyž né, tož od lidí, kerým sa može věřit. Bylo to za jednoho večera na besedě a strýc Mrkotálek, aby sa „vycajchnovali“ (anegdotů), povídali: „Víte, ludé, gdyž sem byl ešče mladý, tož sem nebyl hlupý, ba naopak pomáhal sem si všelijak. A tak jednu měl sem na starosti krmení kráv jatelinů. Ze začátku zháňal sem jak morovatý, ale potom si povídám: „Jářku, Franto, ná co si hupý anebo hladný, dyť ty sa nemusíš tak mordovat. Kúpil sem zelené brýle, nasadil ich krávě na okále a dal sem jí žrat hoblovaček (tatíček, Pán Bůh mu odpust, byli kolářem); a co byste řekli? Kráva to viděla zelené a tož žrala, enom to praštělo.“ — —

A zas pantáta Škopíček z Písečnic: „Ale dyť to ešče nic není. To jag já sem byl na vojně v Netáňji, tož v tych Alpách tak mrzlo, že aji oheň ná tam zmrzl a my sme si ho lámali a lízali. — Pohlédl sem s úctů na strýčka a ptám sa ho: „No a tož proč ste si toho nedovězl dom kúsek? — Strýček sa zarazili; na toto nebyli připravení, ale naráz vyhrknů: „No ja, dyť sem to měl, ale moja stará jednu v létě ňa to vylízala.“

V tom jakýsi stařeček Kasan z Prčova zapukali fajků a zařečňovali: „To všeco ešče nic není. Ale za mojích mladých let měli sme doma kozu a tá sa jednu našrala listů z vinného pňa a tři dni nám dójila víno neco nóbl. Ale včilejší svět? Darmo mŕvit. Už ani člověkovu tá faječka nešmakuje. No, dobrů noc!“ — Vstali a šŕali sa k domovu a než sa ostatní probrali ze smíchu, už aji myslím spali na kutích. A toš aji já končím túto hupotu a idu spat.

* *
*

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý

Konkurs. Dárce, který si nepřeje býti jmenován, daroval nám 100 Kč na vypsání konkursu na nejlepší povídku, črtu ze života studentského, začez mu touto cestou děkujeme po prvé, ujišťující jej, že dalším díkem mu budou výsledky, které zamýšlená soutěž přinese. — Vypisujeme tedy soutěž na nejlepší povídku ze studentského života (črtu) v rozsahu šesti stran »Jitra« se lhůtou do 30. listopadu 1925. Soutěž tato bude повеlem pro soutěže další. Jury ku posouzení prací se sejde 10. prosince 1925. Práce buďtež podány anonymně pod značkou a jméno autorovo buďž přiloženo v zálepené obálce. Zpráva o výsledku bude uveřejněna v »Jitře«. — Při této příležitosti vyslovujeme přání, aby příspěvky pro »Jitru« byly vybírány s určitou vynalézavostí a nebyly kopií starých, známých motivů s případnými obměnami. Pisatel a přispívatel »Jitra« nechť věnuje čtenářům sebe sama. A pište hodně, neúspěchy nechť vás nezaleknou. — »Jitro« bude tehdy dobré, když mu dáte vy směr a nespokojence prosíme snažně, aby i oni svou hřívnou přispěli.

To snad již ani sociálním není. Tak se mi zdá, že dnešní doba, aby dosáhla těch největších vavřínů na poli sociálního zákonodárství, úsilovně ždímá svoje schopnosti mozkové, aby z nich vypotila co největší počet návrhů sociálních vymožeností. Zkrátka je sociální za každou cenu a ve všem. Platí pro ni zásada »Non multum, sed multa«. Alespoň se nám tak zdá, když čteme, že na př. dnešní doba chce dopřáti desítkám pekařů nočního spánku, jen aby tisíce konsumentů měly ráno tvrdý chléb a housky; ještě dobře, že ti pekaři mají rozum a že tuto ochranu odmítají. Jsou města, kde jsou krámy otevřeny až do 8. hodiny večerní, jsou ale města, kde se zavírají již o 6. hodině, aby si zaměstnanci továren, úřadů a j. musili vzít na každý malý nákup dovolenou. Jak pak by to asi vypadalo, kdyby se ponechala čilým obchodníkům volná ruka? Jsou města, v nichž matky musí učiti své caparty nedělnímu postu, poněvadž v neděli nedostanou pro ně prostě mléko. Jsou města, kde se svobodný člověk v neděli za levnější peníz vůbec nenají. Jsou města..., ale co, to nejsou města. Snad není vždycky dobře, býti sociálním za každou cenu, poněvadž se stává, že instituce eminentně sociální se stává metlou antisociální.

Drav.

Tisk. Tisk je velmoc v pravém slova smyslu, s rozsáhlým vlivem a nadvládou, jejíž směr jest dán duchem, který vede pero pisatelovo. Dnes chápeme prozřetelná slova papeže Pia X., a naopak cítíme následky své lehkomyšlnosti. Tisk poškodil katolicismus vůbec, postaral se o vlašné nazírání na svaté učení, tisk svedl zvláště nás, Čechy, kteří jsme náchylni uvěřiti všemu špatnému, co nám hlásá tisk, a potlačiti v sobě vžitě pravdy, které rozumářství naše zatlačilo, ale pro něž krvácelo srdce a nad jejichž náhražkou se pozastavuje dnes klidná rozvaha. — Tisk včerejška si obral za úkol učiniti lid vlašným u víře a vykonávání povinností a liberalism byl spokojen, poněvadž dostal českého člověka tam, kde ho chtěl míti. — Dnešní člověk nezná ideálů, o ty ho připravil špatný tisk. Stal se vlašným v otázkách náboženských a tu vlašnost přenesl do života občanského. Vlažnost v dogmatech — hrozné to slovo pro moderního člověka — přivodila nedůvěru, sobectví, nenávisť. A člověk, který se octl na nakloněné rovině, upadal stále víc a více; o milost, bez níž žádný čin možný není, neprosil, ve své otupělosti takové prosby na svém srdci, nitru ani vynutiti nemohl, a ovocem otupělosti byl zmaterialisovaný život. Člověk se pokusil o čin jen v tom případě, když z něho plynul prospěch jeho tělu. Nemohl za to, nedovedl prostě položit svoje já a jeho plody na oltář bližnímu. Chtěl míti zaplacenou i negativní činnost, kterou povstalo jen zdání prospěchu bližního. To zavínil špatný tisk. — Špatný tisk jest jedem horším, než to nejhorší slovo, ten nejpodlejší skutek. Slovo neupoutá trvale a nedonutí posluchače k vyvození důsledků. Čin odstraší, když člověk nepozbyl studu a pocitu spravedlnosti. Ale tisk, toť jed, který otravuje pomalu. Otrávena byla města a otrava se šíří po venkově. Dnes těch 80 procent katolíků, které v národě českém jsou, katolicky nemyslí. Katolický život jest teprve výslednicí formy katolického myšlení. Katolicky nežijí dnes ani ti, kterým z katolicismu zůstala alespoň ta forma, kteří katolicky ještě myslí a uvažují. Tisk učinil vlašnými i ty katolíky, kteří chtějí, by se o nich říkalo, že jsou katolíky praktickými. — Dnešní katolík necítí potřeby katolicky žíti, spokojuje se formou. Zpívá-li se při slavnostní příležitosti národní hymna; neopomene smeknouti a napomíná ještě druhé, aby smekli. Jest to správné, že tak činí, ale v zápětí narazí si kloubek na uši

a píseň sv. Václava ho nerozehřeje, jest mu toliko vzdálenou upomínkou na něžnou víru. Nepovznese hlasu, aby se neohroženě svaté viry zastal, obrana církve v jejích representantech jest mu málo diplomatickou, zazlívá jednotlivcům, nazývá je čereňím hladiny, buší-li tito na svědomí lidské, jeho duch není schopen vzletu, nedovede, a ani se nesnaží vnitřně žítí podle řádu Církve, spokojuje se naplňováním formy, učí se mravům liberální doby, omlouvá její menší a snad i těžší poklesky, poněvadž jim sám holduje. Neškodným jest mu — též do řad studentských to padá — vysedávání v hostincích, neškodnými jsou mu skutky z toho vzházející, omlouvá, lhostejní, pozbývá víry živé a uzavírá tak vznešenou kapitolu svého lepšího já. Jednou upadne takový člověk, ale poněvadž jeho pád je pomalý, nevěří mu a chce mu. — Věděl sv. Otec, kam vede špatný tisk, a bylo nejvýše prozřetelným, že upozornil, že četba jeho jest překročováním Božích příkázání. Arsen je jed, opium jest jed, jedem jest však již i černá káva, zvykne-li si na ni člověk. Zvykne-li si my, mladí studenti, na tisk jiný než vysloveně katolický, pak se budeme podobati těm, kteří vidí jedinou rozkoš v denním požívání černé kávy a nechápou, že jest zde káva bílá nebo mléko. — Katolický student bere na sebe velké povinnosti. Vice přijal, více musí vydat. Sám pak musí pracovat k tomu, aby více přijal. Kéž by se našim studentům zalíbily pravdy náboženské, že by se uspokojovali krásou, kterou v nich našli ti, již se jim vykládají, nýbrž celou svou prostou duší prosili Pána, aby našli zalíbení vždy nové v každé i té nejprostší větě Pisma. Kéž by měl každý na paměti, co slovo, to mysterium, které mi má dáti naplnění života a vysvětlení života. — Země česká je v pojetí velkých národů, ba, v pojetí Říma, zemí polopohanskou. Řím dal tomu výraz i ve formě, naši kněží nemusejí choditi v talárech, jak to mají předepsáno kněží italské. Špatně jsme se zapsali po stránce náboženské a to způsobil náš tisk. Kdyby zde nešlo o celý národ, možno říci o jeho bytí, pak by nebylo třeba o tom psát. Ale jen národ křesťanský má právo na život, poněvadž je schopen činu, a jen katolický křesťan se dovede se životem vypořádat, poněvadž jen on dovede svůj účel života splnit. A účel života, má-li život vůbec smysl mít, jest přinést veškerenstvu, národu, bližnímu v obět své srdce, své nitro, nikoliv své tělo. —av.

Studentský zdravotní ústav. Jest to podnik ministerstva zdravotnictví a tělesné výchovy, které ho vydrží. Setkáváme se s ním v Praze, Brně a v Bratislavě. V jeho správě mají zastoupení profesorské sbory a studentstvo. Toto je, bohužel, reprezentováno pokrokovým Svazem. Použití pomoci studentského zdravotního ústavu může kdokoli

(student) a sice bezplatně. Ústav vydrží též rekreační stanice, dosud v Sezimově Ústí u Tábora, v Březolupích na Moravě a v Bojnických kupelích na Slovensku. Drav.

Misijní činnost Dominikánů. Misionářská výstava v Římě nám dovolila obdivovati nejvznešenější poslání, které si může smrtelník zvoliti. Dominikánský řád má více než 1500 mučedníků-misionářů, za toto drahé výkupné má však obdiv lidstva a milost Boží. Řád tento má až dosud tři arcibiskupství, jedno biskupství, jednu prelaturu nullius, dvě apoštolská vyslanectví, deset vikariátů, čtyři apoštolské prefektury a 15 různých missií. Celkový počet misionářů jest 1024. V územích, v nichž tito misionáři blahodárně působí, jest jen 1,500.000 katolíků proti 40 milionům pohanů a j. Založili k misijním účelům dvě university se 750 studenty a 200 jiných škol s 26.000 žáky. Člověk v němém úžase se sklání před láskou, která nezná překážek. — Činnosti misijní věnují se nejrůznější národové — Čechové této touhy po vyšší dokonalosti dosud neznají. Drav.

Misijní činnost Jesuitů. Máme po ruce ještě záznamy o misijní činnosti tohoto učeného řádu. Řád jesuitský má 2 arcidiecese, 9 diecesí, 12 apoštolských vikariátů, 2 apoštolské prefektury a 19 missií mezi pohany vedle 21 missií jiných. Misionářů počítá na 3484. Okruh mezi pohany tvoří 1,904.399 katolíků, 198.644 katechumenů, 1 milion 879.899 heretiků a 197,256.697 pohanů. Naše statistika ukazuje přibližný obraz o jejich práci v roce 1923: Počet křtů dospělých 50.212, počet křtů dítek 141.835, počet biřmování 53.759, počet zpovědí 8,622.667, počet sv. přijímání 22,042.240, počet církevních sňatků 21.094. — Jesuitský řád pečuje v prvé řadě o školy a proto jest jejich počet značný. Má 20 seminářů s 802 chovanci, 8 universit s 5729 posluchači, 47 středních škol se 16.269 žáky, 3658 občanských škol s 1,557.172 žáky. Škoda, že nemůžeme zatím poskytnouti svým čtenářům statistický obraz o misijních dalších. Drav.

Katolická missie v Číně. Misionáři, pracující v Číně, musí překonávati četné obtíže. Největšími jejich odpůrci jsou beze sporu studenti, kteří na svých studiích evropských a amerických universitách se naučili pramále toleranci, a když se vrátí domů, vedou často boj proti katolicismu, v čemž jsou vydatně podporováni různými protestantskými sektami, které, oplývající penězi a podporovány mocí, dosahují značných úspěchů. Při nynějších bouřích v Číně se daří studentům jejich dílo zhouby lépe, než kdy jindy. Často se stane, že jest misionář zbit a missie zpola zničena. Posledně se tak stalo v Kei Feng, kde při mši svaté vtrhlo na 300

činských studentů do kostela, zpusťovali jej, věřící ztloukli a to vše se svolením úřadů, které jen si přály, aby nikdo nebyl zabit.

Základní směrnice.

Resoluce školská, přijatá na valné hromadě Ustředí katolického studentstva v Hradci Králové ve dnech 18.—19. července 1925.

Střední škola.

Katolické studentstvo žádá, 1. aby reformovaná střední škola byla osmiletá (nikoli sedmiletá s přípravkou pro vysoké školy). — 2. Normálním typem střední školy buď škola se společným základem (čtyřletým) s latinou (od primy) a se dvěma větvemi ve třídě V.—VIII. — 3. Vyučování náboženství budiž ponecháno ve všech třídách po dvou hodinách týdně.

Stahování tříd (v případě, že by na střední školy dovoleně byl aplikován Malý školský zákon) je pro střední školy nepřijatelné, poněvadž ti, kdož se chtějí věnovati theologii, musí si na vysokou školu přinést ucelené a tudíž systematicky vštěpované vědomosti.

Než dojde k provádění reformy střední školy, budiž vymezeno přesně učivo pro jednotlivé typy a dbáno toho, aby se žactvo nepřetěžovalo.

Učitelské ústavy.

Učitelské ústavy buďtež zachovány pro svůj odborný ráz a doplněny o pátý ročník. Uznávajíc nutnost vyššího vzdělání učitelstva, žádáme, aby vědecká úroveň pětiletých akademií byla zvýšena, akademie dostatečně vybaveny a materiál vyučovací z této akademie rovněž se ve všem středoškolskému, a absolventu pedagogické akademie budiž umožněn přístup na vysoké školy. Zkoušky externistů buďtež odstraněny! I tu budiž do osnov všech ročníků pojata vyučování náboženství k účelům informativním, methodickým a praktickému uplatnění náboženského citu. Vyučování budiž rozšířeno o latinu, aby tak docíleno bylo úrovně normálního středoškolského typu.

Školy občanské mají své poslání a nebudiž v žádném případě jejich osnova přizpůsobována osnově střední školy nebo naopak.

Resoluci vyvolalo stále harašení v našem ministerstvu školství proti čistým gymnasiím a vůbec proti dnešní střední škole. Návrh tohoto ministerstva ukládá nejvyšší ostražitost.

Počín tohoto min. školství a národní osvěty je však pro ně málo lichotivým. Je to jeden z málo iniciativních návrhů tohoto resortu a celý vědecký svět stojí proti němu v opozici. Z universitních profesorů jest to snad jediný prof. Bydžovský, který se za návrh staví a o tom jest známo, že jest ministerstvem vybraným referentem.

Proti návrhu se vyslovila Česká akademie věd

a umění, všechny vysoké školy československé, odborníci jednotlivci a tisk mimosocialistický. Anketu uspořádala pokroková revue Nové Čechy a z účastníků universitních profesorů drů Beera, Bidla, Dvorského, Hendricha, Hoppa, Chudoby, Ježka, Koláře, Krause, Krejčího, Laufbergra, Milbauera, Nachtikala, Pavce, Rochera, Sedláčka, Sommera, Srdínka, Svobody, Šaldy, Weignera, Weinerta, Weyra a Wlčka se postavil proti klasickým gymnasiím v zásadě toliko Dvorský, Milbauer a Pavec; při tom bylo jejich vyjádření ještě dosti kulaté, že v něm bylo pozorovati obdiv pro tento útvar.

Na obranu studia klasického přispěchal ve Vychovatelských listech dr. Boh. Spáčil velice krásným a kritickým článkem. Nám se nejvíce líbí, že vyzdvihl ve svém pojednání tradici a vybroušenost klasických jazyků a již proto považuje jejich přednost za zdůvodněnou. Myslíme, že Církev není obrátní jazyků klasických, že jejich potřebuje pro své účely, nýbrž proto, že sama je institucí konstantní, která jest všemu nakloněna, jenom ne bezhlavému bolševismu ve výchově.

V článku Jaroslava Bidla v listu kulturních pracovníků »Kritika« se nám líbí přiznání, že klasické jazyky jsou přípravou k vědecké práci, že každé jejich studium o sobě je vědou a chtěli bychom toho slova hodně rozšířiti a ukázati na ty, kteří novým návrhem nasadili vědě smrtící zbraň, dávajíc nerozumným dětem extrakt z ní asi tak, jako podává extrakt z právnického studia nerozumným právníkům jich »dobrodinec« Dr. Schubert ve své rychlopřípravě.

Lito jest nám jen, že vše to dělo a děje se pod patronací naší vrchní instituce školské. Drav.

Kdo je to Abd-el-Krim? O osobnosti vůdce Riffanů, jehož boj dělá Španělsku a Francii tak těžkou hlavu, oznamují se tyto podrobnosti: Abd-el-Krim byl od tří let vychováván v Evropě. Vojensky se vzdělal na španělské vojenské akademii a studia dokončil na pařížské universitě Sorbonně. Už tehdy projevilo mimořádné nadání v každém směru. Hybnou pákou všeho jeho konání byla nenávisť k cizincům, jichž úmysl nesl se k vykořisťování Maroka. Aby zblízka poznal poměry ve španělské koloniální správě, ztrávil v ní pod falešným jménem nějak rok jako úředník. Prvou dodávkou zbraní do války se Španěly dodali mu — korupční úředníci španělské. Svůj odboj připravoval Abd-el-Krim pečlivě celá dlouhá léta. Proto nyní má Španělsko a Francie takovou svízel s Riffany, kteří jsou dobře opatřeni zbraněmi a mají nad to vůdce opravdu bystrého a chytrého.

Stříbro. U nás v republice se těží stříbro v Březových Horách (u Příbramě) a v Bohutíně, na Slovensku pak v Nové Bani, Kremnici, Baňské Štiavnici a v Lipt. Sv. Mikuláši. Doly jsou státní. V roce

1923 se vytěžilo v českých dolech 119.000 centů stříbrné rudy, ve slovenských dolech 63.000 centů. Těžba na Slovensku silně již poklesla v poslední době. Hodnota vydolované rudy obsahuje něco přes 11 milionů Kč.

Spisovatel Frant. Bayer zemřel na odpočinku v Přerově. V letech osmdesátých minulého století redigoval olomoucký beletristický list »Koledu«, do něhož přispívali i Havelka, Třebízský, Jirásek, Doucha a j. Velkou pozornost věnoval jako rodák rožnovský valašským lidovým písním, zvykům a životu, jež mistrně v několika dílech zachytil. Jako pedagog řídil knihovnu Komenského, Bayerovu a cizích i domácích klasiků, jež byly velmi oblíbeny. Na konec života ústal ve své tvorbě. V Přerově dlel jako odborný učitel na odpočinku. I přerovskému kraji věnoval své dílo historické. Ve Frantu Bayerovi odešel vlivný a plodný člen starší generace spisovatelské.

Obratná politika. Kolej posluchaček vysokých škol v Praze má se na počátku zimního semestru přestěhovat z dosavadního provisoria ve Spálené a Kateřinské ulici do místnosti »Budče«, jež byly vystavěny pod patronací Obrodného hnutí studentského, jež je povahy protestantské a dochází podpory i na vyšších místech. Není nám nic do toho, avšak máme závažné obavy, že kolej posluchaček vysokých škol dostává se (a proti vůli posluchaček) na šikmou plochu, protože Obrodné hnutí bude chtít protestantsky »obrozovat« posluchačky, ježto požívají jeho dobrodiní. Stane se tu náprava z těchto připomenutých vyšších míst v zájmu samotných posluchaček, jež musí takto sdílet trapné chvíle osudu a poslouchati na komando!

Pro zasmání. Slavný český komik Mošna procházel se jednou po pražských Příkopech právě v té době, kdy byly nejživěji frekventovány. Ale on na to hrubě nedbal, pokuřoval, přešlapoval, motal se, vrážel do lidí a pod. Vtom vrazí do něho jakýsi důstojník, podívá se na Mošnu monoklem a zahučí »Esel«. — Mošna se klidně obrátil, pousmál a povídá: »Těší mne! Mošna!« A šel si svou cestou dále.

Pavouk prorokem povětrnosti. Kdežto ve městech užívá se již po dlouhá leta ke zjišťování povětrnosti barometru, jsou naši venkované, zvláště ze starší generace, stále ještě přívrženci pozorování některých zjevů přírodních, dle nichž usuzují na vývoj povětrnosti. Jedním z takových zjevů jest chování pavouka a pavučiny. Dá-li očekávati deštivé počasí, bývá pavučina napjatá. Visí-li volně dolů, lze počítati s trvale pěkným počasím. Dále možno také z chování pavouka usuzovati, jaká bude pohoda. Dobří pozorovatelé tvrdí, že pavouk každých 24 hodin provádí nějakou změnu na své

pavučině. Činí-li tak mezi 6. a 7. hod. večer, bude klidná noc.

Bouřky na zeměkouli. Podle statistiky C. D. Brookse, ředitele meteorologického ústavu anglického ministerstva vzduchoplavby, řadí na zeměkouli za minutu vždy 1000 bouřek, za vteřinu se tedy vybijí 100 a za hodinu vždy 360.000 blesků. Ročně pak počet bouřek činí 16 milionů. Na celé zeměkouli řadí denně tedy 44.000 bouřek. Statistika Brooksova zpracovává záznamy více než 3000 stanic pozorovacích. Nejvíce bouřek je na Javě, nejméně za sev. a již. polárním kruhem, kde jsou velmi řídkým případem, asi tak průměrně za tři leta dvě bouřky.

Daší zatížení studujících. Nebylo dosti na tom, že byly zvýšeny taxy na vysokých školách, školné na vysokých a středních školách, studující mají býti zatíženi novými výdaji. Zákon je zákon a nám smrtelníkům nezbyvá než poslušně registrovati: V oboru ministerstva školství bude se příště platiti: 1. za aprobaci knih (1 arch) 30 Kč, za mapku 20 Kč, za mapu nástěnnou 100 Kč. — 2. za nostrifikaci lékařského diplomu 1500 Kč, za nostrifikaci ostatních diplomů 500 Kč, za uznání přísné zkoušky 200 Kč, za uznání státní zkoušky závěrečné 1000 Kč, za uznání státní zkoušky jednotlivé 200 Kč, za uznání studia beze zkoušek 100 Kč, za prominutí návštěvy přednášek 20 Kč, za dodatečný zápis 50 Kč, za jakoukoliv výjimku ze studijního řádu 100 Kč. — 3. za přijetí žáka-cizozemce 50 Kč, za dispens věkovou 50 Kč, za hospitaci 50 Kč, za mimořádnou zkoušku 50 Kč, za připuštění externistů k maturitě 50 Kč, za úlevu při zkoušce 50 Kč, za dispens od některého předmětu (kromě tělocviku) 20 Kč (na rok), na dobu studií 50 Kč, za nostrifikaci maturitního vysvědčení 100 Kč.

Posluchačů vysokoškolských neubývá. Možno tak souditi z pohybu posluchačstva na universitě Karlově. V zimním semestru roku 1924/25 bylo zapsáno všech posluchačů 8195 proti 8160 roku předešlého a v letním 7585 proti 7408 stejného semestru roku loňského. Podrobněji bylo zapsáno v zimních bězích: řádných posluchačů theologie 35 (37), právníků 2789 (2736), mediků 2165 (2251), filosofů 1344 (1275) a přírodovědců 647 (601), úhrnem 6980 (6900); v letních bězích udávají počet řádných posluchačů tyto číslice: 37 (36), 2643 (2553), 1997 (1989), 1203 (1188) a 659 (604) farmaceutů bylo: řádných 84 (54) a 67 (40), mimořádných 25 (47) a 25 (52); posluchačů mimořádných 1106 (1159) a 954 (946). Značný byl počet cizinců, jichž bylo 1588 (1600) a 1511 (1486). Žen bylo celkem 1579 (1501) a 1456 (1373). —av.

Naši studenti ve Sv. Janě pod Skalou vydali si v minulém roce u příležitosti desátého výročí trvání

učitelského ústavu památník. Hlavní zásluhu oň má místní Sociální studentské sdružení a pak naši studentští pracovníci prof. dr. Roztočil, Macourek a Frydrych. Památník jest velice pěkný, neboť bohatému a cennému obsahu byla dána také vkusná forma. Památník může sloužiti za vzor. Doporučujeme.

Letošní oslavy cyrilomethodějské a svatováclavské se opravdu vžily poněkud větší měrou nežli jindy v našem studentském hnutí. Naši studenti pořádali v den pátého července leckde i promluvy a slavnosti, týkající se významu slovanských apoštoů. Jmenovitě tu vyzdvihujeme práci akademiků slovanských, kteří zvláště se činili i na veřejných, větších shromážděních a seznamovali lid s ideou cyrilomethodějskou. Také 28. září naše studentstvo důstojným způsobem uctilo všude památku knížete a patrona země české, svatého Václava. Je to jen řádné plnění národního a náboženského programu našich stanov. Nedovedou-li si našich dějinných velikánů a světců vážiti studenti nábožensky vlažní anebo s vírou rozešli, s tím větším úsilím a láskou budeme pěstovati u nás kult cyrilomethodějský a svatováclavský. —il.

Z Ústředí. Pro nával látky mnohé organizační věci prázdninové odloženy byly až do listopadového čísla.

28. říjen, den prohlášení čsl. samostatnosti, uctí katolické studentstvo vhodným způsobem. Jelikož tu jde o moment národní, doporučujeme, aby veškeré podniky a oslavy byly vedeny v tomto duchu. Idea národní má svůj podklad v idej nábožensko-mravní, v tradici cyrilomethodějské a svatováclavské. Hodí se pořádati akademie, divadlo, přednášku a pod. Dopoledne je morální povinností zúčastniti se bohoslužeb. Kde se nic samostatně nepořádá, studentstvo se zúčastní oslavy jiných spolků katolických.

Amundsen v Praze. Praha byla opravdu překvapena, že tento veliký Nor vyhověl její žádosti a poctil ji svojí návštěvou. Jest nesporně velikánem, při tom však jest člověkem prostým. Ukazuje to již okolnost, že pozvání přijal, ukazuje to jeho houževnatost, se kterou se do svého snu vložil. Do Prahy ho doprovodila zpráva o slovech, která odpověděl zpupnému kterémusi Prušákovi, když na něm žádal vysvětlení, proč zneuctil vrácením jemu propůjčené řády. Z každého jeho činu poznáváme vyrovnanou povahu a pravý charakter. Ví, co chce, a podle toho jedná. —av.

Upozornění. Upozorňujeme naše studenty, že k časopisu »Československá republika« z 1. října r. 1925 byla připojena příloha o uprázdněných a dácích studentských a dobročinných.

Příští unionistický kongres bude v roce 1926 v Chicagu.

Archiv spolkový. Důležitým dokumentem hnutí katol. studentstva v tom kterém městě a místě jest archiv SSS. Někde vedou přesně v evidenci veškerá závažná fakta, události a zjevy a ve hnutí od založení až do dnešní doby. Musí tak býti všude. Než to je málo. Samotný protokol nestačí k přehledné orientaci, jež bývá mnohdy nutná. Proto doporučujeme všem našim SSS. a student. spolkům, aby vedli archivní záznamy, stručné, ideové, situační, v nichž by zachytili soustavně a přehledně důležité změny a události ve hnutí od jeho prvopočátku a tak je uchovávali dalším činitelům spolku. Stačí úhledná kniha, do níž pěkným písmem i slohem obratný funkcionář spolku zaznamená po dohodě s jinými svědomitě a objektivně, co je nutné a účelné. Budoucnost ocení správně důležitost archivu. Každý spolek má svou historii a leckdy bohatou. —il.

Univ. profesor dr. Pekař a kult Husův. Je všeobecně známo, jaký rozruch působí v národě čsl. otázka náboženská, řešená jednostranně ve smyslu protestantském a nevěreckém proti církvi katolické a proti Římu. Zapomíná se, jak řekl správně Fr. Palacký, že veškerá osvěta a umění zrodily se na poli církve, její zásluhou. Dnes jen nedouci využívají falešně dějinné pravdy ve svůj prospěch a sebe považují za výhradné nositele pokroku. Dr. Pekař, slavný historik Karlovy university pražské, posvítí si již nejednou časovou kritikou v »Nár. Listech« na takové »pokrokové« diletanty a postavil se na obranu pravdy a skutečnosti v zájmu národa. Tak i v poslední své úvaze zdůrazňuje, že svátek Husův by měl býti »dnem úcty k vroucně křesťanskému vzepětí českých dějin ve středověku, soustředěnému v osobě Husově, a nikoliv dnem agitace proti církvi katolické dneška«. A právem po smutných zkušenostech a poznacích z dějin dodává: »Smysl českých dějin je, že Čechové, kdykoliv se dopracovali vysoké úrovně svobody a samostatnosti, podvrátili sami obojí v zápětí nedostatkem umírněnosti — a to jak v oboru života politického, tak duchovního.« Vezme si tak zv. »pokrok« slova historikova k srdci? Jde o budoucnost, o čest a prospěch naší republiky. —il.

Beethovenova víra. Není opravdového ducha, který by se nepoklonil důstojně a náležitě majestátu Stvořitelovu, nejvýše tvůrčímu. I slavný hudební skladatel Beethoven vedl svůj život pod zorným úhlem věčnosti. Do svého zápisníku v mládí napsal si svůj životní úkol: Konati dobro, milovati svobodu a nikdy nezapřiti pravdy. Ze tak činil, dosvědčuje v jeho biografii Hellinghaus. V době svého ohluchnutí volal upřímně: »Jak mne stíhá Stvořitel! Chci, bude-li mi to možné, vzdorovati ranám osudu, ačkoliv přijdou chvíle, v nichž budu cítiti, že jsem nejnešťastnější z tvorů Božích.« Cele se oddával Bohu

v době své choroby. Ve své závěti dojemně vyznal: »Pane, s výšin svého nebe zkoumáš mé srdce a víš, že se chvěji láskou k lidem. O lidé, budete-li jednou čisti tuto závěť, vzpomeňte, že jste mi ublížili, a ať nešťastní jsou posílení, že ve mne naleznou sobě podobného, který přes všechny překážky, jež mu příroda vrhla v cestu, učinil, co mohl, aby mohl býti připuštěn v počet velikých umělců a vyvolených lidí.« Ve 40 letech napsal: »Každý záchvěv života budiž obětován Věčnosti. Budiž život chrámem umění. Domeček na venkově kapličkou, v níž bych pěl zpěv na počest Všemohoucího, Věčného, Nekonečného.« Z toho viděti, jak mocně působí víra, jak sílí a pomáhá. —il.

Naším SSS. Jsme přesvědčeni, že není města, kde by nebylo SSS. nebo Stud. odb. Orla, vzděl. kroužku, zkrátka našeho katol. stud. spolku. Kde toho není, utvořte jej po dohodě s duch. rádcem, jehož si vyhlédnete a zvolíte a s Ústředím katol. stud. v Praze, jemuž založení spolku oznámíte. — V takovém případě si vyžádejte pokyny a rady od zmíněného Ústředí, jež vám rádo vyhoví. Šířte naše hnutí i »Jitro«. Navazujte styky s přáteli a vysvětlujte jim naše ušlechtilé cíle, snahy a význam našeho spolkového života. Katolický student a studentka patří do katol. stud. spolku. Neteční zprvu dají si časem říci. Je nás již veliká řada a existence naše je pevně stanovami normována a vžita. Dnes máme své dobře vybavené Ústředí a rušný kulturní život v akademických spolcích. Stejně čilá a plodná činnost nechť se obrátí i v našich středoškolských spolcích, sdruženích, odborech a pod. —il.

Horkokrevní Fucini. (Členové italské federace katolických studentů vysokoškolských.) Pro nás je jejich živá letora překvapením. Naš student jest v porovnání s nimi pravý beránek. Byl jsem na ně vskutku zvědav, poněvadž jsem o nich slyšel, s jakým rámostem dovedou doprovázeti instalační přednášku svého rektora, nejsou-li s ní spokojeni. A měl jsem se přesvědčiti, že tomu tak jest. Mají zvláštní způsob projevu radosti a souhlasu, jeden vysloví »l a v a r ú m« a sbor mu vpadne hřimavým j o, které po třetí opakovaní ztrojnásobí. Tak projevovali svoji oddanost rektoru university boloňské, když mu Pax Romana odevzdávala pozdravnou adresu. S touž živostí vítají i sv. Otce, ano podivili jsme se, když pozdravovali náměstka Kristova v kostele přede mší sv. a po ní hřimavým »Eviva papa«. Na nás to působilo divně a snad jsme to svým italským kolegům i zazlívali. Překvapením pro nás bylo, když v kostele začali zpívatí svoji hymnu. A což teprve jsou-li v uzavřené společnosti, anebo dokonce při vině. Zkrátka živou svou letoru nezaprou nikde. Když člověk-cizinec vidí jejich chování vůči svým představeným a vůdcům, myslí by,

že tito jsou jejich jednáním ponižováni. A zatím tito projevují radost s nimi a žijí s nimi ne jako jejich představení, nýbrž jako jejich starší druhové. —av.

Jak zvýšiti sociální činnost našich sdružení? Dp. Vraštil T. J. pronesl na vysokoškolských exerciciích a na valné hromadě žup. výboru SSS. mor.-slovenských na Velehradě vzácné náměty, týkající se sociální činnosti katol. studentstva, jež si zaslouží uveřejnění v tomto listě pro obeznámení s širším okruhem našeho studentstva, ježto již název našich sdružení dokazuje, že sociální stránka má býti jednou z hlavních. Sociální otázka budiž v SSS. pěstována jednak ve školním roce po stránce teoretické, jednak o prázdninách po stránce praktické. Ve školním roce nechť se vytkne nějaká akutní otázka a ta nechť se projednává na členských schůzích půl roku i rok. Nechť ji přednese několik kolegů, z přednesených temat ať se vybere to nejlepší, které budiž znovu přetřeseno, sneseny všechny důkazy pro i proti, vyvráceny námitky proti a pak teprve na základě resume vypracováno znovu totéž thema, na stroji několikrát rozmnoženo a rozdáno starším kolegům. Tím jest skončena teoretická část a nyní nastává praktická, již mnohem snadnější. Na schůzích Orla, S. K. M., Omladiny a j. budiž toto thema předneseno, řekněme lidově, nechť se s ním »hausíruje« po celém okolí. Řečník bude thema ovládati, ježto je slyšel po celý rok v SSS. a bude zároveň moci zodpověděti všechny námitky, poněvadž všechno bylo probráno ve školním roce, nehledě k tomu, že si tímto způsobem vychováme celou řadu dobrých debatérů a řečníků. — Tolik dp. Vraštil. Dle jeho výpovědi dodělali se tím katol. studenti ve Francii velkých úspěchů. Dočkáme se toho i u nás? — Poznámka: Teoretickou část možno studovat dle díla »Die soziale Frage« od Biederkakta, stačí však i spisy sen. dra Reyly, vyšlé v »Časových úvahách« v Hradci Králové. —il.

Velehradské studentské exercicie. »Velehrad náš ten rozkvétá vždy znova«, pje píseň, a správně, neboť letos opravdu znova rozkvetl při studentských exerciciích. Tam, stranou všeho ruchu, v modlitbách a rozjímání, prožívalo naše studentstvo své náboženské znovuzrození, tam čerpalo nové ideály na novou cestu životem. Stojanov, dílo tatíčka Stojana, stává se semeniskem nových bojovníků za dědictví cyrilometodějské. A vskutku, letos účtyhodná řada studentstva přišla na velehradské exercicie, jež jsou proti ostatním exerciciím obestřeny zvláštním kouzlem, takže se zdá, jako by zde vanul duch Stojanův. — Červencových exercicií středoškolských zúčastnilo se 80 studentů, vysokoškoláků a inteligence bylo 55, studentek bylo 120, a na srpnových

středoškolských exerciciích bylo 153, takže celkově dostaneme číslo 408, což je zajiště číslo překvapující a skýtá lepší naději v budoucnost, zvláště, když ještě připočteme exercicie na Sv. Hoře a v Hradci Králové. Neradi se loučili studenti s Velehradem, ale útěchou jim bylo, že, dá-li Bůh, za rok se zase shledají a přivedou ještě své známé.

Z moravsko-slovenské župy. Valná hromada župního výboru SSS. mor.-slovenských se konala v pondělí 3. srpna t. r. ve Slovanské dvoraně na Velehradě. Přes krajně nepříznivé počasí (po dva dni neustále pršelo) sešlo se 30 studentů, 3 studentky a z hostů se dostavili dp. Vraštil T. J., dp. Pospíchal, říšský vzdělávatel Orla a dr. Mikulka. Valnou hromadu zahájil kol. Svozil o 2. hod. odp. a po přečtení protokolu z minulé valné hromady a pozdravného připsu Agr. Ing. Rost. Sochorce uděluje slovo dp. Vraštilovi, jenž promluvil o sociálním působení katol. studentstva ve škol. roce a o prázdninách po stránce teoretické i praktické. Nato stručně promluvil dp. Pospíchal o práci studentstva pro Orla. Slova obou řečníků provázena souhlasem. — Jednatelskou zprávu podal kol. Svozil: Župa sdružuje 7 SSS., stav členstva nezměněn, župní výbor sešel se čtyřikrát, archiv má 49 kusů, inventář 38 kusů, exhibit dosáhl 420 čísel, jménem Ústředí provedeny ve všech SSS. revise mimo Uh. Hradiště v SSS. akadem., nově založeno SSS. akad. v Uh. Brodě, župním věstníkem byly »Slovácké Noviny«, S. C. O. byly 2, z župy vyšli 3 novosvětcenci (dp. Huňka, Hořák a Karlík), 1 inženýr zemědělství a 15 abiturientů. Župní statistika vykazovala následující: výborových schůzí bylo 38, členských 125, odborů 7, odebíráno 7 čísel »Života«, 160 »Jitra«, 20 časop. »Musea«, finanční obrát na 9000 Kč, na Mikulášský dar vybráno 1295 Kč, v Orlu bylo 40% členstva, 2 SSS. mají vlastní místnosti, divadelních předst. sehráno 8, uspořádány 2 besídky a 2 taneční zábavy a 2 SSS. si vydávají vlastní psané časopisy. I sociální postavení se lepší. Netvrdíme, že vše jest dokonalé, ale útěchou při další práci nám bude ocenění župy od dra Formánka v Hradci Králové. — Dle pokladní zprávy příjem a vydání župy souhlasí. — Po absolutu zvolen nový župní výbor v čele s kol. R. N. C. Chybíkem. Ze schválených volných návrhů nejdůležitější jsou: změna názvu, výzva k šíření Pisma sv. a Následování od Kempenského, k zakládání S. C. O., k zavádění náboženství v SSS., k šíření známosti o počátcích hnutí mezi mladšími kolegy a k zavádění pěveckých kroužků. Nato uspořádána pout k hrobu ndp. arcib. Stojana, vedená dr. Mikulkou, kdež u sarkofágu metropolitů studenti odpřisáhli, že vytrvají na započaté liše nábož. obrody u nás v duchu cyrilometodějském. Tím valná hromada o půl 5. hod. skonče-

na, načež studentstvo většinou započalo exercicie, aby v ústraní a klidu načerpalo hojně duchovní síly před svátostným Spasitelem. —il.

Pozor na Čecha-všudybyla. Prohlížím si v dóžecím paláci v Benátkách malbu a nemohu se z českého průvodce dozvědět, co je to za obraz. Zeptám se kolemjdoucího pána německy a on mi odpoví německy, zatím co mi kouká do průvodce a praví: Vy jste Čech? — Sedím před kostelem sv. Marka a piši lístky do vlasti. Najednou mi zazní slova: Ale ten pravý oblouk vezmem také?! Obrátím se a pravím horlivým amatérům: Ale ať to vyfotografujete dobře! — Sedím v Římě u oběda a před restaurací přeběhne známý universitní profesor-vědec. — Konečně tyto věci již nejsou skoro nic divnými. Když vás ale rakouský železniční zřízenec v Lubně osloví česky, to se přece jen divíte, máte radost, když vám hlásí: Já jsem z Moravy. Zkrátka: Češi jsou všude. —av.

Italové smlouvající. Každá poutnická výprava, každý jednotlivec, jedoucí do Italie, byl upozorněn, že s italskými pouličními obchodníky nutno smlouvat. To znamená: Řekne-li ti v Benátkách majitel gondoly za převezení od nádraží k sv. Marku 20 lir za osobu, smíš mu nabídnouti toliko 2 liry a to ještě smlouvat, aby tě za ty 2 liry dovezl ještě zpět. A můžeš být jist, že tě přinutí sám, abys jevil o jeho gondolu zájem a zaveze tam a zpět celou společnost za 10 lir. Opravdu, je zajímavé to smlouvání. Říká se, že ti obchodníci každého okradou. Myslím však, že jen toho, kdo se dá. Mně se aspoň zdálo, že pohledy a alba jest výhodnější kupovati u nich, než v obchodě. Několik momentek: Kúpovali jsme album Benátek, chtěl za ně 5 lir a spokojil se se 2, kúpovali jsme serii pohlednic, 20 kusů, žádal 3 liry a dostal 2, za vějíř, za který žádal 25 lir, dostal 5 a za jízdu drožkou z Říma do Katakomb a zpět dosta za 4 osoby 30 lir, ač žádal 10 lir za osobu a jednu cestu. Devisou pro cestu Itálií jest: smlouvat. —av.

Resoluce o Strakově akademii. Katolické studentstvo, shromážděné na valné hromadě Ústředí katol. studentstva čs. v Hradci Králové 19. července 1925, protestuje proti neustálým průtahům ve věci Strakovy akademie, jež dosud stále jest odnímána svému účelu — výchově katolického studentstva. Žádá proto brzké vrácení Strakovy akademie jejímu účelu, tak, jak byl vytčen závětí zakladatelovou. Valná hromada ukládá výboru Ústředí, aby záležitost Strakovy akademie nepouštěl se zřetele a veškerou vahou snažil se o definitivní vyřešení této otázky v duchu závětí zakladatelovy, jakož i dřívějšího memoranda Ústředí katol. stud. čs.

Resoluce o Sboru pro sociální péči o studentstvo. Katolické studentstvo, shromážděné na své valné hromadě v Hradci Králové dne 19. července 1925, s politováním konstatuje, že není zastoupeno ve Sboru pro sociální péči o studentstvo. Žádá proto poznovu, aby Ústředí katolického studentstva čs. v Praze, jako jedinému representantu katolického studentstva, dostalo se zastoupení v instituci, jež má sloužiti zájmům veškerého studentstva a kterou jest Sbor pro sociální péči o studentstvo. Valná hromada ukládá výboru Ústředí, aby všemi silami usiloval o uskutečnění zastoupení katol. studentstva v této důležité instituci. V případě, že by při eventuální reorganizaci Sboru, tato měla býti provedena na jiné základně, než byla dosavadní organizace, žádáme, aby, jako tomu jest v cizině, studentstvu vůbec dostalo se přímého zastoupení ve Sboru přímými volbami delegátů z plenárního shromáždění studentstva jednotlivých fakult, resp. jednotlivých vysokých škol.

Politicum či ecclesiasticum. Jedno z minulých čísel »Zrna« uvádí v pochybnost mínění tisku, který rozlišuje mezi papeži náboženskými a papeži diplomatickými, které tento vštěpuje veřejnému mínění, aby věřilo, že Pius musí být papežem náboženským a Lev papežem politickým. A jako na zavolanou a na dotvrzenou přichází proslov sv. Otce Pia XI., který má k poutníkům z mládeže a kterým potvrzuje mínění pisatele v »Zrnu«. Výslovně praví sv. Otec: »Někdy se zdá, že episkopát i duchovenstvo vyvíjejí činnost politickou, ale není tomu tak. Naopak jest to prostě činnost náboženská, jelikož, obhajující svobodu církve, posvátnost rodiny a školy a svěcení svátků, nevyvíjejí činnost politickou, nýbrž pouze náboženskou.« — Zapamatujme si tato odvrlhli lichou výtku nesnášlivostí, nemáme odvahy významná slova zvláště my mladí. Souvisí s charakteristikou nás katolíků, kteří, abychom od sebe vystoupit na obranu katolicismu, ba ani ne na obranu přirozených zákonů, kterými se má život brát. Nám musí být jasným, že Církev jest velmoc duchovní a stát že je velmoc světská. Jako se Církev nikdy nebude plést do otázky rozpočtu a povolování kontingentu nováčků a bude v tomto ohledu respektovati stát jako svrchovanou vůli, tak žádný stát nemá pouvoř zasahovati Církvi do jejích sfér, a byla-li by obava, že by se na těchto polích kdys utkal, pak že uzná Církev za kompaciscenta sobě rovného a s ní se o tom dohodne. Na té věci, tak zřejmé, nezmění ničeho ani názor univ. prof. Nám musí být jasným, že na duši má nárok Církev a že zvláště výchova dětí a vedení k mravnosti náleží Církvi. Státu patřilo dítě toliko ve Spartě, v pohanském státě, ale moderní stát musí ponechat

dítě otci a matce a v nich zástupci Kristovu na zemi Církvi. Poněvadž pak dnešní veřejné mínění vlivem tisku soudí jinak, bude naším úkolem, abychom tento mylný názor zvrátili. Jsme tím povinni době své i době pozdější.

Drav.

Maršál Foch proti národní nenávisti. V paláci anglického vyslanectví v Paříži byl odevzdán maršálu Fochovi diplom čestného občanství města Manchesteru. Diplom odevzdal mu starosta tohoto města, který zvláště za tím účelem přijel do Paříže. Po oslovení starostově odpověděl maršál kratší řečí, v níž mimo jiné pravil: »Myslím, že dorozuměním a svobodnou dohodou mezi národy mohou býti mírové problémy vyřešeny. Musíme se chrániti těch, kteří dokonce v míru udržují školy nenávisti!«

Židák Chaim Bronstein obrací. V těchto dnech konala se v Moskvě konference o elektrisaci Ruska. Konferenci předsedal Trocký. Bylo jednáno o objednávání v cizině a Trocký pravil: »Jsem přívržencem socialistického ochranářství ruského průmyslu, ale toto ochranářství nesmí jíti tak daleko, abychom sami blokovali Rusko. Na celém světě je rozdělení práce a od té zásady se neuchylujeme ani my. Nemůže-li náš průmysl sám krýti potřeby elektrisace Ruska, pak se musíme uchýlit ke kompromisu, t. j. musíme část objednávek na vybudování velkých elektráren zadati firmám cizím.«

Jak mluví Francouz o Slovensku. Těchto dní byl francouzský spisovatel Rosny hostem PEN-klubu, při čemž řekl několik duchaplných poznámek o poměru československém. Byl nadšen lidovou zbožností a lidovým uměním. »Jaká kultura!« praví nadšený Francouz. »Zdalo se mi, že se Slováci cítí trochu poníženi tím, že se civilisačně nevyrovnají vám, Čechům. Říkal jsem jim, ať jsou rádi, že oni jsou mladí, kdežto chudáci. Češi že již dosáhli zralého věku mužů. Střežte se, abyste nechali Slovensko příliš brzy dozrát. Je to náboženská země, jako Bretagne, kde žijí: jen náboženství může držet nepřerušené tradice.«

Humor prodlužuje život. »Čtete humor, chcete-li prospět svému zdraví!« Toto je rada dra Frederick W. Sewarda, neurologa, podaná v osmdesáté první konvenci Amerického institutu homeopathického. »Lidé, kteří se rozzlobí při nejmenší provokaci, jsou kandidáty nervového vyčerpání. Klidný, stejnoměrný temperament jest neocenitelným. Přihlížejme k zábavné stránce života. Dobrý humor v časopisech je rozhodně zdraví prospěšným,« pravil dr. F. W. Seward.

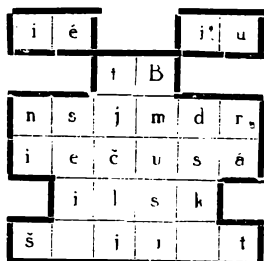
? ? HÁDANKY ? ?

ŘÍDÍ B. R.

Rozluštění z čísla 1. jest uveřejněno na druhé straně obálky.

Koníček.

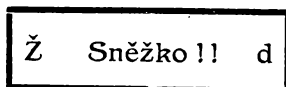
J. Michálek.

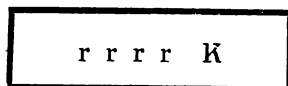
Rebusy.

Ši-lav

1.

2.

Ráček.

Ši-lav.

Důležité spojení
dopravní je světa,
ráčkem boha máme,
jejž ctila dávná léta.

Spojenka.

Ši-lav.

Lesní zvíře jde na lup,
náhle hlásku jednu vidí,
odhodlá se, po ní hup,
v flámě s ní se v úkryt klidí;
někdo skrčen tam za dub.
hlásku — zvíře — jméno slídí.

Vsuvka.

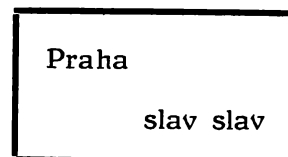
Ši-lav.

Vsuň obraňe místnost,
v část to jednu těla,
by výsledkem se tí
zase víla skvěla.

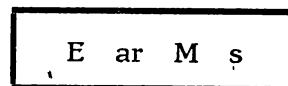
Rebusy.

Ši-lav.

1.

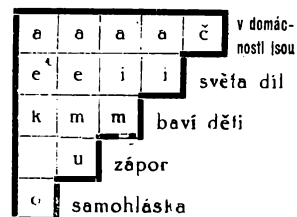

2.

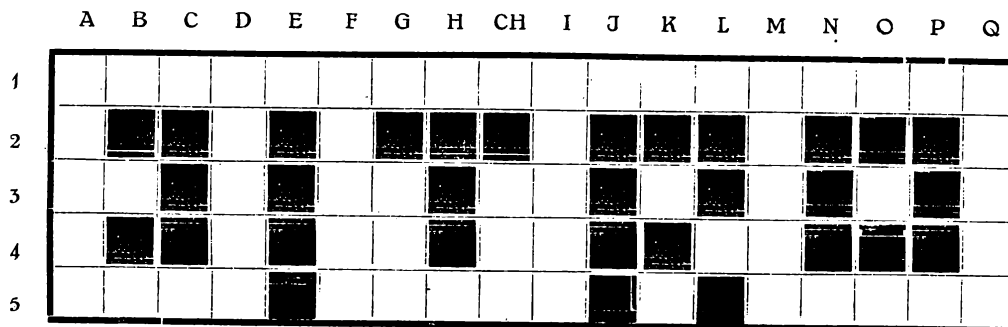
Roháček.

J. Michálek.

Americká křížovka.

J. Michálek.

1. Území republiky.
3. Spojka, člen národa, obydlí hmyzu
4. Předložka, loučení, číslovce.
5. Dopravní prostředek, látka, drahokam.
- A: Pták.
- D: Loď.

- F: Strom, část obličeje.
- CH: Řeka.
- I: Pohoří.
- M: Křestní jméno.
- Q: Souhvězdí.

Dělenka.

Al. Dvořák.

První nádobu ti značí,
v ní se vozí pivo.
Druhá s třetí je část obli-
čeje,
toť není podivno.
Čelek je zbraň stará,
i tobě je známá dost;
jí vyháněn byl často z
Čech
nevítaný cizák — host.

Číslenka.

Al. Dvořák.

1234 pevný byl kdysi
velmi,
7238 tak hlava státu zve
se zas,
123 tu milují zase děti,
1923 je jednou z přírod-
ních krás.
15403 zkrácené je jméno
ženské,
46523 člen rodiny ppět jest,
092 ten na řece klidně
pluje,
290 pod ním pouze klid
již jest,
6542 vysoko ční v zemi
dálné,
2343 nad zlaťo se často
chválí,
7297 vládce český z do-
by bájně,
09813 v Černé moře vlny
valí,
038 jím opevněn byl sta-
rý hrad,
03873 meřlou lidstva zve
se zase,
890 mnohému je vášní
jistě,
9065 na pastvišti kdes se
pase,
79238 v moři ostrůvky si
tvorí,

79256 název staré míry
znáš,

432 každého z nás jistě
těší,

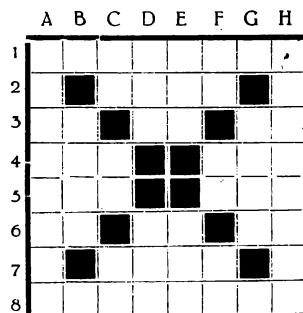
297 doby zase název
máš,

83203 předkem motýla
vždy jest,

2985 pole tak též zve se;
a že 123456 7238905 čes-
ké město jest,
tomu nedivte se!

Křížovka.

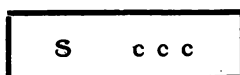
Al. Dvořák.

- Křestní jméno.
- Předložka, stát v Asii.
- Slabika, zájmeno, souhlásky.
- Jméno, pohanský bůh.
- Soupeř, řeka v Itálii.
- Slabika, předložka, zájmeno.
- Spojka, mládě.
- Křestní jméno.
- A. Křestní jméno.
B. Předložka, květina, spojka.
C. Výraz smíchu, slabika, zkratka.
D. Řeka Jugoslavií, rostlina.
E. Řeka v Rusku, jméno hebr.
F. souhlásky, výraz obdivu, fran-
couzská předložka.
G. Spojka, chyba.
H. Zástupce státu.

Rebus.

Ši—lav.

Roháček.

Al. Dvořák.

a	a	o	o	o	strom
l	p	p	o		stát v Africe
l	s	n			listina
n	r				zájmeno
t					souhláska

Přesmyčky.

Al. Dvořák.

1.

Sekáč pálí?

2.

Vyvolraky A.R.

Výpustka.

Al. Dvořák.

Celek řeka jižních Čech.
Jenom hlásku vypust z
středu,
máš hned zemi na severu.
Kdys pařila Čechám též.
Vypustíš-li hlásku další,
ji máš v ruce, jíš-li kaši.
A teď hlásku vypust ještě,
část je tvého obličej.

Zvratka.

A. Dvořák.

„Něco prodám,“ pravil
kdosi,
„co mi za to dáte?“
Ukázal jen kousek kovu
který dobře znáte.
Vzali ho a obrátili,
„to“ mu také dali.
Co prodával? Kolik dostal?
Mnozí se ho ptali.

JITRO

O B S A H

ROČNÍK
VII.

K. C. Klement: Prak. — Ant. Šerý: Dušičkový sonet. — J. Krlín: Sv. František z Assisi. — J. Aratron: S. O. S. — Bohuš Nerad: Stříbrná hlína. — A. Láska: V podzimu. — Roma aeterna. — K. Krybus: Za vznešeným ideálem. — Josorg: Kdo s námi? — K. V. Prukner: Štěstí. — Robert Anad: Modlitba. — Viktor Etis: Křest Hessův. — Ladislav Fahoún: V proudu. — Vínek M.: Nemocný student. — Pragensis: Latina na střední škole. — Matej Jevjak: V tichý večer. — Ladislav Fahoún: Moucha. — Rozhledy: organisace a povšechný.

ČÍSLO
3.

V PRAZE V LISTOPADU 1925.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace
Praha II., Panská 1. — Telefon 8935/IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro
studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Redakční: Nový ročník „Jitra“ uvítán byl namnoze všude naším studentstvem nadšeně a uspokojivě. Je jisto, že difference primy a oktávy je značná a proto látka leckdy věku nepřiměřená. Naši povinností je proto výběr látky kombinovati tak, aby vyhovovala i těm mladším, i těm starším na školách středních. A tento úkol, jak se přesvědčujete, také plníme ať v oboru poesie či prósy. Získávejte nové odběratele, širte porozumění pro naše katolické, studentské „Jitro“ a čtěte je pilně, neboť je určeno pro Vás a Vaše zájmy.

Vl. Dorazil, ř. č. redaktor.

Jako novum podotýkáme na tomto místě, že na zvláštní výborové schůzi Ústředí katol. studentstva čsl. byl nyní utvořen redakční kruh „Jitra“, aby usnadnil ve speciálních otázkách práci redaktorovu. Redakční kruh má tyto členy: PhC. Vlast. Dorazil, redaktor, JUDr. Plocek, II. tajemník Ústředí, RNC. Vošahlík Alois, člen Ústředí, JUSí. Rozehnal, I. tajemník Ústředí a dp. Klement, duch. rádce Ústředí. Redakční kruh uzavírá „Jitro“, jak již uvedeno, 15. každého měsíce.

Redakce nepřijala: Vít. Sl. Podskalský: Jste v začátcích. Technika veršová a myšlenky Vaše potřebují ještě zdokonalení. Zkoušejte znovu. — Vlast. Kaněra: Básně jsou dobré. Jen místy potřebují vybroušení, aby celkový ráz vyzněl opravdu básnický. — Viktor Efís: Ty rýmy a volná spojení slov leckde kazí cenu básní, jichž myšlenky jsou pěkné. Čiňte se a zašlete nám opět. — Podhorský: Odepsal jsem. Nezapomeňte s novými příspěvky. — Gazdová M.: Promínete, že odpisuji nyní. Doufám, že budete pamatovati dále s básněmi na „Jitro“ rázu jeho přiměřenými. — Gross J. Pozor na rýmy. Čiňte se dále. — Ant. Šerý: Ostatní příště. — Fr. Křížek: Děkuji za cenné příspěvky. „O domu“ až příště bude uveřejněno. — Ol. Svozil: Zašli zase nějaké povídky uvedeného stylu a rázu. Předem děkuji. — Příspěvky došlé po 15. říjnu, nemohly býti vzaty již v úvahu. Odloženy jsou do čísla příštího. To se týká i hádanek (K. Záhorský, Ervín Urban).

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V LISTOPADU 1925.

ČÍSLO 3.

K. C. Klement:

Prak.

Italští studenti z Brescie poslali mi svůj studentský časopis, který se jmenuje »Fionda« čili »Prak«. Název časopisu byl mi příliš divný. Nerozuměl jsem mu na první pohled, poněvadž prak byl mi čímsi odiosním, a seznámil jsem se s ním prakticky, když kdysi ve hře kamének z praku způsobil mi velkou bolest. Ale přihlédnuv blíže k titulnímu listu, vedle nadpisu našel jsem malou nejasnou kresbu, a hledě vypátrati, co asi znamená, prohlížel jsem ji podrobně. Byl to jinoch v lehoučkém šatě pastevce, s rukama a nohama obnaženými jako lehký atlet, hlavu s vlajícím vlasem, pozvednutou jakoby k vyzývacému zápasu, a v ruce rozhoupaný — »prak«.

Již se mi rozjasnilo. Nejasná kresbička znázorňovala mladého Davida, nejmladší syn svého otce, dětsky krásný, ale odvážně silný pastýř otcovských stád. Přítel přírody Boží, který s citerou v ruce všečen pel tvorstva dovedl vtěsnati ve své žalmy, zde stojí celý svěží z ranní rosy, pln nebeské odvahy a síly se svým prakem, a vkládaje bílé, něžné oblázky potoční v chudobě své nahoty, bez pancíře, bez meče a bez krunýře, staví se proti nepříteli — odvažuje se měřit své síly s brutalitou bojovníka, cvičeného a bohatě vyzbrojeného — zápasí s Goliathem, a jeho mrštná ruka s prostým prakem a potočními oblázky plně vítězí.

Není tomu dávno, co katolická mládež stála v trůnním sále vatikánském při audienci u sv. Otce, aby slyšela z jeho úst svůj naznačený program. A program byl řečen. V monumentální jednoduchosti a v prostotě milého, ale duši i srdce pronikajícího slova: »Buďte jedno, buďte svatí, buďte katoličtí, buďte apoštolští...« — »Modlete se, neboť v tom, v čem pracujete, ničeho nemůžete dokázati bez modlitby.« — »Beze mne nemůžete ničeho činiti,« řekl božský Mistr, a dlužno dobře uvážit, že neřekl, že snad bez něho můžeme učiniti aspoň něco nebo málo, ale řekl jasně: Ničeho.... A konečně, velký apoštolát vašeho života, života vždy zřejmého a na odiv vystaveného v plném, jasném dni, a to bez okázalosti, ale také bez bázně, bez bezbojácnosti.... Sv. Cyprian řekl svým pronásledovatelům: »Nemluvíme mnoho, ale žijeme« »Non multa loquimur sed vivimus«. A to jest nejvýmluvnější svědectví naší víry.

To jsou slova svatého Otce, daná mládeži, která ale v plném smyslu stejně platí pro mládež nejkrásnější, pro naše studenty. To jsou ty jednoduché oblázky potoční, vzaté z nejčistších vod evangelické prostoty Kristovy, které směle můžeme vložit do našeho praku osobní odvahy a s nimi se dáti v nerovný boj s nepřitelem, byť byl sebe-silnější.

Nepřítel je kolem nás a každý o něm víme. A známe jeho sílu. Prostředky jeho moci jsou silné, výzbroj moderní, zbraň kalená nejzákeřnějším jedem, smělost neslýchaná, drzost k nesnesení, a proti tomu všemu nemáme nic jiného než jasnou chudobu svého idealismu. Studenti, buďte idealisty křesťanskými a katolickými. Opusťte jako David prostotu svého klidného »já« a přihlaste se k boji za práva boží a svého vyvolaného lidu. Chopte se praku a připravte se k zápasu, odvážně a směle, jsouce jedno, jsouce svatí a čisti, jsouce svým životem opravdu katoličtí a svým žářem a ohněm a nadšením apoštolští.

Katolicismus potřebuje dnes duši celých, charakterů nezlomných, z těch dobrých nejlepší... Váš časopis nese jméno »Jitro«. Kolik nesmírné krásy se skrývá v tomto slově. Studenti, chtějte býti Jitrem katolicismu, jako byl David jitrem svému národu. Spojte ruce k velikému východu, který v červancích vaší odvahy a lásky a práce zvěstoval by nový den.

Ant. Šerý:

Dušičkový sonet.

Zas mrazné větry krajem vanou
a nestaví se u hřbitova,
kde nálada je dušičková,
kde v hlavách hrobů světla planou...

Tam sirotek štká — tam zas vdova,
komusi z očí slzy kanou
tam u pustého hrobu — stranou,
kde koupená plá svíce; nová...

Zde otec modlí se a děti...
Jen modlitbu zříš, pláč; co více?
A různé věnce v divné změti...

Tam čísi ruka dobročinná
na hrobech rozžehuje svíce
těm, na něž nikdo nevzpomíná...

J. Krlín:

Svatý František z Assisi.

Svět katolický bude vzpomínati příštího roku sedmistého výročí jednoho světce, který má svým životem a i svým dílem pro lidstvo význam nesmírný. Bude vzpomínati sv. Františka z Assisi, chudáčka Božího, jak bývá zván patriarchy řádu, který způsobil mnoho dobra od první polovice XIII. stol. a který v době šířících se bludů albigenských stavěl hráze proti jejich hrozivému šíření. Bude vzpomínati rytíře chudoby, který miloval svoji paní a zůstal jí věren do smrti. Uplynulo téměř sedm staletí od té chvíle, kdy světec z Assisi zakládal svoji duchovní rodinu při chudičkém a prostínském kostelíčku Panny Marie Andělské, Porciunkuli a sv. František je tak dobrým, jako byl ve věku VIII. V době rozvratu a nepřátelství jedněch proti druhým září postava toho, který usmířoval rozdováděné občany v Arezzu a Perugi a který rozséval všude lásku a pokoj. Toho, který jako stavitel budoval dům, který stojí pevně a neochvějně ve všech bouřích.

Sv. František se narodil koncem XII. stol., r. 1182 v městečku na úpatí Subasia, v Assisi. Jeho otec byl obchodníkem s drahými látkami a jeho syn od mladých let otci pomáhal prodávat a s ním cestoval do ciziny, hlavně na velké trhy v Provenci, odkudž pocházela jeho matka. Žil, jak sdělují jeho životopisci, rozmařile, vynikal »v marnivosti nad všechny své druhy, stal se velikým podněcovatelem ke špatnosti a následovníkem bláznovství... Nebyl lakomý, ale štědrý, nehromadil peněz, nýbrž rozhazoval je. Ostatně byl velice šlechetný, povolný a přívětivý«.

Tak líčí jeho mládí T. Celano v první své Legendě. Životem pohoršlivým žil do r. 1209, kdy byl dotčen milostí Boží, vytržen z hříšného Babylonu a přiveden na cestu správnou, na níž postupoval stále výše v dokonalosti a svatosti. Poslouchaje příkazu Pána, který vysílaje své učedníky, jim kázal, aby »neměli zlata, ani stříbra, ani peněz v opascích, ani mošny na cestě, ani dvou sukní, ani obuvi, ani hole« (Mat. X, 785), oděl se hrubou sutanou a opásal provazem a se svými bratry, kteří se k němu hrnuli a žili jako on, chodil po kraji a po Evropě a Africe a kázal o milosrdenství a lásce Boží, vybízel ku pokání a pobízel ke svatému životu. A aby všichni, i ti, kdož nemohou žít v klášteře, rostli v dokonalosti, založil třetí řád, o kterémž se vyjádřil nesmrtelný papež Lev XIII., že jest největším dobrodincem lidstva.

Sv. František z Assisi nestal se hned dokonalým. Vypravuje Celano a s ním též jiní životopisci, že po svém obrácení chodíval se svým přítelem, který mu zůstal věren i tehdy, když odvrhl své hříšné zvyky, do jeskyně nedaleko Assisi a dlouho a vroucně se modlil, lkal, že »se dopouštěl dříve těžkých hříchů a urazil oči Boží Velebnosti«. A čím byl celý jeho život, ne-li dlouhým řetězem modliteb a pokání? Kdyby mohly mluvit stěny Porciunkule nebo té chudičké cely, stojící několik kroků od ní a v níž světec zemřel, či kdyby mohly mluvit ty nehostinné a rozeklané kopce Alvernské, jak by křičely a vyprávěly o slzách! A zdaž poslední léta jeho života nebyla nepřetržitým utrpením? Vždyť nosil stigmata, a rány pálily. A oči bolely a celé tělo bolelo. Ale František byl šťasten, neboť jeho Spasitel též trpěl.

Byl chud a byli chudi i jeho žáci. »Snáze dojdeme do nebe z chatrče než z paláce,« říkával svým bratrům a byl přísný, když u některého z nich pozoroval jen slabou náklonnost k penězům. Vrátil se z misionářské cesty, jal se bourati střechu domu, jež vybudovali assisí jeho mnichům. »Syn Boží byl vznešenější než my, říkal, a učinil se pro nás chudým. Z lásky k němu jsme zvolili chudobu, nesmíme se tudíž stydět přijímati almužnu, která jest závdavkem dědictví nebeského.«

Z lásky k němu jsme zvolili chudobu. Zde tkví kořen celého velikého života a celého díla světce serafinského. Konal vše z lásky k Bohu, z lásky ke Kristu Ukřižovanému, a proto dílo, které zanechal, je tak veliké a je tak krásné. Kdyby byl šel po cestách svého mládí, byl by zapomenut a nebyl by býval světcem. Kdyby se byl stal rytířem bojujícím za světského knížete a světskou moc a svobodu, neznělo by jeho jméno dnes po všech nivách světa. Byl rytířem Božím a poněvadž láska nejvyšší ho podněcovala, proto jest postaven na oltáře.

J. Aratron:

S. O. S.

Ve tři hodiny, kdy ulice Filadelfie nebyly právě příliš živé, hrčelo auto, patřící pohřebnímu ústavu »Sepulcrum«. V něm kromě rakve zesnulého Johna Egiuse nalézali se dva policejní důstojníci, druhové toho, jež doprovázeli na místo věčného spánku, a malý, sedmiletý hoch. Ubožák ztratil matku, sotvaže ho naučila modlit se k Pánu Bohu. Otce mu zabili kamenem stávkující dělníci. Má sice tetu, žijící v Londýně, a strýce, bratra jeho matky, který je kapitánem na jakési lodi pro přepravu dobytka z Jižní Ameriky do Portugal, ale kdo ví, zda se sirotečka ujme? V této chvíli je mu jediným přítelem

starý druh otcův, komisař James Cantry. Na jeho klíně pláče nyní pro tatíčka. Už nepřijde políbit ho na číčko, až se malému Charlesu budou zavírat očka, už nikdo nebude hladit plavé vlásky, které se vlní na roztomilé hlavičce, už nikdy, nikdy nebudou se na něj usmívatí velké, modré oči tatíčkovy, o kterých říkával klouček, že jsou modřejší než zástěra paní Green, domovnice. Odešel kněz, hroudy zasypaly hrob a hrobník přibíl tabulku s číslem 12713/XXVI. Autotaxa odváží policisty, otrlé v povolání, kteří neubránili se slzám při pohledu na naříkající dítě.

Pan James Cantry, statný čtyřicátník, bydlí v X. avenue. Tam má byt, o který pečuje stejně jako o domácnost, jeho žena, paní Mary. Již deset let jsou svoji, ale Bůh jim dosud nedal dítěte. Chtěli si proto vzít Charlesa za svého vlastního, aby roztomilostí prohrál rodinný život, aby se stal vděčným objektem, v němž vroucí srdce paní Mary, překypující láskou mateřskou, nalezlo své pravé poslání.

Bylo již šero, když přišel pan Cantry domů. Paní Mary uchopila dítě do náruče, přitiskla své rty na uplakané oči, celovala jeho vlásky a snažila se vši svojí láskou utišit malého nešťastníka. Cukrovaný koláč, který jindy byl nejvyšším blahem pro Charlesa, byl dnes jen nutným zlem. Pranic mu nechutnal. Paní Mary mu jej skoro násilím nutila, bojíc se, aby se chlapec nerozstoul. Konečně únava a tolik těžkých chvil zmohly chlapce, že usnul a byl paní Mary opatrně donesen do postýlky.

Láska paní Mary, dobrota pana Jamese brzy zaplašily chmůry na čele Charlesa. Byl zase jako dříve skotačivý, roztomilý, byl štěstím pro celou rodinu. Jednoho dne přišel pan James ze služby domů se zachmuřenou tváří. Svlékl svůj těžký kabát a podal beze slova paní Mary, která s údivem na něj hleděla, dopis.

Byl adresován popisnému úřadu ve Filadelfii a nesl známky s obrazem krále spojeného království Velké Britanie, Jiřího, toho jména V. Razítko mělo nápis London City — 4. Paní Mary otevřela obálku a četla:

»P. T. popisnému úřadu ve Filadelfii!

Z »New York Herald« z čísla 72. ze dne 23. března t. r. jsem se dozvěděla o smrti svého bratra Johna Egiuse a po něm pozůstalém synovi Charlesovi. Jsem zamožnou a jakožto jediné oprávněná i mohoucí blízká příbuzná žádám, aby byl Charles dopraven do Londýna a zde mně předán na další výchovu. Na cestovní úhrady přikládám šek National Bank, který postačí na všechny výlohy, spojené s cestou pro hochá i pro jeho průvodce.

S veškerou úctou

Elise Chevely, roz. Egiuse.«

»Bůh dal,« pravila paní Mary po přečtení této Jobovy zvěsti, »Bůh vzal, budiž jeho jméno pochváleno. Nedá se nic dělat, Jamesi. Tolik jsme ho měli rádi, tolik krásných snů jsme kolem něho opředli a nyní je vše zmařeno. Jaká pomoc, právo příbuzné jest nad právem lásky. Snad bude mít paní Chevelyová právě tak láskyplné srdce, jež bude stejně vřele tlouci pro malého Charlie, jako buší moje. Bude to pro chudáčka nová rána, nové loučení. Zvykl si na nás, bude se mu těžko loučit. Právě tak jako nám s ním. Běž, Jamesi, poohlédni se po lodi, jež popluje do Evropy, a opatři mu průvodce. Já zatím připravím chlapce na rozloučení.«

Pan James, nevím, co by za to dal, kdyby se nemusel vydati na tuto cestu. Byl stísněn nejen proto, že je se mu rozloučiti s chlapcem, který mu byl právě tak drahým, jako vlastní dítě, ale i proto, že jakási nejasná předtucha honila se mu hlavou, že chlapci se něco zlého přihodí. Než jaká pomoc. Vzkročil do cestovní kanceláře, zašel ke svému starému známému úředníku, aby se vyptal na všechny věci, které potřebuje vědět a aby eventuelně s ním sjednal převoz přes Atlantický oceán.

Parník »New Orleans«, jak mu přítel řekl, vyjede za týden, a za průvodce mu doporučil missionáře, vracejícího se z Jižních ostrovů do rodného kláštera v Amsterodámě. Zítra si přijde ještě do kanceláře obstarat určité věci. Proto se přítel nabídl, že by to s ním již smluvil. Dítě by bylo jistě v dobrých rukou, o čemž pan James naprosto nepochyboval a byl rád, že se alespoň jedné starosti zbavil, ač nebyl úplně klidný.

(Pokračování.)

Bohuš Nerad:

Stříbrná hlína.

(Dětem a starcům.)

Stříbrná hlíno, proč pak se líbáš s měsícem?
Stříbrná hlíno, já tě mám taky rád!
Písníček tisícem
chtěl bych ti, hlíno, zazpívat!
Stříbrná hlíno!
Včera jsem viděl, jak byla jsi malinká panenka
— panenka hlínová —
špinaví kluci ti říkali Mařenka —
panenko hlínová!
Ty, moje Mařenko, víš, proč tě tolik mám rád?
Že mi kdys ostříbříš zmrtnuté skráně,
sedneš si na ně
a budeš hrát!
Po tvých stříbrných strunách budu se klouzat v dětinské radosti,
v jejich stříbrných zvucích celý se rozplynu,
budu prost okovů zčernalé žalosti,
samoten, samotný, k hvězdám se přivinu.
Srdce mi rozbiješ stříbrnou rukou,
fiálku uděláš z každého kousku:
sňad si ji zabalí do ubrousku
poutníci, co světem holemi tlukou...
Ty, moje mystická Mařenko,
tenkrát se k tobě pevně přivinu.
Celému světu se ztratím — v celičkový svět se rozplynu.

A. Lásk a:

V podzimu.

Mraky se valí a do dálky letí
podzimu teskného nevlídné děti —
po lukách táhnou se oblaka par. —
— V stromech to hučí a v komínech píská —
duši je smutno a srdci se stýská
po zvadlých úsměvech uprchlých jar — —
Dívám se v mraky, jak víchř je vede —
ony tak smutné jsou, těžké a šedé,
jakoby pohřbíť šly celičkový svět —
a srdce toužící také cos ztrácí,
jako když se stromu odletí ptáci,
opadne listí a uvadne květ — — —
Do dálek — do dálek mlhy se věsí,
— s Bohem, vy lučiny, pole a lesy,
měl jsem vás ze srdce upřímně rád,
— byly tam pomněnky, ohnivé máky,
nyní však, kamkoli pohlédnou zrak,
chmuří se nevlídně prázdnoty chlad.
— Jenom tam v zahrádkách úsměv zbyl jediný,
poslední jříny — — —

Roma aeterna.

Touha sama nanáší jasné barvy. Katolík vniká do věčných pravd a své studium umísťuje do míst svatých a míst památných. Řím jest takovým památným místem a on po něm touží v myšlenkách, dává místo živé fantasii. Svaté pravdy i legendy vízí se k místům biblickým a historickým a jsou sledovány v duševním napětí ony i tato. Živost prvních kreslí jasně i obrysy druhých.

I skutečný život má svůj legendární doprovod a čím bohatší a vznešenější skutečný život, tím fantastičtější, zvuknější doprovod. Hudební věta jest základem díla, ale melodické mezihry postrádat nemůže.

»Quo vadis domine?« pravil Pán svému nástupci na zemi a vracel ho zpět Appiovou silnicí, kterouž tento prchal z Věčného města před jeho spoustami. Sv. Petr se vrací a zůstává on, zůstávají i hodní jeho nástupcové. Papežství uchovává věčné pravdy neporušené a stále živoucí pro veškerenstvo a přizpůsobuje této vznešené činnosti pro věčné pravdy i Věčné město. Vznešené pravdy Kristovy jsou zdrojem nových a nových krás, Věčné město jest přirozeným poutem, mostem mezi člověkem svátečním a člověkem všedním. Ultra montes a ultra Tiberim, zastřené tajemnou rouškou právě tak, jako pravdy jím vysílané.

Poutník do svatého města necítí únavy, jeho oživuje touha, za něho pracuje fantasie. Jede nehostinným krajem, který Řím ukrývá a pátrá hltavým zrakem po širých pastvinách i skaliskách, po předmětu svých snů. Nevidí ho a neuvidí ho. Radostně zazní s různých stran hlasy: kopule, kopule — ale než se podíváš, vidíš zas jen pastvinu, mez, pastvinu. Snad aby ještě více tvoje touhy vybičovalo, proto ti svoje panorama uzavírá. Vjedeš do nádraží — jak vypadá Řím, to však nevíš.

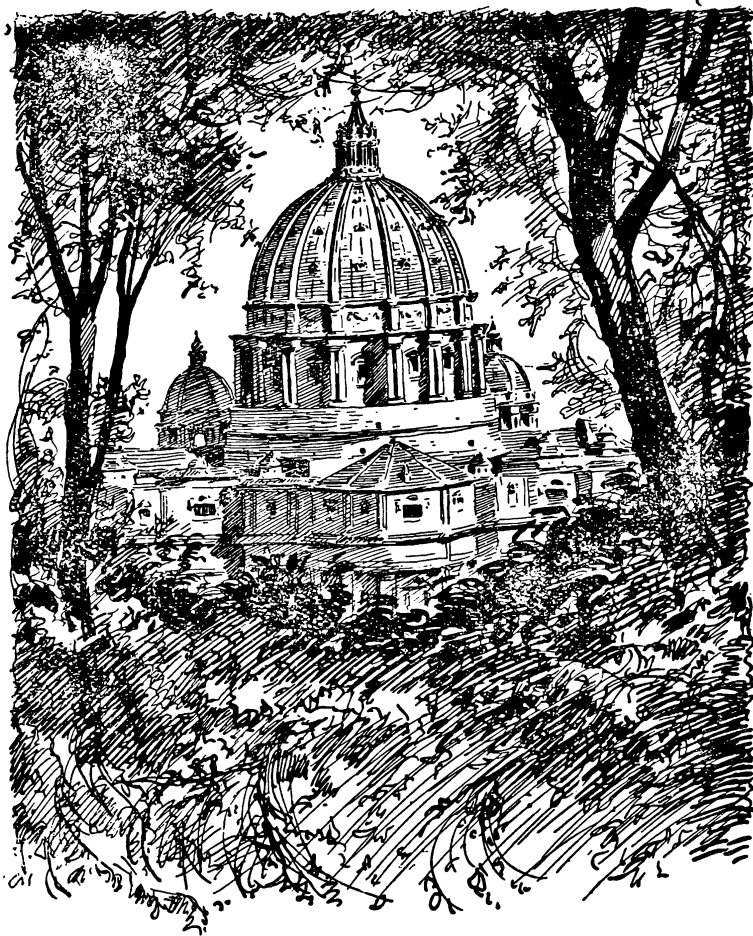
Viděl jsi kopuli, hlavu křesťanské říše, nejvyšší v pravém i přenešeném slova smyslu. Bylo to snad proto, aby tě již prvý pohled poučil, co máš ve svatém městě hledati. Neboť Řím jest jediné tím důležitý, že jest střediskem katolíků světa. Proto je touha katolíků tak velká, že do Říma jde jako do střediska, že tam má svého vládce a dobrého Otce, zástupce Kristova na zemi.

Kdyby nebylo Říma katolického, nestál by snad za to, aby byl vyhledáván, neboť co jest na Římu krásné, jest dílem kultury a ducha křesťanského. Snad zajímá i Řím pohanský se svými ssutinami, snad naplňuje i obdivem. Byl to projev ducha tvůrčího, uctívajícího v sobě zákon mravní a byl to projev velký. Stojíme nad ssutinami a litujeme vyzývavosti pohanských císařů, nemravného dvora, senátorů a lidu, který uvedl ve ssutiny mravní řád a dovolil, ba hlasitě volal po tom, aby duch času nad ssutinami vnitřního života rozbořil i město. Proto nás nevtá již Řím pohanský, je zastrčený, musíme ho vyhledávat.

Se zatajeným dechem a s utajenou radostí, která se dává jen těžko spoutati (a je div, že nepropuká znovu a znovu), vjíždíme na náměstí Svatopetrské, jedeme dále kol kolonády, vpíjejíce své zraky do nesmrtelného pomníku celého křesťanstva a opíjejíce se jeho nádherou skutečnou i pomyslnou. Jedinečné zákony Církve boží, jedinečný základ jejich, jedinečné sídlo, jedinečný stánek Boží. Dům boží celého křesťanstva, hodný hlasatel jeho slávy i hrdosti, pohostinný ve svém stínu i v duhách tříštících se paprsků slunečních v živém prameni obou vodotrysků. Uprostřed sloup, který vkus kteréhosi papeže vztyčil před svatyní celého křesťanstva. Jsi rád, že tě sem elektrika přivezla, nedovedeš se odtrhnouti a smuten opouštíš zraky kolonadu, musíš. Elektrika jede na Colle vaticano, za velehrám. Smiřuješ se, poněvadž pastva, která se tvým očím otvírá, jest hojná. Jedeš serpentinou kol kopule, v ní a v bělostném mramoru velehrámu tápáš zrak. Na vrcholku vystoupíš, abys ocenil čistotu stavbu, čistý stánek s Michelangelovou kopulí uprostřed. Nevím proč, ale tento pohled s vrchu zanechal ve mně nezapomenutelný dojem, takže vzpomenu-li na Řím, mimovolně se mi vybavuje tento obraz. Panorama to je tak bělostně čisté a prosté a snad proto mne jeho obraz opět a opět vábí. Nic nevidím, oko nebloudí ani napravo, ani nalevo, hledím stále jen na kopuli a na její

základnu. Město se zde počíná, za mnou pole a sady. Vzpomínám rád na jitra, kdy čistou oblohu mi krášlil sv. Petr a kdy jsem nerad opouštěval svoji rozhlednu, abych sestupoval dolů. Chtěl jsem užítí té krásy co nejvíce.

Řím křesťanský jest městem měst, chrámem architektury, pinakotekou pinakotek, pokladnicí umění. Městem měst jest jen jako střed katolíků, poněvadž jedině tato vlastnost ho městem měst činí. Co je na Římu krásného, to je projev tvůrčího křesťanství. Moderní Řím byl by odsouzen k odumírání, kdyby tam nebylo náměstka Kristova. Většina lidstva jde právě k tomuto trůnu apoštolskému, aby si vyprosila požehnání

pro sebe a pro své. Není městem královským, je městem apoštolským. Katoličtí monarchové, katoličtí diplomaté, hodnostáři duchovní, slovem vše jde se uklonit dříve před hlavu křesťanstva, než začne myslit na své světské starosti. Je třeba známo, že první návštěva katolických monarchů španělských neplatí králi italskému, nýbrž Sv. Otci. Nemohla nám býti proto lhostejnou zpráva, že nás asi sv. Otec nebude moci přijmouti, poněvadž churaví. Smutni bychom byli opouštěli Řím a proto s tím větší radostí jsme kvitovali zprávu, že nás přijme přece. Znal jsem ho již; byli jsme přítomni jeho mši sv., kterou sloužil, ale toužili jsme políbit jeho rybářský prsten, pohlédnouti mu do jeho milé, trochu přísné tváře, která dává ve svém výrazu tušiti hloubku myšlenek a odhodlanost skutků. Jest otcem míru, ale jest také neohroženým zastáncem pokladů víry, které mu byly svěřeny. Pastýř duší, který lituje každé zbloudilé a úzkostlivě střeží podmínky jejich růstu. Čechy zná velice dobře, všiml si našich trikolor a ptal se nás, odkud jsme. Když jsme mu řekli, opakoval si ještě: »Čecoslováci?!« Bylo nám radostno, že nás

vyznamenal tím, že se u nás zastavil, ale bolno na druhé straně, že nás zná po stránce nám tak málo lichotivé.

Řím ve svém celku i ve svých jednotlivostech, pokud jsou křesťanskými, jest chrámem architektury, pinakotekou pinakotek, pokladnicí umění. Platí to o každém chrámu, o každé památce, o každém projevu ducha lásky. Platí to ale zejména o čtyřech římských basilikách, sv. Petra, sv. Jana v Lateráně, sv. Pavla za hradbami a P. Marie. Řím celý patří křesťanstvu, tyto čtyři basiliky pak zvláště jemu patří, jsou jeho touhou a chloubou. Vzdáleny od sebe jedna od druhé na hodinu jízdy elektrikou, položeny jsou na různých koncích Říma. Nechci se o nich zmiňovati podrobně, není to účel tohoto, chci psáti dojmy. My jsme do nich vcházeli jako poutníci, abychom si získali výhod jubilejního roku. Jest jedno, klečeti v prostém kostelíčku na venkově a vzývati Boha nebo činiti tak ve věčném Římě. A přece obchází člověka posvátná hrůza, prochází-li lodí basiliky ať sv. Petra, Pavla, Jana či P. Marie. Cítí jakousi posvátnou bázeň, že snad jeho jednání mu nedává právo, aby na toto místo vstupoval. Lituje, obdivuje, velebí. Quis ut Deus, četl jsem na jednom kostele, prach jsi, človče, proč vyzdvihuješ svoji osobu do popředí, proč pokoušíš Pána? A ty, národe, který jsi jednotlivcem ve velkém, proč činiš totéž? Či myslíš, že moudrost boží jest vyzpytatelná, že přeleješ obsah moře do malého doličku v písku? Kéž bys pamatoval: Blázne, již zítra povolám duši tvou! Nezapomenu mohutných dojmů, po kterých jsem toužil a kterým jsem hověl. A všechny tyto dojmy jsem měl při návštěvě basiliky první, sv. Pavla, a byly stále svěží i při návštěvě basiliky poslední, sv. Petra. Mimoděk viděl člověk jen velkého Tvůrce a těmi zraky provázel ducha vznešeného, věřícího stavitele, štetec hlubokého malíře, kladívko a j. nástroj jiného umělce, který k větší cti a slávě Boží konal to, co vykonal. A když jsem stál dole pod kopulí svatopetrskou, i když jsem klečel před oltářem našeho patrona sv. Václava, a když jsem vystoupil do kopule a na kopuli, stále týž zbožný úžas a láska k Tomu, který Sám přikázal tato díla tvořivosti lidské k Jeho cti a slávě provésti. Závrať jímá ve výši asi 150 m uvnitř kopule, pohlédneme-li dolů do basiliky, kde se nám zdají býti poutníci postavami trpasličími a s jakousi obavou obcházíme kopuli po galeriích, které jsou v ní vytvořeny. Mosaiková písmena: Tu es Petrus, která se nám zdají býti dole obyčejným písmenem, jeví se našim zrakům v pravé velikosti, as dvou metrů, postavy Michaelanylem vymosaikované, daleko převyšují naší tělesnou výši, ač dole činí na nás dojem obrazu. A panorama vně kopule! Pod nohama leží Řím se svými sedmi pahorky a se svými památkami kultury křesťanské a zbytky kultury pohanské, zbudované na podvědomém zákonu mravním. Slávu křesťanského Říma vidíme jasně, pahorky shledáváme, nejsou již pahorky, ssutiny památek pohanských tušíme. Před námi defiluje historie a bereme poučení pro zítřek.

Řím je pinakotekou pinakotek. Jest jí nejen pinakoteka skutečná, nýbrž jest jí každý chrám, každá památka, každá síň papežských paláců. To vše zhodnotit jest těžké, ba nemožné, poněvadž ty nesčetné obrazy a nepřehledné sály žádají studia. O tom nutno pronést jen soud, že duch náš se diví schopnostem a vytrvalostí, která štetce mistrů vodila, a vznešeným myšlenkám, které plátno zaplňovaly. Jen ta práce jest velkou, která jest nezištná, z lásky, která dává vše, co může a smí, která jest modlitbou. K tomu přesvědčení dojde člověk tam, právě tak jako doma, a má dvojí radost, když mu jeho přesvědčení i věčný Řím potvrdí.

K. K r y b u s:

Za vznešeným ideálem!

(Popis cesty do Italie.)

Dne 23. září opouštěl jsem ještě s patnácti mladíky svou vlast, abych studoval u kolébky díla salesiánského a připravoval se s mnoha jinými do noviciátu a pak ke žní, k níž se dnes nedostává dělníků. Zde dovoluji si předložit stručnou cestopisnou vzpomínku.

Vídeň.

Rozloučivše se v Břeclavě se známými, popatřivše ještě jednou na starostlivého Dra Aug. Štancla, byli jsme unášeni vlakem do Vídně. V poledne stanuli jsme již na vídeňském nádraží a odloživše svá zavazadla (pravou to naši trýzeň), zajeli jsme do salesiánského domu, kdež jsme byli velmi mile přivítáni. Odpočinuvše si, šli jsme do nádherných vídeňských sadů (Schönbrunu) podívat se i na zvířectvo vší země a patřili jsme dále s úžasem na vídeňský dóm Sv. Štěpána a Votivní chrám. Pak jsme spěchali opět do ústavu, abychom si odpočinuli a načerpali svěžích sil na dlouhotrvající cestu.

Do Alp!

Nechápal jsem nikdy plně významu tohoto hesla, až jsem uviděl osobně Alpy. Do Alp si zajetí, spatřiti strmé kopce se štihlými hrady, nesčetnými tunely, s pekelnými propastmi, nad nimiž vás unáší vlak, příšerně si pohvizdující, to jest plný význam hesla »Do Alp!«. V Alpách jsme se ocitli až po deváté hodině ranní. Vlak nás unášel přes propasti, uháněl tunely, snižoval se téměř do vody, skláněl se do údolí a poskytoval nám i krásný pohled na jezero u Celovce. Potom jsme dojeli až na bývalé hranice rakousko-italské. Za Tarvisem zahalila vše tma a vlak nás unášel ještě rychleji a šileněji nesčetnými tunely, kolem bývalých bojišť krví zbrocených, přes rozvodněné Tagliamento (řečiště má asi 500 m široké), až stanul před mořem v Mestre. Byla noc, čas nám byl drahý a proto nezbývalo, než odřici se pohledu na moře.

Milán—Turín.

Tichou nocí ujížděli jsme přes Padovu, Veronu a stanuli v Miláně. Zde jsme pozorovali chvíli italský život. Znovu nás ještě unášel vlak dále do Alp. Sotva jsme vyjeli z Milána, spatřili jsme sněh na nebetých Alpách a kolem dýchalo vše věčným jarem. Olivy a palmy skláněly své hlavy. Sněh se nesnižoval, nýbrž udržel se výše — jakoby chtěl býti vítězem. Brzy jsme spatřili bojiště napoleonská a o něco později zvěstoval nám kouř, že se blížíme k Turínu. Konečně již stanul vlak a my vystoupili na místě, kde jsme předurčení k pobytu a výchově. Z nádraží zašli jsme ke kolébce světového a apoštolského díla Boskova, vzhlíželi jsme na basiliku P. Marie, Pomocnice křesťanů, navštívili hrob Dona Boska a prosili za drahý národ český, aby Bůh shlédl na obět naši a dal milost, aby opět vzešla doba českého, vřelého katolicismu. Dejž Bůh, aby národ český opět se vrátil ke starým zvykům, ku pravému křesťanství a pravé vzájemné lásce! Věříme lásce, Lásce jsme uvěřili, láska spasí národ náš. Fiat! Fiat! Fiat!

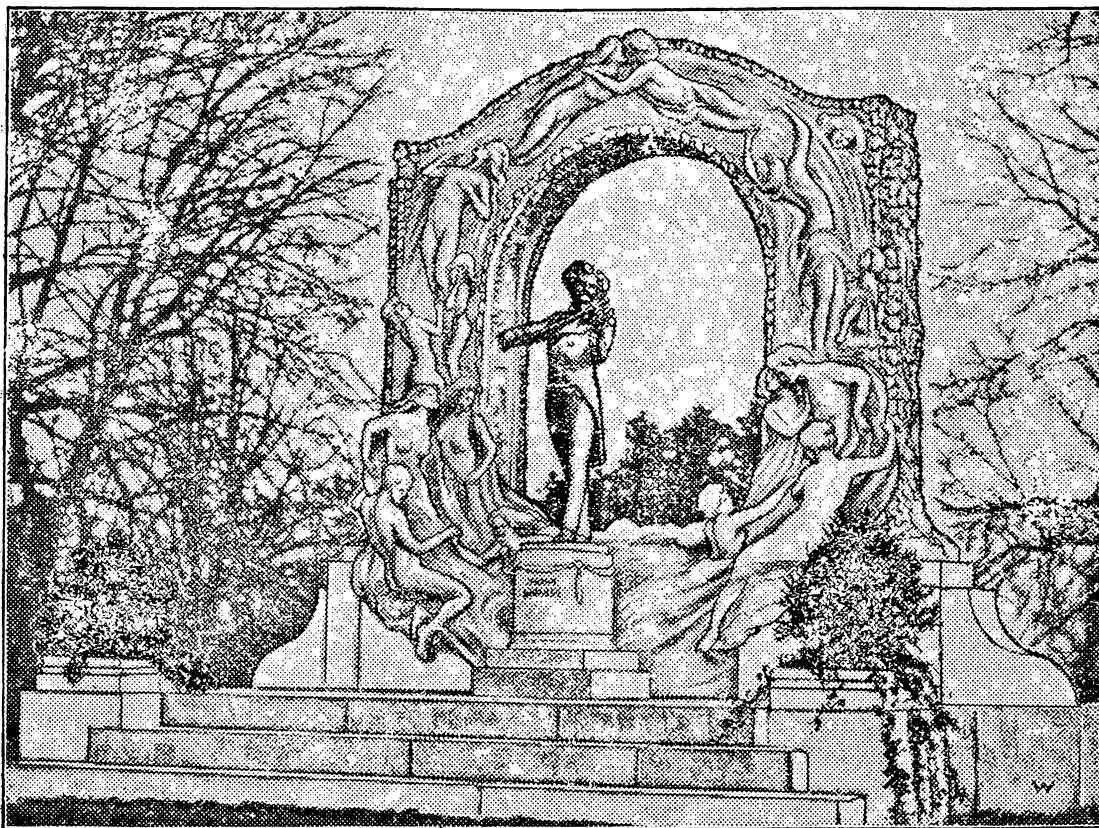
J o s o r g:

Kdo s námi?

V nastalém boji na místo prvé
s taseným mečem půjdeme v řeže,
za víru dáti životy, krve,
zahnati divé nepřátel spřeže.

S nadějí v mysli, s jasností v oku,
s odvahou, vírou v úspěchy skvělé
statečně čelit budeme soku,
padneme s ranou čestně jen v těle.

V nastalém boji na místě prvé
zúčtujem všichni po právu s vámi,
obránci, soci v zápase tvrdém.
Kdo věří v Boha, kdo půjde s námi?

Pomník Jana Strausse ve vídeňském městském parku. 100. narozeniny tohoto skladatele připadly na den 25. října.

K. V. P r u k n e r:

Štěstí.

V zeleném podrostu dubového mlází jest ztajena bílá cestička, jež tratí se lehce v šeru aleje mezi setmělými smrky. Po ní jda, hledal jsem štěstí — — —

Ty — štěstí — vášný a čarovný kvítku! Kdo by tebe nehledal, když po tobě touží a za tebou se pachtí tisíce, miliony lidstva, snažíce se dosáhnouti tvého jasu. Derou se za tebou — sami sebe ničíce. Přes mrtvoly svých snů, tužeb padají v kaluže a strže. Tělo jejich rve se o ostny, hroty trhají jim nohy. Plují v slzách slabších, brodí se v krvi bratrů svých, ba i přes mrtvoly rodičů dere se lidstvo za tebou, ty štěstí bledá vidino!

V mrtvém kovu hledá červ zemský své štěstí — své blaho. A člověk plahočí se, od úst si utrhuje, dětem svým nepřeje radosti, aby jen mohl co nejvíce těch plíšků z kovů a papírků nashromáždit. Silně ruce své tiskne na svoji hromadu a srdcem svým na ní lpí. Lačným zrakem dravé šelmy pohlíží i na hromádku svého bližního — a duch pekel vkládá mu do srdce závist a lakomství.

A pro ten mrtvý kov zaprou se city lidskosti, rukou svojí prolíje krev bratra, aby, zmocnivše se jeho zlata, šli hledat blaho své. Vraždí, aby došli štěstí v kovu.

A jsou tak zaslepeni ti lidé, že za matný svit štěstěny dají i duši svoji. Zradí svého Boha, zřeknou se Jeho víry, aby svého štěstí v bohatství a slávě dosáhli. Bez Boha a

víry v Něho, bez lásky k vlasti, k bližnímu, bez citu ke svému a bez uznání k sama sobě ženou se za štěstím. Za štěstím, které, když uváže jim v rukou, usmrcuje je... Ach, to bídné plémě lidské takovýmto způsobem hodlá zde na zemi dosáhnouti království Božího?!

Nehledal jsem takového štěstí, které žádá, aby na jeho obětní oltář byly kladeny spousty mrtvol, kupy kalu, kaluže slz, proudy vzdechů a potoky promarněné lidské síly, nýbrž jiné, jiné štěstí — — —

Šel jsem po bílé cestičce dále. Na větvi statného smrku byla pavučina. Odtud ozývalo se žalostné bzučení. — Co to? Kdo vydává ten smrtelný zvuk zde v nevinném lese, kdež panuje láska, kdež stromy bratrsky se objímají? — Moucha, která se zamotala do skoro neviditelné, ale zrádné pavučiny a upadla ve spáry pavouka-křížáka. Volala své družky, aby jí pomohly z pasti, ale ony nechtěly slyšeti, byly vůči jejímu smrtelnému hlasu němé, v neštěstí ji opustily... Pavouk usmrtil svou kořist a vyssál z ní výživné šťávy.

Hledal jsem štěstí, cíl, do kterého směřuji a kterého chťejí dosáhnouti téměř všichni lidé, a našel jsem však — pavučinu. Což není štěstí pavučinou? — — —

Našel jsem tedy, co jsem hledal, našel jsem štěstí — pavučinu, utkanou z jemných vláken, jež lze snadno zpřetrhat. Nenašel jsem ji mezi lidmi, nýbrž v lese, v přírodě. Rozlévala se, lehounká a jemná, se zlatými paprsky slunce po listech smrku, sosen, habrů. Chvěla se ve vzduchu čistém, lahodném; byla v celém krásném lese, mezi stromy, jež byly mlčenlivý a tichý stín, jako smutná láska — — — Našel jsem tady štěstí. Kdy najdu štěstí, krásný a spokojený život mezi lidmi? —

Tu rozšuměl se tichý les a cosi šeptal. Rozuměl jsem mu. — Že byl by život krásný, že by stál zato, aby se žil, kdyby — — — — —

Ach, kdyby — — —

Tam dole pod lesy jsou vesnice a v nich vše život. Tam živoří malí lidé ode dne ke dni, tam se dny vlekou, šedé a nepříjemné, ne proto, že život je těžký, ale že otráven je závistí, nepřítelstvím a sobectvím. Tam žijí mnozí, jichž duše neznají svátku. Po těžkém, každodenním shonu za kouskem chleba v kratičkých chvílích oddechu sytí svá nitra pomluvami a zájmy, jež svou malicherností jsou tak všední, tak nízké, ubohé! Ach, my lidé, jsouce zde jen nakrátko, neznajíce ani příčin ani původu všech tajemných, velkých světů ve vesmíru, domýšlíme se, že něco známe a jako ve směšné hrdosti prohlašujeme se pány hroudy zemské té, do níž budeme jednou druhými zakopáni. My stavíme se pyšně jako vládci přírody, jež sama ve svém rozmaru na zemi nás postavila a podle své libosti jako nepatrný prášek zase nás smete.

— — — — —
Lesy mlčely, mlčí — šuměly, šumí v temných, pradávných hájích, starých jako samo lidstvo.

Robert Anad:

Modlitba.

... Ó Bože můj, svou poklonu ti dám,
i za ty, kteří Tebe neznají
a urážejí Tebe potají.
Já prosbu vroucí k nebi vysílám...

Jim odpusť, Bože, jako odpusť nám —
hřešili jsme — chcem být bez viny.
Nuž, vlídně právě shlédni na syny
a vypuď z srdce jejich bídný klam...

Victor Etis:

Křest Hessův.

Na břehu mocné Ederý
stával dub věkem zetmělý;
kmen jeho mocný zasvěcen
bohovi Hřimateli.
Pod ním vždy bardů hessenských
znívaly bohům lýry;
Hessové byliť doposud
pohanských mravů, víry.
Bonifacius, světec ctný,
doslechnuv se té zvěsti,
na cestu k dubu vydal se,
sekyru maje v pěsti.
Když záhy k dubu doraziv,
počal náš světec smělý
sekyrou pádnou podtínat
dubu kmen zpráchnivělý.
Pohanští lidé v údivu
patří tu k jeho dílu.
Čekají, až bůh projeví
bleskem svou hněvnou sílu.
Ale blesk s nebe neletí,
nekazí smělou práci.
A za maličký okamžik
v Ederu dub se kácí.
Bonifác místo kolosu
vysoký kříž teď staví;
klekne, a dřevo obejmuv,
jásavě Boha slaví.
Chválu vzdav Pánu, obrátil
zraky své k všemu lidu,
radostnou zprávu zvěstuje,
jak dojít nebes klidu.
A nežli slunce nad vodou
Ederý znovu vstalo,
veškero lidstvo Hessenů
křesťany už se stalo.

L a d. F a h o u n:

V proudu.

Díval jsem se s dřevěného mostu.
Vlnky letěly pode mnou,
křepce prchaly v dáli...
U rozpraskaného kůlu pár jen
snítek se sporými listy z vody
ku hladině vzplývalo.
Slabé, něžné byly — lístky zvadlé
lnuly k umdlenému tělu, ale
v marném vzteku voda dlouhé čáry
táhla od nich vlnami.

Nemocný student.

(Věnováno M. D. v L.)

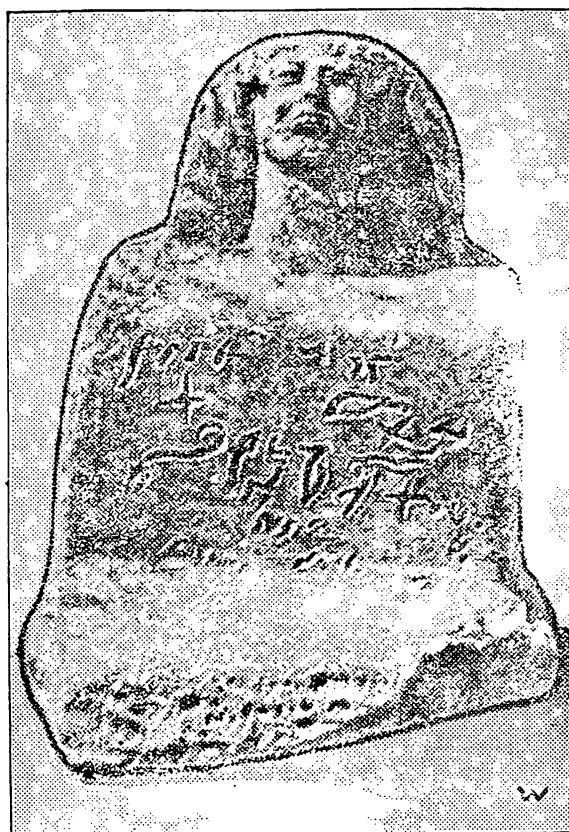
Matka odešla a zbyl tu sám...
Leč pouze chvíli...
Ticho, úděsné ticho vedralo se dveřmi,
podobno chladným, jeskynním tmám,
objalo tělo a rozumu síly
těžkými okovy skleslosti, zoufalství, smutku...
Byl sám.
A přece viděl desítky zarudlých tváří a dvojnásob pěstí,
jež se odrážely od nahnědlých lavic,
jak zelné hlávky na polích od šedé prsti....
Leč šepotu neslyšel...
Jen na černé tabuli čtyři slovíčkā křičí,
jež rozmetla dohady, zničila plány a rozum všem drtí:
Život jest přípravou k smrti.
Kompónu z češtiny píš!
»Nevíte, reptáte, braši? Že pravdou to není?
Že starým jen sluší půst a modlení?
Což, vám je hej!
Mne Smrt již líbá, a vás jen straší,
jak v dětství řemen otcův neb vařečka matky.
já — u konce jsa — ohlížím se zpátky
neb moje cesta v neznámou propast ústí
a vaše po úbočí v serpentínách vzhůru běží,
kde láska ženy, radost světa leží...
Och, braši, smutno, smutno je mi!
Ztracené mládí, zapadlý světe!

Ne, já nemohu, zemřít,
já uzdravím se, budu dále žít,
jen Ty, Bože, pomoz, slituj se a nenech mladé tělo hnit:
vždyť chci ze studnic vědy dlouhým douškem pít
a za Tebou jen, Nejmodřejší, třebaš trnín jít!
Jen nech mne žít, žít!! — — —
Padám na kolena:
Ve jménu Boha, Otce i Syna...«

Skleněné oči se zjasnily touhou,
duše vylétla prosit...
— — — — —
Vrátí se? Či vzdálena hořkostí světa,
v hrozně blízkosti Boží,
vyletí s jásotem nade trůn Páně,
jako kdys skřivánek z Kristovy dlaně?
— — — — —
Matko, nemáš již syna!
Radost má z něho matička jiná:

Maria!

To budiž chloubá Tvá!!

Mojžíšův nápis nalezen.

Prof. Grimme, známý orientalista münsterské univerzity, rozřešil hebrejské značky na kamenech nalezených na hoře Sinaj. Je to písmo Mojžíšovo; Mojžíš v něm děkuje ženě faraonově Hjačepsut za to, že jej zachránila z vod Nilu a povýšila k vysokým hodnostem. Věda biblická ukáže, co jest na věci pravdy:

Pragensis:

Latina na střední škole.

Je dobře známo, že v návrhu na reformu střední školy je vyučování latině a klasickým jazykům vůbec stlačeno na míru nepatrnou. Příčina okleštěné latiny tkví v praktickém rázu reformované střední školy, a bylo by vůbec zajímavě poukázat na ideovou souvislost návrhu se zásadami dnešní zmaterialisované doby. Leč zdá se, že celé tažení proti klasickým jazykům je předně více méně neupřímné a zdůrazňování praktického rázu střední školy, školy »pro život«, je pouhou zástěrou, a za druhé je něčím, co vzniklo z naprostého nepochopení významu klasických jazyků.

Dnes abiturienti odcházejí na vysokou školu nebo do života s velmi slabou průpravou v latině — o tu se nám zde především jedná — ba v četných případech s nenávistí a chorobnou téměř zaujatostí vůči tomuto předmětu. Nevím, že by některý student byl tak zaujat na př. proti francouzštině, jako jest celá sta a tisíce je zaujato

proti latině, o řečtině už ani nemluví. Tkví příčina tohoto zjevu v žácích samých? Pochybuji. Na nižším gymnasiu ovšem příčinou bývají neúspěchy žákovy, zaviněné jednak tím, že přicházejí na střední školu žáci nenadaní (nesmí nás mýlit, že měli na obecné škole třeba »samé jedničky«, čímž rodiče rádi proti profesorovi neprávem operují), jednak tím, že rodiče nerozumně takové děti často proti jejich vůli nutí ke studiu, ženou do latiny, zapomínajíce, že velmi často takto sami přispívají ke zkáze povahy svého dítěte. Že by na nižším gymnasiu k této zaujatosti vůči latině, třeba bezděky, přispěl sám profesor, nebude, tuším, nikdo rozumný tvrdit, ačkoliv vím dobře, že za všechny případné neúspěchy v latině viní rodiče skoro vždy jen profesora, aspoň za jeho zády, nikdy však vlastní své dítě. A přece, jak Horác napsal, »non cuivis homini contingit adire Corinthus« (Ep. I. XVII. 36), nebo, jak to Komenský překládá, »ne každému dřevu dostane se býti fládrem«. Nikoho pak už nenapadne pátrat po tom, jaký byl učitel na obecné škole, zda dítě přineslo si odtud dostatečnou aspoň přípravu v češtině. Stalo se na př., že profesor v primě vyložil, jak se tvoří v latině pravidelný komparativ a superlativ nebo adjektivum, samozřejmě že ve spojení s příslušnými českými tvary; chtěl se pak přesvědčit, jak žáci pochopili výklad, seznal ke svému úžasu, že 20% jich věci nepochopilo z toho prostého důvodu, že o stupňování adjektiv v češtině neměli ani zdání. Znám je dále, že si žáci v primě pletou pády, nerozeznávajíce genitivu od akkusativu atd. Rodiče se nesmí dále klamat, ani když zkoumáním inteligence dítěte v různých ústavech toto uznáno velmi nadaným. Znám případ, kde hoch, za velmi nadaného takto označený, prospívá na gymnasiu celkem jen dobře, ač jinak nic mu nebrání v prospěchu.

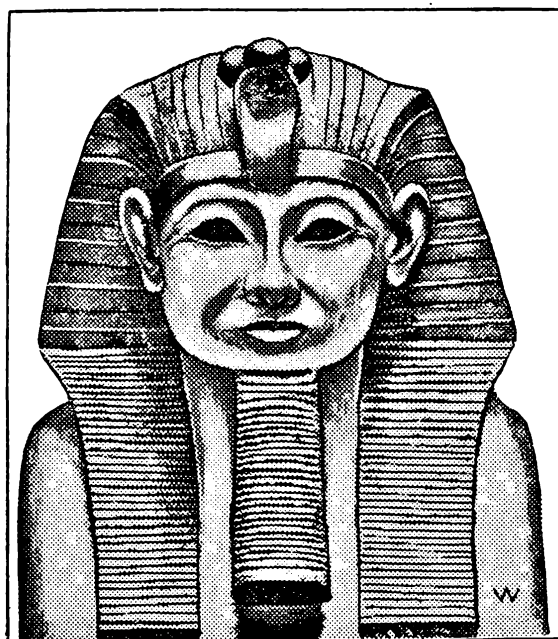
Na vyšším gymnasiu však mnohdy zrunko zaujatosti vůči latině je zasazeno bezděky samotným profesorem. Zde, myslím, možno citovati slova vynikajícího klasického filologa, nedávno zesnulého zem. škol. insp. J. Branta (»Střední škola« 1923 č. 2. str. 69.): Klasický filolog, který má na mysli, že **všechny stesky, kterými se proti klasické filologii bojuje, mají především zdroj v tom, co klasičtí filologové ve škole podnikají neb nepodnikají**, ten zařídí jistě svou práci účelněji a přiměřeně velkým cílům a skutečnému významu, který školní pěstování jazyků klasických dosud má nebo může mít. To se týká valným dílem toho, **jak probíráme ve škole klasiky**. V těchto slovech, přízně se mi, je kus trpké pravdy.

Stává se na př. někde, že se při četbě autora skoro polovina času věnuje pravidelně výkladu gramatickému. V III. a IV. je ovšem dobře, když učitel při každé příležitosti při četbě autora ukazuje prakticky na to, co se teoreticky v hodinách gramatických probralo. Tak se ten osten snad někdy nezáživné térciánské a kvartánské gramatiky v žácích ulomí a oni sami mají radost, když pak vidí, že nepřekládali nadarmo v hodinách gramatických »větičky« jakožto příklady na gen. objektivní, dat. commodi, ablativ separativní atd. Namítne ovšem někdo, ženávající na př., jaká je věta uvozená spojivati, než jak svrchu naznačeno, ježto žáci, připravující se z »překládů«, textu nerozumí. Odpovídám: Nepouštějte do vyššího gymnasia žáky bez náležité znalosti gramatiky, nanejvýš ne bez naprosté znalosti tvarosloví a větné syntaxe. To ovšem předpokládá nepustit někoho »bez svatebního roucha« z I. do II. a pak ze II., kdež se probírají základy skladby větné, do III. Že tu ovšem latina těsně souvisí s češtinou jakožto předmětem vyučovacím, je nesporné a šťastní ti žáci, kteří v I., v II. a pak aspoň ve IV. měli a mají na latinu i češtinu téhož učitele. V takovém případě může si vždy při češtině profesor připravit látku pro latinu, třeba se pak v češtině někdy, chce-li dosáhnout svého cíle v latině, musí odchýlit od předepsaných osnov učebních. Kdyby to tak vždy bylo možno zařídit, nenašli by se na př. v II. žáci, kteří při latině na otázku: »Řekněte mi nějaké přechodné sloveso!«, odpoví: **moře** (!). (Chce-li se v latině při gerundivu ukázat na rozdíl latinské vazby: *libri legendi* sunt a *parentibus* parendum est, nutno mluvit o přechodných a nepřechodných slovesech.) Pak by dále také na vyšším gymnasiu nepletli věty hlavní a vedlejší, nepletli by dále různé věty vedlejší mezi sebou, nepoznávající na př., jaká je věta uvozená spojivati: protože, poněvadž. Latina není dějepis, kde lze bez újmy v dalším prospěchu leccos zapomenouti. Nezná-li někdo na vyšším gymnasiu tvarů, je to jako by v matematice

neznal násobilky. Nezná-li větné syntaxe atd., ba ani souslednosti časové, je to právě tak, jakoby na vyšším gymnasiu chtěl řešit rovnici o 2 či více neznámých nebo rovnice kvadratické, neznaje vůbec, jak se zachází s nejjednodušší rovnicí lineární. Jsou pak nerozumné výtky rodičů, že se na př. od kvintána nemá žádat gramatika sekundánská. Profesori nejsou lidé bez citu; ale běda, je-li jati profesor milosrdenstvím při klasifikaci na konci kvarty. Pak se na vyšším gymnasiu musí »gramatičit«, nechce-li ovšem učitel trpět nerozumné překládání podle »překladů«. Z toho pak plyne, že žák buď si udělá rovnici: latina = gramatika² a vzniká v něm nenávist k tomuto předmětu nebo si myslí, že stačí »překlad« (střípí-li to profesor), a pak v něm vzniká lhostejnost k předmětu, která ostatně se pak vystupňuje také v nenávist nebo alespoň zaujatost. Za takových okolností, myslím, mnoho dnešních odpůrců klasických jazyků z řad intelligence prošlo střední školou.

Pakli ovšem profesor při klasifikaci na sklonku IV. třídy neohlížel se ani napravo, ani nalevo, řídě se pouze vědomostí žáka ve svém předmětu, bude četba autorů na vyšším gymnasiu celkem bez nesnází k radosti žáka i učitele a pak stačí jedna opakovací hodina gramatická týdně, jež však nesmí být podceňována učitelem samým, neřku-li jím zanedbávána.

Lhostejnost a zaujatost k latině pramení se ovšem též jinde. O těchto příčinách, tkvících na straně žáka i učitele, příště!

Faraonova žena Hjačepsuť.

Na tomto obrázku je zachycena současným sochařem faraonova žena Hjačepsuť, o které se praví, že vytáhla z rozvodněného Nilu kolébku s Mojžíšem.

Matej Jevjak:

V tichý večer.

V tichý večer za mesiačka,
na cintorin chodievam,
tam nad hrobom môjho otca,
ticho sa tam modlievam.

Kl'akniem na ten smutny hrobek,
slza na hrob padá mi.
Tak ten hrobek môjho otca,
polievam vždy slzami.

Keď na hrobe kl'ačim otca,
vietor pieseň mi zahra,
krásny mesiac s hviezdíčkami,
na mňa milo diva sa.

Po tom smutnom cintorine,
hroby husto posiate,
divaju sa nemo na mňa,
jako buky košate.

A križiky drevené tie,
ticho čušia šušia si,
na mňa ticho modliaceho,
iste s bôľom hl'adia si.

A keď smutným cintorinom,
vietor spieva smutny žalm,
vtedy lúčim sa od hrobu
a domov sa poberam.

Ladislav Fahoún:

Moucha.

V pavučině bje sebou
perleťová, krásná muška.
Zabořily se jí nožky,
špinavá síť ovinula
čistá její křídla.

Jenom pryč z těch černých spárů!
Vířít ve bzučivém tanci,
mňhotavým letem zase
do zlatého vzlétnout jasu!
Úzkost zoufalstvím jí srdce
sevřela, že v slední síle
pavučinou ještě trhla,
zabzučela marnou snahou —
Umdlena pak klesla — — —

Viděla ho. Vystřel svou
strašnou hlavu, dlouhé nohy.
V růžové páře
— poslední vzpomínky —
spatřila ještě
zvonivé vlnění
teplého vzduchu.
Vtom ji stiskla černá náruč
pavoučího objetí.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý

Nadace. Nedávno proskočila novinami z práva, že jeden pražský advokát založil nadaci, vyloučiv z nároků na ni římské katolíky. Tak jest to správné; vůle zakladatele jest svatou a omezí-li okruh nadačníků, jest to jeho věcí a musí být respektován.

Také my máme nadace, kde percipienty směřují jen studující náboženství římsko-katolického. Bohužel, nám není měřeno s tou spravedlností, s kterou měříme my každému. Markantním příkladem toho je nadace Strakova. Ačkoliv jsou nadační podmínky jasné: příslušnost k církvi římsko-katolické, modlitba za zakladatele a návštěva kaple, přece se děly a ději pokusy, jak katolické studentstvo o nadační statky přivlastnit. Poněvadž jest však těžko měnit nadační statuty, volila se cesta jiná, Straková Akademie byla vydána ve faktické držení studentstvu pokrokovému, které ve „Strakovce“ panuje, zatím co katolické studentstvo nuzuje. K věci mlčí ti, jimž na tom záleží, aby stav tento zůstal takovým co nejdéle, a ti, co by měli mluvit, mlčí proto, poněvadž mají na starosti jiné věci. A pokrokoví kolegové zatím hospodří tak, že se utkávají se zákonem. K tomu je však slepý kdekdo. Čeká se, až miláckové zapálí střechu nad hlavou.

Než o tom jen mimochodem. Svého času napsal jsem do katolického časopisu stať o nadacích, a poněvadž jsem přímo vyzýval k diskusi, doufal jsem, že přece někdo věnuje článku pozornost. Nestalo se tak, ač námět ten ji zasluhoval. Snad neměl čtenář prostředků a ti, jež prostředky měli a kteří by se byli měli vtípit, nečetli. Některé věci z článku vyjímám:

„Vynikající muži dneška vystudovali s podporou opravdových katolíků a jména většiny nadací ukazují na kněžské řady zbožných dárců. Nepravíme to, abychom vyzvedli jejich zásluhu, není toho třeba a nebylo by to ani katolické, kde nutno přece sledovat slova Písma sv.: Necht' neví levice, co dělá pravice! Jiný máme úmysl, připomenouti duším zbožným z řad laiků i kněží, jaké mají povinnosti k době své, ale zvláště k době budoucí. Neboť není nadace jen pomníkem, je též výchovnou institucí, jest historickou pravdou, cennější než jakákoliv slovní these.

Poněkud chci se dotknouti dnešní situace otázky nadací. A hned budiž podotknuto, že na dnešní dobu jest stav nadání ubohý. Snad těžko dalo by se dokazovat, že hmotné poměry nynějšího studentstva jsou lepší. Ne, procentuálně možno říci, poměry ty se nemění. Ale dnes změnila se hodnota nadací: jest známo, že základní kapitály zatíženy byly válečnými půjčkami, a byť by o tuto sanaci se postaral stát, přece jen nedovede nahraditi škody interkalární. Nadace se nevypisovaly, neudílely. Procenta a výhodné výměny činí pak velice nepatrný obnos vzhledem k základnímu jmění nadačnímu. A dále, životní

podmínky stouply řekněme desetkrát a — nadace, mírnými-li slovy mluvíme, zůstávají nezměněny. Jak podotknuto svrchu, sociální studentské poměry se nezměnily; jest tedy zřejmé, že chudé studentstvo prožívalo a prožívá větší bídu a že stav tento nadané snad, genie snad — vždyť přece nejslavnější muži vystudovali nejnutněji — odvrátil od úmyslu „jít na studie“ a tím intelektuální síly národa poškodil.

Církev byla stále podporovatelkou vědy a na poli sociální podpory nositelů vědy se nemůže instituce jiná vykazati výsledky, které by jen zdaleka práce Církve dostihovaly. Činila tak Církev jako taková a zvláště pak církev ve svých členech. Krásně čtou se životopisy osob, které rády vzpomínají na zbožného, staříckého kněze, který se dělí o sousto s malým studentíkem. Víme, že děje se tak dále, a že jen skromnost utahuje onu skutečnost širší veřejnosti. Než jest přece potřeba, aby vedle toho přikročeno bylo k činům, řekl bych většího kalibru. Menší jsou prostředky osob ze stavu kněžského, ale nevadí, menšími prostředky vykoná se sociální čin menších rozloh, ale stejně záslužný. A pak, kde nebude moci zřizovati fondy kněz, uchopí se toho katolický laik, který přece v době bezcitovosti musí mít právě tak něžné, katolické city, jako kněz. Není-li ho, pak bude muset srdce ono vytvořit, utvořit citovým na míru největší. Z mnoha peněz, ano ze státních peněz budují se mensy, koleje, nadace, začez zásluhu si připisují instituce s velice malým ponětím o altruismu, ale i my a to na venek musíme ukázat, že nám je sociální čin něčím vlastním.

Zřizujeme studentské nadace, neboť to jest sociální čin nejvznešenější. Snad by mnohý myslil, že jest třeba velkého základního kapitálu. Podám poněkud objasnění. Hned s počátku budiž podotknuto, že čím spíše budou nadace zřízeny, tím větší užitek budou přinášeti, prostě proto, že se dá čekat zajištění měny a tím stoupnutí vnitřní její hodnoty, tedy zvýšení. Tak jest možno zříditi nadaci se základním jměním 5000 korun. Při 5proc., možná že 6proc. zúročení dosáhneme ročního výtěžku 300 korun a již máme dvě nadace po 150 K, obnosu i dnes dostačujícího a v budoucnosti slušného. A jsem přesvědčen, že mnohé korporace, ano: mnozí jednotlivci by mohli dáti větší základní kapitál. Velkou práci mohly by zde vykonat katolické spolky, zvláště takové, jichž činnost jakkoliv se sociální práci souvisí. Několik jednotlivců dá se snadno přemluvit k složení menších obnosů, které spojeny, dávají slušný základní kapitál. „Necht' neví levice, co dává pravice,“ než přece nutno počítat zde s veřejností. Předem budoucí pokolení musí vědět, že Církev, že její obětaví členové zůstali věrni její krásné tradici a že pracovali pro blaho bližního. Připouštím, že toto není

práce několika dnů, ale nutno bylo otázku nadhodit, případně diskusí vyvolat.

Pokud se praktické stránky týče, nutno zdůraznit, že nadační úřad — zemská správa politická — musí nadaci přijmouti. To jest však jen věc formální. Důležitější jest přisouzení práva disposičního a presentačního. Jsou tak mnohé nadace, jež katolickými dárci byly zřízeny, ale jež unikly katolickým percipientům, ježto znění nadační listiny nebylo dosti ostražitě. Kdo činí dobro, nedívá se, komu ho činí, toť zcela správně. Nezapomeňme však, že naším přesvědčením jest, že jen zásady a život křesťanský dovedou lidstvo zachrániti, a k docílení toho že třeba výchovně pracovat. A jak s počátku podotknuto, i nadace má být výchovnou a nutno tedy, aby nadační podmínky byly tak vytčeny, aby svůj výchovný úkol nadace splnila. Nejlepším by bylo, kdyby presentační a držitelské právo ponechal si po dobu života zřizovatel sám a pro případ úmrtí přikázal ho instituci, o které jest přesvědčen, že ráz nadace nesetře. Otázka tato nutí zvláště nyní k opatrnosti, když uvážíme, jak se chtěla dělat statistika pro katolíky římské a československé. Mohl-li bych poraditi, komu by se měla svěřit správa nadací, tu bych řekl: římsko-katolickým bohosloveckým fakultám, římsko-katolickým bohosloveckým učilištím, římsko-katol. biskupstvím, spolkům, jež mají ve stanovách, že jejich členy mohou být jen římsští katolíci. Přirozeně, velikou pozornost jest věnovati podmínkám, jež se uloží v nadační listině percipientům. Jest samozřejmé, že podmínkou bude náboženství římsko-katolické, chudoba a prospěch, výslovně uvedeno, a další podmínkou by mohlo být podání průkazu o praktickém katolicismu žadatele. Pokud doby se týče, na kterou by se propůjčovalo, radil bych jednorozční, při čemž by se mohla jednomu percipientu poskytnout nadace i vícekrát za sebou.

Proč to opakuji: Na katolické studentstvo přichází těžké chvíle, nemá prostředků, nemá kondic, chudé je, musí žít nuzně. Chceme varovat před tím, aby se jen jediný haléř katolíkem darovaný dostal do rukou nepřítele Církve, a prosíme, aby ti, kdož vládnou hmotnými statky, studentstvu pomáhali, ostatní pak, aby na bídu katolického studentstva ukazovali. Říkají o nás, že máme své ideály ve velkých fondcích a ona je pravdou bída. Báli bychom se toho, žiti v přebýtcích a své kolegy k tomu vésti, ale jednoho chceme docílit a k tomu pracovati:

1. Aby katolický student participoval na penězích katolickými fundátory věnovaných;
2. aby doba vyzvedla takové katolické fundátory — najdou se!
3. Aby katolická veřejnost pochopila, že jest tím studentstvu povinná.

Studentstvo katolické připravuje se pilně pro své životní povclání a vedle toho přímo i nepřímou pracuje pro vítězství katolických ideí. Jest tedy slušno, aby si katolická veřejnost uvědomila své povinnosti k němu. I to je naší hánbou, musí-li nadaný katolický student strádat, musí-li katolická Sdružení živořit, musí-li katolické spolky platiti katolickým „domácím“ vysoké nájemné, atd. atd. Přinášíme k diskusi a přejeme si diskuse.

Drav.

Jak je postaráno o studenty pro případ nemoci. V čísle posledním jsme uvedli, že v Praze,

Brně a Bratislavě jsou zvláštní zdravotní ústavy, dotované ministerstvem zdravotnictví a nejsou tedy žádným vlastnictvím Svazu. V nich může hledat pomoc student každý. — Blahodárnou institucí jest Krombholzova nadace pro chudé nemocné studující v Praze. Stačí, chce-li někdo jejího dobrodini použít, vyzvednout si ve své škole (její dobrodini je rozšířeno i na žáky pražských škol středních) žádanku a podle seznamu na ní uvedeného volit některého lékaře nebo kliniku. Ambulantní léčení podobně jako léky jsou zdarma a rovněž i ošetřování v nemocnici, kde má Krombholzova nadace svůj zvláštní pokoj. Pro studenty ordinují v Praze zdarma lékaři na klinikách a poliklinice. Podobně je tomu v Brně. V Brně zastává funkci nadace Krombholzovy Studentská klinika. —av.

Obědy pro studenty v Českém Srdci. V této instituci nacházejí částečně zaopatření jak středškolští tak vysokoškolští studenti. Obědy jsou vydatné, převahou jídla moučná. Upraveny jsou chuťně. Studentská mensa je v klášteře františkánském na Jungmannově náměstí. Doporučujeme chudým kolegům, aby se tam obrátili a hleděli si dobrodini zajistiti pro budoucnost, pokud jest nyní již pozdě. —av.

Naším studentům. Jest známo, že forma našich institucí jest ustálená a nese název: SSS (Sociální Student, Sdružení). Někde též (ojediněle ovšem) měly naše spolky ve štítu charakter: „Vzdělavací kroužek“. Když výnosem Šustovým činnost mnohých SSS utrpěla, některá SSS se změnila v Odbory orelské, které ovšem už dnes v Ústředí samostatně pojaty nejsou a býti nemohou. Kde je několik jen akademiků našich, tam všude místo nich založeny: „Akademická SSS“, jež plně našemu poslání vyhovují. Blíže o tom sdělí Ústředí. —il.

Studentské peníze. Denní tisk přinesl zprávu, co se s nimi děje a přímo dokazoval, že sociálně-demokratická klika v Ústředním Svazu by mohla nejlépe podat zprávu, jak se s peněží hospodáří. Ač nevěříme komunistům, zejména ne dru Sekaninovi, že by brojil proti nepořádkům z důvodů ideálních, přece věříme, že tyto jejich informace jsou správné a ve Svazu samém že z toho je poprask. Dává to tušiti smířlivý dopis, který zaslal Svaz dru Sekaninovi, aby ho odvedl od dalších informací veřejnosti. Zní:

V Praze, dne 10. října 1925.

Milý příteli,

děkujeme Ti předně za to, že ses na čtvrtetní schůzi nerozšiřoval o aféře Peclově více, než bylo nutno pro očištění studentského života. Ačkoliv věděl, že ústřední výbor, který teprve v den schůze byl od Tebe otevřeně informován o pravém stavu věci, odevzdal celou záležitost veřejnosti, přece svým postupem dals přednost prospěchu studentstva před úspěchem politickým.

Litujeme, že na druhé straně nebylo dostatečného pochopení pro tuto diskretnost, což by s Tvé strany mohlo býti vykládáno jako neloyálnost. Tim raději písemně konstatujeme, že jsme Tě osobně žádali o takovýto postup.

S přátelským pozdravem

Zdeněk Kojecký.

Jaromír Valenta.

Oovšem Sekanina nelenil a dopis uveřejnil. Uvádí tyto důvody, proč proti vedení Svazu vystoupil:

Dnes každý poctivý člověk je si vědom, že nebyti našeho vystoupení, zůstaly by všechny nepořádky ve svazu utulány. K výtkám, že věc měla být vyřízena v ÚSČS., znovu prohlašujeme, že jsme se o to pokoušeli, ale nenašli jsme vůbec porozumění u vůdčích funkcionářů výboru ÚSČS.

Neboť:

1. Zvolená revisní komise přes měsíc nebyla svolána.
2. Bylo umožněno Peclovi, aby měl pokladní knihy soc. odboru 3 dny u sebe.
3. Přípis Spolku filosofů a přírodovědců předsedou Markovičem pod záminkou „formální závady“ vrácen.
4. Přes vědomí o naší akci ve svazu nebyli jsme vůbec vyzváni k provedení důkazu.
5. Ústřední výbor stavěl se do poslední chvíle za Pecla a jeho předseda Markovič, ač prohlašoval, že Pecla odstraní, po návratu jeho do Prahy dal mu plnou satisfakci.

Byla tedy naše nedůvěra v ústřední výbor zcela oprávněna.

K výtkám sociálních demokratů, že jsme Rohanovy defraudace „nesprávnou“ generalisací a vysvětlením souvislosti s dnešním zkorumpovaným režimem neoprávněně využili k útoku na sociální demokracii, prohlašujeme: Považujeme aféry na schůzi projednávané za školní příklad úpadku soc.-demokratického studentstva. Uvádíme bez dalších poznámek tato fakta:

Nebylo žádného půjčkového fondu! Přesto bylo užito studentských peněz k půjčkám těmto známým soc. demokratům:

Stav 15. září:	
Markovič Palo, bratr ministrův, předseda ÚSČS.	400 Kč
Markovits Ludo, bratranec ministrův, dnes místopředseda ÚSČS., z půjčky 200 Kč nezaplaceno	100 Kč
Skládal Josef, býv. předseda a dnes místopředseda ÚSČS., univ. asistent	2100 Kč
Koubek Em., dnes předseda PUSČS. a místopředseda ÚSČS., kromě protistatutární půjčky 900 Kč v PUSČS. půjčku ze soc. odboru	900 Kč 100 Kč
JUDr. Svěrák Boh., bývalý předseda ÚSČS., již několik let advokátní koncipient, účastník sjezdu II. internacionály v Marseille	100 Kč
Dobiáš Svatopluk, býv. předseda prezidia krajinských sborů, vydavatel „Studentské revue“, dostával z Jarn. fondu 250 Kč měsíčně, ač byl dávno po absolutoriu a neměl prospěch, a to od února do června 1925	1250 Kč 450 Kč
Sehnal Svatoslav, býv. místopředseda ÚSČS., nyní již zaměstnán, z půjčky 300 Kč nezaplátil	100 Kč
Plíva Boh., oficiální soc.-dem. kandidát ve Spolku filosofů a přírodovědců na předsednictví, soc.-dem. klikou prosazený za předsedu školského odboru ÚSČS., zbaven funkce a vyloučen pro finanční nepořádky ze Spolku fil. a přír., půjčka	600 Kč

Rohan Ladislav, tajemník ÚSČS., býv. předseda „Radbuzy“, protekční dítě soc.-dem. kliky, kromě defraudace v částce 27.000 Kč půjčka	500 Kč
Rosenfeld Waldemar, funkcionář soc.-dem. Sdružení ve Val. Meziříčí, jehož rodiče jsou velmi zámožní, podporu z Jarníkova fondu	3200 Kč
Rosenfeld Richard, funkcionář soc.-dem. Sdružení ve Val. Meziříčí, bratr předešlého, půjčka	600 Kč

Připomínáme dále soc.-demokratickou aféru Kreibigovu ve „Svépomoci“ a skutečnost, že odpovědný redaktor „Studentské revue“, Jar. Hlaváček, býv. generální sekretář ÚSČS., byl odpovědným jako předseda finančního odboru ÚSČS. za zpronevěru sociálně-demokratického chráněnce Rohana a ptáme se:

Jsou to jen jednotlivé nesouvislé případy, či důsledek úpadku sociální demokracie?

Postačí kol. dru Kostečkovi a ostatním, připomenou-li si všechny ostatní sociálně-demokratické aféry tu i cizozemské?

Není dokladem tohoto úpadku i prohlášení sociálně-demokratického předsedy ÚSČS. o prospěšnosti Švehlovy koleje, proti níž všechno studentstvo, kdysi i se sociálními demokraty, bojovalo jako proti morálnímu nebezpečí?

Obvinění tato jsou drtivá, a jak se zdá, nejsou jediná, kterých se Svaz bojí.

A ti lidé si počínají v katolické Strakovce jako doma, tací lidé disponují fondy a penězi, které sčítávají jen poukazem na propagandu.

—av.

Registrujeme. „Studentský obzor“, list národní a pokrokový píše: „Aféra v sociálním odboru Ústřed. svazu čsl. studentstva. V posledním čísle zmínili jsme se o nově objevených nepořádkách v soc. odboru Ú. S. Č. S., resp. v Jarníkově fondu, dotovaném zahraničním ministerstvem. Zatím některé listy přinesly o aféře podrobnější zprávy. Soc. odboru zejména vytýkáno: 1. že podpory z Jarníkova fondu byly udílány protekčně osobním přátelům funkcionářů-socialistů, 2. že podpory byly vypláceny fingovaným jedincům, t. j. takovým, kteří sice existují, podpor však nedostávali, 3. že z peněz soc. odboru, jenž je správcem Svazu — téměř výhradně soc. demokratů, jež dosáhly výše 30.000 Kč. K tomu zasílá Ústř. svaz čsl. studentstva tuto zprávu: „Ústřední výbor Ústředního svazu československého studentstva pojednal na své schůzi dne 2. října t. r. o věcech, týkajících se Sociálního odboru ÚSČS. a Jarníkova Fondu v důsledku různých zpráv o nepořádkách v těchto institucích, na něž byl upozorněn a jež se zatím dostaly do studentské i širší veřejnosti. Na základě referátu vyšetřující komise, na základě sneseného materiálu po výpovědi předsedy Sociální komise PUSČS. kol. Vozky a po vysvětlení předsedy Soc. odboru Pecla, a po debatě, již se účastnili všichni přítomní, ústřední výbor: 1. shledává, že skutečně se vyskytly nesprávnosti v Jarníkově fondu a při správě fondu Soc. odboru; 2. vytýká předsedovi Soc. odb. kol. O. Peclovi v několika případech překročení kompetence; 3. vytýká, že kol. Pecl nepodal za dosavadních svých funkčních období návrhy příslušných statutů fondů, čímž byly nesprávnosti v Soc. odboru umožněny; 4. konstatuje, že při tom nelze vinit kol. Pecla z jednání nízkého a nečestného ani nadřezování určitým jedincům nebo stranám;

5. konstatuje, že studentstvo jako celek nebylo dosud poškozeno; 6. vzhledem k povaze provinení a vzhledem k dosavadní činnosti kol. Pecla na sociálním poli v ÚSCS uděluje mu přísnou důtku a vyzývá jej, aby vše uvedl v nejbližší době do pořádku. — Ježto zprávy o nepořádkách pronikly již do veřejnosti, usneseno toto rozhodnutí ústředního výboru publikovati. (STK.)“ S prohlášením ÚSCS spokojeni nejsme. Ústřední svaz svým prohlášením snaží se omýti mouřenina. Přiznává, co přiznati musí, udílí důtku Peclovi, ale nic více. Nápadným je také rozdíl mezi závěrem ve věci Rohanové a Peclově. Vyplácení podpor fingovaným jedincům samo o sobě je deliktem. Ve věci protekcionářství těžko lze určit, kde protekce počíná a kde končí. Osobní přátelé Peclovi podporováni byli a byli podporováni přátelé i jiných funkcionářů-socialistů, sami socialisté. Zato ti, kdož měli kvalifikaci pro udělení podpory, nedosáhli jí, takže bylo nuceno zakročit ministerstvo. K věci podpor funkcionářů Svazu resoluce ústř. výboru nic neříká. Mlčení v tak vážné věci může buditi mínění, že ústř. výbor nemá čisté svědomí. Aféry byly vyvolány systémem. Systémem bylo obsadit všechny funkce sociálními demokraty nebo osobami ideově jim blízkými. To vedlo k tomu, že vybraní i osoby, jež zklamaly důvěru v ně kladenou. Poškodily tím pověst všeho studentstva. Jsou vinny osoby, je však vinna i celá t. zv. studentská levice, jež je volila. Zajímavý je také postup komunistů v této věci. Komunisté vždy na valných shromážděních byli sloupy studentské levice a vždy nejen volili, ale angažovali se pro osoby, jímž dnes vytýkají v letáku, jímž zaplavují koleje i fakulty, defraudace, protekcionářství, využívání peněz, desetitísíkové aféry atd. Sám dnešní jejich pohlavár dr. Sekanina to byl, který jakožto svého nástupce v předsednictví soc. odboru doporučil Pecla. Jejich rozčilování se dnes je proto hodně neupřímné. Sám Pecl před nedávem byl ještě komunistou. Leták komunistů, jímž na 8. října svolávali na Slovanský ostrov všestudentskou schůzi spolu s Volným sdružením studentů-socialistů ze Slovenska, také neskrývá cíl, aby komunisté zmocnili se přímo všech fondů dosud studenty spravovaných a ovládli studentstvo. Tím studentstvo přišlo by z bláta do louže. K svolání mimoř. valného shromáždění Svazu asi dojde, taktika komunistická je sice velmi šikovná, je ale také nutno, aby i ji studentstvo prohlédlo. Nápravu si studentstvo udělá samo, jejím předpokladem je však úplné odpolitizování ústředních studentských organizací. — —lk. — Nepořádky v soc. odboru svazu vyvolaly i zásah Pražského ústředí Svazu čl. studentstva. Jeho správní výbor stojí na stanovisku Ústředního svazu, že nejde o jednání nečestná, jež by bylo lze srovnat s aférou Rohanovou, konstatuje však, že jde o neprominutelné překročení stanov i kompetence odpovědných funkcionářů soc. odboru a protekcionářství, jež mohlo by zvrátiti důvěru studentstva v spravedlivý postup jeho ústředních organizací. Shora citované prohlášení ÚSCS také pokládá za naprosto nedostačující, poněvadž toto neuvádí zjištěná fakta, může buditi zdání, že aféra má být brzy likvidována, že nemají být vyvozeny důsledky, a že neuvádí dostatečných záruk, aby podobná aféra v budoucnosti se neopakovala. P. Ú. S. Č. S. žádá, aby výsledky vyšetřováním zjištěné byly uveřejněny, aby bylo oznámeno, jaké kroky hodlá ÚSCS podniknouti, aby pro

příště aféry byly znemožněny a aby bylo v nejbližší době svoláno mimoř. valné shromáždění, na němž delegáti studentstva měli by příležitost objektivně věc posouditi. P. Ú. S. Č. S. protestuje také proti projednávání případu na fóru politickém. — Dodáváme, že politickému projednání případu nelze již zabrániti v době, kdy aféra byla komentována denním tiskem („Lidové listy“, „Lidové noviny“, „Rudé právo“ atd.). Svaz neměl s nápravou tak dlouho váhati. Souhlasíme s tím, aby byla aféra vyřešena interně a také nesouhlasíme s vytloukáním politického kapitálu tím způsobem, jak činí komunisté. Sami, ač byli jsme již dříve informováni, loyálně jsme mlčeli, čekajíce vyjádření Svazu. Nyní mlčeti již nemůžeme, nechtějce vydávati se nebezpečí, že bude nám vytknuto, že aféru kryjeme. Aféra sama vyvolala krcký různých studentských spolků, žádajících energickou nápravu, na př. Spolku filosofů, technického sboru PUSCS, spolku mediků, univerzitního sboru atp. Komunistický leták, také otištěný v „Rudém právu“, přímo obviňuje řadu činovníků v účasti na aférách. Cituje jména: Rohan, Pecl, Skládal, Dobiáš, Markovič, Buksa. Na to v denních listech objevilo se prohlášení S. Dobiáše a J. Skládala, kterým prohlašují, že odp. redaktoru „Rudého práva“ a podepsaným komunistickým organizacím poskytnou příležitost, aby svá nařčení obhájili před soudem.“

Nepořádky v „Klubu Mladých“ v Kolíně. V Kolíně došlo k soudnímu sporu dvou funkcionářů studentského „Klubu Mladých“. (Spolek tento v posledních letech vyhranil se socialisticky.) Při pokladní uzávěrce loňské veřejné slavnosti, kterou klub pořádá ročně v Kolíně, zjistil pokladník, že schází mu větší obnos. Při důkladné revisi zjistil, že předseda slavnostního výboru předložil účet na položku o 100 Kč větší, než skutečně obnášela. Pokladník oznámil záležitost spolku. Jelikož předseda věc popíral a spor nebylo možno smírně ukliditi, dostala se věc až před soud. U soudu podal pokladník důkazy a předseda byl odsouzen k zaplacení značných útrat dvou instancí, kterými věc prošla. — Necháváme bez poznámky.

Kdo má větší vinu? Jde o věc studentské cti a tu nemíníme ani my mlčet, byť by se věc přímo netýkala. Žalujeme na své kolegy-studenty, že tak daleko klesli mravně, že se o nich může říci, že zpronevěřili, ne-li ukradli tisíce. A co nás dále mrzí, že svých činů nelitují, že se vymlouvají na okolnosti, které je k tomu dohnaly, jen aby od sebe odvrátili pozornost veřejnosti i školské, majce strach předstoupiti při zkouškách před své examinatory. I mnohé ty vůdce ve Svazu vychovávala pečlivá matka, snad přišli do Prahy poctiví a s poctivými, snad jednali poctivěji, než ti komunisti, kteří dělají z aféry agitační prostředek, ačkoliv brali buď také anebo je jim líto, že také nebrali. Bohužel, on ten komunista-student, který říká, tomu dali mnoho, zatím co druhému chudému (který bral podpor dost a dost a jinde!) a jinak(!) je utratil je za 18 a ten druhý socialista, který sedl na lep podvodníkovi a svou snad dobrou vůli sklonil před jeho bídáctvím a bral s ním, za 20—2. Oba jsou na nakloněné rovině a právě proto, že stojí v čele, více zla způsobují, poněvadž příklady táhnou. Řekli jsme, že nás mrzí a že litujeme, že studentstvo mělo svou defraudaci Vlachovu akci se svým Rohanem — litujeme ne Svazu studentského, na ten padá hlavní vina

a my jsme o něm řekli mínění již dávno — mrzí nás, že studentstvo má novou tuto aféru, poněvadž jeho pověst je dočasně zdiskreditovaná. Bojíme se však, že tato pohroma na studentstvo není poslední, že další budou následovat. A tu bychom chtěli volat ke svědomí. Necítíte výčitky svědomí vy všichni, kteří jste studentstvo vynášeli, dovolali mu diktovat, kteří jste se s ním bratříčkovali a svoje(!) prostředky mu dávali k libovolné dispozici. Není vám líto svedených, které jste vehnali dříve do politického boje! Vytýkali nám politiku, ale museli by se od nás ještě učit hrlosti, která nám velí samostatně vždy a za každou cenu. Kolegové naši se zaprodali a šli ve šlepějích svých „dobrodinců“. Přijali i jejich boha, mamón, touhu po užívání. K tomu bylo potřebí prostředků, dobrodinci je poskytovali, z počátku stačily, později se začínalo s malversacemi. Kdo má však větší vinu, svedený, či ten, ke komu nitky svedení jdou? Ten, který z důvodů hmožných snad přece však oplakává svůj čin, či ten, který je pověřen péčí o svého svěřence, jeho vinu již dávno zná, ale mlčí a jejího propuknutí si nepřejí. Kdyby zde byli alespoň pedagogové, ti by se snad takových poklesků nedopustili. Lépe jest dáti propuknutí ostudě malé, než demoralisovat řady a pak teprve se snažit o nápravu. Studentstvo ve své většině má slabý mravní pocit. Dopouští se poklesků malých, obchází předpisy o používání měsíčních lístků na elektriku, shání fingoaná potvrzení o svých studiích, svých podporovatelů (i v Jarníkově fondu), předkládá potvrzení o postupu svého studia, ač snad již absolvovalo a snad je již zaměstnáno. Některé věci se dají omluvit, ale z malých věcí rostou veliké. Kluk začne krádeží hrušek ze sousedovy zahrady a končí v žaláři. Píšeme tato slova s vřelou touhou, aby směr studentský na této koleji zabrzdil. Jest studentstvu lépe, když má prostředků méně a — **když v těchto prostředcích vidí dar**, kterého si musí teprve zasloužit. Chybou bylo, že se dala studentstvu neomezená moc. Byl zde sbor pro sociální péči. V tom jsme viděli záchranu studentstva. „Bystrozrací“ však z něho učinili služku Svazu. Jakkoli pokročily práce na jeho reorganizaci, co dělá jeho kuratorium, co dělá jeho vůdce, centrální školská instituce. V úmyslu dobrém voláme po rozumném činu zde. A nyní jest k tomu doba nejvhodnější. Nejen my, ale i četné jiné frakce vám řekly, že Svazu, jako centrální organizace studentské neuznávají. Svaz má 16000 členů, naše Ústředí má 5000 členů, v opozici proti Svazu stojí české spolky fakultní, v opozici jest studentstvo národně demokratické, atd. Z těch 16000 členů jest dobrých 50% členů „duplo“ a 25% členů bez své vůle, nebo proti své vůli. Opravdu je smutné, že naše veřejnost této pravdy nechápe. Není prostě vrcholné studentské organizace. Mohla být a zvláště my po tom toužili. Pochybujeme, že tato slova naleznou takové odezvy, jaké by podle svého úmyslu, v němž byla pronesena, vyžadovala. Nám ovšem nezbyvá než říci: Ceterum autem censeo...

Mravní pocit zodpovědnosti. Uvažuji o něm u příležitosti glos, které činí studentstvo, veřejní činitelé a náš tisk ve věci nepořádků, na které se přišlo v Jarníkově fondu. Všeobecný úsudek možno slyšet: Však to naší veřejnosti patří, hýčkala si hada na prsou.

I my, katoličtí studenti, měli bychom důvod plným právem takto volati a nikdo by nám ne-

směl pro to činit výtek. Bylo by to od nás jen spravedlivé a upřímné, a ani by nás nemohli a nesměli vinit z postranních úmyslů, které nám tak rádi připisují. Nám jde však ještě o jinou věc.

Studentstvo, a chceme věřit, že ve svém celku, jak proti nepořádkům vystoupilo, bojuje o mravní hodnoty v sobě, ať činí tak již nevědomě, vědomě či podvědomě. Jde o to, je-li ve studentstvu ještě špetka mravních hodnot či podlelehlo-li nejen ve svých jednotlivcích, nýbrž ve své značné části hmotářství? Ukáže budoucnost, do jaké míry zde byla opravdovost.

V roce 1919 obvinil na křesí schůzi studentské řečník studentky vysokoškolské z činnosti nemravné. A tu ona část studentstva vznesla protesty a ostře se ohradila proti takové inkriminaci. Ve svém jádře byla mravnou, mohla-li vzít neohroženě svůj stav v ochranu. Tenkrát nás to potěšilo. Dnes těší nás hlasy, ať sporadicky ať hromadně projevované podobné, poněvadž zde stejně závažné příkazy: Nepokradeš! A jak jsme řekli, nechť již nejsou projevy vědomé, nechť tkví alespoň v tradici, formě, ať jsou alespoň podvědomé, ale ať zde jsou a ať se nepřestane na poliviční cestě.

Milý profesor trest. práva na Karlově universitě, dr. Prušák, když vykládal nadšeně svoji teorii činil rozdíl mezi ženou naší a ženou v Anglii, lépe řečeno, mezi naší mravní silou a mezi touto u Angličana. Pravil, uvidí-li u nás někdo ženu, ona sbírá s vozu spadlé uhlí, aby je ukryla, že jí nevěnuje pozornost a že jednání její omluví. Angličan jedná jinak; jest ochoten dáti ženě almužnu, ale nesnese se svým pocitem mravnosti. aby žena uhlí buď s vozu přímo, anebo i spadlé odcizila.

Snad jest to přísný příklad, ale jakými jsme v maličkostech, takými jsme v celém svém životě. Co platí o prosté, chudé ženě, že by neplatilo o chudém studentu?! Tím více, a není většího neštěstí národa, než když by mu ve studentstvu kvetly zpronevěry. Takové květy vzrostou ve zkázu národa celého. Směr výchovy neudává dnes tak kazatelna (bohužel), jako universitní katedra. Odtud se to šíří na vysokoškoláky, z nich do veřejného života přímo a nepřímo na nižší kategorie škol, až se to zažere do lidu. Proto, kéž by nám to, co se až dosud stalo, bylo varovným heslem, abychom svoje štěstí národní neprohráli rukama vlastníma.

Když bychom se dívali takovýmto způsobem na nejrůznější ty podpůrné instituce, které jsou svěřeny studentstvu přímo, pak bychom takové formy studentské samosprávy litovat nemuseli. Počítejme však s vadami lidskými a neuvádějme do pokušení mladé schopnosti existenci, zviklané nota bene válkou a symptomy dne. Snad budeme pro slova, která chceme vyslovit, kacířování, ale nelze nám jinak: Studentu jest lépe, strádá-li a žije-li v určitém nedostatku během studia, než když má na rozhazování zejména na škole vysoké. Sociální péče o studentstvo musí vésti k tomu, abychom mu poskytli tolik, abychom ho zachovali studiu a národu a zničili všechny symptomy nemoci, které nerozumné studentské mládí vyzývavě přivolává. Nikdy však nedávejme studentstvu více, než tato míra vyžaduje.

Nepovažujeme za šťastné vložiti rozhodování o stipendiích, nadacích, podporách a fondch studentstvu. Nebývalo to nikdy a měli jsme lepší studentstvo, než je dnešní. Neznamená to, že by nemuselo mít jakousi ingerenci a kontrolu. Jest zde sbor pro sociální péči o studentstvo, jemu nadační a fondovní místa hlásí, komu podporu propůjčila. Ono vede statistiku a kontroluje, aby snad někdo nebyl protěžován na úkor druhých. Snad by to bylo málo a snad by zdlouhavý postup činnost sociální brzdil? Nebude, a na to by zde byla kontrola. Peněz na studentstvo bylo vydáno od převratu mnoho, a ptejte se toho studentstva, co z toho má. Hned jest to pro legionáře (1000—3000 Kč ročně), hned jest to na ozdravovny (a máme přece Masarykovu ligu proti tuberkulose a různé fondy s rozumější správou), kam jezdí jen šťastlivci, hned jest to na studentskou knihotéckárnu (nač!), hned jest to na činnost a propagaci zahraniční společenou s cestami atd. To máme větší radost z takového Studentského domova (měl sice také své!), který studenti ovládají, ale vrchní vedení se sbíhá jinde.

Sociální pole studentské jest bolestině až dosud, přes to, že bylo na ten účel tolika peněz pamatováno. Studentstvo by mělo o tom diskutovati samo a říci si, aby se na tom poli sešlo. Voláme po spravedlivé, morální a účinné sociální péči, kontrolované v instituci Sboru pro sociální péči o studentstvo. Vítejte byehom kroky osvětových úřadů, které by z něho učinily všestudentskou, poctivou organizaci, již by studium studentské bídě (v každém směru) bylo svatou povinností. Pokladny dejme orgánům státním, samosprávným, ústavním svazovým, ale mimostudentským. Nebude obavy, že by se student naučil a vychovával se zpronevěře, poněvadž mu prostě odejmeme příležitost. Poctivě jsme to mysleli, poctivě jsme to řekli. Čekáme, že stejně poctivě bude o provedení toho i usilováno.

Drav.

Karel Rélink: Kresby z talmudu. Talmudův žid jest mužem doby novější, právě tak jako byl jím dříve. A proto nezaráží, obchází-li kolem vhodných citátů z talmudu, umístěných ve zvláštní výstavce v Klementinu a kol ještě přílehavějších a názorných kresbách Rélinkových typická židovka a žargonem přesvědčuje diváky, že to, co výstavka o židech praví, je nemoderní, prostě že to není pravda.

Pravda je nepřijemná a bývá již takový běh světa, že bývá kálena. Pro pravdu se lidé nejvíce zlobí, pravda bývá kálena, políčkována, ale co zvláštního, ta pronásledovaná pravda zůstává přes to zase jen čistou pravdou. Snad, ba co snad, věřím, že byl poprask v Israeli, když se Rélinkova výstava objevila, alarmovala se veřejnost, censura; a kupodivu, kroky měly účinek; neznámá, neviditelná a všude zasahující velmoc dosáhla, že výstava byla zakázána. A nevíme ani, jaké náhodě musíme býti vděční, že nám bylo dovoleno, alespoň část původních kreseb a citátů z talmudu shlédnouti. Že jest Rélink touto račou zatracován do hlubin pekla, věříme, a kdo ví, zda nezamykají-li původci výstavy svoje dveře na závorku a neváží-li každý svůj krok, bojíce se o své bytí.

Názorné kresby a citáty nemají ani tak za účel ukázati nedostižné příklady zločinnosti, ne-

návisti, nemravnosti, panovačnosti, lstivosti, lichvářství, sveřeposti, devotnosti atd. atd., jako spíše nedokonalosti zbraní a obranných prostředků, kterými by se společnost lidská dovedla chrániti. Žid se tě štítí, ale on ti to nedává znát, nenávidí tě, ale objímá tě, klně židovi, dá se i pokřtít, jen aby tě mohl zdeptati, použije devotního ponížení, jen aby tě mohl zašlápnout, vezme na sebe moderní masku, jen aby ti ukázal ukrutnost muk nejtemnějšího dávnověku. Směje se svým obřadům, jen aby mohl jich obsah splnit. zesměšňuje rituální zákroky, jen aby je nerušeně mohl prováděti dále.

Karel Rélink praví, že talmudu nebylo vlivu na výchovu dnešního žida, poněvadž on jest duchovním dědictvím nesčetných generací, které žily a umřely podle jeho předpisů a že křesťan nemůže nikdy býti dosti na stráži a lépe sledovati činnost račy, která obrněna nemorálním a cynickým svým učením náboženským, vrhá se na křesťany jako dravec s vědomím, že jí bude rabíny všechno darebáctví na nás páchané odpuštěno. Radí početnému táboru křesťanskému k opatrnosti před nepočetnou internacionálou židovskou.

Massy našeho křesťanského lidu byly hluboce věřící, až do té doby, kdy přišla rozleptávající a všude zasahující, kostnatá ruka židovstva a — jeho duchem, jeho slovy, jeho modlitbami, jeho myšlenkami ho učinila lhostejným v maličkostech, aby byl démonem ve věcech zásadních. V rouše beránčím šla k beránkovi a učinila z něho býka, s úlisnými slovy šla k hluboce založenému a učinila z něho povrchního, se sladkou řečí šla k věřícímu a učinila z něho nepřitele všeho duchovního. Hmota vítězila nad duchem zbraněmi ducha a střežila se věsti ho ke hmotě, spokojila se poloviční cestou, zcestím, klamem jeho samého. A doba dokonala ostatní. Dnes žid jásá — pracoval pomalu, ale jistě, jeho ďábel použil všeho, co mu bylo dosažitelným. Za něho pracovala věda, byla jeho služkou a — ubohá věda ani na to nepřišla. Jen její intelektuální původci, skryti kdesi, cenili své hrubé zuby a šklebili své typické tváře. Otročil mu tisk. Žid, který opředl dle talmudu svět financemi, měl jich dosti, aby dovedl podplatit slabost lidskou. nemluví-li o důvodech jiných, vyhledal si prodejně slabé povahy, psal proti věcem víry a mravů, odvracel pozornost od vlastního účelu, a toho krok za krokem dosahoval. Žid zasedl v obchodních komorách, rozhodoval v trustech a kartelech, udával hospodářský běh jednotlivců, svazků zájmových, až si podmanil hospodářské instituce, území a zahájil ofensivu v kolbišti mezinárodním. I tam zvítězil, měl peníze a hospodářství státní i světové se sklánělo před ním. I válku diktoval, penězi ji vyhrával. Prohrát nemohl, poněvadž risiko prostě přesunul. Snad dočasně zaplakal, aby získal soucit a pak soucitníka zašlápl. Větel se konečně ve vedení veřejné, at přímo at nepřímě, a tu byla bitva jeho dobojována. Pole intelektuelní opanoval již dávno, poněvadž však věděl, že je trvale neudržitelné v pozicích získaných, zajistil si policii, vedl revoluce a svůj prospěch platil životy křesťanů.

Křesťan zdeptán mlčel, klnul sobě, druh druhu. Hádál se s druhem o kůrku chleba, zanechav třetímu kus masa.

Tak jest rozuměti volání Rélinkovu, a ještě jsou to slova slabá. Co křesťanství ztratilo, zatím v massách nepocituje, ale musí to cítiti již ve svých jednotlivcích, má-li poznání toho přivoditi změnu.

Drav.

Několik citátů z talmudu, které připolil Rélink ku svým výrazným kresbám:

1. Když zemře židovi čeledín (křesťan), nemá přijímat projevy soustrastí.

2. Vlivem talmudu považuje žid křesťana za uchvatitele majetku, proto užívá všech prostředků, které jsou mu talmudem dovoleny, aby dosáhl moci nad celým světem.

3. Ty můžeš, žide, lichvařit. (Talmud.)

4. Kdo gojovi to co ztratil vrátí, tomu Bůh neodpustí; tím by znesvětil jméno Boží, neboť nalezené věci jest zakázáno gojovi vrátiti.

5. Nežidovi nesmí se darovat maso; lépe jest hoditi je psům, protože pes jest lepší.

6. Výchova talmudu ženě žida k pýše a mstivosti svého okolí.

7. Všechnen národ země a co jest na ní, patří Israeli.

8. Proti křesťanům nesmí se užívat spravedlnosti a lásky k bližnímu.

9. Moderní žid praví, že talmud není pro něho zákoníkem, ale kdykoliv má příležitost, výslovně na tuto knihu přísahá, dáváje jí přednost před biblí.

10. Israelité jsou Bohu milejší než andělé a semeno hovaďa jest semeno cizince, který není židem. Křesťané dle učení talmudu mají býti židy úplně vyhlazeni. Celé jednání židů proti křesťanům možno vyznačiti jako mstu talmudu proti evangeliu.

11. Bůh dal svět židům. (Remeš.)

12. Bůh odevzdal statky nevěřících Israeli; jako lidé stoj nad zvířaty, tak stojí židé nad národy světa, a kdyby nebylo židů, nebylo by žádného požehnání na světě.

13. Hřešiti jest dovoleno, ale činiti to potajmu. Jejich vlastní ženy jsou jim příliš dobré, než aby je obětovali chlípnosti.

14. Žid má býti vůči křesťanu vždy mstivým.

15. I křesť je talmudem židu odpuštěn, není-li upřímně míněn, neboť klamání křesťanů ve prospěch židovstva jest dovoleno.

16. Židé mohou lhát a lichvařit na úkor gojů.

17. Nejlepšího z křesťanů máme zardousiti.

18. Ortodoxní i reformní židi nestanou se vlivem talmudu ani Poláky, ani Rusy, zkrátka, nikdy Slovany.

19. Ani hlas s nebe nemá moc, aby zmařil učení rabínovo. Talmud stále se tiskne a čte.

20. Jest správné zabítí mina (kacíře) — kdo prolévá krev bezbožných, přináší Bohu obět, a bezbožní jsou Kristus a jeho přívrženci.

21. Žid může všemi přísahami potvrditi, že talmud neobsahuje nic nespravedlivého proti křesťanům.

22. Bůh nám poručil bráti od gojů lichvářské úroky. Bůh dal židům moc nad statky všech národů.

23. Cizí žena, která není dcerou Israele, jest hovaďem.

24. Jest zakázáno smilovat se nad nežidem, vidím-li ho v záhubě, nesmím ho zachrániti.

25. Ráj jest pro židy, peklo ostatním.

26. Žid dává více pozor na slova rabínova, než na slova bible. (Rabín s nožem.)

27. Křesťan a vše, co má, jest výhradným majetkem žida, a křesťan, který studuje talmud nebo žid, který nežida jemu vyučuje, zasluhuji smrt.

28. Žid nemůže krást, on jen bere, co jeho jest. Peníze nežida jsou majetkem bez pána.

29. Žid opředl dle talmudu celý svět financemi. Bůh dal svět židům.

30. Židovství odsuzuje k nenávisti ty, kteří k němu patří.

31. Přísaha žida nezavazuje ho vůči křesťanům.

32. Talmudův žid jest mužem doby nejnovější, právě tak jako jím byl dříve.

33. Žid se má křesťana štítiti, nedá to však najevo. Bližním žida jest jen žid. — Drav.

Día de la raza. Tuto slavnost račy uspořádal v Praze v Obecním domě Španělský kroužek, vedený primářem nemocnice u Alžbětinek drem Lenzem, v neděli dne 11. října 1925. Krásná návštěva, kterou zajistil kroužek a zvláštní kursy, které bývají pod vedením pí. lektorky Dickertové pravidelně ročně konány, ukázala, jakou pozornost věnuje Praha těmto románským národům. Úvodní proslov měl dr. Lenz, hon. místokonsul španělský a předseda kroužku. Měl čestnou povinnost přivítati vyslance španělského, Exc. Conde de Pradere, vyslance argentinského Exc. Don Hilariona de Moreno, konsuly amerických republik Chile, Uruquay, atd. Po jeho projevu měli proslovy vyslanec španělský a argentinský. Člověk se dozvěděl o sympatiích račy španělské k nám a o jejich vzájemné lásce. Mezi jiným připomenuta blahodárná práce kněžstva katolického mezi obyvatelstvem indiánským a vyvráceny tak zprávy, jakoby právě katoličtí Španělé byli s těmito zacházeli nekřesťansky. Program byl zpestřen zpěvem p. Linhart, který zapěl Dvořákovu: Když mne stará matka. — Denza: Si vous l'aviez compris a Tosti: Addio a pak sl. Vašková, která zapěla Modlitbu z Toscy a výňatek z Aidy. Na konec byly zahrány hymny: španělská, argentinská a naše. Katoličtí Španělé mají zvláště pro nás katolíky význam a jest dobře, když si zvláště naše katolická mládež akademická všimne.

Ženevský kongres Mezinárodní universitní federace pro Společnost Národů. Podáváme svým čtenářům obraz zasedání ženevského kongresu Mezinárodní universitní federace pro Společnost Národů, jak se nám o něm dostalo zpráv od účastníků kongresu. Kongres se konal od 1. do 4. září t. r. Mimo v oficiálních schůzích projevovala se jeho činnost zvláště v 5 komisích: organizační, akční, pro styky, finanční a pro přijímání členů. Jednání v komisích je po mnohé stránce důležité a bude zajímaví zvláště ty, kteří se zájmem sledovali zasedání Pax Romany. V organizační komisi se projednávala otázka styčných bodů mezi národy, totiž mezi členy Federace a nečleny a pojata zásada, aby spory takové ne-

byly vnášané na forum federace, nýbrž, aby si je vyřešili jednotlivé země samy. Výbor se skládá z předsedy a 6 delegátů, vedle 4 referentů, totiž pro otázky organizační, akční, finanční a stykové. Zdůrazněny přátelské styky v Bureau d'Etudes Internationales, zvláště s jeho vedoucím, prof. Zimmerem. Bureau poskytne Federaci podpory pro její členy na její návrh. Dále jednáno o zástupci pro Spojené státy severoamerické, zahajovací schůze aby měla pouze tři řeči. Komise akční přijala a doporučila ke schválení tyto resoluce: 1. Aby jednotlivá sdružení poskytla možnost členství i středoškolákům, ano i nestudentům. — 2. Aby se sdružení starala o to, aby i do vyučování na obecné škole přišla zmínka o Společnosti Národů a vymizelo z nich vše, co bují proti sousedním státům. — 3. Aby byl vydáván zvláštní časopis o části organizační, národní (numeraux nationaux) a vědeckou. — Komise pro styky pojednala o stycích se Společností Národů, s C. I. E., s Pax Romanou a organizacemi nestudentskými. Na její podnět a po referátu p. Wecka byl zaslán právě zasedajícímu kongresu Pax Romana v Bologni tento telegram: „La F. U. J. envoie au congrès de Pax Romana siéger à Bologne l'assurance de la sympathie et lui fait part de son désir de collaborer avec elle dans son oeuvre de rapprochement intellectuel et particulièrement dans le cadre des travaux que la Commission du cooperation intellectuelle lui a exprimé le vœu de se voir réaliser.“ Pozdrav vsuktu upřímný! — Komise finanční stanovila rozpočet pro r. 1925-26 částkou 54 tis. Kč, z čehož připadla na sdružení československé částka cca. 2000 Kč. — Komise pro přijímání členů zdůraznila rozvoj od r. 1922, kdy federaci zakládalo 6 Sdružení národních; dnes čítá federace 19 sdružení státních. Podpory, které poskytuje Bureau d'Etudes Internationales, jsou asi po 1500 Kč anglické a po 3000 franc. franků francouzské a udělí se na nejlepší práce o otázce menšin a problému sociálně-hospodářském. Zasedání federace se účastnil francouzský premiér Painlevé a Wanderwede. —av.

Vysokoškolské sdružení pro Společnost Národů pořádá v prosinci t. r. v Praze kongres slovenský se zvláštním seznamovacím týdnem. Programem seznamovacího týdne budou vzdělávací přednášky významných osobností. — V časové souvislosti s tímto kongresem uspořádán bude v Praze sjezd českopolský. Jistě, že při těchto příležitostech zavítá do Prahy i mnoho našich slovenských přátel. —av.

Kongres slovenského studentstva v B. Bystrici konal se dne 18. července t. r. Časopis Ů. S. K. Š. v Bratislavě referuje o něm takto:

Kongres dňa 18. júla v sobotu večer v Katolíckom dome zahájený bol **J. U. C. Martinom Sokolom**, predsedom prípravného výboru sjazdu, ktorý po krátkom úvode poďakoval sa obecnstvu mesta za vrelé prijatie a odovzdal sjazd do rúk protektorátu najdp. biskupov, čestného predsedníctva sjazdu a predsedníctva Ů. S. K. Š.

V mene bystrických katolíkov prehovoril zaslužilý najdp. generálny vikár **dr. Ján Kohút**, ktorý svojimi dojímavými slovami starostlivého otca, ďakoval študentstvu za poctenie, ktorého sa sjazdom katolíckemu obecnstvu dostalo a napomínal študentstvo k vytrvanlivosti, obetavosti za katolícky a slovensko-národný ideál.

Ing. C. Július Stano po prevzatí ďalšieho vedenia sjazdu v krátkosti udal smernice, akými sa nesie hnutie slov. kat. študentstva a odovzdal slovo ďalším prihláseným rečníkom. Sjazd pozdravili: Najdp. **Msgr. Marín Blaha**, bansko-bystrický biskup, **Msgr. Andrej Hlinka**, farár-poslanec, okresný náčelník **dr. A. Pštros**, predseda S. S. Š., **J. U. C. Miloš Ruman**, predseda spolku Akademikov župy XVIII., **J. U. C. Viliam Paulinyi**, senátor **dr. Ján Kovalík**, profesor **A. Wallo**, podstarosta mesta **Vanderka**, správca-učiteľ **Medrický** za S. S. Ů. O. a mnohí iní buď písomne, alebo telegraficky, ktorí sa na sjazde nemohli zúčastniť. Z písomných pozdravov vynikal predovšetkým prípis mesta Baňskej Štiavnice. Zahájenie sjazdu zaspievaním národných hymien zakončilo sa večer o 11. hodine.

Druhý deň v nedeľu ráno o 8. hodine mal slávnostnú sv. omšu najdp. biskup **Msgr. Marín Blaha** a kázeň povedal prof. bohoslovca vdp. **Ján Javorka**. Po službách Božích pohly sa rady študentstva s obecnstvom mestom do Katolíckeho domu, kde predsedom Ůstredia **Julom Stanom** otvorená bola slávnostná schôdza o 10. hodine. Pred začiatkom vlastného programu odovzdali ešte pozdrav: **dr. Alojz Kolísek**, univerzitný profesor, starosta Slovenského Orolstva vdp. **Augustín Raška** a za Spolok Sv. Vojtecha **dr. Juraj Hodál**.

Zatým pristúpilo sa k vlastnému programu. Prvým bodom bola prednáška najdp. biskupa **Jána Vojtaššáka: Konštruktívny význam katolíctvu v dnešnej spoločnosti**. Po nakreslení povojnovej situácie Európy uviedol p. biskup dva proti sebe stojace svetonáhľady: Katolíctvus a ateizmus, vyzdvihnul význam rôznych slovenských katolíckych spolkov, ktoré sú silnými baštami katolíctvu, zdôraznil historický moment dnešnej doby a pobádal študentstvo k ďalšej vytrvalosti za katolícku myšlienku.

Po vecnej a cennej prednáške najdp. biskupa na miesto p. poslance Siváka, ktorý sa z vážnych príčin na sjazde zúčastniť nemohol, ujal sa slova p. senátor **dr. Ján Kovalík** a prehovoril na téma: **Nacionalizmus, mládež a naša budúcnosť**. V krátkej jadrnej reči dôkladne vysvetlil všetky základné pojmy tématu a poukazujúc na význam mládeže v národnom živote, vyzval mládež, aby sa pridržala aj naďalej viery a reči svojich otcov.

Po prednáške p. senátora boli prijaté shromaždenými tri telegramy: Sv. Otcovi, nunciusovi Marmaggiu a prezidentovi republiky a ihneď zatým nasledovali ďalšie dva študentské referáty.

JUC. Martin Sokol referoval o histórii hnutia slov. kat. študentstva a **Andrej Germuška**, poslucháč filozofie prehovoril na téma: **Študentstvo a verejnosť**. Prednesením týchto referátov manifestná schôdza zaspievaním národnej hymny bola zakončená.

Popoludní jedna skupina účastníkov šla do Radvane na hrob Andreja Sládkoviča, druhá na hrob morhistu J. Filipču.

Večer o 8. hodine usporiadal „Rod“, spolok slovenských katolíckych akademikov v Ružomberku, v Katolíckom Kruhu slávnostnú akademiu a po vyčerpaní programu rozprúdila sa voľná zábava.

Tretí deň sjazdu, pondelok, bol dňom pracovným. Po sv. omši ráno o pol 9. hodine v miestnostiach Katolíckeho domu zahájené boli sekcie, ktorých práca potrvávala až do 1. hodiny odpoľudnia. Kekcií bolo spolu päť: zahraničná, vysokoškolská, theologická, časopisecká a stredoškolská. Prvej predsedal JUC. Martin Sokol, referoval JUC. Rudolf Fodor, druhej MUC. Emo Filo, referoval JUC. Ján Kozlík, theologickéj dp. Ph. Alojz Miškovič, referoval dp. Zátko, časopis. Ing. C. Julius Stano, referovali redaktori „Rozvoj“, a stredoškolskej prof. Mikuláš Stano, ktorý bol súčasne aj referentom. Jednanie v jednotlivých sekciách bolo vecné a kludné. Je potrebné poznamenať, že deň tento svojou úrovňou ďaleko prevyšoval pracovné dni predchádzajúcich kongresov, čo je iste potešiteľné, keď uvážime, že sjazdy nemajú byť len slávnostnou manifestáciou, ale — a to hlavne — reprezentáciou práce, ktorú vykonáva študentstvo a majú udávať smernice pre ďalšie vedenie hnutia.

Popoludní zasedala rezolučná komisia, na to nasledovalo riadne valné zhromaždenie a zaklúčenie. Valné zhromaždenie o pol 3. hodine zahájil predseda Ústredia Ing. C. Julius Stano a po odovzdání niekoľko pozdravov ihneď pristúpilo sa aj k programu. Prvým bodom programu boli referáty predsedov jednotlivých sekcií, prečítanie a prijatie rezolúcií. Záťm nasledovali zprávy funkcionárov ústredného výboru a po udelení absolutoria, pristúpilo sa k voľbe výboru.

Po zvolení predsedu ad hoc., novým predsedom Ústredia zvolený bol JUC. Martin Sokol, dosavádny hlavný tajomník. Za p. p. Ph. St. Ján Pokorný, I. tajomníka JUC. Jozef Zvrškovec, II. tajomníka JUC. St. Matej Kubašák, pokladníka Ph. st. dp. Al. Miškovič, zapisovateľa Ph. st. Peniažka. Členovia výboru: JUC. Karol Danihel, JUC. Rudolf Fodor, JUC. Ferdiš Klinda, Dominik Búda, Števo Čongrády a JUC. Anton Pavhčka. Po prevedení úplnej voľby nasledovalo niekoľko voľných návrhov a o 5. hodine po zaspievaní hymny „Hej Slováci“ novozvolený predseda poďakujúc sa odstupujúcemu predsedovi, valné zhromaždenie zakončil.

Na sjazde pozoruhodná bola pekná účasť dospeléj inteligencie, hlavne duchovenstva, čo je iste najlepším dôkazom, že slovenská katolícka verejnosť stojí za svojou mládežou a v nej vidí budúcich svojich neohrozených svojich stúpcov a buditeľov kresťanskej a národnej myšlienky. Kiežby tento kontakt medzi dorastajúcou, študujúcou a dospelou inteligenciou stal sa v budúcnosti ešte srdečnejším a priateľskejším a slov. katol. verejnosť viac pozornosti venovala mladému dorastu ako dosavád. —ms.—

Výťah z referátu tajomníka JUC. Martina Sokola na tohoročnom valnom zhromaždení v Banskej Bystrici.

Po ďalšom ročnom účinkovaní schádzame sa znovu, aby sme zúčtovali s vykonanou prácou v minulosti, a zistili prítomný stav hnutia.

Ako ústredný tajomník pokládám si za povinnosť podať stručnú zprávu o činnosti Ústredia samého a udalostiach preň dôležitých a tiež o činnosti a stave spolkov sdružených v Ústredí.

Minuloročná činnosť ústredia započala sa hneď po minulom riadnom valnom zhromaždení,

ktoré konalo sa 6. mája v Bratislave. Nakoľko posledné valné zhromaždenie bolo vydržiavané skoro koncom školského roku, činnosť Ústredia obmedzovala sa až do začiatku školského roku na vybavovanie najaktuálnejších záležitostí a o prázdninách na činnosť vonkajšiu, viac rázu reprezentatívneho.

Majúc na zreteľ fakt, že hnutie naše nie je dostatočne známe širšej verejnosti, snažili sme sa využiť každej vhodnej príležitosti, kde by sme verejne mohli tlumočiť oprávnenosť a potrebu svojho jestvovania a nadviazať užšie styky s inými organizáciami. Hneď po valnom zhromaždení zúčastnili sme sa na sjazde profesorov Slovákov v B. Bystrici, neskôršie na valnom zhromaždení Ústredia českého kat. študentstva na Velehrade, na sjazde sboru krajinských spolkov v Ban. Bystrici, tu tiež na slávnostiach Morhistov a koncom septembra na oslavách Hlinkových v Ružomberku, kde obdržali sme od milovníkov mládeže cenný pohár.

Pre hnutie najdôležitejším našim prázdninovým podnikom bola účasť na minuloročnom kongrese „Pax Romana“ v Budapešti, kde Ústredie naše prijaté bolo do sväzku tejto medzinárodnej štud. kat. organizácie ako samostatná, neodvislá organizácia. Skutočnosť táto je iste veľavýznamnou pre hnutie nielen po stránke náboženskej, ale berúc do ohľadu minulosť a prítomnosť nášho národného života i po stránke národnej.

Okrem toho ešte v mesiaci auguste brali sme oficiálnu účasť na bratislavskom veletrhu, kde úspech náš — dl'a posúdenia odborných znalcov — bol uspokojivý. Okrem bežnej agendy a činnosti vonkajšej vybavovali sa mnohé dotazy a dávali sa informácie a pokyny ohľadom štúdia na vysokej škole.

Začiatkom školského roku prvý raz sišiel sa ústredný výbor pre oneskorené zahájenie prednášok na jednotlivých fakultách univerzity Komenského až v novembri.

Hneď od počiatku zahájenia riadneho účinkovania súc vedomí potreby intenzívnejšej práce, zreorganisovali sme odbor zahraničný, zriadili sme pri ústrednom výbore tri samostatné odbory: finančný, sociálny a stredoškolský a snažili sme sa povzniesť hnutie predovšetkým po stránke finančnej.

Za týmto účelom ako po iné aj tohoto roku podnikli sme akciu vianočného daru. Žiaľbohu akcia táto od ktorej sme očakávali zlepšenie finančného stavu Ústredia a pri ktorej robili sa o mnoho väčšie prípravy ako roky minulé sa úplne ztroskotala. Jej nezdar zavinený bol čiastočne tým, že pre dlhšie trvajúcu stávkú sadzачov myšlienka táto nemohla byť propagovaná v „Rozvoji“.

Asi v tejto dobe podarilo sa nám konečne dostať do vlastníctva dra Rudinského 20 akcií Národnej banky v B. Bystrici v skutočnej hodnote 4000 Kčs. Tu pre bližšiu informáciu podoťkám, že akcie tieto boli zakúpené drom Rudinským za peniaze, ktoré svojho času obdržal od amerických Slovákov na ciele nášho hnutia.

Nakoľko pociťovali sme potrebu užšieho kontaktu so stredoškolským študentstvom, hneď po vianočných prázdninách začali sme pripravovať stredoškolské prednášky a pamätujúc znovu

na neutešený finančný stav Ústredia, snažili sme sa pri tejto príležitosti v miestach prednášok sriadiť aj akadémie. Ale až na nepatrný obnos nezískali sme mnoho po stránke hmotnej, ani pri tomto podniku. Vydržiavanie akademií na viacerých miestach bolo úplne vylúčené.

Morálny úspech stredoškolských prednášok, ktoré konali sa s povolením referátu min. školstva a národnej osvety, bol potešiteľný. Prednášky vydržiavali sa na 11 miestach a na každom mieste zúčastnilo sa priemerne 60 študentov. Tu so žiaľom sice, ale v záujme pravdy musím konštatovať, že ako v minulosti, aj toho roku robili sa nám so strany stredoškolských profesorov neoprávnené ťažkosti a na niektorých miestach napriek povoleniu ref. min. školstva a národnej osvety zástupcami miestnych škôl zakázaný bol prednes referátu: Katolicizmus v hnutí slov. národa.

Sväzok medzi jednotlivými spolkami a Ústredím tohoto roku naproti roku minulému bol čulejší. Okrem dopisovania na základe usnesenia ústredného výboru, tajomník začiatkom februára učinil oficiálnu návštevu u 5 spolkov (Tatran, Považan, Bernolák, Lit. škola bb. klerikov a Mariánska družina) pri ktorej príležitosti podal obširnejší referát o celkovom stave hnutia a prejednal dôkladnejšie okrem otázky finančnej hlavne otázku časopisu a stredoškolských prednášok.

Ako v minulosti, tak aj uplynulého roku snažili sme sa udržiavať užší kontakt s niektorými zahraničnými študentskými organizáciami a to tým viac, lebo zreorganizovali sme pri ústrednom výbore zahraničný odbor, ktorého pole pôsobnosti po prijatí Ústredia do „Pax Romana“ sa značne rozšírilo. Hlavným cieľom zahraničného odboru bolo byť čo v najužšom styku s centrálnou našou organizáciou „Pax Romana“ a bližšie oboznámiť zahraničné slavianske študentské organizácie s vývojom a stavom hnutia zasielaním informatívnych publikácií. Tohoročný kongres „Pax Romana“, ktorý sa vydržiava od 5.—10. septembra bude v Bolognii. Bolo by žiadúce, keďby sa na tomto kongrese čím viacerí zúčastnili a neobmedzili sa len na delegátov, ktorých vyšle samo Ústredie. Pri tejto státi držím si za morálnu povinnosť s vďakou spomenúť, že na výlohy spojené s minuloročným kongresom obdržali sme od ministerstva zahraničia 1000 Kčs subvenciu.

S bratmi Čechmi sme pravých stykov nemali. Pomer nášho Ústredia k ich Ústrediu sa zakladá ešte stále na rozolúci mimoriadneho valného zhromaždenia. Usnesenie päťčlenovej komisie, ktorá bola poverená vypracovaním nového návrhu, je opätovným dôkazom našej lojálnosti, dobrej snahy, ale zároveň aj nekompromisnosti. Či v budúcnosti dôjde medzi nami k užšiemu styku, závisí nie natoľko na nás, ako na nich samých v prvom rade. My so svojej stránky podnikli sme čo bolo možné, ozvena v budúcnosti musí prísť od nich samých. Naším stanoviskom zostane aj naďalej: Chceme spolupracovať, potrebu spolupráce pociťujeme, ale od svojho oprávneného požiadavku za žiadnu cenu neustúpime.

Co sa týka samého časopisu, výbor podnikol všetko možné, aby vyhovel želaniu posledného valného zhromaždenia. Pre čím väčšie rozšírenie časopisu stanovili sme minimálne pred-

platné a dbali sme tak na formu ako i obsah časopisu a to predovšetkým na čiastku organizačnú. Dnes „Rozvoj“ má 2500 predplatiteľov a tak môžeme právom konštatovať, že je najrozšírenejším študentským časopisom na Slovensku. Administráciu časopisu tohoto roku viedol kol. Janovec za mesačný honorár Kčs 100.—. Nakol'ko došli predplatné nepostačovali k hradeniu výdavkov a ocitli sme sa v kríze, obrátili sme sa po spôsobe minulého roku ešte začiatkom októbra na ministerstvo školstva a národnej osvety a žiadali sme subvenciu, odôvodňujúc žiadosť svoju tým, že časopis predplácajú hlavne študenti a odoberajú ho za minimálne predplatné. Hoci žiadosť bola opatrená všetkými potrebnými náležitosťami, predsa bola odmietnutá. V poslednej dobe po rozposlaní upomienok a za pomoci niektorých inštitúcií podarilo sa nám financie časopisu zlepšiť aspoň čiastočne a tak je nádej, že v budúcnosti „Rozvoj“ bude množstvom vychádzať pravidelnejšie. Zo žup. výborov bol to zvolenský, ktorý nám udelil 1000 Kčs podporu a ktorému aj na tomto mieste vyslovujem srdečnú vďaku. Bolo by žiadúce, keďby sa v budúcnosti zaviedla v „Rozvoj“-i zvláštna rubrika stredoškolské, ktorú by zaplňovali výlučne stredoškoláci. Týmto by sme mohli získať viac predplatiteľov u stredoškolákov a samotné redigovanie časopisu tiež by nebolo natoľko komplikované ako dnes, keď redakcia pri výbere článkov musí byť veľmi opatrná pri zachovaní stredného, vyhovujúceho smeru časopisu. Počas školského roku zastúpené bol Ústredie v Cyrillo-metodejskej Líze br. L. Čárskym a Osvaldom, členmi „Považan“-a na valnom zhromaždení S. S. Š. v Bratislave, na vysviacke nových dvoch slov. kat. biskupov a na inštalácii J. M. rektora univ. Kom.

Ústredie organizuje dnes 11 spolkov. Z nich sú 3 akademické, 3 krajské, 3 bohoslovecké a dva samovzdelávacie krúžky. Na základe došlých nacionalíí v Ústredí je dnes organizované 650 členov. Z týchto 436 je činných, 133 zakladajúcich, 53 prispievajúcich a 28 čestných.

Na základe došlých správ o spolkovvej činnosti vydržiavalo sa v spolkoch spolu 130 členských schôdzok s programom kultúrno-náboženským, 13 akademií, 4 programové čajanky, 2 plesy, viac ľudovýchovných prednášok, medzi nimi 10 populárnych prednášok so svetelnými obrazmi, ktoré usporiadal spolok „Kysučan“. Členovia našich spolkov okrem toho pracovali o prázdninách v orolských jednotách a zúčastnili sa rôznych katolíckych podnikov. Okrem spoločných členských schôdzok, pracovali členovia jednotlivých spolkov zvlášť v literárnych, hudobných, apologetických a dramatických krúžkoch, pestovali telocvik a účinkovali v spevokoloch.

Každý spolok má zvláštnu knižnicu. V knižniciach jednotlivých spolkov je dohromady 6356 kníh. Finančný stav jednotlivých spolkov, až na spolok „Mojzes“ neni veľmi potešiteľný a bolo by žiadúce, keďby sa spolky v budúcnosti snažili v tomto smere pracovať intenzívnejšie a hľadali dostatočnú nápravu.

Celkové tohoročné účinkovanie naproti roku minulému, znamená plus a bolo by žiadúce, keďby sme v tomto smere pracovali v budúcnosti ešte intenzívnejšie.

Sympaticky se čte program, který si dává „Nový Rod“, orgán Svazu evang. mládeže na Slovensku:

Prvá úloha: Náboženské prehlbovanie a ozdravenie. Poukazovanie na dôležitosť a nepostrádateľnosť složky náboženskej, na jej tvorivé miesto v ľudskej vzdelanosti. Zpytovanie podstaty kresťanstva, uvedomovanie si sily a kúzla osobnosti Ježiša Krista, ceny evanjelia a evanjelictva. Dôležitosť a potreba osobných skúseností. Programovité vzbudzovanie záujmu k Biblii prostriedkami aj krásnej literatúry a k cirkvi ako k náboženskej spoločnosti v živote národa.

Druhá úloha: Vôbec duchovné ozdravenie. Redakcia a spolupracovníci musia mať pred očami toto všeobecné duchovné ozdravenie. Zdoľavať a zdoľať nespokojnosť, neustálenosť, bezfarebnosť, ľahostajnosť a pesimizmus, v mládeži v prvom rade, a aj všade, kde číhne pole účinkovania. Hľadať duchovný pokoj, rovnováhu duše, dobrú vôľu. Nie stojatosť, mŕtvotu, nečinnosť, ale jarý mier duše, usmierenie, prýštiace z Krista. Nie nehybnosť, ale pevný krok. Nie samospokojnosť, ale pokoj. Pokoj a radosť v Duchu Svätom.

Tretia úloha: Umelecké ozdravenie. „Nový Rod“, ako mesačné revue, bude systematicky pestovať aj tzv. krásnu literatúru. A čo je prirodzené: krásnu literatúru kresťanskú, umenie kresťanské, evanjelické. Ono je jedine zdravé, životné a nevyčerpatel'né. Aj v umení, literatúre atď. sú dva tábory: Kristus a Antikristus (Merežkovský). Novopohanská literatúra, hoci na vzdelanom západe je smiešny a prekonaný anachronizmus, u nás má svojich horlivcov. Povinnosťou mladého evanjelického kresťana, ktorý má dar umeleckej tvorivosti a ukáznenej obrazotvornosti, je, aby svoj dar postavil do služby kríža Kristovho. In hoc signo vinces. V tomto znamení zvíťazíš.

Štvrtá úloha: Etické, mravné ozdravenie. Jedna z najťažších úloh, lebo jej ostrie je dvojité, ozdravovať iných, lež skôr seba. Je to s jednej strany vnútorná organizácia síl postupná a domyselná v nás samých, kiež by jej Boh pomáhal. Na vonok je to upozorňovanie, rada, prednáška, úvaha etická a bičovanie imoralizmu, nemravných zjavov vôbec. V tomto ohľade „Nový Rod“ musí byť zvlášť agresívny. Je hrozné pozorovať, kde zašly časopisy študentských organizácií. (Ml. Slovensko.) Ich amoralizmus (bezmravnosť), jak to už býva, zvrhnul sa v imoralizmus (nemravnosť). Hlásanie nezávažnosti, nedostatok pevného kritéria, stanoviska mravnosti, ľubovoľná subjektivita a relativita je základom nemravnosti. Ozdravovať na tomto poli je jednou hlavnou povinnosťou „Nového Rodu“.

Piata úloha: Sociálne, spoločenské ozdravenie. „Nový Rod“, ako časopis mládeže, zapodievať sa bude sociálnym postavením mládeže, nemovite roľníckej, robotníckej a študentstva evanjelického, ktoré je zvlášť v ťažkom položení. Neváha poukazovať na skrivodlivosti a rozpory spoločenské a na súrnu, svrchovanú nápravu v duchu Kristovom. Pod vedením svojho ženského referenta úpornú pozornosť venuje otázke ženskej ev. mládeže, ktorej po shromaždení materiálu, svojho času venuje celé číslo. —

S takovými ľuďmi jest řeč jiná, než s našim bolševickým „studentským Svazem“. —av.

Diskuse, adresovaná evanjelickou mládeží na Slovensku katolíckému studentstvu: „Rozvoj“ (Roč. III., čís. 9-10), časopis Ú. S. K. S. Práve tak, ako náš Nový Rod i Rozvoj je zbudovaný na náboženskom podklade, avšak kým N. R. je čiste náboženského rázu, Rozvoj často až kypí nacionalizmom — čo však tiež nie je odsúdenia hodné. Sú to dva najdrahšie a nerozlúčiteľné prvky života nášho. Toto posledné číslo III. ročníku prináša výsledok vykonanej a nádejnej práce (Julius Stano). Je pravda, že skoro každý s úľubou pozerá na kat. študentstvo, ktoré zakopanú hrivnú usiluje sa vyúžitkovať, ale tvrdiť, že „slovenský národ v prvom rade od kat. študentstva očakáva posilnenie slovenskej myšlienky, slovenského povedomia“ je preceňovanie vlastných síl, je samol'ubosť. Uznáme, že k tomu, aby národ slovenský ako celok bol národne prebudným, bolo treba národne prebudiť kat. masu, bolo treba práce kat. študentstva. Pritom všetkom však vítame bratskú ruku („sme kat. študentstvo, ale nie sme proti študentstvu inej viery“) a priali by sme si, aby kresťanstvo na podklade ktorého stojíme obidvaja, kvitlo pri svornej práci oboch, aby vrátili sa znovu k nám zlaté časy Mayzesa a Kuzmáňiho. Pozoruhodná práca, ktorá zvyšuje úroveň časopisu, je „Svetonáhl'ady“ (Voj. Jurek), ktorý „Rudý nihilizmus“ stavia za výstražný príklad, ktorého schopné boly masu „rudého sveta“. V súvisi s tým článkom spomínané je i hnutie husitské, kde autor generalizovaním, stínnou stránkou, výstrelkom toho hnutia, chce operovať, zabúdajúc, že ony nechýbaly ani u jedného hnutia, tým menej u katolíckych. Z lit. článkov spomienky zasluži článok „Za Štefánikom“, kde láskou a pietou spomínané je výročie jeho smrti, a „Sarišská ľudová pieseň“, kde dobrý znalec ľudovej piesni A. Germuška ľud. piesňou ilustruje život a obyčaje na dedine. Avšak za týmito úvahami veľmi pozadu stojí poezia, či vlastne prvosianky, kde veľmi zrkadlí bu dilantantizmus. Hlbšej myšlienky, temer niet. Próza veru tiež pokulháva, pozoruhodná je síce črta „Martýr“, ale veľmi nepravdepodobné zakončenie a „Sirota“ (povešť z okolia) nemožné vypravovanie. Rozhodne však nemiestné sú rubriky „Sedem hlavných...“ a „Flórko Grimbala“, ktoré pripomínajú „Zorníčku“ alebo „Besedu malých“ a vážnosť časopisu len rušia. Nie je možné každému vyhovieť, a hlavne neodporúča sa ak má byť na úkor reprezentatívnosti a vážnosti časopisu. Ináč časopis zaiste koná svoje poslanie, kriese k životu tých, ktorí životnej energie ešte potrebujú, dáva duševný pokrm tým, ktorí po ňom túžia, ul'avuje bôle tých, ktorí skla-

maní padají. K vůli zdarnej práci tak na poli náboženském, ako národnom utúžme staré priateľstvo, odhodme nenávisť, triedenie, nechapatosť a usilujme sa viac láskou prebiť sa k uznaniu, ku kresťanstvu. — Co říkají takové otevřenosti naši „evangelici“?

Na jiném místě registruje „Nový Rod“ v čísle 1., roč. V., sjezd slovenského katolického studentstva v B. Bystrici, o němž praví doslova: I trebárs videli sme na sjazde i politikov slov. ľudovej strany, neodznalo ani jedno demagogické heslo, ktoré by bolo sjazd konštruktívnej práce podcenilo a urazilo vyznávačov iných politických smerov. Že sjazd slov. kat. studentstva v B. B. takto dopadol, možno pripísať Julkovi Stanovi, bývalému a Martinovi Sokolovi, terajšiemu predsedovi Ústredia slov. kat. štud., ktorým hlavným programom bol: mravný ideál Kristov a nie politika. Nepredpojatý pozorovateľ mohol konštatovať vážny a nedemagogický chod rokovania.

—av.

Studentským spolkům (SSS.) Netřeba zvláště zdůrazňovati povinnost našich stud. katol. spolků, že mají šířiti zájem o Velehrad a jeho slávu i podniky podporovati. Po ř arcib. dru. Ant. Cyrillu Stojanovi ujal se akce velehradských staveb, respektive „Stojanova“, exercielního to a poutního domu, vdp. děkan Bartol. Hříva v Napajedlích. Obrátil-li se s prosbou na katol. Ústředí studentstva a na redakci „Jitra“, aby i studentstvo, jež nalezlo tolik útěchy duševní i finančního pohodlí o exerciciích na posvátném Velehradě, podporovalo akci, směřující k dobudování a řádnému vybavení „Stojanova“, je samozřejmo, že hlas ten nenechá oslyšeti a objedná si losy, jež dodává „Výbor věcné loterie „Stojanova“ na Velehradě v Napajedlích“. Z výtěžku různých podniků spolkových nezapomeňte na „Stojanov“, jako stejně se obětuje rozprodeji a zakoupení losů. Dáváte-li na „Stojanov“, dáváte tím na sebe, pro své blaho duševní i hmotné, pro rozkvět Velehradu a myšlenky cyrilometodějské. Vlast. Dorazil.

Naše spolky akademické v Praze a v Brně zahájily slavnými službami Božími nový studijní rok. Rada nových členů, vyšlých ze středních škol, vstoupila do akademických spolků — „Čes. Ligy Akademické“, „Moravana“ a j. S novými tužbami, s novým sebevědomím katolickým vstoupili mezi své známé, starší kolegy, aby se věnovali důstojné práci pro Boha a národ, sebe zdokonalili a mohli pak jako vzorná inteligence působiti ke křesťanské obrodě čsl. národa. Mnozí našli pohodlný a sobě přiměřený domov v katol. kolejích, jmenovitě v koleji Arnošta z Pardubic v Praze, jejímž ředitelem ustanoven po ř Msgru Václ. Davídkovi přítel a horlivý podporovatel katolického studentstva Msgr dr. Stanovský, a v brněnském „Sušilu“, který může býti čsl. kolejím v oběhu v ohledu reprezentace a vnitřního vybavení vzorem. Bohužel, nemáme ještě těch čet-

ných mecenášů, kteří by náležitě pochopili i finanční nesnáze našich kolejí. Jsou ovšem mnozí, a jim patří za veškeru podporu, věnovanou katol. studentstvu, náš srdečný dík, avšak nedovedeme ještě svých zájmů hájiti a podporovati cele a tak, jak to činí agrárníci, protestanté, pokrokaři a pod. A přece tu jde o věc budoucí katolické inteligence a katolicismu v národě a státě. —il.

Spor posluchačstva vysoké školy zvěrolékařské v Brně s prof. drem Karlem Pardubským trvá. Prof. Pardubskému činí se výtky z nevlasteneckého vystupování a nepřiměřeného chování k posluchačstvu. Studentstvo vysokoškolské zahájilo v Brně proti Pardubskému silné tažení, jež se stupňovalo letos při zahájení čtení přednášek i zimního semestru. Žádalo o odstranění jeho, vyhlásilo bojkot jeho přednáškám a chce jiné examinátoři. Disciplinární komise ujala se řešení celého sporu. Do vynesení dobrozdání této komise nelze nic určitého povědět. Je smutným zjevem, jestliže ani půda vysokoškolská není prosta stranických pŕetek a studentstvu není dopráno nerušeně se věnovati studiím. —il.

Cyrilometodějská Liga studentská zahájila svou činnost v novém studijním roce svou první výborovou schůzí 9. října, již se účastnili kromě členů slovanských sekcí akademických zvláště dr. Hronek, dr. Dvorník a prof. Pechuška. Prof. Pechuška stejně jako dr. Dvorník, zavítavši nyní na trvalý pobyt z Paříže do Prahy, kde bude docentem pro dějiny na theol. fakultě, slíbili Cyril. Lize obětavou podporu na poli šíření porozumění pro kult cyrilometodějský. Učiněny byly dispozice pro utužení styků s ukrajinskými kolegy, řeckokatolíky, pro šíření cyrilomet. odborů v SSS., zřízení knihovny při Cyril. Lize a činnost přednáškovou, informativního a vědeckého rázu. Dílo Stojanova má své obětavě ctitele a následovníky v řadách českých a slovanských studentů. —il.

Mládež touží po vzorech a po autoritě. Proto by velice posloužilo naší katolické studentské organizaci, kdyby se jí dostalo naučení pro život podle Sv. Otců, zejména prvních. Studentstvo tuto potřebu pocítilo samo, když ve své revui „Život“ si dalo vykreslit svůj vzor, svého patrona na sv. Tomáše Akvinského. Kdyby se tak někdo našel a našemu studentstvu, lačnickému po příkladech, bojujícímu, a na druhé straně obdivujícímu autoritu, vykreslil svatozářné postavy Sv. Otců: Ambrože, Jeronyma, Augustina a Řehoře. —av.

Oslava Arnošta Denise. Z Nimes, 3. října. Čtk. Dnešní odhalení pomníku Arnoštu Denisovi, v rodném jeho městě Nimes stalo se účastí vysokých oficiálních hostí velikou manifestací politické přátelství a kulturní spolupráci Francie s Československem. Ministerský předseda Painlevé pronesl při slavnosti řeč. Místopředseda československého výboru pro postavení pomníku min. rada Spíšek poděkoval všem, kdož se zasloužili o jeho vybudování, načež starosta města Nimes Rouger přijal pomník v opatrování. Poté

následoval proslov univ. prof. Novotného, který ocenil vědecké dílo Denisovo a vzdal hold jeho památce. Poté promluvil ministr školství de Monzie, jehož řeč byla bouřlivě aklamována. Nato promluvil československý ministr dr. Markovič, jenž byl uvítán vřelým potleskem. Slavnost zakončil min. předseda Painlevé proslovem, v němž vzdal díky práci Denisově a poctu mladému a statečnému národu československému. Městská rada nimeská jmenovala starostu dra Baxu a jeho prvního náměstka dra Vaňka čestnými občany města Nimes.

Evangelíci nejsou pro rozluky. Evang. biskup Zoch pravil v rozhovoru s redaktorem »Hiradó«, že evangelíci nejsou pro rozluky, nýbrž jen pro úpravu poměru církve ke státu, jsou proti zestránění škol i proti postátnění učitelů toliko ad personam. Evangeličtí učitelé nejsou, jen učitelé, nýbrž i kantory a učitelé náboženství. A proto musí evangelíci mít vliv jak na jejich činnost, tak i na jejich jmenování.

Jak se množí odpady. V »Rozkvětu« roč. XVIII., čís. 32., str. 7. citují českoobrátský »Husův odkaz«, který píše, že v samé Roudnici následkem odjezdu papežského nuncia přestoupilo 700 osob, většinou k církvi českoobrátské. Podle informací na příslušných místech počítají v »Husově odkazu« každého odpadlíka asi 14krát, slovy čtrnáctkrát, neboť v celé Roudnici jich odpadlo 51. Tak se napočítá tolik tisíc odpadů.

Kruté pronásledování katolíků v Mexiku. Americký »Hlas« píše, že mexická vláda zotročuje katolickou církev a ji přímo okrádá. Má hlavně namířeno na katol. biskupy a kněze. Těmto »zabrala« čili ukradla jejich residence a příbytky vůbec, »vyvlastnila« v nich vše, co mělo nějakou cenu. O jejich majetek je již dříve oloupila, takže dnes jsou úplnými žebráky a ve vlasti své psanci. Katolický lid, vedený katol. duchovenstvem, pro své bohoslužby a potřeby vše si obětavě vystavěl, ale přišli nepřátelé katolicismu a násilím, sprostě vše ukradli. Všecko, co je dnes umělecky cenného a krásného, veškerá kultura v Mexiku, jest dílem katolické církve a nyní ti, pro něž celá staletí církev katolická se starala a pro něž pracovala, ji zotročují, okrádají a k zemi srážejí. V poslední době vláda zavřela všechny katolické nemocnice a budovy jejich bezohledně skonfiskovala. Nyní se chystá vláda na zničení osadních škol. Konstituci mají sice katolíci zabezpečenu úplnou svobodu vyznání náboženského, ale vláda úskočně a násilně porušuje konstituci, jen aby vyhubila katolicismus. Je to boj bezbožného volnomyšlenkářského, surového, nekulturního bolševismu. Židům se v Mexiku přeje a jsou do republiky zváni! V Mexiku jsou katolíci bez práva a odvolání —

jsou »ex lex«. Biskupové jsou štváni jako divá zvíř, žádá se od nich sprostě a bezmezně drze, aby zrušili své sliby a — oženili se! Klášterní kněžstvo a sestry jsou zvláště pronásledovány a zakazuje se kandidátům řeholního života skládat klášterní sliby! Není zločinu proti svobodě náboženské, kterého by se vládní mexičtí pochopové nedopustili! A příčina tohoto pronásledování katolíků v Mexiku? 1. Katolíci v Mexiku nestarali se o svůj katolický řádný tisk. — 2. Katolíci předáci — laici i duchovenstvo — stranili se veřejného života. — 3. Katolíci v Mexiku, ač jsou ve veliké většině, nestarali se o politické zájmy a přenechávali politické vedení hamizným politikářům a sobcům, kteří katolický lid obelhávali při volbách. — Katolíci a jejich vůdcové v Mexiku neřídili se slovy papežovými: »Nemlčte a mluvte! — Hajte, braňte se, kde jde o nejvyšší kulturní statky!« Krátce řečeno: Mexičtí katolíci i jejich přirození vůdcové spali, přišel nepřítel a nasek kroukole. —av.

Katolická církev v Habeši. »La Croix« přináší rozhovor, který měl jeho zástupce nedávno s habešským biskupem ze Sastry monsignorem Jarosseauem a apoštolským vikářem v Gallas. Biskup dle nyní v Toulouse, kde oslavil v kapucínském klášteře své 25leté biskupské jubileum. Biskup prohlásil o poměrech katolicismu v rozsáhlé říši habešské, že hlavní práce misionářská spočívá v rukou řádu sv. Františka. Misie má čtyři velké školy a 20 škol menších, nižších, v nichž vyučují frátri řádoví a františkanky z Calais. Celkem má biskup k dispozici 30 františkánů-kněží. Charitativní péče a vyučování hlavně náboženství obstarává 30 řeholnic, taktéž z řádu svatého Františka. Ve střední Habeši působí pět lazaretů a několik sester paulinek. Hlavní sídlo misie středohabešské je v Massani. Habeš sama není barbarskou zemí bez civilisace i kultury. Hlásání evangelia se daří, lid touží po kněžích, jenom že se jich nedostává. —av.

Montreal největším městem Kanady. Montreal, Kanada; 8. září. — Dle právě vydaného Lowellova adresáře na rok 1925-26 má dnes vlastní Montreal 907.500 obyvatel, a Velký Montreal 1.028.000 obyvatel. Velký Montreal zahrnuje čtená předměstí. Před rokem měl Montreal 864.529, Velký Montreal 979.000 obyvatel. Vzrostlo tedy vlastní město za rok o 43.029, i s předměstími pak o 49.000 obyvatel. Na město v Kanadě, kam před časem nebylo žádného přistěhovalectví, jest to ovšem značná čísllice. Za nynější vzrůst vděčí město hlavně přistěhovalectví z Evropy, které se nyní po uzavření spojitostí, ubírá do Kanady. —av.

Prodloužení vatikánské misijní výstavy. Jak se z Říma oznamuje, jest úspěch vatikánské výstavy tak úspěšný, že Sv. Otec se rozhodl, výstavu tuto ponechat i v příštím roce 1926 v celém rozsahu otevřenou. Rozhodnutí toto je tím vítanější, neboť teď vlastně je již výstava ukončena. Právě těchto dnů byl dokončen nový pavillon, v němž umístěny jsou předměty, mající vztah na misie v Číně, a jehož posvěcení Sv. Otec nařídil, že po skončené výstavě ony předměty — jejich počet jest dosti značný — jež byly papeži darovány, mají býti soustředěny v novém misijním museu, které bude umístěno v lateránském paláci. K tomu účelu provádějí se již v horních patrech zmíněného paláce potřebné adaptace. Do tohoto nového musea bude přeneseno staré borglanské museum, které dosud bylo v paláci Propagandy a sloužilo ovšem jen poskrovnu zmíněným účelům. —av.

Podivná proporcionalita, anebo snad ochota k munificenci? Náklady na výdaje Svazu Národů byly pro běžný r. 1925 rozděleny na 923 jednotek, z nichž připadlo: na Anglii 88, na Francii 78, na Indii a Čínu po 65, na Itálii a Japonsko po 61, na Španělsko 40, na Československo, Brasilii a Uruguay po 35, na Rumunsko 29, království SHS. 26, na Polsko 26 atd. — Není radno ukazovat v cizině ochotného Čechoslováka, který na sebe dává nakládat a „ze slušnosti a ohledů“ mlčí. —av.

Ilustrovaný týdeník polské mládeže „Iskry“, vydávaný ve Warszawě, věnuje ve svém 39. čísle naší republice historicko-geografickou črtu. Těší nás vskutku zájem, který nám bratři Poláci věnují a myslíme, půjde-li vývoj takto dále, že se budou obě strany častovat přátelskými kritickými články, v nichž časem zmizí i ty chyby, s nimiž se tam setkáváme ještě dnes. —av.

V roce 1926 uspořádá náš Orel čsl. zájezd do Říma. Za tím účelem byl již vyslán do Říma dr. Tatzauer, aby jednal s příslušnými činiteli. Do přípravného výboru byli kooptováni: MUDr. Josef Moudrý, Ervín Schmid, A. Sázavská a Dr. Jan Michalský. — Závodní družstvo pro mezinárodní závod tělocvičný bude sestávat ze 12 bratří. —av.

Smlouva manželská mezi bolševiky. Jest jednoduchá po stránce právnícké formy i prakticky. Píše o tom „Ml'ody robotnik“, orgán křesťansko-demokratický. Text smlouvy jest tento: § 1. Já, Sergiusz Kowalev, zavazuji se vzíti si Annu Romanienko za ženu od r. 1924. — § 2. Já, Anna Romanienko, jsem ochotna být po dobu 3 let ženou výše uvedeného obyvatele. — § 3. Já, Kowalew, zavazuji se považovati Romanienko za ženu po dobu 3 let. — Ušlechtilé, že ano. —av.

Určování stáří stromů. Je stará zkušenost, že lidé, stromy pěstující, jako zahradníci a les-

níci aneb lidé, dřevo zpracující, jako stolaři a tesaři, dovedou velmi přesně udati stáří stromů, podle oněch koncentrických kruhů, které můžeme viděti na každém pařezu, na každém pni stromovém, je-li řezná plocha jenom trochu rovná. Odborníci tyto kruhy jmenují „léta“, a podle nich určují stáří stromů. Každý rok totiž přibude jeden kruh neboli „léto“. Kolik kruhů, tolik roků má strom. Přihlédneme-li poněkud blíže a pozorněji k těmto kruhům, zajisté nám neujde, že nezerou mezi některými „léty“ jsou širší, mezi některými zase hodně užší. Příčina jest velmi jednoduchá. V mokřém roku strom vytvořil širší „léto“, a v suchém roku užší. Z této okolnosti lze určit, jaké počasí bylo v onom roce, v němž toto „léto“ přirostlo. Na mnohých starých stromech v Kalifornii bylo tímto způsobem určeno počasí, jaké panovalo v jednotlivých rocích dávno před křižáckými výpravami. Rovněž byla těmito „léty“ ve stromech dokázána jedenáctiletá perioda skvrn slunečních. Každý jedenáctý rok jsou totiž „léta“ stromu poměrně úzká, poněvadž přirostla v roce suchém a horkém. Pak zase přijdou „léta“ hodně širší, která přirostla v rocích mokrých, jak to odpovídá dvanáctileté periodě skvrn slunečních. Není ani vyloučeno, že časem bude možno studiem „let“ zkamenělých stromů, uložených v útrobách zemských, určit povětrnostní poměry geologických dob dávno minulých. Leč „léta“ stromů mohou také dokázati i pohromy, kterými byla stížena krajina, ve které strom vyrostl. Tak v Americe porazili roku 1922 sošnu, 224 roků starou, která přečkala tři lesní požáry. Ohněm utrpěla sosna popáleniny, na popálených místech zůstaly hluboké jizvy, místo popálené odumřelo a překáželo vzrůstu do šířky. Strom byl přinucen růsti na opačné straně. Tím ovšem také bylo podmíněno tvoření nepravidelných „let“ čili ročních kruhů. Ale z těchto právě vypočetli odborníci, že první požár zasáhl sosnu před 178 roky, totiž r. 1744, druhý požár před 158 roky, tedy r. 1764, a třetí před 48 roky, tedy r. 1774. Tak věc na pohled nepatrná a malicherná může svým způsobem přispěti ke zjištění nebo k potvrzení důležitých událostí dávno minulých. —av.

Nový národ na Sibiři. Ruský badatel prot. B. N. Gorodkov, který se právě vrátil z cesty západní Sibiří, oznámil v Irkutsku, že se mu podařilo v povodí řeky Pury objeviti nový národ do této doby neznámý. Vzдор veškerému úsilí neobjevil však více, nežli pět rodů kmenů, v nichž napočítal dohromady 600 osob. Mistní samojedové nazývají tento národ „Pyan Ha Sovo“, což značí lesní lidi, kterýžto název jim přikládají proto, že tito žijí stále v lesích. Neznámý

nárůdek však ve vlastní řeči nazývá se „Nešen“, což značí muže. Jazyk nového národa liší se ode všech ostatních jazyků domorodců, kteří obývají západní Sibiř. Nešenové liší se i od svých nejbližších sousedů samojedů tím, že jejich pleť i vlasy jsou tmavé. Se svými sousedy neudrží žádných styků a pouze někteří zabývají se rybařením a lovem v hranicích malé oblasti, kterou považují za svou zemi. Samojedé, kteří jsou sousedy Nešenů, jsou uralsko-altajský národ příbuzný Finům. Tito bydlí v severní evropské Rusi na východě archangelské gubernie až za Ural k zálivu Chatangskému. Jméno jejich neznámá lidojedy, kteří by se sami pojídali, nýbrž pochází od loparského „Same adnem“. Jsou malé postavy, pleť žlutá, oči a vlasy černých a jejich lebka jest krátká. Proti tomu Nešenové mají i pleť tmavou.

—av.

Piš své paměti. Kdykoliv se potkáš s osobou, jejíž rozhovor si přeješ zachovat v paměti, vypiš neprodleně všechno, nač se můžeš z hovoru bezpečně pamatovati, do svého deníku, opatřeného dobrým rejstříkem. Nikdy nečiň si poznámek v něčí přítomnosti, leda že on sám na to naléhá. Zvykej svou paměť, aby nosila, co slyšíš, tak dlouho, než to budeš moci zachytiti černě na bílém. Nelituj času ztráveného v rozpomínání na slyšené nebo čtené, neboť vypsání samo vtiskne se v tvoji paměť a když zapomeneš, budeš je mítí pohotově k nahlédnutí.

Sděluj, co tě zajímá. Sděluj, co znáš, co jsi slyšel nebo viděl, co je zajímavé, užitečné nebo zábavné, tomu, kdo je ochoten tě vyslechnouti. Vypravování dobrých věcí jest dvakrát pozhlednější. Jest dobrodiním tomu, kdo je slyší, a ještě více tomu, kdo je vypravuje, neboť vyprávěním vtiskují se nesmazatelně do paměti.

Piš o všem. Dokud jsi mladým žurnalistou, snaž se psát o všem. Nemusíš znáti o vlastním předmětu svého populárního článku ničeho. Ale vyhledej znalce věci nebo jeho dílo, pouč se řádně o všem, co tě na předmětu zajímá a napiš to, tak, jakobys chtěl poučiti sebe. Píše-li o věci znalec, zapomíná často, že nepíše pro znalce. Nýbrž pro obecenstvo a myslí si, že mu nepotřebuje říkati detaily, jež jsou samozřejmy jemu nebo jeho kolegům, ale jsou naprosto neznámy průměrnému čtenáři. Doufám, že tyto nahodile napsané rady nejsou pro tě bez zajímavosti.

Měsíčník „The System“.

Nepřeceňuj svých sil. Nikdy nerozpoznáváš pod svým kotlem více ohně, nežli jest potřebí, aby vzniklou parou přiveden byl tvůj stroj k nejvyšší výkonnosti. Tato věta potřebuje výkladu. Co jmenuji parou, jest tvoje životní energie. Ohněm, který páru vyvozuje, může býti ctižádost, nespokojenost, náboženství, umění, lidumilnost, nebo kterýkoliv jiný motiv. Někteří lidé

tak dlouho a tak úchvatně zatápějí, až se kotel vespod propálí. Neustále a přes míru myslí na to, čeho chtějí dosíci, až se sami uvedou ve zmatek a zmaří na konec i energii, kterou tak chtěli v sobě vyvoditi.

Piš jasně a stručně. Píšeš-li pro tisk, řekni, co máš říci, tak jasně a tak stručně, jak jen možno. Všichni mladí žurnalisté upadají v mnohomluvnost. Nepošílej nijaké stati do listu, dokud jsi nepředstavíš, že jsi máš telegrafovat do Austrálie za sazbu 1000 Kč za jedno slovo, a dokud jsi nevyškrtl každé zbytečné slovo, abys ušetřil nákladu. Ovšem třeba, abys obraznosti své uložil další požadavek: pokutu desíti tisíc korun za to, kdyby depeše do Austrálie došla byla nesrozumitelná pro přílišné zhuštění.

Čti s tužkou v ruce. Kdykoliv čteš knihu, měj tužku v ruce a zlehka na okraj označuj místa, která si přeješ podržeti v paměti. Vytvoř si několik svých znamének: značka + zachytí místa, která si chceš v budoucnu zapamatovati k citování; otazníkem (?) označíš místa, o jejichž přesnosti nebo pravdivosti pochybuješ; znakem X vytkneš odstavec, který ti vnukl myšlenku samostatné práce. A tak podobně. Když jsi celé knihy takto přečetl, načrtni si na posledním prázdném listu vlastní rejstřík obsahu podle svých postranních poznámek. Tak budeš moci kdykoliv příště vyhledati poslední stránku knihy, najíti příslušnou stať na udané stránce a vypsati vše, co potřebuješ.

Rozlišuj dobré od zbytečného. Nežli odložíš noviny, až se sám sebe, co si z nich můžeš pamatovati zajímavého nebo důležitého do té míry, abys to mohl opakovati jasně a svým způsobem ve svých novinách svým čtenářům. Musíš proto noviny a časopisy nejen vyssátí, ale čísti je i přísně rozlišujícím okem, vycvičiti svoji paměť, aby sbírala a podržela toliko zprávy, které mohou zajímati okruh tvých čtenářů.

Založ si archiv výstřížků a výpisků. Důležité články, které tě zajímají, vystříhni z novin i brožur a srovnej si je, jak nejlépe dovedeš, v nějakém pořádku, buď abecedním nebo dle oboru zeměpisného, dějepisného, literárního, ale vždy tak, abys hledané rychle našel. Lépe učiníš, uchováš-li výstřížky volně ve velkých obálkách. Do knih je vlepováti se neosvědčilo. Naprosté dokonalosti ostatně nikdo nedocílí. Přestaň na praktickém, zběžném a pohotovém uspořádání, v němž můžeš v devíti případech z desíti přibližně položit ruku na ráz na to, co hledáš. Čeho nelze vystříhnouti, to opiš a výpisky zařaď mezi výstřížky. Havlíček zanechal bohaté sbírky takových zajímavých výpisků a výstřížků látek, které měly cenu pro jeho budoucí práce.

? ? HÁDANKY ? ?

ŘÍDÍ B. R.

Rozluštění hádanek z 2. čísla : Koníček: Buď čist sám, kritisuješ-li jiné. — Rebusy: 1. Užhorod, 2. rukavice. — Ráček: Suez, Zeus. — Spojenka: Liška, Eliška. — Vsuvka: ru-sal-ka. — Rebusy: 1. Město Soběslav. 2. Semiramís. — Roháček: Kamna, Asie, míč, ne, a. — Americká křížovka: 1. Čechy, Morava a Slezsko. 3. že, Ir, úl. 4. ke, pa, ba. 5. kára, atlas, rubín. A: čížek, D: yachta, F: osika, reť, Ch: Úpa, I: atlas, M: Elmar, Q: Orion. — Dělenka: sud, líce, sudlice. — Číselka: hrad, král, hra, hora, Hedva, dcera, vor, rov, cedr, rada, Krok, Volha, val, válka, lov, ovce, korál, korec, dar, rok, larva, role, Hradec Králové. — Křížovka: 1. Bohuslav, 2. o, Anam, 3. la, an, v, s, 4. Ela, Bál, 5. sok, Adda, 6. le, ke, an, 7. a, sele, 8. Vavřinec. A: Boleslav, B: o, aloe, a, C: ha, ak, sv., D: Una, keř, E: San, Eli, F: l, m, ba, en. G: a, vada, H: vyslanec. — Rebus: Ústřice, — Roháček: topol, Oran, pas, on. l. — Přesmyčky: 1. Česká lípa. 2. Karlovy Vary. — Výpustka: Lužnice, Lužice, lžíce, líce. — Zvratka: Cín, nic.

Nejlepší rozluštění z 1. čísla poslali J. Malý z Prahy a J. Pokorný z Kyjova, pak A. Fabík z Milotic. Prvním dvěma budou poslány odměny. Rozluštění z 2. čísla neposlal včas nikdo.

Doplňovačka s taj.

— f F —

+	s .	jméno
+	s	země
+	s .	země
+	o	jméno
+	s .	země
+	y	země
+	r	ryba

Rebusy s dvojím řešením.

Svoboda.

1.

K J K

2.

RJ K

Doplňovačka s taj.

L. K.

+	f jméno
+	a město
+	t země
+	a. poloostrov
+	s jméno
+	o. země

Číselka.

B. R.

Bohatý kupec ze 123456571237287593 vydal se na cestu kolem světa. Nejdříve zajel přes 234759 do 6436593 k příbuzným. Pak se mu ukázala 5124393, 64759 a 7813 zůstaly za ním. Minul metropolí německou a uzřel 512459, jehož starobylé jméno 4373. Vstoupil na loď a po dvoudenní plavbě objevila se mu 6481283783. Navštívil tam přítele z mládí, odplul do Ameriky. Z lodi vystoupil až v městě 522393 a takem dojel do 2545723. Po týdenním pobytu u 5723483 pusl se přes město 637131 a řeku 34637131 do „Friska“, odkud odplul k Asii. Po dlouhé plavbě objevila se 51363. Kupec navštívil ještě 68525 a 25685, užil sibiřské dráhy a přes 1343259 a 451259, kde smluvil výhodnou koupi, vrátil se domů.

Roháček.

M. Kebrdle.

a a a a a á část nohy.
l l e e n řeka
n o o k ?
o f o. žena
v v předložka
v předložka

Americká křížovka.

F. F.

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

- věc nejmodernější (budiž jí zdar!)
 - plaz, souhlas;
 - zvolání při údivu, řím. peníz.
 - význačné místo na zeměkouli.
 - předložka, zájmeno.
 - ruská řeka, název filmu.
 - karta, část hlavy.
 - sklizení luk
- A: židovský král.
B: místo blažených, dávk.
C: latinská předložka, lat. záporka.
D: hlavní chrám.
E: hlas osla, část celku.
F: zájmeno, příslovce.
G: rostlina.

Presmyčka.

-f F-

Celá vydra. S.

Královská procházka.

Bogdanovský.

Pro	tak	mně			ku.	hou	N.
mi	to	há	dra	tič	ma	J.	dra
lá	má	ka,	je	přec	ji	val,	tu
ma	tič	že	ku,	tak	bych	mi	lo
chu	je	lič	uz	lič	ma	zá	snad
tak	dič	že	ká,		na	la	svá
ká	šf	ob	lá		svém	val	by
chud	A	než	srd	zek,	cho	by	co
snad	by	kdy		přec	kdy	A	ob
by	la		bych	ji		rá	zek.

Koníček.

B, mol — Křížovi.

orám,	něčí	má	V.	něčí	mi	je
sfrast	celé.	vlá	ti,	mo	la	li, je
je	je	dek.	jen	kdo	Slá	dá pole
je		čím,		fa	sklí	vo
já	má	těle,	Ne,	mé	ně	kaž
síla.	mo	fa,	jsou	jsou	mé	mí
cha		ty,	jsou	ti.	Něčí	ruce, jsou
jsou	něčí	Něčí	ci	mé	má,	dě jsou

JITRO

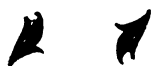
O B S A H

ROČNÍK
VII.

K. C. Klement: K světu. Vlastimil
Dorazil: Vánoční pozdrav. Talanda
Vzpomínka na Karla Dostala Lutinova. F.
Křížek: Pohádka. V. Kuber: Noc
noční. Jar. Pokorný: Tak mnohdy
M. Volessk: Zklamání. Vlad. Kaně
Před půlnoční. M. Pokorná: Sve-
matince. V. Korytný: Rozpomíná
O. Svozil: Za zemřelým J. Baarem.
H. Hanáček: V boji. Miloslav
Pavlík: Nově objevený prvek. Al.
Havel: Pravda Janu Nepomuckém.
Lad. Fajoun: Komedianti. Miloslav
Svoboda: Zima je tady. Rozhledy:
povšechný.

ČÍSLO
4.

V PRAZE V PROSINCI 1925.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace Praha II., Panská 1. — Telefon 8935|IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Administrační: Vykonali jsme agítaci, jakou jsme vzhledem k pozdní době, kdy jsme mohli s ní začít, vykonat mohli. A úspěch máme dobrý. Dnes se Jitro fiskne v 5500 exemplářích a odběratelů máme 5000. Chtěli bychom však vyslat ještě těch i zbývajících 500 hlasatelů našich zásad a plánů a tu voláme k Vám, drazí přátelé, pomozte. Máme zprávy, že Jitro uspokojuje, jistě Vám je milým, jistě na ně čekáte. Chceme učinit Jitro soběstačným a Vy, drazí přátelé, jistě též. Sedni každý a oznam nám osoby, které by se jistě odběrateli staly. Pohni k tomu svoje okolí studentské i nestudentské. Poslouží ti to, neb tím šíříš též zájem o sebe. A dáváš tím již své organizaci daň, kterou od tebe přímo či nepřímo Mikulášským darem požaduje. Jen odvážným štěstí přeje. —av.

Redakce nepřijala: Vlad. Kaněra Něco v příštím čísle. — J. Kostelecký: Snažte se příště udržeti počet slabik ve verši stejný. — Josorg: Básně je třeba ještě upravit. Pokuste se znovu. — Viktor Etis: „Zimní procházka“ bude uveřejněna příště. — J. Kebrle: Děj je časový, jenže schází vhodný styl. Pokuste se znovu a zašlete nám. — Podhorský: Ač příspěvek Váš formou i myšlenkou vyniká, vadí. „Jitru“ jeho pessimistická alegorie. Doufám, že nezapomenete nadále s jinými příspěvky jako dosud. — Bohuš Nerad: Přišlo již po uzávěrce „Jitra“. Zašlete jinou věc. — Jaroslav Verián: Poslední příspěvky jsou přístupnější, ale ještě dosti nejasné pro naše čtenářstvo. Zašlete podle toho jiné. — Korytný: Přání Vašemu bylo na obě strany vyhověno. Čiňte se jen dále i ona druhá osoba. — Jevjak: Přišlo již po uzávěrce. Pozor příště na rýmy a počet slabik ve strofách. — Ant. Gnepský: Pište jen po jedné straně listu a čitelně. Námět je vhodný celkem. — Pacovský: Přílišná melancholie. Pište nám podobně jako minule nebo něco jiného. — Jos. Gros: Dbejte více rýmu a počtu slabik. Zašlete jiné příspěvky a získávejte ony přispívatele, jak slibujete.

Zprávy redakční. ThC. Jaroslavu Šumšalovi: Vaše sdělení i přání bereme s povděkem na vědomí. Máme radost z toho, že Váš bohoslovecký (olomoucký) literární kroužek bude horlivě dopisovat do „Jitra“ Bylo-li dříve přátelství úzké, totéž je i naší tužbou. Všichni přece máme jeden společný cíl kulturní a náboženský. — Uzávěrka „Jitra“ je 15. každého měsíce. Do té doby nechť se zasílají veškeré příspěvky a zprávy.

Vlast. Dorazil.

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V PROSINCI 1925.

ČÍSLO 4.

K. C. Klement:

K světlu.

Sychravé jitro. Den se ještě neprobudil a tma noci nepominula zcela. Jdeš do chrámu. Chrám je místem zvláštním. Působí velebně dojemným způsobem na duši každého, kdo do něj vchází, a duše toho, jenž zapomíná na Boha a v hříchu se od něho vzdaluje, necítí se tam volná a tíha svědomí gravituje vždy k otevřeným dveřím. Kdo ale miluje Boha, usedá tam jako ptáče ve svém hnízdě a je mu tam dobře. Klid a mír, tichá slast, nikde jinde nepoznaná, jako rosa do květu se snáší v duši uštvanou nocí i dnem.

V tichu svatyně hoří lampa. Před oltářem plá rudým světlem. Závěsů v šeru ani nepozoruješ a zdá se ti, že plamen se kolébá bez podpor ve vzduchu. Dnem i nocí hoří oheň, živý čistým olejem, který dodal modravý plod olivy, dozrálý na jižním slunci. Slunce živilo olivu a oliva zas živí plamen ohně. Vše na světě žije a dýchá světlem. A toto světlo rubínové lampy, které říkáme věčná, hoří před stánkem, ve kterém přebývá Světlo světél, Světlo ze Světla a Bůh z Boha.

Klekáš a modlíš se. Doufám totiž, že ještě dovedeš zlomit koleno před svatostánkem, před kterým živé světlo hlásá tajemnou přítomnost živého Boha. Zvon se rozhoupává na zvonici, aby svolal věřící. Slyšíš jeho kovový úder. Zvony často mluví v církvi. I v pátek o třetí hodině. Jen málo je těch, kdož slyší. Zvon dozněl a otvírají se dveře sakristie. Přichází bledý hošík v ministrantské komži, veselé, rudé barvy. Jde k lampě, k té, kteréž říkáme věčná, stahuje ji níže a zapaluje (neboť takový jest liturgický předpis) rozžehadlo. Z jednoho světla jakoby se ve tmě zrodilo druhé, stejně jasné a zářící a svítící v ranní tmě blízko oltáře. A toto světlo se pohybuje v dětské ruce k oltáři v apsidě chrámu a tam se rozžihá světlo jiné, a třetí a čtvrté a již šest světél hoří v řadě kolem velikého kovového kříže, kterýž svítí zlatem jako sedmý svícen tělem Ukřižovaného. Vzpomínáš si na slova Zjevení (Jan I. 12.) ... »když jsem se obrátil, uzřel jsem sedm svíců zlatých a uprostřed svíců kohosi, jenž byl podoben Synu Člověka, oblečen v řízu a opásán na prsou pásem zlatým...« Pravda, oltář je místem zjevení, kde uprostřed sedmi svíců zjevuje se Beránek s bokem otevřeným, z něhož prýští ve mši krev do kalichů duší...

Hořící svíce na oltáři. Ty, který se modlíš a díváš se na oltář, zda rozumíš mluvě, kterou hovoří planoucí svíce? Je zhotovena z čistého zlatého vosku panenské včely, která v slunci tkala tajemné síly květů, které rozkvetly v slunci. Zas světlo se tu mísí a střídá v tajemném pronikání. A v lůně úlu, v tichu a mlčení slévala se zlatitá hmota vosku v pevný tvar, který přešel na oltář jako svíce. Zda jsi se kdy nad tím zamyslel, když jsi se díval snad již tisíckrát v životě na řady svíců, které zdobí oltáře a které době oslnivé elektriky zdají se snad býti zbytečnými. A tato vosková svíce

mluví a v mlčenlivém symbolu či jinotaji otvírá ti průhled až do nebeských končin, vede tvoji mysl až do začátků Evangelia a zdá se, jakoby mluvila: »Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí ve tmách.« »Dokud máte světlo, věřte ve světlo, abyste byli účastni světla.« »Kdo chodí ve tmě, neví, kam jde.« A toto vše mluvil Kristus, který je obětí, oltářem, svící, slovem, knihou a evangeliem. A jej a jenom jej nám připomíná hořící svíce na oltáři při svaté mši, a o něm k nám mluví.

»Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dšete spravedlivého... Otevři se země a vydej nám Spasitele...« Tak se zpívá, když začala rorátní mše. Lid zpívá. V písni se modlí o Něm a k Němu. Budeme slavit vánoce. Svátky narození světla. Na našich oltářích se rozhoří v rukách kněze při Proměnění. »Oheň jsem přišel vrhnout na svět a co chci jiného, než aby hořel...?«

Buď ministrantem oltáře svého srdce. Vztáhni ruku k věčné lampě, planoucí na oltářích a zažehni světlo. Rozmnož plamenem svého srdce hořící ohně. Ať v sedmi světlech darů Svatého Ducha i ve svatostánku tvého srdce se zjeví Beránek — Kristus ve Svátosti. Zpívej Rorate a slav vánoce... Rozumíš?

Vlastimil Doražil:

Vánoční pozdrav.

Ó, vánoce, vy chvíle černé,
vy světla třpytná v chmurném ročním běhu,
k vám čilé mládí, vše, co stárne,
ten lid náš prostý sladkou chová něhu.

Ó, kolik tepla, štěstí sálá
z té poesie rajských hymen v chrámu,
jž tvorem vzdávána je chvála
v tak láskyplném melodramu.

Ó, kolik srdcí vděčí Bohu,
že laskavě se v lidská snížil hoře,
svou podal ruku štědrou znovu
a zářit kázal nebeské své zoře.

Dál vod'te světy rok po roce,
vy, harmonie ladné, k Betlehému.
Dík vzdejte vřelý Bohu zrozenému.
Ó, vítejte nám vždy, vánoce!

Talanda:

Vzpomínka na Karla Dostála Lutinova.

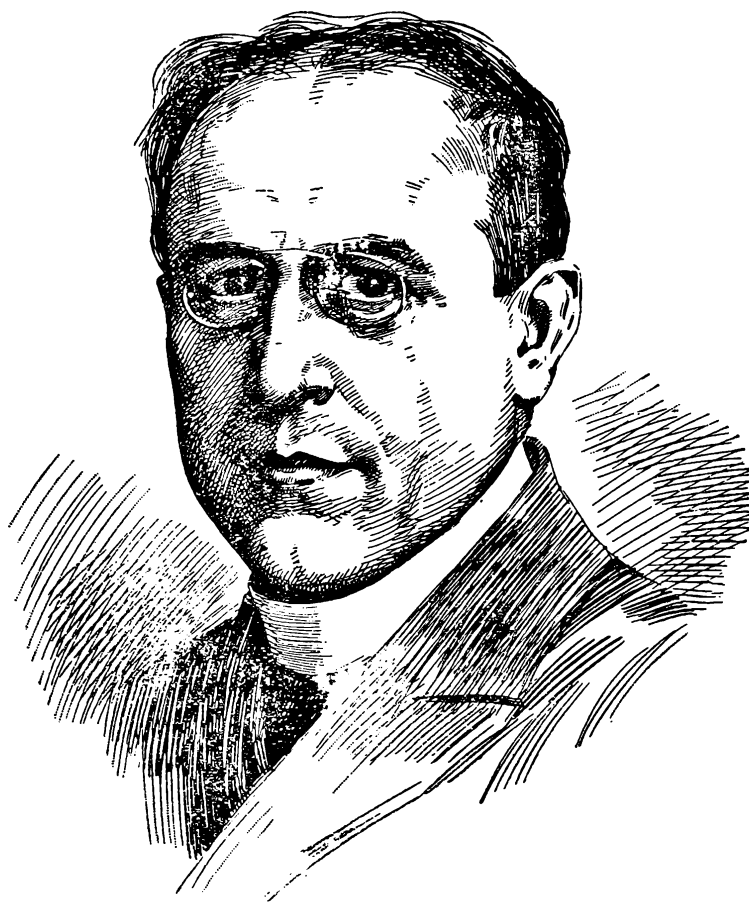
Snad málokteré město má tak krásný hřbitov, jako je v Prostějově. A obyvatelé Prostějova si ho vskutku váží. V každé době najdete na hřbitově návštěvníky. Avšak jedno místo je zvláště čteně navštěvováno. Sejdeme s hlavní aleje a v malé chvilce ocitáme se u hrobu, který je označen pěkným, nedokončeným však dosud pomníkem. Pomník, zakončený lyrou, nad kterou pne se pozlacený křížek, poučuje nás, že tu leží spisovatel Karel Dostál Lutinov, farář prostějovský a básník, * 22. září L. P. 1874 a † dne 29. listopadu 1923. Vždy nalezneme někoho u jeho hrobu.

Přicházejí přátelé i nepřátelé.

Zadumaní, hlavu stisknutou v rukou, stojí tu jako mramorové sochy před hrobem. Hlavou víří množství myšlenek a vzpomínek na toho, jehož život byl boj. Odešel zne-
nadání, nerozloučiv se s nimi, a proto přicházejí sami k hrobu jeho. Neradi a po dlouhé

době loučí se dlouhým pohledem s místem, kde spí tichý sen ten, kterýž rozněcoval jim v duši plamen idealismu a připravoval je k těžkému životnímu boji. Jejich duše splývá s nitrem jeho.

A mnohdy spatříme u hrobu Lutinova i jeho bývalé nepřátele. Hlava jejich se sklání, neboť těžce a neprávem mu leckdy ubližovali. Teprve nyní vidí, jak vznešené byly jeho cíle a jak nicotné jejich nepřátelství. Rádi by mu dnes podali přátelskou ruku ke společné práci. Ale marně. Je pozdě. Smutní odcházejí a z nepřátel stávají se nešťádky ctitelé básníkovi. Jediné smrt spojí nás všechny.

V nízkém domku na náměstí Petřském v Prostějově narodil se Karel Dostál-Lutinov 22. září r. 1871. Otec jeho byl řemeslníkem. V Prostějově vychodil obecnou školu. Gymnasium studoval v Kroměříži a po maturě theologii v Olomouci. Po dokončených studiích byl poslán r. 1894 do Wiesenburgu za kooperatora. Po roce byl přeložen jako duchovní správce polepšovny do Nového Jičína. V Novém Jičíně působil 10 let. R. 1904 byl zvolen obecním výborem prostějovským za faráře. V Prostějově působil až do své smrti, dne 29. listopadu 1923.

K. D. Lutínov byl v první řadě vzorným knězem a pečlivým pastýřem svěřeného mu stáda. Idea cyrilo-metodějská byla mu cílem. Bojoval proti každému, kdo jakýmkoliv způsobem ničil víru cyrilo-metodějskou. Kdo nešel s ním, byl jeho nepřítelem. Byl hotov bojovati s ním až do poslední kapky krve. Známá jest jeho péče o farní chrám prostějovský, kterýž se stal uměleckou pokladnou, ve kteréž ukládali díla svá: Bílek, Koehler, Vlčková, Major, Braunerová atd. Vzpomeňme jenom Bílkovy »Křížové cesty« a »Reliefu sv. Václava«. Tím však nebyla energie Lutínovova vyčerpána. Lutínov je též vynikajícím českým básníkem. Jeho snahou bylo dokázati, že katolicismus není mrtvým,

zkostnatělým tělem, ale že je studnicí živou, z které mohou býti čerpány vzácné náměty k vytvoření uměleckých děl kladných hodnot. Spolu se Sigismundem Bouškou založili v Novém Jičíně r. 1896 »Katolickou Modernu«. Snahou »Katol. Moderny« bylo to, co vyjádřil Lutínov sám na schůzi velehradské slovy: »Ideálem Katolické Moderny bylo pracovati k tomu, aby katolická myšlenka stala se opět vůdčí myšlenkou naší kultury.«

Orgánem »Katolické Moderny« byl »Nový Život«. Prvé číslo vyšlo 1. ledna 1896. V roce 1926 bude se tedy vzpomínati třicátého výročí. »Nový Život« se stal kolébkou obrození české katolické literatury. Kolem něho soustředil se kruh vynikajících básníků a umělců. Vzpomeňme jen Julia Zeyera, Otakara Březiny, sochaře Fr. Bílka, malířky Zdeňky Braunerové, Felixe Jeneweina, Koehlera, nedávno zemřelého chodského spisovatele Baara, pak Kuldy, Boušky atd. »Nový Život« vycházel až do roku 1907. Po jeho stopách kráčí konservativnější »Archa«. K literární činnosti Lutínovově patří básnické essaye, kritiky a feuilletony. Známá jsou díla: Sedmikrásky (1895), Potulný zpěvák (1902), Kvítka sv. Františka, Orlům napsal »Orlí fanfáry« (1913), Osudy (též roku), Šlehy a něhy, Duch Německa, Písň Tvorů. V letech 1921—22 redigoval v Prostějově vycházející »Mladý Máj«. Velice pěknou práci dramatickou z pohádkového prostředí je »Popeluška«, dávaná v Prostějově (připravuje se letos po osmé), v Olomouci, Přerově, Kroměříži a v Brně všude s pěkným úspěchem. Jako mnohé jiné básničky stihl ho smutný osud. Za svého života byl často nespravedlivě přezírán. To ho bolelo. Avšak utěšoval se nadějí, že v budoucnu budou pochopeny cíle jeho snah. Proto pln naděje volá:

»Hrst lidí přec mne ctí a chápe —
a v srdci klid — toť věru dost —
Nechť Theristus se na mne sápe,
můj úkol vyřkne budoucnost.«

Vedle činnosti literární věnoval se Lutínov životu spolkovému — politickému. Jest litovati, že právě tato dráha sváděla mnohdy nadějného básníka od skvěle začaté dráhy literární. Všiml si otázek náboženských a záhy poznal, že je nutno, aby se lid sdružoval v katolické spolky. V Prostějově založil celou řadu spolků, které značně přispěly ke zmohutnění katolického života. Založil též S. S. S., kteréž mělo v něm vždy čilého rádce a velkého přítele studentských snah. Na schůzích katolického studentstva, zvláště po převratě, byl slavnostním řečníkem. Vydal několik ročníků Studentského kalendáře »Student«. Protivníkům se nebál, neboť byl přesvědčen, že bojuje za svatou věc. Proto volá v básni »Autoportrait«:

»Má tvář je tvrdá — kamenná,
zda víte, co to znamená?
Má tvář je štítem v dešti střel,
jímž provází mne nepřítel.«

Práce jeho v životě spolkovém nezáležela jen ve funkci, nýbrž všechny povinnosti plnil co nejsvědomitěji. Neznal námahy a ztráty času.

Lutínov je zakladatelem Orelstva a jeho pěvcem. »Chci mítí Orly moderními rytíři!« volá a shromažďuje pod standartu prostějovské Jednoty orelské první pracovníky. Jeho zásluhou je, že dnes Orelstvo je mocnou složkou katolického tábora. Snad nikdo mimo Prostějováky neví, s jakou dětinskou přímo radostí těšil se na orelský slet. Jak sháněl a z vlastních prostředků hradil cestu těm, kteří pro finanční potíže nemohli jeti. Vzpomínám si, jak radostně a zároveň mocně pohnut, se slzami v očích zpíval s námi vlastní píseň: »Hoj, Orli, mocnou perutí!«, když vjížděli jsme 15. srpna 1922 do brněnského nádraží. To jsou dojmy nezapomenutelné. Tehdy jsem úplně pochopil, kdo je to — Lutínov.

Ale vše marno. 13. září napsal labutí píseň, poslední svou báseň, »Finis«, která tak mocně otřásá duší každého upřímného přítele:

»Až bude třeba odejít,
pak odejdeme.
Na pozemský svůj byt a štít se ohlédneme
a zanecháme plný stůj svých snů a plánů
— — —
A všechno lidské hemžení
se bude malým zdát,
až zjeví se nám v záření
sám Boží majestát.«

A den 29. listopad r. 1923 přinesl nám smutnou, nečekanou zprávu: »Lutinov mrtev!« Co tragiky, co bohu a nevysvětlitelných otázek v těchto dvou slovech — — —

Letos na Dušičky stáli jsme u jeho hrobu. Přátelé i bývalí nepřátelé. Tam bezvěrec, který způsobil zemřelému mnohou trpkou chvilku, tupě hledí na množství květín a svíc a kdož ví, jaké myšlenky táhnou jeho hlavou. Vedle něho představitelka »Popelušky« vzpomíná na autora divadla, které připravilo jí tak mnohé radostné chvíle mládí a slzy jí tekou po tváři. Tam zase kněz modlí se za svého bratra. Různé druhy lidí stojí tu v hlubokém mlčení, avšak všem táhne hlavou myšlenka, že vzpomínka na Lutinova nevymizí nám z mysli nikdy.

Kdykoliv si vzpomenu na Lutinova, vždy vybaví se mi v mysli bílá silnice žešovská za Prostějovem a velké, staleté topoly jako lem její. V dálce nad hřbitovní zdí stkví se malý, pozlacený křížek, který ukazuje kolemjdoucím, že tam za ní leží srdce drahého našeho Karla Dostála Lutinova. A v duši zní mi slova:

Hřbitove, hřbitove — zahrado zelená —
do tebe padají — drahá nám semena.

F r. K ř í ž e k:

Pohádka.

Byl jeden dóm, veliký, a varhany v něm stály. Byly ony na káru, až tam vzadu — docela. Každému přec známo, kde kůr v chrámu bývá. Pilíře je nesly. Jejich krásný zvuk každyčkého jímál, že se dal k slzám pohnouti, pak bolestně dumal. Zas tak jednou z večera krásně, krásně hrály. Ztichlý byl již celý chrám; a přec na ně hráli. Šero již se ploužilo všemi kouty dómu a stíny psaly básně; od hora až dolů.

Klika skřípla, vrata vrzla, chlad se vernal dovnitř. Postava tu klekla na kamennou dlažbu. Pusto v srdci, pusto v duši, pusto v žití, pusto v chrámu, pusto venku, pusto všude. Nejlépe se modlí za těch dlouhých šeření se v těch gotických dómech, kdy se světci divně tváří, kdy obludy a lijány splétají se v divné směsi, fantastické tvary.

Varhany zas hrály plno; triumfálně znějí. Právě tak, jak vítávají o Hodu Božím biskupa. Hrály, hrály, hrály dlouho. Poslouchá jak ve vytržení bídna zemská duše. Slyší tóny slavně znící, jak když slavnostní fanfáry hráli lidé, troubí. Po té harmonické vřavě jde lyrická vložka. »Vox coeleste« prostorami se překrásně nese. Jásá, jásá... Nebeská to hudba. Po ní přišla dissonance. Vášnivá je. Šílené má tempo. Mocná je jak bouře v mladých, žhavých nadrech. To se šklebí d'asi do těch varhan, rvou, píšťaly na ně vřeští, na tympány pekel bijí (hudebníci všech podsvětí na koncert se právě sešli, jak v hudební síni pekel). Znáte přece jistě všichni tu pekelnou hudbu. Každý již ji jistě cítil. Pak přechází v modulace. Praeludium vážní. Hraje, hraje... Chorály již znějí, jež vždy zaznívají u všech konců. Elegické, táhlé tóny. Kolatury divně skáčí; ustávají v pohřebních žalmech a varhany přestávají. Tak to bývá každého dne. Táž píseň je denně hrána v nesčíslných variantech.

Až přijdete v ono město, zeptejte se varhaníka, co na dómě hraje, co to hraje, proč to hraje. Řekne vám, co řekl mnohým, a co i mně řekl: »Lidských věků celičký běh já hraji; to zmatení, kolotání, chvat a vášně nás všech; do jednoho. Ty varhany tam na dómě, víte, co jsou ony? — — — Duše je to, nesmrtelná nás všech lidských tvorů!«

V. K u b e r a:

Noc vánoční

Noc tichá, krásná, přesvatá,
noc narození Páně,
noc štědrá, Láskou bohatá,
noc jasnící všech skráně.

Noc slávy Boha, andělská,
noc dobré vůle lidu,
noc divotvorná, nebeská,
noc radosti a klidu.

Noc sněhem bílým posetá,
noc hvězd se stkvoucích záře.
Noc tato Spásou prokvétá —
noc hřející všech tváře.

Nocí tou hlahol tiše zní.
Toť Boží hod — noc vánoční.

J a r. P o k o r n ý:

Tak mnohdy

Tak mnohdy člověk v hrudi skryje,
co nikdy nezví svět,
tak mnohdy jizva srdce kryje,
ač slzí nevidět.

Tak mnohdy řeknem chladně: S Bohem,
ač krok nás pudí zpět;
a žijeme dále v žalu mnohém
a zatínáme ret.

Tak mnohdy úsměv vynutíme,
ač v hrudi spí nám žal
a smíchem toho provázíme,
jenž by nám štěstí vzal.

A teprv, když jsme s duší sami,
k nám pravdy mluví cit.
Svět venku zůstal s všemi klamy,
dál s námi nechtěl jít. — — —

M. V o l e s k á:

Zklamání.

Od první konference v sekundě se přestal Karel těšiti na vánoce, protože dobře věděl, že za napomínání v němčině Ježíšek naděluje nanejvýše nějaké šaty, punčochy nebo vůbec něco, co by dostal i bez předchozího umístění pod stromečkem. Nepozoroval, že tatínek do vánoc stále nezapomínal na nešťastnou konferenci. Vzali mu i naději na sánky, které měl už dávno slíbeny a pro něž na sebe rozhněval i obě sestry, kteréž se rovněž těšily na sánkování. Zvláště starší, Máňa, se zlobila a každý večer alespoň hodinu s ním dělala němčinu a frančtinu a ještě mu vždy připomněla: »Vidiš, kdybych mohla chodit sánkovat, neděla bych tě tolik.«

A tak slyšel jen stále napomínání, že se ani neodvážil pronést přání, jak rád by měl dynamo, parník, parní stroj, jež ho zajímaly nejvíce ze všech hraček ve výkladech u Bergmanů a Hýblů. Netěšil se na vánoce a přece přišly tak rychle po konferenci, dříve, mnohem dříve, než si přál. Už byl doma stromek, peklo se cukroví a vánočky, ale Karel chodil nějak schlíple mezi těmi přípravami. Hned první den napsal úlohy, přerovnal podle každodenního zvyku figurky svého betlema a pak se vydal na obchůzku po hračkářských obchodech, aby se potěšil třeba jen pohledem na věci, z nichž mu aspoň parní stroj mohl říkati: pane, kdyby, kdyby... Proč jenom je ta první konference tak krátce před sv. Mikulášem a před vánoce?

Doma chodil z pokoje do kuchyně a zas do druhého pokoje, kde sestry strojily stromek a zpívaly při tom koledy, a vyzvídal, jestli se snad nestal přece nějaký zázrak a Ježíšek mu něco nepřipravil pod stromeček. Přímou se pláti nechtěl, protože věděl, že by se mu vysmály, proto začal lstivě: »Víš, Lidko, já vím, co asi dostaneš ty a Máňa, a'e moc se těšit nemusíte.«

Sestry však zpívaly dále, neboť dobře rozuměly diplomatické řeči zvědavého bratříčka.

»Co já dostanu, to už také vím — a dávno.«

Na tuto lež se chytila Lidka a zasmála se: »Kdybys nemluvil, teprve včera to maminka kupovala.«

Karlovi zatím stačila jistota, že aspoň »něco« dostane. Jenom se ještě dovědět, co to je.

»Kdybych aspoň věděl, kolik ta věc stojí,« zamyslel se nahlas, a Máňa, která si umínala trochu ho pozlobit, řekla podle pravdy: »Sedmdesát korun.«

»Opravdu?« nedůvěřoval Karel, »to jistě není pravda. Parní stroj u Bergmanů stojí jen třicet pět korun, dynamo šedesát dva korun a trochu větší dynamo u Hýblů sedmdesát osm korun«. Vzpomíná na ceny všech hraček, jež viděl, ale nemůže si vzpomenouti na nic, co by stálo rovných sedmdesát korun. Jde tedy do kuchyně zchytra na maminku: »No, mami, vy jste se nechali krásně napálit. To dynamo stojí jen šedesát dva, a ne sedmdesát korun.« Maminka nechápe nic z toho, co Karel povídá, ale už je zde Máňa a vysvětluje, že Karel nechce věřit, že dostane dárek za sedmdesát korun. Maminka přisvědčí. A mamince Karel věří.

»A pohybuje se ta věc?«

»Teď ne, ale bude běhat,« směje se Máňa.

»Tak je to parní stroj. Kolik má plamínků?«

»Dva plamínky budou pod tou věcí, ale také hodně tma,« škádlí ho Lidka a hned vážně dodává: »Také lítat bude.«

»To by mohl být aeroplan?« hádá Karel.

»I na vodě může plavat,« prozrazuje Máňa další vlastnost záhadného předmětu.

»Pak je to jistě hydroplan,« jásá nadějný budoucí inženýr, avšak hned nadšení chladne, že snad přece není možné, aby tatínek zapomněl na jeho úspěchy v němčině a pochybuje: »Vy si ze mne jistě děláte dobrý den a nic za sedmdesát korun nedostanu.«

»Víc ti říci nemohu, ale určitě něco za sedmdesát korun dostaneš,« vyvrací jeho pochybnosti maminka. Ta přece mluví pravdu. To už Karel pozná, když něco slibuje, co nemíní splnit.

Škoda, že je tak dlouho do večera!

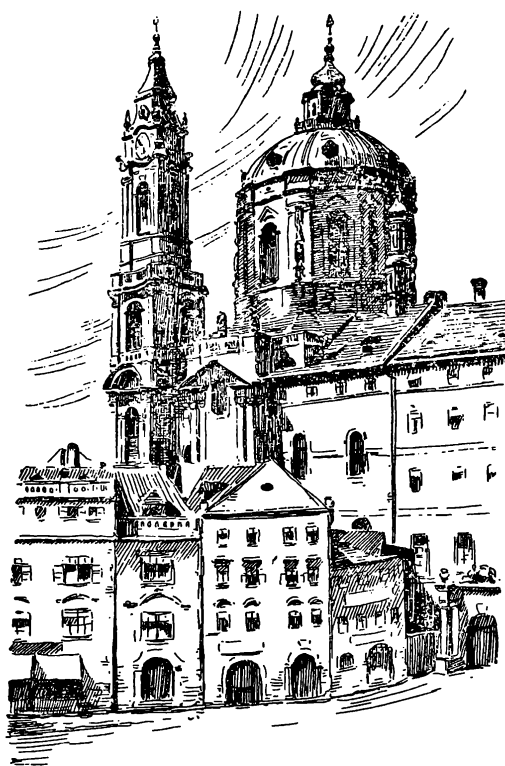
Odpoledne jakž takž uběhlo ve spolkové místnosti při zkoušce na dětskou besídku, a tak se přece dočkal večere. Než nikomu tentokrát příliš nechutnalo. Na Karlově tváři bylo vidět směr různých citů, očekávání, radostné naděje a zase pochybnosti — a ostatním ho bylo teď najednou přece trochu líto. Nejvíce mamince, že bude mít její mazlíček zkaženou radost z nejkrásnějšího večera v roce. Však i sestry, ač ještě v poledne myslely, že mu neuškodí, když bude takto potrestán za svoji nedbalost, teď cítily, že je škoda, nebudou-li mít všichni v takový večer nezkalené radosti.

Hned po modlitbě Karel spěchal ke stromku, aby rozbalil a vyzkoušel rychle svůj stroj. Našel tam krabici se svým jménem. Roztrhl obal, otevřel ji a hned zase odložil

stranou a hledal dále. Leč nenalezl parního stroje, ani dynama, ani aeroplanu. K prvé krabici se už nevrátil. Takových věcí za sedmdesát korun nechtěl. K čemu potřeboval černé, kožíškové čepice, když jeho šedá, odřená byla ještě dávno dobrá? A do jeho šedých očí se mu draly slzy, které se marně snažil ukryti. Nebylo mu jen líto, že nedostal předmětu, na který se celý den tolik těšil. Zlobil se sám na sebe, že si ze sebe nechal dělati dobrý den.

To nebyl Štědrý večer, na který se těší všichni celý rok. Nikomu se ani do zpívání koled nechtělo a Lidka s Máňou nechaly brzy i obvyklého štědrovečerního čarování. Karel šel pak ihned spat. V posteli však ještě dlouho plakal. Když se šla na něho maminka před odchodem na půlnoční podívat, viděla na jeho tvářích stopy pláče. Ve dvanácti letech je přece ještě dovoleno plakat, když se najde pod stromečkem místo parního stroje — beranice.

Letos se tolik těším na Štědrý večer, že uvidím zase po půl roce svůj domov. Nezkazí ho, Karle, zase nějaké napomínání z němčiny? Doufám, že tentokráte nikoliv.

Chrám sv. Mikuláše v Praze-III., na Malé Straně.

Vlad. Kaněra:

Před půlnoční.

Nebe plné hvězd.

Sníh pokryl širý kraj a zával známou stezku. Do polí rudě září světla z oken. Vůkol hluboké ticho — — —

Vtom slyš! — Hlas zvonů se nese velebně svatým klidem. Hrdě zní řeč toho velkého zvonu na kostelní věž. Střásá se rtů kovových mocnou, snivou melodií vánoční

poesie do duší, do srdcí lidem. A ten menší jak se veselí, jak švitoří a jak letí píseň jeho za hlasem zvonu velkého. Jako dvě duše ubírají se mezi nás, aby lid připravily na onen svátostný okamžik, kdy památkou vzejde světu Světlo, kdy v jesle sníží se ten, jenž Mocný a jehož jméno svaté.

Zvuky zvonů pojí se s ohlasem duší našich a ozvěna jich budí něžné akordy v srdci dumajícím.

A hlas zvonů táhne nad poli, lesy a zvěstuje, že blíží se chvíle, kdy nám, nám narodí se. — — —

Záváté cesty oživují.

Tam jde jeden, zde dva, za nimi jeden a potom již nepřetržitý řetěz postav ubírá se tmou ke kostelu, kde svítí věčné světlo. Přední si osvětlují cestu, aby nezapadli. Jejich kroky vedou tam, kde připomenou si zrození Toho, jenž Bohem je a člověkem. Oči všech se zajiskří, mysl se naplní echem čarovné, svaté noci, slza radosti blýskne v zraku a rty se usmějí. A úsměv uvítá Toho, jenž se za nás obětuje. — — —

Zvony znějí — — —

Umlknou a klenbou chrámovou se nese hymnus vánoční, stará srdce uvítají prostou láskou Dítě, starci omládnou, prací znavení okřejí a mladí zapějí Jemu vstříc.

My všichni budeme doufati.

A On sestoupí na zemi, povznese zrak svůj a všem, všem požehná.

M. P o k o r n á:

Své matince.

Ó, vždy si ráda na to vzpomínám —
když přihlížela někdy našim hrám,
jak třpytně plály modré její oči
co hvězdičky, jež na nebe si skočí.

Tak milovala nás a Boží svět,
v svém klíně tiskla, líbala náš ret
a Boha, vlast svou učila nás ctíti,
i v lásce, míru pospolu jak žíti.

Dnes vděčná mysl chová vzpomínku
na drahou svoji, vzácnou matinku,
že nemůže se radovati s námi. — —
Oč šťastnější si zvolíme shledání!

V. K o r y t n ý:

Rozpomínám se

Vesničko milá, v klínu dumných lesů,
já pozdravů ti na tisíce nesu,
a hluboké vy teskné lesy šumné,
co pěly jste ty žalné písně umné
svou duší celou v jara plesu.

Vám, přátelé, co moji jste tam byli,
Vám, které city moje z hloubi ctily,
Vám, milá děvčata, jichž duše krásná,
jak z azuru vám z očí zřela jasná,
své srdce, do nějž kdysi bili.

A vzpomínám Vás častokrát,
Vás, jež mám z celé duše rád.

Za zemřelým J. Š. Baarem.

(Posmrtná studie.)

Dotlouklo srdce šlechtného Chodováka. — Jindřicha Šimona Baara není více mezi živými. Nechtělo se ani věřití této smutné zprávě, již rozhlásil dne 24. října farní úřad v Klenčí. Opět odešel jeden z katolických literátů. Vypadl kvádr z mohutné budovy. Kdo ho náhradí? Těžká rána zasažena naší beletrii jeho předčasným úmrtím, těžká rána zasažena Chodsku — odešel jeden z jeho předních znalců. Předčasně zemřel Fr. Skalík, předčasně zemřel K. D. Lutínov, předčasně nyní odchází i J. Š. Baar. Vymírá nám pomalu nadšená generace Katol. Moderny z r. 1895. Proto těchto několik řádků přispějtež k poznání tohoto nejlepšího prosaika z družiny »Nového Života«.

J. Š. Baar narodil se v Klenčí na Šumavě r. 1869. Rodina jeho byla německého původu, z Bavor, ale záhy se počestila. Gymnasium studoval Baar v Domažlicích, s počátku ne příliš pilně; teprve později si vzal napomenutí otcovo tak k srdci, že katvánské a maturitní vysvědčení bylo »omnia eminenter«. Zatoužil býti »kukátkářem« vzoru Kosmákova a proto vstupuje do pražského bohosloví, kdež byl r. 1892 vysvěcen na kněze. První jeho kaplanská štace byla v německé Přimdě, odkudž pochází řada bolestných dojmů, z nichž se vyzpovídal ve svých prvních kněžských obrázcích. Ale na dalších jeho štacích ve Spáleném Poříčí, v Stachově, v Ořechu a v Ouněticích se rozjasňoval jeho obzor a národopisné studie obrátily jeho zájem spisovatelský k chodskému prostému lidu a jeho bolestem. Když se pak stal farářem v Ořechu u Prahy, splýnul úplně se selským lidem, jemuž věnoval své nejrozsáhlejší práce. Na odpočinek však zase odchází do svého milovaného rodiště, aby mohl se tu oddati úplně chodskému lidu a žije tu v přátelství s plzeňským profesorem-spisovatelem J. Fr. Hruškou a se spisovatelem J. Vrbou v nejužším přátelství, vypustil svou šlechtnou duši 24. října 1925 ve stáří 56 let. Spisy své vydával dílem v »Dědictví Svatojanském«, dílem v Zemědělském knihkupectví, kdež nyní vycházejí jeho sebrané spisy.

Spisovatelskou činnost Baarovu nutno rozdělit na několik fází. Na prvním místě dlužno vzpomenouti drobných prací v duchu Kosmákově. Jsou to drobné črty z rodiště: »Hu nás«, dále »Několik povídek« (pověstně tragické události z vesnice) a tři díly »Mžikovských obrázků«. Liší se tu však mnoho od Kosmáka. Kdežto Kosmák s dobráckým humorem kárá vady moravského lidu, Baar se hlouběji u sebe zamýšlí nad vadami lidu a zvláště tepe jalovou pokrokovost českého národa. Hlubším pojetím vyniká tu mnoho nad svého učitele.

Baar se pokoušel hned v mládí o verše, jak svědčí jeho později vydaná sbírka »Rodnému kraji«. Že však v poesii není vtělen pravý talent Baarův, to již postřehl bystrý K. D. Lutínov. Ten vybízel Baara ku prosaickému spisování. Baar delší čas váhal, pak si dal říci a jal se spisovati obrázky z kněžského života. Tyto práce uveřejnil ponejvíce v »Novém Životě«, ježto jeho sociálně-reformní tendence uvedly ho do řad Katolické Moderny. Život kněžský jest však tvrdý, trpký a bolestný úkol a proto i jeho práce nejsou veselé, nýbrž plny trpkosti a dotýkající se palčivých kněžských otázek. Sem patří dojemný obraz utrpení českého kněze: »Cestou křížovou« a »Farské historky«, obsahující několik obrázků. Z kněžského celibátu dotýká se »Farská panička«, nesnáze prostého faráře popisuje črta »Stavěl«, neblahý spor mezi učitelem a knězem »Kohouti«; »Žebračka«, »Páter Kodýtek« a »Žolinka« ukončují cyklus; možno k němu ještě připočísti pěkný román »Holoubek«.

V těchto spisech objevuje se již realistické zobrazování a nazírání Baarovo, nicméně však převládá ještě ráz moralisující, povídkový: Kosmákův.

Za svého pobytu na českých kaplanských štacích jal se Baar realisticky zobrazovati vesnické obrázky, všímaje si stále víc a více svého rodného kraje. Po posledním mravoučném spisu »Poslední z rodu Sedmerova« za svého pobytu v Klobukách na Slán-

sku čerpá látku ke svým pracem z jihočeského Prácheňska a odtud vyplývá jeho nejlepší dílo »Jan Cimbura« (tři díly), v němž vylíčil vývoj povahy a celý život rázovitého českého sedláka; tímto dílem ocitá se Baar na vrcholu své spisovatelské činnosti. Snad jen Holečkovy »Naši« dají se srovnati s tímto obrazem duše jihočeského sedláka. Ale již od tohoto díla patří veškerá činnost Baarova Chodsku. Zahajuje ji sporá povídka »Pro kravičku« v nářečí buláckém. Je to skutečný příběh, jak chudí Chodováci jdou za výdělkem »do Babor«, aby si mohli koupiti kravku, ale jak dojemný. — Na Chodsku se též odehrávají romány: »Poslední soud« (zhoubnost českého sudičství), »Na děkanství« a »Hanče«. V posledních cyklických pracích snesl Baar mnoho důležitého materiálu národopisného z Chodska z doby předbřeznové: »Paní komisarka« (paní komisarka = Božena Němcová), »Osmačtyřicátníci« a »Lůsy«. Soudě však podle posudků většiny kritiků, nestojí Baar již v těchto spisech na té výši, jako na příklad v »Janu Cimburovi«. Stranou jeho literárního tvoření stojí kniha »Na srdci přírody«, poslední to jeho knižně vydaná práce. Dělí se na oddíl o stromech a oddíl o ptácích, obsahující poněkud drobné prosy, jež, mluvíce o ptácích a stromech, symbolisují osudy lidí. V tom se Baar liší od podání obrázků z přírody přítele jeho J. Vrbu.

Tot' výčet jeho plodné, belletristické činnosti. Dlužno však se též zmíniti o názorech Baarových. Ve všech spisech jeví se Baar konservativcem; usiluje sice o reformy církevní, ale pouze potud, pokud se dotýkají sociálního postavení kněžstva, nikoli však dogmatu. Svědčí o tom zpráva referenta »Národních Listů«, jenž měl s Baarem rozmluvu o náboženství. Tu na výtku, že církev nepokračuje s duchem času, ohnivě Baar dokazoval opak toho, při čemž zdůrazňoval, že reformy musí se díti rozumně, aby nesvedly církev na scestí, v němž se dnes ocitá protestantismus. A na otázku referenta, které jest to scestí, odpověděl Baar s mysticky vytrženým zrakem: »Ztráta víry v pravé božství Kristovo.« I po převratě on, bývalý katolický modernista, stál v řadách reformního kněžstva (mluvilo se i o jeho kandidatuře na pražské arcibiskupství), leč neodpadl jako jiní k československé církvi, neboť jeho přesvědčení bylo vždycky hluboce katolické. (O tom pochvalně se zmínil před měsícem i univ. prof. Arne Novák v »Lid. Novinách«.)

Na sklonku života zabýval se Baar čistě folklorem chodským. Hleděl vymýtiti nespřímné domněnky o Chodsku a za tím účelem hodlal vydati s prof. J. Frant. Hruškou »Chodskou čítanku«. Poslal již prof. Hruškovi rukopisy, ale dokončení díla se nedočkal. Do poslední chvíle byl též v redakci literárního měsíčníku »Pramen«. Neměl téměř osobních nepřátel, proto jeho úmrtí bylo provázeno pěknými nekrology v denním listech (v »Lid. Listech« Dr. E. Felix, v »Nár. Listech« Dr. M. Hýsek a v »Lid. Novinách« Dr. Arne Novák); v tomto ohledu byl tedy šťastnější než jeho přítel K. D. Lutínov.

Osud nedopřál Baarovi úplně dokončiti dílo, než i takto, byť dnes není úplně doceněno, znamená mnoho. Snad budoucí kritika, vzdálená dnešní zaujaté, liberálně a správně postřehne význam jeho a pokloní se před jeho památkou.

Odpočívej v pokoji, věrný Chodováku!

S t. R. H a n á c k ý:

V boji.

Kdož stále na nás dotírají
a rány lítě dále strojí,
kdož myslí, že snad v onom boji
své vítězství již v klíně mají
a nadějí se lichou kojí,
že na pohřeb nám zazpívají,
ti bludné thési podléhají.

My právě v onom bitvy roji
své pyšně vypnem' mužné hrudi
— neb po únavě ani slechu —
a soci prchnou, v duchu chudi.
Nám vítězství již kyne zdáli,
že zápasíme bez oddechu
a bráníme se jako skály. — — —

Smetanova akademie v Praze.

Miloslav Pavlík:

Nově objevený prvek č. 75.

Na počátku měsíce listopadu t. r. proběhla novinami zpráva, že se podařilo českým učencům objevit nový prvek. Bylo to hlavně zásluhou profesora fyzikální chemie Karlovy university dra Heyrovského, který přišel na myšlenku, hledat tento prvek v určitých sloučeninách manganu a zásluhou docenta spektroskopie dra Dolejška, který prvek identifikoval.

Prvek tento, jako všechny prvky posledních let, byl objeven metodami fyzikálně-chemickými, poněvadž prvky posledních let vyskytují se v tak nepatrném množství, že nějakou sebecitlivější chemickou analysou naprosto se nedají dokázat.

Existence nově objeveného prvku, jakož i jiných dosud neobjevených, byla již tušena dříve. Byl to slavný ruský chemik Mendělejev, který tehdy sestavil známé prvky podle chemických (atomových vah) a fyzikálních vlastností v určité soustavě, zvanou dnes soustavou Mendělejevovou. Chemické a fyzikální vlastnosti jednotlivých, v určitém pořádku za sebou jdoucích prvků mění se plynule. Někde lze však pozorovat určité mezery; dva prvky vedle sebe mají příliš rozdílnou atomovou váhu. Je tedy zřejmo, že mezi nimi něco chybí, což, přihlíží-li se k periodickému opakování různých vlastností, má tam být. Z polohy této mezery můžeme tedy přibližně odvodit vlastnosti dotyčného prvku, aniž bychom prvek ten znali. Každý prvek je pak opatřen pořadovým, či atomovým číslem, které nutno ovšem lišit od atomové váhy. Na př. mangan má atom. číslo 25, atom. váhu 55.

O prvku, který má č. 75, vědělo se, že patří mezi t. zv. chemická (atomová) analoga manganu, poněvadž mezera pro tento prvek v periodické soustavě je v jeho blízkosti zároveň s dosud neznámým prvkem č. 43. Skutečně objeviti a dokázati existenci tohoto prvku č. 75 podařilo se zmíněným dvěma učencům, kteří jej nazvali *divimanganem*.

Prof. Heyrovský pozoroval při svých pracích, že při elektroanalysách roztoků některých solí manganu objevují se určité poruchy. Princip elektroanalýsy záleží v tom, že většina prvků vylučuje se z roztoků na katodě (záporné elektrodě), při určitém a charakteristickém elektrickém potenciálu, t. j. při určitém napětí. Průběh těchto analýs znázorňuje se graficky tím, že nanášíme na papír vylučující se potenciály jednotlivých prvků. Dostaneme t. zv. polarizační křivku, která v určitých bodech náhle klesá nebo stoupá a právě tyto ohyby jsou důkazem, že se nějaká látka elektrickým proudem z roztoku vyloučila. Prof. Heyrovský sestavil s japonským profesorem Schikatomu zvláštní přístroj — polarograf, který sám automaticky zobrazuje polarizační křivky, které dříve z naměřených potenciálů dosti pracně se musely sestavovati.

Při analýsách některých roztoků solí manganu se ukázalo, že polarizační křivka jeho vylučováním není pravidelná, objevovaly se různé ohyby, které dokazovaly, že nějaká »znečištěnina« v roztoku je přítomna. Pracovalo se s nejčistšími roztoky, takže bylo vyloučeno, že by to byla přimíšenina nějaké chemikálie, nýbrž asi něčeho neznámého, co čistě chemicky se nedá stanovit. A tu právem domníval se prof. Heyrovský, že to bude působeno některými analogy manganu, z nichž neznámými jsou prvky č. 43 a č. 75. Proto hleděl látky, vylučující se při těchto neobvyklých potenciálech, nějak zkoncentrovati a izolovati. Postup práce byl následující:

V nádobách podoby velikých nálevek umístěny byly dvě elektrody. Negativní z platiny (později též použito zlata), na níž se t. zv. ušlechtilé kovy vylučují a pozitivní elektroda rtuťová. Mezi elektrody pak nalit byl roztok různých sloučenin manganu. Roztok byl podroben několikadenní elektrolýsi. Na platině se některé látky vyloučily a předpokládalo se, že se vyloučil též dimangan. Tento jakýsi náleh na platině se pečlivě spláchl a rozpustil v koncentrované kyselině chlorovodíkové a známými chemickými metodami oddělily se postupně mangan, zinek atd. Tím v roztoku téměř izolovány látky neznámé. Při větší koncentraci se objevilo, že látky ty jsou povahy zásadité, barvy zelené, která po delší době na vzduchu mizela, látka snadno se okysličovala a stala se těkavou. Roztoky takto získané podrobily se znovu elektrickému proudu a objevily se zase ještě charakterističtější, pilovité, polarizační křivky neznámého prvku.

Mimo to možno získati roztoky, obsahující dimangan chemicky tím, že nasycený roztok síranu manganatého se nechá probublávat po delší dobu vzduchem, čímž vznikají hydroxydy (louhy), obsahující tento prvek.

Zbývalo nyní ještě dokázati, že zde jde o hledaný prvek s číslem 75. Přesný důkaz je velmi obtížný a možný pouze cestou fyzikální, a to spektrální analýsou, kterou provede docent dr. Dolejšek.

Každý prvek totiž, uveden do stavu žhavoplynného, vysílá záření, které se různým zařízením (hlavně hranoly) rozloží ve spektrum toho dotyčného prvku, které obsahuje charakteristické čáry spektrální. Spektroskopie doznala svého podstatného zdokonalení objevem roentgenospektroskopie profesorem Siegbahnem (prof. university v Upsale, vyznamenán právě Nobelovou cenou). Dopadají-li paprsky Roentgenovy na nějaký prvek, vysílá tento určitý druh záření, které můžeme rozložit ve spektrum velice přesné a charakteristické. Při tom je zajímavé, že atomové číslo jest v určitých vztazích k těmto paprskům a podle různých charakteristických čar můžeme prvek přesně dle jeho čísla zařaditi do periodické soustavy. Ovšem vlastní provedení a realizování tohoto spektra je neobyčejně obtížné a vyžaduje rutinizovaných odborníků, k nimž právě doc. Dolejšek, žák Siegbahnův, náleží. Mimo to aparatura je neobyčejně drahá, takže dnes všeho všudy jen asi pět universit na světě roentgenová spektra může připravit. Spektrum, připravené doc. Dolejškem, bylo pak v přednáškách demonstrováno a poukazovalo zřejmě na prvek č. 75 — dimangan, jak jej oba objevitelé nazvali.

Dlužno se ještě zmíniti, že Němci, jako téměř vždy, upírají nám prioritu objevu a dokazují, že tento prvek již objevili sami, a nazvali Rhenium. Pravda to však není. Dostali sice jakési spektrum (Walter Noddack, Otto Berg), ale tak neúplné a necharakteristické, že naprosto nemůže daný prvek identifikovati. Mimo to jsou v jejich pracích úplné rozpory. Píší na př. na jednom místě, že dimangan patří do třetí třídy analytické, která, jak známo, sirovodíkem se nesráží (přímo), což je zřejmou pravdou, jak již do-

kázal prof. Heyrovský. Ale brzy nato tiž badatelé píš, že objevili »rhenium« v sirnicích, vzniklých srážením sirovodíkem. Přirozeně, že světové forum vědy taková mlhavá tvrzení nemůže přijati za fakt, skutečnost.

Tím spíše tedy můžeme býti hrdi na naše dva mladé učence, kteří oba svou úsilovnou prací, neznající v době objevu dne a noci, zasluhují, jak již pronesli při své přednášce, právě u nás na návštěvě dlící univ. profesori, francouzský Daucevin a německý Weiss ze Strassburku, plného uznání a obdivu!

„Úplná pravdivost jest symbolem všemu, co je charakterní — k ní přísluší také křížová cesta utrpení, jež důslednému charakteru je připravena na tomto světě.“

Fr. W. Foerster.

A l. H a v e l:

Pravda o sv. Janu Nepomuckém.

(Kultem svatojanským k národnímu probuzení.)

• Doba úřadování arcib. notáře Jana z Pomuku dává některým příležitost k pokusu o znehodnocení charakteru jeho: obviňují totiž sv. Jana z lichvářství a lakoty pro t. zv. »půjčky«. »Půjčky« ty jsou trojího druhu, jak S. A. kons. pražské z let 1373-80 svědčí. V osmi případech jedná se o poshovění zaplacení poplatku čili taxi, předepsané arc. Arnoštem z Pardubic jako odměny za úřední výkon. Tyto taxi pokládá Herben za úroky lichvářské! Církev však zakazovala pod nejpřísnějšími tresty jakýkoliv úrok vůbec! Žádati pak spravedlivou odměnu za práci úřední není ani lichvou, ani lakomstvím! V šesti případech jde o přijetí nebo vydání peněz, složených u notáře Jana z Pomuku pro určité osoby. To je skutek vzájemné úslužnosti. Teprve třetí druh »půjček« jsou půjčky v pravém slova smyslu: v sedmi případech půjčil notář Jan z P. nepatrné obnosy od 15 gr. (35 K předv.) do 2 kop gr. (280 K předv.). Vypůjčovatelé byli většinou kněží venkovští v Praze dlící, jimž peněz pochybělo! Jediná větší půjčka poskytnuta byla notářem Janem spolu s písařem cís. kanceláře — sám patrně tolik neměl — v obnosu 16 kop gr. r. 1377! Půjčiti bližnímu v nouzi peníze jest skutkem lásky křesťanské, o půjčce pak záznam učiniti je známkou úředníka poctivého a svědomitého. Přece však nenávistná zaujatost dovede i skutek křesťanského milosrdenství a spravedlnosti pokládati za lichvu a mamonářství — jde-li o světce církve katolické!

Hus rovněž peníze půjčoval, o půjčkách těch dal si k vůli jistotě úřední záznam poříditi, za kterýž výkon úřední pro písaře předepsanou taxu žádal:

• V S. A. IV. dílu, str. 132, ke dni 2. čna 1402 čteme, kterak »Habartík z Chrástu a Jan, syn Karla, měšťana St. Města Pražského, doznali, že dluhují 10 kop gr. pražských ctih. p. mru Janovi řečenému Hus z Husince a Janu Židu, klerikovi, a slíbili zaplatiti do svátku Nanebevzetí P. Marie pod trestem vyloučení z církve, kterému trestu se dobrovolně podrobili.«

V S. A. téhož dílu, str. 331', ke dni 24. pros. 1404 čteme, kterak »Habart, panoše z Přitočné seděním na Roudnici, splatil z dluhu 10 kop gr. pražských mru Janovi Husovi, Janu Studentovi, jakož i Kunšovi, krejčímu arcibiskupa pražského, 5 kop, a dalších 5 kop s 9 groši za výlohy do svátku sv. Jiří pod týmiž tresty«. Pro těchto 9 grošů vinil Flajšhans Husa z lichvářského úroku, nevěda, že jest to — stejně jako u sv. Jana Nepomuckého — notářská taxa, již Hus spravedlivě přiznával písaři. Půjčkami svými prokázal Hus skutek křesťanského milosrdenství, nikoliv čin lakomství!

Posuzovati však tentýž skutek jinak u Husa, jinak pak u světce církve katolické — činí tak odpůrci úcty svatojanské — jednáním čestným nazvati nelze!

Komedianti.

Pod klobouky petrolejových lamp
zesmutněl sál. Vždyť tam na jevišti
zlatovláska trpce naříkala!
Ač stesk nemoh' roztrhnouti pouto
strnulého obličej, padal
ve tvář dětem, které tísnil se
na lavici v tichu před rampou.
Jakmile však Kašpárek si breptal
roztomilé nesmysly a házel
rozpustile na tenounkých nitkách
maličkými údy, roztrhl se
pytel smíchu do všech koutů.

Jen tam

choulila se stařenka už vetchá
v zamyšlení ke kamnům.
Kolikrát už slyšela as ona
tenhle nářek — tenhle smích!
Kolikrát jen sama ústy němých
loutek mluvila a
úsměv silá lidem do tváře! To
líc byl život jejího, leč za ním
chmurný rub se skrýval. Jistě že ten
druhý svět teď táhl její hlavou. — — —
Zatím Kašpárek dal dobrou noc, a
spadla opona.

Rychle změnila se tvářnost sálu:
Židle zmizely — víc světél vzplálo,
na podlahu nastrouhali vosk — —
A již loutkařova harmonika
rozproudila tanečníků dav.
Přes všechno však velký buben hřměl. To
stařenka, již jenom šedá hlava
za ním do taktu si kývala a
štěstí blahé chvíle ozdobilo
suché, vpadlé retы.

Miloslav Svoboda:

Zima je tady.

Slunečko přes mlhy patří
na chmurnou matičku zem;
divoký duje k nám severák,
zima teď koná svůj sněm.

A pole? — Pokojně dříme
po práci přes celý rok,
čeká již na nový dárek,
v lůně však ničemný sok.

Potůček tichounce bublá,
na vlnkách odnáší kmen,
divně jej křiví a dlouží,
až slunko skryje se v něm.

Odkud ti ptáčekové přišli
odlétli na krátký čas.
Bojí se báby zlé: zimy,
která zná rolníček hlas.

Kolem nás kralují mrazy
a s nimi stříbrný sníh.
ke spánku ulehnuť život —
Však on jen na chvíli ztich'.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý

Rapport sur l'activité des étudiants catholiques tchécoslovaques (début de l'année administrative 1925—26).

L'Assemblée générale à laquelle 95 déléguées des associations affiliées ont pris part, a élu à l'unanimité un Bureau composé des travailleurs déjà renommés et au courant, d'un âge plus mûr. De cette façon elle a manifesté d'une part l'importance de la tâche, dont elle charge son Comité pour l'année courante, et d'autre part le désir qu'après s'être acquitté de cette tâche, le Comité procède à la solution de quelques questions d'actualité et pressantes d'ordre social.

Le Comité nouveau de la Centrale des étudiants catholiques a assumé ses devoirs avec fermeté et enthousiasme.

D'abord il a profité ses possibilités d'organisation dont il disposait, et a procédé à la répartition du travail:

Il a choisi des personnes compétentes pour les sections suivantes: étrangère, juridique, sociale, financière et religieuse. Dans la section des affaires étrangères, le Comité a mis les membres de celle-ci au courant de l'état actuel de l'activité sur le forum international, en présentant notamment des exposés au sujet du Congrès de la Pax Romana à Bologne, de celui de la Fédération Universitaire Internationale à Genève, de celui de la Confédération Internationale des Etudiants à Copenhague et de celui des journalistes de la jeunesse à Kalicz.

Le Comité a chargé la Section:

1. de choisir les rapporteurs pour les différents districts;

2. de préparer les articles pour le périodique Jitro et étudier la question de la publication du livre de la Pax Romana;

3. de préparer quant aux relations avec l'étranger, le Congrès des étudiants catholiques et slaves, des 5 et 6 juillet 1926;

4. de préparer les déléguées pour le Congrès de la Pax Romana à la Haye;

5. de préparer l'arrangement du périodique Jitro de façon à le rendre bien utilisable pour les échanges;

6. de suivre attentivement les visites à Prague des leaders des étudiants étrangers;

7. d'appuyer la Ligue de Cyril-Méthode;

8. d'étendre et de rendre régulier l'échange des publications avec l'étranger.

Le programme et la tâche de la Section juridique ont été fixés par l'Assemblée générale de façon suivante: elle a été chargée:

1. de pourvoir à la rédaction des Statuts de la Centrale et de mettre le règlement de procédure en accord avec eux;

2. d'élaborer le Statut de la fondation, créée par l'Assemblée générale;

3. de standardiser les règlements des étudiants catholiques, votés au cours des années précédentes;

4. d'étudier la situation juridique des étudiants catholiques et leur protection;

5. d'élaborer les statuts d'un Comité général d'assistance sociale aux étudiants, Comité dans lequel les étudiants catholiques soient représentés;

6. de veiller sur l'inviolabilité juridique de la fondation Straka. (Le comte Straka a légué aux étudiants catholiques l'Académie qui porte son nom; cet édifice se trouve, toutefois, provisoirement occupé par la Fédération d'étudiants libérales.)

La section sociale s'est fixé pour but:

1. d'assurer aux étudiants catholiques indigents des leçons, des secours financiers, la nourriture, les logements etc.;

2. de tenir les étudiants, dans le périodique Jitro, régulièrement au courant des institutions et fondations d'ordre social;

3. de donner aux étudiants des directives concernant les études.

La Section financière a commencé à préparer le budget de la Centrale et de son périodique Jitro. En conséquence, une vive action de propagande a été entreprise et le nombre des abonnés a été porté de 4 à 5 mille. Sur le chapitre Pax Romana, une somme de 100 frs. suisses a été inscrite étant entendu que la Centrale de Prague demandera à la Centrale slovaque de lui rembourser la quote-part proportionnelle.

La Section religieuse prépare pour le dimanche des Rameaux des conférences devant comprendre des exposés d'ordre religieux.

Au point de vue organisation, la Centrale se pose pour principe: pas d'expansion, mais un travail intense d'éducation individuelle, afin de faire cristalliser d'abord la masse des membres déjà existante. La Centrale fournit à ses organisations affiliées des programmes mensuels sous forme de circulaires.

Comme les autres années, la Centrale a organisé l'action de bienfaisance, dite de St. Nicolas. Qu'est-ce que cette action? L'initiative en est venue de l'apôtre défunct, l'archevêque morave Dr. Stojan, lequel en voyant qu'en comparaison avec la situation matérielle des étudiants libérales, celle des étudiants catholiques était bien précaire, a dit: A la Sainte Nicolas, adressez-vous au public catholique, afin qu'il appuie votre travail.

Les membres du Comité et des Sections commencent à faire le tour des Associations d'étudiants d'ordre social pour s'informer et pour resserrer les liens d'organisation; ils exigent que chacun fasse son devoir de membre d'association et son devoir religieux.

Au début de l'année, les membres de la S. S. S. et les organisations affiliées n'ont pas manqué d'aller à la confession et à la communion. Après

les exercices religieux de juillet à Velehrad, auxquels 80 lycéens et collégiens, 55 étudiants, 120 étudiantes, et d'août 408 jeunes filles de lycées ont pris part, comme aussi à Hradec Králové, c'était la première manifestation collective de la fidélité au devoir religieux.

Les organisations affiliées ont été invitées à la présentation des rapports des fonctionnaires et à l'élection nouvelle de ces derniers. L'organisation des conférences dans les cercles d'étudiants a été commencé et promet de donner de bons résultats.

Section étrangère.

Mikulášský dar nabývá pro hnutí katolického studentstva čsl. akutnost. Akce tažo udržuje celé hnutí naše v určitém napětí! Očekávání naše však přece není spojeno s bázlívou obavou, zde masy uvěří a dají se strhnouti několika plannými frázemi, jak jsme toho nedávno byli svědky. Prosba naše neobrací se k davu, na jehož milostivém uznání bychom byli závislími; obracíme se ke svým! Jsme vázání na své příznivce a sami na sebe! Vše spočívá v našich rukou, jen přiložit je k činu!

Nutnost práce ve prospěch této akce netřeba snad dokazovati a sbírku samu zdůrazňovati a obhajovati uhlazenými slovy! Studentstvo dnes samo již pochopilo její důležitost; a akce tato se dovede doporučiti sama! Katolický lid jest si dobře vědom, kdo obdařil katolické studentstvo tímto odkazem. A nezapomenutelný apoštol a arcibiskup rovněž dobře byl si vědom toho, komu a co odkazuje. Toho všeho katolické studentstvo nezapomíná!

Stačí však k úspěchu pouhé vědomí? Není třeba něčeho více? Otázka tato pro katolického studenta nevyžaduje důkladného rozboru, poněvadž pro něho jest evidentní. Jen dbáti pokynů, s láskou se věnovati věci a nebáti se kousku práce, mající za odměnu nepoměrně velký úspěch! Nade vší pochybnost pak zaručen jest zdar sbírky!

Mikulášský dar povolila konsistoř pražská, královéhradecká, českobudějovická a brněnská.

Činnost Ústředí katolického studentstva čsl. počala se intenzivně vyvíjeti ihned od počátku nového správního období. O činnosti prázdninové prošla již Jitrem celá řada zpráv; zbývá však lépe si všimnouti vlastní činnosti výboru! Není účelem malé noticky této vynášeti na světlo pochybné snad výsledky úmorné práce celého výboru; není také úkolem jejím stavěti před oči organisovanému studentstvu krvavý pot jednotlivých funkcionářů; význam její jest čistě informativní. Nebudeme také odhalovati tajemných záhybů celého opony organisáčního života a všimneme si jen věcí zvláště důležitých. Ty pak podáme podle pravdy k volnému úsudku! Nutnou ukázala se reorganisace a obrození jednotlivých sekcí, jejichž pracovní efekty poslední dobou nemohly býti skvělé, ježto sekce samy jen živořily. Šlo zde o otázku zásadní: buď obrození sekcí nebo jejich zánik. A skutečně podařilo se je obroditi a obsaditi je odborníky silnými a pracovitými. V činnost uváděna jedna sekce za druhou; pracují již samostatně, bez pomoci Ústředí! Velice pěknou činnost vykazuje sekce náboženská, již hnutí naše dosud postráдало. Také jsme to na vlast-

ních bedrech cítili. Sekce finanční nemůže se dosud pochlubiti nějakým velkým pozitivním výsledkem práce, která na ni doléhá se všech stran, je-liž hlavní zeň její se teprve pomalu blíží s šestým prosincem. Obě tyto sekce jsou velmi slibné! Sekce právní a zahraniční se pomalu osamostatňují a počínají se rozjížděti vlastní drahou. Ke zřízení sekce sociální a organisáční dosud nemohlo přijíti, takže výbor jest nucen obstarávati jejich práci sám. Brzy však se budou všechny sekce ubírat vedle sebe, každá po své vykázané dráze, zbavující tak Ústředí těžkých břemen! Nebude to dlouho trvati a Ústředí se bude moci chlubiti novým a uspořádaným archívem, který jest podkladem každé větší řádné organisace, ne teprve centrální instituce, která na něj již hodně dlouho stonala. Co bylo lze podniknouti k agitaci a pozvednutí Jitra na úroveň doby a potřeb našeho katolického studentstva, všemožně se Ústředí postaralo, aby bylo splněno. Zde však výsledek práce závisí nejen na Ústředí, nýbrž také na každém katolickém studentu, kterému Jitro není tak lhostejným, že uznává potřebu také sám se o ně zajímati. Ústředí má své delegáty v různých výborech spolků kulturních, unionistických, oslavných a přípravných. Příštím rokem pak bude při příležitosti eucharistického kongresu pořádati ve dnech 3.—5. července sjezd všeho katolického studentstva československého v Praze. Blížší zprávy co nejdříve! — Nebudeme se déle šířiti, aby ta činnost nevypadala zase hodně skvěle; výbor pracuje s rozvahou a důsledně podle určitého plánu. Jest si pamětliv toho, že každý ztracený okamžik může býti příčinou nezdaru. Od mnohých organisací však bylo by si přáti více života a svěžesti. Jen nepřáti si klidných dob k oddechu a odpočinku a s mrazivou obavou si připamatovati slova Dostojevského: Vznešené ideje hynou v době dlouhého míru a místo nich bují cynismus, lhostejnost a nuda!

Oběžník není reklamním oznámením, který se jen letmo přelétne — příp. ani to ne— a strčí se do kapsy nebo vhodí mezi zastaralé věci úředního stolku, v němž jest tak lehce pohřben. Jelikož některé organisace teprve nyní zvykají si pořádku a počínají plniti své povinnosti, upustil jsem tentokrát od svého slibu! Příští novoroční číslo však přinese citovaná jména všech organisací, které do vydané příštího oběžníku nedostojí svým povinnostem. Pořádek jednou nastati musí! A budu postupovati důsledně a bezohledně! Tajemník.

Předseda Ústředí, Dr. Valenta, byl v neděli 8. listopadu na přátelské schůzi Moravanu v Brně. Schůzi této bylo přítomno také ostatní organisované naše studentstvo. Účelu svého bylo dosaženo. Průběh byl klidný, ráz přátelský! Ústředí vidí nutnost doplnění oficiálních styků písemných přátelskými a srdečnými schůzemi.

Mimořádná valná hromada Č. L. A. byla svolána v záležitosti redakce »Života« na den 12. listopadu 1925. Dosavadní redaktor Dr. Králík totiž oznámil výboru, že přestává býti redaktorem a výbor předložil valné hromadě návrh na úpravu redakce. Usneseno, aby »Život« byl redigován redakčním kruhem, jehož členy by byli: inž. Bittnar jako šéfredaktor se členy redakčního kruhu: Drem

Doležalem, Drem Fuchsem, Prof. Novákem, Prof. Šráčkem, P. Vraštillem S. J. a jedním členem výboru Č. L. A. Bylo usneseno, aby redakční kruh vydal již 3. číslo. Mimo to byla učiněna některá opatření rázu administrativního. —av.

Počet vysokoškolských studentů. V zimním běhu 1925—26 bylo zapsáno na universitě Karlově celkem 7856 posluchačů, a to: 29 na fakultě bohoslovecké, 3065 na fakultě právnické, 2026 na fakultě lékařské, 1473 na fakultě filosofické a 1263 na fakultě přírodovědecké. Z tohoto počtu jest 1168 posluchačů cizinců. Žen bylo zapsáno celkem 1381.

K reformě našich universit. Zatím je reformuje jakýsi —t— ve Studentském obzoru. Nepodceňujeme námětů k tomuto předmětu, avšak musí býti rozvázně a postupovat prakticky. Toho však není u zmíněné kritiky článku. Fakulta má podle pisatele dva úkoly: vychovávat prakticky a na druhé straně se starati o vážnou práci vědeckou. Toho úkolu prý nespěluje a bylo by prý záhodno zřídit vedle universit ještě instituce praktické, které by vychovávaly praktické lékaře, zaplňovaly úřady a snad dávaly střední škole profesory. Pisatel sám cítí, že přestřelil a hodlá obojí spojití na universitě (což tomu tak není?) a proto se omezuje jen na několik pokynů, aby mohly university splnit své poslání. Vidí jejich pokrok v těchto věcech: 1. Theolog. fakultu, která jako konfesijní učení jest v dnešní universitě monstrem, nutno odstraniti. Zato je třeba řádně obsaditi obor vědy o náboženství na fakultě filosofické (dnes jediná docentura v Praze). 2. Na všech fakultách je třeba stejně rozlišovati mezi zkouškami státními a mezi disertací doktorskou. (Na právnické fakultě na př. postupem doby se úplně setřel tento rozdíl.) Požadavky budtež různé — určitá zásoba vědomostí na jedné straně, na druhé ještě způsobilost k vědecké práci. 3. Podle toho třeba i upravit práci v seminářích a vědeckých ústavech, do nichž nutno přístup přísně omeziti jen na ty, kteří chtějí vědecky pracovati. Jejich návštěva nebudiž požadována ke státním zkouškám. 4. Počet řádných profesorů a docentů jednotlivých oborů nemůže se řídit praktickými zřeteli — jako se děje dnes na př. na fakultě právnické — nýbrž jen skutečným významem oborů, které přednášejí. 5. Řádně vymeziti vědní obory jednotlivých fakult, aby tentýž předmět se nepřednášel dvakrát. — Po této úpravě doufá pisatel, že bude krise universit odstraněna. Pochybujeme. Krise dnešní university jest dána krisí vědy, krisí inteligence a žádná reorganizace formální ji neodstraní. Tím méně již odstranění bohoslovecké fakulty. Toto bylo v Brně a Bratislavě provedeno a přec není situace v Bratislavě a Brně o nic lepší, než u nás v Praze.

Nezachrání to ani ta stolice o náboženství na filosofické fakultě. Pisatel jistě sám ví, že je čistá filosofie dnes ve svých representantech ve psí a že nemá ani dorostu, ba že i ten dorost, který povolala, musí pod tlakem vnějších skutečností propouštět. (Kolář). Pamatuji se, jak si tuto »kusou vědu« chválila Ústřední studentská publikace, když si stěžovala, že na universitách našich ne vlastně filosofie studovati nedá.

Není vinou zařízení universitního, že zkoušky mají v první řadě na zřeteli chléb. Universita jako

taková podobného pojetí nezná, to její tradici dočasně vočkovala doba, ať se to stalo vlivy vnějšími, či vlivy vnitřními. Různé ty právnické přípravy Schubertovy, Hružovy atd. by nebyly, kdyby nebylo nivelisační vlny, která ubíjela jakýkoli idealism, nebyly by alespoň tolik zevšeobecněly. Fakulta jako studnice vědy připravuje již samo sebou pro praktický život. Kdyby pracovala jen směrem praktickým, vychovávala by moderní roboty, kterým by diktovala litera nebo pojmové znaky; duch byl by jim vedlejším. Půjde-li však cestou vědy ať to stále výš, naučí své svěřence akademickým úvahám, které jim umožní praktických případů se lehce zhostiti. Škoda, že pan pisatel nenapsal, že při zkoušce rigorosní není hlavní věcí taxa, nýbrž vážná výměna názorů mezi examinatorem a examinantem. Sapienti sat. Není pravdou, že se na dnešních universitách nerozlišuje mezi zkouškou přísnou a zkouškou státní. Nečiní tak alespoň seriosní profesor staré doby. Myslím, že to právník ihned vycítí, stojí-li před profesorem Horou, Krčmářem atd., atd. Pisatel by si byl mohl ušetřit slova a říci pouze: Vraťte universitu svému poslání a své tradici. V tom jest obsaženo všecko. Bude-li idealismem proniknut profesor, docent, přeneseme ho na své posluchače a ti ho roznesou po našich vlastech. Stará pravda: Idealismus vzala lidu universita, universita mu ho musí zase vrátit!

Pisatel měl vděčnější pole. Měl se obrátiti proti hroživým poplatkům, které posluchače universitní studium stojí. Nemluví zde tak o poplatcích pevných, systemisovaných. Bývaly vždycky dosti vysoké. Ale těch poplatků vedlejších, které musí student od svého vstupu na universitu platit a které urážejí jeho mladistvý idealismus. Od těch tiskopisů po různé ty výpisy, »laskavosti« až i k těm tak zv. studentským daním. Bylo by vskutku na místě, kdyby student měl odvahu potínat úplatkářství, které dnešní dobou jen hýbe a to úplatkářství přímo nemravné. Proti studentským poplatkům mluvím pro jejich formu, účel a úmysl. Vybírají se pro Svaz, který se zve zástupcem studentstva, který jím však nebyl a není. Již tato okolnost dovoluje, aby byly tyto poplatky zařaděny tam, kam patří. Tedy to by bylo bývalo vděčnější pole a myslím, že stupínek za stupínkem by student-kritik dospěl až k navrácení těch ideálů, které byly a doufejme budou universitě vlastní.

Drav.

Valná hromada Všehrdu. Valné hromady Všehrdu nesou od kteréśi doby ráz bojovný. Jest to od té doby, kdy byla zanesena i do Všehrdu ta neblahá politika. Zanesl ji tam Studentský Svaz, který šel ve své zlobě tak daleko, že socialistické své buňky chtěl nasaditi i do tohoto odborného a eminentně slovanského spolku. Dříve bylo touhou dobrého právníka uplatnit se v tomto dobrém práv. spolku a z jeho výborů se doplňoval sbor docentů universitních. Zdá se, že si Všehrd tuto starou tradici chce zachovat, přes všechny klacky, které se mu házejí. Valná hromada dala tomu výraz tichým heslem: Ani Moskva, ani Berlín. Prováděti je bude nový výbor v tomto složení: Dr. Stypa, Petr, Pelhřimovský, Skallický, Springer, Nagy, Vebr a Chlubna. Poměr hlasů byl 48:107. Valné hromady se zúčastnil také děkan, prof. Dr. Hoetzel; vřava nastala přirozeně až po jeho odchodu.

Drav.

Instalace rektora university Karlovy, konala se dne 18. listopadu 1925, ve velké aule Karolína. Rektor s novým akademickým senátem uvedl se za velké presence hostů, ano i studentů, (což nebývá pravidlem) a za nálady povznesené. Pozorně byla vyslechnuta zvláště přednáška nového rektora prof. Dr. Petra o B. Bolzanovi a jeho významu v matematice. Čekali jsme suchou vědu matematickou a dostalo se nám výkladu historicko-filosofického.

—av.

Ideál pracovníce. Chci vzpomenout světlé památky zesnulé slečny Augusty Rozsypalové. Odešla tiše, právě tak tiše, jako pracovala a žila. Nedávno byla uveřejněna její básnička: »Padá listík. Tiše, nenáročně padají listíky ze stromu člověka a letí buď v temno, nebo jas, odkudž si je jednou vyzvedne duše. Že jsou to prostá slova a přece zase hluboká: Pracovala proto, aby jí její zlaté listíky pomohly do zlatých síní Tvůrce. Svými slovy i svým životem dala národu, Církvi, mládeži více, než všechny filosofické úvahy dnešní doby. — My, u vzletu její čisté duše k výšinám napřed vysílali jsme k božímu trůnu také její zásluhy o mládež studentskou: Žalovali jsme milému Pánu Bohu, že nám zřídila Kolej katolických akademiků, že nám její pravice bez vědomí levice sypala hojné prostředky k sv. Mikuláši, že pracovala pro dorost studentek a intelektuálních pracovníků. — Ji přejeme R. i. p. a nám, aby její příklad připravil následovníky.

Drav.

Jubilaea. Vracíme se k uplynulým dnům. Považujeme za svou povinnost, abychom vzpomínali těch, kdož si toho pinou měrou zaslouží. Mezi vzácné jubilanty patří horliví kněží českí, vědecktí pracovníci, profesori na theolog. fakultě Karlovy university, Dr. Vajs a Dr. Pecháček. První slavil své šedesátiny. Zanechal za sebou bohatou činnost vědeckou. Hlavních zásluh dohlížel si prof. Dr. Vajs na poli cyrilometodějském. Cestně se jeho dílo v oboru československého písemnictví řadí k dílu Miklošičovu, Jagičovu, Vondrákovu a Pastrňákovu. Vydal řadu památek (texty Pisma sv. Řísa a staroslověnsky: a v duchu našich apoštolů vchoval mnohé nadšence idey cyrilometodějské. A druhý jubilat Dr. Pecháček, slavivší 70leté jub., rovněž může býti hrd na své blahodárné působení mezi bohoslovci čsl. Jako profesor pastorálky lépe řečeno: v pravém slova smyslu kněz podle vůle Boží, vryl se pevně v srdce těch, kdož pro Boha a národ vzali na sebe úkol apoštolský. I jeho theologické práce slouží plně ke cti české literatury a katol. církvi u nás. Katol. studentsko čsl. přeje oběma jubilatům na Boží Prozřetelnosti všeho nejlepšího, zvláště dlouhého ještě zdraví, aby mohli »církvi i vlasti« nadále platné a užitečné služby prokazovati. Ad multos annos! — Václav Myslivec slavil v době, kdy volební ruch byl u nás nejčilejší, své abrahamoviny. Poslanec Václav Myslivec se zasloužil velmi o rozkvět křesťanského hnutí v lidu českém a stál od své prvé veřejné činnosti vždy na straně drobného a dělnického lidu. Jeho schopnosti žurnalistické i řečnické jsou známy. Katol. studentsko čsl. přeje jublatu mnoho svěžesti a šťastných let pro další práci v duchu křesťanském.

—il.

»Věstník katol. učitelstva« (říjnové číslo) posuzuje dosti nekriticky činnost akademiků katol.

v Sušilu a v koleji Arnošta z Pardubic. Tito akademici prý, ač mají hmotné výhody, nepracují tolik pro katol. věc veřejnou, jak by se slušelo. Povzdech p. kritika a redaktora listu J. H. »bohužel« dovolujeme si pozměnit v rozhodné »bohudík«, neboť opak je nám pravděpodobnější a vlastní. Naši katol. akademici mají své vysokoškolské spolky, pracují v Orlu, v redakcích katol. listů, jsou Vincenciáni, vedou leckde Sdružení katol. mládeže, žüčastňují se přednášek na theolog. fakultě, pracují neúměrně ve svém vlastním stud. katol. hnutí, jež má dosud mnoho nepřátel a hlavně jejich úkol pro současnou dobu jest: dostudovati, aby tím plněji mohli veškerou svou energii a duševní kvalifikaci pracovat kulturně i organisáčně k obrození národa na zásadách křesťanských. Dělají, co mohou. Ostatně stačí nahlédnouti občas v naše »Jitro«, abychom viděli, že katol. studentsko čsl., zvláště pak vysokoškolské, vůči »pokrokovému«, ve Svazu organisovanému, často vybijí svou energii tělesnou i duševní nadprůměrně. Tolik ad informandum ke zmíněné kritice ve »Věstníku«.

Universita v Poitiersu ve Francii, uspořádá v tomto studijním roce zvláštní kursy pro cizince a sice trvalé od 1. X., do 30. VI. a prázdninové od července do září. Doba zápisu omezená není. Dotazy zodpovídá a bližší zprávy podává: M. le Directeur de l' Institut de Touraine, 1. rue de la Grandière, Tours. Denní pense činí 20 až 35 franků, K zápisu se nežádá žádného průkazu.

—av.

Odkaz spisovatele J. Š. Baara. Zesnulý spisovatel J. Š. Baar odkázal celý svůj majetek své rodné obci Klenčí. V jeho bývalém domě bude zřízeno chodské museum, knihovna a čítárna. V přízemí má bydlet správce domu, v prvním patře mají zůstat nedotčeny jeho sbírky starožitností, krojů a chodských památek i velká knihovna. Kromě autorských práv a hodnoty domku činí jmění Baarovo 152.000 Kč, z něhož úroky má dostávat jeho hospodyně až do své smrti. Takovou láskou k vlasti se vyznamenává u nás katol. kněz.

Ceterum autem censeo pokrokového studenta, který dnes zastupuje krajinské spolky jest, že Řím musí být studentem českým souzen a odsouzen. Vyzněly tak alespoň prázdninové sjezdy, ať již to bylo v Protivíně, v Kutné Hoře, či na Valašském Meziříčí. Tak se nám zdá, že tomu našemu studentstvu není již rady a že mu tedy nebude ani pomoci. Chtějí se učiti vědám společenským (snad fox trot) a oni zatím neznají alfabetu. Jediné, co potěšuje u krajinských spolků, jest okolnost, že již přicházejí s historickými úvody: krajinské spolky v letech 70—80 (vznik). 80 —převrat (rozvoj), přítomnost (zkomfrání).

—av.

Naše Hlučínsko. »Pražský obrázkový zpravodaj« přimáší v čísle 228 1925 obrázky z Hlučínska, jež doprovází těmito slovy: »Nic nepomohla tuhá organisace, kterou od r. 1742 prováděly pruské úřady na zemi, ze svazku koruny Svatováclavské Bedřichem II. urvané. Moravci zůstali věrni svému jazyku. Že ani v dobách největšího pruského pronásledování se Moravci na pruské straně neodvrátili, je zásluhou vlasteneckých kněží, kteří slovem s kazatelnou, kni-

hou i příkladem blahodárně působili na český lid. Ze lid za Opavici zůstal věren své národnosti, o tom se přesvědčíme, přijdeme-li do kterékoliv dědiny na Hlučínsku». Náklad »Zpravodaje« obnáší 140 tisíc výtisků. Tento posudek je jistě pozoruhodný a bylo by si jen přáti, aby vlastenecká a buditelská činnost katol. kněžstva byla náležitě respektována. Odměny za to nedostali. Aspoň uznání by mohli mít ti, kdož pro vlast nic nečiní a nikdy nečinili. —il.

Sbor pro sociální péči o studentstvo má být pokladnou studentskou. Má se starati o všechno, o podpory, o nadace, o mensy, o kondice, — škoda, že mu neuložili, aby místo těch, kteří ho vybavují, také studoval. Má býti děvčetem pro všecko, za něž by se schovávali takoví Buksové, Peclové, Rohanové a při tom má býti skromné v koutě, jako Popelka. Ministerstvu školství je to jedno, jaké monstrum si studentstvo ze sboru dělá, poněvadž toto ministerstvo rozumí sociální péči jen tolik, že udělí neb neudělí z peněz, které mu zákonodárné sbory jako rozumnému hospodáři svěří, několik podpor, nestarajíc se, učinilo-li dobře a splnilo-li již svůj úkol. Myslíme, že si také jednou spočteme, co bylo pro sociální péči studentskou v prvních sedmi letech k dispozici a budeme se ptáti, co se s těmito penězi stalo, resp. jak se studentská bída zmírňovala. Bylo v prvé řadě povinností ministerstva školství, aby se staralo o sociální postavení **studentstva všeho**. Oni ví, že se měl Sbor reorganizovati, návrhy jsou také připraveny a kdyby byla dobrá vůle, již mohla zde stát **centrální studentská organizace, která by byla studentstvu co platná**. Nebyla by stála více peněz, než se vynaložilo na sociální péči studentskou a nemusely se rozhazovat peníze na různé informační kanceláře, Svaz, Zdravotní ústavy, tiskárnu, atd. Studentstvo se na jiné základně než sociální, stavovské nesejde, to bylo a mohlo býti ministerstvu jasným. Mluvicím studentstva nemůže býti instituce, která ve svých odborných spolicích jest ještě snad zdravou, ale ve svých krajských spolicích a — ve svém vedení — docela myšlení studentskému cizí. Co mají konečně sociální a stavovské otázky studentské společného s harašením vůdců a krajských spolků proti klerikalismu. To již jest v dnešní době směšné a studentstvo ve svém celku se tím zabývat nebudě, jak konečně rozvážnější živly daly cítit. Ať si krajské spolky »kulturně« pracují, ale ať pro Boha nezakopávají studentstvo, které má dnes tak špatné jméno. Do tohoto oříšku bude musít kousnout ministerstvo a neučiní-li tak, pak není schopno vésti sociální péči o studentstvo a konečně překvapí ho snad studentstvo samo a spíše či později, si tuto otázku rozřeší. Přeji bychom si toho a bylo by nám to v zájmu studentstva milejší, než skutečnost, že studentstvo musí s hanbou svolávat mimořádnou valnou hromadu pro nepořádky finanční ve Svazu. Drav.

Co to znamená. »Rozvoj«, časopis Ústredia slovenského katolíckého studentstva uverejňuje provolání Sociální Komise Svazu Slovenského studentstva (pokrokové) k slovenské verejnosti, z něhož vyjímáme: »Podporné a vůbec sociálne inštitúcie študentské nedostačujú dl'a štatistického vyšetrenia ani na minimálne zaokrytie potrieb slovenského študentstva. Nechceme toto vytýkať

nikomu, ale prinútení sme upozorniť verejnosť, aby videla jasne: prečo sa odhodlalo študentstvo teraz k širokej akcii svojpomocnej »ciel'om ktorej je vyplniť medzery v sociálnom zaopatrení študentstva«. Chceme sriadiť »Zamestnávateľskú kanceláriu študentskú v Bratislave. Kancelária chce byť po určitom čase sebestačná, ide len o zariadenie a platenie kancelárskej sily a rozličných začiatkových výdavkov. Do života uvedenie kancelárie znamená, že pomerne majú obetavosťou vieme vykonať dôležitú vec. Peňažné príspevky prosíme zaslať na adresu: Sociálnej komise Svazu Slovenského študentstva Bratislava — Kapitulska ulica č. 1. Kedybychom jim tak nabídli, že túto vec provedeme s nimi, a že dáme své schopnosti k dispozíci v prvé řadě nám katolíckum! Snad je to pravda, že by se »pre tu slovenčinu« spojili třeba s čertem. Bolí nás to, že mají blíže k pokrokovým studentům, než k nám. —av.

Esperantská bible. Jak oznamují londýnské listy, vyšlo nyní v Anglii nové vydání bible, přeložené do esperanta. Již v r. 1912 vyšel Nový zákon v esperantu a velký knihkupecký úspěch tohoto vydání svědčí, že byla po něm značná poptávka. Nyní bude možno čísti v esperantu též Starý zákon.

Kádnerovy dějiny pedagogiky pro učitelské ústavy podrobil zaslužené kritice Dr. O. Tauber v »Našinci«. Píše: »Učebnice je zřejmě celá protikatolícky zahrocena, třebaže jeho velké Dějiny jsou ještě horší. Učebnice je neúplná, neobjektivní, místy nevědecká, čímž je v rozporu s § 119 naší ústavy, jenž chce, aby se učení shodovalo s badáním vědeckým.« Jednotlivé, takřka do očí bijící případy budou uvedeny příště.

—Zednářské lože v Československu. V Československu je 11 zednářských loží, a to 5 českých, 1 slovenské, 3 německé a 2 maďarské. V Praze jsou lože: J. A. Komenský, 28. říjen, Národ, Dílo a 3 německé. V Plzni Dobrovský. Nejnovější byla založena lože Jan Kollár. Nejstarší pražskou je lože J. A. Komenský. Ostatní byly zloženy po převratu. V Itálii si to zařídili jinak. Tam dal Mussolini náhle odstraniti nyní všechny zednářské spolky, poněvadž sloužily nepřátelům státu. —il.

Světové řeči. Čínsky mluví 400 milionů lidí, anglicky 200 milionů, německy 130 milionů, rusky 100 milionů, hindsky 100 milionů, francouzsky skoro 100 milionů, arabsky 55 milionů, španělsky 50 milionů, japonsky 46 milionů, italsky 36 milionů, malajsky 25 milionů, turecky 23 milionů.

Naše loďstvo. Vedle řady lodí vlastní naší výroby, převzaly jsme od Německa na Labi 48 parníků a 184 nákladních lodí, mimo množství lodí přístavních, překladních a skladních, na Odře pak dostalo se nám celkem 12 parníků a 74 nákladních lodí. Máme ještě dostati asi 2 nákladní lodí. Rozdělení maďarského a rakouského loďstva na Dunaji bylo již úplně provedeno a náš podíl převzat. Je to celkem 12 parníků a 117 nákladních lodí.

O dvou osobách, účastných na atérách v Ústředním svazu studentském, píše Studentský obzor: »Pokud jde o osobu Peclovu, je býv. komunistou, z kteréžto strany podle slov. dra

Sekaniny byl vyloučen, patrně z ideových důvodů. Po dru Syřákovi stal se vůdcem studentstva ve Valašském Meziříčí, propagoval mezi ním revoluční socialismus a své věrné materiálně zabezpečoval z Jarníkova fondu, některé snad právem, jiné — jak vytknuto — neprávem. Ve Valašském Meziříčí vytvořil sdružení socialistického studentstva a založil list: »Student revolucionář«, k jehož účelům užíváno místností i strojů soc. odboru Svazu. Ve Svazu byl věrným přívržencem sociálnědemokratického vedení, měl silnou vůdčí posici, náhlý obrat situace mezi 2. a 8. říjnem zavinila pak nediskretnost spoluvyníka Peclova — Buksy. Sociální postavení Peclovo neodpovídalo způsobu jeho života, jenž — mírně řečeno — proletářským nebyl. —av.

Projev U. S. Č. S. ve věci atéry Peclovi. Oldřich Pecl neprávem vybíral pro sebe a F. Buksu podpory v celkové výši Kč 2250.— na jména dvou fingovaných osob; nemá k tomu statutárního podkladu, poskytoval nezodpovědně a samovolně půjčky z dispozičních fondů Sociálního odboru a v šesti případech je přeměnil na podpory. Podpory z Jarníkova fondu ve výši Kč 2250.— byly Jarníkovu Fondu vráceny. Zastupitelstvo žádá, aby vyšetřující komise, zřízená ústředním výborem, ve svém šetření co nejrigorózněji pokračovala, zlikvidovala všechny půjčky a přezkoumala odůvodněnost přeměn půjček na podpory a výsledky svého šetření, předložila mimořádnému valnému shromáždění. Zastupitelstvo se usnáší, aby bylo svoláno mimořádné valné shromáždění nejpozději do 15. listopadu, na kterém by celá záležitost byla veřejně projednána, aby nemohlo být ÚSCS vytýkáno zatajování nepořádků, zaviněných O. Peclm, zřejmě z důvodů nečestných, jak bylo dokázáno na několika případech, jako zanešením nepravdivých údajů do knih a uplacení F. Buksy. Zastupitelstvo vyzývá výbor, aby připravil návrh na statutowání individuálních půjček ku projednávání na valném shromáždění, čímž by bylo znemožněno, aby byli uvedeni v podezření spoluvyní kolegové, kteří si vypůjčili z tohoto fondu na základě ustálené praxe Sociálního odboru. Jako kontrolní orgán ústředního výboru prohlašuje zastupitelstvo co nejdůrazněji, že se žádnému z kolegů, uvedených v novinách a letáčkách ve spojení s pp. Rohanem, Peclm a Buksou, nedá vytknouti nic, co by mohlo poškodit jejich osobní čest jako funkcionářů aktivních nebo bývalých. Kvitujeme s povděkem záslužnou činnost kol. V o z k y, jehož prací byla tato věc odhalena. —av.

Takhle píší naši kolegové, studenti-socialisté. Kdo se odvažuje zehrát na to, že dříve studenti ani zdaleka neměli toho, co mají dnes, mžourá-li někdo ze starých pánů tak trochu závistivě na palác Strakovy Akademie, těžkými boji pro studentstvo částečně vybojovaný a soudí-li, že se musí studentský rozpočet restringovat, pak jest politickým analfabetem... Nechceme být v řadě analfabetů a proto si všimneme jen toho studentského tónu. Copak potřebný student chodí a chodil k svým dobrodincům, aby je vyhrožováním donutil k podporám? To snad dělali jen ti zpupníci, kteří se dříve pokorně skláněli před štědrými rukou kněze a teprve v oktávě, a to ještě v pololetí, chodili kolem něho s ohnutým nosem. Za dar jsme vděční a jako studenti máme

znát ještě vroucnější formu vděčnosti. Nás zajímá zpupnost dnešního socialistického studenta, ne, řekneme zpupnost každého studenta, i když ji zove sebevědomím, poněvadž pravé sebevědomí znamená jasnou hlavu, a nevděk s hloupou kritikou o jasné hlavě nenásvědčuje, spíše o něčem jiném. S tou Strakovou Akademií pomalu. Strakova Akademie jest nadační dům a v právním státě nadační vůle jest vše. Tu jste si ani čas tečně nevybojovali a ta vám také nezůstane. V tomto ohledu nám napadá podobnost se zabíráním kostelů. A až budou příslušní činitelé dopomáhati k uvedení v předešlý stav, jako tomu bylo při oněch kostelích, pak, myslíme, že ten zbožný, dobrý, šlechtic jménem i duchem, Straka, bude jistě slyšán. Na jiném místě přinášíme jeho vůli. Drav.

Valné shromáždění Ústředního Svazu čs. studentstva bylo svoláno v důsledku afér na 7. listopadu. Studentský obzor ji glosuje takto: »Zahraničními úspěchy v CIE nelze se veřejně pochlubit a tak tomu je i v ostatních odborech a reorganizačních zřízených komisích. Výsledná práce ústředního výboru jeví se imaginární. — Valné shromáždění nesmí být bojem, ale nyní všichni studentští delegáti musí si uvědomiti, kdo a jakého člověka postaví na zodpovědné místo. Jediné valné shromáždění je kompetentním orgánem, aby objektivně a přísně posoudilo to, co se stalo, a vyneslo rozsudek nad zodpovědnými funkcionáři, kteří měli pracovat pro dobro studentstva. Ústřední Svaz čsl. studentstva jako zájmová studentská organizace nemůže vyhovovat nejen nyní, ale i v budoucnu politikům vysoké koncepce. ÚSCS nesmí být politickým polem, které by se stále oralo socialistickým pluhem, a studentstvo nebude už ornou půdou, která by živila oráče, jako tomu bylo dříve i nyní. Funkcionáři nepracují jen zájmově pro studentstvo, protože chtějí být politickými apoštolý. Studentská práce je jim rouškou a pod maskou nepolitickosti pracují a smýšlí politicky. Snad každý jejich čin a práce konána je s určitého politického hlediska. Stanovy Svazu určují jeho nepolitickost a Svaz proto vyžaduje, aby i jeho pracovníci nepoliticky pracovali pro členstvo. A tomu nebylo vždy tak. ÚSCS byl politickým kolbištěm a ústř. výbor kolibřím parlamentem, kde zasedají exponenti politických stran. Pod rouškou nepolitickosti se socialističtí funkcionáři vždy politicky exponovali. ÚSCS byl a je doménou socialistů a skoro jejich studentským sekretariátem. Jestliže někdo jiný než socialista zasedal v ústředním výboru, posuzovaly vždy jeho činnost pod zorným socialistickým úhlem. Tak to zařídila socialistická »klika«. — Všemno má své meze! Jedna skutečností se musí vyzdvihnout! Ti národně demokratičtí »pravičáci« nikdy tak nejednali — pracující jen a jenom pro studentstvo. Nikdy »nelovili« a podobně nejednali! Sedmý listopad musí znamenati důležitý mezník v dosavadním studentském životě. Studenti poznali, kdo pro ně pracoval a s láskou se studentské povinnosti věnovali. — Nemyslíme. Kde není vyšších hledisek a kde vládne jen a jen materialismus, tam nebude líp, ani když se přestaví na šachovnici figurky. Stranické to bude tak i onak. My nepřestaneme volati ne po organizaci Svazu, nýbrž po reorganizaci celého studentského hnutí vůbec. —ad.

Tož tam až dospěla studentská moudrost? Studentský obzor píše: Pokud jde o osobu Peclova, je býv. komunistou, z kteréžto strany podle slov dra Sekaniny byl vyloučen, patrně z ideových důvodů. Po dru Svěrákovi stal se vůdcem studentstva ve Valašském Meziříčí, propagoval mezi ním revoluční socialismus a své věrné materiálně zabezpečoval z Jarníkova fondu, některé snad právem, jiné — jak vytknuto — neprávem. Ve Valašském Meziříčí vytvořil sdružení socialistického studentstva a založil list: »Student revolucionář«, k jehož účelům užíváno místností i strojů soc. odboru Svazu. Ve Svazu byl věrným přívržencem sociálně demokratického vedení, měl silnou vůdčí posici. náhlý obrat situace mezi 2. a 8. říjnem zavinila pak nediskretnost spolupinníka Peclova — Buksy. Sociální postavení Peclovo neodpovídalo způsobu jeho života, jenž — mírně řečeno — proletářským nebyl. Oldřich Pecl neprávem vybíral pro sebe a F. Buksu podpory v celkové výši Kč 2250.— na jména dvou fingovaných osob; nemaje k tomu statutárního podkladu, poskytoval nezodpovědně a samovolně půjčky z dispozičních fondů Sociálního odboru a v šesti případech je přeměnil na podpory. Podpory z Jarníkova fondu ve výši Kč 2250.— byly Jarníkovu Fondu vráceny. Zastupitelstvo žádá, aby vyšetřující komise, zřízená ústředním výborem, ve svém šetření co nejrigorózněji pokračovala, zlikvidovala všechny půjčky na podpory a výsledky svého šetření, předložila mimořádnému valnému shromáždění. Zastupitelstvo se usnáší, aby bylo svoláno mimořádné valné shromáždění nejpozději do 15. listopadu, na kterém by celá záležitost byla veřejně projednána, aby nemohlo býtí USČS vytýkáno zatajování nepořádků, zaviněných O. Peclm, zřejmě z důvodů nečestných, jak bylo dokázáno na několika případech, jako zanešením nepravdivých údajů do knih a uplácení F. Buksy. Zastupitelstvo vyzývá výbor, aby připravil návrh na statuování individuálních půjček ku projednávání na valném shromáždění, čímž by bylo znemožněno, aby byli uvedeni v podezření spoluviny kolegové, kteří si vypůjčili z tohoto fondu na základě ustálené praxe Sociálního odboru. Jako kontrolní orgán ústředního výboru prohlašuje zastupitelstvo co nejdůrazněji, že se žádnému z kolegů, uvedených v novinách a letáčích ve spojení s pp. Rohanem, Peclm a Buksou, nedá vytknouti nic, co by mohlo poškoditi jejich osobní čest jako funkcionářů aktivních nebo bývalých. Kvituje se povděkem záslužnou činnost kol. Vozky, jehož prací byla tato věc odhalena. — Ona sice skutečnost není jiná, ale, že budou své materiální sklony a touhu po špinavých dostizích vnucovat i teoreticky, to jsme přece nemysleli. Pane Bože, kam se ty naše ideály studentské poděly? —av.

Ústřední Svaz studentský měl tedy svou mimořádnou valnou hromadu pro aféry. Nic se celkem nestalo, vlk se nažral a koza zůstala celá. Vyčká se výsledku soudních řízení, kompromitovaným osobám se dává zatím dovolená, při čemž ovšem jejich čest a jejich duch zůstávají nedotčeny, zápůjčkám (!) se dává sankce a kolovrátek půjde dál. Žaloba na udavače podána nebyla a zakončení pro studentskou čest tak ponižující věci skončilo hodně neslavně. Vždyť ani jinak skončiti nemohlo, žlab je žlab a

pevná ruka je pevná ruka. Zajímavé bylo též prohlášení býv. předsedy dozorcí rady Příbika, že skutečně finanční hospodářství Svazu dozorcí rada nekontrolovala, spokojivši se prohlášením Hlaváčka, že vše je správné. Kdyby však účetní doklady skutečně kontrolovala, stejně prý by na nic nepřišla, protože podvody byly prý prováděny příliš opatrně. Národně-demokratické studentstvo soudí, že osoby změní vše. Vina je hlubší, my toho názoru nesdílíme. Snad dojdou k těmž náhledu i jiné složky, ale snad bude pozdě. Drav.

C. I. E. má svoje bolesti. Jak se zdá, na letošním kongresu CIE (Conederation des Etudiants International.) naše delegace nepochodila. Málo toho otevírá o té skutečné práci CIE, a znamenává-li k tomu ještě naše internacionální vedení Svazu neúspěch, a stěžuje si, že nebylo slyšeno, pak musí býti ta práce v CIE nějak ve psí. Přece měl pravdu ten Msgre Seipel, když nám letos v Bologni pravil: »Znám mnohé mezinárodní spolky, které se vybiřejí v teorii, ale pravé práce neznají (pro mír). O vaši budoucnost, právě proto, že znám ty druhé, se nebojím. Naši delegáti ze Svazu by byli rádi viděli, kdyby si bylo CIE padlo v náruč s bolševickým studentstvem SSSR. To byl jeden incident, který naše v Kodani pobouřil. Druhým byla odvaha Němců. Tomu se však divíme, že naši bolševici choutkám Němců netleskali. —av.

Naši zámořští přátelé obdivují také »Jitro« a znají tedy naše uslechnuté snažení a znají také naše těžké posice. Mají těch sbírek na nejrůznější účely již dost až dost, ale snad by mohli ve svém »Hlasu« upozornit na naše dobré, katolické studentstvo a otevřít pro něho svoji rubriku darů. Dolar k dolaru, není to mnoho, u nás však 100 dolarů jest 3.400 Kč. A my právě chodíme s ranečkem o Mikulášský dar! Že nás neodmítne náš redaktor Dostál a že se za nás u našich amerických katolických přátel přimluví. Že si toho zaslouhujeme!

Soutěž. Tentokrát vypisujeme jinou. Nutí nás k tomu naši vzácní a milí přátelé. Jeden důstojný pán, z Ameriky, který nám však zakazuje jmenovati ho, nám píše: »Poštou obdržíte asi 150 Kč. — A co s nimi? — Rád bych, aby těch 150 Kč přineslo asi 300 Kč »Jitru«. Nedalo by se toho užítí na odměny pro sehnání nových předplatitelů? — zaplacení dluhů a p. Máte-li jinou myšlenku — dobrá! Jen když jedna koruna získá dvě. Jména mého neuveřejněte.« Cítíte tu lásku k našemu hnutí! Peníze jsou pro Vás, vy mladí, drazí přátelé. Nedáme Vám je však zdarma. Tvoříme z nich ceny: I. 50 Kč a dalších 10 po 10 Kč. První cenu obdrží ten, kdo nám získá nejvíce platících odběratelů, nejméně ovšem 25 věratelů platících. — Naši domácí přátelé nám slíbili, že nám tuto soutěž ještě umožní a rozšíří, přihlásí-li se dosti soutěžících. Lhůta jest do 10. ledna 1926. — Administrace.

Zvon na památku padlých ve válce. V neděli 4. října byl v Roveretu slavnostně posvěcen za přítomnosti krále a velkého množství lidu nádherný zvon, ulitý z bronzu děl spojeneckých armád, kterým se bude zvoniti každého večera na památku všech padlých ve válce.

Ve prospěch Dědictví Svatojanského vydáno bylo právě významné básnické dílo Josefa Pospíšila »Jan Prchal«. Jest to roztomilá idyla z venkovského života, do níž nevtrávejí vetkány jsou reflexe o heslech a poměrech moderních se stanoviska náboženského. Mladá naše generace nalezne v krásné této knize svůj radostný životní ideál. Cena sličně vypravené knihy jest pouze 8 Kč (s poštovným 8 Kč 70 hal.); vydání na velinovém papíru stojí 12 Kč (s poštovným 12 Kč 70 hal.). Objednávky přijímá Administrace Dědictví Svatojanského v Praze IV., Vikářská ulice, č. 35. Při objednávce budiž udáno, přeje-li si objednatel vydání obyčejné nebo velinové.

Základní kámen nového semináře arcidiecése pražské byl posvěcen v neděli 4. října. Stará budova seminární, Klementinum, byla prodána a nový seminář bude postaven v Dejvicích nedaleko Studentské koleje Masarykovy a nové techniky. Svěcení vykonal světitel biskup dr. Podlaha za účasti velkého počtu duchovenstva a četných věřících. Stavba má být dokončena roku 1927, tedy právě 150 let po té, co arcibiskupský seminář do Klementina byl přemístěn.

Náboženské hnutí v české mládeži. V »Zasvěcení«, měsíčníku pro duchovní život rodin, nejsv. Srdci Ježíšovu zasvěcených, rozvíjí se čilý život našich nejmladších náboženských nadšenců. »Liga Benjaminů a Tarsiciů«, svaz českých dětí, dívek a jiných, provádí v pražských rodinách hotové divy. Kostely se plní dětmi. — Děti se zúčastňují náboženských průvodů. Studentské ligy tarsicek mají ve svém středu nejlepší síly. Většina jich maturovala s vyznamenáním — na reálkách, gymnasiích a učitelských ústavech. V takové generaci spočívá zdar budoucnosti a blaho našeho lidu. Náboženství má své obhájece zmužilé a nadá se z hloubi duše lidské nikdy úplně vykořeniti. —il.

Státní úřad statistický vydal právě »Statistickou příručku republiky Československé«, druhé vydání, velké souborné dílo, které čítá 870 stran a 1177 tabulek. Knihu lze obdržeti za cenu 90 Kč u všech knihkupců. — Akce statistického úřadu jest významná a pro dobu důležitá. Každý občan i odborník může příručky s úspěchem použiti. Je jen na veřejnosti a inteligenci, aby pochopila plně význam statistické příručky, aby mohlo býti přikročeno k dalšímu vydání knihy.

Budoucnost salesiánského díla u nás. Oprávněný nářek na nedostatek kněží u nás, nutí nás zatím se ohlédnouti po náhradě sil a tu přicházejí v úvahu salesiáni. Řád ten odchovává ty nejhorlivější vpravdě apoštolské kněze, toužící jen po záchraně nesmrtelných duší. (Boskovo: »Da mihi animas, cetera tolle.«) Mládež je naše budoucnost, s tou rostou neb klesají naše naděje a té hlavně se věnují salesiáni. Salesiáni si troufají i na tomto poli úspěšně pracovati. Dějiny řádu o tom svědčí. Pohledme na sousední Polsko! V této zemi pracují salesiáni teprve v našem století a hle, jejich domy jsou plny. Na vinici Páně přichází četný, nový dorost, zatím co u nás jsou prázdné semináře. (Letos na příklad v Polsku bylo obléčeno 105 noviců.) Konečně i u nás dnes pochopují někteří význam díla salesiánského a pracují neúnavně. V Itálii se připravuje asi 40

hochů (Čechů). Leč dílo naše je v počátcích, velké obtíže valí se nám v cestu a tu doufáme, že každý, kdo miluje svůj národ, svou vlast, každý dobrý katolík pochopí, kde nutno pracovati. Nutno se hodně modliti a podporovati dílo salesiánské, aby brzo i v naší vlasti stanuli první salesiáni čeští, kteří by úsilovně pracovali na národa roli dědičné. Pracujme i my! Cesty mohou býti rozličné, jak jsem již naznačil. Budoucnost salesiánského díla u nás je budoucností národa. Pochopíme to? —šček.

Správa české menšinové školy obecné a míst. školní výbor v Červené Vodě na sever. Moravě obrací se na všechny, aby nezapomněli na chudý tento kout sev. Moravy a umožnili finanční podporou vypravení hojné vánoční nadílky pro děti menšinové školy. V poetické dny vánoční budou na své štědré dárce za to vzpomínati dítky nejubožejší ze všech. Plně našim spolkům studentským doporučujeme. — V. D.

Návrat k Církvi. Řada významných konversí byla v poslední době opět značně rozšířena; tak mezi jinými přestoupili k církvi katolické: pravoslavný biskup Dzubaj, norský slavný spisovatel Sigfrid Unsted, v Indii potomek Brahmův, choť Chastuova, z král. rodiny ve Švédsku je nejznámější konverse Hedviky Lowenskioldové, dcery komořího krále Oskara. Dne 6. září přestoupil k církvi katolické pravoslavný archimandrit Morozov. V Německu vyvolal sensaci vstup generála barona Reichlina do řádu sv. Františka. V domácí kapli ústavu Academia dei nobili ecclesiastici byl kardinálem Brovnem přijat protestantský kněz Artur Dale, jenž byl od r. 1889 do r. 1904 kaplanem v anglikánském protestantském klášteře Benediktinek v Mollině, které r. 1918 všechny zároveň s anglikánsko-protestantskými členy kláštera v Caldenu přestoupili k církvi katolické. V Anglii budtež zaznamenány z četných konversí ještě tyto: konverse snachy bývalého minister. předsedy Asquitha a pastora Rouseho, známého studiemi v oboru spiritismu. Tři jeho synové již před tím stali se katolíky. »Dům sv. Karla«, v němž se připravují anglikánsko-protestantské kněží ke konverzi, zaznamenává za 5 let svého trvání už 57 přestupů anglikánsko-protestantských duchovních k církvi katolické. Vynikající lékař anglický dr. Tergusoon, kapacita v oboru tropické medicíny, vzdal se svého úřadu jako dvorní lékař a studuje v katolickém semináři theologii a filosofii.

Metropolita Szeptycki — kardinálem. Krakovský »Głos Narodu« přináší zprávu, že v nejbližší papežské konsistoři v listopadu známý Lvovský arcibiskup Szeptycki bude jmenován kardinálem. Záměr Svaté Stolece, ozdobiti kardinálským purpurem jednoho z biskupů řecko-katolických, není novým; byl již dávno zamýšlen, neboť Řím dobře zná, jak důležitou dějinnou posici vůči pravoslavné církvi od věků hájí Unie. V přítomné době pak, při neutěšeném stavu pravoslavií, a stále rostoucích nadějích na sjednocení církví, stává se Unie nadmíru důležitým článkem pro spojení Západu a Východu. Metropolita Szeptycki bude tak v pořadí třetím uniátským kardinálem. Prvním (nepočítaje metropolitů Isidora a Bessariona z dob florentské unie roku 1439) byl arcibiskup Michal Lowicki, jenž roku

1844 vydal svůj známý pastýřský list o dorozumění ruského-ruském, načež Pius IX. obdaril jej kardinátskou hodností v r. 1856. Roku pak 1895 papež Lev XIII. jmenoval kardinálem Lvovského metropolitu Sylvestra Sembratowicze (zemř. 1898)

Mac Donald o náboženství. Anglický socialista R. Mac Donald přijal za svého pobytu v Praze zástupce některých listů, ke kterým se vyslovil o různých otázkách, mezi nimiž i o poměru socialismu k náboženství. Mac Donald mezi jiným pravil: »Socialismus v Británii nikdy nebyl proti náboženství. Někteří z jeho zakladatelů byli kazatelé. Mezi socialismem a náboženstvím v Británii nikdy nebyla ostrá hranice. — Proto britský socialismus měl i k náboženství a církvím jiný poměr, než socialismus v Evropě. Mezi britskými socialisty je dosti těch, kteří navštěvují pravidelně kostely, ačkoliv se hlásí k marxismu, který nestačí na vysvětlení dějinného vývoje. («Ostrav. Kraj«)

»Plovoucí universitou« nazvatí možno 450 studentů a 50 profesorů new-yorské university, kteří vydali se na zvlášť k tomu přizpůsobené lodi na vědeckou výpravu do světa. Loď »University« vyjela 1. října v New Yorku a bude až do června 1926 na mořích. Účastníci navštívení chtějí 35 zemí a 50 přístavů. Jednotlivé vlády jsou vyzvány poslati na tuto loď-universitu své profesory, kteří by tu přednášeli.

Kulturní boj v Jugoslavii. I v Jugoslavii je katolíkům snášet ústrky a větší než u nás, poněvadž tam mají odpůrce balkánštější, jsou v menšině a konečně mimo vládu. Na měšťanských školách polovice hodin určených náboženství byla skrátnuta. Na učitelských ústavech bylo náboženství vypuštěno ze čtvrtého ročníku. Humanistické střední školy se ruší, aby Slovinci byli odtrženi od západní vzdělanosti. V návrhu nového školského zákona vyučování náboženství není svěřeno církvím, nýbrž se posvětštuje. Na základě ministerského výnosu se znemožňuje v Slovinsku svobodný vývoj obecných škol katolických řeholnic. — Chorvati a Slovinci se ovšem proti pravoslavným Srbům brání.

Náboženství a politika. Sv. Otec přijal 4000 poutníků, účastníků mezinárodní pouti katolické mládeže, kteří zastupovali 25 národů. Promluvil francouzsky řeč, v níž vyjádřil své nadšení nad touto velkolepou účastí a prohlásil, že shromáždění zástupců katolíků celého světa může být považováno za pravou katolickou internacionálu, která jest jediné možná, jelikož římská církev jest universální. Pak vybídl zástupce mládeže, aby spolupracovali s apoštolátem Kristova království. Prohlásil, že úplně souhlasí s pracemi kongresu a dodal: Někdy se zdá, že episkopát i duchovenstvo vyvíjejí činnost politickou, ale není tomu tak, naopak, je to prostě činnost náboženská, jelikož obhajující svobodu církve, posvátnost rodiny a školy a svěcení svátků, nevyvíjí činnost politickou, nýbrž pouze náboženskou. Nato udělal přítomným pozhvání.

Nejnovější katol. město Německa. Není jím Mnichov ani Kolín, nýbrž Berlín. Berlín dnes čítá na 500.000 katolíků, kdežto Mnichov 450.000 a Ko-

lín 35 tisíc. Rozmach katolicismu v Berlíně se dal právě za posledních 50 let, kdy Berlín se stal hlavním městem a nemohl se přílivu katolického obyvatelstva ze západu a východu uzavírat. Dnes má Berlín 40 katolických far. Nejpevnějším kádrem berlínského katolicismu jsou protestanti konvertité. Pro touhu po katolicismu je v Berlíně charakteristické, že katolíci duchovní musí po skupinách vyučovatí věrouce a liturgice, aby vyhověli tak četným duším, odhodlaným ke konverzi.

Pět tisíc hlav na jediném obraze. V kostele ve Frauenburgu (Východní Prusko) visí malý obraz, tři čtvrtiny metru dlouhý, čtvrt metru vysoký, představující, kterak Kristus nasýtl 5000 hladových. Všichni ti zázračně nasycení jsou na obraze velmi pečlivě a zřetelně namalováni. Obraz pochází z r. 1643 od Vituse z Elbingu.

Nová slavnost Milostivého léta. Z Říma. — Vatikán oficiálně oznámil, že slavnosti Milostivého léta budou zakončeny velmi důležitou oslavou, kteráž dosud nebyla pojata v program a kterou se zakončí celé jubilejní období. Touto slavností bude »Regno Sociale di Jesu Christo« (bratrské království Ježíše Krista). Tomuto prohlášení bude předcházeti veřejná encyklika, která ustaví mezi svátky katolické církve tento nový projev kultu Vykupitele. Toto sociální křesťanské hnutí jest nedávného původu, a dalo vzniknouti slibům vyjádřeným různými institucemi, sdruženými spolky prostřednictvím poslu ke sv. Stolici. Papež dával impuls k této tendenci, která odpovídá heslu jeho nejvyššího kněžství »Kristův mír v Kristově království«. Papež několikrát prohlásil, že Kristův mír nepřijde, pokud Kristus nebudou vládnouti v lidské společnosti tím, že se jeho zákony budou uznávati. Papež Pius XI. připravuje tedy s velkou bedlivostí tuto slavnost a toto prohlášení, které je částí jeho papežského programu. Tato slavnost bude provedena po uzavření Svaté brány, které bude provedeno na Štědrý večer. Oslava Kristova království bude 31. prosince jako korunní zakončení všech ostatních oslav jubilejních a bude obdivuhodným výsledkem Milostivého léta.

Úbytek žactva. Pro letošní školní rok 1925 až 26 bylo zapsáno na obecných a občanských školách v Čechách 726.754 žáků, na Moravě 336.464 žáků a ve Slezsku 68.528 žáků. Srovnáme-li počet s počtem na konci války, t. j. r. 1918, ubylo v Čechách 352.514 žáků, na Moravě 125.808 a ve Slezsku oproti r. 1921 38.958 žáků.

Co se u nás vykouří a kolik prokouří. V roce 1924 bylo čsl. tabákovou reží vyrobeno a prodáno 370,259.981 kusů doutníků, 8.904,020.007 kusů cigaret, 223.404 kg cigaretového tabáku, 8.815.902 kg dýmkového tabáku, 93.502 kg šňupavého tabáku a 102.752 kg tabákového výtažku. Tržba za tyto tabákové výrobky činila 1.750,922.436 Kč.

V ČSR propijeme ročně 7.000.000.000 Kč v alkoholu. nápojích. Propité papírové pětikoruny, po délce kladené, vyplní trať Cheb (Čechy) — Jasina (Podkarpatská Rus), dlouhou 1300 km pruhem 74 m širokým, (t. j. asi 124 kusů v jedné řadě), nebo v jediné řadě ovinou se čtyřikrát kolem rovníku. 400.000 nezaměstnaných by po celý rok mohlo být dobře živo.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

Nadace původem katolické.

Přikročujeme k splnění žádosti, která byla Ustředí již vícekrát předložena. Zatím budeme uveřejňovati toliko nadace z Čech a to ještě jen do roku 1900 zřízené. Přihlížíme jen k nadacím a) založeným kněžími, nebo b) pro studující náboženství římsko-katolického, nebo c) takové, které opatruje dle přání zakladatele církevní vrcholnost. Připomínáme, že necháváme stranou nadace s podmínkou »mravního chování«, ač bychom jistě se přiblížili úmyslu zřizovatele, kdybychom si je přivlastnili.

Bude toho trochu více a proto musíme použít některých zkratk:

St. n. = Studentské nadání, u. = udílí, n. = nadání, P. = Páter, z. sp. p. = zemská správa politická, m. r. = městská rada, o. z. = obecní zastupitelstvo, o. v. = obecní výbor, pr. = presentuje, n. m. = nadační místo, náb. řk. = náboženství římsko-katolické, Př. n. = příbuzenské nadání, r. = rodák (ci), g. = gymnasium, Mod. = Modlitba, msv. = mše sv, r. — ročně.

1. **Římské n. st.**, vzniklé z českého hospitálu, v Římě, založeného Karlem IV. má dvě n. m. po 144 Kč a u. je z. sp. p.

2. **Krumlovské n. st.**, vzniklé z daru Viléma z Rožmberka a určené původně pro schopné studenty, kteří by byli sběhlí v hudbě pro potřeby jezuitské Kolečky v Krumlově. Nyní se z něho dotuje šest n. m. pro hochy choralisty po 72 Kč a jedno m. s požitkem 260 Kč.

3. **St. n. Rožmbersko-Schwarzenberské** má nyní tři n. m. s r. platem 400 Kč, u. je z. sp. p.; trvá po dobu studií g.

4. **St. n. Jiřího Popela z Lobkovic** má nyní 16 m. a u. je z. sp. p. chudým studujícím náb. řk., kteří jsou r. v osadách někdy zakladateli podaných (panství Chomutovské, Libochovické, Lickovské, a Mělnické, č. 10 a 15, pak chudým kat. st. vůbec.). U. se na celou dobu studií s r. požitky 232 Kč.

5. **Jindřicho-hradecké** nyní pro řk. žáky g., Jindřicho-hradeckého a ponechává se i po dobu jejich vysokoškolských studií. N. m. jest 31 s r. požitkem po 148 Kč; u. z. sp. p.

6. **St. n. Sigmunda sv. p. Pleského.** Má nyní dvě m. po 240 Kč a u. je z. sp. p.

7. **St. n. Anlika Blovského** má čtyři m. po 134 Kč. Př. n. pak pro řk. st. vůbec. Pr. o. z. blovské.

8. **St. n. P. Jana Hřeblovského z Odebergu**, nyní přiděleno arcibiskupskému semináři v Praze.

9. **St. n. Bartoloměje Blachela**, určené na vychování studenta k duchovnímu stavu způsobí-

lého, nyní přiděleno arcibiskupskému semináři v Praze.

10. **St. n. volně propůjčitelné**, 20 m. šlechtických po 480 Kč a 169 obyčejných po 240 Kč. U. z. sp. p.

11. **St. n. Matyáše Hörderle ze Schattenbergu.** Čtyři m. po 300 Kč. Př. n. a pak i pro sirotky z Českého Krumlova.

12. **St. n. Evy Švihovské z Rízemberku**, odezdáno arcibiskupskému semináři v Praze.

13. **St. n. Jičínské** má 20 m. šlechtických po 320 Kč a 100 m. nešlechtických po 180 Kč, z nichž se udílí 22 pouze žákům g. v Jičíně (založeno Albrechtem z Valdštejna).

14. **St. n. Matyáše Haldera**, u. po pr. děkana a starosty Č. Budějovic z. sp. p. Požitek 260 Kč.

15. **St. n. Albrechta Václava z Valdštejna** u. arcibiskup pražský.

16. **St. n. Petra Fuchsa z Vramholzů**, urče no pro 12 mladíků, kteří k literárním studiím jsou způsobili a z dobrých, rozšafných a nuzných rodičů pocházejí; výchova za návodu Jesuitů. O pr. panují meshody mezi arcibiskupem a obcí Pražskou.

17. **St. n. P. Václava Jakobiho, jinak Ruhlandovské.** Z něho 2 m. přidělena lužickému semináři.

18. **St. n. Josefa Makariusu z Merfelic**, r. 400 Kč u. z. sp. p. na celou dobu studií pro chlapce z Lišova nebo pro řk. st. vůbec.

19. **St. n. P. Šimona Brosia Horsteinsského z Harsteina**, r. 400 Kč u. z. sp. p. na pr. města Plzně st. středních a vysokých škol.

20. **St. n. Pavla Michny hr. z Vacinova**, tři m. po 152 Kč u. z. sp. p. bez omezení účeliště jiných, znalým zpěvu a hudby, aby účinkovali při kostele sv. Mikuláše v P. III.

21. **Ferdinandské st. n. pro duchovní**, splynulo s náboženským fondem.

22. **Kutnohorské n. st.**, 7 m. po 300 Kč u. z. sp. p. bez omezení účeliště (kúrova hudba při kostele sv. Barbory).

23. **St. n. P. Marka Sallera**, r. 360 Kč u. z. sp. p. bez omezení žákům klatovského g. přednost.

24. **St. n. Václava Kumburga z Blížova**, tři m. po 144 Kč u. z. sp. p. bez omezení.

25. **St. n. Jakuba de Santo**, dvě m. po 60 Kč u. z. sp. p. na pr. Plzně. Př. n. a pro synky Plzeňské.

26. **I. st. n. Řehoře z Klecblettů** (kanovník u sv. Víta), dvě m. po 224 Kč u. z. sp. p. chudým žákům g.

27. St. n. Marie, vl. Kristiana Padputche, dvě m. po 172 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení na celou dobu studií.

28. St. n. Skvorčeckého a Macákové, dvě m. po 224 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení.

29. St. n. P. Jana Waltera, r. 360 Kč, u. z. sp. p. synkům z Čes. Krumlova. Mod.

30. St. n. Febronie z Pernštýna naturální požitky u. ředitelství g. v Litomyšli.

31. St. n. P. Jindřicha Germea z Lamormainu, r. 820 Kč — cizí.

32. St. n. Jaroslava Bořity hr. z Martinic, přiděleno pražskému semináři.

33. St. n. Marie Maximiliany ze Sternberg-Hohenzolernu, devět m. po 122 Kč řk. st. u. z. sp. p.

34. Il. st. n. Řehoře z Klebettů, tři m. po 224 Kč, u. z. sp. p. Př. n. a st. z panství kn. Eggenberga.

35. St. n. P. Jiřího Bílka z Bilenburgu, 2 m. po 336 Kč u. z. sp. p. bez omezení.

36. N. pro kúrové zpěváky v Březnici, 12 m. po 64 Kč nyní u. z. sp. p. na návrh ob. Březnice.

37. N. Zdeňka Ježovského z Lub, roč. 560 Kč u. z. sp. p. bez omezení ústavu. Př. n.

38. St. n. Magdaleny Wiederspergerovy z Wiederspergu, r. 230 Kč u. z. sp. p. bez omezení. Mod.

39. N. P. Simona Petra Gnadt, dvě m. po 168 Kč u. z. sp. p. s předností příbuzným.

40. N. Daniele Vít Nastoupila (biskup pražský) přikázáno semináři pražskému.

41. St. n. Jana Resche z Aschenfeldu, dvě m. po 200 Kč u. z. sp. na pr. m. r. v Ústí a děkana.

42. N. P. Bartoloměje Ignáce Citzmanna, r. 208 Kč u. z. sp. p. potomkům a občanům ze Stodu.

43. St. n. kn. Žofie Anežky z Dietrichsteina, r. 240 Kč u. z. sp. p. bez omezení.

44. St. n. Žďársko-Martinické, 15 m. po 400 Kč, u. z. sp. p. nyní bez omezení.

45. St. n. Lidmíra Vidmy Obyteckého z Obytec, 2 m. po 160 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení.

46. St. n. Viléma Schödera, 2 m. po 232 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení.

47. St. n. P. Karla Příchovského z Příchovic, dvě m. po 400 Kč, u. z. sp. p. Př. n.

48. St. n. Marie Elišky Zárubové z Hustiřan (jeptiška), r. 240 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení.

49. St. n. Richarda Benera dvě m. po 160 Kč u. z. sp. p. k návrhu města Budějovic. Mod.

50. St. n. Tomáše Ign. Frant. ze Störbecku, dvě m. po 264 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení (původní kúrové u sv. Mikuláše).

51. I. st. n. P. Řehoře Jiřího Leona, r. 300 Kč, u. z. sp. p. Př. n. neb pro ty, kdož pocházejí z Litoměřic. Mod.

52. St. n. Rosalie Bergmanové z Lindenbergu, dvě m. po 140 Kč u. z. sp. p. nyní bez omezení.

53. St. n. P. Jana Wittiga ze Streitenfeldu, r. 240 Kč u. z. sp. p. Př. n. a krajanům zakladatelským.

54. Il. N. P. Řehoře Jiřího Leona, dvě m. po 320 Kč jako I.

55. St. n. P. Jana Jiřího Jesorky, r. 56 Kč u. z. sp. p. jen řk. st. na pr. děkana v Budišíně. Př. n. Mod.

56. St. n. P. Jakuba Tamische, dvě místa po 160 Kč u. z. sp. p. řk. st. g. a universit. st. g. Jindřichohradeckého mají přednost.

57. St. n. Marie Maximiliany Evy Hieserle-ovy z Chodova, sedm m. po 164 Kč u. z. sp. p. g. v Hradci Král., známým hudby. Povinnost návštěvy poutního místa Chlumku.

58. St. n. Mikuláše Hernsche, dvě m. po 192 Kč u. z. sp. p. Př. n. Mod.

59. N. Rudolfa Vrabského Tluxy sv. p. z Vrabí, r. 300 Kč u. nyní z. sp. p. na Mšv. pr. Staroboleslavského probošta.

60. St. n. Wolfganga a Michaela Häringa (ia-fáře), tři m. po 133 Kč u. nyní z. sp. p. na pr. magistrát ve Viedenu.

61. St. n. Kateřiny Lucie Stránské, r. 200 Kč u. z. sp. p. žákům klatovského g. Mod.

62. St. n. P. Václava Vojtěcha Čapka, r. 256 Kč u. z. sp. p. na pr. děkana a o. z. Vysokého Mýta. Př. n.

63. St. n. P. Jana Aleše Čapka, r. 400 Kč u. z. sp. p. Př. n. pro g. a bohosl. fakultu.

64. St. n. P. Václava Vojtěcha Červenky z Věžnova, r. 376 Kč u. z. sp. p. na pr. o. z. Turnovského. Zdůrazňuje se zbožnost.

65. St. n. hr. Marie Františky z Heissensteina, r. 400 Kč u. z. sp. p. Př. n. Mod.

66. St. n. P. Jana Augusta Gregora, r. 200 Kč u. z. sp. p. na pr. o. z. Horažďovic. Př. n.

67. St. n. P. Martina Ferdinanda Brücknera z Brückensteina, r. 208 Kč u. z. sp. p. na pr. děkana v Budišíně. Př. n.

68. St. n. P. Jana Ign. Dlouhovského z Langendorfu, dvě m. po 500 Kč u. z. sp. p. Př. n. Mod.

69. St. n. P. Antonína Střepského, šest m. po 426 Kč, u. z. sp. p. na pr. metropolitní kapitoly v Praze. Uložena povinnost ministrovat. Př. n. v první řadě.

70. St. n. mistra Václava Arnolda, r. 440 Kč u. z. sp. p., nyní volně.

II.

1. St. n. Barbory Schayové, 2 m. po 280 Kč původně při semináři v Hradci Králové, nyní je propůjčuje z. sp. p. bez omezení.

2. St. n. Daniela Armogasta Hrdličky, původně pro studující při jezuitském semináři, nyní 1 m. 200; u. z. sp. p.

3. St. n. PP. Jana Aloisa Büttnera a Absolona, r. 300 Kč, jež u. z. sp. p. Př. n. nebo chlapci z Ouštku, Pr. m. r. v Ouštku s farářem. Mod.

4. St. n. Helfrieda Františka sv. p. z Kaisersteinu, 4 m. po 420 Kč u. z. sp. p. žákům g. neb studujícím bohosloví z Přátelstva Kaisersteinu.
5. St. n. P. Fantiška Antonína Frischmanna z Ehrenkronu, 2 m. po 720 Kč u. z. sp. p. na pr. rodiny Ludegerových pro studie g. a bohoslovecké (o pr. se nikdo neuchází).
6. St. n. P. Jiřího Josefa Gregora, 2 m. po 180 Kč u. na pr. obce Horažďovic z. sp. p. Mod.
7. St. n. P. Jana Karla Vovsa, r. 304 Kč u. z. sp. p. na pr. faryže ve Veselí. Mod.
8. St. n. PP. Jana Peschka a Václava Absona, r. 184 Kč u. z. sp. p. na návrh města Oustku a faryže. Př. n. a chlapci z Ouštku. Mod.
9. St. n. P. Martina Leidmetze a Schoberové, 2 m. po 100 Kč, pro studující vůbec u. z. sp. p. na pr. preláta Krumlovského. Mod.
10. St. n. P. Jakuba Ing. Pečeného. 2 m. po 380 Kč u. z. sp. p. Přednost mají příbuzní. Pr. město Polička. Mod.
11. St. n. Jana Petra hr. Straky, 2 m. po 600 Kč u. z. sp. p. Dohled má arcibiskup. Povoluje se i pro vysokou školu. Mod.
12. St. n. P. Jana Šebestiana Longina Tomandla, 1 m. 64 Kč u. z. sp. p. na pr. Rokycan.
13. Kateřiny Finxovy n. pro kúrové zpěváky, 1 m. pro zpěváka při kostele sv. Mikuláše v P. III. 60 Kč r. Peníz dostává ředitel kúru k výplatě.
14. St. n. Františka Ondřeje z Hochů a Marie Terezie Fuchsové, 1 m. Kč 320 Kč, u. z. sp. p. napřed. Př. n. pak ostatním studujícím. Povinnost účinkovati v kostele, kam patří jeho ústav.
15. St. n. Kateřiny Gerungové, 2 m. po 80 Kč u. z. sp. p. na pr. opata Broumovského studujícím b. g. (Dříve měli každou sobotu zpívati v Br. na náměstí litanie).
16. St. n. Anny Barbory Plakwitzové, 2 m. po 220 Kč u. z. sp. p. na pr. opata Břevnovsko-broumovského. Bez omezení.
17. St. n. P. Jeremiáše Heintzela, 1 m. pro studujícího filosofie na universitě, 400 Kč a 2 m. po 240 Kč u. z. sp. p. na pr. potomka zakladatelova. Mod. Jakákoliv nemravnost nadance má za následek odnětí požitku. Př. n. a r. z Libavy.
18. St. n. P. Křištofa Nikolasche, 1 m. 304 Kč u. z. sp. p. g. a posluchačům universitním. Mod.
19. St. n. P. Jana V. Antonína Brunnera u. z. sp. p. na pr. děkana v Nimburce. Mod.
20. St. n. P. Řehoře Widmanna, přiděleno semináři v Praze.
21. St. n. P. Daniela Pavlovského, 1 m. 280 Kč, u. z. sp. p. Př. n. po př. r. z Volyně.
22. St. n. P. Adama Fr. Trutnovského, 2 m. po 96 Kč u. z. sp. p. na pr. o. z. Nového Bydžova pro studie g. i universitní. Mod. a účast na mši sv.
23. St. n. P. Viktorina Pertaka, 2 m. po 354 Kč u. z. sp. p. Př. n., pak r. z Klatov a Domažlic.
24. St. n. P. Františka Karla Kormautha, 1 m., 64 Kč u. z. sp. p. chlapcům Lanškrounským po pr. město L. Mod.
25. St. n. P. Jana Floriána Hammerschmidta, r. Kč 200 u. z. sp. p. na pr. preláta kostela Chotěšovského. Př. n. a r. ze Stodu. Mod.
26. St. n. P. Karla Christena, 2 m. po 248 u. z. sp. p. k návrhu obce Vysoké Mýto g. až do skončení studií. Př. n. a synům Vys. M. Mod.
27. St. n. Mikuláše Ignáce Dvořáka, 2 m. po 200 Kč, u. z. sp. p. na pr. obce Lišova, Př. n. i cizím z Lišova. Mod.
28. St. n. Daniela Josefa Mayera z Mayerů (arcibiskupa pražského), 3 m. po 238 Kč u. z. sp. p. studujícím g. Př. n. i jiným na pr. držitele panství Wartenberského.
29. St. n. Bedřicha Leopolda ryt. ze Schmidtfeldtů, 2 m. po 200 Kč u. z. sp. p. na pr. na držitele statků Vikletic ž. g.
30. St. n. Josefa Františka hr. ze Schönfeldů, 4 m. po 580 Kč u. z. sp. p. jedině žákům náb. řk. pr. držitel panství Seč.
31. St. n. Alžběty Terezie z Mikuří, vyplácí německé g. v Praze III. Mod.
32. St. n. P. Jana Ottoniela, r. 296 Kč u. z. sp. p. na pr. českokamenického děkana. Ponechává se i pro vysokou školu. Mod.
33. St. n. P. Kašpara Josefa Therera, 2 m. po 500 Kč u. z. sp. p. na pr. místa Nisy. Př. n. Mod.
34. St. n. hr. Marie Markety z Waldsteina, přikázáno pražskému semináři.
35. St. n. P. Jeronýma Jana Aleše Čapka, r. 300 Kč u. z. sp. p. na pr. Vysokomýtského děkana, synkům vysokomýtským. Mod.
36. I. St. n. Václava Františka Pobřísla, r. 352 Kč, u. z. sp. p. na pr. obci Netolic pro potomky a krajany. Mod.
37. St. n. Jana Adama Fritschhamse, 272 Kč r. u. z. sp. p. na pr. města Chebu. Mod.
38. II. St. n. Václava Fr. Pobřísla, r. 400 Kč u. z. sp. p. na pr. obce Netolické nadání I.
39. St. n. Marie Kateřiny Mayerové, 2 m. po 242 Kč u. z. sp. p. pro g. Př. n. Mod.
40. St. n. Bedřicha Reicha, 4 m. po 104 Kč u. z. sp. p. pro společné pr. o. u. a probošta v Jindř. Hradci. Př. n. a r. Jindřicha-hradeckým. Mod.
41. I. St. n. P. Jiřího Josefa Průši přiděleno arcib. semináři.
42. II. St. n. P. Jiřího Průši, 2 m. po 300 Kč u. z. sp. p. na pr. bisk. konsistoře v Hradci Králové.
43. St. n. Daniela Kučery r. 120 Kč u. z. sp. p. na pr. o. v. a děkana v Kolíně.
44. St. n. P. Jana Tilleru, r. 210 Kč u. z. sp. p. Pr. o. z. Horažďovic Př. n. Mod.
45. St. n. Barbory a Anny Údrckých z Údrče, 2 m. po 800 Kč u. z. sp. p. bez omezení na ústav. Př. n. Mod.

46. St. n. P. Tomáše Budetia, 2 m. po 210 Kč u. z. sp. p. na pr. Horažďovic. Př. n. Mod.

47. St. n. P. Jana Faulstiga, r. 800 Kč u. z. sp. p. Př. n. Mod.

48. St. n. Jiřího Cápka, r. 128 Kč, u. z. sp. p. na o. pr. Třeboně. Př. n. a r. z Třeboně. Mod.

49. St. n. Frant. Alexandra Hany, r. 120 Kč u. z. sp. p. na pr. Plzně, nyní volně.

50. St. n. P. Václava Floriana Heritesa, 2 m. po 116 Kč, u. z. sp. p. na pr. Horažďovic. Př. n. a r. Horažďovickým. Mor.

51. St. n. P. Jana Ondřeje Mottla, r. 252 Kč u. z. sp. p. na pr. Horažďovic. Př. n. Mod.

52. St. n. P. Antonína Příhody, 8 m. po 500 Kč, resp. 320 Kč pro venkov, u. z. sp. p. na pr. příbuzných. Účast při kostelní hudbě u sv. Mikuláše P. III. Př. n. a pak synům katol. občanů Domažlických.

53. St. n. P. Františka Augustina Maye r. 488 Kč, u. z. sp. p. volně. Př. n. Mod.

54. I. St. n. P. Josefa Schneltzera, r. 272 Kč u. z. sp. p. Př. n. pak r. z. Schvalšín. Mod.

55. I. St. n. P. Jana Ign. Lobertina r. 200 Kč u. z. sp. p. na pr. děkana rakovnického. Př. n. Uloženo ministrování.

56. St. n. P. Theofila Bartoloměje Stehlíka, r. 82 Kč u. z. sp. p. pr. břevnovský klášter zpěvákům kostela. Mod.

57. St. n. P. Samuela Václava Ign. Heina-Schmidterského, r. 340, u. z. sp. p. Př. n. Mod.

58. St. n. Aleše Protivy, po 218 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. Král. Hradce potomkům a r. Královéhradeckým. Mod.

59. St. n. Josefa Františka Neuera, roč. 248 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář u sv. Jindřicha, pražským synkům. Mod.

60. II. St. n. P. Jana Ign. Libertina, r. 200 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan a o. z. Rakovníka. Př. n. pak r. Rak. Mod.

61. St. n. P. Petra Floriána, 2 m. po 280 Kč u. z. sp. p. k návrhu o. z. Domažlic. Př. n. a r. Domažlickým. Mod.

62. St. n. P. Jana Pánka, r. 500 Kč, u. z. sp. p. k návrhu o. z. Nepomuckého. Př. n. a r. Nepomuckým. Mod.

63. St. n. P. Jakuba Ant. Kiliána, r. 148 Kč u. z. sp. p. volně. Př. n. Mod.

64. St. n. Dr. Jana Zeidlera, r. 140 Kč u. z. sp. p. Pr. o. z. Chebu. Př. n. a r. chebského okresu. Mod. Kdyby zavládlo v Chebu kačírství přenesse se právo Pr. na jiné místo.

65. St. n. P. Jana Frant. Dinebiera, r. 340 Kč u. z. sp. p. Př. n. a pro chlapce z Čes. Lípy. Mod.

66. St. n. P. Ondřeje Leop. Schaffera, r. 152 Kč u. z. sp. p. Pr. děkan Německobrod. pro stud. Něm. Brod.

67. St. n. P. Joachyna Šťastného, 2 m. po 160 Kč u. z. sp. p. Pr. o. z. v Počátkách. Dozorčí právo má strahovský opat. Počátečtí synové.

68. St. n. P. Bartoloměje Josefa Thisama, r. 760 Kč, u. z. sp. p. Pr. držitel Nových Hradů. Př. n. a pak synkové z Novohradsko, Něm. Rychnova.

69. St. n. Jana Václava hr. Voračského sv. p. z Paběnic, 2 m. po 700 Kč u. z. sp. p. Př. n. a pak i jiní. Mod.

70. St. n. Václava Ant. Nepaura, r. 200 Kč u. z. sp. p. Př. n. a jinoši z Poličky. Mod.

71. II. St. n. V. Josefa Ant. Schneltzera, r. 400 Kč u. z. sp. p. Pr. o. z. v Chválských. Př. n. a r. Chv.

72. St. n. P. Kristiana Schardta, 350 Kč 2 m. u. z. sp. p. volně. Př. n. Mod.

73. I. St. n. Jana Kašpara Artzta, 3 m. po 252 Kč u. z. sp. p. Pr. m. r. Lanškrounská. Př. n. Lanškrounský. Mod.

74. St. n. Anny Alžběty Thumseckerové, 3 m. po 192 Kč, u. z. sp. p. Pr. generál řádu Křižovníckého. Př. n. a pak z Mostu a z Kladna.

75. St. n. P. Jana Jiřího Bruna, 560 Kč u. z. p. p. Pr. příbuzní. Př. n. a pak z Kašp. Hor. Mod.

76. St. n. Jana Petra hr. Straky k zřízení akademie, 80 n. m. Mod. a mš. sv.

(Pokračování.)

Státní stipendia udílí ministerstvo školství a na podání žádostí není dosud pozdě. Žádosti se podávají u ředitelství školy. Neotálejte, nečekejte na vyhlášky, nýbrž ptejte se a žádosti podávejte. Budou udíleny ve stejné míře jako loni. —av.

Obědové fondy při universitě Karlově. Universita Karlova v Praze má tyto fondy pro poskytování bezplatných obědů: 1. Obědový fond z r. 1908 pro posluchače světských fakult (vypisuje se vždy počátkem semestru pro semestr příští). 2. Mensální fond (vypisuje se jednou ročně). 3. Jonákova nadace pro právníky. 4. Schillerova nadace pro mediky. 5. Schillerova nadace pro filosofy. 6. Schillerova nadace pro přírodovědce. —av.

Konkurs. Některé přední severoamerické koleje a university poskytnou ve školním roce 1926-27 stipendijní místa československým studentům a studentkám vysokoškolským. Žádosti budtež předloženy ministerstvu školství a národní osvěty, nejpozději do 20. ledna 1926. Bližší na vyhláškách fakultních. —av.

Nadání Jana Petra hraběte Straky ku zřízení akademie.

Jan Petr hrabě Straka, pán u Nedabylic a Libčan, tajný rada a komoří, ustanovil ve své poslední vůli, zřízené dne 18. února 1710 a dne 10. října 1720 do desk zemských království Českého vtělené, v § 6. s nejvyšším dovolením ze dne 17. prosince 1709, aby celé jeho jmění připadlo podle § 18. poslední vůle na zřízení akademie pro cvičení chudé mládeže vyššího stavu národa Českého na všeliká vyučování a cvičení.

Zároveň ustanovil také zůstavitel místo pro zřízení budovy akademie. — Pěči o uskutečnění a zřízení akademie, přijímání chudých mladíků z panského a rytířského stavu národa českého, uspořádání důchodů, stanovení výdajů dle počtu stipendistů, úředníků, učitelů a sluhů, povolávání učitelů, organizaci a ochranu poručil zakladatel král. místodržitelům v ten smysl, že vykonávají mají pražští hejtmanové městští bezprostřední vedení, místodržitelové ale po slyšení rady oněch konečné rozhodování a nejvyšší vedení.

Zámožní šlechtici měli jen na vlastní útraty do ústavu přijati býti, kdož však prokázali by úplnou chudobu, měli slušným jedno-
stejným oděvem a náležitou stravou opatřeni býti a cvičení požívat.

Rozmnožila-li by se akademie, mohly by i děti zámožných rodičův i cizozemcův za přiměřený, ne přemrštěný plat do akademie přijaty býti.

Stipendistům, kteříž by neměli žádných prostředků, uloženo pouze za povinnost, za zakladatele a jeho zemřelé přátele v kapli, která se též vystavěti měla, po každodenní mši svatě tři Otčenáše a tolikéž Zdravas Maria s pobožností a hlasitě se pomodlit.

Arcibiskupovi pražskému vyhradil zakladatel právo, na chování a pilnost stipendistů se vyptávat i podstatné pochybení proti víře katolické a ctnostem královské místodržitelské kanceláři české aneb, kdyby sněm zemský shromážděn byl, v tomto přednésti.

V § 19. poslední vůle ustanovil zakladatel dále, kdyby substitucí založená Teufenbachovská akademie pro šlechtice v Čechách vymřelím jedné větve hrabat Trautmannsdorffských, ať již před neb po zřízení akademie Strakovské zřízena byla, že má ustoupiti nadace jeho nadaci Teufenbachovské a že celý fideikomis má rozdělen býti na tři díly,

Jednoho dílu mělo se dostati Milosrdným bratřím v Praze pro nemocné a nuzné lidi; druhého dílu mělo se použití k zřízení chorbince pro chudý, k sloužení neb k práci nezpůsobilý, věkem neb jinak na těle a zdraví nedostatečný obecný lid mužského pohlaví v Praze, a třetího dílu k zřízení špitálu pro osoby ženské a nalezence, rovněž v Praze.

(Nadání toto ale nebylo uskutečněno.)

Konečně svěřil zakladatel stavům království Českého zkoumání účtů nadačních.

Takový jest obsah poslední vůle Jana Petra hraběte Straky, pokud zřízení šlechtické akademie se týká.

Roku 1771 zemřel poslední mužský dědic rodiny Strakovské a rokem 1776 skončilo se pětileté užívání fideikomisu potomstvem ženským.

Provedení přiřknutí a zajištění svěřenské pozůstalosti nadaci připadlé uloženo bylo komisi, sestavené z radův gubernia, členů komise nadační a zemských desk pod předsednictvím nejvyššího purkrabího.

Až po rok 1780 nadání neprováděno; téhož roku však poděleno bylo k nejvyššímu nařízení (dvorní dekret ze dne 7. října 1780) z příjmů nadačních sedm studujících nadacemi peněžními; v roce 1781 požívalo již 12 stipendistů peněžních nadání po 150 zl.; téže výhody dostalo se roku toho i dalším 19 žadatelům, navrženým od stavovského výboru zemského; do roku 1782 rozmnožen počet nadanců na 45.

Vedle dvorního dekretu ze dne 27. července 1782 nařídil císař, aby poskytovala se z nadace této i nadále stipendia a to dle vůle zakladatelovy mladým lidem z chudého českého šlechtictva, ale aby na svou tato nadace neobmezovala se jen na mladíky, studující na universitě pražské, nýbrž udělovala se i oněm Čechům z rodu šlechtického, kteří na jiných universitách v zemích dědičných studují; současně zvýšen obnos peněžních nadání na 200 až 300 zl.

Později předložil František hrabě Kolovrat stavům návrh na zřízení šlechtické akademie, jež by vedle jiných dotací vydržovala se také z příjmů svěřenských statků Strakovských; sněm dne 30. března 1790 usnesl se na tom, že k návrhu tomuto dožádati se jest povolení císařského.

Dvorním dekretem ze dne 28. října 1791 bylo ale vedle nejvyššího rozhodnutí oznámeno, že nemá se prozatím o návrhu na zřízení šlechtického domu vychovávacího v Praze dále jednati, až by se stavům možno bylo nějakým určitým fondem na zřízení domu tohoto se vykázati; peněžní stipendia zůstala tedy i nadále.

Roku 1808 dán byl podnět k předložení řádného nadačního listu o Strakovském nadání akademie; k vyhotovení téhož došlo ale teprve nejvyšším rozhodnutím ze dne 3. února 1814.

Vedle tohoto listu nadačního vyhradil si císař nejvyší ochranu nadace; péče o nadační statky Okrouhlice, Libčany a Teplice, pak o nadační jistiny, jež tehdy výše 199.156 zl. 30 kr. dosáhly, dále jmenování stipendistů přenecháno bylo místodržiteli království Českého; od

případu k případu mělo ale vyžádati se pro udělování nadace vyššího schválení.

Rovněž měly se roční účty o správě nadace zasílati na dvorní kancelář.

Zároveň pomýšleno v tomto nadačním listu na příkazání nadace, nežli by Strakovská akademie zřízena byla, císařskému konviktu, jenž v Praze měl se zříditi; tím nemělo nastati žádných změn ve správě jmění nadačního a ve způsobu obsazování uprázdněných míst nadačních; mělo však dostati se šlechtickým stipendistům od zvláštních mistrů vyučování v jazycích, kreslení a v tělocviku.

Současně dovoleno, aby i nadále až do otevření císařského konviktu, pokud příjmy nadace připouští, podělování byli stipendii mladíci, ale jen takoví, kteří na tuzemských universitách, lyceích nebo gymnasiích studují a to studující vyšších škol stipendii po 300 zl. Víd., a studující gymnasiální nadacemi po 200 zl.

Později přivtělena nadace skutečně ke konviktu; v čas zrušení tohoto konviktu (v srpnu roku 1848) udílelo se z nadace této 62 míst.

Po zrušení konviktu (1848) změněno nadání peněžní, jakým dříve bývalo.

Na vyplnění vůle zakladatelovy v příčině zřízení akademie bylo sice několikrát pomýšleno, ale vždy bez výsledku.

Již roku 1851 byla výnosem ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 20. dubna 1851 č. 2696 místodržitelství českému a od tohoto dopisem ze dne 12. května 1851 č. 11906 tehdejšímu stavovskému výboru zemskému doporučena k uvážení otázka zřízení šlechtické akademie hraběte Straky.

Stavovský výbor dal za odpověď, že vzhledem na peněžní fond není ještě příhodného času, aby zakladatelem zamýšlená šlechtická akademie zřízena byla, však že zemský výbor si toho velmi přeje, aby buď založením nějakého rezervního fondu aneb jiným způsobem pro budoucnost aspoň poskytnuta byla možnost, aby vůle zakladatelova ve svém vlastním původním směru co možno nejpřesněji splněná došla a aby zemský výbor spolupůsobiti mohl při někdejším uvádění stipendistů do akademie, jež by vystříhající se nedostatků bývalého konviktu důstojně řadila se k vzorným ústavům podobného druhu jinde již stávajícím.

Roku 1867 konečně usnesl se český zemský výbor vzhledem k příznivému stavu jmění na-

dačního na tom, že z přebytků nadačního fondu vypočtených asi na 40.000 zl. každoročně ukládati se má polovice jakožto rezervní fond ke stavbě a zařízení budovy akademie; k usnesení tomuto vyslovilo místodržitelství jakožto úřad nadační svůj souhlas

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 19. ledna 1877 bylo použití rezervního fondu stavebního ku zřízení ústavu pro vyučování jždě na koni, šermování a tělocviku Strakovských stipendistů v Praze, na kterémž usnesl se sněm zemský v sezení ze dne 11. dubna 1876, nejmilostivěji schváleno (vynesení ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 22. ledna 1877 č. 986).

Vynesením ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 24. prosince 1877 č. 21.103 sděleno bylo místodržitelství, že nečiní se námitek proti zakoupení usedlosti č. pop. 128-III. v Praze (Jesuitská zahrada); který zemský výbor ku zřízení hraběcíh Strakovských ústavů ku cvičení z rezervního fondu stavebního koupiti zamýšlel; usnesením zemského sněmu ze dne 19. října 1878 byla pak koupě tato též schválena.

Usnesením zemského sněmu ze dne 30. července 1883 zahájeno opět vyjednávání v příčině zřízení hraběcí Strakovské akademie; vyjednávání bylo také výborem k tomu cíli sestaveným provedeno.

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 2. dubna 1885 císař měně listinu nadační o nadaci Strakovské ze dne 3. února 1814 i nejvyšší rozhodnutí ze dne 19. ledna 1877 týkající se upotřebení rezervního fondu stavebního nadace ku zřízení ústavu cvičebného ve smyslu návrhu, na němž zemský sněm království Českého dne 20. října 1884 se usnesl, schválil v zásadě zřízení akademie jakožto ústavu vychovávacího a vzdělávacího pro vyšší stavy jmenovaného království z prostředků nadačního fondu Strakovského (vynesení ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 10. dubna 1885 č. 6072.)

Zároveň vydal ministr záležitostí duchovních a vyučování na základě nejvyššího zmocnění, jehož se mu dostalo, další prováděcí předpisy, řídě se modalitami, jež byly císaři předneseny.

Obzvláště uloženo místodržitelství vypracování organizačních stanov pro akademii a sestavení výboru za účelem tímto, v kterémž zastoupen měl býti i výbor zemský i kníže-arcibiskup pražský.

Organizační statut tímto způsobem vypra-

covaný, jak dále následuje, schválen byl nejvyšším rozhodnutím ze dne 25. září 1889 (výnos vysokého ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 29. září 1889 č. 19.739); rozhodnutí o stavbě budovy akademie, kterouž nutno provést, jakož i o době otevření akademie vyhradil si ministr záležitostí duchovních a vyučování.

V příčině nároků na nadační požitky a v příčině doby požitku jeho bylo uvedeno:

Vedle vůle zakladatelovy mají nárok míti chudí mladíci z panského a rytířského stavu českého národa; téhož náhledu jest dvorní dekret ze dne 18. dubna 1783, kterým dle nejvyššího rozhodnutí vysloveno bylo, že pouze mladíci českého stavu panského a rytířského způsobilí jsou k dosažení nadace a že jen přijímání býti mají, pokud se týče v požívání nadání ponechati se mají, kdož první známkou z prospěchu prokázati se mohou; nezámožností nemá se rozuměti úplná chudoba, nýbrž dostací, nedostává-li se rodičům při nepatrném jmění dostatečných prostředků ku vzdělání dětí s jich stavem se srovnávajícimu, a je-li jim vychování toto pro počet dětí příliš na obtíž.

V příčině doby nadačního požitku, potřebného stáří a studií ustanovuje zmíněný dvorní dekret, že nemá požitky nadační trvati déle než do ukončení všech studií, jimž na universitách se vyučuje, a že může již tehdy počítí, když chlapci naučivši se prvním normálním předmětům, přistoupí k přípravě k vyučování v jazyku latinském, jež v druhém a třetím roce normálního způsobu vyučovacího se počíná, leč by chlapec nedosáhl ještě osmého roku věku svého, kterýžto věk, je-li i ostatní způsobilost, k vůli zamezení všelikých libovůlí, císař ustanovil termin, od něhož požitky nadační počítí může.

Ze zásadních rozhodnutí nejvyššího úřadu nadačního o době studií, po kterou nadace užívati možno, jakož i o studijních ústavech vzhledem na dosažení pokud se týče dalšího užívání nadace, budiž připomenuto:

Vynesení ministerstva vyučování ze dne 3. října 1859 č. 1570 uděleno povolení požívati nadace na reálných a technických studiích, jakož i na učilištích hornických, hospodářských a lesnických.

Vedle rozhodnutí ministerstva vyučování ze dne 14. července 1869 č. 4628 nemá se zpravidla poživatelům Strakovské nadace dovoloovati studování soukromé.

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 8. března 1870 schválil císař usnesení zemského sněmu království Českého ze dne 20. října 1869 a že má 66 míst, při hraběcí Strakovské nadaci stávajících, rozmnožiti se na 80 míst, že systémissovati se mají požitkem ročních 500 zl. pro stipendisty ve školách nižších a obnosem 600 zl. pro stipendisty na studiích universitních nebo technických, na akademiích hospodářských, hornických i lesnických, jakož i na ústavech učitelských a že, jakož samo sebou se rozumí, dostati se má stipendistům i všech oněch výhod, jaké již tehdy byly stanoveny.

Až do roku 1890 směli stipendisté, kteří nadace dosáhli před tímto rokem, navštěvovati kterýkoliv tuzemský ústav vyučovací, pro který nadace byla stanovena.

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 28. listopadu 1890 nařídil císař vzhledem na zamýšlené zřízení hraběcí Strakovské nadace od studijního roku 1890/91 počínajíc udíleti uprázdněná stipendia peněžní nadace Strakovské jen žákům gymnasiijním a jen do počátku semestru, který s otevřením zmíněné akademie v jeden čas spadne. (Vynesení ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 8. prosince 1890 č. 24.478.)

V příčině práva presentačního a udílecího budiž připomenuto:

Od dob, kdy počalo udílení stipendií, zachován obyčej, že stavovský výbor zemský činil ternový návrh císaři.

Svrchu zmíněným dvorním dekretem ze dne 18. dubna 1783 oznámeno vedle nejvyššího rozhodnutí, že zůstati má stavovskému výboru zemskému právo činiti návrh na obsazování míst nadačních.

Rovněž uvedeným dvorním dekretem ze dne 28. října 1791 přiznáno českým stavům právo jmenovati osoby pro uprázdněná místa, jakož i rozmnožiti počet míst, ač-li mohou vykázati, že výnos nadace stačí na rozmnožení stipendií.

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 22. března 1799 nařízeno, že předkládati má zemský výbor návrhy na udílení stipendia vládě ku schválení.

Roku 1801 vyslovili stavové zemští prosbu, aby vůbec ternového návrhu žádáno nebylo a zemskému výboru uděleno bylo neobmezené právo obsazovati nadaci, jaké skutečně již po více let vykonával.

Dvorním dekretem ze dne 12. dubna 1807 však ustanoveno, že vedle práva vrchního dohledu, příslušejícího císaři, na všechny nadace

bez výjimky předkládati se mají všechny návrhy na obsazení nadačních míst Strakovských cestou gubernia a spojené dvorní kanceláře k potvrzení císaři; zůstalo tedy při dosavadním obyčeji, předkládati ternový návrh.

Nejvyšším rozhodnutím ze dne 14. ledna 1837 (dvorní dekret ze dne 20. ledna 1837 č. 380) dáno zemským stavům na vědomí, že nepřislouží jim práva obsazovati místa nadační.

Zároveň dán podnět k řízení za účelem sepsání nové nadační listiny, jež by ustanovením poslední vůle zakladatelovy a skutečným poměrům více vyhovovala; řízení toto bylo ale na přání stavovského výboru zemského zastaveno vynesení ministerstva vyučování ze dne 17. června 1851 č. 5827 a nedospělo až podnes k žádnému konci.

Když nadace pražskému císařskému konviku přivtělena byla, přistoupila ještě modifikace, že přeneseno udílení míst nadačních na politický úřad zemský.

Vedle vynesení c. k. ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 2. července 1880 č. 7833 (místodržitelské číslo 41.356) předkládati se mají opět návrhy na udílení nadace ve smyslu ustanovení listu nadačního a dle obyčeje v letech 1808 až 1850 zachovávaného jmenovanému ministerstvu k opatření nejvyššího schválení. V příčině jmění nadání a jeho správy zbývá poznamenati, že stavové čeští, pokud se týče výbor jimi zvolený, již při uskutečnění nadace značného vlivu na správu jmění mají se domáhati.

Dvorním dekretem ze dne 3. května 1777 dovoleno, že mohou odváděti se peníze ze statkův nadačních prozatím, než nadace uskutečněna bude, do pokladny stavovské jakožto depositum; pokladna neměla však bez tohoto poukazu komise fundální ničeho z toho vydávati.

Dvorním dekretem ze dne 18. dubna 1783 oznámeno, že dle nejvyššího rozhodnutí pokračovati se má ve správě statků způsobem dosavadním, a to dle vůle zakladatelovy a pod stálým dohledem výboru zemského. Téhož roku však přestal stavovský výbor zemský vedle již citovaného císařského reskriptu ze dne 27. října 1783 existovati jakožto samostatná korporace a veškerá jeho agenda, tedy i správa nadace, přešla na zemské gubernium.

Když císař Leopold II. vládu nastoupil a stavovský výbor zemský roku 1791 byl reaktivován, ustanoveno v příčině Strakovské nadace u vyřízení stížností, přednesených stavy českými, nejvyšším rozhodnutím ze dne 28. října 1791, že vrátiti se mají stavům statky nadace té a jich úplná správa pod tou podmínkou, že budou správu bezplatně obstarávati a každoročně účet klásti; nejvyšší takové nařízení bylo také vyznačeno v deskách zemských při statcích Strakovských.

Nadační listina z roku 1814 přenáší sice péči o statky nadační a aktivní jistiny na místodržitele českého; tím nezměněno však ničeho ve správě jmění, poněvadž listina obsahuje také zase ustanovení, že ve správě jmění nadačního státi se nemá žádné změny.

Když pak v letech 1830 až 1839 zvláštní stavovská účtárna zřízena byla a jednalo se o vyloučení stavovských záležitostí z agendy účtárny státní, ustanovila dvorní kancelář vynesení ze dne 31. října 1839 č. 31.666, že správa nadačního jmění Strakovského, jakož i účetní kontrola zůstati má stavům zemským a že tito povinni mají býti jen na požádání účty, doklady opatřené, předkládati k nahlédnutí.

Veškeré jmění nadační, spravované zemským výborem, činilo 3,015.991 zl. 31 kr.

Usnesením zemského sněmu ze dne 20. října 1869 (schváleným nejvyšším rozhodnutím ze dne 8. března 1870), povoleno bylo rozmnožení míst nadačních na 80 a zvýšení ročního požitku pro střední školy na 500 zl. a pro školy vysoké na 600 zl.

Mimo roční plat dostává se na požitek nadání pro vysoké školy příspěvek na kolejné 21 zl., nebo 42 zl. dle toho, zdali stipendista osvobozen od placení poloviny školního platu, neb zdali vůbec od placení platu osvobozen; konečně mají stipendisté nárok na bezplatné vyučování v tělocviku, jízdě, na koni, šermování, plavání, kreslení a tanci.

Uskutečněním akademie přestalo udílení stipendií peněžních a jen ti podrželi peněžní stipendia, kdož dostali je před studijním rokem 1890/91.

Aktivováním akademie nastala pak platnost ustanovení statutu organizačního.

(Pokračování.)

? ? HÁDANKY ? ?

ŘÍDÍ B. R.

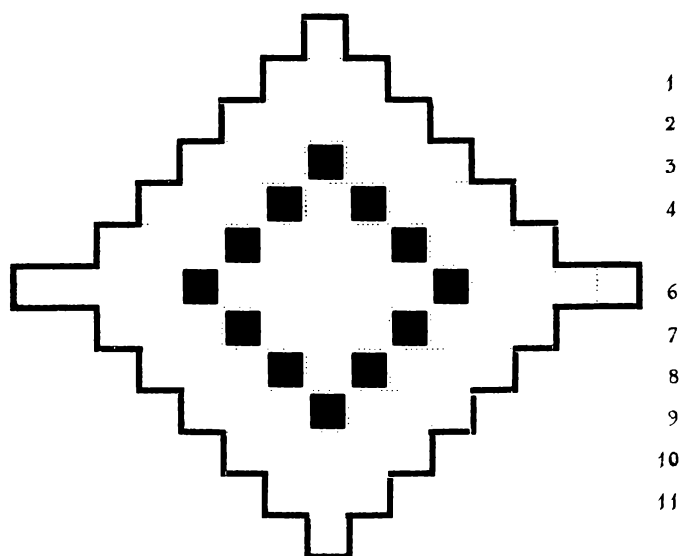
Rozluštění hádanek z 3. čísla bude podáno příště a další stále o měsíc zpožděně, aby bylo možno i těm, kteří dostávají „Jítro“ teprve málo dní před 15., účastníci se řešitelské soutěže.

Račte psát příspěvky vždy po 1 straně papíru. K. Z. v Př., K. T. v Jil., E. U. v Hr. Kr. i jiným: (Ještě) jindy něco uveřejníme.

Americká křížovka.

S. Bojanovský, Brno.

b c d e f g h ch j

1. hmyz;	a. symbol práce;
2. nerost:	b vítr;
natěrač potřebuje, zvíře;	c. širé pole, hrůza;
4. ochrana ve válce, předložka,	d. nečistota, předložka, má
ka, nerost:	všude vládnout;
římský bůh, část těla,	e. rostlina, část těla, příslovce;
chyba;	f. skála, město v Čechách,
6. zvíře, část houslí, část těla;	sťrať;
7. příslovce, rybář má, část	g. háj, má rybář, část;
těla;	h. část těla, předložka, druh
8. druh rostliny, zájmeno;	hlasu;
9. zahrada, zuby;	ch. strom, zájmeno;
10. zájezd;	sedadlo;
11. cenný papír.	j. hřích působí.

Zrůda.

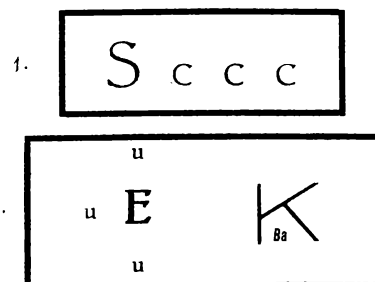
J. Janovský, Břesť.

Správná: Je-li dobrá, veliká je její cena.

Zrůdná: V každé době draze bývá zaplácena.

Rebusy.

Ší-lav.

Redovka.

K. Záhorský

On k jehličnatým stromům patří;
ona — velká řeka, milí bratři.

Záměnka.

Svoboda.

S „u“ je pták, klikatě leří;
s „o“ pak z písní známá je tí.

Hádanka.

F. Hasilík.

Kdo vidí více, ten, kdo má jedno oko, anebo ten, kdo má dvě oči?

Sjezd katolického studentstva a inteligence v r. 1926.

Bude tomu 5 let, co studentstvo spolu inteligenci vykonalo přehlídku svých řad, a ukázalo národu, že jest silnou složkou, se kterou musí býti počítáno. Již tehdy proneseno přání pořádati častěji takové sjezdy, které by vedle manifestace měly ráz větším důlem pracovní. Inteligence sice se sešla mezi touto dobou v roce 1923, studentstvo tak činilo každoročně, nebyly však to sjezdové slavnosti r. 1921. Až rok 1926 přiměl nás k tomu, abychom způsobili společně sjezdování dorostu i členstva katolické inteligence, všech, kdož nejen absolvováním určitého studia, ale i svou vlastní pílí domohli se postavení a práva duševních pracovníků. V roce tom bude tomu totiž 20 let, co zrodila se omníka našeho nynějšího hnutí, kdy za svízelných a bouřlivých dob několik neohrožených mladých akademiků založilo Českou Ligu Akademickou v Praze a na Moravě v Brně, z nichž jak se nám dnes jeví v mohutném svém rozmachu, pak zdárně a slibně vyvinulo se celé naše hnutí.

Rozmach ten vzbudil různé pocity v řadách nepřátelských, v poslední době staví se mu celá řada překážek v cestu, jsme však pevně přesvědčeni, že budou překonány, a že dobudeme nad nimi konečného vítězství na sjezdu samém. Vždyť jdeme s Kristem v Jeho znamení a v tomto znamení jistě zvítězíme.

Vyzýváme Vás proto, přátelé naši věrní, pomozte nám podepsaným v započatém díle, agituje, připravujte vpravdě manifestační účasy na našem sjezdu, který bude konán v hlavních rysech s tímto programem:

V Praze dne 20. listopadu 1925

Za Sdružení katol. inteligence:
Dr. Janda, L. Tichá.

Za Českou Ligu Akademickou:
Cuhra, Seibot, Vošahlík

Za Cyrilometodějskou Ligu studentskou:
Dr. Hronek, Dorazil.

Za »Moravana«:
Drobný.

Poznámka: Veškeré dotazy vyřizuje přípravný výbor sjezdu katol. studentstva a inteligence v Praze II., Panská 1.

V sobotu 4. července: Odpoledne adorace v kapli svatováclavské, večer slavnostní představení v některém z pražských divadel.

V neděli 4. července: Ráno o 7. hodině slavná mše sv. latinského ritu, po ní průvod Prahou: o půl 11. hod. dopol. zahájení sjezdu s pozdravy hostů. — Odpoledne prohlídka Prahy. Večer o 7. hod. prvá slavnostní přednáška kan. a posl. Světlíka: „Za obrozením národa.“ O 8. hodině cyrilometodějská akademie.

V pondělí 5. července: Ráno o 8. hod. slavná mše sv. slovanského ritu, o 10. hod. dop. druhá slavnostní přednáška dra Jos. Doležala: „Za slávou čsl. státu.“ O 11. hod. dop. jubilejní valná hromada České Ligy Akademické. — Odpoledne od 2—6 hod. vyhrazeno studentstvu, večer od 6 hod. nadále inteligenci.

V úterý 6. července: Ráno o 7. hod. mše sv. řeckého ritu, dopoledne od 8—10 hod. vyhrazeno inteligenci, od 10—12 hod. studentstvu. — Odpoledne ve 2 hodiny konference slovanských kulturních pracovníků, k níž budou pozváni všichni známí pracovníci slovanští z celého kontinentu: večer o 8. hod. ukončení sjezdu a přátelský večer s koncertem.

Podrobnější program, zvláště plán průvodu, označení kostelů, v nichž mše sv. budou slouženy a pod., bude oznámeno později.

Sjezd bude konán v reprezentačním domě hl. města Prahy, ve Smetanově sále a v Sladkovského síni. O ubytování a stravování účastníků bude dostatečně postaráno.

ČESKOSLOVANSKÁ AKCIOVÁ TISKÁRNA

(Filiálka v Českých Budejovicích, Lannova třída.)

Tiskne reklam i tiskopisy pro obchod i a průmyslové závody, spoiký a organizace, úřady státní i samosprávné, soukromou potřebu, dále díla, časopisy a katalogy a vůbec provádí veškeré práce spadající do oboru — knižtisku v pečlivé úpravě, dle dodaných, neb vlastních návrhů. —

TISK ROZLACNÍ.

Telef. hlav. závodu 3059. Telef. budejovické filiálky: 123.

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V LEDNU 1926.

ČÍSLO 5.

Vlast. Dorazil:

Do nového roku!

Jsme mladí. A mládí má své ideály. Máme je i my, katolická čl. mládež, katolické studentstvo státu, jenž národně i politicky byl znovuzřízen. Ne však duchovně, to jest nábožensky. Klademe si za svou čest přispěti k této nové, zdravé, vnitřní orientaci našeho národa měrou platnou, poctivě a podle svých sil.

Kde bude náš zdroj duševní a kulturní činnosti našeho života? Víím, že všichni se mnou přisvědčíte názoru, že nebudeme ho hledati ve strastiplných dobách řádění násilných cepů a palcátů, které vnucovaly českému člověku myšlenky nedomáčího původu, nýbrž že obrátíme své zraky k těm velikánům národa, kteří tu byli již před Husem a zachránili vlasti naše před osudem Slovanů polabských. Nemůžeme než zvolati s básníkem: Sv. Cyril a Metoděj: »Tito jsou otcové naši.« Símě jejich, obdělávané pak dále Václavem, Karlem IV., Balbínem až k době Sušilově a Stojanově a udržující národ náš při životě v dobách krutého absolutismu a germanisace, svědčí o tvůrčím, životodárném elementu katolicismu. Naše studentstvo čl. s tímto vědomím zasvěcuje své tužby a život vůbec práci pro duchovní obrození národa na zásadách Kristových. Mnoho jsme již vykonali přes časté svízelné překážky. Idealismus křesťanský, v podstatě své náboženský, národní i sociální, bude i nadále naším programem. I v roce 1926 půjdeme sebevědomě životem za ideály, vytčenými našimi stanovami. S novou chutí, s novým nadšením a obětavostí budeme dobývati na nábožensky suchopárných nivách Království Božího, aby vydalo blahodárné ovoce. Proto všichni jsou voláni na vinici Páně. Kéž rok 1926 je zdárným, pozitivním, slavným mezníkem ve vývoji hnutí katolického studentstva. Z chyb se učme pro budoucnost. Soustřed'ujme svou činnost, nekomplikujme jí, pracujme každý podle svých schopností, solidárně. Svým vzorným křesťanským životem, svým taktním vystupováním, mravní úrovní, uhlazenou mluvou, sebezáporem, smyslem pro povinnost, svědomitostí, pílí, ukázněností a podobnými vlastnostmi nejlépe dovedeme podporovati a účinně propagovati myšlenky a program katolického studentstva mezi studenty ostatními, kteří dosud jsou katolickému životu od cizeni. Charaktery pěstovati u sebe, charakterem působiti na své okolí, toť smysl našeho hnutí a osvětové naší činnosti. Do nového roku nemám jiného přání pro katolické studenty a studentky, jmenovitě čtenáře a odběratele našeho milého »Jitra«, než ono, tlumočené kdysi upřímně Janem Nerudou: »Bude-li každý z nás z křemene, bude též celý národ z kvádrů.«

Jar. Verián:

K radostem nového roku.

Co nám přinese nového?

Co budeme viděti, co slyšeti, z čeho se budeme radovati

a z čeho smutni budeme?

Přinese nám mnoho dnů, abychom se s nimi

podělili a budeme viděti, jak nám podávají ruce

a slyšeti jejich hlas touhy, který volati bude nás

do práce ráno a doprovázeti unavené večer.

Budeme se radovati z jejich střídání nezadržitelného — i z práce, která je radost sama
a smutni budeme státi nad slabostí svou, když nebudem moci vykonati touhy své.

Budeme vítati s radostí narozené a smutně

loučiti se budeme s odcházejícími, jak se světlem,

které napájeno bylo z pramene nevysychajícího.

To je život a život je Věčnost.

O. Topol:

Čin.

(Věnuje olomouckému S. S. S.)

Jen dál, jen vpřed,

čas letí, hned

den pryč a ten

krátký je jen.

A den mine,

jiný plyne

rychle jak skok

a pryč je rok.

A rok jak sen

mine tam ten!

Mládí zvadne,

smutek padne

v oko, na líc

vrásek vždy víc

vyoře čas,

zbělí nám vlas

a vládce dob

sklátí nás v hrob.

Popel jsi, prach,

nezbude, ach,

nezbude nic,

nebudeš víc!

Něco zbude,

trvat bude

věčně — a tím

je mužný čin!

Pak budeš žít

a slávu mít,

žít budeš dál

jak slavný král!

K. C. Klement:

Zjevení Páně.

Kdo nezná liturgie, těžko, velmi těžko bude rozuměti krásné, ale tajemstvími hluboké antifoně, která se v breviři římském zpívá na svátek »Zjevení Páně«. Rozeberme si na chvíli celou antifonu a snad budeme rozuměti. Mladí lidé mívají rádi tvrdé oříšky. Pokusme se je louskat.

Je zde řeč o zjevení se ženicha a svatbě. Ženichem jest Kristus, nevěstou Církev, společnost věřících v Krista.

V dalším se popisuje ženich a začíná se velkolepou scénou jordánskou. Doufám, že jste ji všichni ještě nezapomněli. A kdo zapomněl, vezmi si k ruce buď sv. Evangelium, nebo aspoň biblickou dějepisu z první třídy. Tam vystupuje poslední prorok a předchůdce Páně sv. Jan, zvaný Křtitel. Třetí myšlenka srovnává tajemství betlemské se svatbou (jako v úvodní větě) a praví se, že magové spěchají, aby odevzdali svoje dary. Jakých darů; rozpomeň se, budeme potřebovat. Ti, co chodí zpívat na Tři krále, to vědí dobře.

Myšlenka poslední uvádí nás do Kán. Galilejské o oné svatbě, na kteréž hostem byl Kristus se svou přesvatou Matkou-Pannou a svými dvanácti apoštoly a kdež v nedostatku vína studničnou vodu ve štoudvích proměnil v nejlepší víno. Tedy první zázrak Kristův.

Jak ale svatba, křest v Jordáně, Betlem a Tři králové a zázrak v Káni patří dohromady? Bylo by snad dobré vypsati pro naše katolické studenty, třeba i akademiky, anketu o ceny, aby to rozuzlili, a nejlepší práci poctili cenou, ale bude kratší, když si to řekneme přímo. Ovšem v dnešní době nejhrubšího materialismu objasňovati tak jemné a něžné myšlenky, které hraničí s mystikou a nejhlubším náboženským životem osobním i liturgickým, zdá se opravdu paradoxním a bude snad namnoze narážeti na překážky. Ale zkusme to! Snad aspoň u některého čtenáře »Jitra« vzbudí to zájem o to, oč u katolíka také zájem býti má, chce-li opravdu katolíkem a katolickým studentem být.

Sledujme myšlenku hlubokého básníka:

Základním myšlenkovým akordem jest Tajemství vtělení Božího. Kristus Boho-Člověk. Spojení přirozenosti Božské s přirozeností lidskou a z toho plynoucí dílo vykoupění člověka věřícího v zaslíbení (církve před Kristem) a člověka věřícího po zjevení se Boha na zemi (církve po Kristu). To se vše naznačuje symbolikou o svatbě s narážkou i na svatbu v Káni. Poetické využití spojitosti děje, obrazu o svatbě v tomto smyslu použil i Kristus sám: »Podobno jest království nebeské člověku králi, který připravil svatbu synu svému...« Svatba jest ouverturou nejužšího spojení se dvou dokonale se milujících bytostí k rodinnému svazku, ze kterého má vyrůstati budoucí nové pokolení k rozmnožení slávy Boží na zemi i na nebi. Z tajemného spojení Krista Bohočlověka s mystickým tělem Církve připravuje se půda pro tvoření dětí Božích. Avšak toto spojení nebylo dříve možno, dokud nevěsta pro božského ženicha není tak připravena, aby bylo jeho důstojno s ní se zasnoubiti. Proto Syn Boží sestupuje sám, aby lázní své přesvaté krve smyl její hříchy. V hodině třetí velikého Pátku na Kalvarii dílo očisty bylo dokonáno. Vody celého světa byly posvěceny, aby z lázně křtu povstávalo kolektivní pokolení církve. Proto čteme o svátku Zjevení myšlenku jordánskou v antifoně. Křest jest obranou Církve. Jí každý, kdo chce býti spasen, musí projíti.

Jako krev Kristova s dostatek postačila na smytí mystického těla církve až do skonání světa, tak voda křestní omývá každého jednotlivce k svatému spojení (svatbě s Bohem).

Kristus jest Bůh i člověk zároveň. Jako takový se zjevuje. V Betlemě to hlásí andělé, proroci o tom mluví ve svých proroctvích a hodinu jeho zjevení světu zjevuje hvězda. Magové poznávají a přicházejí, a to s dary. Kadidlo — živému Bohu, zlato — velikému Pánu a králi, myrhu pro potřeby pohřbu, poněvadž Bohočlověk Kristus zemře a bude pochován jako pravý člověk. Magové klaní se vtělenému Bohu, nad nímž v Jordáně vznáší se Duch svatý v podobě holubice a s nebe slyšán jest hlas Boha Otce: Tentoť jest syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouvejte. »Theofania.« Kristus jest projeven Synem božím hlasem Otce.

Ale v Káni Kristus se projevuje Bohem sám. Tichá idyla svatby poskytuje příležitost. Matčina prosba nutí a nedostatek svatebčanů volá po pomoci. Kristus se projevuje ve své síle tvůrčí, ukazuje se pánem nebe i země a všeho stvořeného. Koná první svůj zázrak. Slovem proměňuje vodu ve víno a v úžas přivádí všechny.

»Zjevil slávu svou i uvěřili v něho učenníci jeho.« Kristus zjevuje se člověkem-Bohem a jest mu uvěřeno. Zní tak dojemně, slavně věta evangelia. Uvěřili v něho. Je

třeba uvěřiti v Božího syna. Každý rok se opakuje tato trilogie zjevení, která křičí a dokazuje, že Bůh se zjevil, ale přechází se klidně přes fakta historie.

Není kdy zamýšleti se nad folianty antifonářů a není chvíle, proč by se člověk zastavil ve svém moderním spěchu, aby sledoval tajemství Epifanie: »Jerusaleme, přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova zjevila se nad tebou a ve světle tvém půjdou národové.« Světlo září z hlasu Božího nad Jordánem, světlo září z hvězdy betlemské, světlo září z prvního zázraku v Káni Galilejské... Proč my mu zavíráme oči svých? Věříme v něho tak, jako uvěřili učenníci jeho v Káni?

Kanovník František Světlík,
vzácný přítel mládeže studentské.

Ve vánoce.

V bílé, lesklé peří noří
rámě noc.
Měsíc vážně shlíží s modra
do vánoc.

Tklivé ticho všude bloudí
krajinou.
Jen tón vánoční se plouží
dědinou.

Radostně nám připomíná
dobrotu,
kterou s hříšných srdcí sňal Bůh
tesknotu.

Vánoce, ó dobo světu
nejdražší,
vlejte spokojenost v duši
tu naši!

V. K u b e r á:

Kouzlo zimy.

Tichounce sníh padá,
chvílemi zas bouří,
ve vesničce malé,
z komínů se kouří.

Příjemno a milo
v zimě u nás bývá,
vždyť se pod tím sněhem
píseň máje zpívá.

Hle, teploučko milé,
u kamen nás hladí,
pospolu my všichni
a každý svou ladí.

Dr. Plocek:

Karolinum.

Abiturient, který se hodlá odebrati na studie do Prahy, jeví již dosti záhy zájem o tuto nejstarší budovu staroslavné almae matris, jaký jí snad nikdy později nevěnuje, Vypytává se na Prahu, má zálibu v obrázcích ze Staré Prahy, čte Mistra Kampana o životě na universitě, zkrátka vidí před sebou jakýmsi nymbem zahalenou budoucnost, kterou chce trochu poodkrýti.

Karolinum: Velká aula s arkýřem.

Historie Karolina jest vlastně historií celé university a proto několik slov o něm. Zve se koleji Karlovou, ačkoliv jest již z doby Václavovy. Za Karla vznikala při nově založeném generálním studiu, čili universitě (zřízené zakládací listinou ze dne 7. dubna 1348), řada kolejí. Tři byly t. zv. profesorské a šest studentských, privilegovaných to korporací, jež byly založeny za účelem podporování rozkvětu vysoké školy králem nebo jinými osobami zámožnými a nadány statky a příjmy rozličnými, v nichž členové (kollegiaté) žili pod proboštem, jež každoročně volili, způsobem podobným klášterskému životu. Podle Tomka (Děje university Pražské I., 47.) byly prý to jako nějací klášterové učených mužů, bydlících společně v jednom domě, při jedné tabuli se stravujících, ve všem vedoucích společné hospodářství. Podíl při čistém výnosu statku byl jednoho každého prebendou, za kterouž však vždy nebyl povinen zadarmo učit, nýbrž zůstával i mimo ten obrok svůj při všech právech jiných mistrů při universitě, tak jako ti profesové, kterým stáli platové byli vykázáni.

Původní kolej Karlova čili Velká, kterou sám Karel založil dne 30. července 1366 a která byla v domě žida Lazara v Židovském městě, byla pro nedostatečnost zrušena a Václav IV. opatřil koleji Karlově budovu větší a důstojnější koupiv na Novém čili Masném trhu, jak se nazýval tenkrát Ovočný trh, u kostela sv. Havla (nedávno před-

tím vystavěný) rozsáhlý a krásný dům Johlina Rotleva a daroval jej listem svým ze dne 28. srpna 1383 záměnou za dům Lazarův koleji Karlově. Darování to, jímž přenesena byla též veškerá privilegia a majetková práva s domu Lazarova na dům Rotlevův, potvrdil Jan, arcibiskup pražský, na základě zmocnění papežského ze dne 9. prosince 1384 listem svým ze dne 25. září 1385.

Války husitské způsobily, že život universitní se soustřeďoval toliko v koleji této, a také jí byla dána představa university celé. Dnešní privilegované postavení university jest dáno její historií.

V nerušeném držení Karolina a celkem také jmění universitního zůstali mistři facultatis artium, jež jediná zbyla po zániku fakult ostatních po celé století XVI. až do dnů katastrofy bělohorské.

Roku 1622, dne 6. března dostavili se do Karolina hejtman Starého města pražského Heřman Černín z Chudenic, mistr král. hor viničních Michal Peček z Radostic a radní Starého města mistr Jiří Moller. Kázali otevřít truhlice archivní a zinventovali všechny listiny, privilegia a cenné věci, patřící koleji Karlově, načež vše zase uzamkli a s klíčem odešli.

Mistři seznali, že nastal konec akademie Karlovy, a proto v shromáždění, konaném v Karolině dne 30. dubna 1622, vzdali se svých akademických funkcí. Odstupující rektor Mikuláš Troilus Hagiechoranus poté pečeť universitní a ostatní odznaky svého důstojenství v kanceláři místodržitelské odevzdal. Nedlouho po tom byli mistři donuceni opustit kolej Karlovu a ostatní budovy universitní. Správou budov a statků byli pak pověřeni Michal Peček a Jiří Moller. V té době již vzniká nové jméno university, Carolo-Ferdinandea. Dne 10. listopadu 1622 byl vydán dekret, jímž nařízeno bylo odevzdání všech budov, statků a všeho ostatního jmění akademie Karlovy řádu Jesuitskému u sv. Klimenta. Zde (v nynějším Klementinu) byla totiž již dříve Akademie pod vedením Jesuitů, která měla fakultu filosofickou a bohosloveckou a byla nadána právem propůjčovati doktorát podobně jako kolej Karlova. Zatím co však v koleji Karlově povstávaly mezi mistry nové a nové spory, kolej Jesuitská přebírala její pověst let dřívějších.

Ovšem k úplnému spojení obou kolejí ještě tenkrát nedošlo. Přechodně, když totiž se Sasíci zmocnili r. 1631 Prahy, přišlo Karolinum do rukou kněží evangelických a bratrských, kteří po vypuzení Jesuitů ujali se Karolina, kdež záhy po dobytí města shromáždili se na synodální schůzi. Na této schůzi byl tlumočen požadavek ke stavům, aby Karolinská akademie byla bezodkladně znovuzřízena. Leč k tomu nedošlo, neboť znovudobytím Prahy císařským vojskem na počátku léta 1632 nastal nový útěk nekatoликů ze země a Karolinum dostalo se zase s ostatním majetkem akademie Karlovy do rukou vrátivších se Jesuitů. Tito ji podrželi až do r. 1638.

Karolinská akademie měla jenom dvě fakulty: právnickou a lékařskou. Tato pospolitost projevuje se ještě dosud v majetku nemovitém a v některých nadacích. Snaha o sloučení obou pražských akademií však neustala.

Dne 23. února roku 1654 byl vydán reskript císařský, kterým bylo provedeno sloučení obou akademií. Karolinská akademie s fakultami právnickou a lékařskou a akademie Ferdinandova v Klementině s fakultami bohosloveckou a filosofickou měly nadále tvořit universitu jednu se čtyřmi fakultami pod názvem: »Karolo-Ferdinandea« s rektorem, voleným po pořadu ze všech fakult. Avšak jedna jak druhá část měla býti zachována beze změny při svých starodávných privilegiích a bullách. (Schnabel, Geschichte d. jurid. Fakultät, I., str. 38.) Zbylé jmění akademie Karlovy vypočítává Schnabel; pozůstávalo podle něho z 21 celých a dílců vesnic, ze 3 dvorů, několika luk a vinic, 10 domů v Praze, z komorních úroků v obnosu 428 kop ročně a kapitalií v obnosu 6700 kop, uložených na úrok 420 kop ročně. Jmění to měl spravovati rektor magnificus a seniorové fakult právnické a lékařské, ve skutečnosti sami. Pro správu statků byl jim přidán k ruce hejtman, jmenovaný král. komorou českou. Užitek měl sloužiti k udržování budov kolejních v Praze a hospodářských na statcích a k honorování profesorů světských fakult. (Pokrač.)

F. L o m n i c k ý - P o d b r d s k ý:

Otázky.

Co je život? Bojem velkým.
Co je štěstí? Dobře boj ten bojovat.
Pravou slastí! Boha a vlast milovat.

Co je víra? Bůh Ti praví.
Co je lásky krásný květ,
co naděje tichý vznět?

Božské ctnosti — odpovíš Ty.
Kdo však jejich nositel?
Víra praví: Spasitel.

S t. R. H a n á c k ý:

Básník.

Jak podivná je duše básníkova!
Když vše se kolem vztekem třese,
mocně volá — beze vzteku — slova:
»Jen, přátelé, vždy milujte se!«

Když nerozumní vztahují naň ruce,
ba krutí najati jsou vrazi,
on klidně lidem mluví, při své muce:
»Já odpouštím vám, moji drazí!«

Když smrt ho zkosí, tu ten národ »věrný«,
jejž hájil, podoben jsa hradu —
i potom nevděk cítit dává černý:
ho bez slz pohřbí v země chladu...

F r. N o v o t n ý C. s s. R.:

Vánoce a ateismus.

Uhasl den a svět se vnořil do hlubokých tajů snu. Nad chudou krajinou betlémskou, ozářenou bledým svitem měsíce a hvězd, ozývá se zpěv nebeských duchů. A na perutích nevystihlé lásky snáší se k zemi, do jeskyně betlémské dítě, jednorozený Syn Boží. Přichází, aby vydal svědectví pravdě, jak sám později prohlásil.

A na zemi začíná se nový život. On, Syn Boží, vede svět k Otci všech věcí a učí lidstvo, které tápalo ve tmách, novému náboženství. Zjevuje mu zastřené taje života, odhaluje původ člověka, jeho vznešené poslání a ukazuje poslední jeho cíl — život věčný. Od té doby zaplálo nad světem světlo čistého učení — víra křesťanská. Kristus v jesličkách stává se učitelem národů.

Světlo zasvitlo ve tmě — ale tma ho neobsáhla. Proti táboru Kristovu postavil se tábor nový a na svůj prapor napsal hrdé heslo: »Není Boha!« Nastává krutý boj: na jedné straně Kristus se svým zjeveným náboženstvím, na druhé straně nevěra — ateismus.

Ateismus jest filosofický systém, který popírá bytost nejvyšší, Boha.

Stoupenci ateismu se dělí na dva tábory. Jedni Boha přímo popírají. »Vše na světě je pouhá hmota, mimo tuto není ničeho. Bůh je pouhý vymyšlený přelud. Světem vládou neúprosné a nezměnitelné zákony; jinak smýšletí je nerozum.« Tak praví ateisté dogmatičtí.

Druzí zase přidržující se nedůvěřivé otázky Pilátovy »Co je pravda?«, prohlašují, že nemůžeme vůbec jistoty nabýti. »Vše na světě je klam, a proto nemůžeme jsoucnosti Boží s jistotou poznati.« Jsou to atheisté-skeptikové, protože pochybují o jistotě poznání Božího.

Příteli, i tobě nastane doba, kdy vlny moderního světa budou ohrožovati loďku tvého života. Dnešní svět bude chtít zničití símě čisté víry, které ti matka kdysi ukládala do mladého srdce. I tobě nastane den, kdy budeš nucen voliti mezi táborem víry a táborem nevěry. A boj ten bývá na smrt! — Kam se přidáš? — »Podle ovoce poznáte je.« —

Každé učení, a tedy i učení víry, resp. nevěry, buduje svůj základ na železných záklonech logiky. Všimni si lépe učení atheismu, a poznáš, že již základy jeho jsou vratké.

Předně je nemožné, aby člověk dospělý, mající dokonalé užívání rozumu, nedospěl někdy k poznání, že existuje nejvyšší bytost. Vidíme kolem sebe svět, žasneme nad účelným zařízením vesmíru a s údivem patříme na nezměnitelnou přesnost těles nebeských. Divíme se koruně všeho tvorstva, člověku, jaká tu rozmanitost v jeho organismu, a přece tak účelný soulad! — A člověk se táže a zkoumá, která ruka moudrá řídí tento pořádek, bez něhož by světem zavládl zmatek. A po stopách těchto věcí docházíme k bytosti jedné, nejvyšší, duchové a nestvořené — k Bohu. Tím způsobem došli poznání Boha již největší duchové starověku, Sokrates, Plato a Aristoteles, jenž bytost Boží nazval »Příčinou první, nutnou.« — Je tedy nemožný ateismus dogmatický, který přímo tvrdí, že Boha není.

Rovněž nepřipustný je ateismus skeptický, který o jsoucnosti Boží pochybuje a poznání pravdy vůbec popírá. Žalostný by byl osud člověka, který je pánem přírody, kdyby se nemohl dopátrati jistoty. Jsme obdařeni rozumem a srdce naše s vrozenou nutností hledá pravdy a jistoty. Stále se nám vnucují otázky: odkud, kam, kdo je naším původcem. A člověk by neměl mít jistoty o těchto vážných otázkách? Nebyl by šťastnější osud zvířat, která nemají schopnosti toužiti po jisté pravdě? Nebylo by lépe, aby lidstvo přestalo existovati?

Podle ovoce poznáme oprávněnost nevěry. Ateismus je člověka nedůstojný, protože mu zakrývá pravdu. Nevysvětlí vzniku života a řádu v přírodě. Na tyto otázky nám dává pouhé hypotese, které se ráno rodí a s večerem zanikají.

Mimo to v nitru každého člověka všech národů a věků ozývá se hlas, který mu praví, že je nad ním bytost, Bůh, ke kterémuž máme určité závazky. Tak praví již Homér, že »Všichni lidé prahnou po bozích.« A Plutarch dosvědčuje: »Šel-li bys jakýmkoliv krajinami, nalezněš města bez hradeb, bez králů, bez domů, bez bohatství, bez peněz, beze škol i divadel, ale nikde nenajdeš místa bez chrámů, bez boha, bez obětí.« Totéž dokazují i moderní ethnografové. Ratzel praví: »Ethnografie nezná národů bez náboženství.« A podobně tvrdí i nekatolík Oskar Peschel: »Na otázku, zda byl někde na světě nalezen národ úplně bez náboženství, musíme odpověděti: Nikde a nikdy!« Totéž nám dosvědčují Tiele, Hellwald, Tylor, Schneider, Schmidt a jiní. A souhlas všech národů a věků je neomylný!

A co plyne z atheismu, provádí-li se v životě prakticky? Člověk individuální je tu zničen. Neuzná-li se Bůh, není zákona, není ani závaznosti mravní; Palacký praví v »Pamětech«: »Každý rozumný musí uznati, kde není Boha, není ani mravouky.« V důsledcích atheismu je pak správné heslo: Čiň, co ti libo, jen to, co ti prospívá a lahodí vášním, je dobro. Není Boha, není ani posmrtného života, není ani odměny, ani trestu. — Mimo to srdce lidské touží přirozeně po štěstí, po útěše v trpké chvíli, hmotné věci však člověka neoblaží. Odtud si vysvětlíme onen shon světa po radostech — a přece je té radosti na světě tak málo! Vždyť, jak pravil již sv. Augustin, »neklidné je srdce naše, dokud nespočine v Bohu«.

Ateismus je i záhubou společnosti lidské. Není-li autority Boží, není ani autority světské. Zločin slaví triumfy a právo je na straně silných. Řád společenský bez Boha je zvrácen, jen nízké sobectví ovládá srdce lidská. Volná mravnost rozvrátí základ sociálního života, rodinu — a to je poslední hrana umírajícího státu — — —

Poznáváš, příteli, vratkost a zhoubné následky ateismu. Co učiníš? — Postav si na jednu stranu Krista a na druhou ateistu Holbacha nebo Büchnera. Kdo z nich má pravdu? Pro který tábor se rozhodneš?

My, katoličtí studenti, půjdeme s prostými srdci pastýřů betlemských k Učiteli národů, kterýž o sobě praví, že je »Cesta, Pravda a Život«, a s apoštolem Petrem vyznáme: »Ty máš slova života věčného. A my jsme poznali, že Ty jsi Kristus, Syn Boží.«

Božské Dítě v jesličkách bude nám, mladým studentům, učitelem a vůdcem a my se přesvědčíme o slovech, která napsal sv. Jan o Kristu: »A viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.«

Vlak.

Lesy zakouřily modrou parou
údolí, a do ní tiše sklesly
měkké stíny večera.
Dlouho stál jsem na svahu a hleděl
v bezdnou propast temnoty.

Tu náhle ve vlnivém hučení kol dole
kdesi ve tmě rudých jisker chvost se
objevil a za ním dlouhá řada
světělých okének.

Mně neznámý byl jejich cíl, a nevěděl jsem,
odkud vyšly, — díval jsem se, jak jich obraz
tekl ve hladině skryté řeky,
a má mysl plnila se zbožně
krásným tajem.

F. Lomnický-Podbrdský:

Kouzlo hudby.

Hudby šepot, znění libá.
v dál se vůkol rozléhají,
v zpěvu píseň retý libá
všech, již českou hudbu znají.

Tklivě v dál zní jásot písně
v duši, v níž dlel teskný žal,
vyhnal z srdce všechny tísně,
vznítil plesu mocný pal.

Hudbo česká — písní česká,
mám jen jedno k tobě přání:
Až umlknou retý moje,
ty je proved' v věčné spaní.

Jaromír Červenka:

O epylliích básníků římských.

Když po smrti Alexandra Velikého rozpadla se jeho říše v několik menších celků, z nichž největšího významu nabyla zvláště říše alexandrinská a pergamská, přeneslo se také středisko kulturní z Athén do Alexandrie a Pergamu. Tamější panovníci horlivě podporovali vědy a umění, vydržovali na svých dvorech mnohé učence a básníky, kteří takto, majíce zabezpečení hmotné, mohli se cele věnovati svým studiím a snahám.

Doba tato nazývá se v literatuře dobou hellenistickou nebo také alexandrinskou a vtiskla plodům své doby zvláštní, osobitý ráz. Básníci té doby si nepřejí, aby všichni lidé mohli čísti jejich básně a nalézt v nich zalíbení, jako tomu bylo u básníků starších, jak vidíme zejména u Homéra, který byl starším pravou encyklopedií vědomostí; o kterémž anglický státník Gladstone prohlásil, že jest to jediný spisovatel, jehož dílo není pouze předmětem literární kritiky, ale plným studiem života, avšak píše pouze pro úzký kruh čtenářů, u nichž předpokládají hluboké vzdělání, sami dávají si honosný titul »poetae docti« a přeplňují své básně učenými narážkami astrologickými, geografickými, historickými, s oblibou zpracovávají mythy odlehle a málo známé; sloh jejich je namnoze těžce srozumitelný.

Z epických básníků této doby zvláště tři jest jmenovati. Jest to v první řadě Apollonios Rhodský, slavný básník Argonautik, Kallimachos a Euforion. Apollonios Rhodský zůstal věren staré tradici básníků epických doby klasické a napsal rozsáhlé epos Argonautika, jež jednalo o výpravě Jasonově a jeho druhů do Kolchidy pro zlaté rouno a nesčetná dobrodružství, jež je na této cestě potkala, Kallimachos a Euforion pěstili však moderní tehdy báseň epickou, totiž epyllion.

Epyllion je krátká báseň epická, která nám nepodává celé řady scén, jak tomu bylo v klasické poesii epické, ale vybírá si scénu pouze jednu, kterouž důkladně probírá, všímajíc si zvláště různých detailů, kteréž jsou zde pečlivě zpracovány.

Alexandrinské epyllion nalezlo četné napodobitele mezi básníky tak zv. školy mladořímské, které Cicero posměšně nazývá »cantores Euphorionis«.

Řadu těchto zahajuje důvěrný přítel lyrického básníka Cornelia Galla Parthenios z Nikaie, kterýž napsal pro svého přítele sbírku méně známých bájí, pojednávajících o lásce bohů a heroů, nazvanou *Ερωτικά παθήματα*, kteráž se i nám zachovala.

Prvním skutečným básníkem epyllia jest však Valerius Cato, kterémuž se připisují dvě básně, jedna nazvaná »Lydia«, druhá »Diana«. »Lydia« byla báseň milostná, v níž opěvoval milenku toho jména, »Diana« byla právě epyllion podle vzoru alexandrinského, ve kterémž Cato asi zpracoval krétský mythus, vyličený Kallimachem v hymnu na Artemidu. Líčil zde, jak krétský král Minos zamiloval se do nymfy Britomartis a tato prochajíc před ním, vrhla se do moře, zde se zachytila do rybních sítí a odtud byla nazvána Dictinno (*τὸ δίκτυον* = síť) a později ctěna spolu s Artemidou.

Jako další básník epyllii se připomíná slavný řečník své doby C. Licinius Calvus. Tento napsal epyllion »Jo«, při čemž mu sloužilo za předlohu Kallimachovo epyllion *Ιοῦς ἀφιξίς*, kdež vyličil bloudění této milenky Diovy, Herou pronásledované, až do jejího zachránění.

Přítel básníka Catulla, C. Helrius Cinna, napsal epyllion »Zmyrna«, jemuž věnoval devět let úsilovné práce. Jednal zde o nepřirozené lásce Zmyrny k jejímu otci, kyperskému králi Kinyrovi a o její proměně ve strom, z něhož se zrodil Adonis. Vzorem mu asi byl Parthenios, kterýž tento mythus zpracoval.

Mezi básníky epyllii patří též Q. Cornificius, kterýž napsal epyllion o mořském démonu Glaukovi, o němž prý i Cicero napsal v mládí báseň.

Epyllia skládal i největší lyrik římský, opravdový básník C. Valerius Catullus.

Nejméně originality jeví poměrně v básni o vrkoči královny Bereniky, což jest vlastně pouhý překlad Kallimachovy básně *Πλόκαμος Βερενίκης* (bás. č. 66). Volnější jeho závislost na alexandrinské předloze je v básni č. 63 a č. 64. V básni č. 63, kdež pojednává o Attisovi a jeho družích, skvěle líčí zvláště nálady v duši Attisově a divokou pochmurnost kraje, v básni č. 64 líčí svatbu Pelea a Thetidy. Peleus účastní se plavby lodi Argo, spatří mezi Nereovny Thetidu, zahoří k ní láskou, a Zeus, ač sám ji miluje, dá mu ji za manželku. Líčí se zde hlučná svatba v paláci v Thessalii, při čemž popisuje se zde koberec, v němž je vetkána historie Ariadny, opuštěné Theseem. Pak vrací se básník opět k ději, líčí vznešené hosty, svatby se účastnivší, jak sudičky předpovídají mladým manželům syna Achillea. Mezi epyllia částečně můžeme řaditi též báseň č. 68, kde básník srovnává sebe a Leslii s Protesilaem a Laodamií, jejichž příběh vypravuje.

Výše již bylo řečeno, že slavný řečník a státník římský M. Tullius Cicero napsal epyllion »Glaukos«. Kromě toho přičítá se mu též báseň »Thalia maesta«, jejíž látka byla asi vzata z pověstí sicilských a byla zpracována též od Aischyla v Aituankách a pojednávala o nymfě Thalii. Snad tato pověst vzbudila zájem Ciceronův, když r. 75 byl na Sicilii questorem.

Rovněž i slavný básník Q. Horatius Flaccus se pokusil o epyllion. Jest to óda III. 27, kterouž chce básník odraditi jakousi známou dívku od zamyšlené cesty po moři, líčí hrůzy plavby a jako odstrašující příklad vypravuje o osudech Ioy, unesené Jovem na Krétu.
(Konec přístě.)

Mrtvé ptáče.

Ležíš v prašném dechu nudné, všední cesty,
jenž tvé nahé tilko zadýchal.
Nikdy více nerozkývá slabý krček
velkou tvoji hlavičku a nikdy v touze
nerozevřeš zobáček a nerozchvěješ
jazýček svůj růžový!

Ne, já nesmím lkát! Tam v stinnou, chladnou
zeleň
tebe, které mraky s nebe chtělo zlíbat,
v maličký hrob uložím, bys nikomu, kdo
za mnou tudy půjde, nepřipomnělo tu
mrtvou naděj, která neuzrála v štěstí.

Vlad. Kaněra:

Matka.

Hedvábnou rukou hladí ti tváře,
hrdličkou šeptá sladký ti ret.
Kol hlavy její andělská záře
a v srdci pro tě hoří jen vznět.

V mysli tě chová jak v klíně z mlada,
křížkem vždy žehná pro tebe čin.
O tebe stará se, tak tě má ráda —
zlíbané klade ve tvůj je klín.

Pro tě jí slunce na nebi svítí
a měsíc vrhá matný svůj třpyt.
Ó, vrať jí, synu, vrať jí své kvítí!
Tak velí zákon. Dala ti žít.

František Bouchal:

Přeměna rtuti ve zlato.

Marné touhy a sny středověkých alchymistů staly se skutkem. Konečně se podařilo přeměnit jednu látku v druhou, prvek jeden v jiný prvek — rtuť ve zlato. Jest to zajisté znamením velkého pokroku ve vědách přírodních, jenž neustále kráčí vpřed po cestách nových objevů. K porozumění tohoto epochálního činu jest třeba zmíniti se

poněkud o struktuře atomů, z níž plynou zajímavé a dalekosáhlé důsledky, kteréž se staly základem nových fyzikálních názorů na podstatu hmoty. Atom, který podle dřívějších domněnek byl nejmenší částicí hmoty dále nedělitelnou a pevnou, představujeme si nyní jako složitou soustavu, která se skládá z kladně elektrického jádra, kolem něhož krouží záporně nabitě elektrony. Tímto lze přirovnati atom ke sluneční soustavě a považovati jej za jakýsi mikrokosmos, v němž kolem pozitivního jádra — slunce — obíhají elektrony — planety — a kdež platí s určitými předpoklady tytéž fyzikální zákony. Jádro obsahuje vždy takový počet kladných nábojů, jaký jest počet záporných elektronů, čímž se nachází atom v rovnováze a jeví se navenek jako pevná, stabilní budova.

Průlom do této stability atomu učinil objev radioaktivity, kdy se zjistilo, že existují určité prvky nestálé, metastabilní, které se samovolně rozpadají, vysílající ze svých atomů paprsky **a, b, d**. Po prvé bylo dokázáno, že prvky radioaktivní se samovolně přeměňují v prvky jiné (z uranu po několika dlouhodobých přeměnách se stává olovo), ovšem za vývoje ohromného množství energie. Odkud pochází tato energie, neb proč se děje přeměna, nedovedeme dosud řádně odůvodniti právě tak: jako se nepodařilo radioaktivní přeměny urychlit. Tyto zjevy byly příčinou toho, že známí badatelé Fajans a Soddy mohli vysloviti zákon: vyšle-li prvek ze svého atomu **a**-částici (jádro heliové) o dvou nábojích kladných, posune se v přirozené řadě prvků o dvě místa zpět (nalevo) vysláním jednoho elektronu o jednom náboji záporném, což je totéž, jakoby přijal jeden kladný náboj, posune se o jedno místo vpřed (napravo). Takto byla domněnka o stabilitě atomu v základech otřesena a dalo se čekat, že fyzikové využijí těchto důležitých poznatků v praxi. Podle postavení rtuti a zlata v přirozené soustavě prvků lze usouditi, že kdybychom vyrazili z atomu rtuti jedno jádro vodíkové neb přivedli jeden elektron, dostali bychom atom zlata.

Již v minulém roce tvrdil berlínský profesor A. Miethe, že našel v elektrické lampě, v níž byla rtuť, po delší činnosti, stopy zlata. Avšak znamenitý chemik Haber, jenž provedl pak chemickou analýsu, domníval se, že zlato bylo ve rtuti již před pokusem, ježto ve rtuti vždy je něco zlata jako znečištění, již nelze absolutně oddělit. Rovněž energie asi 170 volt zdála se příliš malá, než aby mohla tuto přeměnu vytvořiti. Nastala-li skutečně, pak to vysvětloval Soddy tím, že tato energie dostačila k tomu, aby vytrhla z dráhy jeden elektron a posunula jej až na jádro; takto se neutralisoval jeden náboj kladný a celkový počet nábojů se snížil o jeden, čímž mohl vzniknouti atom zlata. Abychom si mohli učiniti představu o »množství« získaného zlata, bylo nalezeno analýsou 1 mg (miligram) rtuti, že obsahuje asi jednu miliontinu mg.

O další uskutečnění této transmutace pokusili se v Japonsku prof. Nagaoka a Sagiura ve fyzikálním ústavu university v Tokiu. Vhodným sestavením podařilo se jim docílití intensity až 600.000 volt a tím získati energii, dostačující k rozbití rtuťových atomů. Dvě elektrody, spojené s cívkou induktoru, jenž dával jiskry 120 cm dlouhé ve vzduchu, ponořili do parafinového oleje v porcelánové nádobě, který způsobil, že bylo možno je přiblížiti k sobě na nepatrnou vzdálenost. Rtuť, která sama měla funkci elektrody, byla takto vydána prudkému »bombardování«, čímž ztratily pravděpodobně některé její atomy jeden kladný náboj a změnily se v isotopní atomy zlata; utvořivši velice nepatrné kapičky, sloučila se s olejem na černavou, mazlavou látku. Přístroj byl ponechán v činnosti asi čtyři hodiny; nato dali zkoumati olejovitou hmotu chemikovi M. Yasudovi, který mikroanalýsou skutečně dokázal malé částičky zlata, jež mimo to, bylo hlavně ve stavu koloidálním. Zřejmý důkaz proveden též na skle, které se barví zlatem rubínově. Takto byla přeměna rtuti ve zlato uskutečněna a nezvratně potvrzena.

Jeden z nejtěžších problémů středověké alchymie byl vědecky rozřešen. Pokus na nejvýše zajímavý a důležitý jest však příliš nákladný, než aby mohl dojíti technického použití. Snad brzká budoucnost přinese praktické jeho řešení a ukáže nesmírnou důležitost pro světový trh zlata. Neboť věda, která stále a stále rozšiřuje a uskutečňuje nové poznatky v jednotlivých oborech, denně nás překvapuje novými objevy, takže to, co se včera zdálo nemožností, je dnes neb zítra vtěleno v čin.

Poznámka redakce: V Americe seskupila se společnost, která si vzala za úkol všem jen možnými prostředky pokusy Mietheovy vyšetřit. Američtí učenci obrátili všecku pozornost k čistotě rtuti při pokusech používané. Nejpečlivější analýsý však nedospěli ani k atomku zlata, ale neukvapili se úsudkem, nýbrž opakovali svůj pokus ještě třikrát, a to za pomoci takové rtuťové lampy, jaké při svých pokusech užíval dr. Miethe. Úspěch či vlastně neúspěch byl však týž. Poté podnikli američtí badatelé zkoušku opačným směrem: to jest neprováděli chemického čištění rtuti tak krajně pečlivě jako při pokusech prvních, a tu vskutku po skončeném pokusu našli špetku zlata. Tím jeví se problém umělé výroby zlata pravděpodobně jako rozřešený. Profesor Miethe v Charlot-tenburku zlata ze rtuti nevyrobil, nýbrž pouze je chemickým rozbořem našel ve rtuti, ježto v ní už bylo obsaženo. Je tedy Mietheův objev velkým omylem. Přesto však zjiš-těním amerických učenců není problém umělé výroby zlata ze rtuti odbyt, ježto je pro-měna prvků v prvek jiný vědecky dokázaným faktem, ale není ještě nalezena metoda, proměnití některý prvek (kov nebo jinou látku) ve zlato.

Bo hu š Ne ra d:

Červený míč.

(Zemřelému otci.)

Když jsem byl malý — tak jsem si hrál
a ve svém dětství jsem hračky miloval...

Ale že se země točí
a lidé mrou — aby se jiní mohli narodit:
zavřel jsem hračky na sedm zámků,
aby mi nepřišly povědít,
že už nejsem dítě...

*

Ale dnes ulicí voní kaštiny — a já jsem sám,
sedím nad čajem u lampy — vzpomínám...
Co lidi těší — brzy je pryč —
proto jsem sám — vedle mne kniha a červený míč.

*

Červený míči,
skleněný zámku s devíti branami,
dnes jsem tě vyhrabal,
abych se dověděl, co bylo před nimi...
Když tě před sebou mám,
tak si na otce vzpomínám.

*

Červený míčku,
ty musíš jistě být živý!
Vždyť vidím na tobě možolné ruce tatínka,
který mi kupoval hračkové divy!
Slyším, jak hovoří v tobě to jeho srdce
s rytíři z pohádky...
Schovám tě, schovám, červený míčku,
mezi své nejdražší památky!

*

Dneska ulicí voní kaštiny — a já jsem sám —
vzpomínku z mramoru pro otce vytesám —
pomodlím se Otčenáš...

Vrchol bohopocty:

Milý příteli, přečti si ten článek a uvažuj o něm. Pro spásu tvé duše tě o to prosím. Jedná se zde nejen o důležitou povinnost křesťanskou, nýbrž i o použití nej-mocnějšího prostředku, jakým můžeš působiti na srdce Boží. Máš-li se spasit a máš-li co v životě katolickém znamenati, musíš tu povinnost důsledně plniti, musíš toho prostředku užívati.

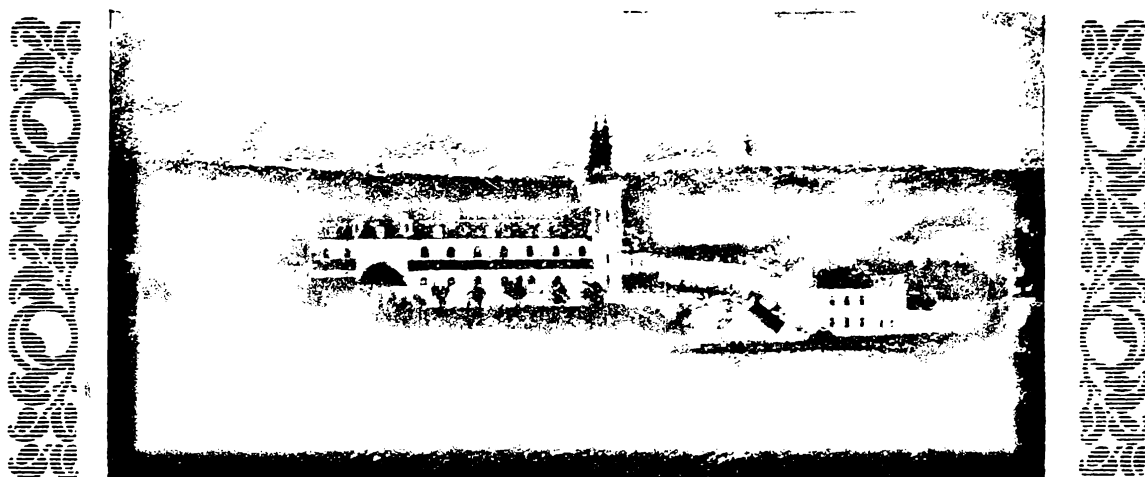
Tímto prostředkem jest mše sv., touto povinností jest obcování mši sv. alespoň o nedělích a zasvěcených svátcích. Jistě tuto povinnost plníš — vždyť jsi upřímným a uvědomělým katolíkem, jenž ví, komu, co a proč věří. Než věz, že budeš mši sv. obcovati ještě s větší radostí, když jí dobře porozumíš a dovedeš využití jako nej-mocnějšího prostředku, jímž možno působiti na Boží lásku a milosrdenství. Jak bych byl býval povděčen, kdyby mi byl někdo jasně vyložil, co všechno mše sv. znamená, kolik v ní síly a krásy! — Je nutno začítí opravdu od Adama. Mše sv. jest oběť. Co jest oběť? Poslyš!

Jakmile člověk poznal, že jest tvorem Božím, že Bůh jest jeho pánem, od něhož naprosto závisí, snažil se tento poměr k Bohu názorně vyjádřiti. Slova mu nestačila. Jeho srdce se nespokojilo slovy: »Ty's pán a já tvůj sluha! Ty's všechno, já nic!« Srdce ho nutkalo, aby se z lásky k Bohu zničil, stal se tím »nic«, a tak skutkem dokázal, že uznává Boha za nejvyššího svého pána. Avšak toho Bůh od něho nežádal; zakázal mu vraždu a sebevraždu přirozeným zákonem, vepsaným do srdce, jež potvrdil a slavně prohlásil na Sinaji. Člověk hledal náhradu: vzal svou ovci, snop obilí, olej, víno atd. — věci, které mu byly nutné k zachování života, které takorůzka tvořily část jeho bytosti, a ty zničil, těch se zbavil z lásky k Bohu. Abys lépe pochopil, představ si Abela, obětujícího svoji ovci. Co tím chtěl říci? »Bože můj, Ty's můj tvůrce, můj pán, mé všechno — já jsem člověk a tvor a otrok Tvůj, pouhé nic proti Tobě. Uznávám to rád a rád bych se zničil z lásky k Tobě. Ale ty toho nechceš, Ty mi to zakazuješ. Nuže, viz, spaluji tuto ovci svého stáda, ovci, jež mne živí, jež jest podmínkou mého života, takorůzka částí mé bytosti: ta mne nahrazuje a zastupuje. Jako zničuji ji, jsem ochoten zničití sebe z lásky k Tobě. Přijmi oběť moji zástupnou se zalíbením.«

Okolnost, že už synové prvních rodičů oběti přinášeli, dokazuje, že asi Bůh sám naučil člověka tomuto druhu bohopocty. Rozptýlení národové roznesli do všech končin země, mimo jiné zkazky, prazjevení i oběti; proto je nalézáme u všech národů. Zvrhly se leckde, obětovány byly děti i dospělí lidé, ale v podstatě své zůstaly nezměněny: byl to viditelný dar, obětovaný Bohu (nebo bohům) zničením, s úmyslem, uctítí Ho jako nejvyšší bytost a pána, poděkovati za některá význačná dobrodiní, usmířiti Ho rozhněvaného, nebo prositi Ho o nějakou milost. U Židů byly oběti z návođu a nařízení Božího upraveny zákonem.

Oběť tedy byla nejdokonalejším výrazem bohopocty. Více už toho člověk Bohu dáti nemohl, aby ho uctil. Vyplnil svou povinnost, a Bůh také více na něm nežádal. Ovšem že přes to přese všechno nemohl býti Bůh uctěn obětí tak, jak by to bylo hodno a důstojno. Isaiáš praví: »Celý Libanon se všemi svými cedrovými lesy a se všemi svými zvířaty nestačí, aby byla zapálena oběť Boha hodná, úměrná jeho velebnosti. (A Libanon nepostačí k zanicení a živočichové jeho nepostačí k zápalné oběti. Is. 40, 16.) Kdyby nebyl člověk zhřešil, byl by se Bůh i těmi nedokonalými oběťmi spokojil jako nejdokonalejším výrazem úcty, díkučinění a prosby.

Ale jakmile lidstvo zhřešilo, nebyla žádná lidská oběť s to usmířiti uraženou spravedlnost Boží. »Jest nemožno, aby krev býků a kozlů shladila hříchy.« (Žid. 10, 4.)

CYRILOMETODĚJSKÝ VĚSTNÍK

Ferd. K. Rones:

Bývalý ruský vyslanec dr. M. Andrejev katolickým knězem.

Motto: Inquietum cor nostrum, donec quiescat in te...
(Sv. Aug.)

Andrejev (* 1868 v Moskvě) vystudovav práva na universitě petrohradské, vstoupil do diplomatické služby a byl vyslancem v Tokiu, Stockholmu a Mnichově; r. 1906–1908 ruským diplomatickým zástupcem pro všechny státy jižní Ameriky. Poté vystoupil ze státní služby a hledal klid pro svou rozervanou duši a studia na tichém venkově. Po vypuknutí světové války byl poslán do Říma, avšak vnitřní nepokoje v Rusku přiměly jej velmi brzo k návratu. Byl zbaven úřadu, majetku a nějaký čas i bolševiky vězněn. Byv propuštěn, vstoupil do služeb Červeného kříže, napřed ve Varšavě, potom ve Vídni. Roku 1922 konvertoval a věnoval se studiu katol. teologie na universitě v Inšpruku. Tam byl před několika měsíci vysvěcen na kněze a obětoval — 57letý primiciant — na den sv. Ignáce (31. července 1925) první mši svatou. Vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, aby jako misionář pracoval na líše církevní unie slovanských bratří.

Na naši prosbu, aby ještě před odchodem do noviciátu napsal něco pro Cyrilometodějský věstník, dal nám s velikou ochotou k dispozici své Životní vzpomínky, kterých užil pro kolejný časopis. Skytají pohled do ušlechtilé duše konvertitovy, třibené těžkými zápasy, hlásají skromnost a pokoru muže vysokého vzdělání a neobyčejné životní zkušenosti, vedou čtenáře spletitými cestami, jimiž Prozřetelnost dala dlouho jíti Andrejevovi až k místu konečného určení — k svatyni katolického kněžství, žitého v misijním řádě.

„Věřím“, píše dr. Andrejev, „že vyznání mých poblouzení bude jen novým důkazem nekonečného milosrdenství Božího. Můj život ukazuje tak jasně, že duše jen v Bohu může nalézt štěstí a pokoj, který svět dáti nemůže. To buď útěchou a povzbuzením všem, kteří chtějí zasvětit svůj mladý život službě Nejvyššího a přinést všechny oběti, spojené s tak vznešeným cílem. Které povolání je s to i d e á l n í mysl tak vyplnit a uspokojit jako právě kněžství? Zde na zemi musí každý z nás nést své jho a — nejtěžším

jsou naše vlastní vášně. Jho pak Kristovo je s milostí Jeho lehké a již tu na zemi je k němu přidáno nevýslovné vnitřní štěstí. Toto mé přesvědčení je ovocem dlouhého, bouřlivého života.

V přední ruské rodině stála má kolébka. Protože už výuka malých dětí v cizích jazycích náležela ve vyšších společenských kruzích k dobré výchově, byla němčina prvním jazykem, v němž jsem se jako dítě dovedl vyjádřit. Potom teprve učil jsem se od služebnictva ruštině, později od učitelů-cizinců francouzštině a naposled angličtině. Náboženství mě učil — přirozeně rusky — vzdělaný pop, který nikdy, pokud vím, nepronesl nepříznivého soudu o katolické církvi. Moji francouzští učitelé byli katolíky a německé vychovatelky protestantkami. Obojí měli pro ruské pravoslaví jen opovržení. Nesměli je sice projeřovat veřejně, ale nám dětem neušlo a naši vychovatelé nedovedli je docela před námi utajit. Dítě vycítí i to, co nebylo hlasitě proneseno.

Ani společenské postavení duchovních neposilovalo mé náboženské přesvědčení. — Klerus tvořil v Rusku vlastní kastu, jež málo jen udržovala styk s ruskou společností. To je snad největší vadou ruské pravoslavné církve. O duchovních v údělích nelze mluvit. Kněz je tu jakýsi druh podúředníka s omezenou působností. Ani vliv mého učitele náboženství nebyl za těchto okolností valný.

Zato naše vychovatelky snažily se ze mně a mých sourozenců vychovat dobré křesťany. Dle nich nezáleželo na tom, jakého je kdo vyznání, to hlavní je být dobrým křesťanem. Jako rodilý Rus náležel jsem k pravoslavné církvi. Náзор, že jen pravoslaví je jedinou pravou církví, mi nikdy nebyl vštěpován a nikdy mi také nepřišel na mysl. Byla tedy má náboženská výchova prostá naočkovaných předsudků o katolické církvi. Spíše by se jí dala vytknout přílišná tolerance v otázkách náboženských.

Dokud jsem dlel v rodině, i po většinu let studií gymnasijských, byl jsem se svým náboženstvím docela spokojen. Ostatně jen velmi málo lidí položil si v tak mladých letech otázku, co vlastně církev je, velmi málo jich chápe, co vlastně znamená příslušnost k určité náboženské společnosti. K těm málo pak jsem aspoň já nikdy nenáležel, ani moji druhové. „Církev“ byla pro mě jen budova, v níž jsem o nedělích a svátcích obcovał mši sv., jednou v roce vykonával zpověď a přijal velikonoční přijímání. Hlubší náboženské otázky nás nezajímaly.

Absolvoval jsem gymnasium a přistoupil k volbě universitní fakulty. Pro speciální vědy neměl jsem zájmu. Jsa hmotně nezávislý, bez starosti o denní chléb, volil jsem práva, od nichž jsem si sliboval vedle všeobecného vzdělání poznatky, nutné pro státní službu. V rámci tehdejší ruské právnické fakulty se přednášelo nejen právo, nýbrž i národní hospodářství, vědy státní a finanční. Obor státní služby byl mi rovněž lhostejný. Potřeboval jsem pouze zaměstnání, abych dosáhl sociálního postavení, jež bylo všeobecně v Rusku považováno za nezbytně nutné. Vyhýbal jsem se rovněž činnosti politické. Příčinou byly proudy, které tehdy strhovaly ruskou mládež. Po velkém rozmachu let šedesátých XIX. století za liberálních reforem Alexandra II. nastala silná reakce ještě v posledních letech jeho vlády. Když po carovraždě (1881) nastoupil Alexandr III., dostoupila reakce vrcholu a byla se strany carovy tak upevněna, že trvala ještě 11 let po něm — za vlády slabého Mikuláše II. Právě tato reakce se svým ideálem moskevského absolutismu XVII. století vyvolala ve studentském světě velmi ostrou opozici.

Zůstala mi tedy volba mezi liberální opozicí a národní reakcí. Strany středu nebylo. Zůstal jsem tedy politicky indiferentní. Věčné kritizování a rozléptávání na straně liberálů, vylučující každou pozitivní činnost, se mi právě tak protivily, jako úzký nacionalismus vládnoucí třídy. Od indiferentismu je jen malý krok ku skepticismu. Jemu jsem také brzy s mnohými vrstevníky padl za obět. Bylo docela přirozené, že jsem tento svůj skepticismus politický přenesl na pole náboženské, jakmile se ve mně začala viklat víra. Vlivem moderní četby a nevěřících kamarádů kolísal jsem poněkud už od posledních let gymnasijských. Náboženské a mravní zásady, v nichž jsem byl vychován a jež byly nyní ve mně otřeseny, nedostatečně odporovaly stupňujícím se přívalům vášní. Abych se docela zbavil nepohodlných mravních pout i výčitek svědomí, sáhl jsem bezděky po snadném systému většiny — po skepticismu. Věřil jsem, že nelze nalézt odpověď na otázku: „Co je pravda?“, morálku jsem pokládal za čistě lidskou konvenci a konejšil se relativitou všech jevů a věcí ve světě. Povrchní skepticismus už svou jednoduchostí a zdánlivou vědeckostí byl tak svůdný pro mladé lidi. Nejen to, my byli tehdy naň pyšní, neboť být skeptikem zna-

menalo být duchaplným, osvíceným, bez předsudků. Míti pevné přesvědčení platilo za směšnost, omezenost, slepý fanatismus, nedůstojný vyššího rozumu. Celou morálku jsem resumoval v zneužívaný výrok: „Všechno chápat znamená všechno odpouštět.“ Taková nauka je s to odpoutat mládí od mravních principů, ale vede je též jistě do záhuby a jen nesmírná milost Boží může je hynoucí vynést jistě z bahenní tůně na břeh ideálního života. Taková theorie byla mou vlastní, když jsem pozvolna odpadl od víry.

Nebyl ovšem ani u mne odpad od víry otců bezbolestný. Vrozená religiosita je příliš tuhá, ano snad nevyhladitelná. Duch zla s celým arsenálem vášní může ji sice na delší čas otupiti a ohlušiti, ale nevykoření ji nikdy. I svědomí může být dlouho umlčováno, ale vždy v té či oné formě se probudí a mučí zvláště pocitem hrozné nespokojenosti, často i náhlými záchvaty těžké melancholie. Těchto útrap jsem od doby své konverze úplně zbaven.

Msgr. dr. Cyril Stojan, zesnulý metropolita moravský, duše unionismu.

V době studií na moskevské universitě, ve chvílích nalomené víry, duševního neklidu a rozervanosti, nechybělo u mne pokusů o styk s knězem. Vyhledal jsem tehdy na historicky památném poutním místě Sergiefskaja Laura mnicha, Otce Barnabáše, k němuž, žijícímu v pověsti svatosti, přicházely zástupy z celého Ruska o radu. Chtěl jsem se mu zpovídat a svěřit mu obtíže své víry resp. nevěry. Sotva jsem však řekl několik slov vlastní obžaloby, slyším již slova jeho přísné rady: „Modli se a posti!“ Odešel jsem nejvýš zklamán. Přísný pravoslavný půst byl opakem toho, co jsem potřeboval. Pro nechut k jídlu a anaemii, již jsem v mladých letech tolik trpěl, byl jsem již dávno při vyživování svého organismu odkázán na umělé, lékařské prostředky. — Ještě jeden pokus jsem učinil v Petrohradě, když jsem tam přesídlil na universitu a svědomí mi stále ještě nedopřávalo touženého klidu. Doufal jsem, že v hlavním městě spíše najdu duchovního, který by chápal těžké boje a moderní útrapy studující mládeže. Bydlil jsem nedaleko ministerstva námořnictví i zašel jsem k vojenskému duchovnímu, přidělenému tomuto ministerstvu. Vojenští a námořní duchovní byli z kleru nejvzdělanější. Má zpověď byla doslovným opakováním oné, kterou jsem vykonal v laurě. „Modli se a posti“, bylo všechno, co pro mě měl i tento kněz. Bylo mi jasno, že tato slova jsou stereotypní fráze z některé příručky pro zpovědníka. Poslední zkušenost, přiznávám to upřímně, mě těšila. Vždyť mě jen posílila v názoru, tak mnohými už získanému: církev se svými svátostmi náleží minulosti, modernímu člověku nevyhovuje, neodpovídá již modernímu náboženskému citění. To byla konsekvence lehkomyšlně vyvozená z posledních dvou případů.

Tak jsem se s církví rozešel nadobro. Než v duši zůstalo povždy to, co i při největších krisích zachrání lidi nábožensky založené. Nikdy jsem nesdílel názorů materialistických a po každé bolestné reflexi odkrýval v sobě živou víru v Boha a Jeho prozřetelnost i věčnou odplatu. (Příště další část.)

CYRILLOMETODĚJSKÁ HLÍDKA.

La Ligue Cyrillo-Méthode d'étudiants.

Nos jeunes étudiants et étudiantes ont réalisé, en faveur de la noble idée unioniste, un travail appréciable. Pratiquement, ils ont apporté au programme unioniste beaucoup d'éléments neufs, et ce n'est pas de leur faute, si leurs propos ne sont pas rangés en une ligne systématique. Les étudiants sont une masse variable, composée des individus qui s'instruisent pour pouvoir se vouer, plus tard, à un autre genre de travail, à leur propre métier. Les jeunes arrivent, caustiquent l'idée avec enthousiasme, cherchent ses éléments. Ils la propagent parmi les étudiants et après s'être enrichis pour un travail de grande envergure, ils la confient « étudiants » à leurs plus jeunes successeurs. Voici la seconde cause, pour laquelle le nombre des propos augmente d'après la série géométrique, leur qualité n'améliorant que suivant la série arithmétique. Les jeunes s'attaquent à leurs tâches du début même, souvent non pas parce qu'ils n'auraient pu continuer là où leurs prédécesseurs ont fini, mais parce que la jeunesse n'aime pas à copier, elle préfère montrer son élan d'initiative.

Déjà à Vienne, la jeunesse catholique a accompli sa tâche. En 1919, elle a soumis à l'approbation les statuts de la Ligue slave d'étudiants et étudiantes catholiques. Ce travail qu'elle a réalisé dans le domaine du catholicisme slave, nous ne le connaissons que par tradition de nos collègues plus âgés et plus heureux. Leur centre était également un centre des intellectuels slaves, catholiques aussi bien qu'orthodoxes. Des relations particulièrement cordiales ont été signalées entre Tchèques et Yougoslaves. De même les facteurs politiques slaves fréquentaient la société.

Il n'y a donc rien d'étonnant à ce que les étudiants regrettent les années de guerre, perdues pour eux. Et quand, au mois de novembre 1918, la vie de société recommence à Prague, dans la Ligue académique tchèque, les étudiants se souviennent de la Ligue d'or slave et en conçoivent déjà la reconstitution dans le nouveau centre — Prague. Tout d'abord, c'est la section pour les relations étrangères, s'occupant de la question slave, qui remplace la Ligue. En attendant, on prépare la constitution de la Ligue Cyrillo-Méthode d'étudiants dans une nouvelle forme et pourvue des nouveaux moyens d'action. Contrairement à ce qui existait auparavant, peuvent devenir membres de la Ligue également les orthodoxes.

Le 5 août 1920, à l'occasion du Congrès de l'Orel, la première assemblée constitutive Cyrillo-Méthode a eu lieu à Maribor; le Dr. Dvorník, versé dans les questions unionistes y a été élu le premier président.

Cette date signifie une borne, une journée d'enthousiasme, un stimulant d'activité renforcée. En effet, il a fallu éprouver le grand amour versé aux étudiants par les travailleurs cléricaux — notamment par l'évêque Jeglič. Car, l'époque qui suit ce jour de la première assemblée, est une époque de travail dur, occasionnant une sorte de désillusions. A l'extérieur, on remarque des succès, mais comme on s'occupe des questions les plus diverser, il semble à première vue que le programme de la Ligue n'est pas précis. Le travail est compliqué du fait

de la trop grande hétérogénéité des membres, car l'on trouve, à côté de notre union centrale, la Ligue yougoslave académique de Zagreb, la société des Serbes de Lusace « Serbówka », le Club des académiciens catholiques slaves de Paris, l'Assemblée catholique ukrainienne de Prague, le Club des étudiants slaves d'Innsbruck et le « Považan », Société des étudiants catholiques slovaques — à Prague. C'est ce conglomérat qui traite les statuts, dont la base a bien été créée à Maribor, mais dont le point fondamental et litigieux, soit la question de savoir, si la Ligue doit comprendre également des Sociétés orthodoxes — à la base, bien entendu, du catholicisme positif n'y a pas été résolue à cause de son importance et des divergences de vues.

L'on met en pratique des méthodes diverses, mais les jeunes travailleurs ne se découragent guère. Quand, à Maribor, ils se sont plaints au leader actuel du peuple catholique tchécoslovaque, Msgr. Šrámek, il a répondu: « Travaillez, encore une fois: travaillez, et ne faites jamais de conclusions définitives, car elles signifieraient la rupture. » Ce sont probablement ces paroles qui ont fait renaître la confiance qui donne des forces pour recommencer la tâche, et pour la recommencer du début, si besoin en est.

Quoique il n'y ait eu unité de vues, on a néanmoins considéré pour indispensable qu'à côté des catholiques, il y eût également des membres orthodoxes. Les évêchés, eux, mêmes, sont d'un avis contraire, mais par un travail intense, on réussira de surmonter les difficultés et d'obtenir leur consentement.

L'activité de la Ligue Cyrillo-Méthode d'étudiants se dirige, depuis l'anabase de Maribor, sur des chemins les plus divers; son programme est riche. L'époque des relations particulières, qui trouvent leur meilleure expression dans l'organisation des fives o'clock slaves, évolue: le petit salon de la Ligue tchécoslovaque académique fait place au parquet de l'île de Žofín, l'on organise un grand bal slave — un véritable rendez-vous des Slaves de Prague. Les relations donnent naissance à de nouvelles idées, l'on crée des sections qui fournissent du travail: on organise des conférences — privées d'abord, publiques ensuite; méritent d'une mention particulière les conférences du grand savant, l'évêque Podlaha, avec projections lumineuses. L'on introduit l'organisation des conférences à des intervalles réguliers, l'on songe à entreprendre des manifestations publiques régulières la veille de la St. Cyrille-Méthode. Prennent part à ces manifestations les représentants des diverses branches établies à Prague. On pénètre au fond du mouvement d'étudiants. On constitue des sections Cyrillo-Méthodes d'étudiants (S. C. O.). On exhorte les jeunes étudiants et étudiantes et on les incite pratiquement à l'idée Cyrillo-Méthode: au moyen de la prière, sans charges financières, par l'étude privée des langues, par l'étude de la question elle-même ou, plus exactement, en faisant connaître ses éléments (l'apostolat de St. Cyrille-Méthode en forme le meilleur moyen), en recueillant au profit de l'idée des timbres et de l'étain battu, etc. En 1921, la Ligue Cyrillo-Méthode avec l'Union centrale des étudiants catholiques invitent l'étranger lointain — lointain, parce que

même les amis d'outre — mer viennent rendre visite à la Ligue — à un congrès slave à Prague, et un an après à Brno. A ces occasions, la Ligue passe en revue avec satisfaction le travail accompli et accepte modestement l'appréciation de ses mérites par les représentants du mouvement, surtout par l'évêque Jeglič. Elle organise, à Prague, une exposition unioniste qui surprend agréablement. La Ligue continue à organiser des congrès et se retire là où son cœur la mène — au Velehrad sacré. Quels souvenirs joyeux! Les membres quittent les villes pour se rendre à la campagne dans le but d'y propager l'idée. Ils ont du succès; les étudiants catholiques qui s'enthousiasment — du moins de façon passagère — des sections Cyrillo-Méthodes d'éludiants, leur prêtent un appui efficace, ils organisent, au sujet de ces dernières, des conférences à Pardubice et à Pířerov; la Ligue collabore, de plus, à l'organisation des concerts et des soirées d'art.

La Ligue Cyrillo-Méthode n'oublie pas ses devoirs sociaux: elle entreprend des actions au profit des Slaves (Russes) indigents.

Par des négociations laborieuses, poursuivies avec un dévouement exemplaire, les leaders réussissent d'assurer, pour les dimanches, des offices réguliers unionistes à Prague, tout d'abord à Skalka, ensuite à Příkopy à l'église de la Ste. Croix. Prague y assiste d'abord par curiosité, puis avec intérêt.

Le 29. septembre 1923, la Ligue Cyrillo-Méthode a perdu son âme, bonne et sainte, le métropolitain morave Stojan.

Le travail dévoué et la noble idée appellent, chaque année, de nouveaux travailleurs. La Ligue Cyrillo-Méthode s'habitue à son bulletin régulier, paraissant dans le Jitro, et qui montre les progrès du mouvement.

Le présent rapport n'est que bre. et n'est conçu comme un rapport détaillé sur l'activité de la Ligue; il a plutôt pour but d'exhorter les travailleurs indigènes, d'en acquérir des nouveaux, et de montrer à l'étranger le travail fructueux qui a été réalisé dans ce domaine, ainsi que les perspectives que l'avenir offre à cette idée. Drav.

F. K. Rones:

Témata a prameny pro přednáškovou činnost v S. C. O.

I.

Pojem a rozsah idey cyrilometodějské.
Náboženský a kulturní význam idey cyrilometodějské.

Význam církevního sjednocení pro Slovanstvo.
Sv. Cyril a Metoděj. (Jejich život a dílo.)
Sv. apoštolé slovanští, zakladatelé naší osvěty.
Vznik a dějiny slovanské liturgie.
Velkomoravská říše. (Její rozkvět a zánik.)
Příčiny církevního rozkolu na východě.
Pokusy papežů a sněmů církevních o sjednocení.

Pravověrnost sv. apoštolů Cyrila a Metoděje.
Velehrad. (Jeho poloha, dějiny, obnova, význam.)

Přemyslovci a moravský Velehrad.

Velehrad ohniskem duchovního života u nás.

Velehrad, ne Tábor, je náš program!

Papež Slovanů, Lev XIII. («Grande munus».)

Unionistické snahy v přítomnosti. (Modlitba, misijní ústavy, unijní sjezdy, věda.)

Pravoslavná theologie a možnost unie.

Úcta k Matce Boží u Slovanů a unie.

Eucharistie a církevní sjednocení s Východem.

Velcí Slované ve službě idey cyrilometodějské.

Ruští konvertité Gagarin, Martinov; jejich činnost.

Vlad. S. Solovjev, průkopník unionismu.

Jos. J. Strossmayer, apoštol slov. cirk. jednoty.

Idea cyrilometodějská v srdci a práci našich buditelů. (Balbín, Pešina, Durych, Štulc, Vinařický a jiní.)

Fr. Sušil, křesitel cyrilometodějské Moravy.

Družina Sušilova a Velehrad.

Ignát Wurm. (Jeho cyrilometodějská činnost.)

Pavel Křížkovský a Velehrad v r. 1863.

Národní oslavy jubilejní let 1863 a 1885.

Úcta cyrilometodějská a Slovensko.

Památky cyrilometodějské v naší vlasti.

Cyril Ant. Stojan, Otec Velehradu.

Fr. Snopek (obhájce pravověrnosti sv. C. a M.).

Sv. Cyril a Metoděj u českých básníků.

Cyrilometodějský kult u Svat. Čecha.

Velehrad v nové české poesii.

Slovanští apoštolé v legendách a pověstech.

Cyrilometodějské písně (skladatelé, rozbor).

Cyrilometodějský kult v českém umění výtvarném.

Slovanští a zvláště čeští malíři sv. apoštolů.

Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje. (Jeho cíl a úkoly jako slovanského a světového misij. spolku.)

Naše práce pro cyrilometodějské hnutí.

SCO. ohniskem duchovního života v SSS.

II.

Ad. Jašek, Výklad idey cyrilometodějské, naklad. Melichárek, Velehrad.

Grivec-Podlaha, Idea cyrilometodějská, Velehrad, 1905.

Dr. Alfr. Fuchs, Sjednocení církví, Vzděl. knih. sv. III., Praha 1924, (3 Kč).

Dr. Fr. Grivec, Pravoslavi, nakl. Akad. velehr. 1921.

J. Vychodil, Z otázek cyrilometodějských, Olomouc 1911. — Vzpomínky na jubilejní rok 1863, Velehrad 1913, nakl. Melichárek. — Grande munus, Velehrad 1905, nakl. Melichárek.

Dr. Jos. Černík, Vznik a osudy slovanské liturgie, Velehrad.

Dr. Fr. Pastrnek, Dějiny slov. apoštolů Cyrila a Metoda, Praha 1902.

Dr. Fr. Snopek, Svatí Cyril a Metoděj, apošt. slov., Praha 1920. (Otisk z Bohovědného slovníku.) — Konstantin, Cyril a Metoděj, slov. apošt., Kroměříž 1908. — Apoštolové slov. (Konst.-Cyril a Metoděj, Vzděl. knih. sv. 75, Praha 1913.

A. Lapôtr, Moravané, Praha 1898.

Dr. Hugo Richter, Slovanské kapitoly z české historie, nakl. Promberger, Olomouc.

B. Spáčil, T. J., Pravoslavná theologie a možnost unie. (Otisk Časop. katol. duch., Praha 1925.)

Dr. A. Erhardt, Východní otázka, Praha 1902, Vzděl. knih., str. 27.

Dr. Fr. Příkrýl, Sv. Cyril a Metoděj v památkách starožitných na Moravě a ve Slezsku, Týn u Lipníku, 1907.

Dr. Jan Nevěřil, Velehrad I.—II. (nálezy na posv. Velehradě), Olomouc 1904. — Velehrad III., Olomouc 1907, Velehrad IV., Olomouc 1909.

Jašek-Staněk, Dr. Ant. Cyril Stojan, Kroměříž 1911.

Karel Jindřich, Vt. Serg. Solovjev, Praha 1922.

Unionistické sborníky a časopisy:

Acta Academiae velehradensis, Sborník velehradský (již nevycházející), »Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje«; časté cyrilometodějské články mají časopisy: Rozmach, Život, Časop. katol. duchovenstva; příležitostně všechny čelnější časopisy.

Cyrilometodějský věstník (organ SCO) přinesl jako příloha »Jitra«, roč. IV.:

Jež Cyril T. J., Cyrilometodějský Velehrad, str. 11, 14. — Němec Fr., Za unionistou P. Adolfa Jaškem, str. 9. — Rones F. K., My a idea cyrilometodějská, str. 1. — Lva XIII. encyklika »Grande munus«, str. 4.

Roč. V.: Dorazil Vl., Za dr. Ant. Cyr. Stojanem, str. 1. — Němec Fr., Cyrilometodějská činnost Ignáta Wurmha, str. 9. — —ek, Svatý Josafat, apoštol unie, str. 2, 8.

Roč. VI.: Nesrovnal Ferd. T. J., Idea cyrilometodějská v nábož. a slovan. poslání českého katolického studentstva, str. 1, 5. — Rones F. K., P. Adolfa Jašek a SCO., str. 9. — Rok cyrilometodějské činnosti v SCO., str. 10. — Talanda, Je nutno zakládat SCO., str. 6.

Cyrilometodějské přednášky a články v časopisech:

J. Chalupěcký, Idea cyrilometodějská a Slovanstvo. (Ve Sbírce přednášek pro katol. spolky, IV roč., vyd. Rada katolíků, Praha.)

Dr. Ant. Podlaha, Program cyrilometodějských snah. (Ve Sbírce přednášek pro katol. stud. spolky, IV. roč., vyd. Rada katolíků, Praha.)

Dr. Jos. Vašica, Idea cyrilometodějská, Archa, roč. IX., str. 49 a d. — Život sv. Cyrila a Metoděje, »Apoštolát«, roč. 16. (vychází po částech). — Slovanský unionismus, Rozmach, roč. II., č. 14., str. 211.

Dr. Jos. Vajs, Slovanská liturgie, Věstník Společnosti sv. Cyr. a Met., roč. IV., čís. 1.

K. Klement, Idea cyrilometodějská a slov. katol. studentstvo, Jitra, roč. II., str. 114 a další.

F. K. Nesrovnal T. J., Idea cyrilometodějská v nábož. a slovanském poslání čs. katol. studentstva, Jitra, roč. VI., č. 4.—5. a 7. — Studentské cyrilometodějské odbory (SCO) Apoštolátu, Jitra, roč. I., č. 9., str. 130. — Jak založíme Stud. cyrilometodějské odbory (SCO), Jitra, roč. II., č. 2.

K. Lutislav, Idea cyrilometodějská a její význam pro nás a celé Slovanstvo, Hvězda, roč. III., str. 64.

Unionistické hnutí na postupu. Světový tisk zaznamenává pokrok v příčině sjednocení s Východem 14. listopadu t. r. byla po prvé před celým světem prokázána naprostá rovnost a rovnocennost východního obřadu s obřadem latinským slavnou pontifikací mši sv., při níž východní obřad získal se v plném světle. S oficiantem metropolitou rumunským Luciú spolu sloužil Sv. Otec a pět biskupů s 6 archimandrity a 9 kněžími z řeholního i světského kléru. Mezi nimi i zástupce ruského exarchátu P. Wl. Abrikosov. Každý obřad východní byl zastoupen při oslavě tisícího a šestistého výročí

sněmu nicejského. Již celý týden před tím byly konány východními obřady oslavy v Lateráně. Tím mizí postavení převahy církevního latinismu, jehož prakticky po staletí dbáno a jež opravňovalo Východ chovati se k unii zdržlivě. — Vážný počátek ve stavbě mostů s Východem učinil již Benedikt XV. zřízením vlastní Kongregace pro záležitosti východní církve, kterou je Východu dáno místo a hlas v ústředním vedení církve a důležitý orgán k řešení spleťtých poměrů východních. Rs.

»Kroužek francouzských katolických studentů pro církevní unii v Paříži« byl založen v prosinci 1924. Pořádá dvakrát měsíčně schůze s referátem a debatou a informuje o zajímavých událostech v příčině unijní otázky. V prvním roce zabýval se kroužek otázkou historickou (dějinným podáním církevního rozkolu, studiem východních církví, zvláště ukrajinské, bulharské) a získáváním poznatků předem nutných pro katolíka, chtějícího se zdarem pracovati na rozsáhlém poli církevní unie. — (Amitiés Catholiques Françaises, 15. srpna 1925.)

Životopis sv. Cyrila a Metoděje je přáním cítelů sv. apoštolů. Dosavadní kritický nejlepší životopis, psaný filologem dr. Pastrnkem, je už dávno rozebrán. Díla Snopkova nejsou soustavně podaným životem, nýbrž knihy vědecké obrany proti útokům Brücknerovým. Stvořit soustavný veliký kritický životopis nebylo už theologovi Snopkovi dopráno. Jen nástin jeho zůstal jako otisk z Bohovéd. slovníku. Doufáme, že nový životopis vyrostě z článků Vašicových v »Apoštolát«.

Světová oktáva za sjednocení křesťanů.

Oktáva za sjednocení křesťanů počíná 18. lednem, na slavnost nastolení sv. Petra v Římě, a končí 25. lednem, na den obrácení sv. Pavla. Oktávu tuto navrhl roku 1908 anglikánský měsíčník »The Lamp«, orgán hnutí pro církevní unii a misi. Hned tehdy konali oktávu i četní katolíci. Po dvou letech stal se vydavatel časopisu katolíkem a knězem-apostolem. S ním konvertovalo i »Sdružení smíru«, jež založil. Roku 1909 schválil oktávu za sjednocení papež Pius X. a udělil jí své pozeňhání. Sv. Otec Benedikt XV. doporučil ji zvláště tím brevem ze dne 25. února 1916 a obdařil ji plnomocnými odpustky. R. 1921 rozhodl celý katolický episkopát Spojených států, aby oktáva byla konána ve všech diecésích amerických. Po našich vlastech šíří ji zvláště Papežský ústav sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. Pro arcidiecési olomouckou doporučil konání oktávy nejdůstojnější arcibiskup t. dr. Antonín Cyril Stojan zvláštní výzvou a prosbou k věřícím ze dne 26. listopadu 1922, jeho pak nástupce mjdr. dr. Leopold Prečan každého roku diecésním listem (»Acta curiae olom.«).

Církevní modlitba pro každý den oktávy:

Antifona: »Aby všichni jedno byli jako ty. Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni v nás byli jedno, by svět uvěřil, že jsi ty mne poslal.« (Jan 17, 21.)

V. Já pravím tobě, ty jsi Petr.

R. A na té skále vzdělám církev svou.

Modleme se: Pane Ježíši Kriste, jenž jsi pravil apoštolům svým: Pokoj zůstávám vám, pokoj svůj dávám vám, nepatř na hříchy mé, nýbrž na víru církve své; jí pak podle vůle své mír a

jednotu uděl, jenž žiješ a kraluješ Bůh na věky věkův. Amen.

Plnomocné odpustky všem věřícím, kteří po celou oktávu tyto modlitby se modlí a na den obrácení sv. Pavla, nebo na slavnost nastolení sv. Petra sv. svátosti přijmou, kostel navštíví a tam se pomodlí na úmysl sv. Otce. Neplnomocné odpustky 200 dnů pro každý den v oktávě.

Cyriľomethodějský nov. O letošních prázdninách (13. srpna) zemřel profesor Masarykovy university, vynikající slavista český, Dr. Vondrák, nar. 22. září 1859 v Dubé u Vodňan. Nescetná je řada jeho prací, uveřejněných ve spisech Čes. Akademie, »Časop. čes. Musea«, »Archiv für slavische Philologie«, »Listech filologických« a j. Většina psána německy v době, kdy býval profesorem na vídeňské universitě. Z českých prací uvádíme: »Studie z oboru církevně-slovanského písemnictví« (1903), »O původu Kijevských listů a Pražských zlomků« (1904), »Novější práce a činnost sv. Cyrila a Metoda« (1897), »Církevně-slovanská chrestomatie« (1925), »Slovanská myšlenka u Křižanice a jeho soud o Slovanech vůbec« (1923). (Naše kniha, roč. VI., č. 8.)

Katolíci syrští. Tolik se dnes mluví o Syrii, i bude zajímavé seznatí stav syrského katolicismu. Syrové se připojili v VI. století k sektám, vyznávajícím blud Eutycheův. Na konci XVIII. st., r. 1783, byl opět vliv katolický tak mocný, že Svátá Stoličce zřídila zvláštní vysokou hierarchii a jmenovala patriarchu, který sluje patriarchou antiochejským. Nynější patriarcha, J. B. msgr Ignác Efrem II. Rahmané, se narodil v Mosulu r. 1848 a jest biskupem 28 let. Jest výborným administrátorem a vědcem a má veliký vliv i na Syry schismatické. Provedl revisi liturgických knih syrských a pořídil sám nová jejich vydání. Založil dvě tiskárny, v Šarfé a Beyruthu, v nichž byly vytištěny vzácné knihy, jako třeba »Závět Páně«, důležitý syrský text s počátku křesťanské éry v Syrii. Nedávno bylo vydáno dílo v arabštině o liturgii latinské ve srovnání s liturgií syrskou, které jest právě překládáno do franštiny. — av.

Jmenování pěti nových biskupů v Polsku. Z Varšavy. (CEPS.) Kromě Cieplaka, který byl jmenován arcibiskupem ve Vilně, byli nově jmenováni ještě čtyři noví biskupové polští. Prvým z nich je slezský biskup Hlond. Současně byl jmenován sejmenský sufragán biskupem v Lomži, plocký sufragán biskupem v Lucku a katovický farář Kubina biskupem v nové polské diecesi čenstochovské. Všechna tato jmenování jsou důsledkem konkordátu Polska s Vatikánem.

Otázka glagolice v Jugoslávii. Z Bělehradu. Djakovský katolický biskup uveřejňuje prohlášení, podle něhož komise, jím sestavená, předložila Sv. Stoličce dotaz, má-li glagolice býti zavedena do katolických kostelů král. SHS. cestou administrativní nebo cestou konkordátu, který by byl teprve v budoucnosti ujednán. Svátá Stoličce není v zásadě proti rozřešení této otázky konkordátem. Chorvatští katolíci žádají toto rozřešení proto, aby zabránili případnému novému odstranění glagolice v pozdější době cestou administrativní.

Osm členů řádu Tovaryšstva Ježíšova prohlášeno za svěťce. Dne 21. června 1925 bylo za přítomnosti více než 60.000 lidí ve chrámě svato-petrském v Římě slavně prohlášeno za blahoslavené šest kněží z Tovaryšstva Ježíšova a dva

laikové, kteří žili, trpěli a zemřeli pro církev katolickou v Severní Americe. — Blahoslavení mučedníci z Tovaryšstva Ježíšova v Severní Americe jsou tyto: Jan De Lelande, narozen v Dieppe ve Francii, zavražděn 19. října 1646. — Noel Chabanel, narozen v Mende ve Francii, 2. února 1613, zavražděn 8. prosince 1649. — Karel Garnier, narozen v Paříži, 25. května 1606, zavražděn 7. prosince 1649. — Gabriel Lalemant, narozen v Paříži, 30. října r. 1610, zavražděn 17. března 1649. — Jan De Brebeuf, narozen v Normandii ve Francii, 17. března 1593, zavražděn 16. března 1649. — Izák Jogues, narozen v Orleans ve Francii, 10. ledna 1607, zavražděn 18. října 1646. — Antonín Daniel, narozen v Dieppe ve Francii, 27. května 1601, zavražděn 4. července 1648. — René Goupil, narozen v Angers ve Francii, zavražděn 29. září 1642. — av.

Návrat k církvi. Řada významných konversí byla v poslední době značně rozšířena; tak mezi jinými přestoupili k církvi katolické: Pravoslavný biskup Dzubaj, norský slavný spisovatel Sigfrid Unsted, v Indii potomek Brahmův, choť Chastnova z král. rodiny, ve Švédsku je nejznámější konverse Hedvika Lowenskiöldové, dcery komořího krále Oskara. Dne 6. září přestoupil k církvi katolické pravoslavný archimandrit Morozov. V Německu vyvolal sensaci vstup generála barona Reichlina do řádu sv. Františka. V domácí kapli ústavu Academia dei nobili ecclesiastici byl kardinálem Brovnm přijat protestantský kněz Artur Dale, jenž byl od r. 1889 do 1904 kaplanem v anglikánském protestantském klášteře Benediktinek v Mollně, které r. 1918 všechny zároveň s anglikánsko-protestantskými členy kláštera v Caldenu přestoupily k církvi katolické. V Anglii budtež znamenány z četných konversí ještě tyto: Konverse snachy bývalého ministerského předsedy Asquitha a pastora Rouseho, známého studiemi v oboru spiritismu. Tři jeho synové již před ním stali se katolíky. »Dům sv. Karla«, v němž se připravují anglikánsko-protestantské kněží ke konverzi, zaznamenává za pět let svého trvání už 57 přestupů anglikánsko-protestantských duchovních ke katolické církvi. Vynikající lékař anglický, dr. Tergusoon, kapacita v oboru tropické medicíny, vzdal se svého úřadu jako dvorní lékař a studuje v katolickém semináři theologii a filosofii. — d.

Archeologický výzkum Velehradu. Staré podání, které možno stopovati až do 12. století, klade sídlo metropole svatého Metoděje jakož i místo jeho pohřbu do okolí dnešního Velehradu. Také někteří učenci souhlasí s touto zbožnou vírou mnohých staletí a připouštějí, že někde poblíže Uherského Hradiště mohlo za doby Svatoplukovy býti opevněné středisko říše velkomoravské. Jiní zase by rádi hledali starý Velehrad jinde, na příklad na Děvině nebo v Nitře, neb u Blatenského jezera. Je přirozeno, že tato otázka o poloze hlavního města Velké Moravy zajímá nejen učené kruhy archeologů, nýbrž také každého činitele sv. Cyrila a Metoděje. Čím více vzrostl za posledních let význam dnešního Velehradu, jakožto ohniska sjednocovacího snahy mezi Slovany, tím hlasitěji se ozývalo přání, aby vykopávky, začaté před lety, byly dále vedeny, a to způsobem obsáhlejším. Konati takovou práci, která si vyžádá značný náklad finanční, ať již z pramenů jakýchkoli, nemůže kde-kdo a nestačí k tomu jen zánícením a odvaha. K tomu třeba dobré, vědecké přípravy. Toliko odborník-

archeolog může podniknouti takovéto soustavné badání. Motyka v rukou ztřeštěného diletanty spíše uškodí, poruší snadno integritu vrstev, bude se zbytečně namáhati, aniž co objeví. Také by nebylo správně, domnívat se, že úkolem výkopů jest rozhodnouti celou otázku cyrilometodějskou. Tím méně lze jimi posilovati politické šance. Povinností archeologovou bude zjišťovati to, co se kopáním našlo, ofotografovati to, nakresliti přesné plány, popsat a vysvětliti všechny nálezy, řádně je vyvednouti ze země, pokud třeba, a uschovati. Jako bychom se bouřili, kdyby se stavba železničního mostu svěřila někomu jinému, než inženýrovi, tak bychom jistě nesouhlasili, aby výzkumné dílo, jež si žádá důkladného odborníka, prováděl někdo jiný, než školený archeolog.

Jubiläum svatého Cyrila. Svatý Cyril zemřel 14. února roku 869 u věku 42 let, jak nám přesně zaznamenala staroslovanská legenda: »A tak zesnul v Pánu, maje 42 let, v měsíci únoru, den čtrnáctý, druhé úlidky, od stvoření světa roku 6377.« Když od tohoto letopočtu odpočítáme, podle éry byzantské 5508, dostaneme rok 869. Bylo-li sv. Cyrilovi 14. února r. 869 42 let, tedy se narodil roku 827, nebo, bylo-li mu víc než půldruhého měsíce nad těchto plných 42 let, již roku 826. Připadla by tudíž na příští rok nebo na rok 1927 tisíc a jednostoletá památka jeho narození. Bylo by na čase, aby se už teď pomýšlelo na důstojnou oslavu tak významného jubilea na Velehradě. Nebyl by snad nejvhodnější způsob oslavit tohoto velikého světce, který byl vlastním inspirátorem moravského poslání a svými prosbami na smrtelné posteli nám dal Metoděje jako biskupa, dobudování Stojanova?

Ndp. arcibiskup Cieplak v Americe. Ndp. arcibiskup Jan Cieplak, rodem Polák, který byl primátem katolické církve v Rusku a tam byl odsouzen k smrti, protože se řídil zákony své církve, nikoli zákony bolševické vlády, byl s největší upřímností a přátelstvím v New Yorku přivítán katolíky různých národností, nejnadšeněji ovšem svými krajaný, Poláky. Od okamžiku, kdy výbor, představující kardinála Hayese a polské katolíky, jej uvítal na lodě Leviathan, byl všude nadšeně přijímán.

Semináře v Československu. 1. číslo »Musea«, časopis bohoslovců přináší statistiku seminářů. V Čechách jsou v Budějovicích, Hradci Král., Litoměřicích a v Praze.

Počet bohoslovců:

	Češi	Němci
Budějovice	8	11
Hradec	13	13
Litoměřice	1	38
Praha	17	24

$$39 + 86 = 125$$

Je tedy v Čechách německých bohoslovců o 47 proc. více než bohoslovců českých.

Na Moravě a ve Slezsku jsou 3 semináře, v Brně, Olomouci a ve Vidnavě.

Počet bohoslovců:

	Češi	Němci
Brno	36	7
Olomouc	56	38
Vidnava	2	15

$$\text{celkem } 94 + 60 = 154$$

Je tedy na Moravě a ve Slezsku českých bohoslovců o 34 více než bohoslovců německých.

Srovnáme-li Čechy s Moravou dle národnosti.

	Češi	Němci
Čechy	39	86
Morava	92	45

Českých bohoslovců má Morava o 53 více než Čechy, německých o 41 méně než Čechy. V Čechách po stránce národnostní je to obráceně než na Moravě.

Na Slovensku je 6 seminářů: v Trnavě, Banské Bystrici, Spišské kapitule, Rožnavě a v Košicích.

Počet bohoslovců:

Trnava	20	27	4
Nitra	19	—	—
Banská Bystrica	13	—	—
Spišská kapitula	21	—	4
Rožnava	3	8	—
Košice	13	12	—

$$\text{celkem } 89 + 47 + 4 = 140$$

Je tedy slovenských bohoslovců o 38 více než maďarských a německých. Zajímavé je též srovnání Moravy se Slovenskem. Na Moravě je českých bohoslovců 92, na Slovensku slovenských 89, převyšuje tedy Morava i Slovensko o 3 bohoslovce. Jestli srovnáme bohoslovce celkem, bez rozdílu národnosti, má jich Morava 137, Slovensko 140. Jsou tedy Morava a Slovensko v počtu bohoslovců řím.-katol. na stejném stupni.

Řecko-katolické semináře jsou v naší republice 2: na Slovensku v Prešově a v Podk. Rusi v Užhorodě.

Počet bohoslovců:

	Slováci	Rusíni	Rusi
Prešov	—	25	1
Užhorod	6	25	—

$$\text{celkem } 6 + 50 + 1 = 57$$

Semináře řecko-katolické mají celkem 57 bohoslovců. Rusínských je 50, slovenských 6.

Celkový počet bohoslovců v seminářích.

	Češi	Něm.	Slov.	Maďari
Čechy	39	86	—	—
Morava	92	45	—	—
Slezsko	2	15	—	—
Slovensko	—	4	90	47

$$\text{celkem } 133 + 150 + 90 + 47 = 420$$

Řecko-kat.:

	Slov.	Rusíni	Rusové
Podk. Rus.	6	25	—
Slovensko	—	27	1

$$\text{celkem } 6 + 52 + 1 = 59$$

$$\text{celkem} = 479$$

Dle národností:

Češi	Němci	Slov.	Maď.	Rusíni	Rus
133	150	96	47	52	1

Bohoslovců v historických zemích bylo:

v škol. roku	českých	německých
1924—25	116	119
1923—24	118	120
1922—23	121	131

Z toho vidíme, že poměry se vůbec nezlepšují.

Věc obětovaná i úkon lidský jsou ceny konečné, kdežto vina jest nekonečná. Bylo třeba obětního daru ceny nekonečné a kněze důstojnosti nekonečné, aby oběť měla sílu smýti nekonečnou vinu lidstva. Lidé to cítili, smírné oběti množili. Židé obětovali celé hekatomby zvířat, ale ani celá moře krve těchto zvířat nebyla s to dáti Bohu zadostiučinění. Bůh sice přijímal tyto pokusy člověka o smír, hleděl na ně i se zálibou, ale jenom proto, že mu připomínaly, předobrazovaly tu jedinou oběť čistou, ceny nekonečné, jež měla smýti celou záplavu hříchů lidstva, dáti zadostiučinění jeho spravedlnosti, ale měla Ho i oslaviti tak, jak by bylo Boha a Jeho nekonečného majestátu hodno a důstojno. Tato jediná, nekonečná mohla býti jen ta, při níž bude obětním darem jediný, nekonečný — Bůh a obětujícím knězem rovněž nejvyšší, protože nekonečný Bůh, a jež bude Bohu přinesena zničením této božské oběti. To jest oběť kříže. (Příště pokrač.)

Novouličník:

Nešťasný Jožka.

(Věnováno Amorkovi.)

Věru nešťastným stvořením byl na tomto světě Kasanův Jožka. Nebylo snad nehody, jež by ho nestihla. Stále ho slyším hořekovati: »Ná, tož nač já ioť na světě vlastně su?« A tuto filosofickou záhadu nedovedl mu nikdo z nás vysvětliti, ač nám bylo ze srdce líto tohoto našeho bodrého kamaráda a Slováka, »jací už dnes sa nerodijů«. Jožkovy oči tak dobrácky se dívaly na tento svět, a ten svět byl přece tak nevďěčný, že ho od narození stíhal jen trampotami. Inu: nevďěk světem vládne! — Pravil jsem, že nám bývalo ze srdce Jožky líto, než přece jsme se nemohli někdy zdržeti smíchu při pohledu na nešťastnými okolnostmi úplně zničeného Jožku. Bylo by velkým literárním hříchem nezaznamenati tohoto individuálního člověka pro paměť budoucím, a proto pokusím se jen letmo popsat příhody »nešťasného« Jožky. Při volbě tohoto thematicu zvítězila u mne hlavně naděje na dvojí honorář: peněžitý od pana redaktora, jenž mi nebude ihned vyplacen — a ne sice tak hmotný, nicméně však citelný dosti od Jožky, jenž mi bude vyplacen hned při nejbližším setkání. Ale s tím se už musím smířiti. Nuže, podívejme se trochu na toho našeho hrdinu.

Jožka Kasan pochází ze staroslavné obce Prčova u Kyjova, kterážto, snad prvá, zavedla pravý úsporný systém v naší republice: její policajt byl zároveň přednostou poštovního úřadu, obecním tajemníkem, nejvyšším rozhodčím sporů, a když měl kdy, i ševcem. Když se jednalo v obecním výboru o stavbě říčních lázní, tu policajt Mrkotálek odporoval následovně: »A co! Šak já sa celý rok nekúpu, druhý sa nemosí taky!«

Města naše zavádějí nákladné podzemní kanalisace, v Prčově si zařídili lacino nadzemní kanály, nehledě k tomu, že jim zdarma obstarávají parfum ulic. Města dláždí náměstí tvrdým kamením, v Prčově to husy vydláždí zdarma »na měkko«. — Toto vše bylo nutno předeslati, abychoť lépe pochopili vývoj rázovitého slováckého studenta Jožky. Třeba dodati, že Prčov leží takřka v srdci Slovácka, onoho rázovitého kraje. Jaký tedy div, že ono oko Jožky vždy se tak dobrácky dívalo do kraje? Slováček se nezakaboní ani při trampotách, a s těmi se nad Jožkou roztrhl pytel. Tím se vlastně dostáváme k vlastnímu našemu vypravování.

II.

Říká se, že koho se chytí neštěstí od malička, již ho neopustí, a to se úplně vyplnilo na Jožkovi. I on měl hned od začátku pech. Když přišel jako nový světoobčan

na svět, bylo první starostí dáti ho pokřtiti. Byl vybrán bohatý kmotr, jenž měl našeho nadějného reka držeti na svých loktech a odříkávati za něj slib. Kmotříček si nachystal pro každého (i pro kostelníka) peněžitou odměnu, všechny již podělil, ale hledal ještě kostelníka. Již se mu »nachomýtl« do cesty, když tu bába honem mu strká světo-občánka, jenž teprve nyní měl vlastně obdržeti jméno Jožka. V tom spěchu schoval kmotříček peníze do úst, ale ty mu při odpovědích stále víc a více se šinuly do krku, až se zakuckal a místo »Budiž k něčemu!« pronesl zmateně nad Jožkou výrok »Budiž k ničemu!« Nevěděl, chudák, co tím způsobí Jožkovi, marno — výrok zůstal a náš Jožka byl vskutku »k ničemu«. Ne že by byl »húpý«, ale stíhaly ho stále nehody. V dětství žil typickým životem našich Slovácků, jež poznáte již zdaleka podle jejich »munduru«. Tak i náš Jožka: Na hlavě klobouk síťovaný, aby rozčuchané vlasy mohly trčeti ven (avšak stuha s pérem nesměla chyběti), záplatované kalhoty, špinavou vyšívanou košilku a přes ni jednu kšandu jen přes rameno. To bylo z důvodů praktických. Kdykoliv cítil Jožka potřebu, utíkal někam za roh, popustil kšandu a »čapl«. Pak zase kšandu vytáhl a běhal dále. Tento úbor má též tu výhodu, že je-li kluk přistižen na třešních, máku a j., obecní hotař mu aspoň nic z něho nezkonfiskuje. A to bylo pro Jožku zvláště důležitým. Věděl dobře, co umí tatínkův řemen, kdyby něco z obleku nepřinesl domů. Než dělej co dělej! Domů sice přinesl vždy celý šat, avšak přece se nedostával, ježto při nějaké příhodě vždy zůstal v tom jen on, zatím co druzí chytře se z toho vyvlíkli. V tom on se nevyznal; hlavní jeho umění bylo u stolu, kdež si popřával, takže přibýval na váze a ztratil pružnost oproti ostatním hochům. To mělo za následek, že nemohl nikomu podle chuti nadávati. Když svému kamarádu Vladimíru Skopíčkovi se posmíval:

»Vlád'a, kaď'a,
na dudy.
na potkany«,

jistě nějakou utržil. Což teprve s přespelnými Bzenčany. S Prčovem totiž sousedí dosti blízko Bzenec, pověstný daleko široko svým želinářstvím, pro něž jeho obyvatelům je zakoušeti nejednoho posměchu. I Jožka znal na ně tu hanlivou říkanku a tak, když jednou jedna Bzenčanka jela s trakařem zeleniny na trh do města, vylezl na kálenicu a spustil:

»Bzenčan má mrkvičku,
petržel, cibulku;
tragač před sebů,« atd.

Ne nadarmo se říká, že »kam nemůže čert, píchne bábu«. Bzenčanka spustila celé kolo, »co že tu mají za nevykáraná děcka« a Jožka dostal od mamičky »vařajů« přes hubu, jen co proto. Inu, osud... Šeredně se mu pomstil též Vlád'a Škopíčkův za nadávku. Jednou Jožka dostal nové kalhoty a košilku. Vyšel se pochlubit na náves, ale již přiletí Vlád'a, uchopí nic netušícího Jožku a »šup« s ním do potoka a to právě do největšího bahna. »Tu máš, bachráku, já ti dám ňa nadávat na dudy, na potkány!« — Jak Jožku přivítala mamička, o tom raději pomlčím, ježto by se mi muselo pero rozplynout slzami Jožky.

Co se jiní hoši nadělají beztestně ohýnků na podzim na strništích a brambořištích. U Jožky to byl však zase kámen úrazu. Rozdělal si jednou »za tihelňů« ohýnek na brambořišti, jedna radost; těšil se z toho, jak »sa fajn dýmí«, ale záhy bylo po radosti. Zaslechl výkřik: »Tihelna hoří!« a než se nadál, byli tu hasiči i s policajtem. Že to ovšem Jožkovi neprošlo »enom tak,« to snad nemusím dodávati. (Dokončení.)

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E Č H N Ý

Co mi dala Liga. V posledních dnech zaslechi jsem tato slova; pronesl je katolický student. Skeptická otázka (tato netýká se Ligy, co dota- zujícímu dala či dání měla, ona platí celému hnutí katolického studentstva. Příteli, za jakým cílem jsi šel do hnutí katolického studentstva a jaké výhody jsi od něho očekával. Ptal jsi se na toto sám sebe při vstupu do hnutí, a zeptal jsi se někdy sám sebe: co já dal hnutí? Hnutí katolic- kého studentstva ti není povinno ničím, ty máš povinnosti vůči němu. Neboť čím liší se ten, kte- rý se táže: Co mám z toho, co mi dalo hnutí, co mi dala Liga, od toho, který se táže, co mám ze života, co mi dal život — a v obměnách po- tom dále, co mi dala společnost, co mi dala ro- dina, co mi dala věda, atd. A odsoudíš-li toho, který proklíná život, společnost, rodinu, vezmeš na milost toho, který se tě bude tázat, jaký bu- de mít prospěch z toho, bude-li pracovat v hnutí katolického studentstva?! Mláď musí být bez- náročným, prostým, plné ideálů, v tom je jeho kouzlo. Takové mládí je schopno obětí a součas- ně lásky a jediné ono jest schopno vítězně živo- tem projít. Život klade požadavky a pak kdo do něho vkročí vyzbrojen, tak se vepíše do jeho prvních, prostředních či podprůměrných posled- ních stránek. Život klade nejprve požadavky, ukládá práci a teprve prostřednictvím té práce rozdává, neboli, člověk dostane od života tolik, co a jak mu sám dá. Ta kniha jako by byla dvojit: v jednu její část zapisuješ svoje činy a v části dru- hé čteš pro sebe. Hnutí katolického studentstva ti dá tolik, kolik ty mu, drahý příteli, přineseš. S prostou myslí a důvěrou přistupoval jsi a přistupuješ k svému Pánu, kladeš před něho své činy a čím větší tvá skromnost a důvěra, tím většího štěstí se ti dostane odměnou. Tolik jest iisto, že tvá práce pro hnutí neodměněna nezů- stane, a jistě se o tom přesvědčíš, když si otáz- ky té vůbec nikdy nepředložíš. Jsi-li vyzbrojen ideály, pak ti taková otázka nesmí připadnouti ani na mysl. Mláď neuvažuje, to jest jeho poi- movým znakem a jeho štěstím. Otázku: Co mám z toho, přivádí úvaha, která jest známkou dospě- losti. Dej proto hnutí katolického studentstva svoje mládí celé, tedy i tento jeho pojmový znak. Bude-li mládí uvažovat, nemá nároku na prak- si a nebude mít zkušenosti. Příteli, sotva bys řekl, že mládí, ono neuvažující mládí, udává směr dobám příštím. Jakou jest mládež, takovou jest nejen doba její, ale i doba příští. Věřím i těm okřídleným slovům, že u státních zkoušek na fa- kultách právnických se tvoří právo: ano, i z těch nesmyslů, které tam musí často examinátor vyslechnout. Z těch tvých činů pro hnutí, správ- ných i pochvybených vzhází ovoce pro hnutí sa- mo. Z kritiky plané nikoliv. Z otázek po výtce zbýtečných teprve ne. Vzpomínám let devadesá- tých minulého století: jejich omladina začala tradicí a z ní vyrostlo mohutné, dospělé hnutí národní, z něhož žijeme ještě dnes. Ve vývoji ji

následující mládež nadchla se otázkou rázu soci- álního a dnešní dospělé lidstvo těží z jejich, čas- to fantastických nápadů. Co myslíš, příteli milý, nedala by se myšlenkově připravit doba, kdy by lidstvo dospělé čerpalo z tvého mladického za- nícení pro vznešenost Creda? A k tomu jest tak málo třeba: beznáročná mysl, naplněná ideály, odvaha mladická, která se neptá, co za to dosta- nu, nýbrž, jak tím prospěji. Dovedeš-li to pocho- pít, zachrániš jsi sebe, povznesl jsi sebe a prop- sěl jsi svému bližnímu. Drav.

Předseda Ústředí dr. Valenta byl v meděli 20. prosince přítomen společné schůzi dívčího a muž- ského SSS. v Plzni. Poslední dobou jest zazma- menávám — bylo tomu tak i v Brně — určitý vnitřní vzrůst, zesílení a rozmach. Stává se tak hlavně přičiněním duchovního rádce; tomu patří projev díky a pochvaly! Podány dobré náměty, týkající se »Jitra«. Srdečnosti ve schůzi postrá- dáno nebylo!

O činnosti Ústředí katolického studentstva čes- koslovenského tentokrát nepřinášíme zprávy; příště bude zato toho více! — Přece zde není ještě cosi, nač mnohé organizace s toužebností čekaly; nestaví se ještě v tomto čísle ve sloupci nepořádku slavná jména jejich. Nemají však čeho litovati; může se tak ještě státi a také se stane! Proč však se již nestalo, či nebylo slíbeno? — Bylo! Bylo však vyhověno také přáním četných organizací; prosily, aby bylo posečkáno, aby mohlo býti uve- deno vše do pořádku! Pokud se týče nedoplatků ze starších dob — ať jest to za cokolivěk — Ústředí upomene jednotlivé organizace. To jsou však pouze věci finanční a netýká se to nikterak organizačních. Nebude každá organizace zvláště přešena o mílo- stivě zaslání národních, jednatelejších zpráv měsí- čních atd. Toho třeba nevypouštět z mysli! — O o- statním zase v lednovém oběžníku!

Jednatelská zpráva SSS. v Chrudimi za rok 1924—25. Život v našem SSS. se celkem nezmě- nil. Prozřetelnost Boží ponechala nám i nadále našeho duch. rádce vld. p. prof. Teplého, o kte- rého jsme měli obavy, že odejde od nás. Na vý- borové schůzi sešly jsme se 16krát. V nich jed- náno o různých věcech, zejména o programech na schůze členské, jichž bylo během roku 9, dále o intronisaci, jež se stala vrcholným dílem naše- ho SSS. Mimo to pořádalo naše Sdružení před- nášku o domu Svatovítském, kterou měl světit biskup Dr. A. Podlaha. Krásná jeho přednáška vzbudila všestrannou účast u všech účastníků a i nám znějí jeho slova v duši. Přednáška pořá- dána byla v sále městského musea, jehož sál te- prve po dlouhém boji jsme získaly. Počet čle- nek našeho Sdružení byl 95. »Jitra« bylo ve zna- čném počtu odbíráno, a sice 70 čísel. Na člen- ských schůzích scházely jsme se pravidelně jed- nou za měsíc. Program jejich byl pestrý. Členky měly přednášky různého obsahu, k němuž při-

léhaly recitované básně. Mimo to bylo někdy hráno na housle a zpíváno. Mimo členských schůzí byly pořádány 4 přednášky se světlými obrazy. Pan ředitel pěkně promluvil o cestě do Francie a Lurd a náš duch. rádce, p. prof. Teplý, o Římě, po druhé o Neapoli, Pompejích a Assisi. Nejkrásnější přednáška byla při zasvěcení Božskému Srdci Páně. Pro intronisaci získaly jsme velikého ctitele Božského Srdce vid. p. docenta university, Dr. Josefa Čiháka, na jehož krátký pobyt mezi námi rády a často vzpomínáme. Ano právě intronisace patří k nejkrásnějším okamžikům v našem SSS. Nadšená slova horlivého apoštola úcty Srdce Páně, kterými nas odevzdal v ochranu Nejvyššího, nás povzbudila, posílila a nevymizí nám nikdy z paměti. Při našem Sdružení byl také opět obnoven »Cyrilometodějský odbor«. Naše celoroční práce byla celkem malá, ale snažily jsme se vždy hodně a svědomitě vykonávat své povinnosti. Srdečně děkujeme ctihodným sestrám, jejichž laskavostí propůjčena nám byla čítárna. Dále děkujeme vedle váženému p. řediteli, našemu duchovnímu rádci, váženému p. prof. Šráčkovi a všem, kteří nám přispěli radami i pomocí k rozkvětu našeho SSS. Kéž Srdce Nejvyššího a Jeho láska nám dopřeje i nadále zdaru a svého požehnání. F. Langrová, t. č. jednatelka.

SSS. v Hradci Králové sehrálo letošního roku první divad. hru v Boromeu. Prozatím jsme se spokojili s prostou veselohrou »Brouček« od Ant. Lokaye. Jevišť, zásluhou p. Knytla z N. M. bylo vhodně vypravené. Celková úroveň hry byla dobrá. Herci tvořili většinou své osobité role. Ochoť herců, zvl. kolegyň, překonala mnohé překážky. Provedeným představením získali jsme nové přátele. Teď k dalším plánům je potřeba více zdrojů příjmu, a proto se teď měla pořádati Mikul. zábava a zájezd dramati. odb., který by byl vítán v okolních obcích. Leč musíme se prozatím spokojiti na domácím jevišti. Vzácné síly se nám nabízejí a my jim plně dosud nemůžeme vyhověti. Je potřeba mnoho, mnoho práce a — aspoň pochopení.

Kanovník Světlík padesátníkem. Padesátin prý se ještě vzpomínat nemá, to prý není ještě žádné stáří. My ale vzpomínáme milého kanovníka Světlíka s nadšením, poněvadž z této 50. celá polovice byla zasvěcena mladistvé činnosti pro mládež, speciálně mládež studentskou a právě my, katoličtí studenti žijeme a hodnotíme pro nás vytvořených. Světlík nás shromažďoval. Světlík nás vedl k práci, pochopil nás. Studentstvo jako vůbec mládež dovede málokdo pochopiti a obyčejně styky jejich vůdců s ní končívali hořkostí na obou stranách. Tím větší uznání patří psychologické vztřebenosti jubilantově, že si mladé srdce studentské k sobě tolik připoutal. Ví, že ho máme rádi a nás tolik těší, že on mezi námi rád pobude. V těchto dnech oslavuje jej hnutí katolické jako svého osvědčeného bojovníka, politika vyslovuje obdiv jeho pohotovosti, literáti vypočítávají jeho díla a my — vzpomínáme jeho dobré srdce, taktu výchovatele a mladistvého nadšení vyustujícího v klidném, přesvědčujícím činu. Kéž šlechtěného jubilanta, zvláště nám studentům dobrotvivý Pán Bůh sílí. Ad multos annos. Drav.

Promoce. Předem sluší poděkovati všemohoucímu Bohu, Jehož vůlí jsem, co jsem, všleli jsme dne 7. prosince 1925 z úst mladého dokto-

ra filosofie, Vladimíra Macourka a v zápětí slib do budoucnosti: non ad vanam gloriam, sed ut veritas propagetur. To byl pravý ligista, pravý katolický student, pravý odchovanec nadšeného studentského hnutí poválečného a bohdá nadějný, významný činitel v národě. Přejeme si toho vroucně a jemu to vyprošujeme na milém Panu Bohu. —av.

Za ě Karlem Běhalem. Z našeho studentského prostředí katolického v Přerově vyřván byl náhle drahý život, jenž sliboval nejlepší naděje ve prospěch našeho hnutí. Zákeřná náhaza tyťová, to byla, již v několika dnech musel podlehnouti mladík, kypící přímo zdravím a silou. Náš Běhal byl po všech stránkách ideálem vzorného studenta. Své povinnosti školní zdolával vždy s vyznamenáním. Jeho klidná a rozvážná povaha získala mu sympatie nejen profesorů, ale i všech spolužáků. On netajil se nikdy svým přesvědčením katolického studenta, jímž byl tělem i duší a dovedl také prakticky svým životem uváděti ve skutek ideje našeho hnutí. Byl činným mimo to i v Jednotě Orla, jež v něm viděla svého nejlepšího cvičitele. Ano byl to on, který na veřejných cvičeních uváděl svou obratností všechny v podiv. Než to vše jsou již jen pouhé vzpomínky na jeho uslechtilý zjev, který táne nám jasně před očima. 2. prosince 1925 uložen byl do chladné země, jakoby k nějakému zimnímu spánku, k němuž odhodlala se i celá příroda. Jest to již třetí ztráta studenta v našem Sdružení v poslední době, ztráta, tedy tím více bolestná. Než jako jeho předchůdci, tak i on bude žiti dále v našich vzpomínkách a bude nám dále vzorem pravého studenta katolíka. Requiescat in pace. —rč—

Posmrtná vzpomínka. (Za ě Jendou Köhlerem.) Odešel jsi z našich řad tam, odkud není více návratu. Neúprosná smrt dolehla na Tebe těžce a Ty jsi neodolal. Jak jsi byl vždy tichý, tak tiše jsi opustil kruh živých. Všechny naděje, jež rodičové v Tebe skládali, se zhroutily. Svou píli, svou snaživost, jež dávala nejlepší vyhlídky do budoucna, opravňoval jsi ke krásným snům. Dlouho však již nebezpečná nemoc hlodala ve Tvém nitru. Ty s těžce zápasil, a přece jsi podlehl. Tak mlad odcházíš. Nepoznal jsi ještě ani života. Způsobil jsi nesmírný žal nejenom svým rodičům, nýbrž i nám, svým kolegům, kteří jsme v Tobě spatřovali přítele dobrého a srdečného. Odcházíš v době, kdy škoda každého člověka, zejména každého života mladého. Podlehl jsi neodvratnému zákonu přírody, především však vůli Boží. Vzpomínka na Tebe však bude mezi všemi Tvými přáteli žiti věčně. Budiž Ti, drahý příteli, země lehká! V. S. Dobřanský.

Stefan Żeromski mrtev. Dne 20. listopadu o 10. hodině dopolední zemřel ve své vile v Konstancinu u Varšavy velký polský spisovatel a básník Stefan Żeromski. Żeromski narodil se roku 1864 u Kielců a vyrostl v období, jež následovalo po potlačeném polském národním povstání. Tomu také věnoval první část svého díla. Revoluční nálada polského národa, potlačovaného carskou vládou, nalezla v něm svého básníka.

Reymont zemřel. Brzo po Żeromském odešel i tento velký básník polského selského lidu. Zemřel dne 5. prosince 1925 v 57. roce. Rádi vzpomínáme tohoto vzácného syna bratrského národa polského, jehož dílo »Chłopi« dovedlo přinutiti Akademii švédskou, aby mu udělila Nobelovu

cenu pro literaturu. Z jeho dalších děl připomínáme ještě román *Zaslíbená země*. —av.

Známý vychovatel prof. dr. Vašek otevřel nám svou novou publikaci: «Práce a oběti pro katolickou školu jinde a u nás» nové pohledy do zoufalého zápasu o katolickou školu. Vzpomínáme slova Decurtinse, velkého vůdce švýcarských katolíků: «Rozhodná bitva mezi katolicismem a ateismem se odehrává dnes na poli školy... Obětuje-li se katolická škola, je to konec pro katolickou stranu vůbec...» V práci své uložil spisovatel mnoho vzácných zkušeností ze své studijní cesty evropským západem, mnoho plodných myšlenek pro náš kulturní boj. Knížka přichází jak na zvalomou. Jest vidět, že Matice Cyrilometodějská, která tuto knížku vydala (po 3,80 Kč), plní své poslání věrně.

Úprava právnického studia. My o ní psali v posledním čísle a to nám nebylo ještě známo, že jsme se dotkli otázky zvláště aktuální. Zvláště nás o tom přesvědčuje úvaha profesora Komenického university prof. Dr. Sommera, uveřejněná v «Právniku». A zdá se, že ani právnické kruhy nejsou ve věci úpravy studia jednotné. Potěšitelným pro nás je, že Dr. Sommer zdůrazňuje, co my jsme lehce nahodili: Podstata úpravy může spočívat na tom, jak naučit právníka právníky myslit, totiž jak udělati z právníků osvědčené české právníky, kterými se vychloubávali Řanda, Ott a za našich časů Prušálk. Myslíme, že snad vývoj k tomu bude přece spět, ačkoliv, jak dnes situace jest, jsou ještě příliš přímo i nepřímě akcentovány otázky osobní. Myslíme, že i mámět 4 přísných zkoušek doktorských (rigoros) patří minulosti a že se bude spíše uvažovat o vědecké disertaci, aby se nestávalo, že (dnešní) právník nedovede se ani právnícky vyjádřit. Aby mi bylo rozuměno, slova tato slýchávají kandidáti i při zkouškách, jsou to okřídlená slova a pocházejí po výtece od těch examinátorů, kteří jsou známí svým přísným (!) zkoušením. Mnoho hlasů se ozývá proti studiu teoretickému a tím i proti celému historickému studiu. Jeho předměty staly by se v nových osnovách asi hodně materiemi rigorosními. A bylo by to také dobře. Ale nač předbítat. —av.

Studentský obzor dává Ústřednímu Svazu studentskému tyto hádanky: Kolik jest Němců ve Svazu? Kolikráte byla zreorganizována Stud. revue? Kdy přestala vycházeti «Volnost» čs. socialistů? Kdy zanikla «Unie» pokrokového studentstva? Jak vypadá dnes Mezinárodní výbor soc. stud.? Kolik jiných kuriosit podobných «po anglicku» zmizelo? My k tomu připojujeme skromné přání: Kdy zmizí «po anglicku» celý dnešní monstrosní Svaz?

A kam, probůh, ty peníze přicházejí. Dr. Kostečka se zpovídá ve studentské revui, že stát dává ročně na vysoko- i středoškolské studentstvo 11,343,098 Kč a stěžuje si, že částka tato je naprosto nedostačující. Práví, že jen vysokoškolského studentstva je 20,633 z čehož jest celých 70 proc. z vrstev středních a jen 2,8 proc. z vrstev nejbohatších vedle 5,6 proc. studentů dobře situovaných, 15,14 proc. polosírotků, a 4,41 proc. úplných sirotků. — Nám se nezdá, že by se student v dnešní době nedávalo dosti. Jen kdyby byla kontrola! Tolik po ní toužil sbor pro sociální péči o studentstvo vysokoškolské a kdýž jí dosáhl, — tož od ní z pochopitelných důvodů utekl. Úřady státní pak šly studentstvu na ruku

a také kontrolovaly — nekontrolovaly. Nemáme jiného přání, než aby se i na tomto poli zavedl rigorosní postup. Máš vysvědčení nemajetnosti, máš prospěch, zasluhuješ pomoci, dobře, bude ti pomoheno. Ne-li, tož neubírej státních podpor druhým. Možná, že by zmíněných 11,343,098 Kč v oboru školském stačilo. Ono má i ministerstvo zahraniční své položky studentské a ministerstvo zdravotnictví. Jenže pochybujeme, že se těmto «malicherným» otázkám věnuje pozornost. Rekne se, je to studentstvo a veškerá další kontrola odpadá. A tak se stane, že se musí pan ministr školství obíratí Vlachovou akci a Jarníkovým fondem. —av.

Pedagogická akademie. Vládní návrh jest již vytištěn, mnoho papíru popsáno, energie vyčerpáno a zbraň zostřeno. Nebude však ten boj takový, jak se připravoval. My jsme již své stanovisko řekli. Dnes bychom chtěli poznamenati toto: Nebude zajisté nikdo brániti tomu, kdo se bude chtít dále vědecky vzdělávat a studovat třeba na vysoké škole. Naopak, tu by se doporučovalo, aby se takovým, po vědě, dychtícím jedincům vyšlo co nejvíce vstříc. Vyslovili jsme se pro zachování učitelských ústavů a ponevadž jsme nabyli přesvědčení, že učitelstvu neuškodí více vědomostí, považovali jsme za praktické rozšířit je ještě o jeden rok. Studium na vysoké škole uznávali jsme fakultativně. — Návrh vládní zve pedagogickými akademii vysoké učení učitelské a hodlá je předepsati povinně pro abiturienty středních škol. A tak se nám zdá, že na tento návrh platí tolikrát řečená a stále platná slova: non multa sed multum. Ze všeho děláme těžkou vědu a pomalu nebuď u nás moci švec vykonávat svého řemesla, nebude-li mít maturitního vysvědčení. Krásně to řekla v jedné ženské hlídce dr. Fuchsová: Udělejte z manželství vědu, rozleptejte je vědou a máte po spokojenosti. Udělejte z učitelů obecných škol vědátory a máte po spokojenosti na venkově, budete mít z dětí duševní sráčky. Podotýkám, že je nejvyšší záhodno, aby dnešní úroveň učitele se povznesla, ale to obstará šleté pedagogium; kdo budou prahnout po další vědě, nabudou možnosti jí se věnovat na universitě. Ale odlučte učitele po 10² let od venkova a od dětí, a tím jste se učitele zbavili. Učitel školy obecné nepotřebuje tak vědu, jako lásku, cit, metodiku, drobnosti, spřízněnost se životem: separace od skutečného života mu toho nedodá. Jest přece všeobecně známo, že lepšími kantory jsou absolventi pedagogii než absolventi středních škol. A konečně naši staří učitelé neměli ani toho, a jak vychovávali. Mládež dali mláď, kdežto ti moví jí předčasně ustarali. — Po stránce náboženské bude třeba vzít na návrh zákona červený inkoust kantorův a provést opravu. Tak hned paragr. 1. se nám nelíbí, poněvadž jeho druhý odstavec činí jedině oprávněným zřizovati akademie stát. Zdá se nám, že by to mohla být zbraň proti učitelům na katolických školách. Drav.

Židovské studentstvo houfně odchází z Maďarska. Maďarské studentstvo odchází v letošním školním roce ve velkém počtu do ciziny. Hlavní příčinou toho jest numerus clausus na maďarských vysokých školách. Trebas maďarské university zbraňují především přílivu židovských posluchačů, odcházejí na ústavy v sousedních zemích také maďarští intelektuálové. Protesty pro-

ti nynějšímu režimu v maďarském vysokém školství jsou zjevné, že na př. v Budapešti, kde na lékařské fakultě numerus clausus byl určen počtem 400 posluchačů, přihlásilo se k zápisu jenom 280 osob. Maďarská veřejnost protestuje také proti tomu, že ženy na lékařskou fakultu nejsou vůbec zapisovány. —av.

Ústředie slovenského katol. studentstva vybírá pro sebe vánoční dar. —av.

Valná hromada Spolku čs. mediků v Praze. konala se dne 19. listopadu 1925 a byla bouřlivá, což u mediků zvykem nebývá. Medici mají svůj spor s profesorem biologie Drem Růžičkou a jak se zdá, jest dosti ostrý. Studentstvo toho lituje a přičítá stav tento nezdravým poměrům, jež prý již delší dobu jest pozorovati ve sboru profesorském. Mimo to jednáno bylo také o pojišťování mediků proti úrazům. I otázce novostaveb věnována pozornost, přirozeně bylo si stěžováno. Po této stránce myslíme, že větší stesky by mohli mít filosofové a právníci. Snad i ta otázka by se u právníků dala spíše omluviti. Volby prošly uspokojivě, zvolen byl v čelo opět Ph. Mr. Beneš. —av.

Valnou hromadu konal dne 2. prosince 1925 Spolek filosofů a přírodovědců. Starostkou byla zvolena A. Nigrinová. Zdá se nám, že nový výbor jest dítkem oboru, liberálně-socialistický. — Ovšem rozčilená byla také a nechceme prorokovat, že jest to teprve počátek nespokojenosti se stavem. —av.

Na české technice v Praze bylo zapsáno v tomto semestru 5798 posluchačů, z nich na inž. stavitelství 983, na architekturu 406, na inž. strojním 1813, na chemickém 523, na zemědělském a lesním 873, na vysoké škole speciálních nauk 461 a na vysoké škole obchodní 739 posluchačů. Cizinců bylo zapsáno 1855. —av.

Na Masarykově universitě v Brně konaly se od 3. do 15. listopadu po prvé stát. zkoušky z tělesné výchovy. Zkouškám těmto se podrobilo 10 absolventů tělocvičného kursu universitního. Absolventi stávají se učiteli tělocviku. —il.

Kukluxká universita zbankrotována. Kukluxové před několika roky založili v Atlantu, Ga. »universitu«, již dali jméno Lanier. Tato universita již neexistuje. Příručky a nábytek prodán na rozkaz městského soudu. Universita dluhovala něco spořitelně v Atlantě a když to nemoh zaplatit, banka nábytek a zařízení koupila za \$ 575. Mezi nábytkem se počítají také záramované certifikáty, podepsané Simonsem, někdejším císařským »čarodějem« klanu, označující Clarke-a, dřívějšího císařského kouzelníka za císařského »klíglu« a doživotního úředníka klanu. —av.

Sdružení pro Společnost národů konala v listopadu 1925 svoji řádnou valnou hromadu. Valná hromada byla referátem stesků. Nebylo to však na škodu, poněvadž její průběh dával tušiti, že nový správní rok bude šťastnějším. Mezi jiným byla projednávána také úprava poměrů s Němci uvnitř Sdružení. Mimo několika resolucí byla tato otázka odsunuta. Předsedou zvolen odstupující předseda Dr. Jehlička. Z hnutí našeho byl pozván ke spolupráci ve výboru Dr. Plocek. —av.

Kaulichův dům se řítí. To si naši odchovaní filosofické fakulty, kteří tuto nehostinnou budovu znají, oddychnou. —av.

Projev sv. Otce. Řím, 14. prosince. (Čtk.) Papežská tajná konsistoř jmenovala čtyři kardinály. Papež promluvil řeč, v níž projevil potěšení nad úspěchem milostivého léta a náboženských projevů, k nimž došlo při velkolepých poutích do Říma ze všech končin světa. Zdůraznil, že mnohé státy ujednaly aliance ve smyslu pacifikačních směrnic doporučovaných zástupcem Kristovým. —Připomněl přesnost a pořádek zachovaný při slavnostech svatého roku i ve dnech, kdy se udál zločinný atentát. Že zločinný úmysl byl včas odhalen, vzbudilo v něm pocit radosti. Papež projev il též vděčnost za to, co se od nedávné doby činí ve prospěch náboženství a církve, avšak dodal, že postavení hlavy katolické církve není takové, jak odpovídá nejvyšší autoritě, již je ve společnosti světové nadána. Připomněl, že k zástupci Kristovu možno přijíti pouze branou, kterou on sám nemůže a nesmí ani překročit, pokud trvají nynější poměry. Vysloviv politování nad oddělením církve od státu v Chile i nad poměry katolické církve v Mexiku, zmínil se o obtížích s Argentinou, Československem a Jugoslavií a dodal, že Svatá Stolica neučinila v těchto zemích nic jiného, než že hájila čest a svatá práva katolické církve. Konečně vyslovil papež potěšení nad činností, kterou ve Francii rozvíjí katolické hnutí, a nad sjednáním konkordátu s Bavorskem a Polskem. Oznámil také, že celý příští rok bude po celém světě věnován oslavám jubilea svatého Františka z Assisi. —il.

Coolidge praví, že je třeba děti kontrolovat doma. O mezinárodní konvenci Y. M. C. A. konané ve Washington, D. C., prohlásil Coolidge v delší promluvě, že není vždy radno udělovat ústřední vládě více kontroly nad omladinou, nýbrž že je třeba více domácí-rodčovské kontroly nad dětmi. Pan Coolidge pravil také, že za zločinnost mládeže jsou zodpovědní hlavně rodiče, kteří nedbají, co jejich děti provozují, a nestarají se, s kým obcují. Pan prezident poukázal i na to, že přítomná »jazzová« — černošská hudba, kterou si americká (a poameričtělá) omladina tolik oblibila, je mocným kořenem zla. —av.

Sociologický kurs. Péči »Spolku katolického učitelstva na Moravě« uspořádán byl ve dnech 31. července až 3. srpna 1925 v klášteře sester Neposkvrněného početí v Přerově sociologický kurs pro učitelky. Přednášel univ. profesor dr. Bedřich Vašek. Úvodní přednáška: Sociologie a její význam (pojem, obor, význam, směry a dnešní výspělost sociologie, vynikající její představitelé).

Řád sv. Václava. Zatím se o něm mluví, ale asi se ho dočkáme. Řády a tituly byly sice v naší republice zrušeny, ale zdá se, že to bylo vlivem popřevratové horečky, kdy nebyl nikdo jist tím, že bude moci užívatí také titulů akademických. Věc jest nám lhostejnou, bude-li nový řád, či nebude, ale těší nás, že v případě kladném to má býti sv. vévoda Václav, jehož jméno nový řád ponese. Tak přece se snad naučí naši spoluobčané hledati v dějinách to, co spojuje. —av.

Otřesy země. Na Filipinském souostroví, asi 300 mil od města Manily událo se dne 13. listopadu večer silně zemětřesení. Otřesy trvaly přes půl hodiny. Domy v Manile se otřásaly. Záchvěvy země byly též zaznamenány seismografickými přístroji na universitě St. Louiské a na universitě Georgetown ve Washington, D. C. —av.

Prof. Dr. Zdeněk Nejedlý, známý hudební skladatel, v »Pondělních novinách« napsal o české inteligenci toto: »Tu najednou, proti celé tradici našeho obrození bylo vymyšleno, že vlastně katolicismus není tak zlý, jak se myslelo. Básníci v jeho pevných, tuhých formách shledávali dokonce zákony pořádku a jasné konstrukce jako vzor pro vytváření básnických, uměleckých forem. Historikové najednou poznávali, že katolicismus vlastně nás zachránil, poněvadž přivedl bělohorskou porážku českého člověka ze sféry německé do sféry románské... Proto dnes ovšem inteligence, i ta vyšší, jež by měla vésti, i ta střední a nižší, jež je vedena, nemá ani chuti ani možnosti vésti doopravdy boj proti tomuto kulturnímu nebezpečí...« Svitá i v pokroku. —il.

Jak se inde bojuje za katol. školu. V Anglii objížděl v boji za podporu na katol. školův biskup z Leeds, msgr. Vilém Gordon svou diecesi a před 20 tisíci katolíky pronesl tato slova: »Čtěl jsem církevní školy. Avšak my pravíme: Ne, nezničí katolických škol! A když my řekneme »ne«, pak to platí. Umíme se modlit, umíme volit, umíme trpět a ještě více, umíme bojovat. A za obranu církve a její školův jsme odhodláni trpět; ale, co je povážlivější, jsme odhodláni se bít. Jděte a řekněte to vládě, jděte a řekněte to zemské správě, v řeči úplně jasné, aby se nikdo nemýlil, že katolíci, znásilnění ve svém svědomí, budou zavázáni bojovat všemi prostředky své moci proti bezpráví a tyranii, které jim hrozí.« Kardinál Bourne téhož roku v boji za právo na katol. školu prohlásil, »nespokojíme se pouze odporovat, nýbrž přičiníme se zvítěziti.« — Nemá nám být řeč tato příkladem v čínech? —av.

Chrám Filištinských objeven. Chrám Ašaroth, o němž se činí zmínka ve Starém zákoně jako o svatyni Filištinských, v níž byl vyvěšen bitevní pancíř krále Saula jako trofej porážky Israelitů v bitvě u Gilboa, byl nalezen. Kabelogram, uvědomující museum university státu Pennsylvanie v tomto městě, že universitní výprava objevila starodávný chrám, došel od direktora Alana Rowe-a, jenž řídí vykopávky v Palestině. —av.

Monolit. O monolitu, který po několika nezdařech a s ohromným nákladem a slávou dopraven byl do Prahy, ale o němž není ještě rozhodnuto, kde bude postaven, píše Jar. Hilbert: »Fakt jest však že dodnes neví, co s ním. Netáži se, co ten špás vedle technické ostudy, že nám praskl, již stojí, ale jsem udiven, když čtu, že už jest kámen v Praze, ale ještě tu není pro něj ani místo, ani účel. Zde se nějak velkopanství, o tom není pochyby, velkopanství s velkou myslí, již však nám divákům jest těžko při tom zachovat. Byli by snad ti, kteří monolit státi co státi volají k životu, tak laskavi a řekli nám, prostým občanům, co s tím drahocenným kamenem bude? Obávám se, že nymí, kdy je konečně tu, zůstane ležet v Brusce na nádraží a bude strašit jako Bílá paní na Krumlově. Život, o tom není pochyby, vždy má smetí, které nedomete; jest však poněkud údivné, jsou-li ho kusy do set tun idoucí a

takovou slávou provázené, jako náš — mrákotin-sky obr«.

Která země má nejvíce časopisů? Ovšem v prvé řadě Spojené státy. V Americe vychází dnes na 30.000 časopisů. Pak následuje Francie se svými 10.000, Německo se 7000, Anglie s 5000 a Itálie s 2500 denních listů. Jinak vypadá však tato statistika, počítá-li se počet časopisů v poměru k množství obyvatelstva. Pak stojí na prvním místě Švýcarsko, kde na jeden milion obyvatelstva připadá 270 denních listů. Na druhém místě jsou Spoj. státy s 250 listy na milion obyvatelstva, pak Francie s 240, Holandsko se 130, Německo se 115, Anglie s 98, Itálie má pro milion lidí pouze 60 časopisů a Belgie dokonce jen 30. O ostatních zemích statistika mlčí. —il.

Moravští učitelé ve Francii. Druhé vystoupení pěveckého sdružení moravských učitelů v Marseille mělo též úspěch jako vystoupení první. Na programu byly tentokrát sbory Nešverov, Neumanovy, Fořtovy a Bendlov. Zvláště nadšen byl aklamován přednes národních písní v Bendlově harmonisaci.

»Jitro« v číslicích. Jsme nuceni podati svému čtenářstvu statistiku »Jitra« a poprositi je snažně, aby ji věnovalo pozornost. Podáváme ji otevřeně, ať vědí přátelé i nepřátelé hnutí katolického studentstva, za jakých těžkých podmínek pracujeme, jaké oběti katolickému studentstvu přinášíme na úkor povinností ostatních. Toto nepochopí nikdo a mnohý liberální student, který to snad bude čísti uvažuje svoji matematickou logikou, řekne — nesmysl. Bilance »Jitra«. VII. ročníku, vypadá takto:

Platících odběratelů z řad studentských jest	
3094 à 8 Kč	24756 Kč

Z řad nestudentských:

1039 à 16 Kč	16624 Kč
--------------	----------

Vybere se tedy na předpl. 41380 Kč za rok.

Za předpokladu ovšem, že se sejde předplatné celé. To se ovšem nestane nikdy a »Jitro« zaznamenává v minulých letech 15 proc. studentských nedoplatek — po větce nedobytných. — Výdaje »Jitra« jsou: Tiskárně za 1. číslo (5000 výtisků) průměrně 5300 Kč včetně expedice a porta, tedy za 10 čísel po 16 stránkách garmondu a 16 stránkách petitu, obrázků, obálky, zvýšené sazby na sazbu francouzskou atd. ročně 53000 Kč, takže jest »Jitro« v nejlepší případě pasivní částkou 15000 Kč. Výdaje expedice a porta mimořádného v to nepočítáme a podobně ne porta a expedici čísel agitačních; výdajů redakčních »Jitro« nemá. Tento schodek uhrazovalo Ústředí ze sbírkvy Mikulášského daru. Nehledě k tomu, že by Mikulášský dar mohl býti obrácen na jiný účel, zejména na posílení organizace a pak na maléhavou stránku sociální, stojíme letos před neveselým faktem, že Mikulášský dar studentstvu nevynese tolik co léta jiná. A tak nám nezbyvá, než tlouci na dobrá srdce našich čtenářů. Máme dvě prosby. Dosud zaplatilo letošní ročník asi 20 proc. odběratelů. Vy ostatní kteří jste dosud časopisu nepředplatili, použijte přiložené složenky a zaplatte. Za loňský ročník budeme nuceni rozeslati upomínky, proto nám nahraďte předplatné i za tento. A přátelům studentstva adresujeme druhou prosbu: Hleďte. 32stránkové číslo dáváme studentstvu za pouhých 8 Kč ročně. Pomozte nám činiti tak i dále a zašlete na úhradu toho

částky vyšší. Jménem chudého, katolického studentstva a to prosíme. Nedáme-li mu časopis, vystavíme ho na pospas bouři a větrům. A dávat-li mu ho, pak — soudíme alespoň my, musíme mu ho dávat jako chudému studentu. Jest to i sociální čin. A dále uvažte, že nemáme žádných finančních podpor odnikud. Propagační čis-

la, zvláště pro zahraničí, musí býti také, a čím větší počet tím lepší pro studentstvo katolické, pro církev a pro vlast. Jsme pevně přesvědčeni, že přiložené složenky nezůstanou nepoužity. A za podporu každého »Zaplat Pán Bůh!« —
Administrace.

Z A H R A N I Č N Í H L Í D K A.

Polské organizace studentské. Škoda, že nemůžeme naši studentskou veřejnost poučiti článkem původním, který nám byl z kruhů polských slíben; snad později. Dnes krátce vyjímáme zprávu jednoho studentského časopisu: V Polsku není studentských skupin politických po vzoru našem, není tam studentských organizací politických, organizace studentské pouze sympatisují s politickým stranami a to ještě jen s jejich ideovým základem (sic!) a jinak si zachovávají naprostou neodvislost. Do nedávna dělily se studentské organizace polské na dvě skupiny: nacionální »Związek Narodowy Młodzieży Akademickiej« s organizacemi: Młodzież Wszechpolska (1916) a křesť. »Odrodzenie« a pak opoziční s vůdcem: Organizacja Młodzieży Narodowej (O. M. N.) — na rozdíl od nacionální, smířlivá k židům. Studentské centrum tvoří Młodzież Postypowa (pokrokové) a agrární Młodzież Ludowa. Levici reprezentuje: Niezależna Młodzież Socjalistyczna, Zjednoczenie a krajní »Życie«. — Z časopisů polských, jichž jest celkem 17, 11 ve Varšavě, 2 v Krakově, 2 v Poznani, 1 ve Lvově, 1 ve Vilně, uvádím: Ústřední orgán Związku Narodowego, varšavské: »Wiadomości akademickie«, Związku Bratnich Pomocy: »Świat akademicki«, »Korporant«, politický »Akademik« (varšavský), »Goniec Akademicki« (krakovský), »Odrodzenie« (naše) vydává »Prad«, stud. agrární »Młoda myśl ludowa«; ze socialistických: »Nurt«, »Głos Niezależnej Młodzieży socjalistycznej«, »Życie«. Odborné časopisy: »Życie techniczne« ve Lvově, »Ars technica« a »Życie medyczne« ve Varšavě. V delších lhůtách vycházejí: »Kalendarz akademicki« a »Alma mater vilnensis«. Ukrajinci mají ve Lvově »Postup«, Bělorusové ve Vilně »Studentskuju Dumku«. Ze středoškolských: Młodość (Lódž), Pióro, Seminarzystka (Chelm), Echo szkolne (Kalisz), Nasza Myśl (Brześć nad Bugiem). —av.

Polska měří 373.718 čtv. km a má 28,252.902 obyvatelů (dvě třetiny Poláci, ostatní Litevci, Rusové, Němci, atd.). Na jeden čtv. km připadá 75 lidí. Jest převážně zemědělská. Je republikou; sejm má 360 poslanců a senát 90 členů. —av.

Vysoké školy v Polsce. Má jich 16, 13 státních a 3 soukromé. K nim se blíží typem: Škola věd politických ve Varšavě, Umělecká akademie a Státní ústav pedagogický ve Varšavě a Státní hospodářská škola v Těšíně. — University jsou: 2 ve Varšavě, University a Wolna wszechnica, pak ve Lvově, Krakově, Poznani, Vilně a Lublíně. Wolna wszechnica ve Varšavě měla 1241 posluchačů, univ. Jana Kazimiera ve Lvově 5782, Jagielloński v Krakově 5777, Poznański 3389, ve Vilně 2238 a v Lublíně 336 stud., dohromady 26.970, v tom jen

1354 posluchačů mimořádných. Podle oborů studovalo: práva 8568 stud., vědy humaní a přírodní 12.487, medicínu 4005, bohosloví 316. Žen bylo 26.7 procent. Z odborných ústavů jmenuji: »Szkola Główna Gospodarsztwa Wiejskiego ve Varšavě (889 posl.), Państwowa Szkoła Gosp. Wiejskiego v Těšíně. Veterinární akademie je ve Lvově (417 posl.). Techniky jsou ve Varšavě (3938 posl.) a ve Lvově (2150 posl.), politechnika v Gdaňsku. Z obchodních: Wyższa Szkoła Handlowa ve Varšavě (1419 posl.) a Wyższa Szkoła dla Handlu Zagranicznego ve Lvově (434 posl.). V Krakově je pak: Akademia Górniczo-Hutnicza a Akademia Sztuk Pięknych. —Drav.

Československo-polská konference v Polském Těšíně. Podle informací ÚTK. konala se v těchto dnech v Polském Těšíně konference mezi zástupci Československa a Polska, jejímž účelem bylo aktivování annexu »A«, t. zv. krakovského protokolu, kterým byla odstraněna otázka Javoriny a který byl dodatečně schválen konferencí velvyslanců a dán na vědomí Společnosti národů. Ježto porady v Polském Těšíně skončily úspěšně, bude nyní annex »A« publikován. Konference vyřešila všechny místní otázky, týkající se území Javorinského, zejména pokud se týče zvláštního pohraničního styku, zavedení tatranské legimace turistické, úlev letního pobytu a pod. a likvidovala překážky, které v tomto směru stály dosud v cestě, zvláště v důsledku nedostatku pohraničních celníků při Javorinské silnici. Jednání bylo vedeno na straně československé sekčním šéfem inž. Roubíkem a na straně polské drem Göttlem, jimž byli přiděleni příslušní experti. —av.

Francie. V Lyoně konal se dne 10. listopadu m. r. kongres katolických právníků za přítomnosti kardinála Maurina a za předsednictví p. Guiballa. Pan Souriac, advokát státní rady, čte zprávu Leona Jonarrea o státních příspěvcích na volné vyučování. Max Vitry v odborné a doložené zprávě odpírá státu právo na vyučování; toto právo přísluší pouze rodině. Řečník vykládá též základní pojmy zákonodárství o vyučování. V odpolední schůzi P. Duchamp zasazuje se o to, aby řeholím přiznáváno bylo právo vyučovati. Kanovník Desloire mluví o revizi školských učebnic a o respektování náboženství ve škole. Kongres zakončen byl zajímavou správou advokáta Charles Boullave z apelačního soudu pařížského o reformě, která jest již nejvýše nutná, a to o zřízení školských komisi kontrolních, jež by volili rodičové.

Jihoslavič. Počet katolíků v království Srbů, Chorvatů a Slovinců stále vzrůstá. Aby bylo možno zmociti duchovní správu, přijdou do Srbska

otcové Assunzionisti ze sousedního Bulharska. První péči katolíků srbských jest zříditi katedrální kostel v Bělehradě, neboť doposud jest tam pouze nepatrná kaplička.

Anglie. V Ashton-Hallu přistoupilo nových 47 členů do spolku »Rytířů Kolumbových«. Přijetí se stalo slavnostním způsobem. — Liverpoolský arcibiskup dr. Keating oslovuje členy Liverpoolské universitní katolické společnosti při zahajující schůzi v zimním období a vybízí liverpoolské katolické doktory co možná k největší účasti na veřejném životě. — Katolické »The Catholic Times« chválí arcibiskupa cardiffského Mostyna jako největšího pracovníka ve Walesu, pracujícího v četných spolicích katolických, který neodmítá žádné důležitější pozvání. — V Liverpoolu otevřen byl za účasti arcibiskupa Keatinga Klub katolických námořníků

anglických. Mezi účastníky byl i prostulý admirál anglický Earl Jellicoe.

Rím. Pruská Akademie věd a umění jmenovala svým dopisujícím členem Msgra Mercatiho, prefekta Vatikánské bibliotéky, za zásluhy vědecké v oboru filosoficko-historickém. Veliké důležitosti jest jím vydaný katalog řeckých rukopisů vatikánské knihovny.

Alžír. Dne 31. října 1925 slaveno bylo v Alžíru za účasti francouzské vlády sté výročí narození velkého misionáře afrického kardinála Lavigerie, jemuž zřízena na terase kostela »Naší paní Africké« v Alžíru kovová socha.

Indie. I v Indii pokračuje katolické hnutí anglické. Angličtí námořníci zřídili si katolické sdružení v Bengalu a katolický námořní ústav v Kalkutě.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

Státní ošacovací akce pro vysokoškolské studentstvo v ČSR. Ministerstvo školství a národní osvěty podobně jako léta minulá povolilo i letos na opatření šatstva a prádla pro studující vysokých škol v ČSR příslušnou částku. O podporu z této ošacovací akce mohou se ucházeti posluchači a posluchačky, po případě absolventi a absolventky vysokých škol, pokud jsou ve stadiu zkoušek, kteří prokážou náležitě čl. státní příslušnost, ohleduhodnou nemajetnost a minimálně takový postup i prospěch ve studiích, jaký se vyžaduje k osvobození od celého kolejího: absolgování prokážou, že skládají příslušné zkoušky v předepsaných termínech. Provedením ošacovací akce pověřeny byly: Sbor pro sociální péči o studentstvo vysokoškolské v Praze (pro posluchače všech čes. vysokých škol v Praze a v Příbrami). Sbor sociální péče o čs. vysokoškolské studentstvo v Brně (pro posluchače všech čes. vysokých škol v Brně), rektorát Komenského university v Bratislavě (pro posluchače této vysoké školy), spolek »Deutsche Studentenfürsorge« v Praze (pro posluchače něm. vysoké školy technické v Praze) a rektorát německé vysoké školy technické v Brně (pro posluchače této vysoké školy). Jmenované instituce, jimž se také žádosti o podporu z ošacovací akce adresují, podají uchazečům potřebné informace. — Upozorňuje se na tuto akci své členstvo a doporučuje mu, aby žádosti podávalo a své známé na akci upozorňovalo. Dotazy vyřídíme obrátem. — Každý žadatel oznam hned s podáním žádosti Ústředí, aby mohlo míti žádosti svého členstva na zřeteli. —av.

Nadace původem katolické.

(Pokračování.)

1. I. st. n. P. Jana Kristiana Václava Schnerchera, 2 m. po 300 Kč u. z. sp. na pr. Č. Budějovic. Př. n., dále i r. z Budějovic. Mod.

2. II. st. n. Jana Kašpara Arzta, 2 m. po 200 Kč u. z. sp. na pr. města Lanškrouna. Př. n. Mod.

3. St. n. Jana Bohumíra hr. ze Schmidtů, r. 240 Kč, u. z. sp. na pr. o. z. Mostu. Mod.

4. I. st. n. P. Pavla Bernarda Lyera-Remeka, r. 440 Kč, u. z. sp. Př. n. Mod.

5. II. st. n. P. Pavla Lyera-Remeka, r. 520 Kč, u. z. sp. jako I.

6. III. st. n. P. Pavla Bernarda Lyera-Remeka, přiděleno arcibiskupskému semináři v Praze.

7. St. n. P. Václava Josefa Buty, rozdíli ředitelství gymn. v Jičíně.

8. St. n. Jordánovo a Skronského, 2 m. po 256 Kč, u. z. sp. po pr. představené kláštera Voršilek. Mod.

9. St. n. Karla Viktorina Suchánka, 2 m. po 120 Kč, u. z. sp. po pr. Strakoníc. Př. n. a r. strakonickým. Mod.

10. St. n. P. Jakuba Křištofora Křížka, recte Kříža, 2 m. po 200 Kč, u. z. sp. po pr. faráře černovického. Př. n. a pak r. černovickým. Mod.

11. St. n. P. Karla Jana Gregora, 2 m. po 210 Kč, u. z. sp. Př. n. a r. horažďovickým. Mod.

12. St. n. Kautschové a Procházkové, roč. 152 Kč, u. z. sp. na pr. ředit. g. v Litomyšli. Vyžaduje se zbožnost.

13. II. st. n. P. Jana Kristiana Václ. Schmerchera, 2 m. po 300 Kč, u. z. sp. po pr. držitele panství krumlovského. Mod. Př. n. a pak r. budějovickým.

14. I. st. n. P. Františka Jana Jeronyma Bartoně, r. 340 Kč, u. z. sp. Příbuzní mají přednost. Kdo nestuduje bohosloví, ztratí požitky.

15. St. n. P. Frant. Jana Jeronyma Bartoně přiděleno pražskému semináři.

16. St. n. P. Františka Jana Halika, r. 248 Kč, u. z. sp. Př. n. po pr. faráře bělčického, jinak volně.

17. St. n. P. Jana Jos. Saxe, 2 m. po 200 Kč, u. z. sp. po pr. broumovského kláštera na gymn. broumovském.

18. St. n. P. Jana Antonína Hubera, 3 m. po 128 Kč u. z. sp. po pr. obce Volyně př. a r. volýnským.

19. St. n. P. Floriána Schinky, 2 m. po 300 Kč, u. z. sp. po pr. města Plzně. Př. n. a jiným r. plzeňským. Mod.
20. St. n. P. Vojtěcha Klčky, 2 m. po 82 Kč, u. z. sp. po pr. farářů litbašského a janovského gymn. v Litomyšli.
21. St. n. pro chudé akademiky, 8 m. po 118 Kč, u. z. sp., nyní všeobecně.
22. St. n. P. Pavla Bernarda Lyera, 2 m. po 440 Kč, u. z. sp. Př. n. Mod.
23. St. n. Josefa a Anny Alžběty Thumseckových, r. 360 Kč, u. z. sp. Mod.
24. St. n. P. Jana Josefa Titze, 2 m. po 264 Kč, u. z. sp. po pr. faráře v Jezně u Č. Lípy. Př. n. a r. Uloženo sloužit nebo dáti sloužit mši svatou.
25. St. n. P. Františka Ignáta Pečeného, roč. 300 Kč, u. z. sp. stud. litomyšl. gymn. z příbuzenstva neb z Poličky.
26. St. n. Litoměřické, vzniklé z cassa musicorum, 7 m. po 200 Kč u. z. sp.; ukládá se spolupůsobiti při úkonech v řím.-katol. kostele.
27. St. n. Doroty Stadlerové, 2 m. pro chudé zbožné kandidáty kněžství, u. z. sp. po pr. biskupa Král. Hradce.
28. St. n. P. Jana Zniovského, 3 m. po 160 Kč, u. z. sp. pro studující na kněžství.
29. St. n. Královéhradecké, 2 m. po 344 Kč, u. z. sp., nyní volně.
30. St. n. Dra Václava Vojtěcha Forsta (rektora Karlovy university), 2 m. po 144 Kč, u. z. sp. Mod.
31. St. n. P. Františka Josefa Scheinera, 2 m. po 160 Kč, u. z. sp. Př. n. a r. farnosti v Straně.
32. St. n. P. Jana Kropatschka, r. 140 Kč, u. z. sp. po pr. majitele panství Malešova.
33. I. st. n. P. Josefa Tobiáše Schlöpfiera, 2 m. po 140 Kč, u. držitel panství friedlandského. Př. n. a pak krajanům.
34. II. st. n. P. Josefa Tobiáše Schöpfiera, 2 m. po 140 Kč, u. držitel panství libereckého.
35. III. st. n. P. Josefa Tobiáše Schöpfiera, 2 m. po 140 Kč, u. držitel panství graefensteinského.
36. N. P. Václava Absolona, r. 120 Kč, u. z. sp. po pr. faráře z Oustku. Př. n. a pak rod. z Oustku.
37. St. n. Antonína Pelikána, 3 m. po 280 Kč, u. z. sp. po pr. děkana a města Vys. Mýta. Př. n. a pak r. vysokomýtským.
38. St. n. P. Jiřího Schallera, r. 320 Kč, u. z. sp. po pr. o. Přimdy. Př. n. a pak r. přimdským.
39. St. n. Ant. Jana Brauna, 2 m. po 160 Kč, u. z. sp. po pr. děkana ve Vltavotýně. Mod. Př. n. pak r. vltavotýnským.
40. St. n. Václava Velkoborského, 2 m. po 128 Kč, u. z. sp. na pr. obce Přeštic, a dále r. z Přeštic. Mod.
41. St. n. Anny Bidžovské, 4 m. po 100 Kč, u. z. sp. po pr. Rokycan. Mod.
42. St. n. P. Jana Nágl, r. 232 Kč, u. z. sp. na pr. příbuzenstva i cizím chudým hochům.
43. St. n. Jana Scarsina, 2 m. po 344 Kč, u. z. sp. po pr. faráře ve Žluticích pro r. žlutické. Mod.
44. St. n. Františka Sezimy, r. 124 Kč, u. z. sp. po čas studií ke kněžství, Př. n. a pak r. z Lomnice. Ulož. sloužit mši sv. za zakladatele.
45. St. n. P. Křištofa Kriegera, 2 m. po 232 Kč, u. z. sp. Př. n.
46. St. n. Josefa Zejdy, roč. 304 Kč, u. z. sp. volně, pro dosažení stavu kněžského.
47. N. Jana Josefa Ceretto, hr. z Millesimo, u. z. sp. na jmenování arcibiskupem. Má 50 m. mužských po 2400 Kč a 50 ženských po 1600 Kč. Odbytné u prvních je 8000 Kč, u druhých 1600 Kč.
1. Sv.-Prokopské st. IV. n., 2 m. po 100 Kč, u. z. sp. p. Pr. Čelakovice. Mod.
2. St. n. P. Augustína Dítla, 2 m. po 80 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. v. a děkan v Neumarktu.
3. St. n. PP. Jana a Josefa Feschangů, roč. 80 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář u sv. Jakuba v Jihlavě. Př. n. a pro jiné. Mod.
4. St. n. Anny Marie Petterové, r. 104 Kč, u. z. sp. p. Pr. Horažďovice. Př. n. a pak rod. horažďovickým. Mod.
5. St. n. P. Jana Michala Brixy, 2 m. po 210 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan v Budyni r. z Budyně. Mod.
6. St. n. P. Jana Tomáše Phillise, 2 m. po 120 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. Pacova, r. z Pacova.
7. St. n. P. Františka Menschika, 2 m. po 140 Kč, u. z. sp. p. příbuzným aneb rod. ze Sedlčan.
8. St. n. P. Františka Jana Czervenky, 3 m. po 224 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Přešticích. Př. n., pak r. z Přeštic.
9. St. n. P. Františka Pavlíčka, roč. 80 Kč, u. z. sp. p. na pr. bisk. konsistoře v Hradci Král. Př. n. a pak r. z Kopidlna. Mod.
10. St. n. Jana Šimka, r. 140 Kč, u. z. sp. p. Pr. z o. v Bělé pro kraj boleslavský. Mod.
11. St. n. P. Jana Cestýna Künstlera, roč. 160 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan rokycanský. Př. n.
12. St. n. Františka Füsse, roč. 100 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. a děkan v Berouně. Př. n. Mod.
13. St. n. Jana z Grillova, 4 m. po 220 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. Louny. Př. n. a pak rod. lounským.
14. St. n. Františka Tiller, 2 m. po 240 Kč, u. z. sp. p. Pr. příbuzných. Př. n. a stud. horažďovickým. Mod.
15. St. n. Adama hr. Vrtby, 6 m. po 300 Kč, u. z. sp. p. Pr. držitel panství votického, pro stud., kteří se věnují bohosloví.
16. St. n. P. Cypriána Kautsche, r. 84 Kč, u. z. sp. p. stud. z Litomyšle.
17. St. n. Marie Veroniky Gazzinellové, roč. 160 Kč, u. z. sp. p. po pr. kapitoly metropolitní. Pro studenty, kteří se věnuvati chtějí kněžství. Mod.
18. St. n. Anny Hrubé, 2 m. po 120 Kč, u. z. sp. p. Pr. ředitelství panství v Jilemnici; pro 2 hochy z Jilemnice. Mod.
19. St. n. P. Bartoloměje Schlicka, r. 400 Kč, u. z. sp. p. Př. n. a pak r. z Blatné.
20. St. n. Ludmily Schmidtové, 2 m. po 270 Kč, u. z. sp. p. volně. Mravné chování.
21. St. n. P. Františka Petrana, r. 500 Kč, u. z. sp. p. Pr. příbuzný. Př. n.
22. St. n. Ignáta a Anny Englových, 2 m. po 256 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. Horšova Týna a arciděkan. Př. n., pak r. z H. T.
23. St. n. P. Martina Václava Kaisera, roč. 156 Kč, u. z. sp. p. Pr. konsist. v Hradci Král. Př. n. a pak i volně. Mod.
24. St. n. Františka Podhajského, r. 102 Kč, u. z. sp. p. Pr. držitel panství litomyšlského a děkan. Př. n.
25. St. n. P. Jana Schuppa, r. 240 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. v. a děkan v Kadani. Př. n.

26. St. n. P. Josefa Xavera Dobsche, 2 m. po 76 Kč, u. z. sp. p. Pr. metropolitní kapitula. Př. n. Mod.

27. St. n. P. Dominika Dittmanna, r. 540 Kč, u. z. sp. p. volně. Př. n.

28. St. n. Jana Hájka, 4 m. po 280 Kč a 4 m. po 120 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan a o. v. v Milčíně. Milčínským r.

29. St. n. Václava Ledigera, 2 m. po 100 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. a duchovní spr. ve Žluticích. Př. n. a r. žlutickým.

30. St. n. P. Bedřicha Horčka, r. 68 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Libáni. Př. n.

31. St. n. Markéty Schmiedové, roč. 344 Kč, u. z. sp. p. Pr. arciděkan a o. v. v Horšově Týně. Př. n. a pak r. z H. T.

32. St. n. P. Aloise Falge, 4 m. po 200 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. a děkan v Trutnově. Katol. příbuzným a pak katol. r. z Trutnova. Mod.

33. St. n. Alžběty Petzové, 3 m. po 124 Kč, u. z. sp. p. Pr. ředitel gymn. v Mostu; pro mostské synky. Mod.

34. St. n. Anny Rotterové, 2 m. po 500 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. z Čisté. R. z Čisté. Mod.

35. St. n. Františka Czebische, r. 124 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. turnovské. Př. n. a r. z Turnova. Mod.

36. St. n. P. Františka Josefa Marka, r. 300 Kč, u. z. sp. p. Pr. Prachatic. Př. n. a pak r. prachatickým.

37. St. n. P. Josefa Gelinka, 2 m. po 460 Kč, u. z. sp. p. volně. Př. n.

38. St. n. P. Jana Krásného, 2 m. po 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. ve Mšeně. Př. n. řk. náb. a pak r. ze Mšena.

39. St. n. P. Jana Kazimíra Wintera, roč. 240 Kč, u. z. sp. p. Pr. konsistoř v Budějovicích. Př. n. i jiným. Především rozhodne nábožnost.

40. I. st. n. P. Františka Pallase de Lauro, 2 m. po 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan v Jáchymově. Pro rodáky jáchymovské.

41. II. st. n. P. Františka Pallase de Lauro, 3 nejstarším gymn. pražským. (Akademické, P. III. německé, a P. II. Příkopy, r. 80 Kč.)

42. III. st. n. P. Františka Pallase de Lauro, z. sp. p. vyplácí obci Ostrovu r. 336 Kč.

43. St. n. Tadeáše Dismase Luňáčka, 2 m. po 122 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. v Polici. Př. n. a pak r. z Police. Mod.

44. St. n. P. Františka Köberle, 6 m. po 140 Kč, u. z. sp. p. Pr. okresní vikář berounský. Př. n. a pak r. ze Sadské a Žebráka. Mod.

45. St. n. P. Matěje Karla Ehrlicha, r. 100 Kč, u. z. sp. p. pro syny učitelů z venkova. Pr. řed. malostr. němec. gymn.

46. St. n. P. Karla Václava Kutschery, roč. 276 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. a děkan v Táboře. Př. n. a r. tábořským.

47. St. n. Terezie Zejdové, roč. 304 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan ve Vys. Mýtě. Př. n. a pak r. z Vys. Mýta.

48. St. n. Vojtěcha Schima, roč. 300 Kč, u. z. sp. p. Pr. příbuzní. Mod.

49. St. n. P. Františka Chlístovského, 2 m. po 250 Kč, u. z. sp. p. Navrh. sušický děkan. Př. n. a pak r. ze Sušice. Mod.

50. St. n. Vojtěcha Urbanidesa, 2 m. po 190 Kč, u. z. sp. p. Navrh. děkan benešovský.

51. Chebské st. n. Františka Xavera Otta, r. 180 Kč, u. z. sp. p. Pr. ředitel gymn. v Chebu.

Organisační statut pro akademii hraběte Straky v Praze

(schválen nejvyšším rozhodnutím ze dne 25. září 1889.)

§ 1. Aby skutečně vyplněna byla poslední vůle Jana Petra hraběte Straky z Nedabylic a na Libčanech, zřizuje se v Praze akademie se jménem zakladatelovým.

§ 2. Akademie hraběte Straky jest pod vysokou záštitou císaře, jakožto nejvyššího ochránce nadace Strakovské.

§ 3. Akademii řídí zvláštní kuratorium (§ 20). Zemský výbor království Českého obstarává správu jmění nadačního a vykonává v příčině akademie práva, jemu v tomto statutu vyhrazená.

§ 4. Vrchní dozor nad akademií jakož i nad nadačním fondem hraběte Straky koná státní správa dle toho, jak to nařizují zákony a zvláštní předpisy tohoto statutu.

§ 5. Akademie vydržuje se z výtežku jmění nadace hraběte Straky a z platů jedné části chovanců (§ 6).

§ 6. V akademii jsou tři kategorie chovanců: a) chovanci, kteří obdrží celé místo nadační a tudíž v akademii zcela bezplatně zaopatřování a vychovávání jsou;

b) chovanci, kterým uděluje se poloviční stipendium, a kteří tudíž platiti musí, pokud nadace užívají, polovici platu ročního, vyměřeného chovancům platícím při jejich vstoupení;

c) chovanci platící, t. j. ti, kteří platí roční plat, kdy ustanoven jest.

Jak velký má býti tento plat, ustanovuje se zároveň s výročním rozpočtem akademie.

§ 7. Celých míst nadačních hraběte Straky jest čtyřicet, polovičních míst jest třicet.

Tato místa nadační obsadí se postupně dle toho, jak přestávají budou posavadní stipendia v penězích vyplácená a mnoho-li následkem toho z jmění nadačního bude po ruce.

Za příčinou ucházení se o místa tato vypíše se řádný konkurs.

§ 8. Celá i poloviční nadační místa uděluje císař vždy jednomu ze tří žadatelů, výborem zemským navržených kteří prostřednictvím místodržitelství v Praze ministerstvu kultu a vyučování se oznámí.

§ 9. Nadační místa Strakovská (celá i poloviční) mohou obdržeti jen ti žadatelé:

a) kteří chtějí nastoupiti studia gymnasií nebo v nich pokračovati;

b) kteří dosáhli již desátého roku věku svého, avšak nepřestoupili rok čtrnáctý;

c) kteří jsou katolického vyznání náboženského;

d) kteří předloží přiměřené doklady o svém mravném chování, a o tom, že mají dostatečně přípravné vzdělání;

e) kteří jsou tělesně zdraví a vůbec způsobilí k přijetí do ústavu vychovatelství;

f) kteří jsou státními občany a prokáží, že jejich rodiny náležely někdy k Českému stavu panskému neb rytířskému, pokud se týče, že měly právo obyvatelské (inkolát) v království Českém;

g) kteří způsobem hodnověrným prokáží, že ani oni sami, ani rodiče jejich nemají dostateč-

ných prostředků k uhrazení nákladu na vycho-
vání stavu jejich přiměřené.

§ 10. Chovancům platícím vyhradí se v aka-
demii dle toho, jak tomu dovolí místo a jiné po-
měry, určitý počet míst, který ustanoví zemský
výbor k návrhu kuratoria.

Jako chovanci platící mohou býti přijati jen
žadatelé, kteří prokáží podmínky uvedené v § 9.
pod lit. a) až e) a kteří se zaváží k placení pře-
dpsaného ročního platu (§ 6. sub c). Za stej-
ných jinak poměrů náleží přednost příslušníkům
této země.

O přijetí takovýchto chovanců rozhoduje ku-
ratorium.

§ 11. Rozmnožení míst nadačních z vlastních
prostředků nadace hraběte Straky jakož i z ji-
ných věnování neb nadací státi se může k ná-
vrhu zemského výboru a místodržitelství jen se
svolením císaře.

§ 12. Všichni, kdož používají nadace hraběte
Straky, povinni jsou pomodliti se v kapli akade-
mie po mši svaté, jež každého dne se tam slou-
žiti má, nábožně a hlasitě třikrát »Otče náš« a
třikrát »Zdrávas Maria« za zakladatele nadace a
jeho příbuzné.

§ 13. S akademií není na ten čas žádný
ústav přímo spojen.

Chovanci povinni jsou navštěvovati veřejné
ústavy vyučovací, v akademii pak dostává se
jim od osob k tomu způsobilých vyučování opa-
kovacího, dále vyučuje se jazykům, tělocviku a
jiným předmětům, jež kuratorium ustanoví.

§ 14. Vyučování na akademii budiž bez ú-
jmy povinnosti k návštěvě veřejných ústavů vyu-
čovacích tak zařízeno a obcovací jazyk budiž
tak upraven, aby všichni chovanci, když absol-
vují gymnasiium, byli úplně mocni obou jazyků
zemských slovem i písmem.

§ 15. Má-li vyučovací ústav, který chovanec
navštěvovati chce (§ 13.), býti českým neb ně-
meckým, pak mají-li chovanci po odbytém gym-
nasiu konati svá studia na české či německé uni-
versitě neb na jiných školách vysokých v Praze,
zůstaveno jest na vůli rodičů neb jich zástupců.

Které gymnasiium podle volby této chovanec
navštěvovati má, ustanoví ředitel akademie.

§ 16. Všichni chovanci povinni jsou bydliti v
budově akademie pro ně určené a rozděli se dle
stáří a dle různých studií na několik oddělení, z
nichž každé jest pod stálým dozorem zvláštního
prefekta.

Chovanci obdrží stravu v ústavě dle zvláš-
tního řádu jídelního a mimo to všechny jiné potře-
by (prádlo, oděv, školní knihy, rekvisity); nosí
předepsaný кроj ústavu; rovněž zaplatí se za ně
školní plat (kolejné) a v nemocnici ošetří je bez-
platně lékař od ústavu k tomu zřízený.

Kuratorium ustanoví, kterými předměty má
chovanec, vstupuje v akademii, pro začátek býti
opatřen, neb jakou částku peněžitou má, vstupuje
v akademii, za tímto účelem složit.

Chovanci zcela nemajetní, jimž bylo uděleno
celé místo nadační, mohou k žádosti své spro-
stěni býti povinnosti, aby přinesli sobě první vý-
bavu, pokud se týče, aby zaplatili za ni přede-
psanou částku peněžitou.

Hlavní prázdniny určené pro veřejné ústavy
vyučovací platí též pro akademii.

Prázdniny tyto mají všichni chovanci akade-
mie v každém případě ztráviti mimo ústav.

Chovancům nemajetným může se poskytnou-
ti na dobu prázdnin z prostředků nadačních mír-
ná podpora peněžítá.

§ 17. Aby chovanec podržeti mohl nadační
místo v akademii, musí splniti podmínky, s který-
mi nadace byla propůjčena, zejména se vyžaduje
dostatečný prospěch studií, jakož i přiměřené
mravní chování a obmezuje se požívání nadace
z pravidla na řádnou dobu studií.

Byl-li nadanec vyloučen z veřejného ústavu
vyučovacího, který navštěvuje, budiž kuratoriem
učiněn návrh, aby byl propuštěn z akademie. Při
chovancích platících nařídí kuratorium toto pro-
puštění ve vlastní působnosti.

Abys nadanec některou třídu neb některý roč-
ník opakovati směl, může v případech uvážení
hodných kuratorium návrh učiniti.

O návrhu tom rozhodne pak císař.

Při chovancích platících může v případech
zvláště závažných udělení toto povolení kurato-
riium samo.

Každý návrh na vyloučení nadance z akade-
mie, jež má vždy za následek ztrátu místa na-
dačního, budiž kuratoriem spolu se všemi přísluš-
nými spisy předložen místodržitelství, aby pro-
střednictvím ministerstva kultu a vyučování vy-
mohlo nejvyšší rozhodnutí.

Při chovancích platících rozhoduje o vylou-
čení z akademie kuratorium ve vlastním oboru
působnosti.

§ 18. Vystoupí-li nadanec z akademie dobro-
volně, pozbývá tím vždy zároveň také místa na-
dačního.

Ze závažných důvodů může zemský výbor
k návrhu kuratoria nadancům, kteří absolvovali
gymnasiium a zamýšlejí za souhlasu rodičů neb
lich zástupců pokračovati ve svých studiích mimo
Prahu k tomuto čelu výjimkou povolití dovole-
nou a udělení jim na dobu této dovolené z nadač-
ního jmění akademie stipendium na penězích nej-
výše šesti set zlatých ročně (600 zl.) až do ukon-
čení řádných vyšších studií.

Takovéto stipendium na penězích vyplácí se
vždy napřed ve čtvrtletních lhůtách, při čemž
dlužno prokázati, že splněny byly podmínky pro
nadance vůbec předepsané.

§ 19. V příčině jednoroční dobrovolné služby
vojenské jest povinností rodičů chovancových neb
jich zástupců, aby dorozuměvše se s ředitelem
učinili potřebná opatření dle všeobecných předpi-
sů v příčině té platných.

Spadá-li doba jednoroční služby vojenské v
čas řádných studií, budiž dána chovanci na tento
čas dovolená a budiž mu uděleno roční stipendi-
um (§ 18).

(Pokračování.)

Nadace.

(Několik pokynů po stránce právní.)

Zákonodárce poskytuje nadacím vzhledem
k jejich zvláštní povaze také zvláštní ochranu.
Nadace se definuje jako d a r o v á n í, věnova-
né určitému účelu. Základními pojmovými
znaky je tedy darování a účel. Tyto pojmové
znaky musí býti t r v a l é. Nadace jest právnic-
kou osobou a je pod zvláštní garancí státu na
rozdíl od fondu, který garantuje okolí i s jeho
změnami, osoby a poměry. Z tohoto důvodu
nutno formu nadace zvláště pro naše poměry
jen doporučiti.

Vůle nadační jest nezměnitelná. Účel nadace musí býti všeobecně prospěšný a nesmí odporovati zákonům.

Nadace vznikne tedy darováním nějakého peněžního kapitálu s označením jeho účelu a osob, které by kapitál spravovaly. Nadačními úřady jsou politické úřady, které též rozhodují, možno-li nadaci přijmouti.

V této vlastnosti rozhoduje zemská politická správa jako úřad nadační: a) zda vůle zakladatele nadace jest dostatečnou, aby se nadace zříditi mohla; b) zda jsou po ruce vhodné peněžní prostředky; c) zda jest pamatováno na organizaci nadace.

Jsou-li splněny podmínky pro zřízení nadace, nesmí jejímu přijetí a schválení nadační listiny odpírati. Při nadacích již stávajících vykonává dozor a) dohledem nad správou jmění, který získává požadováním zpráv od nadační správy; b) dozorem nad řádným uložením kapitálů nadačních; c) zadlužení nadace povoluje jedině ona. **Pečuje o splnění účelu nadace, aby nadace se správně propůjčovala, řádně prezentovala a aby se plnily nadační podmínky.** (Pro nadaci Strakovu to platí také.)

Pozůstalostní soudy povinně oznamují úřadům politickým, zda a které nadace byly obmyšleny. Ovšem nadace jest již vlastně zřízená vyslovením vůle zakladatelovy, že nadaci zřizuje a dozorčí nadační úřad obírá se při posuzování přijatelnosti nadace jedině právní stránkou a jejím aktivováním. Nebylo-li jmění nadační odevzdáno zakladatelem přímo, opatří je finanční prokuratura. Nemůže-li státní správa nadaci přijmouti, musí ji odmítnouti, nesmí však nikdy vůli zakladatelovu porušiti.

O nadaci zřídí se nadační listina; pravidelně ji opatřuje osoba, pověřená správou nadační. Vzornou nadační listinu přinášíme dále. Jejím podkladem jest vůle zakladatelova. V nadační listině se uvede jméno nadace, účel, způsob udílení, kapitál a jeho uložení, kdo spravuje kapitál, kdo má právo presentační a udílecí. Na přesnosti nadační listiny záleží mnoho, jak nás o tom poučuje nadace Strakova. Kapitál musí býti uložen v hodnotách, požívajících sirotčí jistoty a nejlépe se k tomu hodí hypotéky na nemovitosti, po př. státní papíry.

Nejprve se vyhotoví návrh nadační listiny, který se pošle ke schválení nadačnímu úřadu. Nato se vyhotoví dvojí čistopis a předloží se k potvrzení. Tento čistopis opatří se kolkem za 5 Kč z prvního archu a kolkem za 1 Kč za každý další. Originálům předkládaným ke schválení přiloží se prohlášení v listině zúčastněných, že povinnosti nadační listinou jim ukládané přebírají, a pak také opis darovací listiny, vůle, usnesení o zřízení nadace.

Opis listiny zašle se poplatkovému úřadu v Praze k vyměření poplatku darovacího. Poplatek tento činí podle zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 337 Sb. z. a n. do 5000 Kč 3% a z dalších 5000 Kč 3%. V případě, že nadaci se zřídí právo na nemovitost, zaplatí se ještě také poplatek z převodu nemovitosti.

Zřízením nadační listiny jest nadace aktivována a od jejího potvrzení nadačním úřadem nastanou právní a faktické účinky, ze-

jména také pokud jde o placení poplatkového ekvivalentu a poplatků jiných.

Nadační požitky se udílejí osobám způsobilým dle zákona a dle nadačních podmínek. Udílí je buď nadační úřad sám (*libera collatio*), nebo týž na základě presentace osoby třetí a nebo konečně bere na vědomí, že třetí osoba nadační požitek udělila. Nadace se vypisuje obyčejně veřejným konkursem, po př. jiným vhodným upozorněním uchazečům. O včasné vypisování pečuje politický úřad. Presentátor, jemuž zašle nadační správa všechny žádosti, musí rozhodnout, ve lhůtě mu poskytnuté. Nadační správa však může rozhodovati i proti jeho návrhu. Pak má sice presentátor a také nadanec právo rekursu. Doba, po které se nadace propůjčuje, je dána nadační listinou.

Jednoroční dobrovolnická služba nadaci neztrácela, dnes nemáme dosud ustanovení, zda se požitek ponechává i pro delší trvání vojenské služby.

Vypisuje se obyčejně počátkem roku, na vysokých školách počátkem semestru, není-li v nadační listině ustanoveno jinak. Vypsání a projednávání požitky nezkracuje, poněvadž se vyplácí obyčejně od uprázdňení. Bývá vypisována na rok, na dobu studia a na žádost bývá její trvání prodlužováno také po dosažení absolutoria, pro doktorát.

Pravidelně je to jeden rok u právníků s trojí výplatou vždy po odbyté zkoušce, a u mediců, rovněž, u filosofů a přírodovědců pak se povolují tři splátky, které se vyplácí po vykonaných dalších zkouškách, totiž první splátka po odevzdání písemné práce, druhá po klausech a třetí po zkoušce ústní; u techniků se povoluje po absolutoriu výplata požitků ve 3 splátkách, a sice první po I. oddělení písemných zkoušek, II. po písemné zkoušce a třetí po zkoušce ústní. Požitky se vyplácí půlletně předem. Jinak se vyplácí požitky podle ustanovení nadačního listu.

Nadační správy jsou povinny vésti seznamy nadačníků a podávati o nich zprávu zemské politické správě. Nadační požitky platí našim příslušníkům, cizím jedině tehdy, prokáží-li, že jejich předpisy dovolují poskytovat požitky nadační příslušníkům našim. (*Reciprocity*.)

Není-li zvláštní výhoda pro nadace *jure sanguinis et loci*, totiž u nadací příbuzenských a pro rodáky, pak může ten, kdo nadaci propůjčil, tuto z důvodu neprospěchu nebo špatného chování odejmouti. Dnes však není nazírání na první ani na druhé tak přísné, ale dříve ztráta II. prospěchového stupně měla již za následek ztrátu nadace. Z předpisů prospěchových uvádíme: Při první reprobaci ponechává se nadace, stala-li se všemi hlasy; byla-li uznána většinou hlasů, rozhodne o ponechání profesorský sbor, který podá nadačnímu úřadu zprávu. Hromadně podává výkazy za semestr a zvolí k tomu účelu stálého nadačního referenta. Kvitance viduje tento nadační referent. Repetenti jsou z nadačních požitků vyloučeni vůbec, leč by prokázali, že ztrátu zavinila nemoc. Odchodem do ciziny se nadace pravidelně ztrácí.

Změnu nadace (permutaci) může přivoditi skutečnost, že její uskutečnění je právně i fakticky nemožné (zrušení šlecht.), **nikdy se však nesmí jíti dále, než nevyhnutelně třeba.** Pro změnu mohou býti tyto důvody: Změna v nadačních kapitálech, že se účel stane nedovoleným, že odpadnou osoby, pro něž je určená, a konečně změny v ústavech, kterým byla nadace přikázána.

Drav.

Vzorná nadační listina.

Ústředí katolického studentstva československého v Praze plní své poslání jako zastupce a mluvčí svých členů, Sociálních studentských sdružení, zřizuje pro tato studentské nadání.

Za tím účelem odevzdává do úschovy do Zemské banky v Praze vkladní knížku č. . . . znějící na Kč a úpisy československé státní půjčky, zv. moučné, v nom. hodnotě Kč Jmění toto prohlašuje za jmění základní a zavazuje všechny, kteří se jakýmkoliv způsobem ve správě a opatrování nadačních peněz zúčastní, nepodnikati s tímto základním jměním bez svolení úřadů nadačních žádných změn. Jmění toto budiž vinkulováno nomine nadace s výslovnou doložkou, že se vyplácí jedině se souhlasem zemské správy politické v Praze. Jeho úroky jsou volné potud, pokud v dalším nebude dispoice s nimi omezena. Příslušné poplatky z nadační listiny a j. vyplácí se z pokladny Ústředí.

Ústředí katolického studentstva československého usnází se ve své výborové schůzi dne na těchto zásadách, které mají přístě o takto zřízeném studentském nadání platiti:

I. Nadace ponese pro vždy jméno: **Studentské nadání k odměňování literárních a vědeckých prací pro studující náboženství římsko-katolického.**

II. Nárok k nadaci má každý studující náboženství římsko-katolického, příslušník obvodu nynější republiky Československé, narození československé. Nerozhoduje, kterou střední školu na území R. Č. S. studuje a kterou její třídu; přednostní pořadí mezi uchazeči vyhražuje se však studujícím gymnasií a reálných gymnasií.

III. Pro posouzení vhodnosti uchazeče jest rozhodným: a) Aby předložil literární neb vědecký pokus na svůj věk a výši vzdělání přiměřený; b) aby tento pokus ukazoval na píli, v řadě pak druhé na schopnost propracovati se; c) aby prokázal výborný prospěch ve studiích; d) aby prokázal chudobu, anebo aspoň nemajetnost, a to výslovnou doložkou římsko-katolického duchovního správce jeho rodiště a pobytu na vysvědčení. — Těmito poznámkami jest dáno také „pořadí“, jak se má k jednotlivým uchazečům přihlížeti.

IV. Rozsah díla se neuvádí.

V. Soutěžící práce posoudí redaktoři neb redakční kruhy katolických studentských ča-

sopisů; kdyby jich nebylo, požádají se o návrh v tomto směru redaktoři katolických revuí vůbec (aspoň 2 revuí) a dále zvláštní komise k posouzení práce při Ústředí podle práce ad hoc ze starších studentských pracovníků zvolená.

VI. Nadační požitek tvoří roční výtěžky ze jmění základního. Poněvadž jest zatím tento roční výtěžek malý, připisují se každoročně ke jmění základnímu, až dostoupí výše 500 Kč ročně. Takto zvýšené jmění platiti bude za jmění základní. Z výtěžku se vypisují pravidelně v říjnu každého roku dvě ceny, jedna 300 Kč a druhá 200 Kč.

VII. Kdyby konkurs neměl výsledku, vypisují se konkursy nové. Nebyl-li ovšem nadační požitek udělen do 1. května příštího roku, připíše se ke jmění základnímu.

VIII. Nadaci udílí podle nadačních pravidel Ústředí katolického studentstva čl. v Praze, kterému také přísluší správa nadační, a udělení potvrzuje zemská správa politická.

Presenční právo má sociální sekce při Ústředí katol. studentstva čs., po př. jiná sociální instituce katol. studentstva. Není-li takové, pak prezentuje biskupská konsistoř pražská. Kdyby někdy nebylo centrální organizace studentstva římsko-katolického, bude míti právo udíleci bohoslovecká fakulta katolická v Praze pro obvod nynějších Čech, v Olomouci pro obvod nynější Moravy a v Bratislavě pro obvod Slovenska a Příkarpatska. Kdyby ten případ nastal, vezme správu nadační na sebe bohoslovecká fakulta pražská.

IX. Ceny se udílejí jen studujícím, kteří žijí praktickým katolicismem a po té stránce musí žadatel náboženský život, mravnost atd. prokázati potvrzením svého zpovědníka a ještě potvrzením duchovního správce.

X. Podělený má povinnost vždy při nedělní mši svaté se pomodliti zbožně 5krát Zdravas Maria za rozkvět katolického hnutí studentského.

XI. Valná hromada Ústředí katolického studentstva čl. v Praze ztvdila tuto nadaci usnesením ze dne a zavázala výbor, jakož i jeho nástupce v úřadě k přesnému dodržování těchto nadačních podmínek. Výbor pak povinnosti tímto nadačním listem stanovené přijal a zavázal se pravidelně a přesně práce s vypsáním a udílením nadace prováděti a valné hromadě vždy o tom podávati zprávu s přesným číselným vyúčtováním stavu nadace.

XII. Tato nad. listina vyhotovuje se ve dvou stejnopisech řádně kolkovaných, z nichž prvý ponechá ve svých spisech zemská správa politická jako úřad nadační a druhý obdrží Ústředí katolického studentstva čl. v Praze. Bohosloveckým fakultám v Praze, Brně a Bratislavě dostane se po jednom opisu této nadační listiny. Mimo to bude uveřejněna tato nadační listina v některém čísle „Jitra“, jakmile se jí dostane schválení.

Drav.

JITRO

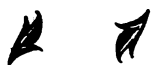
O B S A H

ROČNÍK
VII.

K. C. Klement: Několik slov o volbě povolání.
— B. — in —: V údolí. — J. Bouzek: Vrchol
bohopycty. — Vlastimil Dorazil: »Životu«.
— P. Konstantin: Svátky v latinské církvi. —
František Bouchal: Záhadný svět. — J. Z.
Jesenský: Pravá láska. — Inoc. Zmeškal:
Kolo. — Matěj Jevjak: V mojom rodnom
kraji. — Novouličník: Nešťasný Jožka. —
J. Z. Jesenský: Večer. — Lud. Franěk:
Vzpomínky na Grado. — Jaromír Červen-
ka: O epyliích básníků římských. — Rozhledy:
Organizace povšechný. — Zahraniční hlídka. —
Sociální hlídka.

ČÍSLO
6.

V PRAZE V ÚNORU 1926.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace Praha II., Panská 1. — Telefon 8935/IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Redakce nepřijala: Marja V.: Asi příště. Jen malé úpravy pro tisk tu ještě třeba. — Josef Darmobyl: Báseň a pravá báseň je značný rozdíl. Avšak neodkládejte péra a pošlete po druhé zase; snad se bude hodit. — J. Miloslav Pleč: Vaše fantastická povídka postrádá místy jasností. Sloh je dobrý. — Isorg: Není třeba se pozastavovat. Pošlete něco kratšího a časového. Vždy se něco najde, co Vás interesuje. — $3 + 4 = 7$: Podání slohové je pěkné. Ale ta některá místa! Opatrností nikdy nezbývá. Těším se na příští příspěvek. Bez uvedení jména však nelze uveřejnit nic. — M. Jevjak: Jeden z příspěvků je očištěn. Zašlete jiné. Na rýmy lepší pozor! — Mentz: Viktor: Příspěvek je celkem vhodný, avšak vadí jeho rozvláčnost. Myslím, že se dá zkrátit. Reflektujete-li na uveřejnění placeného příspěvku, pak Vám jej zašlem k opravě. — Svozil: Povšimnutí zasluhuje číslo 2. XV. ročníku „Naše Omladina“: „Z hradišského kraje“. Pošli opět jako minule.

Vlast. Dorazil, redaktor.

Administrační. Naši čtenáři nás pochopili, jak pozorujeme. Pomáhá nám sice okolnost, že „Jitro“ se začíná líbit, ale jistě i naše poznámky o našich těžkostech pohnuly čtenáře, že používají v hojné míře složenek. Jsme jim za to vděční. Neuspokojuje nás tiskárna a proto, přátelé drazí, nás omluvte. „Jitro“ Vám dochází až 20. a přece můžeme Vás ujistit, že rukopisy na lednové číslo byly již v tiskárně dne 17. prosince. Zakročili jsme, aby se to neopakovalo a doufáme, že i po této stránce budete spokojeni.

Drav.

„Jitro“ (L'aube). Périodique des lycéens et collégiens catholiques. Table des matières. Klement: Quelques paroles sur l'orientation professionnelle. — in: Dans la vallée. — Bouzek: Le comble du culte. — Dorazil: A la „Vie.“ — Konstantin: Les fêtes dans l'Eglise catholique. — Bouchal: Le monde mystérieux. — Jesenský: Le vrai amour. — Zmeškal: La roue. — Jevjak: Dans mon pays natal. — Novouličník: Le malheureux José. — Jesenský: Le soir. — Franěk: Souvenirs de Grado.

Revue d'organisation, revue générale. (Plocek, Dorazil). — Revue étrangère. (Plocek). — Revue sociale. (Plocek).

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII. V PRAZE, V ÚNORU 1926. ČÍSLO 6.

K. C. K l e m e n t:

Několik slov o volbě povolání.

Jsou semestrální prázdniny. Naši studenti a studentici přinesli si pololetní vysvědčení a sklízeli slávu i hanu své práce. Vidím v duchu před sebou takového kvartána. Není již dítětem, chlapecký půvab ustupuje neurčitým a nevyhraněným tahům počínajícího jinošství, ale sebevědomá ruka nastávajícího dobyvatele světa třímá certifikát své učenosti v podobě řady všelijakých známek na kusu úředního papíru, kam svědomitá ruka mistra profesora s přesnou bedlivostí nakreslila onu značku, která udává míru znamenitosti v tom kterém předmětu. Ovšem žádný student na světě, vyjma ty, kteří mají shora dolů »věly«, není, samo sebou se rozumí, s klasifikací spokojen, a tisíce kombinací »post festum« má setřítí dojem, jež dělá všelijaká »nespravedlivá« »stágra« nebo dokonce »kule«.

Ale našim oktávánům a septimánům v tomto semestru je hůře. Předně jest za dvěmi maturita; ale to ještě není tak nejhorší, to se nějak udělá, jen mít »štígro«. Ale co potom, co po maturitě??? A to je ta důležitá otázka, nad kterouž se již musí v semestru zamyslet každý z našich studentů. Herakles je na rozcestí a tolik a tolik svůdností podává zde ruce k doprovodu životem.

Rozhodnutí je pro každého důležité pro celý život, ale pro katolického studenta je tím zodpovědnější a těžší, poněvadž právě katolický student v našich těžkých dobách musí přemýšlet co nejvážněji, jak by z hřivny svého života pro Boha i vlast svou vytěžil co nejvíce.

Proto, drazí hoši studenti, neodkládejte těchto několik řádek dnešního úvodníku a nečtěte jich také v poledne při polévce, ale nechte si chvilku opravdového klidu a času a přemýšlejte se mnou, co byste tak asi měli dělat.

Chtěl bych se podívat hluboko do vašich očí, tak jako opravdový váš duchovní rádce, a těma očima chtěl bych proniknouti ještě hlouběji do vašich srdcí a chtěl bych zkoumati, zda ten poklad vašeho života je vám pouhým obchodním statkem, jež chcete co nejrychleji směniti a zpeněžiti, či je-li vám vzácnou hřivnou Bohem svěřenou, již chcete pro čas i věčnost zužitkovati ve světle Kristova idealismu. Totiž dnes jsou jenom dva směry v methodě využitkování života. Jeden jest čistě hokynářský, jenž vypočítává, jak by se za hodiny mé práce co nejrychleji a nejvíce dostalo, ten převládá, a za tím se žene líná bezmyšlenkovitá massa. (Ovšem s čestnou výjimkou těch, kteří jsou poměry sociálními neb ohledy rodinnými tak jednati nuceni. Ale pak se také může mluvit o oběti života v tomto smyslu.) Druhý směr, jenž je nesen idealismem své touhy po vyniknutí v určitém směru, aby, dosáhnuv svého, někdy krušně vydobytého cíle, dává se

na cesty svrchu naznačené a buržoustne klidně tak, jako ti druzí. Trochu slávy, pohodlí a jmění jsou dostatečnými trofejemi jeho životního boje. To jsou ti, kteří cení svůj život tak, asi jako obilí na burse neb akcie výnosného podniku.

Trnitá cesta Kristova evangelického idealismu zůstává opuštěnou, a touto by se měli ubírat právě naši studenti katoličtí! Dovolím si poukázat na některé směrnice.

První tabulka na rozcestí života našich nastávajících maturantů praví: »Potřebujeme kněží!«

Ale tu se ozvou jedovaté poznámky: »Vydědenci společnosti«, »zrádci vlasti«, »chudáci, kteří nebudou mít co jíst«, a potom, »blázne, co chceš jít na kněžství, když dnes jako laik můžeš udělati tisíckrát více než kněz«. — Tato nešťastná věta a nešťastný ten, který ji razil v řadách dnešního katolického studentstva. Ale je zde, jako otravný plyn se plouží vědomím srdcí našich mladých a sketské slabé charaktery, neschopné oběti, skrývají se za ni jako sběh, jenž slyší polnici volání k boji a skryje se strachy za děravý, prázdný sud, ležící náhodou na silnici. Nemylte se, nikdy a nikdy nemůže laik dokázati více, než k službě boží posvěcený kněz. Pravda, jsou laikové světci, ale jak se ztrácí jejich svatost v záři takového života, jaký vedl chudičský farář z Arsu Jan Vianney neb sv. Vincenc di Paula a tisíce jiných. Ovšem k tomu, býti dnes knězem, je zapotřebí hrdinů odvahy. Vlastní matky dnes brání synům vstoupiti na kněžství právě jen z falešného citu lásky, jež nezná oběti vznešené matky synů Machabejských a bojí se, že miláčkům jejich chléb kněžský nebude tak pohodlným, jako býval. A smutno, že když ten stav pohodlným býval, matky na kolenou své syny prosily, aby vstoupili do semináře. Vychladl žár ducha božího u nás. A proto vy mladí, kteří jste nezaprodali ještě svého života, jako bedničku sušených fiků, na jarmarku světa, rozmyslete si to a zkoumejte nitro své hluboké, v jehož tichu bude mluvit Kristus, a poslouchejte bedlivě, zda Pán vinice Církve a polí Hospodinových nevolá vás ku práci..... Běda tomu, kdo zlomyslně přeslechne hlas volání Božího a utlumí v sobě a udusí povolání ke kněžství.

V dnešní době naprostého úpadku katolicismu v Čechách jen řádní a svatí a obětaví kněží to budou, kteří mohou zjednatí nápravu. Nikdo jiný.

A ještě vím o jiných cestách ve volbě stavu. Jsou to naše řehole. Víím, že se mnohý teď ušklíbne a řekne si: »Snad z nás nechce nadělat samých kapucínů.« I ba, jen kdybychom tak měli dobrou armádu ideálních otců kapucínů a františkánů a dominikánů a benediktinů a jak se všechny ty druhy vojska božího v klášteřích jmenují.

Nádherný klášter otců premonstrátů má prázdný noviciát. Nikdo by nezatoužil po bílém habitě synů svatého Norberta, aby v tichu zahrad strahovských vysoko nad pohádkovým městem mohl se věnovati životu rozjímavému, věnovanému Marii Panně a Nejsvětější Svátosti Oltářní?

Neb benediktini ve staroslavném klášteře na Slovanech? Nikdo nedovede zatoužit po krásách liturgie v přísné observaci mnichů beuronských? Nikdo nenachází ve svém srdci touhy po velkolepé řeholi sv. Benedikta a všem tom, co s sebou přináší život kontemplativní. Ticho, mlčení a samota Boží nikoho nevábí? Ó, jsem si jist, že ano, jen odvahy jest zapotřebí a přihlásit se u klášterní fortny.

A ideál sv. Františka v tomto jubilejním roce nikoho nepřivede do noviciátu u františkánů neb minoritů neb kapucínů? Jest snad směšným habit hnědých bratří? A svatý Dominik se svojí horlivostí pro nikoho nemá přitažlivosti? Nemáme snad dnes zapotřebí horlivců kazatelen a andělů slova Božího?

Život řeholní je barometrem náboženské atmosféry a u nás klesl nízko. Je příliš veliký tlak liberálního katolického ovzduší a mrtvolný jeho zápach vytlidnil řehole. Běda katolicismu, v jehož zemi vymírají řehole.

Zde by byl úkol programový našeho studentského hnutí. Budíti povolání ke stavu kněžskému a řeholnímu. Nebojte se toho. Jeto veliké a těžké, ale taková myšlenka potřebuje apoštolů a ne dýchavičných katolických sýčků, kteří houkají strachy, jakmile se jim někdo o kněžství neb kláštere jen zmíní. Kopaná se tam nehraje a florida netancuje.

Ovšem tato povolání jsou jen pro duchy nejsilnější a nejodvážnější. Zde je zapotřebí odvahy průbojnosti a ducha paulinského. Kdo může chápati, chápej! Ale jsou

zde i jiná povolání, již jen laická, ale nesporně veliké síly a působivosti v životě veřejném. Ve volbě povolání musí si naši hoši zvyknouti voliti takové povolání, kde by jako katolíci mohli co nejvíce působiti. Je to v prvé řadě stav učitelský, ať na školách normálních, ať stav profesorský na školách středních. Kolik dobra zde právě jako učitel a vychovatel může vykonati katolík, to ví jen Bůh sám. Ovšem zas je i toto povolání dosti těžké, vyžadujíc velké, avšak působivé obětavosti. I v dnešních dobách mám po ruce příklad, jenž ukazuje zřetelně, kolik dobra, kolik krásy, kolik světla může se do mladých duší zasíti i v předmětě, jenž s náboženstvím daleko nemá co dělati, profesor nekompromisní, důsledný a opravdový katolík. A nával na filosofii není zrovna tak veliký, snad proto, že materiální vyhlídky nejsou ve státní službě tak lákavé. Ovšem i zde je zapotřebí idealistů.

Potřebujeme katolických lékařů. Právě v této disciplíně a praxi, jež má tolik a tolik co dělati s materialismem těla a nám v pitevnách a nemocnicích odvádí tak ohromná čísla věřících katolíků, zde máme zapotřebí katolických mladých charakterů, které by na pevné základně zjeveného náboženství a pod vedením matky Církve dovedly pracovati na tělesném blahu a spáse svých trpících bližních. Lékař katolík podle srdce Božího, plný soucitu a lásky k lidskému utrpení, lékař, jenž by byl nejen lékařem těla, ale který by dovedl zachraňovati duše ve smrtelném zápase i pro nebe, toť druhý kněz, dobrodinec, anděl lidstva. Není nikoho, kdož by v tomto směru chtěl obětovati svůj život?

Nemíním zde vypočítávati všechna povolání možná a všechny možnosti, a upozorňuji jen na povolání nejopuštěnější, ale v pastorační práci katolické nejpotřebnější. Katolíků jest zapotřebí všude, poněvadž spravedlnosti evangelické se všude nedostává, a světla Kristova, toho pravého, tichého světla křesťanských skutků, světla křesťanské moudrosti, světla bliženecké lásky, světla pravdy je zapotřebí všude, kam oko dohlédne a kam srdce proniká i um.

Drazí studenti, zamyslete se nad těmito řádky a uvažujte a pomalu si připravujte své plány. Vaše povolání po maturitě nebudiž snad jen z nouze voleným cílem, jelikož se jiného nedalo dělat, ale budiž výsledkem zralé úvahy a pevné vůle k činu. Ano, již i ti kvartáni měli by se v tomto semestru obíratí myšlenkou, co asi budou dělati po čtyřech neb třech letech. Poněvadž celý směr myšlení a přípravy k vyvolenému povolání musí se pak přirozeně nésti jedním určitým směrem a tak v oktávě neb septimě bude ulehčeno hledání, ano, takový pečlivý jednotlivec může ke své odborné vysokoškolské přípravě přijíti s určitými znalostmi, jež mu výborně poslouží, a budou příčinou jeho budoucího zcela určitého úspěchu.

Potřebujeme kněží, potřebujeme řeholníků potřebujeme učitelů a profesorů, potřebujeme lékařů a v každém zaměstnání potřebujeme přímých, správných, nesmlouvavých, nesobeckých, uvědomělých a obětavých katolíků.

Katolický studente, kam půjdeš, kterou cestou a kterým směrem? Myslíš jsi již na to?

B. — in —:

V údolí

V údolí pod lesem chaloupka stmělá
běloučkým příkrovem přikryta celá.
V chaloupce světnička útulná, milá,
v té jen dvě blízká si srděčka bila,
tak tiše, pokojně obě tu žila.
To jedno drahé je matičky,
to druhé mé, její navždycky.
Matinko, obě jsou Tvoje,
za lásku vracím Ti moje.

Vrchol bohopocty.

Oběť kříže jest pravou obětí: jest při ní viditelný obětní dar, totiž Ježíš Kristus, beránek, jenž snímá hříchy světa, jest při ní kněz, totiž on sám, jenž sebe obětoval, obětoval se Bohu trojjedinému a obětoval se zničením. Sv. Pavel v kap. 9. k Žid. to dokazuje: »Neboť jestliže krev kozlů a býků a pokropení popelem z jalovice (u Židů) posvěcuje poskvrněné k čistotě tělesné, čím spíše krev Kristova, jenž skrze Ducha věčného sebe sama obětoval jako oběť bezúhonnou Bohu, očistí svědomí naše od mrtvých skutků (hříchů), abychom sloužili Bohu živému.« Ježíš Kristus jest tedy obětním darem, obětujícím knězem, obětuje se Bohu, a to zničením.

To jest tedy ta oběť nekonečné ceny, jež byla s to smýti vinu lidstva, dáti Bohu zadostučinění, odvolati pohanu, již Adam jménem lidstva svou rebelií v ráji způsobil, a oslaviti Boha, jakž jeho velebnost vyžaduje. Dokonávající Ukřižovaný mluví: »Lidstvo ústy Adamovými chtělo býti jako Bůh; člověk, kterýž jest prachem, ničím, chtěť se státi ve své pýše nekonečným: nuže já, Syn Boží, nekonečný, stávám se člověkem, tedy tím prachem, tím »nic«, a odvolávám rouhání jeho a přijímám za něho zasloužený trest. Tím vyrovnávám urážku a vracím Ti čest, kteráž Ti náleží. Není pravda, co řekl Adam a čeho přijetím jablka chtěl dosáhnouti, že člověk chce býti roven Tobě, já, pravý člověk, prohlašuji: svým ponížením a zničením, že člověk jest ničím, ale Ty jsi vším, Ty jsi nejvyšším. Ty jsi pánem a tvůrcem světa a člověka! Na usmířenou za všechny hříchy lidstva, jež nesu na svých bedrech, nabízím Ti svoji všecku krev. Odpusť každému člověku, jenž o to bude státi, vyslyš každého, kdo jménem mým bude k Tobě volati! Za to pak, že jsi mi dovolil tuto oběť přinést, lidstvo vykoupiti, jemu zase pramen milosti otevřít a přístup do nebe zjednati, za vši tvoji lásku a milosrdenství k lidem dávám Ti v dík sebe sama, svoje zásluhy — —«

Dovedeš si představit, s jakou láskou shlížel Bůh na Ukřižovaného, na jeho oběť chvály, díků, smíření a prosby? Nedovedeš, protože nemůžeš pochopiti, co jest nekonečným, co jest božským.

Oběť nejdokonalejší byla přinesena: komu patří? Patří tomu náboženství, é církvi, kterou Ukřižovaný založil — církvi římsko-katolické.

Avšak člověk potřebuje oběti stále. Stále hřeší, stále se obrací k Bohu o slitování, stále má a chce vyjadřovati svoji oddanost způsobem nejdokonalejším, t. j. obětí, a to přiměřenou svému náboženství. Tou však jest pro katolíka jen oběť kříže. Všecka pozitivní náboženství mají oběti: musí tedy míti oběť i náboženství naše. Jakožto náboženství nejdokonalejší vyžaduje oběti nejdokonalejší: tou jest oběť kříže.

Ale ta byla přinesena jen jednou na Kalvarii. Protože pak jí lidstvo stále potřebuje, a to právě této oběti kříže, musí se opakovati: Táž oběť, s týmž Kristem, s týmž obětováním se jeho! Povaha naše po ní touží a povaha našeho náboženství tuto touhu splniti musí a splňuje. Oběť kříže se opakuje a bude se opakovati až do skonání světa. Jelikož pak Kristus, vstoupiv na nebesa, více trpěti ani umřítí nemůže, patrně, že obětování se děje způsobem jiným, nekrvavým; ale oběť jest táž, téže ceny, téhož účinku jako oběť kříže. Musí se opakovati takovým způsobem, jaké oběti lidstvo má:

1. Lid chce viděti při oběti kněze, 2. chce, aby byla oběť úkonem liturgickým, náboženským, obřadným, 3. chce se účastniti na oběti.

Avšak na kříži toho nebylo lze pozorovati.

1. Víme sice, že Pán sám byl tím knězem, sám se obětoval, že byl obětním darem i knězem současně — ale to vidíme jenom okem víry. Okem tělesným spatřujeme Muže bolestí, visícího na kříži, a jeho nepřátele, soudce, rouhače, katy pod křížem. Pozorovatel neosvícený vírou má dojem, jakoby Ježíš z donucení jako každý jiný odsouzenec umíral.

2. Oběť jest náboženský úkon: vyběře se čistý dar, položí u přítomnosti lidu slavnostně na oltář na místě posvátném; tak u všech národů. Než na Kalvarii Kristus od-

souzený, mezi nešlechtníky započtený, se pozdvihuje na dřevo potupy na místě popravním mezi dvěma lotry jako nejhorší z nich. A pod křížem, až na nepatrnou výjimku několika osob, nevidí v něm nikdo obětního daru, nýbrž odsouzence, ať vinného, či nevinného. Je to poprava, vražda.

3. Oběť má spojití člověka s Bohem: proto účastníci se oběti požívajíce části obětovaného daru. Tak to bylo zvláště při obětech židovských. A na Kalvarii? Kdo pomyslí na to, spojití se s tím Kristem? Požití jeho krve? Jak vypustil duši, brzy, skoro pokradmu byl pochován, opuštěn. Ovšem že to odpovídalo účelu oběti kříže: jen co nejvíce ponížení, co nejvíce urážek, opuštěnosti a bolesti, aby tím více vynikla tíže hříchu, velikost Božího milosrdenství a lásky k nám a cena naší duše!

Tedy oběť kříže ano, ale jako liturgický úkon, čistý, nekrvavý, přinesený na místě posvátném viditelným knězem, z něhož požívají věřící: takovou oběť musí mítí náboženství naše.

Musí mítí! Pán Ježíš i svatí apoštolové zdůraznili, že se naplnilo všecko, co bylo předobrazeno a předpověděno proroky ve Starém zákoně. Nuže:

1. Jisto jest, že oběti krve Starého zákona předobrazovaly oběť kříže; což oběti nekrvavé? Tyto předobrazovaly oběť nekrvavou! Obraz byl nahrazen skutečností. Kterou?

2. Pán Ježíš byl nazván knězem na věky podle řádu Melchisedechova: měl tedy jako kněz obětovati, a to častěji (kněz také neobětuje jen jednou) — na věky — podle řádu Melchisedechova, t. j. pod způsobem chleba a vína, čili přinášení oběť nekrvavou. Kdy to učinil?

3. Prorok Malachiáš předpověděl: »Nemám zalíbení ve vás, praví Hospodin zástupu (o židovských kněžích) a darů nepřijmu z ruky vaší. Nebo od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy a na každém místě posvěcuje a obětuje se jménu mému oběť čistá.«

Co předpovídá Malachiáš?

1. Zavržení starých obětí, které nešlechtností kněží bývaly poskvřňovány.

2. Zavedení oběti nové, čisté katexochén, na jejíž čistotu nebude mítí vlivu kněz obětující.

3. Ta oběť bude všeobecnou a na každém místě bude moci býti obětována, a ne jako u židů jen v jednom chrámě; tedy u všech národů.

4. V době messiánské: proroci vidí před sebou budoucnost jako přítomnost; však se to do Krista nesplnilo.

Podle slov Kristových a apoštolských se splnila všechna předobrazení i proroctví: tudíž i tato. Ale v životě Páně shledáváme jen a jen jediný úkon, jenž může uskutečnití předobraz a splnití proroctví. Jest to ustanovení nejsv. Svátosti oltářní a oběti mše sv. při Poslední večeři. Kdo toho neuzná, musí upřít pravdu tvrzení Kristova a svatých apoštolů.

(Pokrač.)

Vlastimil Dorazil:

»Životu.«

Ať zloby přival děsný na nás doléhává
a na čest právem zaslouženou své
dnes vkládá ruce hany necitné,
náš Život drahý znovu na cesty se dává.

Již dosti hrotů břitkých ztupili jsme v boji,
své dali všanc, by úděl církve plál
jak zora obzor jasnící, s ní stál
náš národ výš' a tíhl k Věčna zdroji.
Ji upevnit' chcem' víry hrázemi.
Jen jedna Pravda vtělila se světu,
jen jedna vede Cesta nad zemi.
Tak Život Č. L. A. nechť plyne v květu!

Svátky v latinské církvi.

Věc, o níž chci psát tento informační článek, jest kněžím a klerikům více nežli známa. Ale laikové, i velmi vzdělaní, vědí o ní zpravidla málo. Je to přirozené. Laikové nemají zajisté příležitosti nahlédnouti do breviáře nebo direktáře, jež o tom podávají důkladné poučení. A přece tu jde o něco, co se uplatňuje v církevní bohoslužbě každého dne, o něco, co nám poněkud odhaluje krásu královského Ceremonielu katolické církve, jímž se řídí tato Choť Kristova při oslavách svého Pána a Mistra a při oslavách svých vynikajících synů a dcer. Mám na mysli větší nebo menší důstojnost svátků, seřazenou ve stupnici podle hodnoty osob, jež církev oslavuje, nebo podle významu, jež mají v církvi universální. Mluvím totiž prozatím o svátcích, platných v celé církvi, a o ritu, čili o hodnotě svátkové, v církvi rovněž všeobecně platné. O této stupnici svátků v latinské církvi a o otázkách k tomu se přimykajících budiž mi dovoleno milým čtenářům »Jitra« napsati několik slov pro poučenou.

Všecky svátky církevního roku lze shrnouti ve tři hlavní skupiny svátkové: Svátky Páně, jakožto ze všech nejpřednější, svátky světců privilegovaných, to jest těch, již ideově nebo historicky stojí Kristu nejbliže, a svátky ostatních svatých.

Největšími svátky v církvi vůbec jsou hody Boží, a to na prvním místě hod Boží velikonoční a svatodušní, na druhém Zjevení Páně a Božího Těla, na třetím Narození Páně a Nanebevstoupení Páně. Všechny tyto svátky patří mezi čelné svátky první třídy a mají nadto privilegovanou oktávu: I. třídy (velikonoce a letnice), II. třídy (Zjevení Páně a Boží Tělo) a III. třídy (Narození a Nanebevstoupení Páně). Privilegovaná oktáva I. třídy vylučuje po celých osm dní jakýkoliv jiný svátek, jenž by snad měl v tu dobu připadnouti, i kdyby to byl svátek I. třídy. (Ten se musí v tom případě přeložit.) Oktáva II. třídy vylučuje svátky menší než I. třídy, osmý den samotný pak též místní svátek I. třídy. Oktáva III. třídy vylučuje pouze svátky nejmenší, osmý den sám však též svátky větší.*)

Kromě šesti právě uvedených největších svátků Páně jsou ještě jiné menší. Jest to podružný prvotřídní svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova (*festum duplex I. classis secundarium*), dva čelné svátky druhotřídní, a totiž svátek Proměnění Páně a Posvěcení Arcibasiliky (*dupplicia II. classis primaria*), podružný druhotřídní svátek Nejsvětějšího Jména Ježíš, Nalezení sv. Kříže a Drahocenné Krve (*dupplicia II. classis secundaria*) a konečně podružný větší svátek Povýšení sv. Kříže (*duplex maius secundarium*). Řádu nižšího než je svátek Povýšení svatého Kříže, nabývají svátky Páně. Svátek Obřezání Páně v osmý den privilegované oktávy vánoční náleží k čelným svátkům II. třídy, svátek nejsvětější Trojice v osmý den oktávy svatodušní jest čelným svátkem I. třídy, tedy jedním z největších.

Druhé místo mezi dny svátečními a slavnostními zauímají svátky světců privilegovaných. Jsou to svátky blahoslavené Panny Marie, sv. Josefa, sv. Andělů, sv. Jana Křtitele, svatých Apoštolů a Evangelistů, sv. Anny, sv. Jáchyma, sv. Štěpána prvo-mučedníka, Mladětek a konečně svátek sv. Vavřince. Všecky tyto svátky liší se od svátků ostatních svatých zvláště tím, že se v církevních hodinkách těchto dnů užívá téhož přednostního schematu jako o svátcích Páně. Největší z těchto svátků jsou: Neposkvrněné Početí, Nanebevzetí, Slavnost sv. Josefa, Narození sv. Jana Křtitele, svátek apoštolů Petra a Pavla a svátek Všech svatých. Všecky tyto svátky jsou čelnými svátky I. třídy a mají oktávu prostřední, co do účinků celkem rovnou oktávě privilegované III. třídy. V terminologii breviáře slovou tyto svátky *festum duplicia I. classis primaria cum octava communi*. Na stejném stupni, ale bez oktávy, stojí: Zvěstování P. Marie, svátek sv.

*) Poznámka: V Acta Apost. Sedis z 28. XII. 1925 uveřejněn byl dekret o zavedení nového svátku Páně, jenž bude mítí název svátek Království Ježíšova (*Festum Domini Nostri Jesu Christi Regis*.) Svátek tento bude patřiti k největším svátkům Páně. Bude to čelný svátek I. třídy.

Josefa a svátek sv. Michaela Archanděla. Potom následují co do hodnosti čelné svátky II. třídy s oktávou jednoduchou. Takovými svátky jsou: Narození P. Marie, svátek sv. Jana Evangelisty, sv. Štěpána prvomučedníka, Mláďátek a sv. Vavřince. Jednoduchou oktávou tvoří samojediný den osmý a jenom nejmenší svátky ustupují takovéto oktávě. Na stejné výši obřadné, ale bez oktávy, jsou svátky: Očišťování P. Marie, Navštívení P. Marie, sv. Anny, sv. Jáchyma, sv. apoštolů Ondřeje, Tomáše, Matěje, Filipa a Jakuba, Jakuba staršího, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Judy, svatých evangelistů Marka a Lukáše. Podružné svátky II. třídy (kromě jmenovaných již tří svátků Páně) jsou dva: svátek sedmi Bolestí P. Marie v září a svátek sv. Růžence 7. října.

Poněkud nižší serii svátkovou tvoří čelné a podružné svátky větší, nazývané tak v protivě k menším svátkům světců neprivegovaným. Čelné svátky větší jsou tyto: svátek sv. Rodiny, Oktávy svátků prvotřídních, Obětování P. Marie, svátek P. Marie Sněžné, sv. Gabriela archanděla, sv. Rafaela archanděla, sv. Andělů Strážných, Stětí sv. Jana Křtitele, Posvěcení basiliky sv. Petra a Pavla, svátek sv. Petra v okovech a svátek sv. Barnabáše apoštola. K podružným svátkům větším počítají se následující: Zjevení P. Marie Neposkvrněné, Sedmi Bolestí P. Marie v postě, památka P. Marie Karmelské, Nejsvětějšího Jména P. Marie, svátek P. Marie od Vykoupení zajatců, Zjevení sv. Michaela archanděla, svátek katedry sv. Petra v Římě a v Antiochii, památka sv. Pavla apoštola a Obrácení téhož apoštola, posléze svátek sv. Jana Evangelisty před Latinskou branou. K privilegovaným svátkům náleží i lokální svátky světců, pokud jsou I. neb II. třídy. Uzavírajíce řadu privilegovaných svátků připomínáme ještě, že mezi čelné svátky větší klade církev i svátky pěti obzvláště vynikajících světců: sv. Benedikta Nursijského, sv. Dominika, sv. Františka z Assisi, sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xaverského, ne proto, že by je stavěla na roveň světcům privilegovaným (proto také v jejich hodinkách se neuzívá schematu přednostníků), ale za tím účelem, aby si každý uvědomil jejich nesmírný vliv na dějiny církve.

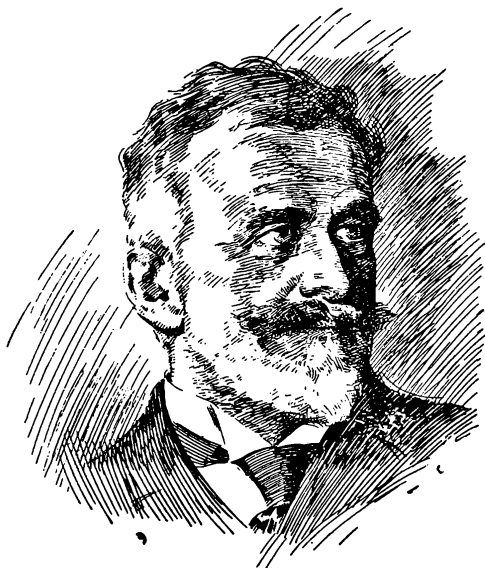
Svatky světců neprivegovaných mají ve složitém systému svátkovém místo třetí. Ale i tu jest pozorovati velikou rozmanitost, jak v hodnosti svátků, tak i ve výběru svatých, jimž se dostalo pocty objeviti se ve všeobecném církevním kalendáři. Neboť, abych řekl pravdu, není to nikterak snadné, obdržeti místo mezi světci, jejichž jméno se vyslovuje v určitý den roku po celém okrsku zemském, ode všech kněží, mnichů a klášterních pannen, jejichžto nejpřednějším kolem jest, zpívati denně Bohu chvály. Již to je vlastně mnoho, činí-li se o některém světci, v den svátku jiného světce, alespoň kratičká zmínka, zvaná Commemoratio. Pouhou komemorací mají sice někdy i ti světci, jimž jest jinak vyhrazen určitý den v roce. Ale někteří svatí nemají ve všeobecném breviáři nikdy více než komemoraci, a to buď menší, záležející z antifony, versiklu a responsoria s orací, a recitovanou v Nešporách a Chválách, nebo větší, jež mimo části uvedené obsahuje též lekci čili čtení, jež se klade místo devátého čtení hlavního svátku. Nebude snad bez zajímavosti uvéstí všechny svaté, požívající pocty každoroční komemorace. Jsou to téměř výhradně mučedníci: sv. Telesfor, papež, sv. Hygin, pap., sv. Felix, kněz, sv. Maur, opat, sv. Priska, panna, sv. Kanut, král, sv. Emerentiana, p., sv. Dorota, p., sv. Apolonie, p., sv. Lucius I., sv. Tiburtius, Valerian a Maxim, sv. Vital, sv. Alexander, papež, sv. Eventius, Theodul a Juvenal, biskup, sv. Gordián a Epimach, sv. Pankrác, sv. Pudentiána, p., sv. Urban I., sv. Eleuther, pap., sv. Jan I., sv. Petronila, p., sv. Basilides, Cyrin, Nabor a Nazarius, sv. Marcel a Marcellin, sv. Gervás a Protás, sv. Proces a Martinian, sv. Nabor a Felix, sv. Symforosa se 7 syny, sv. Markéta, p., sv. Libor b., sv. Kristina, p., sv. Křištof, sv. Felix II., Simplicius, Faustin a Beatrix, 7 bratrů Machabejských, sv. Štěpán I., sv. Sixtus II., Felicissimus a Agapit, sv. Donát, b., sv. Román, sv. Eusebius, vyznavač, sv. Timotheus a druhové, sv. Hermes, sv. Sabína, sv. Felix, sv. Adaukt, 12 bratrů Mučedníků, sv. Hadrián, sv. Nikomed, sv. Eufemie, Lucie a Geminián, sv. Mořic a společníci, sv. Tekla, sv. Marek, Sergius, Bakchus, Marcel a Apulej, sv. Voršila s družkami, sv. Vital a Agrikola, 4 svatí Korunovaní, sv. Theodor, sv. Tryfon a spol., sv. Menna, sv. Pontián, pap., sv. Felicita, sv. Chrysogon, sv. Petr Alexandrijský, sv. Saturnin, sv. Barbora, sv. Sába, op., sv. Melchiades, pap., sv. Anastazie. Mimo to koná se o každém svátku sv. Petra komemorace sv. Pavla a naopak. V kůru,

kde se modlí hodinky společně, činí se v Martyrologiu stručná zmínka o životě a působení všech světců, jichž památka připadá na ten den, tudíž i těch svatých, kteří se jinak v církevním kalendáři neobjevují, ale jsou zapsáni v římském katalogu svatých.

Mnohem více než pouhá komemorace jest svátek jednoduchý (*festum simplex*), protože v tom případě jest celý jeden den věnován památce určitého světce, o němž se čte mše svatá a o němž se recitují církevní hodinky (*officium divinum*), kteréž mají mimo jiné tu zvláštnost, že Matutinum čili Jitřní má místo tří nokturnů jen jediný, čili místo devíti čtení jen tři. Svátek jednoduchý náleží v římském kalendáři těmto světcům: Sv. Mariovi, Martě, Audifakovi a Abachumovi, sv. Anežce Římské 28. ledna, sv. Blažej, b. a m., sv. Valentinu, kn. a m., sv. Faustinu a Jovitovi, muč., sv. Simeonovi, b. a m., sv. Anicetu, pap. a m., sv. Bonifáci, m., sv. Marcelinu, Petru a Erasmovi, m., sv. Primovi a Feliciánovi, m., sv. Vítu, Modestu a Krescensii, m., sv. Silveriovi, p. a m., sv. Piovi, pap. a m., sv. Praxedě, p., sv. Pantaleonu, m., sv. Abdonu a Senenovi, m., sv. Tiburtiovi a Zuzaně, m., sv. Hipolytu a Kasiánovi, m., sv. Zefyrinu, pap. a m., sv. Egidiu, op., sv. Gorgoniovi, m., sv. Protovi a Hyacintovi, sv. Cypriánovi a Justině, m., sv. Remigiovi, b., sv. Placidu a spol., sv. Hilarionu, op., sv. Chrysantovi a Darii, sv. Evaristu, p. a m., Svátek polodvojný (*festum semiduplex*) na rozdíl od svátků dvojných, k nimž patří jednak všechny shora uvedené svátky větší (III., II. a I. třídy), jednak i ty svátky menší, o nichž brzy bude řeč, mívá officium čili hodinky nejdelší, protože má v Matutinu devatero čtení, jako vůbec všechny svátky vyšší (vyjma velikonoce a letnice), a mimo to zvláštní »prosby« čili preces v Primě a Kompletář, podobně jako svátek jednoduchý. Pro lepší orientaci podotýkám, že církevní hodinky, jež jsou denní povinností každého duchovního, podjáhmem počínaje, mají osm částí: Matutinum čili hodinky jitřní, skládající se hlavně z devíti žalmů a z devíti lekcí, Laudy čili Chvály, záležející mimo jiné z pěti žalmů: Primu, Terci, Sextu a Nonu, čili čtvery hodinky denní, obsahující po třech žalmech, Nešpory, podobné Chválám a Kompletář čili závěr o třech žalmech. Svátky polodvojně mají takoví světcí, jejichž působnost byla více méně rozsáhlejší a kteří tudíž více zasahovali do celkového vývoje církevních věcí. Zejména laikové, zaslouživší se znamenitě o rozšíření nebo upevnění víry ve svém národě, mohou dosáhnouti ve všeobecném direktáři tohoto stupně svátkového. Dokladem toho jsou svátky: sv. Václava, Štěpána, Ludvíka, Jindřicha, Eduarda, Markéty Skotské, Kazimíra, Hedviky, Hermenegilda, Alžběty Portugalské. Pro úplnost uvádím i ostatní svátky polodvojně. Jsou to: svátek sv. Vincence a Anastazia, m., kněze Rajmunda z Bennafortu, sv. Martiny; 40 mučedníků; kněze Jana Kapistrána; Kaja a Sotera, pap. a m.; Jiřího, m.; Kleta a Marcelína, pap. a m.; Nerea, Achila, Domitily a Pankráce, m.; Ubalda, pap.; Bernardina Sienského; Magdaleny z Pazzi; Lva II.; 7 bratří m. a sv. Rufiny a Sekundy; Anakleta, pap. a m.; Alexia, Nazarea, Celsa, Viktora I. a Innocence I.; Marty; Nalezení ostatků sv. Štěpána, m.; Cyriaka, Larga a Smaragda, m.; Vavřince Justiniáni, b.; Kornelia, pap. a Cypriána, b.; Lina, pap. a m.; Kozmy a Damiána, muč.; Divíše, Rustika a Eleutheria, m.; Františka Borgiáše; Martina I.; Didaka; Řehoře Divotvorce; Bibiány; Damasa, pap.; Eusebia, b. a m. Na tomto místě sluší poznamenati, že se o svátcích jednoduchých a polodvojných smí sloužiti mše sv. v barvě černé, aplikuje-li se za zemřelé. Menší svátky dvojně (*festa dupplicia minora*), nejvyšší to stupeň svátků nepriviligovaných, jsou vyhrazeny jen těm světcům, kteří si dobyli o církev zásluh zcela mimořádných. Jsou to zejména svátky učitelů církevních a zakladatelů řeholních družin. Církevní učitelé, jejichž památka se v latinské církvi oficiálně koná, jsou tito velcí Otcové a Učitelé církve: Augustin, Jeroným, Řehoř Veliký, Ambrož, Athanáš, Řehoř z Nazianzu, Basil Vel. a Jan Zlatoústý, učitelé církevní: Hilarius, Petr Chrysolog, Lev I., Isidor Sevilský, Beda Ctihodný, Anselm Bernard, Petr Damián, Tomáš Akvinský, Bonaventura, Petr Kanisius, František Saleský, Alfons Liguori, Cyril Jerusálémský, Cyril Alexandrijský, Jan Damašský a Efrém Syrský. Ostatní, jimž přísluší pocta šejného svátky, jsou následující: Sv. Povel poustev., sv. Antonín, opat, sv. Fabián, pap. a Šebestián muč., sv. Anežka Římská, sv. Timotej b. a m., sv. Polykarp, b. a m., sv. Petr Nolask, sv. Ignác, b. a m., sv. Ondřej Korsini, b., sv. Háta, p. a m., sv. Titus, b. a m., sv. Romuald, opat, sv. Jan z Mathy, sv. Scholastika, p., 7 zakladatelů řádu Servitů, sv.

Perpetua a Felicita, sv. Jan u Boha, sv. Františka Římská, sv. Patrik, b., sv. František z Pauly, sv. Vincenc Fererský, sv. Justin, muč., sv. Felix ze Sigmaringen, sv. Pavel z Kříže, sv. Petr, m., sv. Kateřina Sienská, sv. Monika, sv. Pius V., sv. Stanislav, b. a m., sv. Antonín, b., sv. Jan Kř. de la Salle, sv. Paschal Baylon, sv. Venanc, m., sv. Petr Celestin, pap., sv. Řehoř VII., sv. Filip Nerejský, sv. Augustin, biskup a misionář, sv. Anděla Merici, sv. František Caracciolo, sv. Bonifác, b. a m., sv. Norbert, b., sv. Jan od Fakunda, sv. Antonín Padovský, sv. Juliána Falconeri, sv. Alois Gonzaga, sv. Pavlín, b., sv. Vilém, opat, sv. Jan a Pavel, m., sv. Antonín M. Zaccharia, sv. Cyril a Metod, sv. Jan Qualbert, opat, sv. Kamil, sv. Vincenc z Pauly, sv. Jeroným Emiliáni, sv. Máří Magdalena, sv. Apolinář, b. a m., sv. Kajetán, sv. Klára, sv. Jacek, sv. Františka ze Chantai, sv. Filip Benizzi, sv. Josef Kalasánský, sv. Růžena Linská, sv. Rajmund Nonatus, sv. Mikuláš Toletinský, Znamení sv. Františka z Assisi, sv. Josef Kupertinský, sv. Január, b. a druhové, sv. Eustach a společníci, sv. Tomáš z Vilanovy, b., sv. František z Assisi, sv. Bruno, sv. Brigita, sv. Kalist, pap. a m., sv. Terezie st., sv. Petr z Alkantary, sv. Jan Kentský, sv. Karel Boromejský, sv. Ondřej Avelinský, sv. Martin Tourský, sv. Josafat, b. a m., sv. Gertruda, sv. Alžběta Duryňská, sv. Felix z Valois, sv. Cecilie, sv. Tomáš Bekket, sv. Silvestr, pap. Též památka všech věrných Dušiček je svátek dvojný. — Bylo by zajímavé srovnati podrobněji tyto světce dle národnosti, stavů a povolání. Ale upouštím od toho pro nedostatek místa.*)

(Ostatek přístě.)

Julius Zeyer,
pěvec mariánský.

František Bouchal:

Záhadný svět.

Popatříme-li za jasných nocí vzhůru k obloze, vidíme, jak tisíce zlatých očí se mile na nás dívá z tmavého nebeského blankytu. Hvězdy — hvězdičky posílají nám pozdravy z oněch nesmírně vzdálených končin po svých různobarevných paprscích. Vzpomeneme-li si na malou naši zemi a celou sluneční rodinu, která jest jen velmi ne-

*) Pozn. red.: Bylo by zajisté stačilo některé svátky uvést pouze příkladmo. Někteří však použijí tohoto článku k hlubšímu studiu, proto jsme se rozhodli ponechat ho s plným výčtem svátků.

patrnou částičkou této ohromné, božské stavby vesmíru, cítíme jakousi lítost nad tím malým našim domovem, který však přece jen máme rádi.

Podobně jako naše země provází slunce v jeho letu vesmírem několik jiných planet, z nichž nejzajímavější a zemi nejpodobnější jest planeta Mars. V době, kdy jest zemi nejbližší (asi 55 milionů km), na příklad loňského roku, září na nebi klidným, červenavým světlem, jako nejjasnější hvězda první velikosti. Jest menší než naše země a tíže na něm rovná se dvěma pětinať tíže zemské, čímž člověk, vážící 75 kg, vážil by na Martu pouze 30 kg. Kolem své osy se otočí za 24½ hod. a kolem slunce za 687 dní, ovšem svých. Přes pečlivé a dlouhotrvající pozorování astronomů, zůstává nám stále záhadným, ale nejvíce interesantním světem. Dle spektrálních měření bylo zjištěno, že Mars jest obklopen atmosférou, podobnou naší a obsahující hojnost vodních par. Při větším zvětšení jeví se na něm místa tmavá a světlá, která jsou relativně stálá a nemění obecně své podoby. Místa tmavá jsou prý ohromná moře, menší jezera a místa světlá širé pevniny — kontinenty. Ostrovy jsou malé, světlešedé skvrny, obklopené tmavým mořem.

Na pólech se nacházejí čistě bílé, jasné skvrny, které podle počasí mění svoji velikost, nikoli však barvu. Jsou to asi zasněžené, ledové polární kraje, které v zimě se zvětší, na jaře zmenší. Rok Martův dělí se rovněž na čtyři roční období: jaro, léto, podzim, zima, které trvají déle než u nás. Počasí je velmi nestálé, takže často zuří ohromné bouře sněhové a vánice, které zasněží plochy, jaké zabírá Evropa, Asie a sev. Amerika dohromady. Zdá se, že Mars jest v tom stadiu vývoje, v jakém byla země v době ledové. Sotva asi tam budou hluboké, zelené pralesy, zdobené nádhernými lianami, palmami a jinými tropickými rostlinami a stromy, jak si to vykouzlila fantazie mnoha lidí. Když jest tam tak krásná a erotická příroda, tu leží na mysli otázka, zda Mars neobývají také lidé. Bylo dosti učenců a mezi nimi i slavný francouzský hvězdář Flammarion, kteří připouštěli, že na Martu jsou lidé a to daleko pokročilejší, nežli my. Dosvědčuje prý to i zajímavý zjev kanálů, jež tvoří černé pruhy a spojují moře. Záhadné jest zvláště jejich zdvojování. Někdy se totiž objeví místo původního kanálu dva blízké a rovnoběžné, tmavé pruhy, jež po určité době opět mizí. Ježto se objevují nejvíce na jaře a na podzim, soudil hvězdář a znalec Marta Schiaparelli, že, poněvadž sníh a led na pevnině náhlým oteplením tají dříve, nahromaděné spousty vodní prudce se valí do moří a tvoří kanály čistě geologicky. Často několik kanálů ústí v tmavých uzlech, snad velkých nádržích neb jezerech. Proto pro velkou pravidelnost a téměř přesné geometrické provedení uvažovali někteří učenci, že je patrně vytvořili obyvatelé Marta, mající mnohem vyspělejší stavební techniku než my. Dokonce loňského roku, kdy Mars se přiblížil k naší zemi nejvíce, vysílali různí vědátoři telegrafické zprávy na Mars, očekávající s napětím od Marťanů odpovědi. Než marně bylo čekání — neobjevilo se nic, co by svědčilo o našich sousedech na Martu.

Na jeho dráze jej doprovázejí dva měsíce, kteréž objevil americký hvězdář prof. Hall na hvězdárně Washingtonské. Vnější jest nazván Deimos (Třas), vnitřní Phobas (Ďas). Lze ji viděti jen silnými dalekohledy a září jako zcela nepatrné hvězdičky. Jsou tedy Marťané šťastnější, neboť jim svítí na obloze dva měsíce, z nichž Phobas se objevuje čtyřikrát, kdežto Deimos v téže době jednou; tento učiní jeden oběh kolem Marta za 30 dní.

Ani netušíme, ani nevíme, kolik krásných a tajemných záhad skrývá v sobě každý, byť i sebemenší svítící bod hvězdné oblohy. Pohled na ni vzbuzuje v nás vždy tichý podiv a naplňuje naše srdce božským nadšením, jsa symbolem vyšších cílů. Jaký život, jaké bytosti jsou na oněch vzdálených světech-hvězdách? Co jest tam daleko v nekonečnu? Toť otázky, na něž marně hledá lidský duch odpovědi. Snad budoucnost přinese rozřešení. Či zůstanou nezodpověděny věčně?

Sv. Ignác z Loyoly: Práce a studium za účelem obrany víry a oslavy Boží rovná se modlitbě.

J. Z. Jesenský:

Pravá láska!

(Věnováno Helence D.)

Již dávno tomu! Do světa kdys mudrc vyšel,
by pravou lásku shléd'. Do města cestou přišel,
v němž mor byl nakažlivý. Nemocní tam stáli
v houfech v ulicích a o almužny ždáli.
Tam starce shléd', již vetchého, jenž neměl nohy,
jenž ležel na zemi a prosil kolemjdoucí
o malou almužnu. Hlas jeho srdcervoucí
do duše dral se jistě všem a přes to mnohý —
ba člověk leckterý i ze bohaté třídy —
se ani neohléd', by neviděl té bídy.
Vtom kolem muž — již také stařec — volným krokem
se ubíral a na zemi shléd' starce toho...
Tu ze své kapsy hned — se zaroseným okem —
své vyňal peníze, ač sám již neměl mnoho
— a dal mu všechny je — almužny celkem malé.
„To zde je láska,“ pravil mudrc — šel pak dále. — — —
Tu přišel do města, v němž nepřítel byl vpadl,
v něm hrozně loupil, drancoval a krutě vládl.
A u domu tam shléd', jak voják jakýs' lítě
na matku dorážel, jež chránila své dítě,
až k smrti zraněna ubohá v těle celém
na zem se zhroutila. A ještě tu svým tělem
— na zemi — skryla pod sebou své dítě malé...
„To velká láska je,“ děl mudrc — šel pak dále. — — —
i v zemi palestinskou přišel, když, ach! právě
v kříž židé Krista přibíli na Kalvárii...
On viděl z trní korunu na Krista hlavě,
zřel mrzké pohany, jak po Něm židé plijí —
a jak On přesto všem jim odpuštění dává...
Tu plný pokory na kolena svá sklesl
a s tichým šepotem svou hlavu k nebi vznesl:
„Hle, to je láska, vyšší láska, — pravá!“

Inoc. Zmeškal

Kolo.

Po dlouhá léta konalo výborné služby panu Burešovi. Když už dnové jeho života měli býti sečtění a když se už chystalo na dalekou cestu do říše věčných stínů, daroval je pan Bureš synovci Láďovi. Jeho finance ovšem nestačily na opravu kola a proto Láďa uzavřel s přítelem Frantíkem smlouvu, že společně ponesou slasti a strasti, které plynou z užívání kola. Spojenými silami nasháněli všech možných šroubků a dali kolo jakž takž do pořádku. Duše silně trpěly chorobou »marasmus senilis«. Sebrali tedy doma kdejaký cár a nacpali do plášťů hadrů místo duší. Ani sedla kolo nemělo, poněvadž ho pan Bureš užil k jiným účelům. Zatím posloužil za sedlo kus starého kabátu.

Kolu takto vystrojenému nastal zlatý věk působnosti v odkvetlé době životní. Den co den se vesele jezdilo s blízkého kopce. Dlouhý čas nestalo se majitelům kola ničeho zlého. Nejsou v to ovšem počítány boule a modřiny, zaviněné nedobrovolnými sjezdy do silničních příkopů, kteréž by mohly o nich vypravovati dlouhé historie. Závist bohů

byla však veliká a způsobila, že se pláště na kole rozedraly o ostré kamení. Tu byla dobrá rada drahá. Ale mysl lidská je vynalézavá, obzvláště pak bystrá je mysl mládeže. Strhli jednoduše pláště s kola a jezdili na holých obručích dále. I rozhněval se vládce podsvětí, mávl svým žezlem — a zadní obruč kola, narazivši na kámen, přelomila se na dvě části. Dvojdohoda, zdrcena krutými ranami osudu, vynesla kolo k odpočinku na půdu, a aby snad odtud neuteklo, přivázala je pevně k trámu. Tam mělo očekávat věci příštích, neboť ještě nepřišla hodina jeho úplného zániku.

Skutečně se vyskytl člověk ducha geniálního, který kolo vysvobodil z nemilých pout. Byla to osoba mladšího bratra Láďova, Václava Častenského. Ten sehnal četnou vesnickou družinu a společně snesli u vítězoslávě s půdy kolo, kteréž mělo prožít novou dobu svého života — dobu stříbrnou.

Václav vybídl druhy, aby každý přispěl svou hřívnou na opravu kola. Zadní zlomenou obruč nahradili kolečkem z dětského vozíku, udělali ze dřeva dosti pěkné sedlo a opět mohly silniční příkopy vypravovati, jak je n-ští hoši »čistí«. Tentokráte se kolo dlouho drželo a statečně odolávalo tíži budoucích nadějných obránců vlasti.

Nic na světě netrvá věčně. Špice předního kola časem vzaly za své a tak jednoho dne se udělala z něho osmička. Nezbyvalo nic než dát kolo opět do výslužby. Opětne mělo kolo na půdě čas přemýšlet o pomíjejícínosti světské slávy.

Poválečný sportovní ruch uchvátil také n-skou mladší generaci. Když se nabažili kopané, dali se do závodního sportu. Frantík Častenský opět snesl s půdy kolo, pokryté tlustou vrstvou prachu, a opět sháněli dětský vozík, jehož horní část pod tíží několika generací vzala za své, jehož kolečka však byla dosti pevná. Potom je dobře upevnili a hrrr na kopec. Avšak železná doba kola trvala už jen krátce. Byla to vlastně doba dřevěná, neboť i řídítka bylo nutno nahradit dřevěným výrobkem, a tak bylo na kole skoro více dřeva než železa. Podsvětní duchové opět projevíli své právo na kolo, jež jim už dávno mělo náležeti, a postavili Frantíkovi do cesty veliký kámen. Tehdy vzala kostra kola za své. S velikým zármutkem byly jeho ostatky vyneseny k věčnému odpočinku na komoru, kdež nyní nerušeně rozjímá o světském nevděku.

Či se snad najde ještě někdo, kdo by je odtud vysvobodil?

Zeyerův památník v Chotkových sadech.

Matěj Jevjak:

V mojom rodnom kraji.

V mojom rodnom kraji,
malé sú ver chate.
Preds' sú ony drahé,
nad kaštieľ' bohaté.
Bo v nich matka stará
spieva staré piesne.
Keď ju si počuvam,
necítim ver tiesne.
A večer keď sviet'a
tie hviezdíčky malé,
necítim ver viacej
žiadne tiesne žiale.
Lebo keď si v tejto
malej chati sedim,
vtedý v mój kraj drahy
z okenečka hľadím.
A večer keď idem
kolo týchto chatiek,
počuvám vždy spevi
tých slovenských matiek.
V mojom rodnom kraji
malé sú ver chate,
preds' sú ony drahé,
nad koštieľ' bohaté.

Novouličník:

Nešťasný Jožka.

Uběhla mu však brzy ta doba bezstarostného dětství a nastala mu škola. Ach, Bože! To byl teprve kříž. To slabikování a počítání! To tak raději pozorovati, »gde mají vrabčiska hnízda«, ale slabikář? — Jednou však přece Jožka vzal si něco ze školy k srdci. Panáček jim vykládal o zlých lidech a pravil, že se poznají dle špičatého nosu. Sotva došel Jožka domů, již stál před zrcadlem, odkudž ho musela matka třikrát zavolati k obědu. Sotva však odložil lžici, hajdy znovu před zrcadlo. Ná, Jézusku, dyť sa ňa zdá, že mám taky špidlatý nos! To si ho honem musím zřapatit,« vyhrklo zděšeně z jeho úst a »řapatil« nos statečně každý den, takže ho měl pěkně okulacený, že v dědině vznikl nový termín »jožkovský nos«. — Jednou u Kasanů zabíjeli. Tehdy snad byla pro Jožku nejdelší chvíle ve škole. Prosím vás, jak pak měl dávat pozor? Taková významná domácí událost a on tu musí »civět« na geometrii. Jaký pak div tedy, že Jožka na otázku, jak se nazývá bod, v němž se protínají dvě čáry, odpověděl »prasečník«. — To však již dozlobilo jinak shovívavého učitele — a tak »milý Jožko, ostaneš tu po škole!« V Jožkovi hrklo jako ve starých hodinách. Po zazvonění se děti vyhrnuly, jen on tu sám a sám — — — »Bé, bé, huhuhu, pane — huhu — u — hu — čiteli — huh, prosím vás — huhu — pu — hu — sťte — ňa dom, já už — hu — to víckrát — hu — neu — hu — dělám.« — Marno, pan učitel neslyší a zamknuv třídu, odchází — — — Ach, Bože, co dělají ty jelita a itrničky? Proč já su enom tak nešťasný — — — Dva body, v nichž sa stýkajú —. Bod, kde sa stýkajú — — — praseč — — prů — prasečník — Božítku, dyť já su už celý popletený! Kdo si dobrý,

pomož ňa!« — Za takového lamentování vskutku i žaludek byl jat žalem a chtěl se své přítěže zbaviti. Jak ale, když třída byla zamklá. Vtom pohled na zapomenutou čepici pana učitele upoutal Jožku, skokem se čepice zmocnil a »odpravil sa«. Pak hodil čepici pod skříň. — Konečně ho učitel pustil domů — — Na druhý den bylo ve třídě přísné vyšetřování, kdo sebral panu učiteli čepici. Jožka ani muk a tak se na věc zapomnělo. Teprve když v prázdniny se škola čistila, přišlo se na věc, avšak původce »zneuctění čepice« již vypátrán nebyl.

III.

Uběhla Jožkovi i obecná škola a byl dán »na studie«. Rozhodl tak tatínek: »Co s klukem?« Ve škole moc toho neumí, na ševca je líný, tož ho dám na gymnásku!« — Ujednáno, uděláno. Jožka byl s kufříčkem vypraven do města K. a tam mu nastala nová éra útrap. Snad mu každý z pánů profesorů četl na čele »Budiž k ničemu«. Podívejme se jen na některé jeho příhody:

Bylo to jednou v kreslení, kdy se učilo kreslení kruhů od ruky. Jožka se potil, mazal, až konečně s blaženým úsměvem »šél sa ptat pana profesora, esli už to má do-bré.« Zle se však rozkatil na něj pan profesor (původem od Brna): Věte, holomek, kde pak má ten báleš, podle kterého ty kola děláš?« Nu, chybami se učíme, pravil si Jožka a piloval výkres dále. Profesor se na to dívá, kroutí hlavou a povídá: Tak vidí, kdyby to svázal na tomto konci a na tomto, tak bude z toho pytel »erteplí!« — Jindy v krasopise udělal Jožka řádnou »kaňku«; šel tedy k panu profesorovi a začal pokorně: Pro-sím, pane profěsore, poščajte ňa křivák!« »Cože, holomek jeden? Já jsem si nekópil žádné křivák, kterým se pístvajó žaby, já jsem si kópil pořádné nuž! Tady má, osel jeden! Marš!« — A což teprve v matematice. Při kreslení elipsy musil vyslechnouti větu: »Prosím vás, neurazí vás to, takový mrzák?« — aneb jindy zase při počítání: »Poslyšte, Kasane, máte doma krávy? Zůstaňte při nich. Co tady? Sedíte tu jako škopek a tam? Budete aspoň užitečný člen společnosti lidské.« — Dalo by mnoho práce vypsat ty drobné epizodky a proto se omezíme jen na ty větší.

Jožka se vrátil po prvé na prázdniny domů. To bylo slávy, že »u Kasanů mají študenta,« což na dědině znamená mnoho — — Snad víte, milí čtenáři, že naši předkové si vařili doma pivo sami; tento zvyk se zachoval i v Prčově. Vodu na pivo brali z potoka, jenž ovšem nebyl vždy čistý, takže se vypravila k Jožkovi deputace venkovanů s prosbou, aby napsal nějakou výstrahu před znečišťováním koryta: že šak on už jako študýrovaný tomu rozumí. — Dlouho si nad tím lámal Jožka hlavu, ale konec konců zřýmoval výstrahu takto:

Neslobodno do potoka plivať,
lebo sa bude pivo vaľať.

Neptejte se na to, co celá ves vystála smíchu za to, jak pěkně umí skládati vyhlášky — — To však nebyla jediná Jožkova příhoda o prvních jeho gymnasiálních prázdninách. Byly na vesnici pořádány dožínky a on »chtěl už taky íť k muzice!« — Znáte slovácké muziky, čtenáři? Jak neznáte, těžko vykládati. Třeba jen zdůrazniti, že bývají vskutku veselé, zábava vůbec nevybírává a prostá a obyčejně končí se rvačkou. Jen tak si vysvětlíme, že výzva k tanci zní: Marino, pod'! anebo Katušo, pod' sa cásat! a že při volence zase: Francku, pod'. — A daj ňa pokoj; ňa sa nechce! — Ja tož, ty vole, co nejdeš! — A tak mezi takové »manýry« se dostal i náš Jožka; a věru slušelo mu to s kloboučkem na bok a drámkou v ústech. Tančil všechny ty národní tance: jatelinku, šátečkovů, mašinu, legátovů, řiřatů, smetákovů atd. — Ale začal mnoho tančiti s děvčetem jednoho čeledína a to slovácký hoch nesnese. Praníc se neohlížel čeledín na »študýrovanů hlavu« a se slovy: »A co ty chceš tady, gdyž máš ešče sopol pod nosem, drámku v hubě!« a uchopil milého Jožku za límec a vyhodil ven. — »Tož tak, už ňa ani tady nechců«, povzdychl si Jožka a loudal se k domovu. —

— — — Uběhlo Jožkovi i nižší gymnasium a dostal se do kvinty. Nastala pro něj nová éra — tanečních hodin. Dlouho se na ně připravoval. Leštil si holínky, dal si

do nich čerstvou slámu, nachystal si nové drle (široké plátěné kalhoty), košulu, kor-
dulu a zástěru. Nato se ještě posilnil chlebem se slaninou a spěchal do sálu na Střel-
nici. Došel ještě brzy, ale to mu nevadilo. »Aspoň si to všecko obkúknu.« — Sál byl
pěkně vyzdobený, podlaha navoskovaná, ej, to bylo něco pro Jožku. Rozehnal se a již
se klouzal po sále z jednoho konce na druhý, zanechávaje za sebou v parketách silně
znatelné rýhy podkůvek. Panečku, to je ale hladoučké,« přichvaloval si, když tu ho po-
řadatel okřikl: »Necháš toho, kluku!« — Na to Jožka nebyl připraven, lekl se, ztratil
rovnováhu, upadl na zem a natáhl se po celé délce. O to by nebylo ani tak, jako spíše
o to, že jeho drle dostaly v zadku silnou trhlinu. »Ná, tož co včilej?« hořekoval. Naštěstí
měla paní hostinská jehlu a niť a tak si to Jožka znatelně stáhl asi tak, jako se stahují
pytle. »No, není to nejlepší, ale ujde to,« přichvaloval si — —

Došlo k prvnímu tanci, valčíku. Když se byl Jožka před tím na chodbě řádně na-
učil hluboké pokloně, šel kurážně do sálu a vybral si »tů svoju najmilejší.« »Smím pro-
síť, slečno?« pravil a »sekl« hlubokou poklonu. Ale ty neštěstí, nehodo zlá! Kalhoty
vzadu slabě stažené povolily a díra zela znovu v celé své kráse. Jožka však již v zá-
palu toho nezpozoroval a s chutí jal se s »ventilem« tancovati; ani nepozoroval, že šlape
dámě na nohy. — Studenti si brzy všimli nohou a »ventilu« tanečnicka, i nastalo mezi
nimi šfouchání a smích. Jožka to zpozoroval, nepoznáv však pravé příčiny, domníval
se, že se mu smějí asi proto, že málo dámu baví, tedy začal: »Slečno, že je tady dnes-
ka krásně?« — — Ticho. — — »Slečno, není ten sál trochu vysoký?« — Ticho —
jen Jožkovi se zdálo, že zaslechl tlumené zaúpění — — — »Slečno, není zde trochu
horko?« pravil celý již zpocený. — Neodpověděla a němě se skácela. Tu usnula v Jož-
kovi rytířskost a vzal do zaječích.

Když přivedli dámu k sobě a tázali se na příčinu nevolnosti, ukázala jen němě na
nohy. Zuli jí stěvičky — a nastojte! Na nohou sám plyskýř a vytlačeníny cvoků z holínek.
A v koutku chodby smutně dumal Jožka nad svým osudem. »Dyť sem ju přeca tak
krásně roztočil a přeca sa ňa zas neco stalo« — — —

Spadni však již opono, ponechme Jožku v smutku jemu samému. Dosti darebnin
jsme již prozradili, jež snad i Jožku rozhněvají, ale tu já volám: »Josíčku, prosím ťa,
nezlob sa! Až dostanu od řádků zaplacené, tož sa rozdělíme, půjdem na pivo a tam ťa
odprosím — — —«

J. Z. Jesenský:

Večer.

(Mému kraji.)

Na ztichlý kraj se tichý večer snes'.
Již slunce zašlo v moři červánků
a po kraji se rozlil luny svit.
Jen větřík ševalil a listy chvěl
a les svou dumnou, tklivou píseň pěl,
nad krajem rozhostil se mrtvý klid.
Tu pták se vzbudil někde ze spánku,
se skřekem vyletěl a zapad' kdes.
Jak na křídlech se snesla tichá noc,
a v temno zahalila celý kraj.
Naň vlhká rosa padla. Trávník zvlh'
a mlha snášela se stále níž'.
Nic nerušilo tmavou noci tiš'.
Jen světla bleskla vdáli z hustých mlh
Na kraj se snesla noci čaromoc...
jak bludičky. Usínal luh i háj.

Vzpomínky na Grado.

Věnováno U. B.

(Cestopisná črta.)

Byl chladný, deštivý večer srpnový . . .

O desáté hodině unáší nás (výpravu Dětského Domova do Grada) rychlík z ma-
tičky Prahy do neznámých nám krajín tam někde na jihu ve slunnou Itálii — do moř-
ských lázní v Gradu.

Míjíme Benešov, Tábor, České Budějovice, České Velenice a po skončené finanční
a pasové prohlídce loučíme se za zpěvu národní hymny s naší vlastí.

S nástávajícím jitrem ocitáme se na rakouské půdě. Naše okolí se mění. Průvodčí
zaměnění rakouskými, zaznívá německý hovor. I tvářnost krajiny se mění.

Není to už naše téměř rovinná krajina, tu a tam zvlněná nevysokými horami a
kopci, nýbrž vysoká předhoří alpská, do nichž vstupujeme stanicí Lincem.

Jaký to krásný pohled — — —

Zelené stráně, pasoucí se dobytek, brav, ovce, kozy, pasáčkové v alpských kro-
jích, prosté domky s úhlednými zahrádkami, hrady, kostely hradbami obehnané, města
a vesničky; to vše se střídalo jako pestré obrázky v kaleidoskopu.

Blížíme se k vysokým Alpám, míjíme Selcthal, St. Michael a projíždíme Lubnem,
Celovcem, Bělákem a Trbízí.

Patříme na zasněžené, mlhou zakryté vrcholky a nevycházíme téměř ani na chvíl-
ku z údivu při pohledu na hluboká údolí s modrozelenými vodami, na horské vodopády
větší i menší, na alpské boudy s nízkými střechami vysoko na vrcholcích zatížené bal-
vany, na strmé stráně a na zelené pastviny, střídající se s lesním porostem. K dovršení
tohoto velkolepého obrazu chybí někde na skále stojící kamzíci. Občas překazí náš vý-
hled tunel.

Velmi pěkný obraz skýtá velké alpské jezero, zvané Vrbské, svou nesmírnou
rozlohou. Plovoucí parníčky budí dojem nějakého moře a není divu, ozve-li se hlásek
malého rozumu, že tam vidí moře.

Blíží se poledne a s ním nová celní a pasová prohlídka; blížíme se k italskému
potraničnímu městu Trbízí.

Po delší zastávce pokračujeme v jízdě dále.

Co nového jsme zde uviděli? Finančníci, oblečení stejně jako naši legionáři, spleť
mnohého z našich dětí, kteréž myslily, že to jsou skuteční legionáři. Dále budí naši po-
zornost dva nové zjevy, t. zv. karabinéři a fašisté. První jsou oblečeni v černý fráček,
lemované kalhoty, napoleonský klobouk a šavli mají po boku. Druzí — fašisté — mají
černou košili a čapku zdobenou černým třapcem. Ti nás provázejí cestou až do místa
určení.

Za silného oddychování lokomotivy přejíždíme poslední pásma alpské a vjíždíme
do roviny italské, ozářené jasným sluncem, postupujícím k západu.

Jak zde krásně — — — a u nás déšť a chladno.

Nové dojmy, nové obrazy se nám cestou naskytují.

Roviny, poseté kukuřičnými poli, stráně viničné, pole osázená ovocnými stromy a
vinnými keři se zelenými a modrými hrozny, města a vsi s umazanými, otlučenými
domy, o nízkých střechách, v ulicích mezi okny natažené prádlo, na ulicích nečistota,
neúhlednost, zbořené domy — zbytky po světové válce — vrcholky, údolí a opět se vše
to střídá v pestré směsici cestou až do Udine a odtud do Belvedere.

Již značně se schyluje k večeru, slunce na obzoru sklání se za hory. Západ slunce
v jižních krajinách — — — šero prostírá se nad krajinou, na obzoru rýsují se hory jako
nesmírná nedobytná hradba.

Krajina oddává se klidu. Večerní ticho rušeno hukotem naší lokomotivy, koncertem cykád a hýkáním oslů, někde si pochuťňavajících na skrovné potravě. Na obzoru za horami vystupuje měsíc, aby se ujal vlády nad nocí. Jasně nebe ozářené hvězdami nad námi — — — před námi krajina, zaplavená jasným měsíčním.

Za takové přímo pohádkové nálady blížíme se k cíli.

S napětím čeká každý na okamžik, aby spatřil moře prvé a mohl to ohlásit svým spolucestovatelům. Hlavně naši malí natahují s nedočkavostí své hlavinky z oken a vyhlíží moře.

Konečně se blížíme ke stanici Belvedere. Napětí roste, vše hotoví se k výstupu a hledí oknem — — — okamžik — — — a již spatřujeme lesklou hladinu, ozářenou měsíčním svitem, mírně se vlnící — — —

»Moře, moře!« letí od úst k ústům zastavujícím se vozem.

Belvedere — moře — Grado. O jiném se mezi drobotinou nemluví.

Po jízdě plných dvacet sedm hodin rychlíkem vystupujeme z vagonu se svými zavazadly a hotovíme se k nástupu do připravených motorových člunů, jež nás zavezou do Grada.

Při vstupu do člunu projede tělem každého zvláštní pocit, zvláště pak, když lodník spustí pákou stroj, zdá se, že podlaha praská nám pod nohama a že se snad ocitneme na dně moře a staneme se obětí žraloka. Na štěstí není tak hluboké a o žraloky je tam velká nouze.

Znavené oči již tak dobře nevnímají svého okolí. Jest již jedenáct hodin v noci a my, silně znaveni, toužíme po odpočinku. Přece však pohlížíme na spoustu vod kolem sebe a na přibližující se k nám ozářené domy — — — Toť Grado!

Konečně dorážíme svého cíle.

Vítá nás přístav dosti ozářeného města v hlavních ulicích, kteréž vedou k přístavišti. Zde nás vítají nosiči, nabízející své služby. Spustí na nás svou hantýrkou, kteréž stěží rozumíme. Necháme tyto osoby stranou a ubíráme se k domovu, nevšímajíce si ničeho kolem a toužíce jenom po oddechu.

Z ozářené ulice zabočíme v ulici méně ozářenou. Před dveřmi domů sedí Italové a mládež se veselící a zpívající písně za doprovodu strunných nástrojů. Opodál hlasy nám známé »Praho, má zlatá Praho«; toť česká společnost vzpomíná své vlasti.

Jsmo u svého nového domova a po krátkém občerstvení spějeme na lůžko, abychom si odpočinuli po dlouhé cestě.

Sotva ulehne, již sladký spánek líbá naše víčka — — — a my usínáme ve sladkém opojení jemných zvuků hudby pod našimi okny.

O sedmé hodině ranní probouzejí nás ze spánku dětské hlasy. To na dvorku děti chystají se ke snídani. Chutě chápe se každý své porce a vesele pojídá.

Sejdeme též dolů, abychom se posílili a dali se na prohlídku města a jeho okolí. Vřele a srdečně nás vítá ředitelka ústavu, kteráž s nevšední péčí se stará o své jí svěřené děti, čili bambini. Stejnou měrou péče jsou zahrnováni i starší bambini a hosté.

V jídelně prosté, ale čistě upravené, vítá nás první pokrm. V duchu přemítáme, co asi přijde na stůl. Avšak pojídáme jídla z české kuchyně. Není zde jídel maštěných olejem neb polévek kořeněných parmesanem (což mimochodem není špatné a dobře si na tom i český mlsný jazyk pochutná).

Posnídavše bílou kávu s chlebem a pomazánkou, vyjdeme si prohlédnouti město Grado a jeho okolí, abychom se seznámili s jeho ulicemi, jichž není mnoho: hlavní, jež vede od přístavu k lázním, a několik málo postranních.

Město jest na malém ostrůvku, jest malé a s mizivým počtem obyvatel domácích; vždyť velkou většinou jsou zde cizinci. Ostatní obyvatelstvo tvoří bárkáři a rybáři, kteří se živí tím, že lázeňským hostům obstarávají zábavu na bárkách při různých slavnostech (benátské noci).

Method Zavoral,
bílý opat strahovský.

Foerster: Pravá energie vyvěrá jediné z hlubin duše, kde domovem je také láska a sebekázeň — a pouze tato energie pořádá, sdružuje a povznáší skutečně — ta druhá energie, vyvěrající z přeceňování neukázněného člověka, účinkuje vždy též rozkladně na všechen hlubší pořádek.

Foerster: Staré pravdy jsou staré a při tom věčně mladé.

Jaromír Červenka:

O epylliích básníků římských.

(Dokončení.)

Mezi básníky epyllií řadí se též i jeden z největších lyriků římských, Cornelius Gallus. Na tuto činnost jeho naráží Vergilius v ecloze 6. v. 64 n. Vypravuje zde, jak Gallus, jenž až dosud těkal na březích Permessy, je uveden jednou z Mus na Helicon. Celá družina Phoebova při jeho příchodu vstane a pěvec Limus odevzdá mu sphinx, která dříve patřila askrejskému starci, t. j. Hesiodovi, a vybízí ho, aby na ní opěval založení háje Grynejského.

Obraznými těmito slovy naznačuje Vergilius, že Gallus, jenž psal dosud básně erotické, obrací se k básnictví epickému, aby po způsobu Hesiodově opěval založení Grynejského háje Apollonova. Z poznámky Serriovy k tomuto místu dovidáme se, že látku tuto zpracoval Euforion, jehož vzoru se Gallus přidržel.

Mnohem jasnější představu o tomto oboru básnické činnosti Sallevy měli bychom, kdyby byla správná domněnka Skutschova, jenž z v. 13.—36. téže Vergiliey eklogy šesté, kdež básník vypravuje o Silénovi, kterýž, donucen k tomu dvěma pastýři, pje o vzniku světa, o Deukalionovi a Pyrese, o vládě Saturnově, Prometheovi, Hylovi, o Pasifai, dcerách Heliových, o Atalantě, o původu háje grynejského, dále o Scylle a Filo-

mele. Z těchto zmínek vyvozoval Skutsch, že Gallus napsal epyllia o těchto thematech. Avšak tato domněnka Skutschova, ač velmi duchaplná, přece je asi sotva správná. Básníci tohoto směru, jež Cicero nazývá »cantores Euphorionis«, tvořili velmi pomalu a proto nelze přijímati mínění, že by Gallus za poměrně velmi krátkou dobu svého života (* r. 69, † r. 26 př. Kr.) mohl napsati tolik epyllií. Ostatně i celá souvislost ve zmíněné eclose Vergiliově mluví proti tomu, aby tyto verše byly vztahovány na Galla.

Avšak Skutsch nespokojil se tímto, ale pronesl i mínění daleko odvážnější. Tvrdí, že jedno z těchto epyllií Gallových je nám zachováno a že jest to báseň »Ciris«, kteráž nás došla pod jménem Vergiliovým, kterouž připomíná Vergilius právě ve v. 74.—77. uvedené eclogy, a nemalou oporou pro toto mínění se mu zdálo býti to, že verše tyto doslovně se shodují s v. 59.—61. zmíněné básně Ciris. Mínění Skutschovo vzbudilo pochopitelný rozruch, avšak většina badatelů zaujala posléze stanovisko ke Skutschově hypotézi zcela nepřiznivě a asi právem. Značným důvodem, svědčícím proti Skutschovi, je též to, že básník epyllia »Ciris« mluví o Scylle, proměněné v ptáka, kdežto ve Vergiliově šesté eclose setkáváme se se Scyllou Homerovou.

Posléze mezi básníky epyllií se řadí též veliký a skvěle nadaný básník římský P. Ovidius Nase. Jest to jeho největší a nejslavnější dílo »Metamorfosy« o 15 knihách, jež vlastně nejsou nic jiného, než řada epyllií, dovedně seřazených podle příbuznosti dějové a obsahové v jediný, nádherný celek, jímž dosahuje římské epyllion svého vrcholu. Podivuhodná je lehkost, s jakou si počíná básník při svém vyprávění, jak dovedně spojuje příbuzné báje spolu v jediný celek. Pestrost, lehký a svižný tón, dokonalost metrická, bohaté odstupňování tónů staví »Metamorfosy« nejen na prvé místo mezi pracemi Ovidiovými, ale i mezi nejkrásnější plody římské poesie vůbec.

Básník začíná vzýváním bohů, kteří byli všech oněch proměn, jež hodlá opěvovati, hlavní příčinou. Vpadá pak ihned in medias res, líčí chaos, stvoření světa a lidí, čtvero věků, odboj a pád Gigantů, potopu, zachránění Deukaliona a Pyrrhy, vznik nového pokolení lidského z kamenů. Láska bohů zavinila prvé proměny lidí; Apollonem byla Daphne proměněna ve vavříin. Následují pak pověsti o Io, Phaethontovi, Heliadech, Kallistě a Europě. (Kniha 1. a 2.)

Přechod k bájím thebským tvoří Kadmus, který hledá svoji sestru Europu, unesenou od Jova a po dlouhém bloudění založí Theby. Pak následují báje thebské: o Aktaeonovi, Semele, Tiresiovi, Echo, Narcissovi, Pentheu a Bacchovi, Pyramovi a Thisbě, Martovi a Venuši, Inoi a Ahamantovi a Perseovi. (Kniha 3. a 4.)

Když Perseus přemohl Phinea, vrací se Minerva, která mu pomáhala, zpět k Musám, které si vypravují rozmanité historky o proměnách. Zde jest pověst o Arachně, Niobě a Philomele. (Kniha 5. a 6.)

Dále následují báje z okruhu Argonautů, o Jasonovi a Medeí, Theseovi, Minoovi a Daedalovi, pak o Meleagrovi, Acheloovi, Filemonovi a Baucidě. (Kniha 7. a 8.)

Při příležitosti zápasu mezi Acheloem a Herkulem pojednává v 9. knize básník o rozličných pověstech z okruhu Herkulova.

Kniha desátá obsahuje pověsti o Orfeovi, Cyparissovi, Hyacinthovi, Atalantě a Adonidovi, v jedenácté knize následuje smrt Orfeova, potrestání Maenad, pověst o králi Midovi, o Ceykovi a Alcyoně, v knize dvanácté líčen boj mezi Lapithy a Centaury.

Následující dvě knihy (kn. 13. a 14.) obsahují líčení pověstí trojských a staroitalských, zvláště o Aeneovi.

Kniha patnáctá předvádí filosofa Pythagoru, který vykládá svou nauku o stěhování duší. Pak pokračuje Ovidius dále v líčení pověstí římských a končí apotheosou Caesara, který je proměněn ve vlasatici. Pak následuje hrdý doslov, z kterého plně vyznívá sebevědomí básníkovy.

Ovidius je posledním básníkem epyllií. Pozdější básníci vrací se opět ke staré tradici a píší rozsáhlé básně epické.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý

Karel Fadrus:

STUDIUM.

Pták k letu, člověk k práci.
Napřed zabývej se nutným, potom užitečným a posléze příjemným.

Nutno je osvojovati si lekcí za lekcí a pracovati domácí úlohy.

Neopisuj úloh. Samostatnou práci ostří a bystří se rozum, nesamostatnou se otupuje a rezaví.

Pracuj samostatně. Nepoužívej tištěných překladů. Může se z tebe státi Self made man, člověk, který vlastní příčinlivostí a vlastním důvtipem se vyšine.

Kovář zhotovil dva pluh. Jeden prodal rolníkovi, druhý zůstal v dílně. Po čase dostal se prodaný na správkou a šhledal se v dílně s neprodaným. Čím to, ptal se neprodaný, že jsem rezavý jak liška: a ty se leskneš jak stříbro? Tím, odvětil prodaný pluh, že ty zahálíš a já pracuji.

Čti, ale toliko knihy, které tě učiní lepším a mravnějším, ideálním. Taková kniha buď ti přítelem. Opatruj ji, abys ji nezamazal. Nepřehýbej jí hřbetem dovnitř, abys ji neroztrhl; otvírá-li se špatně, polož ji a tam, kde je sešita, přejeď ji několikrát kapesníkem.

Čti knihy vědecké, ale také zábavné, jedny i druhé věku svému přiměřené. Kdybys četl samé vědecké knihy, stal by ses suchopárným, kdybys četl pouze zábavné, stal by ses povrchním.

Nepohrdej básněmi. Čti básně dvakrát. třikrát za týden.

Knih nehltej; čti pozorně, o čteném uvažuj. Dobře činí, kdo vypisuje si pozoruhodné výroky do sešitů; sešity takové jsou sýpkou; ve které jsou nahromaděna zlatá zrnka moudrosti.

Škola tě všemu nenaučí; nadbývá-li ti čas, uč se něčemu, zabývej se něčím, v čem máš obzvláštní zálibu.

Uč se jazykům světovým neb alespoň slynoucím díly, jež patří do literatury světové. Kolik jazyků budeš znát, tolikrát budeš člověkem.

Slovanským jazykům naučíš se bez mluvnice čtením; románským na základě stručné mluvnice a latiny; umíš-li německy, postačí ti rovněž stručná mluvnice a vlastní srovnávání pro kterýkoli jazyk germánský. Až hodně přečteš, sáhni po mluvnici obšírnější a mluvit se uč, až se ti naskytne příležitost. Studuj geologii, astronomii. Bude tě to těšit, když budeš znát netoliko železnice, ale i dráhy nebeské.

Nebuď jako strom, který se zelená a kve-
te, ale ovoce nemá. Co umíš dobrého, pověz, a naučiv se zacházeti s pérem, napiš. Nemo-

lou býti ovšem všichni, kteří piší, hvězdami prvního řádu, ale i hvězdy posledního řádu těší člověka; nevoní pak toliko nádherný květ šeríku, ale také skromná fialka.

Čti knihy obsahu světského, ale i na knihy duchovní nezapomínej. Vzpruhou budou ti evangelia. Myšlenky a rady od Dossa a Porha, ctnosti od téhož spisovatele. „Živáť jest zajisté řeč Boží a mocná a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý a dosahuje až do rozdělení duše a ducha, kloubů také a morku v kostech a rozeznává myšlení a mínění srdce.“ Hebr. 4, 12.

Životopisy slavných mužů vůbec budou ti mocnou pobídkou a životopisy těch, kteří vynikli svatostí života, budou ti silnou podporou.

Čti noviny, ale netoliko pokrokové, nýbrž též konservativní; nestaneš se takto zaslepeným straníkem. A až budeš mít dostatečný rozhled, přispěj sem tam do dobrých novin zdravou myšlenkou.

Snad zbude ti tolik času, abys byl domácí učitelem. Když učíš, přemáhej se, zachovej trpělivost a klid; štulce, poličky, nadávky nejsou vyučovací pomůckou. Nechej svěřence pracovati samostatně, ty pouze raď, pomáhej, opravuj.

Vymiň si slušný honorář, ale hodiny potom dodržuj přesně.

Rodičům a opatrovníkům žákovým neztajuj, když špatně prospívá.

Nevynášej ničeho z domu, do kterého docházíš jako učitel. Je to tvým úředním tajemstvím.

Labora, pracuj! Popřej si však i odpočinku a zábavy.

Pracuj, ale ne tolik, abys přišel o zdraví. Lepší živý osel, než mrtvý filosof.

Podle počítání druhdy obvyklého říkalo se nynější hodině polední hora sexta, hodina šestá. Podle této sexty nazývají Španělé svůj polední odpočinek siesta.

Siesty si popřej. Po obědě se nechce studovat. A po večeri odpočiň též. Přečti si něco zábavného, pomluv s druhým a zažertuj.

Mikulášský dar. Nebude takový, jako loni, ale nějak bylo, nějak bude. Když je nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší. A nám již teče do chalupy, do bot atd. Dá Bůh, že se nějaký ten mecenáš přece najde a že nám pomůže. Tak se nám může na př. jednoho krásného dne stát, že nám někdo nabídne prostorné spolkové místnosti a zachová nám tak fyzické zdraví a tím zachová ještě dlouho na životě pro práci pro náš katolický studentský dorost. Anebo nás někdo příjemně překvapí a zřídí nám nějakou slušnou nadaci. Nebo nám něco jiného odkáže. Ale já chci registrovat Mikulášský dar.

Kněžstvo projevilo pochopení jako léta minulá. Těm, kteří činí výjimku, to odpustíme zajisté, vždyť oni činí dobré skutky jinde. Všeobecně třeba kněžstvu vysloviti poctivé „Zaplať Pán Bůh“. Slova: „Však já na Vás nezapomenu, však já to svým ovečkám v kázání připomenu, a já Vám ke sbírce přidám ze svého“, působí dojemně a člověk mimoděk se ptá, zda je katolický student podobné pozornosti hodem a zda stačí ono „Zaplať Pán Bůh“. Stačí, takový kněz více nepotřebuje. Však on by vám to, milí čtenáři, důstojný Pán P. Holeček od Šedivých sester z Prahy řekl, co za svoje cítění se studentstvem žádá!

Studenti naši, doufám pevně, že jste povinnost svoji k sobě splnili čestně. Kdo by o tom byl na pochybách, tož si polož tuto otázku ještě jednou a odpověz si na ni poctivě. Mocní tohoto světa mají jiné povinnosti, na nás tentokrát pamatovat nemohli. Snad později.

Naše volání pochopili ti, kdož jsou na tom sice o něco lépe než my, ale zase nedá se o nich říci, že jsou na tom dobře. Ti nám přispěli a jejich korunových, padesátihaléřových a drobnějších příspěvků si vážíme. Alespoň odkáže náš finanční ministr do patřičných mezí tu sekci, ten výdej, který bude ve schůzi naň hartusit. Kdyby se mu to tak také podařilo, až přijde škemrat „Jitro“ a až předloží svůj palmár kancelářská síla.

Vlasy vstávají a vyvstávají otázky, jak bude dále. Jedni — pokrokoví studenti — se obhajují před soudním tribunálem, že nic ze studentských peněz nevzali a my — my spekulujeme, jak bychom zdvojnásobili den, a bychom mohli studentskému hnutí jeho 24 celých hodin věnovati.

Ano, vážení čtenáři, jest to velice vážné. Mikulášský dar v únoru jest anachronismem, ale ať tomu říkáte jakkoliv, pomozte, přispějte. Přečtete si předešlé „Jitro“, kde vám dokazují, že na tiskárnu doplácíme ročně 15 tisíc Kč a když k tomu připočtete výdaj na kancelářskou sílu mírně počítáno částkou 12.000 Kč, dostanete 27 tisíc Kč. A poněvadž se letos ani těch 27 tisíc Kč nezíská, nevím, co počneme. Myslím, že to dopadne tak, že budeme nosit cihly na Hostýn, že se půjdeme učiti k tatíčkovu Stojanovi. Přes to, ale, kdo můžeš, pochop a pomoz! Drav.

Poměr státu a církve. Nehodlám o něm psát, nezdá se mi pro řešení této otázky v „Jitře“ vhodné forum. Ale něco přece. Prof. Hobza, který jest profesorem mezinárodního práva, nazýval to nepoměrem — a měl pravdu. Dnes zamýšlejí představitelé státu nadiktovati Církvi rozluky a to jest přirozeně nepoměr mezi oběma kompaciscenty (?), vždyť stát chce církvi prostě poroučeti.

O této otázce by se nemělo mluvit, měla by se řešit s praktických hledisek. Chceme-li španělské víno, musíme se se Španělskem dohodnout o způsobu dodávek, uzavřeme s ním smlouvu. Chceme-li od Církve výhody pro její členy a zároveň naše občany, pak se musíme i s ní dohodnout. Doufám, že nebude nikdo pochybovat o tom, že statky, které žádáme na Církvi, mají daleko větší cenu, než to španělské víno, bez kterého část našich občanů, kteří

ho snad reklamují, žít může, že však naši katolíci bez darů, které Církve poskytuje, žítí nemohou.

Lépe tedy o otázkách mnoho nemluvit a jednati. Když se o nich již musí mluvit, ať o nich mluví lidé povolání a ať o nich mluví seriosně. Harnack se hádal s katolickými theology o pravdy náboženské, a katoličtí theologové s ním, ač protestantem, zápasili rádi, poněvadž se hádal o věcech, kterým rozuměl. — Ovšem vypadá to přece jen trochu paradoxně, když poměr státu a církve upravuje na př. doc. Kozák, který není theologem, není také historikem, a který svému posluchačstvu na universitě toho mnoho o Církvi, speciálně katolické, říci nedovede. Uvedl jsem jej, poněvadž o borcích s ještě lepší kvalifikací z táborů politických se zmiňovat nechci.

Berete náboženství ze škol, nerozumíte mu a chcete s ním bojovat. Kdybyste znali jeho sílu zjevovanou i tajnou, pak byste ihned zavedli důkladnou průpravu v něm a tak byste s ním bojovali. Takto musíte svůj boj prohrát — ke škodě národa ovšem. — Drav.

Revue »Přítomnost« řekne někdy upřímně, co si myslí a v těch chvílích bývá dobrým prorokem. Někdy se proto na ni vyřítí i její vlastní čtenáři. Nám se líbí, že se snaží býti poctivou k sobě. V prosincovém jejím čísle upoutaly naši pozornost zvláště tři články: Demokracie a obřady, Jak vznikala naše nejmladší generace básnická, Angličtí spisovatelé a náboženství; a mimoděk nás napadlo položit mezi tyto různorodé články paralelu. A souvisí spolu, aspoň vnitřně. Odráží se v nich dnešní doba ve své krizi. Intelektualismus je nesporně neviditelným vůdcem, jací jsou intelektuálové, takový je lid. Veřejné mínění tvoří vlastně oni, a řekl-li kdysi náš přední státník, že veřejného mínění možno získat, pak pronesl vlastně kritiku intelektuálů, poněvadž získat veřejné mínění, znamená získat je. Ovšem veřejné mínění jest element fluktuující a i když se někdy veřejné mínění dneška k něčemu přikloní, neznamená to vítězství trvalé, poněvadž právě ono veřejné mínění zitrka to může zvrátit. A právě tato okolnost jest štěstím historie, jež právě vratké veřejné mínění koriguje. Zmíněné články nás poučily, že linie veřejného mínění přítomné doby jde, jak se říká, cik cak, neboli nemá linie. Zatím co na jedné straně se utěšujeme zásluhami předchůdců a různé etapy politického života připisujeme teoriím mládí s jeho romantismem, jenž dochází až ke komunismu, lkáme nad úpadkem obřadnosti dneška a děsíme se rozvratu zitrka. Před námi ještě ne, ale ze zahraničí přichází nám duchovní úvahy o cíli, k němuž se má intelektualismus po všech svých nehodách včerejška a zitrka brát, k Prozřetelnosti. Ta anketa, již »Přítomnost« uspořádala, se nám líbila a máme radost z toho, že česká inteligence počíná domýšlet. Nebude ten bol ze škod, jež byly natropeny, aspoň tak těžký, bude-li opleten nadějí. Arthur Conan Doyle praví výslovně: Ale podivuhodné při tom jest, že jsme se bludnými cestami dostali zase zpět ke křesťanství a že se mně alespoň zjevuje Kristova postava krásnější a pochopitelnější než kdy jindy. To nejhorší, co může některá sekta pro Krista udělat, jest odejmouti víru v něho. Ted' se mi zjevil jako veliký, s nebes poslaný učitel, jenž žil životem pro nás při-

kladným. — Není tedy studnice věd náboženských ještě vyčerpána a bohověda, sice skromná mezi vědami, bude ještě jednou cestou vědám ostatním. A na tu dobu se upřímně těšíme. Drav.

Málo kněží. Smějí se již dnes liberální noviny a radují se z toho, že i tato cesta jim pomůže odkřesťanit český národ. Tato radost, mírně řečeno, jest radostí blázna. Kdyby člověk neměl před sebou představu věčných úradků Boží Prozřetelnosti, musil by zaplakati nad radostí pošetilců, kteří vidí spásu národa v jeho mravním bahně. Takto jen se trpce usměje nad zaslepeností, která nepřátele Církve zavádí až k ztrátě rozumu.

My jsme však v minulém čísle přece uvedli čísla bohoslovců, kteří mají doplniti a doplňovat kněžský dorost. Chtěli jsme tím volat k srdci vašemu, drazí přátelé, přátelé plni mladistvých ideálů. Věřím pevně, že jako ve středověku vznešené postavy kněží vtiskovaly blahodárný ráz své době, že v době dnešní a příští to budou zase kněží. V duchovních bojích povede lidstvo kněz a dnešní doba, protože poválečnou, jest úvodem do těchto bojů. Útrapy tělesné zapříčiňují skleslost duševní: duše bude víc a více toužiti po léku, který jí od svatostánku přinese kněz. Dobrý kněz, přirozeně.

Tak mnoho povolanych a tak málo vyvolených: i mezi těmi, kteří nezrušitelné znamení mají, i mezi těmi, které k tomu vnitřní cit nutká. Kdyby všichni kněží, co jich dnes naše republika má, dobrými byli, — ač tomu jistě tak nebude, — málo jich jest. Musí je doplňovat dnes laická inteligence, což teprve zítra. A co, přijde-li rozkol, co, přijde-li ještě větší anarchie do škol, než s jakou se tam shledáváme dnes. Přátelé drazí, kdo dovede se odevzdat Bohu tak, že zapomeněš na sebe a na materiální výhody, které se ti naskytují jinde, jděte na vinici Páně!

Je to krásné být knězem; jsem laikem, ale cítím to. Kdybych dělal statistiku odpovědí, které mi dali tázaní na otázku: „Jak se ti vede“, tu myslím, že 90 procent kněží mi výslovně nebo mlčky dali nahlédnouti do svého vnitřního štěstí a klidu, naopak ale snad 90 procent laiků mne přesvědčilo o jejich sčítování se životem. Byl jsem nedávno u jednoho venkovského faráře. Byl u Verdunu za války, nyní již tři léta je na chudé faře, kde má skoro samé komunisty. Dvě léta proti němu bojovali, že zavádí nové pobožnosti, že má mnoho kázání, že káže o pohřbu. Sbírali proti němu i podpisy s tím, že o něm svědectví teprve vydají. Nehájil se, napsal jen: „Mojí zbraní jest můj duševní klid, s kterým sedím u svého pracovního stolu a hledím do očí Božskému Srdci Páně, které mám po levé ruce ve výklenku, chytám Jeho myšlenky, které rozdávám posluchačům, kteří mne poslouchat chtějí.“

Tento pravý a dobrý pastýř vykazuje v ordo divinorum za jeden rok 260 kázání. Takovou zbraň má proti svým nepřítelům. Uspořádává v domě těch, kteří si toho přejí, zasvěcení Božskému Srdci (Intronisaci), používá příležitosti při pohřbech, aby volal ke svědomí svých občanů, v kostele chystá překvapení, materiálně zajišťuje katolické spolky,

cvičí kostelní zpěv, atd. atd. Když jsem se ho tázal, jak na to stačí, ukázal mi na obrázek Božského Srdce Páně, který nosí při sobě, a pravil: „Důvěra, kterou mám v Něho, mne silí!“

Doby zlé mají své apoštoly, o to se stará Bůh, jenž jest Moudrost sama. Národ český jest dnes na zcestí, o tom není pochyby, že jest pohanským, neodvažují se říci, byl bych snad i svými napomínán. Ať tak či onak, potřebuje vůdců a to jiných, než má dnes! Katoličtí kněží bývali lumina doby, na svoji dobu dozráli, s jejími bludy se vypořádali napřed u sebe a proto šli s nimi zápasiti a je porazili.

Dnes na tuto práci ještě nestačí. Mladé generace však by měly toto pochopit a volá-li jednotlivce Pán, měly by hlasu uposlechnouti, mnoho studovati, vyzbrojiti se i moderními zbraněmi, poznati moderní nepřátele. A ostatní, laici! Ať zapomenou sebe a ve pracují pro své okolí, svou vlast, pro Církev.

Tak jsem si myslel, když jsem onoho faráře opouštěl, kdybych i já mohl si o své nejbližší okolí získat zásluh tolik, co tento dobrý bojovník. — Drav.

Jubiläum bílého opata. Dne 24. ledna t. r. oslavoval ho strahovský opat Metod Zavoral. Jak mu asi bylo u srdce při vzpomínce, že již 20 let tomu, co byl zvolen prvním mezi Premonstráty. Jak ho známe, zapomínal ale při tom na sebe a toužil po tom, aby jeho služba Boží byla ještě hojnější a jeho práce pro lepší příští Církve, ovšem také lepší příští národa ještě neúnavnější. Takových lidí má národ málo. V povinnostech přísný, neúnavný, ve službě Boží skromný, v jednání milý. Tolik lásky těžko shledáváme soustředěno v jednom člověku. Vzpomínáme jeho slov k nám mladým, kteráž pronesl po převratě: Nás nebraňte, pro naše hmotné statky nemusíte hnouti prstem, ale — a tu jeho hlas zněl prorocky, na obranu víry povstaňte bez bázně, rozhodně. — Zesnulý Stojan neměl nepřátel, bílý opat nemá jich také. Slova Sušilova jako by byla jeho: Církev a vlast... Praha zná jeho adorační kázání, jež uklidňují, ale burcují. Svatému knězi voláme my, katoličtí studenti: Ad multos annos!

Drav.

Oprava — doplněk. Z článku K. C. Klementa v min. čísle »Zjevení Páně« vypadla úvodní hlavička, jež zní: Dnes nebeskému ženichu Církev jest zasnoubena, neboť v Jordáně Kristus její viny smyl; s dary svými spěcháji Magové ke královské svatbě a z vody ve víno proměněné radují se stolovníci.

Augustin Sedláček, vynikající český historik, zemřel ve věku 82 let. Na poli vědeckém vyoral mohutnou brázdu. Sedláčkovy »Hrady, zámky a tvrze království českého«, připsané »obci národa českého«, vycházející od r. 1881 v 15 dílech, jakož i »Úplný místopisný slovník království českého« a řada monografií jihočeských měst, zvláště Písku, pojistily tomuto skvělému duchu a národovci nehynoucí památku. Jeho díla jsou významná pro české dějiny a místopis, svědčí o neobyčejné pilné, neúmorné práci sběratelské, archivální, kritické a archeologické. — il.

Tůma-Sokol, obránce sociálně trpícího lidu na Valašsku a Ostravsku, zemřel v Mor. Ostravě právě před Novým rokem. Stal se populárním nejen svými romány buditelskými, jež hájily svými obrazy, vzatyými ze skutečného života, zmužile také sebevědomí, jazyk a zvyky lidové tohoto drobného a pracujícího lidu, nýbrž zvláště svými dramaty (»Staříček Holuša« a j.), v nichž zachycuje nám mistrně ten prostonárodní, pestrý a přece skromný a upřímný život našeho lidu. — Účast obyvatelstva bez rozdílu stran a politického přesvědčení byla na jeho pohřbu veliká. —il.

Bartoš Vlček, nadějný básník, spisovatel a dramatik, zemřel po těžké nemoci v Brně. Jeho lyrika řešila těžké problémy životní často s obdivem, avšak nestačila na to při vši vyspělosti dnešní poesie. V poslední době zajímal se Vlček hlavně o italskou literaturu a psal o ní v našich časopisech stručné kritiky. —il.

Sborník úcty sv. Antonína Paduánského v českých zemích. Sestavil ho úředník Moravsko-slovenské banky Antonín Šorm a jak sám praví, ze zvláštní úcty k tomuto u nás oblíbenému a v nejširších vrstvách ctěnému světcovi. Opravdu, obdivujeme mravenčí píli našeho milého Šorma, jehož sběratelské pozornosti bychom měli být vlastně vděční za knižní zachování zkazek, legend a j. o světcích národních i o jiných. Tato činnost znamená opravdovou práci, jež je nevděčná proto, že jí svět neuzná, jež ale se zřetelem na svoji vznešenost připravuje jiné uznání, lepší než to lidské. Máme před sebou tuto krásnou knížku. U příležitosti jubilea sv. Františka z Assisi chce vydavatel připomenouti také velkého jeho vrstevníka, sv. Antonína Paduánského. Čtenelé sv. Antonína se spisem jistě potěší a budou vděční vydavateli, že tak jemně, umělecky krásně a vznešeně kreslí obraz svatého Františkána. Zásluhou Šormovou bude, že připravil soubor a k oslavě světcově tak přispěl, a to způsobem dokonalým. Na křídlovém papíře provedené postavy světcovy mají připraveni čtenáře na bohatý obsah z pera dílem jeho, dílem inž. Bítňara, Karla Procházky, prof. Ludvíka a P. Šmejkalů. Knižku, jež nebude dána na knižní trh, vřele doporučujeme. Zasilá ji sám vydavatel A. Šorm, úředník Mor.-slov. banky v Praze II., Národní třída. Za cenu 8 Kč jest skorem zdarma. —av.

Jubilejní schůze pražské »R. S.« v Klementinu. Pražská »Růže Sušilova« oslavila dne 8. prosince 1925 své 40leté trvání. Na oslavu tohoto jubilea uspořádána byla slavnostní schůze, abychom pohledli na vykonanou práci a povzbudili se k další činnosti do budoucnosti. Ač je nás málo a poměry dnešní dosti obtížné, snažili jsme se připravit důstojný program. Bylo předneseno několik zpěvů, hudebních čísel a to jak s průvodem klavíru, houslí, tak i cella. Z básní přednesena »Družina Sušilova« prof. Xaverem Dvořákem k jubileu jednou »R. S.« věnovaná a »Vzhůru, srdce!« od býv. bohosl. a zvěčněného preláta dra. Tumpacha. Vedle proslovu předsedy poukázal vystižně jednatel ve své přednášce na vlastenecký a literární ruch v pražském semináři před a po založení »R. S.«. Byla to tichá, avšak významná slavnost. Pozvání byli a dostavili se k ní vedle vldpp. představených i členové profesorského sboru, četní přátelé

a příznivci z kruhů duchovních. Jubilejní tato schůze byla poslední schůzí tohoto druhu v památných síních Klementina, kde »R. S.« vznikla. Příští jubileum, dá-li Bůh, oslavovati budou členové »R. S.« již v nové seminární budově, kde, jak doufáme, »v dalším desetiletí bude Růže nejkrásnějšího rozkvětu — okrašlující zahrady: Církve i Vlasti.« (»Museum«.)

Všem SSS. V mnohých SSS., zvláště pak tam, kde mají charakter akademický, to jest existují jako Akad. SSS., vede si naše členstvo čile. Jeho kulturní snažení (přednášky, akademie, pobožnosti a jiné akce národního, sociálního, organizačního a náboženského rázu) zasluhuje proto, aby o věci bylo zpraveno důkladně Ústředí a rovněž do »Jitra« byly zaslány stručné přehledy, stojící za povšimnutí pro veškeré katolické studentstvo. Přílišná skromnost někdy škodí, jako stejně nelze uveřejňovati nezávazné, sáhodlouhé referáty. Příspěvky o činnosti našich SSS. buďtež proto stručné, obsahově, věcné a časově vyhovující. —il.

SSS. v Hranicích. Socialistickým studentům u nás nedá spáti, že naše SSS. se činí, seč jest a proto se snaží všemožně jeho činnost omeziti, a jak se vyslovili, chtějí naše SSS. rozbiti (!) Posledně vyslali své zástupce do našeho Sdružení, aby znesnadnili naši práci, což se jim však nepodařilo. Když jim bylo odpověděno na otřepané jejich narážky na církev, vzdálili se a byvše poučení, kdo patří do SSS., více se tam neukázali. Proto si chtěli vše vynahraditi v mezirříčském »Studentu revoluce« náři, kde též jistý soudruh kritikuje »Jitro«, jež nazývá embryem. Též se vysmívá, že se tam maluje jen P. Bůh atd. Co se toho týká, musí nám »Jitro« nahrazovat též náboženství, jež bylo z vyšších tříd odstraněno, a proto ony náboženské články. Rovněž literární věci jsou cenného obsahu, avšak nesmí se brát pod socialistické brejle. Rádi bychom spatřili mozek onoho soudruha-kritika pod mikroskopem, to by tam byla asi samá embrya — nepřičetnosti! Proto se nedivíme jejich záští. Pamatujte si ale, že »ze staré stodoly vyletí jen sova«! SSS.

Akademické sociální studentské sdružení v Novém Městě na Moravě pořádalo o letošních vánočních prázdninách cyklus časových přednášek. Přednášeli: dp. Vašek z Brna, Dr. Alfred Fuchs, Dr. Doležal, oba z Prahy a dp. Čáp z Přerova. V rámci tohoto cyklu pořádána byla přednáška se světelnými obrazy »Triumf Eucharistie«. Všechny tyto přednášky těšily se velké účasti. Na Sylvestra a Nový rok sehrálo Sdružení divadlo. Sdružení proponuje cyklus i o velikonocích v Novém Městě a mimo to bude pořádati přednášky po venkově. ASSS. stává se tím kulturním ohniskem celého Horácka. Sdružení, ač pracuje s velkými obtížemi zvláště v samotném sídle spolku, bude nadále pracovati ve směrnicích na ustavující schůzi před 3 lety vytknutých, totiž na povznesení náboženské, kulturní a sociální úrovně našeho drahého, horáckého lidu. Sdružení naše vychovává ve svém středu inteligenci, která nebude se stydět za lid, z něhož vyšla, nýbrž bude spolu s ním pracovati na realizaci programu katol. tábora v naší vlasti. —ad.

»Život«, orgán »České Ligy akademické« a katolícké čl. inteligencie v posledním svém čísle, vedeném novým redaktorem, spisovatelem inž. Bittnerem, a přinášejícím bohatý a zajímavý obsah, ocenilo objektivně význam a řízení našeho »Jitra«, jež se mu zamlouvá. Oba tyto časopisy mají v naší katolícké mladé inteligenci důležité poslání a kéž pracují oba společně v tom směru, jaký si předem vytkly: prospěch církve a národa! —il.

Akademický dům do druhé padesátky. Právě před vánočními svátky oslavil své jubileum. Zmiňujeme se o tom, že je v tom trochu studentské historie. Snad někdy pro studenty trpké, ale vzpomínky bývají světlé. Ostatně za to nemůže studentstvo jako celek, mnohé otřesy ve studentstvu, které prožil A. d., zavinili jeho nehodní reprezentanti. Cítil to sám, poněvadž chtěl mít jakýsi odleh od všedního života studentského, aby jeho neúspěchy, po př. pochybenostmi neutrpěl. Ale ono bude zase lépe, ideální student bude zase šlechticem svého okolí. Věříme, že studentstvo je v jádře dobré a že si pořádek udělá. —av.

Posluchačů na vysokých školách přibývá. Píše o tom »Studentský Obzor«. Proti roku 1922/23 přibýlo v r. 1923/24 58%; z nich nejvíce relativně protestantských bohoslovců (44.4%), přírodovědců (21.8%), filosofů (14.2%), právníků (11.6%). Ubýlo relativně nejvíce mimořádných posluchačů účtovědy (15.6%), bohoslovců (katol.) (6.7%), mediců (5.8%), farmaceutů (1.5%). Žen přibýlo 11.2%.

Studium žen na střední škole. Dle »Čsl. statistiky« bylo v r. 1923/24 na střední škole celkem 28.543 žen, t. j. 26.2%. V roce 1920/21 bylo jich 22.8%, 1921/22 24.8%, 1922/23 25%. V r. 1923/24 zaznamenává se sice úbytek v nižších třídách, celkově však přírůstek. —av.

Mariánská družina akademická v Praze má 10 nových sodálů. Jsou to členové Č. L. A., v nichž je mnoho členů letošního správního výboru. Větší dokonalost není jim jen mluveným slovem, živou víru hodlají projevovali zvýšenou pobožností. Z toho zdroje bude naše studentská mládež siliti jistě. Č. L. A. upřímně gratulujeme k takovému členstvu. —av.

Dp. Dr. Mikulka, vzácný přítel katolíckého studentstva hradištského a jeho SSS, oslaví 13. února t. r. své 50. narozeniny. Našemu vzácnému příteli a příznivci vyprošujeme na milém Pánu Bohu to nejlepší. —av.

Ve šlépějích sv. Václava, smírné pobožnosti bývají pořádány pravidelně poslední pátek v měsíci o 7. hod. večer katol. Jednotou sv. Václava v kostele u Redemptoristů. Jest vždy kázání (cyklové), rozjímání a sv. požehnání. Upozorňujeme naše čtenáře a vybízíme k účasti. —av.

»Slovenský Národ« zmiňuje se o resoluci valného shromáždění ve prospěch studentů »Kreku«, příslušníků jihoslovanských. Valné shromáždění SSS, vynieslo jednu významnou rezolúciu. Týká sa slov, akademikov z SflS. V nej sa požaduje, aby títo kolegovia čo do práv a výhod boli urovnoprávnení s domácim študentstvom. Aby neboli robené žiadne rozdiely. Celkom opráv-

nene. Má to veľký význam. Nesmieme zanedbávať osud slovenského živlu v zahraničí. I štát i všetky naše kultúrne inštitúcie musia sa starať o záchranu o zlepšenie postavenia našich ľudí v cudzozemsku. Na čo najviac trpia všetky zlomky nášho národa v zahraničí je nedostatok inteligencie. No to isté i Slováci v Jugoslávii napriek tomu, že sa pomerne lepšie majú ako ostatní. Prevratom dostali sa do slovanskej krajiny a prirodzene tým vyhnuli na dlhšiu dobu osudu, aký čaká Slovákov v Maďarsku a Rumunsku: úplnému odnárodneniu. Avšak stať sa to isté môže i s nimi. Prostredie ľahko by mohlo asimilovať ten malý ostrovček národa v moci iných silných živlov, keď i nie nepriateľských, predsa len cudzích. Tomu sa musíme snažiť vyhnúť. Je treba vychovať národne uvedomelú v našskom duchu vychovanú inteligenciu. Dosiaľ sa tak nerobí. Valná časť slov. vysokoškolskej mládeže z Juhoslávie študuje na juhoslovanských univerzitách. Mládež táto väčšinou i strednú školu skončila buďto na maďarských alebo na srbských gymnáziách. Pravda také sú potom i jej vedomosti slovenčiny a slov. literatúry. Aby sa vyhnulo odchádzaniu našich vysokoškolákov výlučne na juhoslovanské univerzity, bola svrhované potrebná rezolúcia v prospech týchto kolegov, ktorá však musí byť i uskutočnená. Lebo pri valutových rozdieloch, pri dvojnásobnom platení všetkých poplatkov, pri nedostávaní podpory ani od svojej vlády, ani od tunajšej študovať týmto chlapcom je v ČSR opravdu ťažko. Oni sú zpolovice cudzinci i v Juhoslávii i tuná. Od juhoslovanskej vlády nedostávajú podpory s poukazom, že idú študovať do »vlastného štátu« a tak nech sa ten o nich stará a vo »vlastnom štáte« sú povýšene odmietnutí ako »cudzinci«. Čo teraz? Niektorí sa im musí priznať. Čiastočne priznal sa im SSS., keď oroduje za nich a je treba, aby sa im priznali i patričné inštitúcie a dali im všetko, čo dávajú domácim. Pre národ to má zvýšený význam. Myslíme, že naše strohé predpisy školské, zvlášť pokiaľ poplatky se týče, mely býti blahovôľné vykládané a to nejen vůči Slovákom — príslušníkom SHS., nýbrž také proti Jihoslovanom samým. Pokud víme, zásada byla vyslovena, aby se odůvodněným žádostem cizinců Jihoslovanů vyšlo vstříc, podle našeho názoru jest to však málo a doporučovala by se naprostá rovnost s našimi posluchači — ovšem reciprocitní. —av.

Politické studentstvo. Nás jim nazývají také, ačkoliv bychom gratulovali té složce studentské, jež má takovou neodvislost na všechny strany jako my. Nás strana, která nám programem stojí nejbliže, nepodporuje, za malé spolkové místnosti ji platíme nájemné; nám strana nevydržuje publikace, a přece náš »Život« a »Jitro«, »Museum« a j. podniky stojí bez sebechvály daleko výše než taková »Studentská revue«, jež je koženým »Leibjournalem« několik socialistických studentů. Jiných uváděti netřeba. Těšíme se ale z toho, že náš charakter je přísně mimostranícký, a tu formu bychom doporučovali i ostatnímu studentstvu. Bude to však ještě dlouho trvat, než dojdou k onomu ponětí; naopak zdá se nám, že spíše snad vnější vlivy studenty stále více kouskují. Nedávno vystali agrární studenti se svým švehlovým domem a dříve se cosi mluví o studentech živnostnických. Po čase si povíme, kdo měl pravdu.

»Rudým právem« obvinění studenti Palo, Markovič, J. Skládal a Sv. Dostál podali žalobu pro přečin proti bezpečnosti cti. Jsme zvědaví.

—av.

Vysoká škola zvěrolékařská v Brně svého sporu s prof. Pardubským dosud nelikvidovala. Zdá se, že studentstvo je osamoceno, a to jen studentstvo této školy. Svaz mu sice vyslovil sympatie, ale dále se o ně nestará. A dále se zdá, že jest také opouštěno těmi jednotlivci z profesorského sboru, kteří ať přímo nebo nepřímo mu projevovali své sympatie. Vrchní disciplinární komise řekla definitivně, že se prof. Pardubský ničím neprovinil, a tu se páni nechťejí více pálit. Na vysoké škole má sice počátkem letního semestru býti znovu obnovena stávka, jež byla v zimním běhu na sliby rektora ukončena, ale pochybujeme, že to nějak prospěje. Studenti to měli vzít za jiný konec. Ono to pak vypadá trochu paradoxně, když reklamují akademickou svobodu, ale profesorovi volnost úvahy nepřiznávají. A konečně, kdoví za koho a oč se bijí. Co nás potěšilo, bylo, že se dovedli ohradit pro otázky školské a že není tedy ještě všechno naše studentstvo tak daleko, jako oficiální Svaz. Jak jinak by se tento spor vedl, kdyby byla studentská domácnost v pořádku!

Drav.

Katolická církev a Luther. Církev katolická byla vždy pěstitelkou umění a věd. Vše, co krásného a drahocenného má západní svět ve svých archivech, muscích, obrazárnách, má znak katolické církve. Ty velebné chrámy, chloubu národů, jsou výmuvným obráncem katolické církve. Ano; zde mluví kameny. Jako dnes, tak i dříve přinášel katolický misionář lidu s biblí i kulturu. Evangelium mělo v zápětí zakládání škol a pěstění rozumu. Jak pošetilé je tedy vytýkati církvi zpátečnictví a ohlupování lidu a vyzvedat protestantismus a u nás československou církev a tvrditi, že osvobodili lidský rozum od římského jha. Luther nebyl ani zdaleka tím racionalistou. Čili velebitelem rozumu, za jakého se prohlašuje. Luther nazýval rozum lidský »nevěstkou satanovou«, které křesťan musí zakroutiti krkem, oči jí vypíchat a bestii tuto zardousiti. O školách se vyjádřil Luther takto: »Od počátku světa nemohl ďábel nic mocnějšího vynalézt k potlačení víry a evangelia než vysoké školy.« Podotýkáme, že vysoké školy byly dle církve. Podobně smýšleli také husité a proto ničili drahocenné památky české literatury i umění šmahem.

—il.

Rozvoj amerického katolicismu. Na římské misijní výstavě vatikánské, která — mimochodem řečeno — sama stojí a návštěvu věčného města — znázorňuje barevný diagram (tabule) neobyčejný vzrůst církve katolické ve Spojených státech amerických za posledních sto let. Roku 1822 měly Spojené státy jen 9 diecézí, 78 kněží a 600.000 katolíků. Za sto let potom, roku 1922, je počet katolíků 17 milionů 616.676, kněží 21.164 a diecézí 103. (V to nejsou započítány kolonie americké.) Jako země misijní potřebovaly za těch sto let Spojené státy hojně podpory od římské kongregace de propaganda fide (pro rozšíření víry), ale byla to podpora jako símě zaseté do půdy dobré a přinesla úrodu dobrou. Celková podpora, poskytnutá z Říma Propagandou americkým katolíků, činila za těch sto let obnos 7.030.974.27 dolarů, ale obětaví katolíci sbírkami

složili v téže době na »Rozšíření víry« 12.186.921.39 dolarů. Splácejí tedy američtí katolíci poskytnutou podporu s vysokými úroky. Bohužel postihuje poslední restriční zákon vystěhovalecký katolicismus americký škodlivě proto, že stanoví daleko příznivější kvotu vystěhovaleckou pro severské národy, většinou protestantské, nežli pro národy katolické. Doufejme však, že katolicismus přes to i dále tam poroste svojí vnitřní silou a ukázněností organizační.

Také protestanté proti pohřbívání ohněm. Generální synod protestantských církví v Berlíně jednal na jedné schůzi o pohřbívání ohněm. Bylo rozhodnuto, že synod trvá na obvyklém pohřbívání do hrobů jako na staré církevní zasedě a zvyku a zamítá se každý pokus o pohřbívání ohněm. Také pozměňovací návrh pro případ místních mimořádných opatření povolití pohřbívání ohněm, byl úplně zamítnut.

Jinak Amerika, jinak my. Proslulý americký detektiv William J. Burns, bývalý šéf tajné policie při washingtonské vládě, prohlašuje, že Spoj. státy jsou neizločinnější zemí na světě. Poměry jsou stále horšími. Má-li se země stát bezpečnou k obývání, tu bude třeba radikální opravy našeho kriminálního zákoníku a zvyku — či vlastně zlozvyku našich soudů. »Kdyby mne někdo požádal, bych podal svůj návrh na omezení zločinnosti ve Spoj. státech několika jen slovy — pravil pan Burns v rozmluvě se zpravodaii časopisů v New Yorku. — radil bych toto: Zrušme systém parolní a odklady soudních výnosů. Vylučme veškerou sentimentálnost v jednání se zločinci. Zorganizujeme součinnost mezi našimi policejními systémy a založíme ústřednu ku stotožňování zločinců ve Washingtonu. Abychom toho dosáhli, bude třeba opravit náš kriminální zákoník a doufám, že se to zásluhou Svazu amerických právníků v nejbližší budoucnosti stane. Parolní systém je skvrnou na americkém soudnictví. Systém tento umožňuje nejzatvrdilejším zločincům pokračovat na dráze zločinnosti. Víme ze zkušenosti, že velké procento trestanců, jimž bylo dovoleno opustit vězení na přímluvu buďto jejich příbuzných nebo nějakého vlivného politikáře, páchá nové zločiny. Mazlení se se zločinci je nemístným. Chovejme se k zločinci spravedlivě sice, ale přísně. Nechť ví, že je zločincem považujeme. Oběť zločincova zasluhuje si našeho politování daleko více, než zločinec. Mazlíme-li se se zločinci, je to právě takové, jako bychom se mazlili s chřestýši. Konejme všechno, co můžeme, aby v zemi nebylo zločinců, ale když zločince odhalíme, chovejme se k němu jako k zločinci. Naše vězení jsou také spíše výletními místy nežli trestnicemi. Pošleme-li zločince do vězení, nechť ví, že je skutečně v trestnici za svůj zločin. Zločinec skutečně potrestaný za svůj zločin, dal by si po odsloužení svého trestu pozor, aby se opět nedostal do trestnice. Kromě toho spravedlivé přísné tresty by odstrašovaly od zločinné dráhy mládež, jež je na nakloněné ploše. Shoduj se s presidentem Coolidgem v tom, že Amerika se musí navrátit k Bohu, že dětem musí být vštěpovány základy náboženství a mravnosti. Ve svém shonu po dolaru zapomínáme na staré dobré standardy a mravy.«

—av.

Bez náboženství není řádného života. Světově známý pedagog prof. dr. F. W. Foerster vy-

dal novou knihu: „Religion und Charakterbildung“. Kniha obsahuje více než nadpis povídá. Neomezuje se pouze na obor pedagogický, nýbrž je prvořadou knihou o světovém názoru. Autor vypořádává se důkladně se všemi moderními veličinami, které chtějí na vědeckých základech postavit novou náboženskou budovu, s etiky, kteří z psychologických a sociologických úvah chtějí vytvořit zavazující mravouku. Foerster staví náboženství křesťanské do středu celého lidského života. Z četných zkušeností svého povolání i svého srdce potvrzuje a odůvodňuje slova božského Spasitele: „Beze mně ničeho nemůžete učinit!“ — Jeho kniha přišla právě včas. I mezi katolíky panuje namnoze mylné mínění, dle něhož zařizují se na světě tak, jako by zde měli prodletí několik set let! Tito by si měli uváhy Foerstrový přechít v prvé řadě a došli by k úsudku, že jsou na cestě nesprávné. Honíme se mnoho a příliš za tím, co nás pojí se světem, ale málo, téměř nic nevěnujeme času Bohu. A při tom mylně se domníváme, že hájíme práva církve a kdož ví, jakých zásluh sobě získáváme! —av.

Časopis katol. duchovenstva jest zdrojem poučení také pro starší mládež studující. V čís. 9. a 10. přináší zajímavá pojednání o prvcích křesťanských u Mohameda, o pojmu ctnosti u sv. Tomáše Akvinského. Právníci-laici by mohli být uvedeni do studia ožehavých otázek dneška články: Rakouské právo jmenovací a Právo řeholní. Není nám možno v tomto listě více věc rozebírat, ale starší studenti na ni upozorníme. —av.

Bohatá a obrovská ložiska uhlí v Rusku. Z Moskvy se sděluje: Určiti množství a hodnotu nerostného bohatství, které skrývá ve svých útrokách půda ruské veleříše, jest velmi nesnadné. Stále docházejí zprávy o nových objevech, nízké odhady již známých bohatství nerostných jsou opravovány. Ruský »Geologický výbor« vydal tyto dny statistickou publikaci, v níž odhaduje zásoby kamenného uhlí v Rusku v září tohoto roku na 344 miliard tun. Z evropského Ruska má na tomto bohatství podíl Donecká pánev (60.000 mil. tun), z Ruska asijského pánev Kuzněcká pod Altajem (250.000 mil. tun). Méně bohatá jsou ložiska v pánvi podmoskevské, na Kavkaze (po 8.000 milionech), v minusinském ohvodu (na horním Jeinseji) 6.000 milionů tun. Nejdůležitějším ústředím dneška jeví se Donecká pánev (Dorbas), která se rozkládá na území asi velikosti Moravy a Slezska (18.000 km) a dává uhlí výborné jakosti. Přes 60 procent těžby v Donecké pánvi jest antracit (tvrdé uhlí). Největšími ložisky a pro budoucnost ohromným reservoiem jsou ložiska sibiřská, hlavně v pánvi Kuzněcké, rozkládající se bezprostředně pod pohorím Altajským, na severních svazích. — Ovšem ještě desetiletí uplynou, než tato pánev bude sloužit tak, jak to její přirozené bohatství umožňuje. Jest velmi špatně a nedostatečně spojena s ostatním světem, těžba v ní je pak minimální. V Kuzněcké pánvi pracuje též malá kolonie amerického dělnictva. Důležitá jsou i poměrně malá ložiska na Dálném východě v Pomoří a Přímoří. Pro blízkost moře čeká je snad bližší budoucnost než rozlehlá ložiska vnitrozemská. —av.

Bohatá petrolejová zřídla v Rumunsku. Jak se z Bukurešti sděluje, bylo v Morenových polích navrtáno nové zřídlo oleje, dodávající denně asi 2.00 tun petroleje průměrem. Olej tryská z podzemí na povrch v takové prudkosti, že proud ten jen nedostatečně lze kontrolovat a množství oleje přišlo již nazmar. Pole náleží Phoenix Oil Company, kterážto společnost náleží Rockefellerovu olejovému trustu. Jak všechny známky nasvědčují, rumunská zřídla svou bohatostí předčí již i zřídla v Mosulu, k vůli nimž nyní snad dojde k válce mezi Tureckem a Anglií. Rockefeller rumunská zřídla získal téměř za babku a bez zvláštních potíží. —av.

Také sfinx stárne. Zpráva egyptských starobylých památek začala před nedávnem s pracemi které mají za cíl vyhrabat obrovskou sfingu na poli pyramid u Gisehu ze spousty písku, který jí hrozí zničení. Část proslulé této historické památky byla již písku zbavena. Nyní má být hřbet sfingy, který byl spoustami písku stlačen, znovu přiveden do původní polohy a tvaru. Při těchto pracích přišlo se na nový hrob, jehož vnitřní výzdoba jest neobyčejné krásy. Bohužel, sarkofág, který byl v hrobě nalezen, jest prázdný. — Proslulá sfinga, jež byla vytesána ze skály, měří od hlavy až k základně 20 metrů. Musela být několikrát již vykopána z písku, aby nepropadla zkáze. Tak v roce 1886 vykonala tuto práci jedna francouzská společnost, která pak pokusila se uchránit sfingu před novým zasypaním zdi, kterou ji obklopila. Avšak i tato ochrana ukázala se před stále postupujícími pískovými dynamy neúčinná, takže nyní musely být podniknuty znovu rozsáhlé práce, aby sfinx byla zachráněna. —il.

Několik cifer. V naší armádě slouží 74 generálů, 283 plukovníků, 680 podplukovníků, 558 majorů, 1931 štábních kapitánů, 2959 kapitánů, 1799 nadporučíků, 1342 poručíků a 81 podporučíků. Rotmistrů 9187. V četnictvu slouží 6 generálů, 9 plukovníků, 18 podplukovníků, 20 majorů, 74 štábních kapitánů, 160 kapitánů, 184 nadporučíků, 34 poručíků, 2378 vrch. strážmistrů, a 9532 strážmistrů; dohromady 505 důstojníků a 11.910 četníků. Četnických stanic v republice jest 2782.

Nejnovější vynález Marconiův. Anglický časopis »Nature« přináší podrobnosti o nejnovějším vynálezu Marconiově, který užívá bezdrátové telegrafie k orientaci lodí při námořní plavbě. Vynález spočívá na radiogonyometrii a vyznamenává se jednoduchostí a snadností v používání, jež nevyžaduje žádných speciálních vědomostí. Vysílací stanice, postavená na pevnině, vykonává funkci majáku, vysílaje krátké radiové vlny o délce nejvýše 6 m. Tyto vlny šíří se všemi směry a ohledávají takřka obzor, tak jako světelné paprsky, vycházející z majáku. V úseku kruhu asi 15 stupňovým vysílá stanice různými, předem smluvnými směry Morseovy signály, jež jsou pro každý směr odlišné. Loď, která má na palubě přijímací stanici, konstruovanou k tomuto účelu zachytí určité množství Morseových signálů, asi 4 nebo 5, z nichž stanoví střed, který udává téměř přesně směr ku stanici. Opakovaná zkouška dovoluje zcela přesně stanovit polohu lodí. Tento systém, který za všech povětrnostních pomě-

rů funguje úplně bezvadně, prokáže zatím námořní plavbě velké služby.

Tanec cestou do ráje. Jistý kmen, bydlící na pobřeží Jižního moře, věří, že jen ten přijde do nebe, kdo je dobrým tanečníkem. Taneční hodiny jsou tudíž u dotyčného kmene přípravou pro život na onom světě. Most, který vede do říše blaženosti, je totiž podle báje hlídán ďábelskými démony, kteří číhají na blížící se duše, aby je svrhli do pekelné propasti. Jestliže však duše, odloučivší se od těla, po mostě tančí, podaří se jí půvabem a krásou pohybu tak upoutat pozornost strážců, že úplně zapomenou na svoji povinnost a než se ďáblové proberou ze svého okouzlění, vtančí duše šťastně již do ráje.

Evropský ples u Mustafy Kemala. Před několika dny pořádal Mustafa Kemal první »evropský« ples, jehož se zúčastnili všichni členové mladotureckého kabinetu se svými dámami, jakož i diplomatictí zástupci zahraniční. Před zahájením plesu ujal se prezident turecké republiky slova a obrátil se v krátkém proslovu k tureckým dámám, z nichž některé ještě přišly zahaleny podle starého mravu. Vyzval je, aby odložily závoje, jakož i roušky, zahalující hlavu a šíji. Jeho přání bylo splněno a tak to šlo skutečně po evropsku, ačkoliv se tancoval většinou staroturecký tanec »zeibek«, kterému i Mustafa Kemal při vši své zálibě v evropském stylu dává přednost před tanci evropskými. —il.

Světová produkce vína je průměrně 150 milionů hl ročně, z čehož 125 mil. hl připadá na Evropu. Peněžní hodnota celé roční výroby je 4—5 miliard zlatých franků. Celkem je na světě osázeno vínem 8 a půl milionů hektarů, z toho celých 8 mil. v Evropě. Plných 7 milionů ha vinicné půdy náleží Itálii, Francii a Španělsku. Sama Itálie zaujímá skoro polovinu vinic celého světa. Kromě Evropy pěstuje se víno v Australii, Alžírě, Argentíně, Čile a Uruguayi. Poslední tři země mají také největší sklizeň z 1 ha vinic — až 40 hl vína. Nejméně sklízí dnes Itálie — 10 hl vína z 1 ha. Československo sklízí 17 hl, Francie 31 hl z 1 ha vinicné půdy. —il.

Program II. čs. poutí do Svaté země roku 1926, schválené výnosem nejdůst. bisk. Ordinarátu v Litoměřicích ze dne 28. srpna 1925, č. 438, a konané pod protektorátem J. E. nejdůst. p. arcibiskupa Msgr. Dra Frant. Kordače, metropolity pražského. 14. dubna: Odjezd z Prahy do Terstu přes Vídeň v 7.50 hod. Před tím v 6 hod. mše sv. a rozdělení poutnických odznaků. 15. dubna: Příjezd do Terstu v 9.20, v 18 hod. odjezd do Haify. 16., 17., 18., 19., 20., 21. dubna: Na moři. 22. dubna: V 5 hod. přistání v Haifě. Služby Boží na Karmelu, v 15.30 hod. odjezd do Nazareta. 23. dubna: Pobyť v Nazaretě. 24. dubna: V 16 hod. odjezd do Tiberiady přes Kánu Gal. Nocleh v Tiberiadě. 25. dubna: Služby Boží v Kafarnaum. V 9 hod. odjezd do Jerusalema přes horu Tábor, Džennín a Nablus. Příjezd asi v 17 hod. 26., 27., 28., 29., 30. dubna a 1. a 2. května: Pobyť v Jerusalemě se společnými zájezdy do Betlema (na noc), Ain-Karemu, Jericha, k Jordánu a k Mrtvému moři. Dobrovolný zájezd do Hebronu. 3. května: V 8 hod. odjezd do Kahýry přes Liddu a Kantaru, příjezd v 22.30. 4., 5., 6. května: Pobyť v Kahýře se zájezdy do Ghizeh, Matarieh a Heliopolis. Dobrovolný zájezd k Serapeu v poušti Sak-karské. 7. května: V 7.15 odjezd do Alexandrie, v 13.30 odjezd do Brindisi. 8. května: Na moři. 9. května: V 14.30 přistání v Brindisi, v 19 hod. odjezd do Neapole. 10. května: V 8 hodin služby Boží ve Valle di Pompei. Dopoledne pobyť v Pompeji, odpoledne v Neapoli. V 17.30 odjezd do Říma, příjezd ve 22.30. 11. a 12. května: Pobyť v Římě. Audience u sv. Otce. 13. května: V 8 hodin odjezd do Benátek přes Florencii, příjezd v 21.20 hod. 14. května: Služby Boží u sv. Marka. Ve 14.50 hod. odjezd do Vídně přes Trbíz. 15. května: Příjezd do Vídně v 7.30 (mše sv. a Te Deum), do Břeclavy v 14.48 hod., do Prahy v 21.35 hod. — K vykonání pouti je třeba 5600 Kč. Závazné přihlášky přijímá a veškerá vysvětlení ochotně podá pořadatel pouti Václav Otta, děkan ve Mělích, Čechy.

Z A H R Ā N I Č N Í H L Í D K A.

Kardinál Mercier mrtev! Zesnul dne 23. ledna tohoto roku. Merciera zná celý svět. Když za války Němci zničili Lovanšskou universitní knihovnu, vystupuje tento vzácný kněz a vzorný syn svého národa a hlasem prorockým kárá. Povstal na obranu spravedlnosti, lidskosti a v rozhořčení mluví ke svědomí. Diplomaté se před ním uklánějí a vzdávají úctu jeho rozhorlenosti a spravedlivému hněvu. Poznávají, že jeho umění diplomatické jest lepší jejich, poněvadž je diktováno upřímnou, až dětskou poctivostí. Poctivého kněze, jenž řekl pravdu, uslyšel svět a hlas jeho vedle hlasu papeže římského mnoho přispěl k zažehnání hrůz válečných. Vzor spravedlivého odešel k soudu Nejspravedlivějšího. Pán ho povolal, aby ho odměnil za jeho zásluhy. Kdyby

se lidstvo učilo na takových vzorech, změnilo by způsob svého myšlení i života. Ale tak se nám zdá, že dobrý starý svět a s ním i řád odchází a jeho místo zaujímá dětské blouznění se všemi svými hroznými následky. Pro nás, mladou katolickou inteligenci, jest to jen pobídkou snažiti se alespoň trochu napodobiti vzor tak vzácný, jakýmž byl Mercier. Věnujme mu vzpomínku v modlitbách a vzpomínku naň zachovejme si pro každý počín!

Drav.

V Bejrutě je katolická universita sv. Josefa. Možná, že věc nebude mnohým čtenářům známa. Byla založena před 50 lety francouzskými jesuity. Má vedle fakult bohoslovecké, právnické, lékařské

a filosofické také ještě techniku. Až do znovuzřízení turecké university v Damašku měla značný počet žáků. Dnes je počet menší. Tak lékařská fakulta má 117 mediků, 22 lékárníků, 41 zubářů a 18 porodních asistentek. Fakulta právnická má 43 posluchače. —av

University a koleje katolické ve Spojených státech severoamerických. Bylo jich v roce 1924 142 a sice 75 mužských a 67 ženských. Na prvním místě je universita ve Fordham s 5045 posluchači, dále v Marquette (4187), I. z Lojoly v Chicagu (1145) a další. Počet posluchačů činí 14.840. Při universitách i kolejích jsou ještě speciální kursy lékařství, zubařství, farmacie, aeronautiky atd. Z lékařských škol jest významná universita v St. Louis (546 posluchačů), z obchodních universita v Duquesne (1310). Školy tyto jsou vydržovány většinou z darů soukromých dobrodinců. Jakké velké sumy se takto darují, ukazují náklady na stavbu budovy pro katol. universitu ve Washingtoně, na niž bylo potřebí 250.000 dolarů; a sešly se oběma. Kliniky a laboratoře jsou zvlášť. Náklad na tyto školy přesahuje však jistě 100 mil. dolarů. — K našim katolíkům bychom asi s takovým požadavkem přijít nemohli. —av.

Statistika katolického kněžstva. Všeho kněžstva katol. ve světě je 312.000. Na Evropu připadá z toho 200.324. V Africe připadá jeden kněz na 400 katolíků a 82.000 pohanů, v Oceanii na 300 katolíků a 110.000 pohanů, v Japonsku na 880 katolíků

a 220.000 pohanů, v Číně na 800 katolíků a 180.000 pohanů a v Indii na 860 katolíků a 110.000 pohanů. —av.

»Dzwon niedzielny« volá k Polákům, aby se starali o polské svaté. Nejsme pozadu a náš článek o svátcích v římské církvi nalezne v čtenářstvu jistě pochopení. —av.

Polsko. Papež Pius XI. jmenoval Msgra. Ivana Cieplaka arcibiskupem vilenským. —av.

Mezinárodního eucharistického kongresu v Chicagu zúčastní se podle zprávy záhřebského »Katoličká List« v zastoupení Sv. Otce kardinál Gasparri. —av.

Universitní Sdružení gandské pro Společnost národů (Association des Etudiants de l'Université de Gand pour la S. D. N.) ustavilo se po vzoru sdružení v Lovani, Bruselu a Liège. —av.

Universita v Grenoblu otvírá v r. 1926 prázdninové kursy. Budou v červenci až září a týkají se fonetiky, francouzského jazyka, francouzské literatury a civilisace. Jazyky slovanské přednáší abbé Moyse, známý pražským akademikům. — Učastníkům budou vydány: certifikát d' assiduité, certifikát d' Etudes a diplom d' Etudes. Poplatek za tři měsíce jest 260 franků. Mimo to jest zvláštní příprava s taxou 200 fr. měs. Pobyť stojí 300 fr. měsíčně. —av.

S O C I Á L N Í H L Í D K A.

Nadace původem katolické.

(Pokračování.)

V.

1. **St. n. Frant. Ant. Schmidta** r. 160 K u. z. s. p. Pr. o. z. v. Doupově, po př. v Turci spolu s duchovními. Př. n.

2. **St. n. Anny Müllerové** r. 180 Kč u. z. s. p. Pr. o. r. Rychnov.

3. **St. n. Vojtěcha Bayera** r. 108 u. z. s. p. Pr. farář a o. z. v. Rudolfově. Př. n. a r. z. farnosti Rudolfova.

4. **St. n. P. Josefa Antonína Seydla** r. 300 K u. z. s. p. Pr. o. v. a děkan v Berouně. Př. n. r. z. Berouna.

5. **St. n. Josefa Pessiny** r. 320 K u. z. s. p. P. Pražská kapitola. Př. n. a r. z. Kostelce n. Orl.

6. **St. n. Ferdinanda Schembery** r. 520 K u. z. p. Pr. farář v Čenkovících. Př. n. z. Čenkovíc.

7. **St. n. JUDra Josefa Langera** r. 180 K u. z. s. p. Pr. farář v Býčkovících. Př. n. a jiným.

8. **St. n. P. Aloise Hanla** r. 140 K u. z. s. p. Pr. farář v Hořicích. Př. n. a hořickým r.

9. **St. n. P. Ignáta Simeona Hanusa** r. 88 K u. z. s. p. Pr. děkan z Vys. Mýta. Př. n., po vymření vysokomýtským r.

10. **St. n. Josefa Blažeje Hartmanna** r. 84 K u. z. s. p. Pr. děkan a o. z. ve Vrchlabí.

11. **St. n. P. Frant. Appeltanera** r. 112 u. z. s. p. Pr. pelhřimovské o. z. Př. n. pelhřimovským r.

12. **St. n. P. Václava Horáčka** r. 150 u. z. s. p. Pr. o. z. v. Benešově s děkanem. Modl. Př. n. benešovským r.

13. **St. n. P. Františka Jannische** 2 n. po 104 K u. z. s. p. Pr. o. z. a farář v Sezemích. Př. n. a r. ze Sezenic.

14. **St. n. Frant. Kreibicha** r. 104 u. z. s. p. Pr. o. v. a děkan ve Staném.

15. **St. n. P. Josefa Czeňka šl. z Wartenberga.** 2 n. po 120 K u. z. s. p. a děkan v Novém Bydžově. Př. n. a novobydžovským a královéhradeckým r.

16. **I. St. n. Karla sv. p. Hanla** pr. bude farář z Krbice.

17. **II. St. n. Karla sv. p. Hanla.** Pr. biskup královéhradecký r. z. Chrásti.

18. **St. n. P. Jana Geitha** r. 176 K u. biskup. konsistoř v Č. Budějovicích. Modl.

19. I. st. n. Jana Gieselerovy, 2 m. po 90 K u. z. s. p. Pr. farář v Radomyšle. Mod. Katol. r. z Radomyšle.

20. St. n. P. Ant. Bayera r. 126 K u. z. s. p., pr. magistrát v Broumově.

21. II. st. n. P. Ant. Bayera r. 126 K u. z. s. p., pr. m. r. v Lanškrouně.

22. St. n. Jindř. Weithnera r. 210 K u. z. s. p., pr. velmistr řádu Křižovníků, Příbuz. a jiní.

23. St. n. P. Ant. Michalitschke r. 128 K u. z. s. p., pr. farář v Rokytnici a okr. spr. v Žamberku. Př. n. a r. z Rokytnice.

24. I. St. n. P. Aloise Jana Rennera r. 210 K u. arcibiskup pražský.

25. St. n. Karla Alexandra Prinze r. 242 K u. bisk. konsistoř v Č. Budějovicích st. na kněze.

26. St. n. Karla Prinze r. 210 K u. bisk. konsistoř v Č. Budějovicích chudým alumnům.

27. II. st. n. P. Aloise Jana Rennera pro hlavní školu, Roč. 300 K u. arcibiskup pražský žákům obec. školy v Perninku a dále.

28. III. st. n. P. Aloise Rennera roč. 300 K u. arcibiskup pražský idem ut 27.

29. St. n. P. Karla Hradeckého r. 50 K u. sp. p. Pr. děkan v Litomyšli. Př. n.

30. St. n. P. Jana Ranga r. 130 K u. z. sp. p. Pr. kapitola vyšehradská. Př. n. a r. z Hlinska.

31. St. n. P. Františka Hocke r. 196 K u. z. sp. p. Pr. biskup litoměřický. Př. n. a r. z Kozel.

32. N. Edmunda Ignáta Ritschele k zapravování školného a výloh s vychováním spojených r. 642 K u. z. sp. p. Pr. o. p. a děkan v Horní Polici. Př. n.

33. St. n. P. Josefa Kneische 3 m. po 100 K u. z. sp. p. Pr. děkan v Novém Bydžově spolu s o. z. St. šk. náb. Př. n. a pak r. z N. B.

34. St. n. Josefa Blasse r. 84 K u. z. sp. p. Pr. děkan v Litoměřicích. Př. n.

VI.

1. St. n. P. Filipa Degela, r. 88 Kč, u. m. r. v Mostě potvr. z. sp. p. Př. n. a pro r. z Mostu.

2. St. n. P. Jana Frant. Jakuba Petterse, r. 160 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Chrastavě. Př. n. a jiným.

3. Mešní a st. n. P. Jana Matěje Güntnera, r. 84 Kč chebským stud. g.

4. St. n. biskupa Schulsteina, 2 m. po 120 Kč, u. biskup litoměřický st. g. Pr. kapitula.

5. St. n. P. Aloise Jana Rennera, 12 m. po 600 Kč, u. kapitula pražská. Př. n.

6. St. n. Jany Rauprikové, 2 m. po 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan v Jičíně, r. jič. a pražským.

7. St. n. Barbory Rösslerové, r. 150 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan v Litoměřicích.

8. St. n. Jana Kollaufa, r. 420 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář z Chroustovic. Př. n. a r. z farnosti Ch.

9. I. mešní a st. n. Marie Augeské, 2 m. po 60 Kč, u. patron. v Třeboni. Pr. děkan v Třeboni r. Tř.

10. II. mešní chudinské a st. n. Marie Augeské, 2 m. po 80 Kč, u. okr. hejtm. v Krumlově. Pr. prelát z Krumlova.

11. St. n. P. Šimona Vrány, r. 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. držitel panství Třeboň. Př. n. a jiným.

12. St. n. P. Otty Schüllera, r. 100 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář ve Cvikově. Př. n. a r. z Cvikova.

13. St. n. Václava Ryt. Waclaviczka, 2 m. po 252 Kč, pro arcib. konvikt stud. v Praze.

14. St. n. Jana Kreissla, r. 180 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář a o. z. ve Schmiedeberku. Př. n.

15. I. Kynžvartské st. n. P. Josefa Schamma, r. 200 Kč, u. z. sp. p. stud. náb. ř.-k. r. z Kynžvartu, třebas ve svých předcích.

16. II. Kynžvartské st. n. P. Josefa Schamma, r. 170 Kč, u. z. sp. p. stud. ř.-k. náb. z Kynžvartu.

17. Rodinné n. biskupa Karla Hanla, 3 m. po 672 Kč, u. z. sp. p. Př. n.

18. St. n. P. Jana Schnitzara, úroky se zatím kapitalisují.

19. St. n. P. Stanislava Gaupera, r. 120 Kč, u. z. sp. p. Pr. opat Premonstrátů v Teplé, pro stud. ř.-k. náb. plzeňského g.

20. St. n. Jana Zeidlera, 2 m. po 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. r. a farář ve Vejprtech. Př. n. a pro r. ze Stříbra a z Vejprtu.

21. St. n. rodinné JUDra Karla Václava Wolframa, r. 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. příbuzní. Př. n. Mod.

22. N. Matěje Koslera pro kand. učít. diecése královéhradecké. Mod.

23. N. Matěje Koslera pro kand. učít. diecése pražské. Mod.

24. St. n. Frant. Pelikána pro chlapecký seminář diecése královéhradecké. Jméni spravuje konsistoř.

25. St. n. P. Floriána Appelta, r. 200 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Rochlici.

26. N. biskupa Karla Hanla, sv. p. z Kirchtreu pro čekatele úřadu učitelského, r. 84 Kč, u. biskup v Hradci Král. R. z Chrastí.

27. N. Jakuba Santnera pro čekatele úřadu učitelského, 4 m. po 100 Kč u. opat. kláštera ve Vyš. Brodě, volné stud. ř.-k. náb.

28. St. n. biskupa Vojtěcha Lidmanského, 2 m. po 105 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. r. v Jindř. Hradci s proboštem a ředit. gymn.

29. St. n. Dra Mikuláše Tomka, 2 m. po 252 Kč, u. arcibiskup pražský. Př. n.

30. St. n. Matěje Koslera, roč. 252 Kč, u. arcibiskup pražský pro stud. konvikt.

31. St. n. P. Celestina Jana Johna, r. 42 Kč, u. město Čes. Lípá.

32. St. n. Františka Liszky, r. 260 Kč, u. sp. p. Pr. farář v Držkově. Př. n. a r. ze Zásady a Semík.

33. St. n. Barbory Tupcové, 2 m. po 120 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan v Něm. Brodě. Př. n. a rod. z okresu Kostelec n. O.

34. St. n. P. Valentina Pötsula, r. 120 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan a m. r. v Horšově Týně. Př. n. a pro r. z H. T.

35. St. n. Jiřího Schödl, 2 m. po 120 Kč, u. z. spr. p. Pr. o. z. města Stříbra. Mod. Př. n. a r. z okolí Stříbra.

36. Mešní a st. n. P. Ignáta Schustera r. 84 Kč, u. ředitel gymn. v Chebu.

37. St. n. P. Ant. Rosenkranze, 3 m. po 200 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan v České Lípě, po př. farář v Holanech r. z farností těchto.

38. N. Václava Hájka pro absolvovaného alumna arcib. semináře v Praze.

39. N. P. Antonína Bartela k ošetřování chudých stud. v Štěpánské nem. v Liberci.

40. Nadání Frant. Schebka pro absolventy university neb techniky. Spravuje starosta a farář ve Vlašimi.

VII.

1. II. stud. n. Jany Geisselreiterové, r. 124 Kč, u. z. sp. p., volení ti, kdož se chtějí věnovati kněžství.

2. St. n. Josefy Krumpigellové, 2 m. po 250 Kč, u. z. sp. p., volně studujícím ř.-k. náb.

3. St. n. P. Josefa Eckermanna, roč. 200 Kč, u. z. sp. p., návrh. kapitola litoměřická. Př. n. a jiným.

4. St. n. Jana Nep. Dvorského, 2 m. po 700 Kč, u. z. sp. p. n. pr. m. r. Smíchov. Př. n.

5. St. n. P. Julia Körnera, r. 84 Kč, u. z. sp. p. Fr. purkmistr a děkan ve Stříbře. Př. n. a r. ze Stříbra. Mod.

6. II. St. n. P. Františka Schneidra, 4 m. po 10 Kč se udílí I. něm. reálce v Praze.

7. St. n. Dr. Adolfa Wunfela, r. 256 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan a purkmistr v Liberci. Př. n. a liberečtí katolíci. Mod.

8. St. n. Augustina Botta de Pierot, r. 144 Kč, u. z. sp. Fr. farář ve Valči. Př. n. a jiným ř.-k. hochům.

9. St. n. P. Antonína Kliebera, r. 96 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Teplé. Stud. plzeňského gymn.

10. St. n. Jana Nep. Blomanna, 2 m. po 196 Kč, u. z. sp. p. Př. n. Mod.

11. St. n. Kumpfovsko-Klettiovské ze Šluknova, roč. 200 Kč, u. biskup litoměřický, pro hochy, který chce duch. stav. Př. n. a r. z okolí Šluknova.

12. St. n. Markety Auřadové, r. 160 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. a arciděkan v Horšově Týně. Př. n. a r. z H. T.

13. I. st. n. Ignáta Wenzla, r. 102 Kč, u. z. sp. p. Pr. předst. a děkan v České Lípě. Př. n. a r. z Č. L.

14. II. st. n. Ignáta Wenzla, r. 102 Kč, u. z. sp. p. Pr. duch. spr. v Chlumci.

15. St. n. P. Matěje Slavíka, r. 114 Kč, u. z. sp. p. Pr. obec Písek. Př. n. a r. písečtí.

16. St. n. P. Jana Hejného, r. 264 Kč, u. z. sp. p. Př. n. Mod.

17. St. n. P. Jana Nep. Fischera, r. 120 Kč, u. p. Pr. farář v Měděnci. Př. n. a r. farnosti měděnecké. Mod.

18. St. n. P. Matouše Nikodema, r. 570 Kč, u. z. sp. p. Pr. probošt v Jindř. Hradci r. tamním.

19. P. Janá Blomanna n. mešní a k podpoře studenta. 42 Kč na podíl stud. z chebského g.

20. St. n. Josefa Holzingera, r. 218 Kč, udílí biskup budějovický. Př. n. a z Horní Plané.

21. Rodinné n. hr. Jana Kolovrata, 9 m. po 1200 Kč, u. z. sp. p. Pr. arcibiskup pražský. Př. n.

22. St. n. P. Františka Dvořáka k podporování stud. a misií, 370 Kč r., u. z. sp. p. Pr. konsist. v Budějovicích. Př. n. jiank pro misie.

23. St. n. Karla Fischera, r. 136 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Hroznětíně. Př. n. a r. tamním.

24. St. n. Isidora Tobische (nemá nadační listiny).

25. St. n. P. Flora Staška, r. 150 Kč u. o. z. v Litomyšli, terno navrhuje ředit. gymn. v L. z. r. L.

26. Nadání Špachtovo, r. 120 Kč, u. m. r. v Karlíně. Pr. ředitelství čes. reálky v Karlíně. (Nadační listina, poněvadž zřízena nadace městem, dává právo bez rozdílu nábož.)

27. St. n. P. Jana Mařana, r. 240 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář a purkmistr v Libáni, po př. biskup litoměřický. Libánští.

28. St. n. Frant. Xavera Biedermanna, r. 352 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Bílé.

29. St. n. Marie Polanovy, r. 140 Kč, u. z. sp. p. volně. Mod. Př. n.

30. St. n. Veroniky Schmutzerové, roč. 228 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář v Týně. Př. n.

31. St. n. P. Josefa Česky při bisk. semináři v Hradci Králové, roč. 300 Kč. Př. n. a stud. z Kourohve. Udílí biskup.

32. St. n. Marie Polanové, r. 88 Kč, udílí biskup budějovický. Př. n. a r. z Budějovicka.

33. St. n. P. Františka Rudolfa Bezděky pro Písek, roč. 8 Kč pro gymn. v Písku. u. z. sp. p. na návrh o. z. v Písku. Mod.

34. N. P. Fr. Rudolfa Bezděky pro Březnici, r. 8 Kč, u. z. sp. p. k návrhu o. z. Březnice.

VIII.

1. St. n. Dr. Petra Krejčího při kn. arcib. stud. konviktě, z něhož se dotuje 20 míst.

2. N. Dr. Petra Krejčího pro české a německé čekatele úřadu učitelského, 4 českým a 2 německým, u. ředitel učit. ústavu v Praze po 50 Kč.

3. N. Effenbergerova pro gymn. litoměřické, r. 181 Kč, udílí učitelský sbor gymn. v Litoměřicích.

4. St. n. P. Františka Schungera, 3 m. po 318 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář a představenstvo v Kasejovicích. Př. n. a pak kasejovickým. Modlitba.

5. St. n. Barbory Bendové, 2 m. r. 840 Kč, u. z. sp. p. Pr. Budyň pro hochy budyňské. Mod.

6. St. n. P. Karla Šindeláře, r. 160 Kč, u. o. z. německobrodské na návrh prof. sboru gymn. v Něm. Brodě. Př. n. a r. z Něm. Brodu.

7. St. n. P. Emanuela Alexandra Widimského, r. 260 Kč, u. z. sp. p. Pr. arciděkan v Plzni. Př. n. a r. plzeňští.

8. St. n. Antonína Löfflera, r. 208 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář a purkmistr ve Schwarzenthalu. Př. n. a r. ze Schwarzenthalu.

9. N. Františka Duschka pro čekatele stavu učitelského v Hradci Králové, r. 800 Kč, u. z. sp. p. volně kandid. učit. ústavu v Hradci Králové. Mod.

10. St. n. P. Romana Kozáka, r. 352 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. z. Klatov a děkan. Př. n. a r. klatovští.

11. Německobrodské gymn. st. n. P. Karla Šindeláře, r. 200 Kč, u. o. z. v Něm. Brodě na návrh prof. sboru gymn. v Něm. Brodě německobrodským studujícím.

12. Polské školní nadání P. Felixe Skibiňského pro chudé stud. z Čech, 4 m. po 378 Kč, u. m. r. hl. m. Prahy, synům nadeníků.

13. **Cyrlometodějské n. st. P. Václava Štulce**, r. 276 Kč, u. z. sp. p. Pr. kapitula vyšehradská. Př. n. a vyšehradští. Mod.

14. **St. n. Kanovníka Hrdiny** roč. 400 Kč, u. z. sp. p. na návrh katol. duch. spr. v Příbrami. rodákům příbramským.

15. **St. n. Matěje Tůmy**, r. 574 Kč, u. z. sp. p. Pr. farář ve Vesce a o. z. z Vesce. Př. n. z Vesce a z Libáně, ř.-k. přednost.

16. **St. n. Josefa Loma**, r. 316 Kč, u. purkmistr ve Volyni s děkanem, potvrzuje z. sp. p.

17. **St. n. P. Františka Faustina Procházky**, r. 192 Kč, u. o. v. a duch. správce v Nové Pace stud. z N. Paky.

18. **St. n. Gertrudy Kontzové**, r. 264 Kč, u. z. sp. p. Pr. děkan a rada města Vltavotýna rodákům vltavotýnským.

19. **St. n. Hugona Gaberle**, r. 316 Kč, u. ř.-k. farní úřad v Žacléři, potvrzuje z. sp. p. rod. žacléřským.

20. **St. n. P. Jana Kašpara**, r. 48 Kč, u. z. sp. p. na návrh faráře v Třebechovicích.

21. **St. n. P. Josefa Lichtnera**, r. 320 Kč, u. z. sp. p. na návrh děkana ve Frýdladě. Pr. držitel panství frýdlandského. Př. n. a r. frýdladští.

(Pokračování.)

Strakova akademie.

(Pokračování.)

Organisační statut.

§ 20. Kuratorium povolane k řizení akademie (čl. 3) skládá se:

1. z presidenta, kterého jmenuje císař;
2. ze zástupce vlády, kterého ustanoví místodržitel;
3. ze zástupce arcibiskupa pražského;
4. z člena, kterého nejvyšší maršálek království Českého z kruhu vynikajících osobností v zemi na dobu tří let povolá;
5. z referenta pro nadaci hraběte Straky v zemském výboru, pokud se týče z člena zemského výboru zemským výborem k tomu ustanoveného;
6. ze dvou školních odborníků jmenovaných ministrem kultu a vyučování vždy na dobu tří let.

Ředitel akademie účastní se porad kuratoria s hlasem poradním.

V kuratoriu předsedá president a je-li tento zaneprázdněn, vládní zástupce sub 2. uvedený

§ 21. Kuratoriu zvláště náleží:

- a) pečovat o přesné zachování tohoto organisačního statutu, vydati potřebná nařízení k jeho provedení a bdíti nad plněním daných předpisů;
- b) ustanovit řád domácí jakož i disciplinární předpisy pro chovance;
- c) vykonávat moc disciplinární v mezích působnosti přikázané kuratoriu řádem disciplinárním;
- d) činit návrh na obsazení místa ředitele a ustanovovat prefekty jakož i všechny ostatní pro akademii potřebné síly učitelské;

e) dáti si předkládati zprávy a návrhy ředitele akademie, kteréž se týkají zásadních otázek a buď je vyřizovati ve vlastním oboru působnosti, neb předložiti je podle toho, kam náleží, příslušnému úřadu (místodržitelství, zemskému výboru);

f) předkládati každého roku na základě докладů od ředitelstva sdělených, jakož i na základě vlastních zkušeností místodržitelství i zemskému výboru zprávu o stavu akademie, pak o všech záležitostech akademie, jež týkají se zdaru a zdokonalení ústavu;

g) opatřiti, čeho třeba, aby naskytující se vady byly uklizeny a v příčině změny, pokud se týče opravení dosavadních zařízení činiti vhodné návrhy příslušnému úřadu dle toho, kam věc náleží (místodržitelství, zemskému výboru).

§ 22. Pro bezprostřední řízení akademie směrem didaktickým, paedagogickým jakož i hospodářským ustanoví se ředitel, jemuž podřízeny jsou veškeré osoby při akademii ustanovené a ostatní služební jakož i všichni chovanci akademie. Ředitele jmenuje císař k návrhu kuratoria, který předloží se prostřednictvím zemského výboru a místodržitelství ministerstvu kultu a vyučování.

§ 23. Obor působnosti ředitele vyměřen jest instrukcí, kterou kuratorium navrhne a místodržitelství po vyslechnutí zemského výboru ministerstvu kultu a vyučování ke schválení předloží.

Řediteli náleží zejména:

- a) aby ústav v úřední správě zastupoval a o to pečoval, by zevrubně šetřeno bylo všech normálních předpisů pro akademii platných;
- b) aby sestavoval každoroční rozpočet akademie;
- c) jemu výhradně náleží, aby v mezích povoleného rozpočtu peníze poukazoval;
- d) aby činil návrhy ve příčině přijetí chovanců platících;
- e) aby vykonával disciplinární moc nad personálem, vyučovacím, správním a služebním v mezích působnosti ředitele vykázané a podle ustanovení domácího řádu;
- f) aby v případech neodkladné potřeby činil prozatímná opatření, k nimž třeba vymoci dodatečného schválení.

§ 24. Ředitel musí býti státním občanem a musí míti takové vědecké vzdělání, jaké vyžaduje pro úřad učitelský na středních neb vysokých školách, neb ke vstoupení do státní služby politicko-administrativní.

Rovněž prefekti musí býti státními občany a musí míti způsobilost k úřadu učitelskému pro školy střední aneb doktorát práv nebo filosofie.

§ 25. K obstarávání záležitostí hospodářských, ke správě pokladny a účtů stanoví se správce domu, podřízený řediteli.

Potřebnou instrukci pro tohoto správce vydá kuratorium a schválí ji zemský výbor.

Správce domu jakož i služebnictvo ustanovuje výbor zemský k návrhu ředitele. Při usta-

novování sluhů akademie šetří se předpisů platných v příčině ustanovování sluhů zemských.

§ 26. Ředitel, prefekti, správce domu a veškeré definitivně ustanovené služebnictvo dostávají služné, všichni ostatní učitelé, lékař domácí a ostatní služebnictvo domácí odměnu nebo mzdu.

Platy osob ustanovených, jak veliké býti mají, určuje zemský výbor k návrhu kuratoria.

Ředitel složí přísahu u místodržitelství.

§ 27. Nárok na platy zaopatřovací a na odbyté pro sebe i pro rodiny své mají:

Ředitel, oni prefekti, kterým výslovně přiknuto jest nárok na pensí, správce domu a definitivně ustanovené služebnictvo.

Tyto platy zaopatřovací vyměřují a udílí se dle vydaných zemským výborem předpisů, jež právě toho času platí pro zemské úředníky a sluhy s tou toliko změnou, že v příčině práva ředitele a prefektů k výslužnému platí předpis pro profesory středních škol, dle něhož tři léta služebně v úřadu učitelském úplně ztrávená počítají se za čtyři léta služby, dále že pro služebnictvo platí tytéž předpisy jako pro úřední sluhy zemské a že se prefektům při povolování penze počítá čas ztrávený ve službě provisorní na akademii.

§ 28. Výroční rozpočty nadačního fondu hraběte Straky jakož i akademie hraběte Straky předkládá zemský výbor místodržitelství k nahlednutí, závěrky účtů pak témuž k prozkoumání a schválení.

Bráfova nadace při universitě Karlově pro studující všech fakult, kteří prokáží počátky tuberkulosity neb jsou k ní jakkoliv náchylní, jest vypsána částkou 800 Kč. Je to II. konkurs letos, jeden byl tedy asi bezvýsledný. —av.

Hrdličkův fond pro studium anthropologie jest vypsán částkou 5000 Kč se lhůtou do 28. února 1926. Blíží na vyhláškách na universitě Karlově. —av.

Lützowova nadace pro studující angličtiny na universitě Karlově roč. 1375 Kč (k cestě do ciziny za účelem naučení se jazyku) se lhůtou do 28. února 1926. —av.

Táborova nadace pro rigorosanty lékařské fakulty university Karlovy částkami 110 Kč, 120 a 130 Kč se lhůtou do 28. února 1926. —av.

Justova nadace promoční, dvě místa po 120 Kč pro mediky university Karlovy se lhůtou do 28. února 1926. —av.

Nadání z roku 1854 roč. 84 Kč pro studující všech fakult university Karlovy. Lhůta do 15. února 1926. —av.

Československá republika z 1. března 1926 přinese pololetní seznam všech uprázdněných studijních a dobročinných nadání. Důrazně připomínáme. Číslo koupíte v trafice za 50 hal. (i s nadační přílohou). —av.

Studijní nadání hl. m. Prahy pro posluchače fakulty filosofické university Karlovy jest vypsáno po 1000 Kč na dobu od 1. X. 1925 do 30. IX. 1926.) Žádosti se zašlou radě městské v Praze I., Bartolomějská 5, I. p. osch. —av.

Polská vláda zrušila studentská stipendia. Následování bychom nedoporučovali, neboť stipendia pro studenty jsou zvláště v dnešní době existenční podmínkou. Ale co bychom doporučovali vřele, totiž aby se studentští jednotlivci nehýčkali, byť by to byli představitelé Svazu i jiných »studentských« institucí. U nás jdou podpory studentské do nepravých rukou a užito jich bývá k jinému účelu než ke zmírnění bída. Pražské lokály by o tom mohly vyprávěti.

Studentský Věstník hlásá, že vykonal velký sociální čin, že Jarníkův fond bude dostávat podpory od ministerstva zahraničí v neztenčené výši dále. To není žádný sociální čin, to se vám jen podařilo zalepiti oči vašim přátelům ve státním úřadě, resp. tímto se podařilo odvrátiti pozornost od afér osob, kteréž se o to měly zajímat a kteréž vám měly podpory zastaviti, kdyby byly smýšlely upřímně s pokladnou státní. Ono snad i k tomu jednou dojde, a myslíme, že to nebudou ani tak katoličtí zástupcové ve vládě, kteří vezmou na věci studentské přísnější kritiku. My zatím počkáme, ale se svým materiálem jednou se přihlásíme. V t. zv. Akademickém domě se podezřele mlčí a celkem se tam nic nezměnilo. —av.

Grado. Dětský domov Grado nabízí nám několik míst ve své kolonii. Hlásiti se mohou studenti i studentky, i jejich známí a přátelé. Prvá výprava vyjede 15. května. Přijímají se děti do 18 let a měsíční pobyt s cestou a všemi jinými výlohami stojí 990 Kč. Vyžaduje se jen přihláška, potvrzená předsedou S. S. S. a nám adresovaná, s lékařským vysvědčením o zdravotním stavu. O věci zašleme zvláštní oběžník. —av.

První nadace, která bude při Ústředí zřízena Paní Eliška Vosáhlová z Karlína, Vítkova 10, vdova po generálu v. v., darovala Ústředí dlužní úpis Hypoteční banky na 2.000 Kč na zřízení studentské nadace. Kéž by měla šlechetná dávkyně hojně následovníků. —av.

? ? HÁDANKY ? ?

ŘÍDÍ B. R.

Rozluštění ze 4. č.: Americká křížovka: 1. mol; 2. kámen, 3. lak, sob, 4. val k, sůl, 5. Pan, nos, kaz, 6. slon, kolík, vlas, 7. teď, síť, oko, 8. keř, ana, 9. sad, kly, 10. debut, 11. los; a) poť, b) vánek, c) lán, deš, d) kal, k, řád, e) mák, nos, dél, f) lom, Kolín, bol, g) les, síť, kus, h) nos, k, alt, ch) buk, ony, i) lávka, j) zlo. — Zrůda: rada, paráda. — Rebusy: 1. Ústřice, 2. Ukolébavka. — Rodovka: fis, Tisa. — Záměnka: sluka, sloka. — Hádanka: Kdo má jedno, vidí u druhého dvě oči, ten však u prvního jen jedno.

Redakční: A. F., Hol.: Jen pošlete! J. B., B. T.: Na redakci Jitra, Praha II., Panská 1. Všem přispívatelům Pro množství příspěvků a málo místa nelze zaručit ani pěkným příspěvkům brzké uveřejnění. — Z 9 řešitelů budou odměněni 2 nejlepší: V. Jirásek v Lounech a V. Štrouhal v Kroměříži. Rozluštění z 5. čísla pošlete do 16. II.

Doplňovačka s tajenkou.

J. Michálek.

x	a	e	část ruky		
	x	á	a	pták	
	l	x	v	část těla	
			x	a	?
a		t	x	řeka	

Šaráda.

— E —

První s třetí — u potoka,
as jak vrba je vysoká.
Druhá s třetí — máš ji.
věř mně,
celek — město naší země.

Dělenka.

A. Dvořák.

První s třetí najdeš lehce
mezi živočišstva řády.
Jsou protáhli, ale přece
nehledej je mezi hady.
První s třetí hlavou
a zvrácenou čtvrtou
na kaktusu hmyz to jest,
jemuž barva dělá čest.
Druhá s hlavou třetí
měsíční jest čtvrtí.
Celek značí malé město
skryté v klínu jižních Čech,
nebo jiné, větší město,
tam, kde řeka Prut má břeh.

Rebusy.

F. Hasilík.

1. pondělí 100
úterý 100
2. N. Kozina

Dělenka.

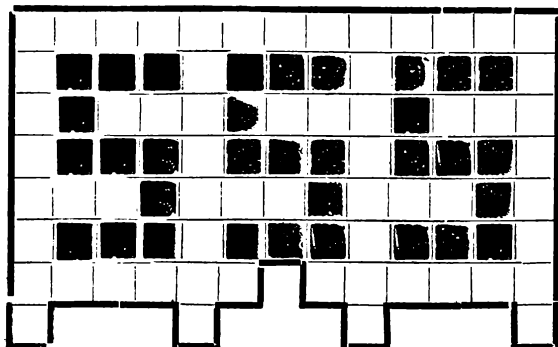
Al. Dvořák.

První s druhé částí
zvíře značí věru,
kterému jsou vlasí
země na severu.
Druhá zase s třetí
z kůže se jen robí.
Celek židé světi
od pradávne doby.

Americká křížovka.

Všem S. S. S. věnuje Bojanovský S., Brno.

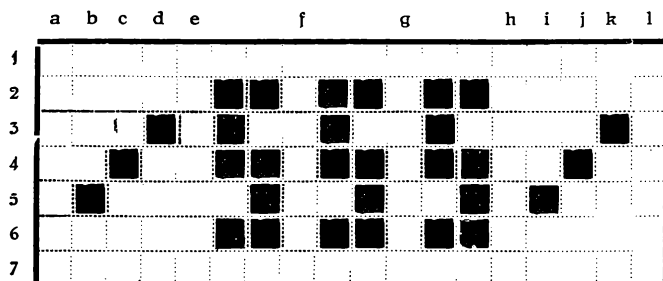
A B C D E F G H CH I J K L

1. Kněz spisovatel;
2. míra — příbytek — ples;
3. člen národa — nemoc — alkohol. nápoj;
4. hudební nástroj — poušť;
5. A) politik;
6. E) palác v Granadě;
7. Ch) hrozný dobyvatel;
8. L) posvátné místo.

Americká křížovka.

Inoc. Zmeškal.

1. Moravský básník.
2. Římské zápasiště, stromořadí.
3. Hranice, zájmeno, řeka, zářez.
4. Noha, voj. zkratka, peníz, předložka.
5. Nepřízvučná slabika, obchod, zkratka, zápor, zbraň rostlin.
6. Vnučka Augustova, karta.
7. Česká básnička.

- a) Výzdoba v kamení.
- b) Řecký bůh, obydlí včel.

- c) Zhoubu železa, furecké jméno.
- d) Franc předložka, uherská řeka.
- e) Starověké město při Helle-sponfu.
- f) Člen národního shromáždění.
- g) Pohoří v Asii.
- h) Italské město.
- i) Zakladatel Ilia, míra.
- j) Spojka, keřik.
- k) Cítoslovce, pohyb.
- l) Lidový název brouka.

Rebusy.

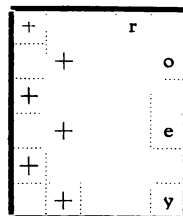
E. Urban.

1. VDK

2. aa ii 7
a ii 7

Doplňovačka s faj.

K. Klepl, Mělník.

- řeka
- nerost
- město
- řeka
- pták
- pohoří

Dělenka.

• — E —

První s druhou značí ženy,
mladé však ne, jen stařeny.

První s třetí
vzduchem leří,
celek město —
nu, co jest to?

Slabiková číselka.

Ig. Janovský, Břesť.

I II III zajímavá bývá,
I II III I velkou pevnost mívá.

ČESKOSLOVANSKÁ AKCIOVÁ TISKÁRNA

(Filialka v Českých Budějovicích, Lannova třída.)

Tiskne reklamní tiskopisy pro obchodní a průmyslové závody, spolky a organizace, úřady státní i samosprávné, soukromou potřebu, dále díla, časopisy a katalogy a vůbec provádí veškeré práce spadající do oboru — knihtisku v pečlivé úpravě, dle dodaných neb vlastních návrhů. —

TISK ROTAČNÍ.

Tei filav. závodu: 43767. — Tei. budějovické filialky: 123.

V PRAZE-II., SPÁLENÁ ULICE ČÍSLO 15.

JITRO

O B S A H

ROČNÍK
VII.

K. C. Klement: Krátké postní rozjímání na
thema: »Co nám schází?« — Ant. Šerý: Až
přijde vesna — R. V. Podhorský: Přišlo.
— A. F. Slavec: Zvuk pod zemí. — J. Bou-
zek: Vrchol bohopocty. — Bohuš Nerad:
Boží dělníci. — Otto Tichý, II. rg.: Kříž. — P.
Konstantin: Svátky latinské církvi. —
Dr. Plocek: Karolinum. — L. Fahoun:
Obrázky. — Jan Zdeněk Jesenský: Já
nevím... J. Kutílek: Lokálka. — Rozhledy:
Organisační povšechný. — Zahraniční hlídka. —
Sociální hlídka.

ČÍSLO
7.

V P R A Z E V B Ř E Z N U 1 9 2 6.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace Praha II., Panská 1. — Telefon 8935/IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Administrační : Naši čtenáři si na těch 32 stránkách příliš zvykli, ale nám to zalézá do peněz. Poněkud musíme zmírnit krok, abychom se nezahlavili. Toto číslo vydáme 24 stránkové a bude-li správně docházet dlužné předplatné, tož bychom vydali zbývající tři čísla o 32 stránkách. Kdyby ovšem předplatné chodilo liknavě, museli bychom, ačkoliv s těžkým srdcem, vydati ještě *osmé* číslo o 24 stránkách. Myslím, že nám to nebude čtenářskou obcí vykládáno ve zlé. Náskok proti ročníku minulému bude beztoho několik desítek stran. Ostatně závisí to úplně na předplatitelích. — Kdyby se našlo několik dobrých lidí, kteří by přispěli nějakým peněžním dárkem, abychom nemuseli studentstvu kazit radost, bylo by to jistě lepší. Také kolportéři a některé S. S. S. nám ještě dluhují, jsou toho slušné částky, také by to mohli zaplatit. Nezlobte se, je dobře mluvit si otevřeně. Drav.

Redakce nepřijala : Franta Nemilský: Druhá báseň je již slabší a proto dána přednost první. — Miloslav Matas: Neužívejte příliš mnoho cizích slov tam, kde náš jazyk má pro myšlený pojem svůj jasný výraz. — J. Trieb: Vaše báseň je pěkná jak po stránce obsahové tak i formální. Co však je přece na závadu, je neúprosný sentimentální světobol. Těším se na jiný Váš příspěvek. — Jan Průcha: Motív je hezký, metrum i rýmy místy nepečlivé. Zašlete jiný příspěvek. — Albert Hrbáč: Vše by bylo dobré až na ten nevhodný, tendenční konec. — Lomnický-Podbrdský: Vadí tu pouze různé rozměry strof téže básně. Zašlete něco nového. — Zajíc Mil.: Snad něco příště. Milostné věci jsou pro „Jitro“ velmi choulostivým materiálem. — Ant. Brabec: Asi příště. Zaslané příspěvky se nevracejí. — St. Špůrek: Příspěvek je cenný. Pro množství látky až příště bude očištěn. — Velehradský V.: Tažte se dále a zašlete znovu. — Efis: Nešťastný rytmus. Jinak dobré. — Verian: Jeden příspěvek očištěn.

Vlastimil Dorazil, redaktor.

„Jitro“ (L'aube). Périodique des lycéens et collégiens catholiques. Table des matières. Klement: Une courte méditation de carême sur le thème: Qu'est ce qu'il nous manque? (La sincère résolution.) Šerý: Quand le printemps viendra. (Poème.) Podhorský: Le printemps est venu. (Poème en prose.) Slavec: Le son sous la terre. (Poème.) Bouzek: Le comble du culte. (La Messe est le sacrifice le plus majestueux, puis qu'elle équivant au sacrifice sur la Golgotha.) Nerad: Les ouvriers de Décu. (Poème.) Tichý: La croix. (Poème.) Konstantín: Les Fêtes dans l'Eglise catholique. (Projet, pour qu'on transmette la fête du St. Jean de Nepomuk (du 16. mai) au „1 Mai“, qui est fête d'Etat, et la fête de la Ste. Ludmila au jour de fête d'Etat du Jean Hus (6 juillet). Plocek: Karolinum. (Collège le plus ancien de l'Université de Prague.) Fahoun: Les petits tableaux. (Poème.) Jesenský: Je ne sais pas. (Poème.) Kufílek: Chemin de fer local. (Une critique.)

Revue d'organisation, revue générale. (Plocek, Dorazil.) Revue étrangère. (Plocek, Skula.) Revue sociale. (Plocek.)

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V BŘEZNU 1926.

ČÍSLO 7.

K. C. Klement:

Krátké postní rozjímání na thema »Co nám schází«.

Popel je ošklivá, nemilá, šedivá a sypká věc. Na Popeleční středě se nám sype v chrámě na hlavu a kněz při tom říká slova veliká a slavná, která na náladu masopustní jsou jako ledová sprcha na žhavý plát. Jsou to slova stručná, ale svou stručností zařezávají se až do morku kostí: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš!« Je to hrůzné, slyšet takové připamatování ve chvílích jarého studentského mládí. Moje růžové svěžest a ke každému sportu svižné údy a prašná prácheň hrobní plísně, ve kterou rozloženy budou elektrony mého těla. Ale v tom je pravda.

A prorok říká: »Pomni, člověče, na věci poslední a na věky nezhřešíš.« A v tom je také pravda a veliká opravdovost.

V Praze mají právě velikou hudební událost. Italský dirigent Molinari diriguje v »Lucerně« Berliozovo »Requiem«. »Ohromné, úžasné, báječné, velkolepé, podmaňující, strhující« a nevím jaké výkřiky hlasitého i tichého údivu a podivu jsem slyšel po koncertě. Pražská hudební smetánka, unavená jazz-bandem a operami, šla rozrušit nervy liturgickým dílem francouzského skladatele. »Requiem aeternam«, »Dies irae«, »Hostias et preces...«, »Sanctus...«, »Agnus Dei...«, zní zde mohutnými a velebnými chrámovými akordy. Čtverý zesílený orchestr zde burácí a duní, aby naznačil hrozný dojem příchodu věčného Soudce, housle i hlasy kvílí bolestně ve větách »Lacrymosa dies illa... Pie Jesu Domine dona eis requiem...« a kolem sedí dámy s kratičkými rukávky, jako na plese nebo v divadle, koncertní sál hýří světlem, kukátka křečovitou vytrvalostí sledují každý pohyb temperamentního dirigenta, a česká společnost, neznající ani víry, ani náboženství, ani modlitby, nerozumějící snad ani slova latinských bohoslužebných textů »Mše za zemřelé«, opájí se hudebními krásami eminentně katolického díla, k němuž mu schází každý klíč nějakého porozumění. A v tomto prostředí koncertního sálu, před bezduchou massou i indiferentního posluchačstva, kde schází chrám, kde není oltáře, kde není kněze, kde není oběti, kde není mrtvých, za které by se modlilo, kde místo zbožných věřících je jen posluchačstvo... všechna ta krása náboženského díla vyznívá v prázdnou, třeba velikou a hodnotnou, ale v tomto prostředí přece jen prázdnou hudební frázi. Schází zde pravda a není zde **opravdovosti**. A tak celá koncertní virtuosita je prostou jakousi hudební smyšlenkou a prázdnou větou, hosenou s podíla k nádherným stropům koncertní síně a do prázdných, nechápavých duší, které neumějí se modlit.

Není zde **opravdovosti**. A to je také, naši drazí studenti, to, co nám schází v našem životě. My, katoličtí studenti, **Pravdu** máme ve svých rukou. Ale schází nám

tuto **Pravdu převéstí v opravdovost našeho života**. Tuto opravdovost postrádáme. Odznaky, kroje, sdružení, organisace, ústředí, dobré časopisy, řečníci nic a nic nám nepomohou, jestliže nebude náš život prochnut náboženskou **opravdovostí**. A co je to ta opravdovost našeho náboženského života? Vysvětlení jest velmi jednoduché. To vyžaduje, aby ideální teorie byla v naprostém, důsledném a charakterním souhlase a harmonii s mým skutečným životem a to jak na veřejnosti, tak v soukromí. Nádherná řeč, promluvená na schůzi organizační, která je v naprostém rozporu s mým bezprostředním skutkem po této řeči, tam neb onde (nechci mluvit konkrétněji), je prázdnou a hluchou frází, hozenou do massy, jako ten koncert Molinariho v pražské Lucerně. Sapienti sat.

V době svatého týdne budeme slyšeti zoufalé volání proroka Jeremiáše: »Jerusalem, convertere ad Dominum, Deum tuum,« t. j. »Jerusalem, obrať se k Hospodinu, Bohu tvému.« Zpytujeme své individuální i organizačně kolektivní svědomí, zda tato výzva prorokova neplatí mně a neb nám v první řadě?

Ant. Šerý:

Až přijde vesna

Až před okny mi
poběží Vesna
jak rozverné děcko
za radostmi svými
a úsměvů mi hodí pár
v žití suchopár,
až vyvábí včeličky z česna
a připraví jim hody
na lukách a polích,
až v zelený rubáš oblékne všecko —
až dechem moji líc
pohladí
a k zpěvu naladí
mou mladistvou duši —
zas budu radost mít z volnosti a ze svobody,
zas budu viděti
símě padati do lích,
skřivánka nad poli,
uslyším zas ptačí hlaholy — —
duše má víc ještě, víc
štěstí tuší:
bude si moci porozprávěti
s Vesnou radostněm o mládí
a hovor zavésti
o lásce a o štěstí! —

R. V. Podhorský:

Přišlo.

Les.

V měkkých poduškách tmy spalo ticho.

Byl čas, kdy se probouzí den. Tma zaplakala jemnými slzami světla. Koruny stromů dřavěly. Bylo viděti, jak si smrky nasazovaly na vysoké stožáry zelené klobouky a zaslzely vonícími kapkami pryskyřice...

Narodilo se slunce, velké, čisté a s teplým úsměvem na rtech, podobné velkému básníku. Pod jeho perem zasvítíl úsměv jitra, nebe se zamodralo a poslední záblesk červánků táhl se nad modrými dálkami na východě. Bílé břízy rozjasnily jeho oči a stříbrný potok rozezpíval čisté vlny jeho paprsků, jimiž pohladilo nový den.

A potom jako neposedné děcko přiběhl stříbrný vítr, teplý, radostný, zjasněný novými nadějemi. A naděje nejsou nic jiného, než sny bdících lidí. Proběhl vesničkami, rozutíkal se přes pole a zastavil se u Božích muk na rozcestí. Nabral dechu a radostně volal k modravým lesům: Jaro přijde! Zbud'te se lesy, zbud'te se pole, zbud'te se louky, zbud'te se duše zjizvené ranami. Jaro vám na ně polibek dá! Dá vám květy a plody, radost a lásku, utiší vám bolesti a naleje nové krve do promrzlého srdce!

Probouzely se lesy a v radostné předtuše se zachvěly. Vyzpovídaly své touhy modrému nebi, napily se z modrých studánek a vydechly bělavé páry jako čisté sny patnácti let... Probudily se louky, pole i lidé se probudili a všichni čekali.

A potom přišlo Jaro.

Mělo mír v očích a mělo mír v duši. Bylo šťastné, poněvadž jeho oči byly čisté, jeho ruce i duše byla čistá a bez viny. A nikde není štěstí, kde je vina.

Bylo jako motýlek, takový lehký a dovádívý, poletující s jednoho květu na druhý. Plno mladého života a síly. Mělo velké oči, modré od západu až daleko k východu, hluboké jako lesní studánka, co v ní na kolenou kleká štěstí. Vyšvihlo se do výsoka jako jedle, kterou první políbí vycházející slunce, co ráno budí lidi, že život volá... Vlasy si rozpustilo po zádech a zapletlo si do nich stříbrný vítr, hrst květů a bílý obláček, který tak bezstarostně plul modrými dálkami a byl vyzlacen jasným sluncem. Jeho mládí vonělo vůněmi tisíců květů, bylo jako bílý sníh na horách a přece hořelo všemi barvami světa. Bylo bojácné jako tráva, jeho pokora byla tak veliká, že se podobala pýše...

Měkkým, teplým pohledem pohladilo probouzející se zemi, rozhodilo několik kytic úsměvů a hned se zrodily meze a louky. A na lukách, ba i na šedých mezích se objevil zelený ruměnec jako na čisté tváři mladých let. Ó, krásné, věčně krásné chvíle jara a první lásky, vonící teplou krví mladých srdcí, kdy ozve se ten sladký hlas a srdce se rozezpívá radostnou písničkou, na niž se nikdy nezapomíná...

Všechno oživilo.

Barvy se vlévaly do očí. Zřítelnice se šířily a zachvěly se vůní. V takové chvíli se duše modlí, rány se hojí, prsa se šíří a bílé ruce touží obejmouti celý svět trpících duší.

Pupence stromů nalily se bujnými šťavami a toužebně čekaly dobu, kdy se rozpuknou v bílé, čisté květy, které budou daleko šířiti svou vůni, čekaly, kdy přijde máj, máj nového, lepšího života, v němž zavíří svou krásou... U lesa stály bílé, štíhlé břízy a Jaro se na ně usmálo. Velké kapky vody objevily se na jejich kůře, ztýrané vráskami času, ale to nebyly kapky vody, to byly slzy radosti. Velké, světlé a tiché kapaly s větve na větev a potom padaly dolů... Mocným zákonem touhy praskaly ledy, a voda, divoká voda, se hrnula s hukotem. Ječela, stříkala a bouřila hymny probuzení a velké svobody — — —

Po prvé slunko teple zahřálo, tráva zavoněla, po prvé skřivánek vzlétl v modro nebes, rozezpíval se barevnými zvuky nových písniček, které se rozrážely o modré nebe, vibrovaly vzduchem, zapotácely se štěstím nad brázdou a potom padaly na zelenou zemi, jako pyl, setřený s růžových křídel májového večera.

Celý den byl jasný jako maminčiny oči anebo jako nedělní zvony, které svou radost vykřikovaly do barevného vzduchu: Přišlo... přišlo...! Jen stále výš... výš... vy všichni, kteří pohlazením rozesmějete hladinu očí, výš... vy, kteří běžíte za svými sny, jako když rybáři chtějí na moři ulovit obrazy mraků, výš... výš... přijde jaro, musí přijít, když budete chtít, jen stále výš...!

(Ze sbírky »Nové ráno«.)

A. F. Slavec:

Zvuk pod zemí.

Veliké hroby
v zčernalých lesích
jsou.
Na sta je bílých pěšinek
k příšerným hrobům.
Z východu, západu,
z půlnoci, z polední strany
ke kostnici, kostnici neveselé,
kde komíny chrlí jen plíce za živa
pohřbených —
postavy vychrtlé
jdou.
Podivné hroby,
podivný život,
podivní života mrtví.

Dolů tam jezdí
v železných klecích,
spouštění
železným lanem
vyzděnou šachtou
až k hlavním štolám
deseti pater;
zpívá jim písničku pohřební dynamo živé,
nehybnost pak a veselost kol,
skřípění ložisk a drnění zvonků a lopat
a motyk.

Pod zemí ve tmě se brouzdají
s kahanem v haluzích rukou
tlačíce před sebou s černidlem hunty.

Za rohem tma zase čeká
a řada vozíků,
prach,
plíseň,
voda . . .

Z předpekli práce vzkříšení
sirenou vzteklou,
která tam bezpečně do hloubek nováčky
vrhá
s uzlíkem síly, s utvrdlým chlebem,
odtud je o hůlce únavy vyšve
zčernalé vlastní zlou bídou.

Jelení křepkostí
k hrobům svým vesele běžíme
Nevíme — již v hrobě ležíme.

J. Bouzek:

Vrchol bohopocty.

(Pokračování.)

Nuže, mladý příteli, projdi si ještě jednou celý postup pojednání.

1. Nejdokonalejším výrazem poměru člověka k Bohu jest oběť.

2. Oběť mají všechna pozitivní náboženství; proto i náboženství naše.

3. Poněvadž jest nejdokonalejším náboženstvím, má oběť nejdokonalejší, t. j. takovou, kde Bůh jest knězem i obětním darem a jež se obětuje Bohu, zničením daru: to jest oběť kříže.

4. Poněvadž má toto náboženství trvati dle slibu Zakladatelova do konce věků, musí se v něm oběť kříže opakovati do konce věků.

5. Ale způsobem liturgickým, nekrvavým, jak toho žádá povaha náboženství, potřeba takové nekrvavé oběti, jakož i proroctví a předobrazy Starého zákona.

6. Takovou oběť ustanovil Pán Ježíš při poslední večeři a jest jí mše sv.

Postav se v duchu do večeřadla, pozoruj Pána Ježíše a uvaž Jeho slova. Snad řecky neumiš; proto ti pomohu a pochopíš, že nejen proměnil svým všemohoucím slovem

chléb ve své tělo a víno ve svou krev, ale že se při tom současně i svému nebeskému Otci obětoval a apoštolům a jejich nástupcům rozkázal, aby tuto Jeho oběť opakovali.

Důkaz: Dle sv. Matouše, Marka, Lukáše, Pavla vzal Pán Ježíš chléb, učinil díky, rozlámal jen a dal jim říka: »Totoť jest tělo mé, které se za vás vydává; to činite na mou památku.« (Luk. XXII., 19; Mat. XXVI., 26; Mar. XIV., 22; Pavel I. Kor. XI., 24.) Participium praes. »Ho didomenon«, t. j. jež se vydává, dokazuje, že sv. apoštolové rozuměli, že Pán Ježíš myslí na své tělo skryté pod způsobou chleba, jež se před nimi »nyní« vydává, t. j. oběť. Sv. Pavel dokonce užil: »Ho klómenon«, jež se láme. Nemohl myslit na tělo Páně na kříži, které přece lámáno nebylo!

Stejně tak vzal Pán Ježíš kalich s vínem, poděkoval, a dal jim — a pili z něho všichni — a řekl jim: »Toto jest krev má nového zákona, která se vylévá za mnohé.« (Mark. XIV., 24.) Sv. Matouš dodává (Mat. XXVI., 28.): »Na odpuštění hříchů.« Jedná se tedy o tuto krev, v tomto kalichu, jež se vylévá v oběť — »ho enchynomenon« — na odpuštění hříchů. Ani jich nenapadlo, že by byl Pán Ježíš mínil svou krev, jež měla druhý den téci: ta se přeci nevylévala z kalicha! A vševědoucí Bůh, jenž věděl, jak apoštolové rozumějí a vždycky rozuměti budou, nebyl by dopustil tomu klamu a byl by je opravil. Ne neopravil jich; poručil, aby právě to a tak jako on opakovali do skonání světa.

Jinověrci tvrdí, že slovům Páně třeba rozuměti tropicky! Jakým nesmyslům musí věřiti ten, kdo věřiti nechce! Pán Ježíš dělá »testament«, zakládá novou Úmluvu, mluví k prostým rybářům, a bude mluvit »tropicky«, ač ví, že mu budou rozuměti doslovně! Ne, ne, jasně mluvil, apoštolové dobře porozuměli a uposlechli, a od té chvíle obětuje se jménu Božímu na každém místě, kde jest nástupce apoštolský, kněz, oběť čistá, jak ji předpověděl Malachiáš prorok.

Byla to opravdová oběť: Ježíš Kristus byl knězem, obětoval sám sebe pod způsoby chleba a vína Otci nebeskému a sice zničením: či není to zničením, když Bůh se snižuje tak, že se stává na pohled neživým kouskem chleba a trochou vína, které pak se ztravují v útrobách apoštolů?

Jaký jest rozdíl mezi obětí kříže a obětí mše sv.? Tu i tam jest to Kristus, který sám sebe obětuje Otci zničením: jen na kříži jest to zničení krvavé, ve mši sv. nekrvavé. Při poslední večeři vystupuje jasně v úřadu kněze. Ale i později, nyní, jest to on, který proměňuje ústy viditelného kněze slovy: »Totoť jest tělo mé. Totoť jest kalich mé krve.« (Neproměňujet kněz chleba ve své vlastní tělo, ani vína ve svou vlastní krev!)

Mše sv. a oběť kříže jest tedy jedna a táž oběť: První jest opětováním a pokračováním druhé, a doplňuje, čeho oběť kříže postrádá: viditelného kněze, úkon vpravdě liturgický a účast spoluobětujících: Vezměte a jezte! Pijte z toho všichni!: toto všechno odpovídá naší představě a touze po oběti.

Protestanté zavrhuji oběť mše sv., tvrdíce, že se jí uráží nekonečná cena obětí kříže. Pán Ježíš učinil svou obětí kříže zadost za všechny lidi; k čemu tedy opakovati jebo oběť, jako by nestačila?

Odpovídáme: Je to pravda, že Pán Ježíš obětí kříže zadostučinil za všechny lidi. Všichni mohou býti spaseni, kdo chtějí. Shromáždil nevyčerpatelnou studnici, nepřebornou pokladnici zásluh a milostí, které odkázal lidstvu. Ale jako voda jediné obecní studny patří sice všem občanům, ale dostane se jí opravdu jen těm, kdo si ji přijdou navážiti okovem, nebo načerpati pumpou — je-li při ní — tak i zásluhy Ježíše Krista patří sice všem, ale ve skutečnosti mají na nich účast jen ti, kdož z té studně čerpají a z té pokladnice berou. Okovem, jímž lze vážiti, pumpou, jíž lze čerpati, klíčem k pokladnici jest právě mše sv. Ona přisvojuje jednotlivcům milosti a zásluhy obětí kříže získané.

Však i touha zbožných protestantů po mši sv., na př. v Anglii, dokazuje, že jim oběť kříže samojediná nestačí. Ó, Tvůrce lidského srdce dobře ví, čím jeho touhu po spojení s Bohem ukojiti! Buďme vděční lásce a moudrosti Boží, která vynalezla způsob, jak nás zásluhami Kristovými obohatiti a při tom nám dala prostředek, kterým můžeme nejvíce svého Boha oslaviti, jemu poděkovati, jeho odprostiti a jemu nejúčinněji na jeho Srdce působiti!

B o h u š N e r a d :

Boží dělníci.

(Dru Valentovi.)

Narodili jsme se na svět ve XX. století
a s námi se zrodila práce a víra.
Život nám řekl, že je těžký
a my jsme řekli, že postavíme
nový svět!

Jsme Boží dělníci,
jsme živí a nejsme umírající,
jsme vojáci, co na vojnu rukují,
a naše ruce nový svět zbudují!

Z očí nám svítí reflektory,
srdce si zazdíme kameny,
a že v nás krev a život je,
jsou naše ruce čisté jak hostie
a my je proměníme
v plameny.

Boží dělníci,
k ústům polnici,
zatrubte do světa,
by o nás věděli,
že chceme z toho všedního života
udělat jednu velikou neděli!

Dneska jsme si to řekli a zítra to vykonáme,
pozdvihnem hlavy a pěsti a zavoláme:

»Fabriko světa,
my jsme dělníci nově najatí,
pokladů nemáme a nejsme bohatí —
ale máme obvazy a těmi tě obvážeme,
aťbys byla zdravá!«

Život je práce a práce je žití
a Pán Bůh je nad námi všemi —
vezmeme kladiva, budeme tlouci a bítí,
že jsme dělníci
s modrými košilemi.

A když nám po práci nastanou večery
s vonící travou a lesem,
teprve poznáme, že jsme jen lidé,
a že tu lásku neunesem!

A svoje štěstí, které si v továrně poctivě vyděláme,
donesem mrtvým dělníkům a tam jim
polovic odevzdáme —
polovic dáme svým ženám v nejtěžší chvíli
a půjdeme se modlit, aby se světci
narodili . . .

Otto Tichý, Il. rg.:

Kříž.

Ty skvěl ses' v zlatě stříbrný,
ty byl jsi znakem nejednoho hrdiny,
ty však též haněn byls'
pošlapán, rozbit, ó ubohý, co zakusils'!
Psáno 27.-XII. 1925.

František Palacký,
Otec národa.

P. Konstantin

¹⁵Svátky v latinské církvi.

Mimo svátky vlastní jsou dny svátečními také všechny neděle a mariánské soboty. Tyto neděle a soboty mají zvláštní oficia, věnovaná uctění Páně a bl. P. Marie. Mariánské sobotní officium koná se na všechny obyčejné soboty v roce, nepřipadá-li nějaký svátek aspoň polodvojný. Nedělní officium ustupuje pouze svátkům Páně a to i menším, anebo jiným svátkům I. a II. třídy. Druhá, třetí a čtvrtá neděle adventní, neděle devít-ník a dvě následující neděle ustupují jen svátkům třídy I. Privilegované neděle postní a prvá neděle adventní vylučují naprosto každý jiný svátek.

Dni, na něž nepřipadá žádný svátek světců, nazývají se *feriae*. Ferie mají své officium samostatné, v rozsahu podobné svátkům jednoduchým, ale méně slavné. Jsou

však i takové ferie, které mají ráz svátků, o všem kajících, a vylučují svátky svatých, na tuto dobu připadající. Takovými feriem, ustupujícími pouze svátkům aspoň polodvojným, jsou všechny obyčejné dni adventní, postní a suché, dále popeleční středa a první tři dni svatého týdne. Popeleční středa a první tři dni svatého týdne mají dokonce přednost před jakýmkoli jiným svátkem. Podobně privilegované svatvečery (vigilie) Narození Páně a letnic vylučují každý jiný svátek, kdežto vigilie tříkrálová stojí na tom stupni, jako poslední tři neděle adventní.

Toto stručné pojednání o svátcích bylo by příliš neúplné, kdybychom v něm nepoznali, které ze všech svátků, nahoře uvedených, jsou z a s v ě c e n é. Zasvěcených svátků bylo kdysi hojně. Podle práva nyní platného, jak je obsaženo v církevním zákoníku (Can. 1247, § 1.) jsou mimo neděle a svátky na neděli připadající, zasvěcenými svátky pouze Narození, Obřezání, Zjevení a Nanebevstoupení Páně a Božího Těla, dále svátek Neposkvrněného Početí bl. P. Marie, svátek sv. Josefa (vyjma, kde byl už dříve zrušen), svatého Petra a Pavla a Všechny svatých. Tím bychom vyčerpali svátky církve universální a zbývá krátce promluvit o svátcích místních, nebo partikulárních, partikulárních buď svým obsahem nebo vyšším ritem.

Zvláštní partikulární svátky může mít každá diecése nebo jednotlivé obce a kostely, různé duchovní řády nebo jednotlivé kláštery. Již z tohoto všeobecného určení je vidět, že rozmanitost svátků partikulárních jest asi velice pestrá, protože jen diecési, řádům, kostelům a klášterům jest veliké množství.

Tato pestrost ovšem nijak zvláště nevy níká, protože se jí k tomu neposkytuje příležitosti. Svátky partikul. právě tak jako všeobecné, nařizuje neb povoluje toliko sv. Stolice. Co se týče otázky, které světce nebo památky dovolu je Řím oslaviti diecésim neb řádům duchovním, lze odpověděti povšechně, že jsou to světci neb události, jež mají zvláštní vztah k diecési, obci nebo řádu, především tedy světci téže národnosti nebo téhož občanského neb duchovního příslušenství. Největšími z těchto svátků jsou: Památka posvěcení místního kostela, památka posvěcení kostela katedrálního, svátek hlavního patrona kostela místního nebo katedrálního, svátky hlavních patronů obce, diecése, provincie, neb celého národa, posléze svátek zakladatele řádu neb kongregace a titulární svátek duchovních řádů. Všecky tyto svátky jsou svátky I. třídy s prostřední oktávou a musí jim v místě neb řádě ustoupiti všecky nižší svátky církve obecné, od podružných svátků I. třídy počínaje. Mimo tyto svátky má každá diecése neb řeholní společnost ještě svátky jiné, obyčejně větší, při čemž rovnocenné svátky obecné musí partikulárním ustoupiti a mají pouze komemoraci. Sv. Stolice dbá arci o to, aby svátků partikulárních nebylo příliš mnoho.

Abych více osvětlil tuto záležitost místních svátků, podám jejich seznam v pražské arcidiecési. Dne 2. března připadá svátek bl. Anežky české (dx = duplex minus), 4. března přenesení sv. Václava (dxj = duplex maius), 17. téhož měsíce svátek bl. Jana Sarkandra (dx), 23. dubna je svátek sv. Vojtěcha, patrona českého (dx II. cl.), 2. května je svátek sv. Zikmunda, českého patrona (dx), 16. května sv. Jana Nep., druhého hlavního patrona českého (dx I. cl. cum octava communi.), 30. května svátek bl. Zdislavy Berkovny (dx). V červnu připadají tato propria: 5. sv. Norberta, p. č. (dx), 15. sv. Víta, patrona katedrálního kostela (dx I. cl. cum oct. com.), 4. července připadá svátek sv. Prokopa, p. č. (dxj), 5. července svátek sv. Cyrila a Metoda, českých patronů (dx II. cl.), 14. července památka bl. Hroznaty (dx). V srpnu (25.) je svátek přenesení sv. Vojtěcha a jiných mučedníků (dx). V září sv. Ludmily (16.), čes. patronky (dx II. cl.), sv. Kosmy a Damiána (27.) p. č. (dxj) a sv. Václava (28.), prvního hlavního patrona českého (dx I. cl. cum oct. com.). 1. října koná se památka posvěcení metropolitního kostela (dx I. cl. cum oct. com.). 1. října je svátek sv. Wolfganga (dx). 5. listopadu slaví se svátek sv. Ostaťků (dxj), 12. památka sv. Benedikta, Matouše, Jana, Isáka a Kristina, mučedníků a českých patronů (dxj), 16. přenesení sv. Ludmily (dx). Na 4. prosinec připadá památka bl. Edmunda Kampiána (sdx) a na 22. prosinec svátek bl. Petra Kanisia (sdx). Tento poslední svátek musí býti změněn, protože bl. Petr Kanisius byl prohlášen za svatého a jako učitel církevní bude mít místo ve všeobecném kalendáři církevním (27. dubna).

Při svátcích lokálních je nyní novinkou (Can. 247., § 2.), že svátky svatých patronů (na př. sv. Václava a sv. Jana Nepom.), dříve zasvěcené, nepodléhají více církevnímu příkázání o zdržování se práce a obcování mši sv. Nicméně věřící nepřestávají slaviti tyto významné a duši osvěžující dny, právě tak, jako zrušené svátky sv. Štěpána, Hromnic, Zvěstování, Očišťování P. Marie a j. Ovšem poslední svátkový zákon Čsl. republiky tuto možnost, pokud se týče svátku sv. Jana Nepomuckého a jiných zrušených svátků, na první pohled nesmírně ztěžuje. Nebude nemístné u této věci se poněkud zastaviti.

Nelze popírati, že nový svátkový zákon bere všecku možnost slaviti jakýkoli zrušený svátek. Úředníci musí v takový den do kanceláře, dělníci do továren, děti do školy. Málo je těch, kdo by takový opuštěný svátek ještě mohli světit. Ale jest něco ještě mnohem nepříjemnějšího. »Svátky«, t. j. dva nebo více svátečních dnů pohromadě, jsou ty tam. Zbyly jen osamělé dny sváteční, které již nikdy nemohou míti toho půvabu a kouzla, jako staré, déle trvající »svátky«. A přece není všechno tak zlé, jak se zdá. Jde jen o to, najíti způsob, jak by se nahradily utrpené ztráty svátečních dnů a jak by se zachránila staletá památka našich milých světců a světic, oživující měrou neobyčejnou naše citění náboženské. Pokusme se vyzkoumati, co by bylo lze činiti v této věci. Především dlužno si uvědomiti, že za zrušené prázdné dny sv. Štěpána a Jana Nepomuckého, pondělí velikonoční a pondělí svatodušní nastoupily 4 prázdné dny nové: 1. května, 5. července (na Moravě 28. září), 6. července a 28. října. Za druhé: Možnost svátků nastává přece, padne-li některý ze dnů státních na sobotu nebo pondělí, což se při tolika dnech, jmenovaných v zákoně, jistě několikrát do roka přihodí. Mimo to jsou 5. a 6. července dva prázdné dny po sobě jdoucí, tudíž výborně způsobilé k založení nových fixních »svátků«. Konečně k obnovení některého ze svátečních pondělků stačí odhlasování v parlamentě nebo prosté vládní nařízení. Třeba se tedy jen o to přičiniti. A nyní k řešení problému samého!

Dva svátky musíme zachrániti, po případě vyvýšiti a zdůrazniti stůj co stůj, a to: svátek sv. Jana Nepomuckého a svátek sv. Ludmily. Nejprve svátek sv. Jana Nepom. Důvody jsou na snadě. Svatý Jan Nepom. je jakýmsi zosobněním kněžské věrnosti. To je okolnost, jež stojí za uváženou. Tisíce jiných kněží se vyznamenává touže věrností, o tom není pochybnosti. A přece v žádném století a v žádném národě neoslavil Bůh kněze způsobem tak podivuhodným pro tuto ctnost, jako u nás, a to hned ve dvou případech. Kdybychom byli velikým nebo aspoň v církvi důležitým národem, jistě by přišel svatý Jan Nepom. do obecného misálu církve, protože jeho gloriola a posvátná fysiognomie je vskutku jedinečná. Bylo by tudíž od nás, jeho krajanů, nepochopitelnou krátkozrakostí, kdybychom si nechránili jeho svátku, tak speciálně českého, právě touto osobitou vnitřní charakteristikou.

Svatý Jan je dále zosobněním neohroženosti kněžské v boji s hrubým násilím světské moci. Není mnoho těch svatých, kteří tak neobyčejně výrazně dali najevo vědomí své duchovní priority nad fysickou převahou zpupných despotů a jsou to jména, jež musí naplniti úctou i lidi, kteří nestojí v táboře katolickém. Jmenují-li Jana Zlatoústého, Metoděje Moravského, Stanislava Krakovského, Tomáše Bekketa, je ihned patrné, že do řady těchto neohrožených biskupů náleží i generální vikář arcibiskupa Jenštejna svatý Jan Nepomucký, a mimo to je také jasno, že nezasluhuje pohrdání věc, pro niž tito mužové dovedli projevit tolik životné stálosti a obětavosti. My, čeští katolíci, nesmíme ztratiti s očí tento vynikající vzor našich zápasů na poli kultury ducha.

Sv. Jan Nepom. je také světec mezinárodní a rehabilitující. Tato dvě epitheta nepotřebují výkladu. Čechové byli od doby Husovy v očích Evropy národem kacířů a musil přijíti vrstevník Husův a světec, aby pověst heretického národa byla odčiněna. A nejen to. Kult tohoto svatého Čecha zasahuje celý okresek země, ne sice oficielně, v církevní liturgii, ale přece v tradicích a představách věřícího lidu celého světa. Vždyť mnozí křesťané znají Čechy jenom v jediném a to nikoli nesympatickém představiteli, totiž ve svatém Janu Nepomuckém. Chráníce tedy cti a památky sv. Jana, konáme tím i velmi užitečnou práci vlasteneckou.

Čtvrtý důvod, proč nesmí zaniknouti slavná a okázalá památka našeho národního světce, jest ten, že by to mohlo míti špatné následky u vlažných křesťanů a malo-

věrných neb nábožensky nevzdělaných lidí. Je známo, co vše bylo podniknuto, aby se dokázala nehistoričnost osoby Janovy a tím ovšem také možnost omylu u papežského Stolce. Ačkoli toto počínání je naprosto a od počátku pochybené a i s hlediska čistě vědeckého přímo výstražné, přece by to bylo prohlašováno od lidí nevědomých nebo zlo-myslných za porážku katolického stanoviska, kdyby slavnosti svatojanské utichly a svátek nabyl obvyklého všedního rázu. Našlo by se dosti lidí, kteří by vítězně jásalí: »Vidíte, katolíci se stydí, že uctívají někoho, kdo vůbec nežil. Svátek sice mají, ale jsou s ním hezky zticha, abychom se jim nesmáli.« — Vím, že mi někdo namítne: To je sice hezké, ale proč nemáme slaviti svátek sv. Jana i nadále 16. května? Na to odpověď snadná. Ať to kdo vymlouvá jak chce, nikdo nedokáže, že za nynější situace lze oslavy svatojanské konati právě tak velikolepě, jako v letech minulých. — Jiní chtějí přenášet slavnost svatojanskou na neděli. Ani k tomu bych neradil. Samo sebou by to sice nebylo nic nemoudrého, ale na neděle jest dosti času tehdy, když již jiné pomoci nebude. Mimo to znamenalo by to přece ústup a to by nebylo dobré. Na neděle přenesené svátky se jaksi ztrácejí, pozbývají svého významu, zevšedňují. Vždyť neděle jest každý týden, Není také vhodné, jak jsem řekl, přenášeti svátek sv. Jana Nepom. na neděli, protože se může přenést na blízký prázdný den j i n ý. **Tímto dnem mohl by býti 1. květen.** Socialisté slaví toho dne t. zv. svátek práce. Je v tom sice trochu ironie, že se má čest práci vzdáti upuštěním od práce, a mnohem spíše by vystihl podstatu tohoto svátku název »svátek socialistického řechnictví«, ale nemusíme jíti tak daleko. Nám stačí, že den 1. května je den prázdný, totiž za takový státem uznávaný. Jinak si s ním může naložit každý dle libosti. Socialisté ať si tedy slaví svátek práce, my katolíci můžeme toho dne slaviti svátek sv. Jana Nepomuckého, místo 16. května. Přenesení svátku nemohl by ovšem obstarati nikdo jiný, než naši nejd. Ordinariové, protože je to zcela vnitřní církevní záležitost, a ani politika, ani žurnalistika nemá práva se do toho vměšovat. Mám za to, že ani se strany liturgické by nebylo valných překážek. Vždyť přenášení svátků není v církvi nic neslýchaného a sám nynější svátkový termín, 16. květen, není náležitý, protože sv. Jan Nepom. zemřel jako mučedník dne 20. března.

Den 1. května je pro svátek sv. Jana nadmíru vhodný. Není daleko od nynějšího termínu, dokonce je bližší vlastnímu dni úmrtí světcova. Jest to první den nejkrásnějšího měsíce v roce, počátek dlouhotrvajícího mariánského svátku, jeden ze dnů velikonočního času, v němž jest každý křesťan povinen přijmouti sv. svátosti. Mluvílo se o tom, slaviti 1. květen jako veliký svátek mariánský. Myslím, že by se na tento den nepohlíželo v tomto případě jako na veliký svátek, protože se příliš málo odráží od ostatních dnů krásného měsíce. A pak, nač zaváděti nové svátky, dokud řádně neumístíme starých? Bylo by dle mého mínění i skvostným uctěním sv. Panny, když by v čele jejího měsíce byl postaven její nejoddanější služebník. Tolik o svátku sv. Jana z Nepomuku.

Druhý svátek, jež dlužno vyvýšiti, zdůrazniti a učiniti všem přístupným, jest svátek sv. Ludmily. My sice její svátek máme, připadá na 16. září, ale je to den všední a tím je řečeno vše. Kdo může jíti v ten den na místa, posvěcená jejími vzpomínkami? Kdo se může zúčastniti toho dne hluboce dojímavých slovanských bohoslužeb, jež nám sv. Stolicе také pro tuto mimořádnou slavnost povolila? Kdo se může zastaviti v kostele, aby slyšel o jejím životě a jejích ctnostech, kdo může jíti do slavnostních shromáždění a slyšeti o jejích velikých činech a křesťanských výchovných zásadách? Vždyť je všední den. Ani ženy, ani dívky nemají příležitosti poznati svůj světský vzor a raditi se o provádění jejího programu. Příčinou toho všeho jest, že její svátek jest jenom den všední. Naši vrchní pastýřové mohou slaviti jako zasvěcený svátek sv. Cyrila a Metoděje, naši kněží mohou stejným způsobem slaviti sv. Jana Nepom., křesťanští mužové mohou právě tak oslavovati svého sv. Václava, jenom československé ženy a dívky musí se spokojiti pouze všedním svátkem své vynikající patronky. A přece je zrovna lákavá příležitost učiniti tento svátek svátkem zasvěceným, ovšem bez přísného závazku svátečního. Vždyť máme ještě jeden prázdný den, o němž nevíme, co dělat. Co si má katolík počít dne 6. července? Pracuje-li, jest mu zakoušeti často všemožných útisků se strany pokrokových spoluobčanů. Nepracuje-li, je to věc nebezpečnější, než si myslíme. Nebudme povrchní a uvažme toto: Jaké domnění o Husovi a jeho

významu v národě musí zůstat v srdci dítěte, když slyší ve škole od p. učitele, že v Československé republice jsou tyto zasvěcené svátky: Narození Páně, Obřezání Páně, Zjevení Páně, Nanebevstoupení Páně a Božího Těla, Početí a Nanebevzetí P. Marie, Petra a Pavla, Cyrila a Metoděje, Mistra Jana Husi, mučedníka kostnického, knížete Václava a Všech svatých. Jaké sítě nesprávného chápání událostí zůstane v dětské mysli, slyší-li, že Husův den se slaví ve škole, doma, v městě i na vesnici neméně pečlivě a okázale, než-li svátky Páně, Panny Marie a největších světců? Soudím, že jest naší povinností zabránit tomuto zlu všemi prostředky, jež jsou nám po ruce. Hledáme-li nějaký prázdný den k uctění sv. Ludmily, naskýtá se k tomu vhodná chvíle.

Může sice někdo namítnouti, že i my katolíci můžeme slaviti den Husův, ne sice z důvodů náboženských, ale národních a vlasteneckých. Kdo začíná s tohoto konce, bude brzo na druhém. Odůvodnění Husova dne, jak je podává zákon, je nesmírně vratké. Čtenáři, dobře to uvaž: Od doby knížete Václava až po obnovení naší samostatnosti, mezi všemi velikány československých dějin, nenašel se nikdo, kdo by se byl politicky i literárně více zasloužil o náš národ než Mistr Jan Hus, ba ani nikdo, kdo by se mu mohl jenom rovnati. — Myslím, že i největší ctitel Husův, ať má o vystoupení Husově názor sebe zvrácenější, přece se jenom zachvěje nedůvěrou; čta tuto větu. Jestliže tak velice ctíme zásluhy o národ a literaturu, proč nezařídíme den Karlův, nebo den Štítného neb jiných? Patrně proto, že den Husův nebyl v zákoně míněn jako protikatolická demonstrace!!

Než, nechějme kritiky, »milujme se a pravdy každému přejme!«. Dopřáváme každému, aby v den 6. července uctil »nehynoucí památku největšího Čecha«, my, katolíci, však máme pevný úmysl, zasvětit tento den památce veliké Češky, patronky tolika českých žen a dívek, ctihodné Matky naší drahé vlasti, sv. Ludmily. — Končím. Možná, že tyto řádky vyvolají živou debatu a delší diskusi. Právě toho jest si velice přáti. Jinak stěží dojde k tomu, aby se svatému Janu dostalo skvělé satisfakce za urážky posledních dob a aby katolické ženy československé obdržely s v ů j svátek.

P o z n á m k a: Dříve nežli mohla býti uveřejněna tato druhá část článku o svátcích, objevil se v »Lidu« (č. 34. a 37.) zajímavý návrh D o s t á t ů v a N e u m a n n ů v, jak pracovati o zavedení svátku českých mučedníků, utracených za víru katolickou v bouři husitské a o slavení tohoto svátku v den 6. července. Dlužno přiznati, že myšlenka v návrhu obsažená je velikolepá a uchvacující. Uskutečnil-li se — a jest povinností všech, přičiníti se, aby se uskutečnila — bude to nejlepší odpověď katolíků na všechno parádování nevěrců s Husovým dnem. Proto však nikterak neodvolávám svého návrhu o slavení svátku sv. Jana Nep. a sv. Ludmily v den 1. května a 6. července. Jednání o blahorečení Žižkových obětí, zkoumání zázraků, úcty, života těchto heroů může se totiž protáhnouti na mnoho desítek let, kdežto my chceme svátky našich velikých patronů Jana a Ludmily slaviti brzo, hned! Věc, o níž nám jde, nedá na sebe čekat. Zde je škoda každého odkladu. Pro svátek mučedníků českého katolicismu budeme míti vždycky místo. »Svátek sv. Ludmily, 6. července« vždy se bude moci změnit na »svátek sv. Ludmily a českých novomučedníků«. Příklady podobného spojení svátků nejsou řídké ani v římském kalendáři.

Dr. P l o c e k:

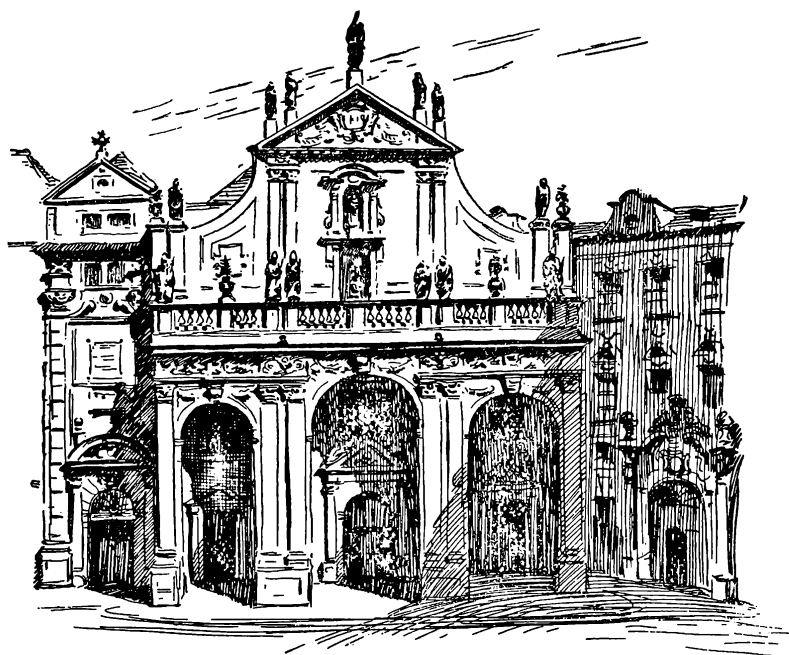
Karolinum.

Mezi zbylými budovami kolejními staré akademie Karlovy v Praze bylo ovšem také Karolinum, zaujímající jako dříve tak i nyní přední a význačné místo. Nesloužilo totiž výhradně potřebám světských fakult, nýbrž bylo reprezentační a hlavní budovou celé university, kdež konaly se sezení senátu a akademické slavnosti a kdež musily promovati své kandidáty, pokud nebyli členy řádu Jezuitského, také duchovní fakulty.

Již dříve působilo udržování starobylé budovy Karolina v slušném stavu stavebním mistrům koleje Karlovy značné starosti, které trvaly po celé století XVI. Důkladnější oprava musila býti provedena roku 1558. Dopsali proto mistři na krále a české

stavy, že kolej jest na spadnutí a pokladna prázdná; žádali o pomoc. Na prosbu tuto poslal jim král svého stavitele a odpustil berně na rok 1559. O deset let později, dne 13. prosince 1568, vznikl v Karolině oheň, jemuž kromě škod, způsobených na stavení, padlo za oběť mnoho cenných předmětů. Nutný náklad na opravení škod musili si mistři vyprositi po městech daleko široko. Sotvaže však byl dům uveden do pořádku, vypukl nový oheň dne 29. listopadu 1571, jenž strávil část střechy a vížku. Ne příliš značnou škodu dal spraviti svým nákladem pan Vilém z Rožmberka.

Na začátku XVI. stol. byl stav budovy Karolinské opětně tak bídny, že stala se nutnou oprava podstatnější. Poněvadž nebylo dosti peněz, musila býti část nákladu vypůjčena od jiných kolejí a zbytek vyprošen u měst a šlechty. Sněm však a královská komora nedaly ničeho. (Z. Winter, O životě na vys. školách Pražských, str. 50. a násl.) Karolinum poskytovalo tedy na začátku století XVIII. pohled přímo žalostný.

Kostel Sv. Salvatora a Klementinum.

Roku 1773 byl řád Jesuitský zrušen a z jmění jeho, státem zabaveného, utvořen studijní fond. Správy statků jesuitských, mezi nimi tedy i statků koleje Klementinské, ujala se administrace státních statků. O deset let později došlo i na statky Karolinské. Na základě dvorského dekretu ze dne 28. srpna 1783 převzal správu těchto statků kamerální administrátor Erben, jenž měl ji vésti odděleně od ostatních zmíněnou administrací spravovaných statků pod titulem »jmění universitní«, z něhož pak povstal název »universitní fond«. Pro odpor světských fakult nastala dvorským dekretem ze dne 27. května 1785 modifikace, totiž že výkon vlastnických práv kromě správy oekonomické byl těmto fakultám ponechán.

Ohledně Karolina bylo již dříve dvorským dekretem ze dne 21. ledna 1784 určeno, aby budova ta, pro potřebu university věnovaná, byla jí i nadále ponechána. (Schnabel, II. str. 101—104.) Předtím však několikrát hrozilo nebezpečí ztráty Karolina. Dvorským dekretem z 26. července 1776 bylo totiž nařízeno, aby do Klementina, kamž se přestěhoval již r. 1775 alumnát arcibiskupský z Králova dvora u Prašné brány, byly přeloženy též světské fakulty z Karolina, jež se mělo se sousedními universitními budovami čp. 560 a 562 buďto prodati nebo na byty a krámy opravit. Odporem a vytáčkami těchto fakult bylo však docíleno, že záležitost se protáhla, až zřízením generálního semináře, jenž zabral celé Klementinum až na knihovnu, hvězdárnu a několik málo místností jiných,

byla aspoň prozatím pochována. Když však byl generální seminář opět zrušen a arcibiskupskému alumnátu zase jen ponechány místnosti již roku 1775 vykázané, bylo dvorským dekretem ze dne 26. října 1790 znovu naléháno, aby všechny fakulty university pražské byly soustřeďovány v Klementinu. Provedení záměru toho bylo však světskými fakultami stejným způsobem jako roku 1776 protahováno tak dlouho, až z toho r. 1802 definitivně sešlo. (Tomek, Geschichte d. Pr. Universität, str. 341.)

Na začátku let dvacátých století XIX. zhoršil se stav Karolina zase, takže musily býti provedeny větší opravy, zvláště na Velké aule, která byla tehdy znovu vymalována.

Roku 1842 vyskytl se v kruzích universitních málo pietní návrh. Karolinum a universitní domy č. 560 a 562 zbourati a postavit na jejich místě novou reprezentační budovu universitní, pro niž vypracoval dosti střízlivý projekt malíř G. A. Schulz. (Starý projekt univ. stavby v Praze. »Za Starou Prahu« 1912.) a kteráž měla býti dobudována k jubilejnímu roku 1848. Návrh ten se však nedočkal úředního projednání. Drahocenný arkýř Karolinský byl stylově zrestaurován r. 1881 architektem J. Meckerem.

Knihovní stav Karolina byl zapsán ve vložce čís. 159 Zemských desek v Praze (Hlavní kniha 1—4 pag. 237 a 245) jako vlastnictví Karlo-Ferdinandovy university v Praze, a to na základě zřizovací listiny koleje Karlovy ze dne 30. července 1366, in- tabulované v deskovém kvaternu Iustrum. Tomus 2 lit. A 1, dále na základě listu krále Václava IV. ze dne 28. srpna 1383, jímž daroval koleji Karlově dům Rotlevův (nynější Karolinum), zapsaný v deskovém kvaternu Iustrum. Tomus 1044 lit. E 12, a konečně na základě proklamace zem. soudu v král. Českém ze dne 20. září 1820, č. exh. 22.503.) Po rozdělení university pražské zákonem ze dne 28. února r. 1882, čís. 24 Ř. Z. byla desková vložka čís. 159 změněna a vtěleno bylo vlastnictví Karolina na základě úřední listiny ze dne 7. prosince 1884, presentované u Zemského soudu v Praze dne 27. ledna 1885, č. exh. 3595 pro českou universitu Karlo-Ferdinandovu a pro německou universitu Karlo-Ferdinandovu rovným dílem.

Zákonem ze dne 19. února 1920 § 3 (Sb. z. a n. č. 135) bylo konečně stanoveno, že Karolinum, zapsané ve vložce č. 159 desek zemských, přiznává se universitě Karlově do výlučného vlastnictví.

Zákon tento, zvaný Marešovým, nenalezl však prováděcího orgánu, a tak se stalo, že universita Karlova se dosud materiálně svých práv neujala. Dosud starší části Karolina používá německá universita a také auly; otázka insignií není dosud rozřešena. Jediné, co bylo provedeno ze zákona, bylo, že stát převzal nemovitosti, které ke Karolinu patřily, v nich statek Michelský. Zdá se nám, že universita Karlova stále více pozbývá na svém vlivu, a to i po této stránce. Snad osobní stránka jejich představitelů uspokojuje, ale není žádoucí, aby se zde opakovala historie, aby pro materiální otázky zastupců trpěla prestiž korporace.

L. F a h o u n:

Obrázky.

Kdykoliv vidím jich křiklavou tvář,
kdykoliv lidé se smějí
ubohým postavám zkroucených světců,
v mysl mou zavane obraz
neznámé stařenky s vyvstalou bradou,
s vpadlými rety, v jichž koutcích
vrásky se složily ve šťastný úsměv.
Do rukou chvějících obrázek
vzala a suchými, drsnými prsty
přejela blyskavé sklo.
Radost jí zjihnula ve měkký pohled,
stařenka kývla si šedivou hlavou.

Jan Zdeněk Jesenský:

Já nevím

(Věnováno chrámu Sv. Petra v Brně.)

Já nevím, když mně někdy je tak smutno,
tak bolno u duše, tak teskno, rmutno —
já nevím, co mě vždy tak mocně pudí
v to tajuplné, slavné chrámu šero, —
to nelze říct' to nemůž' vypsát péro,
vždy jako šíp to protkne mojí hrudí...
Tam v posvátném tom šeru temném chrámu,
kde okna září v barvách drahokamů,
kde tiše šerem svítí svíček záře,
kde kněz mši svatou slouží u oltáře,
kde kadidla dým povznáší se výše,
kde posvátnou vše tajemností dýše...
tu srdce mé tak mocně vždycky buší
a blahý pocit štěstí padne v duši. —
A nevím proč — ať mně je, jak chce bolno —
to jedno vím, že duše v této chvíli
se vznáší výš ku jasnějšímu cíli,...
dál touží spět' ku krásnějšímu místu
a ještě dál, — tam k samému až Kristu —
A tehdy je mně lehce tak a volno!...

J. Kutílek.

Lokálka

Přižene se náhle do slavného Žižkova města Č. od T. a to rychlostí 15 km za hodinu. Několik pronikavých hvízdů lokomotivy, srdcervoucí pískání »prezáků« a vlak pomalu zastaví. Všichni cestující vystoupí, neboť jest konec jejich putování lokálkou. Železniční zřízenci odepnou vozy a dlouho posunují. Doba odjezdu zpět do T. již dávno uplynula a lokálka se ani nehýbe. Strojvedoucí zajel s lokomotivou k haldě uhlí, aby se nasytila kamennou potravou. Potom ještě nabere vody a zajede na vozy osobní. Obecenstvo za pronikavého volání zřízenců nastupuje. Táhlý hvízd lokomotivy, trhnutí a lokálka jaksi nerada, s půlhodinovým zpožděním, opouští Č. Sotva vyjedeme ze stanice, zaslechneme třikrát ostré zahvízdnutí stroje a rychle zastavujeme. Do cesty se připletl vůz s kládami. Maličko a mohlo se státi neštěstí. Vlakvedoucí poznamená si jméno kočího a jedeme dále. Lokomotiva chrlí černý dým a neustále píská. Jedeme 2 km po silnici. Po čtvrt hodině zastavujeme v K. Průvodčí zapíská, trubka vlakvedoucího vydá tón ze stupnice Fr-mol, lokomotiva se také ozve a již rychlejším tempem jedeme ke S. Odtud se dostaneme do stanice Ž., při níž je cukrovar. Lokomotiva pěknou chvíli posunuje vozy, jsouc hluchá k nadávání cestujících. Opět se ozvou zřízenci, lokomotiva prudce zabere, při čemž nejeden cestující narazí hlavou na svůj protějšek, a jedeme hodně zčerstva, po případě pomalu, k R. Trať má totiž veliké stoupání. Rychlost klesá na 5 km, pak na 2 a konečně se rovná: 0. — »Stojíme!« Ve stroji je málo páry. Asi po 5 minutách zase jedeme. V R. zase trapně působí na mysli cestujícího obecenstva dlouhé posunování vozů. Po krátké chvíli se zase hneme kupředu a »zastavíme« až ve Ch. Za čtvrt hodiny jsme ve T. Cestující si oddychnou, mnohý si protírá oči, byv uspán líbezným tra-ta, tra-ta, vozových kol. Přednosta stanice hlásí do Č. příjezd vlaku s hodinovým zpožděním. — Tak jezdí náš expres téměř každý den v řepné kampani. A potom má student po takovém, nikterak slastném, cestování louskatí matematické vzorce, psáti sáhodlouhá cvičení a j. Jak to chutná, může si každý představit! Proto i naši vřelou touhou je, aby vlaky, a tedy i naše lokálka, »dělala pořádek«, což pronášíme zajisté v zájmu školském i vlasteneckém.

ROZHLEDY

ORGANISAČNÍ. POVŠECHNÝ.

Kar. Fadrus:

Zábavy.

Šťasten, komu je popřáno studovati. Šťastnější, komu lze studium vystřídati s prací pod širým nebem nebo v dílně, dobře větrané. Kdo nemůže studovati a zároveň se zaměstnávatí tělesnou prací, ať neopomene dáti do denního rozvrhu aspoň procházku.

Chod' na procházku v zimě i v létě. V zimě po poledni, dokud slunce svítí, za parného léta, když sluneční paprsky nežhou, zrána nebo k večeru.

Chod' na procházku netoliko za příznivého počasí, ale také za nepohody. Za špatného počasí oblékni obnošené šaty a pak ti neuškodí.

Mens sana in corpore sano, v zdravém těle zdravý duch.

Tělocvik, pěstěný rozumně, ti prospěje. Šetř tělocvičného náradí!

V tělocvičně buď čistě a slušně oblečen!

Poslouchej cvičitele na slovo!

Nedovoluji si nebezpečných žertů a nechovej se hrubě!

Tělocvik se doplňuje vhodně hrami, které se jmenují po anglicku sport.

Nějsou ovšem všechny hry stejně cenné. Některé svádějí přímo k hrubosti. Hraješ-li je, vystříhej se všeho, co hrubosti zavání.

Při sportu tělo tuž, zdraví upevňuj; zanech však všeho, co by ti mohlo na zdraví uškoditi.

Oblek, sportu přiměřený, nemůže si zaopatřiti každý; ale žádný nemůže omluviti, účastní-li se kdo sportu ve špinavém prádle a v roztrhaném oděvu.

Na kole nejede ve městě živými ulicemi.

Ani v ulicích, ani na cestách nejede po chodnících, pěším vyhrazených.

Vyhýbej se včas tomu, proti komu jedeš, a slabým zazvoněním upozorni chodce, vedle kterého musíš těsně projeti. Předjíždíš-li jej opodál, nenutí, abys dával znamení zvonkem.

Za soumraku a za noci rozžehni lucernu.

Nejede příliš rychle; zvláště při sjíždění s pahorku a po zatáčkách jeď pomalu.

»Jako kamínek karbunkulový na zlatém šperku, tak jest i harmonické hraní hudebníků při kvasu na víně; jako jest pečeť smaragdová na zlaté rukojeti, tak jest ladné hudebníků zpívání při víně veselém a mírném.«

Starozákonní mudrc považuje hostinu za zlato a hudbu i zpěv za půvabný, drahý kámen, zasažený do zlata.

Není však každá hudba tak pěkná a vzácná jako karbunkul a smaragd. Jsou koncerty, opery, tance a divadla mnohdy velmi povážlivé; dráždí smyslnost, nepovznášejí, strhují do bláta.

Divadlo řecké povznášelo, ale římská histriónové měli špatnou pověst a za časů ciceronových tančily se tance tak nestoudné, že Cicero tvrdil, že téměř nikdo netančí, není-li opilý nebo ztřeštěný.

Do síní, kde zní smyslná hudba a tančí se ne-slusné tance, na opery a dramata, které nepovznášejí, nejde nikdo, komu je duše drahá a čest milá.

Do koncertu i do divadla oděj se svátečně. Přijď včas a neodcházej před ukončením. Nevří se na svém místě, neodcházej často, abys se nestal sousedům obtížným.

V Itálii opakují se opery dotud, pokud nezevšedněly. Italské publikum poslouchá, dokud se arím nenaucí. Až je umí, zpívá se zpěvákem.

U nás je jiný zvyk.

Když se hraje, mlč, poslouchej, pozoruj; nebroukej, nedávej taktu ani hlavou, ani rukou, ani nohou; nešelesť programem a nikoho upřeně nepozoruj, ani kukátkem, ani bez něho. Dokud se hraje, neprojevuj souhlasu, a když tleskáš, tleskej mírně a nikdy nedupej.

Mládež učí se tančiti, aby naučila se svižnosti a společenskému mravu.

Na věneček chodí zámožní lidé v černých šatech a s černou kravatou; na plesy se chodí ve fraku s bílou kravatou a bílými rukavičkami.

Paním a slečnám, které tě neznají, dej se představití členem plesového výboru.

Tanečníci drž zlehoucha; nezapomeň se a netančí jako vesnický výrostek; neklop zraku a nedýchej tanečnicki do tváře.

O tanec pros před půlnoční přestávkou; ko-ho jsi nepoprosil o tanec před půlnocí, nepros také po půlnoci. Dostal bys »košem«.

Nevšímej si nápadně jedné tanečnice; bylo by to pro ostatní urážkou. Volí-li dámy, zachovej se zdvořile ke všem, které tě vyzvou k tanci.

Jestliže ti dáma tanec odřekne, můžeš po chvíli poprositi po druhé. Odřekne-li opět, nežádej po třetí. Všeho dobrého do třetice, ale v případě dvojího odřeknutí nikoliv.

Žádáš-li slečnu o tanec, ukloň se napřed gardedámě, u níž ona sedí, vedeš-li slečnu usednout, ukloň se jí i gardedámě.

Neprocházeš-li se s tanečnicí, usedni s ní poblíže gardedámy, jestliže ti to dovolí.

Na zábavách nemluv o profesorech a nenuď tím, čemu se učíš ve škole.

»Všecko má svůj čas a svým vyměřeným během jdou všechny věci pod nebem. Jest čas pláče a čas smíchu, čas smutku a čas tance, čas mlčení a čas mluvení,« vece Kazatel.

Předseda Ústředí navštívil dne 17. ledna 1926 naše studenty v Českých Budějovicích a 14. února v Písku. Účast i pochopení byly dobré.

Reforma právnického studia. Vracíme se k nř a budeme se jí asi ještě vícekrát obírat. Tentokrát nás nutí všimnouti si zkoušek na právnické fakultě Karlovy university. Snad na 600 bylo všech kandidátů, kteří byli vypsáni. Nevíme, kolik jich udělalo, ale vypadalo-li to vícekrát tak, že

ze 6 zkoušenců 4 propadli, jeden prošel většinou a jeden dobře, pak byly ty žně ubohé. Uvážíme-li pak, že 25% odstoupilo, pak jest vlastně celý výsledek žalostný. Velké procento propadajících jest vlastně velkou obžalobou examinatorů a přednášejících. To, co dnes vidíme u zkoušek, jest vlastně hrozné. A zajímavé při tom jest, že právě ti examinatori, kteří sluli za nejmírnější, jsou dnes postrachem. A namnoze se propadá pro koničky. Ani nám nenapadá, abychom brali slabé zkoušence v ochranu. Vznegli jsme myšlenku, že nejlepší úpravou studia právnického bude, naučí-li fakulta mladé adepty mysliti právnický, a na tom trváme. Není nám milé, když každý ukazuje na poválečné poměry fakultní jako na mašinu na doktory. Bohužel, extrémny následovávají za sebou těsně. Než není jen toto, tak hrozny prospěch objevuje se hlavně u státních zkoušek historických. Zdá se nám, že v tom je kámen úrazu. Jak jsme již dříve napsali, jde o reformu studia a historická jeho část má být v prvé řadě zreformována — a okleštěna. Snad má přísné zkoušení dodatí tomuto oddílu studia nepostradatelnosti. Byla by to poslední cesta a k výsledku by jistě nevedla. Buď je historické studium skutečně důležité, a pak není třeba metlou odstrašovat jeho podceňovatele. Nezáleží přece na tom, zůstanou-li státní zkoušky při tomto oddílu, či bude-li fakultativní pro rigorosanty. Myslím, že nejsme ještě tak daleko, aby o reformě rozhodovaly jen zkoušební taxy. Také se nám zdá, že stav učitelský na právnických fakultách je na tom zle. Kdyby zemřel profesor civilního práva, nemá celá republika ani profesora, ani docenta tohoto oboru. Římské právo se přednáší na Karlově universitě 6 hodin týdně nejmeně pro 1000 posluchačů, a na to má stačiti jediný profesor (vedle zkoušek, kolokvií atd.). V Bratislavě jsou na 200 posluchačů profesori 2 a nepřišlo (?) se dosud na ten nápad, že by jeden mohl přejíti do Prahy. V podobné asi situaci je právo trestní, kde stolice po Prušákovi osířela, ačkoliv mohla býti obsazena členem university Masarykovy. Nějaký docent, jenž nota nebe jest na to ještě mladý, to ztěžší spraví. A tak by se daly uváděti ještě další stolice. Nejhuře jest na tom snad fakulta pražská. Za takových okolností jsou vyhlídky na úspěchy reformy špatné. Drav.

Kriminalistický ústav bude prý zřízen v příštím semestru při právnické fakultě pražské university. Bylo by to jistě cenné obohacení fakulty. Podobně jako stolice řečnictví, která prý se také chystá. —av.

Biolog prof. Růžička zdokonalil Einsteinovu teorii. Jako všichni biologové moderní doby hledá prostředky na prodloužení života. Při veškeré účtce k Růžičkovi jako výtečnému teoretikovi přece se jen při pokusech usmějeme. Pravíme při pokusech, neboť o takové jde. Organismus možno rozčítit a tím pohnouti k větší intenzitě, ale na delší dobu omladiti nikoliv. Ostatně tomu ani p. prof. sám nevěří. — V ústavě pana profesora se zase stávkuje. Ať jest tomu jakkoli, jest to skandální, nezřizuje-li se pro ústav s tolika posluchači nové útočiště. Není zde osoba Růžičkova, ale jest zde zájem akademického dorostu. —av.

Prof. dr. Petřivalský z Masarykovy university vynalezl prý nový prostředek proti rakovině. Zpráva tato přichází právě v době, kdy se v Praze ob-sazuje místo přednosta I. chirurgické kliniky po Kukulovi. —av.

Mezinárodní společnost trestního práva svolává na 13.—17. května 1926 do Bruselu kongres. Na programu jeho jsou tyto otázky: Situace a směr trestního zákonodárství v jednotlivých státech, nucená práce jako trest, zřízení mezinárodního tribunálu soudního. Prakticky se asi mnoho nevytvoří, ale rozhodně může mnoho vzejíti z prvního teoretického námětu: Jak se má dnešní kriminalista dívat na zločince a jak tento vřed společnosti lidské hojiti. — Na kongres jsou zváni členové společnosti, poslanci, universitní profesori, představitelé ministerstva spravedlnosti a vnitra, advokáti a zástupci soudů. —av.

Lékařská fakulta pražská získává nové moderně zařízené ústavy: Srdínek histologicko-embryologický a farmakologicko-farmakoagnostický. Po moderním a vyhovujícím Hlavově ústavu jest to další krok a značný do předu. V hlavní budově se uvolnilo a dnes laborují snad obzvláště jen ústav biologický a klinika chirurgická. Není to sice uspokojení stoprocentní, ale jest to již snesitelné. —av.

Nedostatek místností na právnické fakultě v Praze. Tato bolest jest již velice stará. Po dlouhém boji došlo dne 2. prosince 1908 k položení základního kamene k novostavbě. Ovšem, nová budova nestojí dosud. Fakulta má asi 3000 posluchačů a nemá místností na přednášky, na zkoušky, na úřadovny. Není vyvrácením toho, že na příklad některý docent přednáší v kolegiu tří. Různé přípravy soustřeďují skoro půl fakulty a stačí jim na to místnost 3×4. Právnické fakultě by stačila také jedna přednášková síň, ale pak by se mohla celá právnická věda pověsiti na hřebík. —av.

»Studentský obzor« napsal na adresu dosavadní práce svazovské a jeho funkcionářů: Bilance ústředního výboru za uplynulý rok je chudá. Zahraněční odbor pod vedením málo schopného předsedy nemůže se pochlubit úspěchy ani doma, ani za hranicemi, ať již vzpomeneme schůze výkonného výboru CIE v Římě, schůze rady v Kodani, nebo konečně schůze výk. výboru v Bordeaux. Nejdůležitější odbor — sociální — ztratil svoji vedoucí hlavu a dospěl ve své horlivé činnosti k úplné ztrnulosti. Školský odbor za celý rok neudělal v důležitých školských věcech zholu ničeho. Kulturní odbor, který si vytkl za úkol organisovati a usměřňovati kulturní práci studentských spolků, nedospěl ani k svému vybudování. Tiskový odbor vydával opět nepravdivě »Studentský Věstník« a zprávy o studentském tisku. To znamená, že výsledná práce celého ústředního výboru jeví se býti velmi malou. Mnoho chybí do vytčených programových prohlášení. To jest konečným úspěchem »levice«. — Pod dojmem této bilance práce a činnosti nelze se ubrániti dojmů, že Ústřední svaz jest v úpadku. Počet členů rok od roku klesá, patrně v důsledku práce, jež způsobuje nezám »studentského gros«. To jsou faktické důsledky socialistické politiky. Je však velmi těžko, aby jednou všichni delegáti byli objektivně kritičtí, odsoudili systém a učinili navždy konec těmto poměrům, protože jsou z valné části přívrženci svých »nepolitických vůdců«. Sociálně demokratická »klika« vládne stále v ÚČS., který se stal jejím sekretariátem. Svazu jest třeba dobrých pracovníků a méně politiky. Předem nemůžeme činiti závěry pro valné shromáždění. Jest na delegátech, aby projevíli svůj zájem pro »skutečnou práci a funkcionářskou schopnost.« —av.

Lidová akademie měla v pondělí 25. m. m. svou valnou hromadu. Zahájil ji dp. P. Krus, T. J. jednatelskou zprávu přednesl p. posl. Stašek. Její hlavní body registrujeme, poněvadž jsou přehledem práce od založení akademie, totiž od 19. srpna 1922. Organisačně projevovala se činnost ve zřizování akademií okrskových. Lidová akademie si předsevzala: provést soupis všech katolických spolků vzdělávacích, náboženských, křesťanskovýchovných, divadelních, soupis pracovníků kulturních, náboženských pobožností a zvyklostí; později organisovala péči o dítě, a za tím účelem zřídila zvláštní odbor pro křesťanskou výchovu. Odbor tento vystoupil aktivně veřejným projevem v Plodinové bursě, kdež bylo ustaveno Sdružení rodičů pro křesťanskou výchovu dětí. Sdružení jest činné a jeho orgán »Šťastná Rodina« jest nejrozšířenějším časopisem. Lidová akademie zahájila zřizování vlastní knihovničky. Přispěli: Dr. Nosek. Za svobodnou školu, Dr. Opatrný. Křesťanský solidarismus podle Pesche, red. Knotek. Složení místních školních rad. Akademie aranžovala výstavu obrazů křesťanských umělců domácích i zahraničních. Připomíná se Jesličková výstava 1923/4 (měla 110 tisíc návštěvníků a obrát 54 tisíc Kč), Vosmikova výstava, výstava odboru pro rekonstrukci Mariánského sloupu (za vedení p. účetního Šorma); o všech výstavách vydala zvláštní almanachy. Dále se připomínají časová kázání z pera dp. Staška. Aby mohla splnit i další úkol, organizovati osvětové přednášky a soustředit všechny nepolitické kulturní spolky katolické a organisovati práci, je třeba dáti L. A. v čelo pracovní výbor a schopného tajemníka. Stane-li se to, bude moci L. A. přikročit k uspořádání světelných přednášek se skioptikem, zříditi pohyblivé knihovny z dosavadních knihoven farních, aby lid nemusil sahati ke knihám špatných knihoven obecních, opatřiti vzorný seznam knih pro katolické knihovny, k organizaci divadelních odborů, odborů pro přípravu zákonů atd. Všeobecná byla touha po práci v odborech. Dále byl zvolen 11členný výbor s 5 náhradníky a 2 revisory. Zvoleni byli: Dr. Nosek, Dr. Kulhavy, Dr. Kudrnovský, Dr. Doležal, Dr. Krus, Dr. Janda, dp. Petrášek, p. uč. Šorm, přis. Zelenka a p. Te-tour; p. Dr. Fuchs, Křečan, spis. Czech-Czechenherz, p. odb. uč. Chudáček, sl. Buděovská; p. Inž. Srámek a prof. Voják. —av.

Tiskové podniky. Když jsem tak slyšel ty stesky našich čtenářů na špatné docházení »Jitra«, nespokojil jsem se napsati jen, že vinu nese naše tiskárna (Čsl. akc.), ale přečetl jsem si, jak vypadají takové podniky jinde. A jako náhodou dostala se mi do rukou kritika nakladatelství »Tyrolia« (Ins-bruk, Vídeň, Mnichov). Piši zrovna tři místa v různých zemích a souhlasím plně s kritikem, že to způsobila okolnost, že podnik nebyl zařízen »wie irgendein geschäftliche Unternehmen«, nýbrž že do vínku mu byly dány samé povinnosti ke katolicismu. Nebudu psát o něm, kdo se o to zajímá, ať si to přečte, řeknu jen tolik: Ke katolicismu má povinnost každý jednotlivec, i korporace a to i podniky obchodní a hospodářské. My zdůrazňujeme stále studentům, že od katolických spolků nemají co požadovati, že jim mají dávat sebe, sociálně slabí že mohou sice, ale bez jakýchkoli nároků, spoléhati na pomoc jako prvořadou povinnost organisace, a neměli bychom požadovati od tiskových podniků, aby každou činnost pro lepší

Církve bezvýhradně a neobchodnický podporovaly? Tu svatou povinnost mají, právě jako ji mají naše katolické banky, spořitelny, záložny, pojišťovny. K tomu je přece máme! Jak má pak pracovat a obětovat poslední ten student, když mu nikdo nedá pomocnou ruku. Nesmí se nikdo divit, že si řekne, já sám to nezmohu. Slova tato neomlouvám, ale chápů je. Věřím však pevně, že naše katolické podniky, banky atd. mají svědomí a že povinnosti svoje splní s láskou. A myslím, že mohou spatřovat podporu i v tom, zadají-li katolickým listům inserci, při čemž spojí ušlechtilé s ušlechtilým. Bylo by to jistě prospěšnější a katolický tisk by nemusil aspoň stát o inserci podniků třebaš viných, které veřejně nabízejí právě v pátek jaterničky. —av.

Politické organisace mládeže mají býti zakládány při organisacích lidové strany v Čechách. Počátek byl zatím učiněn v Praze. Vedením celé akce byl dle našich informací pověřen přisedící Fr. Zelenka. Politické vedení lidové strany v Čechách sahá k tomuto způsobu organisace mládeže pry proto, že dosavadní organisace mládeže katolické je politicky indiferentní a že z ní vycházejí i stoupenci protikřesťanských stran (na př. republikánské). Že na tom něco je, o tom svědčí stížnosti českých žup orelských, že členstvo Sdružení katolické mládeže na mnohých místech chodí cvičiti do Sokola a Orla nechce znát. Za takové okolnosti by počín vedení lidové strany byl pochopitelný, ač i potom máme určité pochybnosti, zda povede k cíli: vychovati lidové straně dorost. Pokud jde o Orla, zůstane i nadále v Čechách nepolitickým, ale občanská výchova, národní a křesťanské uvědomení a správná politická orientace zůstanou nadále součástíou výchovného programu orelského. Záležitostí touto zabývala se i biskupská konference v Praze, soudě tak z publikovaného usnesení konference, které otiskujeme na jiném místě. K této zprávě, vypsané z »Orla«, podotýkáme, že program polit. mládeže měl obepínati také studentstvo. Proč s toho aspoň po této stránce sešlo, nevíme. **Aby nebylo pochyb, my jsme a zůstaneme, jak jsme bývali** — nepolitickými a neodvislými na všechny strany. — V »Dorostu« zaujal k novým plánům kritické stanovisko sekretář mládeže P. Klement v článku »Politicky či nepoliticky«. —av.

80. výročí narození Svatopluka Čecha vzpomněly s pietou naše oficiální, žurnalistické, národní a literární kruhy. A jak by ne? Vždyť vyslovíme-li jméno Čechovo, vyslovíme zároveň obdiv pro vše, co nese na sobě pečeť národního a národním též jest. Svatopluk Čech i jako spisovatel i jako básník znamená v české literatuře důležitý článek dlouhého řetězu svízelných útrap, s jakými musili čeští národovci raziti cestu svým ideálům osvobozovacím a sbratřujícím. »Písně otroka«, »Jitřní« a »Nové písně« staly se oblíbenými knížkami českých čtenářů, zvláště mladých, a vedly před nedávnem k duševnímu odporu proti cizácké nadvládě, germanisující a centralisující. Bohužel dnes se i na Svatopluka Čecha zapomíná jako na celou generaci »Lumírovců«, k níž on patřil, a při své zálibě ve všem moderním a novém tyto dávné i nedávné národní průkopníky opomíjíme mlčením. Katolické studentstvo však neodvrhuje slepě účinné tradice národní. Ono je přesvědčeno, že idea lásky k vlasti musí vždy prameniti i býti udržována ve shodě

s láskou k církvi. A proto i rádi vzpomínáme dnes nesmrtelného vlastence a buditele — Svatopluka Čecha.

**50. výročí úmrtí největšího českého historio-
grafa Františka Palackého** je důstojně slaveno ná-
rodem československým. V Hodslavicích, kdež se
František Palacký narodil, i v Lobkovicích, kdež
jest pochován, oslavy nabyly zvláště slavnostního
vzhledu, hodného tak záslužného muže. Vedle
Jungmanna, Dobrovského, Kollára, Marka, Šafa-
říka a j. vykonal dílo, na němž pracovaly generace
další, a jmenovitě ty, jež pracovaly pro samostat-
nost čsl. národa. Palackého »Dějiny národu čes-
kého v Čechách a na Moravě« zůstanou nehynou-
cím pomníkem jeho národní, kulturní a obětave
práce. Vděčný národ vzpomíná nejen historika, ale
i politika a diplomata. Palacký má v národě čes-
kém přední místo mezi předními. Byl protestantem,
avšak to mu nevažilo, aby byl poctivým historik-
em. V hledání historické pravdy neznal kompro-
misu a raději snesl odium konservativnosti, než by
se byl od ní odchýlil. Kritický národ jest mu za
jeho Dějiny vděčný. Osob takových koncepcí polit-
ických, jako byl Palacký, bývá málo. Jeho jest zá-
sluhou, že se Vídeň a Berlín krotily ve svých im-
perialistických snahách protičeských. Nás zajímá
ten obdiv současníků, kterým vůle Palackého byla
příkazem. Jeho individualita řekla: Nepůjdem! —
a národ poslechl ke svému prospěchu. Tenkrát
ovšem tato slova imponovala i Vídni. Byl to akt
politické potence, když řekl jako zástupce národa,
že Čechové do Frankfurtu nepůjdou se domlouvat
s německými státy. Tu se projevovalo jeho umění
diplomatické. Jeho zhodnocení přineseme jinde, zde
vynášíme jeho tři základní vlastnosti — k poučení
a následování. Palacký by se měl studovat. — U
příležitosti oslav bude vydáno v sešitech jeho dílo
v subskripci za 30 Kč. Jednotlivá čísla po Kč 1.20.

Rukopisy Královédvorský a Zelenohorský. Praž-
ská »Unie« nám asi chystá překvapení. Každému
je zajisté známo, jak rozvířila hladinu denního ži-
vota odvážná tvrzení, že rukopisy tyto jsou pa-
dělký. Tenkrát člověk měl jen obavu, aby v tom
nebyly snahy germánských našich sousedů po na-
šem ponížení a český člověk, myslící to s národem
poctivě, v nejistotě očekával výroky povolanců
a bál se, aby nevyzněly proti, poněvadž by je pak
byl musil uznat. Věc nebyla vyřešena ani katego-
rickým ne, ani ano. A mladý student tápal, ne-
věděl, má-li odpovídati, jsou pravé, či nejsou. Jak
se dovídáme, byla v pražské »Unii« podniknuta
zkouška s rukopisem Zelenohorským a vše nasvěd-
čuje tomu, že je pravý. Jsme zvědaví na postup
těchto prací.

Malthusova teorie. Nazývá se tak po Tomáši
Robertu Malthusovi. Podle ní lidstvo roste řadou
geometrickou (2, 4, 8, 16), naproti tomu prostřed-
ky výživy řadou arithmetickou (2, 4, 6, 8), takže
se každých 25 let lidstvo zdvojnásobí. Přirozeně,
že lidstvo pak trpí bídou. A proto prý jest nut-
no jeho přírůstek stlačovati. Malthus navrhuje
všechna humanitní zařízení, jest nepřítelem chu-
dých, péče o chudinu navrhuje. — Proč o tom
píšeme? Protože se tento názor ve společnosti
tak často traduje. Názor jest nekřesťanský, po-
něvadž jest nespravedlivý. Prozřetelnost Boží
zařídila to na světě již tak dobře, že není a
nemusí býti vlastně přespočetných lidí. Lidstvo

má spěti k tomu ideálnímu stavu, aby nežilo
jen sobě a svému tělu. V zapadlých horách, kde
bída číhá všemi dírami a kde je hezký geometricko-
aritmetický nepoměr mezi obyvateli chaloupky a
mezi prostředky výživy. A přece Otec nebeský
živí a šatí je. Zdá se, že jsme dnes v době pře-
lidnění. A přece je po hrozném válce, která tolik
drahých životů utratila. Přelidnění to sotva by bylo
dnešnímu pokolení na závadu, kdyby si bylo ne-
zvyklo na život nad své poměry. Ne vybití lidstvo,
ne vymýšleti zákeřné prostředky na jeho potlačení,
ale vésti ho ke slušné životní míře. Jest přece při-
rozené, že spokojenost nesídlí vždy tam, kde jsou
ukojeny všechny potřeby nezbytné i zbytné. Dítěti
dobrý otec také nedá vše, co vidí, nekoupí mu kaž-
dou hračku, na kterou se těší. Kdyby mělo vše,
nemělo by se nač těšit a spokojeným by nebylo.
Člověk žasne, jaké hrozné názory má i mládež stu-
dentská. Život žije plnými doušky a na pozdější
dobu neschovává. Nemá po čem toužiti, její touha
jde po nemožném, její duch jest skrz skrz pro-
sáknut materialismem. Úvahou bychom došli až
tak daleko, že by před námi vyvstala příšera vzá-
jemné nenávisti. Neboť kdo jiný jest strůjcem re-
voluce, nežli zkažená studentská mládež a zkažená
inteligence. Přátelé milí, vzácný jest náš cíl: po-
křesťaniti studentstvo a v něm národ. Těžká jest
cesta k němu, ale vám jest při přísné sebekázní
dostupný.

—av.

Stanovy Akademického domu mají tento pa-
sus: Účelem jest spravovat v Praze domy, v nichž
by měly své sídlo spolky, zřízené studentstvem vy-
sokých škol českých a spolky aneb instituce hu-
manní vůbec, které působí ve prospěch studentstva.
— Svého času již dovolili jsme si ke kol. Fialkovi
skromný dotaz, jak by se dařilo naší žádosti, kdy-
bychom se o tu výhodu ucházeli. Ovšem, my za
tohoto stavu po tom netoužíme, ale registrujeme a
podotýkáme, že pohostinství Akad. domu požívá
také Husův fond.

—av.

**Na Valné hromadě Cyrilometodějské Ligy stu-
dentské,** jež se konala v neděli, dne 14. února 1926
v Panské ulici čis. 1, byl zvolen nový výbor ze
zástupců všech slovanských národů a národností,
v Cyrilometodějské Lize zastoupených. Předsedou
zvolen min. rada JUDr. Hronek, I. místopředsdou
PhC. Šedivý (Jugoslován), II. místopředs IngC.
Klimovič (Bělorus), tajemníkem PhC. VI. Dorazil
(Čech), pokladníkem JUC. Sajkiewicz (Ukrajinec),
členy výboru jakožto delegáti sekcí byli dále zvo-
leni: za Slováky MUC. Pešek a IngSt. Greguška
(zástupce tajemníka), za Bělorusy kol. Bučinskaja,
za Jugoslávce kol. Inženýr Novák, za Ukrajince
JUC. Ivačkievič a za Čechy jako zástupce po-
kladníka JUC. Jurča. Činnost C. Ligy za minulé
správní rok byla rozsáhlá. Slučovala ve svém stře-
du akademiky všech slovanských národů v Praze
i mimo Prahu bydlící, uspořádala slavnostní slo-
vanský večer, zasazovala se o bohoslužby řecko-
katolické v Praze, vedla cyrilomet. hlidku v »Jitře«,
pořádala cyklus informativních přednášek, týkajíc-
ích se unionismu, spolupůsobila při cyrilometod.
oslavách a unionistických akcích atd. Čestnými
protektory byli zvoleni v tomto správním období:
J. Exc. nuncius Fr. Marmaggi a J. Milost p. bis-
kup Podlaha, čestnými členy Cyril. Ligy jmenování
za své zásluhy o unionismus: p. prof. Pechuška,
Dr. Vajs, Dr. Grivec a Dr. Kolisek Alois. Shoda

mezi delegáty byla vždy co nejsrdečnější a s tímž nadšením vchází i nový výbor Cyril. Ligy do nového správního roku. —il.

Sjezd katolických studentů a inteligence 1926. K tomuto číslu přikládáme provolání a prospekty, ovšem také již přihlášky a složenky. Doufáme, že nadšení, které chceme do studentstva vnést, toto roznese po milých našich vlastech a že v červnu r. 1926 přivede do naší milé Prahy co nejvíce slovanských pracovníků na vinici Páně. Stane se tak pro větší slávu Boží a oslavení naší vlasti.

Promoce. Dne 12. února t. r. byl prohlášen známý náš pracovník z řad akademických, František Dedek, na Karlově universitě doktorem veškerého lékařství. Kol. MUDr. Dedek patří mezi agilní studentské pracovníky a o jeho obětavosti a vážnosti mezi kolegy ligisty svědčí zvláště onen fakt, že byl i před čtyřmi lety předsedou České Ligy Akademické. Kol. Dědkovi při té příležitosti proto co nejupřímněji gratulujeme, jako stejně i k dosažení doktorátu práv kolegovi Borovskému, ligistovi a vzornému katolickému akademiku. — Kéž oba kolegové i nadále osvědčují svou přízeň ke hnutí těch, mezi nimiž žili a pracovali. —il.

Grado. Bude-li se jeviti o výpravu do Grada mezi studentstvem zájem, utvořili bychom cestovní desítky sami. Totiž na každých 10 bychom ukryli jednoho průvodce zdarma. Čekáme, jaký zájem o to projevíte. —av.

»PAX«. Časopis pro přátele benediktinského řádu vydává opatství emazské v Praze-II., 320. — Redaktor P. Marian Schaller, O. S. B. — Vychází každý druhý měsíc jako dvojsešit o 56 stranách. Předplatné na celý rok činí 18 Kč, s poštovným

20 Kč, do Ameriky 1 dolar. — Nový tento časopis bude přinášeti články liturgické, chorální, asketické, biblické, cestopisné, dějepisné, jakož i četné obrázky. Spolupracují členové všech benediktinských klášterů v republice Československé.

Svátky v latinské Církvi. Do první části článku vloudily se nemilé chyby. Uvésti dlužno zvláště nemožné »a« před »totiž« v 28. ř., »nabývají svátky Páně« místo »svátky Páně nebývají« v ř. 32., »přednostníků« a »kolem« místo »přednostního« a »úko-lem« v ř. 25. a 32, str. 151. Laskavý čtenář si také doplní opomenutí proloženého tisku u termínů, vyjadřujících hodnotu svátkovou. Žádáme čtenáře, aby nám napsali projev souhlasu i nesouhlasu s řešením navržené úpravy svátkové. —av.

»Na hlubinu.« Bohoslovné učiliště dominikánů v Olomouci počne vydávati obměsíčník (číslo 56 stran, ročník 20 Kč) jména uvedeného v nadpise, pro prohloubení duchovního života náboženské elity naší inteligence. Chceme soustavně poučovati o pokladech katolicismu pro vnitřní boj, o všech jeho prostředcích, tedy všimati si i liturgie a náboženského hnutí v cizině, v literatuře a výtvarném umění. Chceme ukazovati na velikány, které ty pravdy vychovaly a jejich Bohem plná díla. Nechceme konkurovati ani revuim kulturním, ani populárním. Redaktor jest P. Silv. M. Brait (Bořita) v Olomouci u dominikánů, a pražským sekretářem jest dr. Fr. Formánek, Praha-II., Spálená 15. Na redaktora bud'tez řízeny veškeré dotazy, přihlášky a literární příspěvky i příspěvky finanční, o které též snažně prosíme, protože dary jsou jediným tohoto nového a jistě potřebného podniku. — Doporučujeme rádi našim studentům. —il.

Z A H R A N I Č N Í H L Í D K A.

P a x R o m a n a.

Je n'ai aucune appréhension à votre sujet; travail est votre programme, à vous appartient l'avenir. Seipel.

Une demi-année s'est écoulée depuis la revue générale de nos rangs; depuis une demi-année déjà vivent les organisations d'étudiants catholiques leur programme international, pleines d'enthousiasme et se conformant aux plans qu'avec la meilleure volonté elles ont adoptés à l'antique Bologne.

Il faut que pour la Pax Romana, nous — étudiants catholiques de Tchécoslovaquie — apportions quelques idées critiques à son sujet.

»Je n'ai aucune appréhension à votre sujet,« a dit l'estimé prélat Seipel. En effet, il n'y a rien à craindre, la Pax Romana travaille dans ses associations nationales et par leur intermédiaire. La Pax Romana a, d'ailleurs, déjà accompli une oeuvre tellement grande, que même en cas de détente de son activité elle pourrait vivre de ses provisions. Mais quoique les paroles de Seipel soient vraies, et quoique les résultats d'organisation et du travail de la Pax Romana soient appréciables, il faut continuer à travailler.

A Bologne la Pax Romana a cherché la solution de la question de savoir qu'est ce qu'elle était auparavant et qu'est ce qu'elle allait être à l'avenir. Le Secrétariat est devenu Confédération. En présence de ce fait, le Congrès a défini et élargi les devoirs et le rayon d'activité. La Pax Christi in regno Christi ne devait pas rester enfermée dans les murs du Secrétariat de Fribourg ni dans les rayons des différentes unions nationales; elle devait se répandre dans des formes les plus diverses et de manières les plus variées sur le monde d'étudiants catholiques tchécoslovaques l'entendent.

La Pax Romana est aussi une des institutions de la Paix de Christ. Pax Christi in regno Christi est la devise d'or; et cette paix de Dieu demande d'être étendue, elle n'est pas contente si sa réalisation ne doit pas dépasser les quatre murs du Secrétariat de Fribourg ou le rayon relativement étroit de l'activité des unions nationales. Pour atteindre ce but, aucun effort n'est trop grand, aucune difficulté insurmontable. Ce n'est pas, toutefois, seulement au point de vue négatif, mais également dans le sens positif qu'il faut trouver les moyens d'arriver aux buts désignés. Et ces

moyens, ces voies praticables existent, même s'il y a des problèmes financiers. » Je n'ai aucune appréhension à votre sujet, travail est votre programme. »

La Pax Romana doit rapprocher les membres qu'elle groupe. Certes, la Pax Romana n'est pas une institution au-dessus des unions nationales, elle n'est que leur porte-parole. Elle doit savoir quels sont les vœux de ses membres, et s'ils se connaissent entre eux. Nous regrettons qu'à ce point de vue, les travaux n'aient fait encore de progrès suffisants. Il ne faut pas donc pourtant suivre l'exemple de l'inaction de la C. I. E.; notre tâche ne consiste guère en des basses querelles égoïstes entre individus ni entre nations. Notre périodique, qui doit paraître régulièrement, a suffisamment de matières et est attendu avec impatience. L'organe des unions nationales d'étudiants catholiques faciliterait la liaison entre les différentes unions nationales, l'échange de leurs publications officielles de même que non officielles, l'échange des informations et des avis, les relations sociales, l'échange des informations scientifiques, des avis sur des questions d'ordre international.

La situation mondiale actuelle est difficile. Vous, jeunes — a dit Monseigneur Seipel — avez une grande responsabilité; c'est vous qui serez chargés de la solution de la crise sociale des nations; nous autres, nous avons été jetés dans le tourbillon de la solution des questions sociales des individus. La réalisation du rapprochement des jeunes gens, lesquels assumeraient la charge désignée par Seipel, appartient à la Pax Romana; du reste, les individus s'en occuperont eux-mêmes. C'est là qu'on entrerait en discussion sur la misère sociale à laquelle Seipel a fait allusion, et au cours de cette discussion la Pax Romana remplirait en quelque sorte le rôle d'interprète. L'organisation du Congrès annuel n'est pas son rôle unique, quoique nous apprécions même ce côté de l'activité de la Pax Romana.

La Pax Romana doit informer elle-même ses membres sur les différents problèmes. Volontiers, les publications indigènes ouvriront leurs colonnes aux informations émanant des écoles catholiques et les concernant, relatives à la vie catholique à l'étranger, à la mission sociale et à l'activité des compagnons d'armes, aux tendances scientifiques, littéraires et artistiques d'aujourd'hui. La Pax Romana enregistrera certainement volontiers dans sa publications officielle l'essor du mouvement d'organisation non seulement de ses propres membres, mais des organisations catholiques en général. C'est avec plaisir que par exemple le collègue français apprendra que son collègue tchécoslovaque organise toutes sortes de congrès et conférences, que son collègue de Louvain prépare des congrès etc. etc. A cet effet, il suffira de rédiger les coupures des différentes publications des unions nationales. Le budget n'en sera aucunement déséquilibré.

La Pax Romana assurerait bien l'organisation de certaines enquêtes et cours dans des périodes fixes, qui par leur nature universelle garantiraient un résultat favorable. On ne saurait pas craindre que des intérêts territoriaux ne soient atteints; les membres de la Pax Romana sont des catholiques et la Pax Romana connaît bien son domaine d'action. D'ailleurs, elle a ses statuts, lesquels définissent — en cas de besoin — le rayon de son

ingérence dans les affaires intérieures. C'est pour cette raison que si même un des membres déviait et croyait que le forum de la Pax Romana se prête à l'introduction des questions de divergence, ce serait certainement la Pax Romana qui par ses délégués passerait de façon discrète outre les problèmes délicats. Nous pensons que notre axiome à nous tous est: chercher des solutions idéales, des recommandations, mais éviter même dans d'autres circonstances — le système de majorité. Pax Christi in regno Christi! Nous savons que c'est justement pour ces raisons que la C. I. E. souffre de phthisie, et nous n'avons aucune envie de la suivre.

Nous n'avons pas dit beaucoup de choses, et nous n'en avons pas voulu dire davantage. En somme, tout ceci sont des vœux énoncés déjà à maintes autres occasions. C'est simplement la formulation du désir que la Pax Romana continue à suivre la voie désignée; qu'elle montre aux autres institutions internationales — desquelles Monseigneur Seipel a parlé avec autant de réserves — que seule la voie du travail pour la Paix de Christ est susceptible de préparer le Royaume de Dieu sur la terre.

Ce sont les jeunes gens qui prépareront l'avenir. Nous n'allons pas détruire le monde, mais nous sommes capables de le christianiser. Pour cela, il faut, naturellement, travailler. L'union nationale s'occupera du travail intérieur; elle s'occupera bien également du travail extérieur, mais à cet effet, elle aura besoin d'une main directrice qui réunirait les deux mains tendues et qui de deux idées créerait une troisième — celle de l'union. L'humanité d'aujourd'hui a besoin du travail menu, car c'est sûrement le travail menu loyal qui, à côté d'autres conditions, dirige les Etats à l'intérieur de même que dans leurs relations extérieures. Et si la Pax Romana veut assumer la tâche — difficile, mais méritoire — que Monseigneur Seipel lui a déléguée, elle doit fournir à ses membres au moins les premières instructions en vue de la réalisation de ce menu travail. Nous avons le ferme espoir que la Pax Romana ne va pas décevoir ses membres. **Drav.**

L'Escholier Lillois nám podal v srdečném dopise celý obraz poměru v Lille. Citujeme: »Lille, préfecture du Département du Nord est un centre universitaire de la plus haute importance. Deux Universités, l'une Officielle (de l'Etat), l'autre Catholique y organisent des cours qui sont très suivis. Outre les facultés, Théologie, Droit, Lettres, Sciences, Médecine, Pharmacie... de nombreuses Ecoles supérieures y sont en pleine prospérité: Ecole des Sciences, Sociales et Politiques, Ecole des Hautes Etudes Commerciales, Ecole des Hautes Etudes Industrielles, de Chimie d'Electricité, Institut Catholique des Arts et Métiers, Institut Technique de Tissage et Filature (à Roubaix)... — La Fédération des Etudiants Catholiques de Lille reçoit les adhésions des Etudiants, elle donne des séances, des conférences contradictoires, prête son concours aux oeuvres charitables et autres... Elle comprend d'autres groupements étudiants organisés les uns selon les régions, les autres selon les corporations, enfin des associations sportives. — Les Etudiants catholiques de Lille publient une Revue mensuelle »L'Escholier Lillois« dont l'influence dépasse de beaucoup les milieux étudiants et atteint l'élite intellectuelle de la région.

Tous les Etudiants peuvent collaborer à cette revue qui s'assure en outre la collaboration des plus hautes personnalités littéraires françaises. C'est d'ailleurs à l'administration de cette revue que vous aurez à vous adresser à l'avenir pour les renseignements que vous désirez. —av.

Universidad de Deusto Bilbao byla poněkud dotčena, že jsme ji napsali o publikaci, z níž bychom byli informováni o katolickém životě. Odpověděla nám, u nich že je vše katolické. —av.

Séction étrangère reçoit en échange les publications.

Hlídká, Věstník národního Svazu čsl. katolíků v Americe.

Luč, Glasilo hrvatsk. katoličkoj nar. daštva, Zagreb.

Katolički list, týdeník z Záhřebě.

Sajanskaja viera, vyd. ve Vilně.

Bieloruskaja Krynica, vyd. ve Vilně.

Przeglad, miesięczny młodzieży rekodzielniczey w Krakowie.

Pod znakiem Marij, polský měsíčník mariánský.

Dzwon niedzielny, tygodnik katolicki, Krakow.

L'Eschelier Lillois, Revue mensuelle des Etudiants Catholiques de Lille.

L'Etudiant français, Organ bimensuel de la Fédération nationale des Etudiants d'action Française, Paris.

Le Groupe des Etudiants catholiques Nancy, Bulletin trimestriel.

Le Vaillant, journal des étudiants catholiques de Liège.

L'Europe nouvelle, coopération intellectuelle.

L'étudiant catholique, Organ des Etudiants catholiques de l'Université de Gand.

L'Avant-garde, organe officiel des Etudiants de Louvain.

Les jeunes d'Alsace, Strassbourg.

Catholic Times, the Organ of the Catholic Body, London.

Rooms Studentenblad, měsíčník holandských studentů.

L'observatore Romano, giornale quotidiano politico religioso.

Aletis, časopis litevských studentů.

Hoja Informativa de la Confederacion de Estudiantes Católicos de España.

Mezinárodní žákovské soutěže vypsal americká Národní rada pro zamezení války ve Washingtoně. Jde o 12 cen po 100 dolarech pro žáky středních a občanských škol; za 12 nejlepších pojednání o 12 světových hrdinech. Bližší ve »Věstníku min. školství«. K dotazu sdělí to též Ústředí. Lhůta do 20. dubna, k Čsl. červenému kříži v Praze.

Soutěž, vypsaná Americkou ligou pro občanskou školskou výchovu, na themata: 1. Metody pro povznesení světového přátelství pomocí výchovy (ceny po 75, 50 a 25 dol.). — 2. Zorganizování světa, aby se zamezily války (75, 50, 25 dol.). — Vypisuje se pro žáky středních škol. Rozsah 3000 až 5000 slov. Lhůta do 20. dubna. Podrobnosti sdělí Ústředí. —av.

Prázdninové kursy na universitách francouzských. Péčí Comité de Patronage des Etudiants Etrangers (institute na podporu

studujících cizinců, kteří hodlají studovati ve Francii; její centrum má sídlo v Paříži při Sorboně, odbočky jsou skoro ve všech městech při universitách a stačí obrátiti se na příslušnou universitu), jest umožněno studujícím cizincům navštívit tyto prázd. kursy při universitách v Grenoblu, Clermontu, Toulousu, Nancy, Lille a j. Kursy na univ. v Grenoblu počnou 1. července a potrvají do 31. října 1926. Bude se probírat jazyk a literatura francouzská, zeměpis, historie, fonetika, konverzace. Nevyžaduje se žádný průkaz k zápisu. Comité pamatuje také na zábavu, výlety, sport atd. Zápisné na celý kurs činí 300 franků, za dva měsíce 210 franků, za 1 měsíc 140 franků, za přípravku 200 franků měsíčně. Frekventanti mohou obdržeti Certificat d'assiduité, Certificat d'Etudes françaises, Diplome d'Etudes superieures de Phonetique, Diplome de Hautes Etudes de Langue. Podrobnosti sdělí bezplatně Comité (také Ústředí). Možno získati poloviční sníženku na drahách francouzských. Měsíčně možno vystačiti se 300 fr. (pense 195 franků, pokoj 60 franků). Podobně jest tomu na universitě v Toulousu, kde trvají kursy od 20. července do 20. září 1926. Zápisné a poplatek za měsíc 120 fr., šest neděl 160 fr., 2 měsíce 190 franků. Za měsíc možno vykonati zkoušku (popl. 25 fr.). Kurs má oddělení: élémentaire, moyen, supérieur, de conversation, supplémentaire, commercial. Denní pense již za 15 franků. Kurs v Clermontu počne 15. července a potrvá do 31. srpna 1926. Poplatek činí 190 franků. Pense 360 franků měsíčně. Ostatní podobně. Kurs v Lille počne 19. července a potrvá do 28. srpna 1926. Poplatky: 14 dní 90 fr., měsíc 130 fr., za diplom 50 fr., 40 fr. a 25 franků. Denní pense již za 16 franků. — Podobné informace podají zájemcům jednotlivá Comité de Patronage; může je dáti také Ústředí, po případě je opatřit. —av.

Mezinárodní ústav při učitelské koleji university Columbia v Novém Yorku (International Institute, Teachers College, Columbia University, New York), nabídl československému pedagogickému pracovníku stipendium roč. 1500 dolarů. — Žádosti se podávají do 27. března 1926 prostřednictvím vysokých škol. Bližší na fakultních vyhláškách. —av.

Nový arcibiskup v Polsku. Nedávno byl p. Kubina slavnostně vysvěcen na arcibiskupa metropolitu nové diecése čenstochovské.

Nová katolická universita v Itálii. Jak sděluje »Nazione«, bude v brzkou založena v Itálii nová katolická universita, a to ve spojení s letošním jubileem sv. Františka z Assisi. Universita bude míti sídlo ve Florencii.

Pomník knězi-učenci. Nedávno byl za četné účasti vědeckých kruhů odhalen na hřbitově Pere Lachaise v Paříži pomník loni zemřelého abbé Roussela, zakladatele a profesora experimentální fonetiky na College de France.

Litva. (V. sjezd katolické „Akce“.) Od 2. do 4. ledna konal se v Kovnu V. sjezd katolické akce litevské. Monsignore Jos. Skvirckas, předseda sjezdu, podal přehled o činnosti katolíků litevských. Organizace katolické akce litevské vznikla v roce 1906, kdy nastala

v Rusku částečná náboženská svoboda. Především sjednotili se katoličtí dělníci v nejdůležitějších městech litevských ve „Sdružení sv. Josefa“, služebně utvořily „Společnost sv. Zity“. Mladí studenti katoličtí dlouho byli tajně organizováni ve studentském sdružení „Ateitnikai“, neboť ruská vláda nedovolovala studentských spolků. Sdružení však přesto rostlo den ode dne, takže nyní, když je již Litva samostatným státem, sdružení soustřeďuje všechno studentstvo university v Kovnu, studentstvo gymnasiální a jiných středních škol, též studentky. Již před válkou vznikly tři spolky pro zřízení katolických škol v Litvě, a to spolek „Saulė“ pro kraj kovenský, „Rytas“ pro kraj vilenský, „Žiburys“ pro kraj mariampolský, které nyní mají kromě mnoho nižších škol též několik gymnasií. Pro rozšíření katolické knihy pracuje „Sdružení sv. Kazimíra“, které je velmi početné. Rozšířilo již několik set tisíc knih různého obsahu mezi občany litevskými a vydává několik časopisů. K novému životu se hlásí „Spolek střídmosti“ pro potírání opilství. Jest též spolek sv. Vincence, spolek to pro díla křesťanské lásky. Katolické ženy mají dva spolky „L. K. Motern Drangija“ a „L. K. M. Kulturos Drangija“, které vydrží několik odborných škol pro dívky. Největší je však Sdružení katolické mládeže selské „Pava. sarininkai“, které má přes 20 tisíc členů obého pohlaví. Jest zde i řada jiných katolických spolků, které pracují v hospodářském pokroku litevských katolíků v každém oboru. Konečně sdruženy jsou v katolické Akci též spolky náboženské, které po skončení války mohou se svobodně vyvíjeti. Katolická Akce řízena jest vrchní radou, skládající se ze zástupců jednotlivých spolků, kteří volí každého roku ústředního nejvyššího předsedu. Tento předseda svolává katolické sjezdy, řídí každý podnik katolíků litevských a kromě toho přihlíží k tomu, aby zásady stanovené nejvyšší autoritou církevní, byly všemi spolky věrně zachovávány. Na kongresích jedná se nejenom o činnosti jednotlivých spolků, ale též o otázkách života náboženského a sociálního všech katolíků litevských (tak na příklad na V. kongresu jednalo se o otázce katolické výchovy mládeže v Litvě, o problému veřejné mravnosti atd.). S—.

Belgie. V Lovani konal se v lednu 1926 sjezd katolické mládeže belgické. Katolická mládež belgická bude rozšiřovati encykliku Pia XI. o sociálním království Kristově. Jednání bylo též o zřízení „Studentského sdružení“, které bude informovati mládež o odborném studiu, bude skýtatí pomoc při studiu, podporovati mládež studující mravně i hospodářsky. Poslední sjezd konal se v roce 1924 v Charleroi. — Vydán byl znovu soubor děl slavného básníka flanderského, kněze Guido Gezelle, který zemřel ve svém rodném městě Bruges dne 27. listopadu 1899. Jako profesor semináře v Roulers publikoval v roce 1856 svazek „Exercices poétiques“. Jako vikář u kostela Notre Dame v Courtrai vydal v letech 1872—1889 díla „Lieds pour Maria“, „Couronne di temps“, „Collier de rimes“, „Couronne de l'année“, „Les XIX. Stations de Notre Seigneur“. V jeho mohutné lyrice proniká

silná vůle mystiky, která znalci připomíná obdivuhodného středověkého mystika flámského Ruysbroecka. — Belgie oznámila, že dnem 31. prosince 1926 připojuje se k měnové unii latínské. —S.

Francie. Apoštolská liga, která snaží se, aby národy a lid a veškeren pořádek společenský vrátil se k Bohu a Pravdě, uspořádá sjezd, který se bude konati v Paříži na počátku měsíce února. Sjezdu bude předsedati kardinál Dubois. Sjezd bude jednat o 16 themech. Nejdůležitější z nich jsou: 1. Nemožnost dosáhnouti lidskými prostředky konečného řešení řádu společenského. 2. Křesťanský stát, sociální úkol Církve a Velekněze ve státech a ve styku mezinárodním. Povinnost státu podporovati církev, zaříditi se dle jejího učení o poslušati jejích příkazů mravních. 3. Smutné konce liberalismu v oboru spravedlnosti a práva i volnosti, poskytnuté omylům a zlu. 4. Chyby v politice i v zákonodárství, pokud jde o vyučování, tisk, život náboženský i rodinný. 5. Jediný prostředek proti všem zlům: Ježíš Kristus. — V Dijoně konal se první sjezd katolických skautů francouzských. S—.

Norsko. (Katolická církev v Norsku.) Katolíků v Norsku jest málo na počet, nicméně hledí s důvěrou do budoucnosti. Jejich úsilí opírá se o důvěru v Boha a průběh historie Norska, jehož nejslavnější dobou byla doba, kdy katolicism byl v Norsku v rozvoji. Když svatý král Olaf Haraldson, jenž zavlekl křesťanství do Norska, počal své veliké dílo, t. j. spojení severského lidu v jeden veliký národ křesťanský, ctící zákony, změnily se divoké pohanské zvyky a drsná, starobylá řeč norvěžská „Norrvenamaal“ přecházela v krásnou melodickou řeč žalmů. A když sv. Olaf zemřel mučednickou smrtí u Stiklad v roce 1030, začal se odpor proti Evangeliiu rozplývati. V této době počala nová perióda v historii Norska. Byla to doba šťastná a slavná, jež trvala až do XV. století. Lid dal si přesné zákony, vykonával spravedlnost na svých sněmech lidových (Ting); mezi lidem ujímala se srdečnost dosud příznačná norskému charakteru, co jinde psaly se knihy v latině, v Norsku pěstovala se řeč domácí, t. zv. Norrvenamaal. V této době vznikly legendy islandské a norské; jméno Norska stalo se slavným ve všech státech sousedních, které znaly jeho hrdinnou slávu počínaje Ganger-Rolfem, jenž založil ve Francii stát normandský a konče králem Sigurdem Jorsalou, který s 10.000 lidmi podnikl slavnou křížovou výpravu do Sv. země. Hierarchie norská, vzniklá za krále Olafa Sv., ustavila se v roce 1151. Toho roku přišel do Norska anglický kardinál Niccolo Brekspeare, jenž později se stal papežem Adriánem IV. — jako apoštolský legát — a zřídil v bývalé Nidaros, nynější Trondhjem, první sídlo arcibiskupské, a tam záhy vznikla nad rakví sv. Olafa nejkrásnější katedrála Severu. Míjely věky světlé i stinné. Přišla pseudoreformace luterská. Cizí zákony a zbraň vnutily zemi učení Luterovo. Lid norský se bránil, ale podlehl. Dánsko zejména to bylo, jehož vlivu protestantskému podlehl Norsko. Kněžím bylo pod trestem smrti zakázáno

zůstatí v zemi a trest smrti hrozil každému, kdo zůstal věren víře svých otců. Teprve rok 1845 přinesl svobodu náboženskou. V roce 1856 byl vysvěcen kostel sv. Olafa v Oslo, zbudovaný rakouskými Redemptoristy, kteří v Norsku působili od roku 1849. Nastávaly četné návraty ke katolické církvi, v r. 1855 zřizena

t. zv. Misse severního polu, v r. 1880 zřízen ve Frondhjemu seminář, zřizovány kostely. Počet katolíků v Norsku je nyní 2700, kněží 32, z toho 10 řeholníků, šest ženských řeholí se 260 členkami pracuje v nemocnicích a ve školách.

S—.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

Nadace původem katolické. (Pokračování.)

IX.

1. St. n. P. Františka Dvořáka (Josef Stroupežnický) r. 100 Kč u. z. sp. p. pro okres mirotický.

2. N. Jana Galle pro 10 lužských chudých a pro stud. hochy a dívky 3 m. po 200 Kč pro hochy z farnosti Luže a Litomyšle u. z. sp. p. Pr. purkmistr a farář v Luži.

3. St. n. Václava Horáka, r. 250 Kč. Spravuje bisk. konsistoř v Litoměřicích. Př. n. a r. z Kněžmostu.

4. St. n. Emila Liebzeita, r. 200 Kč, u. učít. sbor g. v Č. Lípě stud. na g. v Č. L. Modl.

5. St. n. Václava Faltise r. 72 Kč u. z. sp. p. Pr. purkmistr v Litomyšli zbožným synkům litomyšlským.

6. Il. Krejcarové n. g. v České Lípě, r. 84 Kč, u. prof. sbor g. v Č. L. na návrh katechety.

7. Budějovické n. šk. rady P. Jana Maresche pro čekatele učitelského stavu pro německý ústav v Č. B.

8. St. n. preláta Dra Františka Loberschinera pro g. v Krumlově pokud se týče pro biskupský chlapecký seminář v Čes. Budějovicích, u. prelát krumlovský. Modl.

9. St. n. P. Antonína Mužíka, 2 m. po 100 Kč, u. z. sp. p., navrhuje učít. sbor reálného g. v Praze XII. pro chudého ř. k. žáka.

10. Konviktní st. u. z. sp. p. 20 m. po 500 Kč a 20 po 300 Kč.

11. Rodinné st. n. P. Josefa Seidla u. biskup královéhradecký. Př. n. a r. z farnosti německobrusnické.

12. St. n. P. Františka Hefenrichtera r. 220 Kč u. z. sp. p. Př. n. a r. chebským.

13. St. n. kapitul. probošta Dra Adolfa Wurfa 84 Kč u. m. r. v Litoměřicích ř. k. stud. z Litoměřic. Modl.

14. St. n. P. Petra Schmidta 3 m. po 512 Kč u. z. sp. p. Př. n. a r. Pr. příbuzní a pak o. V. Prachatic, Horní Vltavice a Chvalšín.

15. P. Jana Maresche rodinné a Litoměřické st. n., 6 m. po 120 Kč, 4 po 200 Kč, 2 po 280 Kč. Př. n. a r. litoměř. u. z. sp. p.

16. St. n. Kateřiny Skácelové r. 109 Kč u. g. Litomyšlské.

17. St. n. P. Josefa Fettera r. 90 Kč u. o. z. německobrodské. Př. n. a stud. z N. B.

18. N. fr. Jana Gelly při bisk. chlap. semináři v Budějovicích, r. 390 Kč, používá konsist. pro chovance.

19. St. n. Terezie Suchánkové pro ř. k. stud. něm. g. v Plzni.

20. Mešní, chudinské a st. n. Dra Františka Loberschinera u. prelát krumlovský. Př. n. a krumlovským r.

21. St. n. P. Jana Jančury, 300 Kč r. pro seminář královéhradecký.

22. Ill. Krejcarové n. g. v Č. Lípě, r. 37 Kč, u. sbor učít. g. na návrh katechety.

23. St. n. P. Felixe Ferdinanda Koche, r. 160 Kč, u. z. sp. p. na návrh střídavě purkmistrův a farářův v Plané. Př. n. a r. z Plané.

24. St. n. P. Jiřího Röhna, r. 171 Kč, u. z. sp. p. Pr. střídavě farář v Chabařovicích, Minoni a Vartenberce. Př. n. a jiní stud. v Bohosudově.

25. Karlovarské stud. n. Jindřicha Mattoniho, r. 111 Kč. Př. n. a ř. k. synkům K. V. u. m. r. v K. Varech.

26. St. n. Barbory Pavlovské, r. 66 Kč, u. obec bohdanečská.

27. St. n. Karla Pohla, u. magistrát Hostinného a děkan. Př. n. a r. z Hostinného.

28. N. preláta Dra Frant. Loberschinera pro bohoslovce v Č. Budějovicích.

X.

1. St. n. P. Antonína Malce, r. 120 Kč, u. z. sp. p. Př. n. a jiným.

2. St. n. Josefa Prokše, úroky žák. gym. Vys. Mýto u. purkmistr V. M. a vydává děkanu a řediteli gym.

3. St. n. P. Josefa Turkowitza, 4 m. po 86 Kč, u. z. sp. p. Pr. prelát v Krumlově stud. z panství krumlovského.

4. St. n. P. Arnošta Hamaczka, r. 75 Kč, u. purkmistr v České Lípě pro stud. zpěváky při kostele v Č. Lípě.

5. St. n. P. Dra Ferdinanda Hölzla, r. 176 Kč. u. m. r. v Čes. Lípě žákům g. v Č. L.

6. St. n. Anny Prausové, r. 62 Kč, u. farář v Žamberku.

7. St. n. Veroniky Kittelové v Georgswalde, r. 168 Kč, u. ř. k. farář v Georgswalde litoměřickým stud. chlapeckého semináře.

8. N. Barbory Švarcové pro stud. novobydžovského g., r. 84 Kč, u. město Bydžov stud. ř. k. náb. z Bydžova.

9. St. n. Barbory Švarcové, r. 100 Kč, u. z. sp. p. stud. ř. k. náb. žákům ve Zběšči, Veležicích a Hrolicanech.

10. St. n. Dra Jiřího Schmidta pro příbuzné zkladatelovy, r. 600 Kč, u. z. sp. p. Pr. komandér křížovníků v Chebu. Př. n.

11. N. P. Josefa Loužeckého pro st. čes. reálky v Praze, Ječná ul., r. 144 Kč, u. z. sp. p. na návrh prof. sboru.

12. St. n. Jakuba Blocha, r. 141 Kč, u. z. sp. p. Př. n. a jiným stud. v Pisku.

13. St. n. Dra Karla Vogla a Josefy Voglové roz. Rzábkové, r. 140 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. v. Strakonice. Př. n. a pak k. stud. ze Strakonice.

14. St. n. Jana Rottera, r. 176 Kč, u. o. z. města Vrchlabí ve srozumění s děkanem stud. nábož. ř. k.

15. St. n. Antonie Sawerthalové, r. 150 Kč, u. děkan v Litoměřicích stud. na kněze.

16. St. n. Marie Anny Bodelakové, r. 56 Kč, u. z. sp. p. stud. na kněze, přednost stud. z Chrastavy.

17. St. n. P. Josefa Kršky, u. farář v Heř. Městci. Př. n. nebo r. z farnosti obce Heř. Městec.

18. St. n. Ignáce Hejtmánka, r. 250 Kč, u. z. sp. p. po slyšení příbuzných zakladatele a farního úřadu v Bystrém. Př. n. náb. ř. k. z Bystrého.

19. N. kapitul. preláta Antonína Jandourka při chlapec. konviktě ve Stříbře, 29 m. v konviktě ve Stříbře.

20. St. n. P. Jana Pinskra, r. 400 Kč, u. farář v Horní Planě.

21. St. n. P. Rajskeho, 200 Kč, pr. farní úřad v Sadské. Př. n., pak r. z Sadské, Kouřimi, Svojsice a Slatiny.

XI.

1. St. n. Václava a Marie Preinhettenových na právnické fakultě university pražské r. 200 Kč.

2. I. nadání Anny Fischerové 2 m. r. 54 Kč u. z. sp. p. na návrh purkmistrů v Mostu náboženství ř. k.

3. II. n. Anny Fischerové, r. 64 Kč, u. z. sp. p. Př. n. náb. ř. k. dítkám z Dobřic a Lužice. Návrh střídavě představený obce Lužice a Dobřic.

4. N. Alžběty bar. Grotthusové k výchování chudého chlapce v semináři v Bohosudově 320 Kč ročně.

5. N. Gustava Schourka pro stud. čes. g. v Budějovicích, r. 148 Kč, u. z. sp. p., pr. prof. sbor g. v Budějovicích. Náb. ř. k., prospěch výborný, pro žáky z Bud.

6. Ditto pro žáky rychnovské.

7. N. Václava Roháčka, r. 168 Kč, na polévky u Milosrdných bratří v Praze.

8. N. Julce Szankovanszke, r. 114 Kč, u. purkmistr v Karlových Varech. Rekonval. z K. V. náb. řim.-katol.

9. St. n. Václava Kruga, r. 92 Kč, u. purkmistr v Čes. Lípě ve shodě s děkanem volně.

10. St. n. Josefa Kublangu ze Seltenhofu, r. 300 Kč, u. z. sp. p. na návrh starosty v Chebu katol. synkům z Chebu.

11. St. n. P. Josefa Pixy, r. 259 Kč, u. příbuzní, pr. děkan v Pisku náb. ř. k.

12. N. Anny Landové, 2 m. po 323 Kč, u. m. rada v Ohlumci s děkanem. Př. n. a r. z Ohlumce.

13. Jubilejní n. Františka Josefa I., založené místním výborem I. všeob. rak.-uh. jednoty úřednické v Chrudimi, r. 84 Kč, u. zakladatel v Chrudimi s děkanem a s ředitelem gymn. chrudimského.

14. N. P. Schneider-Köglerovo u. něm. reálka v Praze.

15. St. n. P. Jana Kubička, spravuje budějovická kapitula.

16. St. n. kanovníka Václava Wächtlera, r. 168 Kč, u. farář v Podbořanech. Př. n. a r. z Podbořan.

XII.

1. N. Františka Preidla šl. z Hassenbrunn pro biskupský seminář v Litoměřicích, spravuje bisk. konsistoř.

2. N. Th Dra Vincence Náhlavského, 2 po 400, 1 po 360 Kč, u. z. sp. p. Př. n. a r. z Týna nad Rovenskem.

3. St. n. Augusty Seidlové, r. 96 Kč, u. z. sp. p. na návrh příbuzných, pak arciděkana a purkmistra v Liberci r. z Liberce.

4. St. n. P. Václava Koubka, r. 160 Kč, u. z. sp. p. na návrh m. r. v Žebráckém chudým stud. ze Žebráku.

5. St. n. Václava Trenklera, r. 104 Kč, u. arciděkan v Liberci na návrh ředit. g. v Liberci r. libereckým nábož. ř. k.

6. N. Antonína Reissmüllera pro chudé stud. chlapec. semináře v Bohosudově, u. konsistoř v Litoměřicích.

7. St. n. P. Kajetána Posselta, r. 126 Kč, u. purkmistr České Lípy.

8. St. n. arcivév. Marie Valerie, založené městem Kodaní, r. 134 Kč, u. o. z. němec. stud. nábož. ř. k.

9. St. n. Alexandra Seiferta ve Stříbře, 2 m. po 201 Kč, u. kuratorium s purkmistrem a katol. farářem ve Stříbře stud. ze Stříbra.

10. N. ředitele Matouše Jezbeny, r. u. komise, zvolená o. z. v Bašnicích s děkanem hršickým, jeho předsedou.

11. N. MUDra Josefa Hamerníka, prof., pro chudé stud. m. Pacova, r. 340 Kč, u. z. sp. p., pr. městská rada Pacova, nábož. ř. k.

12. St. n. Aloise Erbana, 2 m. po 520 Kč, pr. prof. sbor právnické fakulty křest. stud.

13. St. n. Erharda Richtra, 84 Kč, u. farář a starosta v Georgswaldě.

14. St. n. Maura Pfannerera, r. 414 Kč, nyní propůjč. zakladatelka po slyšení faráře v Schöntalu.

15. Kutnohorská n. kapitul. děkana Alberta Küffera ryt. z Asmansvilly, r. 1100 Kč, u. z. sp. p. Př. n. náb. ř. k.

16. St. n. Václava Göhlerta, r. 396 Kč, u. z. sp. p. Pr. parář v Brandlově. Př. n. a r. z Brandlova.

17. St. n. P. Karla Konráda, rozdíl se úroky na tábořském gymnasiu.

Právníci, hlase se! Finanční správa přijme větší počet právníků se 3 státními zkouškami. Také v resortu ministerstva spravedlnosti se přijmou právníci. — Pro finanční resort bude potřeba větší počet absolventů středních škol. Ústředí doporučuje a nabízí zprostředkování. —av.

Stud. nadání Vilibalda Jerie jest vypsáno pro posluchače universit a technik částkou 380 Kč. Žádosti za nadání, které jest určeno pro rodáky z Vrchlabí, podají se do 10. dubna t. r. u zemské správy politické. —av.

Stud. nadání MUDra Jana Krčmy m. č. 2 s ročním požitkem 400 Kč pro pilné a mravně posluchače světských fakult university Karlovy náboženství katolického bylo vypsáno se lhůtou do 10. dubna 1926. Žádosti se adresují zemské správě politické. Přednost mají příbuzní zakladatele a rodáci z Chrastovic u Domažlic. —av.

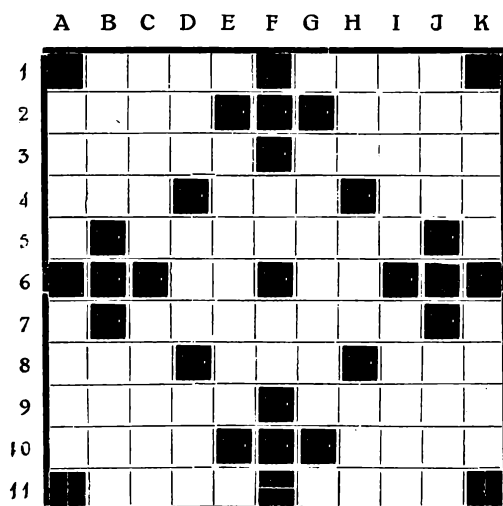
? ? HÁDANKY ? ?

ŘÍDÍ B. R.

Rozluštění hádanek ze 4. čísla : Křížovka: 1. Tuha, bobr. 2. Sklárna. 3. Eť, tur, osm, on. 4. Okap, byt, iamb. 5. Pec, loden, rod. 6. Kosinus, monolít. 7. Leť, kníže, kov. 8. Rus, ale. Bach. 9. Le, sýc, Don, ce. 10. Eťa, rousňák, jod. A) Tvé, klen. B) Topol, eť. C) Mha, keser. D) Tacítus. E) Sup, Sýr. F) Okr, luk, cop. G) Bosna. H) Dyha, iluse, I) Temže. J) Ono, Noe, rád. K) Asi, bok. L) Marokán. M) Bor, Moloch. N) Obdiv, co. O) Rýn, Vědy. Pádovka: Kamna, kámen. Přesmyčka: Přibyslav, Sibiř. Vsuvka: K (n) oflík. Spojenka: (S) klep. Číselky: 1. Hrady, dráhy. 2. Šíře, říše. Královská procházka: Nejčastěji jsou to pouhé malichernosti, jimiž lidé sebe nešťastnými činí a druhé trápí a souží. Hádanka: Ústí. Obložky: 1. Pel, Popelka. 2. Len, Pálenka. 3. B, Abo, nabob. Obložka: Se, osel. Křížovka: N, rys, komár, Příbram, moucha, krk, k, Nymburk. Výpusťka: Klima, Lima. Číselka: Koleda, daleko. Rozluštění jsme neobdrželi od nikoho.

Americká křížovka

od Ageauje Flodoure.

1. Bývá na začátku literárních prací. Do zlaťáka pečená chuťná výborně.
2. Hora v Dalmácii. — Útulek polámaných existencí (židli atd.).
3. Město na Kavkaze. — Město v Bádensku.
4. Spojka Řím. peníze. — Zájmeno.
5. Příbytek náměstka Petrova.
6. Předložka. — Sibiřská veleřeka.
7. V chudých obcích nebývá.
8. Zájmeno osobní. Na jaře se — Severoital. město.
9. Přístav v SHS. — Planetoid.
10. Odněna za půjčku. Žíla.
11. Trápívá žáky — Přístroj.

A) Chrání vnířek. — 1926.	G) Karabáč.
B) Eurasijské pohoří. — si dělají králíci.	H) Řeka v Čechách. — Finské město. — Ženské jméno.
C) Část stromu. — Konec jezera.	I) Země v Africe. — Mile nás poťeší.
D) Zájmeno ukazovací. Přisvědčení. — Část těla.	J) Město v Arabii. — Řeka v Sibiři.
E) Výtečník.	K) Letopis — Hudební nástroj.
F) Zvr. zájmeno. — Kůň.	

Dělenka.

A. Dvořák.

První značí jméno mužské;
bez hlavy však další
míru plošnou značí.
Bez paty táž:
zájmeno znáš.
Celek je druh pryskyřice,
byl obchodu předmětem;
jej již staří Feničané
měli ve provozu svém.

Číselka.

E. Urban.

1 2 3 4 2 5 americké město	3 2 1 zvíře
4 2 5 hudební výraz	

Dělenka.

Ši-lav.

První z mléka mnohý rolník dělá,
druhá s třetí mužské jméno.
Celek -- dítě, jemuž má zemřela,
a jež žije opuštěno.

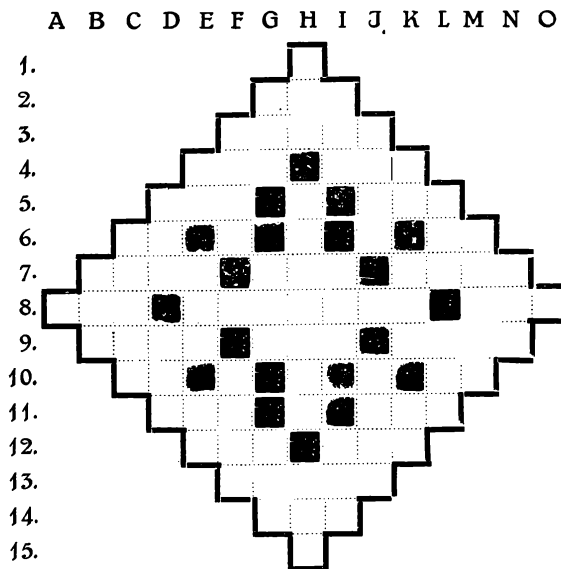
Vsuvka.

Ši-lav.

Pěkná je to místnost lodní.
Vsuň si ráčkem míru do ní,
a máš hned zbraň pro dragouny.

Americká křížovka.

Bojanovský St. - Brno.

2. Hmyz.
3. Den.
4. Pytel, začátek přísloví.
5. Indián, list.
6. Něm. předložka, část vozu.
7. Město, pozdravení, hora.
8. Člen nábož. obce, dítě, zvíře.
9. Lidé, žena, zvíře.
10. Zájmeno, zájmeno.
11. Člen řeckého kmene, část těla.
12. Část těla, rostlina.
13. Nádob.
14. Nepřítel.
- B) Zájmeno.
- C) Země (obr.).
- D) Řeka, člen nábož. obce.
- E) Cín, spojka, řeka.
- F) Jednoduchý stroj, pohyb.
- G) Rostlina, období (obr.), pták.
- H) Znak námahy, továrna, zvuk.
- I) Muž. jméno, řecké písmeno, prostředek v nemoci.
- J) Horstvo, muž. jméno.
- K) Míra, ústroj, zájmeno.
- L) Sbor, nepřítel.
- M) Zvíře.
- N) Žal.

Hádanka.

Tomíček K.

Ve stromě mě uhlídáš, v hostinci jsem také;
v slunci, v měsíci mě máš, v Sibíři daleké —
v Praze mě však nedostaneš!
Když vše dobře prohlédneš, záhadu hned nalezeš.

ČESKOSLOVANSKÁ AKCIOVÁ TISKÁRNA

(Filialka v Českých Budějovicích, Lannova třída.)

Tiskne reklamní tiskopisy pro obchodní a průmyslové závody, spolky a organizace, úřady státní i samosprávné, soukromou potřeby, dále díla, časopisy a katalogy a vůbec provádí veškeré práce spadající do oboru — knižtisku v pečlivé úpravě, dle dodaných neb vlastních návrhů. —

TISK ROTAČNÍ.

Telef. hlav. závodu: 437-67, Telef. budějovické filialky: 123.

V PRAZE-II., SPÁLENÁ ULICE ČÍSLO 15.

JITRO

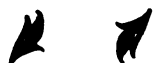
O B S A H

ROČNÍK
VII.

K. C. Klement: Velikonoční touha. — Vlastimil Dorazil: Světlé památce Jos. Kajetána Tyla. — Oldř. Svozil: Jak byl Jožka Kasanův v Paříži. — F. B. Sušický: Jarní sen. — V. Sýkor: Život akvaria. — Jos. Krásný: Když na oblohu zřím. — Matej Jevjak: Za dedinkou. — Inoc. Zmeškal: Holíči. — Jaroslav Verián: Velikonoce. — A-dur: Jaro. — St. R. Hanáček: Večerní nálada. — J. Pokorný: Vesna. — L. Franěk: Grado. — R. N. St. Fr. Bouchal: Nové „ultra-X“-paprsky původu kosmického. — Oldř. Svozil: Umělecké proudy v české poesii za války a po válce. — St. Špůrek, C. Ss. R.: O výchově vůle. — J. Z. Jesenský: Cesta do Neapole. — J. Aratron: S. O. S. — V. Častenský: Bouře. — Dagmar: Již dlouho je tomu. — R. V. Podhorský: Až jednou. — Lad. Fahoun: Kuře. — Rozhledy: Organizační povšechný. — Zahraniční hlídka. — Sociální hlídka.

ČÍSLO
8.

V PRAZE V DUBNU 1926.

JITRO

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace
Praha II., Panská 1. — Telefon 8935/IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro
studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Redakce nepřijala: J. Z. Jesenský. Zachovávejte počet stop ve verši i rytmu. —
St. R. Hanáček: Uveřejníme příště. — Kolek: Provedení zdařilé až na nestejný
počet stop v rytmu. Volte však jinou látku pro příště. — Mir. Čermák: Začátek
o ničem. Silných slov ovšem dosí. Uschováno na Vaše přání. — C. E. Barb: Příště bude
uveřejněn Váš příspěvek. — Tichý: Snažte se ještě zdokonalit a zašlete znovu. — Verián:
Přišlo po uzávěrce. Příště jistě. — Z. Miločák: Příliš dlouhé. Uschováno. Kratší
věci toho rázu, spíše se dají uveřejnit. — M. Zajíc: Nemí zcela špatné. Ale pro
„Jitro“ se nehodí. — J. B. H.: Příště. — Pacovský: Zašlete něco jiného. — Křížek:
Zapomínáte na „Jitro“. Ovšem kratšího něco je lépe zaslati. — Zmeškal: Snad
příště. Přišlo již po uzávěrce „Jitra“. Svoboda: Totéž, co před tím řečeno. — V.
Kubera: Totéž. Příště něco bude uveřejněno. — Písmák: Máte talent. Znovu něco
zašlete, pak uveřejníme, bude-li možno. — F. Auerová: Velmi pěkné líčení — živé,
avšak námět příliš pessimistický. Pamatujte i nadále na „Jitro“ s něčím kratším
a jiného rázu. Příspěvek je uschován. — Azafon: Panský pseudonym nestačí
k uveřejnění. Nutno i přesnou adresu a jméno udati.

Řada příspěvků došla již po uzávěrce redakce „Jitra“, t. j. po 15. březnu. Proto
musila být odložena částečně až do čísla dalšího, které, mimo obvyklé příspěvky,
přinese cenné zprávy, týkající se letošního sjezdu katol. slovanské inteligence a stu-
dentstva. Rovněž příloha „Cyrilomet. věstník“ přinese bohatý a pestrý obsah, na což
předem upozorňuji.

Vl. Dorazil, t. č. redaktor.

Zašlete laskavě předplatné za „JITRO“.

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
K A T O L I C K Ý C H

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V DUBNU 1926.

ČÍSLO 8.

K. C. K l e m e n t :

Velikonoční touha.

Bylo to ve večeradle na Sioně. Ježíš Kristus se loučil se svými apoštoly. Bylo smutné, těžké, nepochopitelné ticho. Byl zde jeden, o kterém Pán světa a Spasitel musel pronést nejtrpčí slovo, které kdy slyšel svět: „Jeden z vás mne zradí.“ Ale tatáž ústa božská opakuji vždy znovu a znovu: „Nermutiž se srdce vaše...“ „Zármutek váš obrátí se v radost...“ Nermutiž se srdce vaše, aniž se strachuj...“ Ale při tom dává svoje největší přikázání: „Vy mne nazýváte mistrem a Pánem, jsemť zajisté. Jestliže tedy já, Pán a mistr váš, umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati. Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili tak, jako já jsem učinil vám...“ „Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako já miloval jsem vás. Potom poznají všichni, že jste učenníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým.“ A znovu opakuje s největším důrazem tutéž větu v novém slovosledu: „Toto jest přikázání mé, abyste se milovali vespolek, jako jsem miloval vás.“ A toto přání Kristovo se snoubí s jeho testamentem, s jeho poslední vůlí v Nejsvětější svátosti oltářní.

V těchto svatých dnech toužíme. Velikou posvátnou touhou zvedáme svá srdce k hoře sionské. Jako vody po teplém dechu jarním, jako květy po tichém žáru nového slunce, tak toužíme po uskutečnění tohoto velikého odkazu Kristova: „Aby láska začala konečně panovati mezi námi.“ Není mezi námi lásky. Jsme dobré vůle a chceme pracovati, ale není to v lásce. Snažíme se usilovně, ale snahy naše se boří, protože není s námi láska. „Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele.“ Nikdo na nás dnes nechce, abychom kladli život svůj, ale milovati se můžeme hlubokou Kristovou láskou.

Byl jsem oněhdy na jedné schůzi studentského spolku. — A odešel jsem s pláčem v duši. Bylo mnoho, mnoho slov a mnoho, velmi mnoho řeči. Trvalo to dlouho, velmi dlouho. Ale nikde jsem neslyšel ani slovíčka o lásce, ani stínu po tomto vzácném odkazu Kristova umírání.

Pane, to je naše velikonoční touha. **Vlej v srdce naše svou lásku.**

„Když byl večer toho dne... dveře byly zavřeny, kde byli učenníci, Ježíš přišel a postaviv se mezi nimi, řekl jim: Pokoj vám.“ A... zaraďovali se učenníci, spatřivše Pána. Můžeme my dnes pochopiti jen tisícinu té radosti, která prochvěla celými bytostmi smutných opuštěných dětí od jezera Genesaretského, když se

jim ukázal Ježíš? Jejich Ježíš, jejich Pán a Mistr, jejich učitel, těšitel, podporovatel, jejich Otec, matka, bratr, sestra, jejich všechno, jejich Kristus vůdce...?

Ten, který byl mrtev, a jehož zsmalostí uzdravení jsme, ten stál mezi nimi živ... A to je ta velikonoční naše touha druhá.

Vůdce...

Všude se volá po vůdci. Celý svět dnes úpí a sténá, křičí a v úzkosti volá: „Dejte nám vůdce.“ Parlamenty se hrouť, demokracie jako by byla v posledním dechnutí, všude se uplatňují silné ruce... Ulice, města, země, státy, svět, vše, vše hledá vůdce.

Kdo bude ten, jenž může říci po druhé ve světě tak pevně a jistě lidstvu „Po k o j v á m“, jako to řekl Kristus svým jedenácti v coenaku?

A i nám katolickým studentům cosi schází. A neřekl jsem to sám. Řekl mi to kdosi jiný, který seděl vedle mne, když jsem ho, unavený, prosil o dobrou myšlenku pro velikonoční úvodník, který jsem měl napsat zvečera na den; řekl mi: Napište něco o lásce a vůdci. Protože to nám obojí schází. Tak jsem to napsal. Proto modleme se. Je třeba se modlit. „Proste a bude vám dáno...“ Modleme se, aby nám velikonoční Kristus dal radost lásky a jistotu vůdce....

Vlastimil Dorazil:

Světlé památce Jos. Kajetána Tyla.

»Tenkrát cítil Čech, že Čechem jesti.«
B. Jablonský.

Na průčelí Národního divadla stkví se výrazný nápis: »N á r o d s o b ě!« Jak stručné to heslo, avšak tolik ideové podstaty v sobě zahrnující. »Národ sobě!« Toť program dlouhé vývojové fáze českého života národního a proto také literárního a dramatického. A kdybychom se ponořili v myšlenkách do doby před padesáti lety a pozorovali stav českého umění divadelního, musili bychom se na prvním místě pozastaviti u osobnosti tak svérázné, určující povahu a život českého národního živlu u nás po každé stránce. Touto vznešenou osobností jest Josef Kajetán Tyl, jehož 70. výročí úmrtí připadá na 11. července 1926 a jehož památku rozhodl se národ československý v osvobozené vlasti velkolepě uctíti.

Kdo by neznal ušlechtilé činnosti našeho Tyla? Kdybychom nic jiného o něm nevěděli a neslyšeli, než pouze to, že je autorem naší krásné hymny »Kde domov můj?«, v níž velebí vroucími, procítěnými slovy všechno, co vystihujeme jediným pojmem: vlast, postačí, abychom si uvědomili, kdo Tyl jest a jaký význam měl a dosud má pro nás Čechy.

Není zapotřebí rozepisovati se na tomto místě široce o buditelské a osvětové činnosti Tylově. Jest namnoze známá a nebylo by lze ji snadno několika řádky náležitě vystihnouti. Dělíme ji na trojí druh: publicistickou, spisovatelskou a dramatickou. Každá z nich je velmi obsáhlá.

Jako žurnalista redigoval Tyl časopisy populárně vzdělávací a o denních událostech referující. Z nich dlužno uvést »Jindy a nyní« (1833), jenž po roce změněn v »České Květy« a r. 1835 v »Květy«. Vytvořil si celý kruh spisovatelský, soustřediv v jednotu J. J. Marka, K. J. Erbeny, B. Jablonského, K. H. Máchu a Koubka. V letech 1840-42 redigoval zábavně-vzdělávacího »Vlastimila« a od r. 1846-49 »Pražského Posla«, časopis, který se čestně řadí jako nejlepší prvě české noviny k Havlíčkovým »Národním Novinám«. Od r. 1849 vydával Tyl pro venkov ještě »Sedlské Noviny«. S činností žurnalistickou souvisí i úzce Tylova činnost spisovatelská, namnoze románo-pisná, povídková, s látkami historickými. Tyto povídky vyznačují se upřímným vlasteneckým smýšlením spisovatelovým, ač mají své historické nedostatky. Ale tu se nám musí Tyl jeviti vždy synem své doby, jež se historií teprve počala rázněji a do

hloubky zabývati. Proto i chápeme, proč působí naň citově vzrušující momenty dějinné, jakými jsou doba mystická, knížecí, prvokřesťanská, husitská a pod. Vliv četby Hájkovy Kroniky je tu příliš patrný, jako u Klicpery, Tylova druhá. Za vlivu jeho »Točnicka« vznikla Tylova první povídka »Statný Beneda aneb probošství vyšehradské« (1830). Z jeho povídek, časově po sobě následujících, nejznámější jsou: »Pout českých umělců« (1836), »Rozina Ruthardova« (1838), »Dekret kutnohorský« (1841), »Poslední Čech« (1844), »Dva bratři« (1845), »Tataři u Olomouce« (1846), »Brani-boři v Čechách« (1847), »Uhlíř a vladýka« (1850) a mnohé jiné podružnější. »Dekret kutnohorský«, líčící událost r. 1409, odehravší se na Karlově universitě, nemá reformační průbojnosti, nýbrž vyznačuje se drobnými scénami dobrodružnými. »Poslední Čech«, skladba silně sentimentální, vzbudila rozhodný odpor K. Havlíčka, jenž ji podrobil důkladné kritice v »Čes. Včele«. Sociální tendence je patrna nejvíce v povídce »Chudí lidé« (1849) a j., kde se jeví ohlasy proletářského hnutí v době kolem roku 1848.

Šťastněji si vedl Tyl v dramatech, ač i zde platí o něm to, co řečeno výše. Vlastenecký cit je výhradní vlastností jeho duše. Nouze to byla, jež doháněla Tyla často k rychlému a nepečlivému tvoření. V dramatech začal rytířskou hrou »Výtoň Dub« (1832). Lidové motivy vystihují názvy divadelních kusů: »Pražský flamendr« (1846), »Paličova dcera« (1846), »Strakonický dudák« (1847), »Tvrdohlavá žena« (1849), »Jiříkovo vidění« (1849), historické pak »Čestmír« (1835), »Kutnohorští havíři«, sociální tendence (1847), »Jan Hus« (1848), »Žižka z Trocnova« (1849), »Drahomíra a její synové« (1849) a j.

Tylova dramata obsahují v sobě mnoho cenného. Nalezneme tu upřímnou touhu po svobodě, lásku k jazyku a domovu, hluboký smysl pro sociální spravedlnost, myšlenky to vesměs demokratické, zápal slovanský ve smyslu Kollárově, úctu k české minulosti, z níž čerpá poučení pro budoucnost. Postavy, uvedené Tylem na jeviště, jsou osoby národní, prosté, venkovské, měšťácké i dělnické, jsou i rytířské a královské. Zkrátka vzaty jsou ze všech vrstev národa a proto kusy ty byly a jsou dosud s oblibou vyhlédávány a hrány. Dramatem vykonal Tyl v době reakce za Rakouska velké dílo buditelské a osvobodovací přes všechny své kompoziční a ideové nedostatky. Ty, jak již bylo podotknuto, zavinily svízelné hmotné poměry, jež zavedly Tyla s kočující divadelní společností do všech koutů Čech za lepším živobytím svým a rodiny, jež se mu stalo snesitelnějším pouze tehdy, když se stal dramaturgem českého divadla. Za těchto životních útrap i duševní poroby národa umírá Tyl 1856. Byla to duše vlastenecká, křesťansky založená, milá a obětavá k bližním.

Dnešní generace vzpomíná ráda a s nadšením J. Kajetána Tyla a vzdává důstojný hold jeho památce. Vyšel z národa, pro národ se obětoval a národ mu jen splácí částečný svůj dluh. I katolické studentstvo čsl. přidružuje se k této pietní oslavě autora české hymny národní. Ono, toužíc po klidné kulturní práci, obdivuje Tyla a s Dr. Jos. Smetanou zpívá ne u hrobu, ale ve zbožném svém dnešním zanícení: »Kde domov Tvůj, kde domov Tvůj? Cesta Tvoje dokonána, žití truchlohra dohrána, milovaný pěvče náš, na vavřínu spočíváš. V klidném lůně věrné matky, zem posteskává, domov Tvůj. Kde domov Tvůj, kde domov Tvůj? V nadehvězdě tam té vlasti, tam jsi zbaven zemských strastí, milostiv Ti budiž Pán, před Něhož jsi povolán. A vykaž, že v kraji věčném, vyvolence, domov Tvůj.«

Oldř. Svozil

Jak byl Jožka Kasanův v Paříži.

Jednu sa vypravil Jožka do Paříža. Navlékl třaslavice, obul holénky, na hlavu dal baranicu, hodil na sebe kožuch — do kabely dal „špek“ a „slovácké kapky“ (= slivovici) a už sa jelo. „Šak ať užiju světa, dokád su mladý“ řekl si. — Cesta mu utékla rychle a tož sa šel občerstvit. A tak sedí na „bulváru“, puká a rozmýšlá sa, kam by měl íť sa podívat. Do obrazáren, museí atd., nechtěl. Prý co po ledačem! — Nakonec

sa rozhodl, že půjde do opery. Vtom sa ale bací do hlavy: „Ná, ty trúbo, dyť tomu nebudeš docela nic rozumět! Přeca je to po francúsky!“ — — —

Ale co! Šak to jakési bude. A šél. —

Ježto byl u pokladny velký nával, vzal to Jožka „po slovácky“. Strkal sa loktama až ke kasírce, enomže při tom stúpu jednomu pánovi na nohu. Pán se otočí a zařve bolestí. „Trúbo jeden!“ — To jako by Jožku elektrizírovalo; s otevřenú hubú sa ptá: „Ná, čuju dobře, či su blázen? Vy ste paně Čech?“ — „A vy jste také Čech?“ — „Ale, Bože, dyť já su Jožka Kasan od Hradišča!“ — „No a já jsem Isidor Škopíček od Hradišča!“ — „No, tož to sa známe! Poď, kamaráde, na pivo, mám už jazyk jak trdlo! Co tady po ledačem!“ — —

Tak sa teda krajané dobře „domúvili“.

F. B. Sušický:

Jarní sen

Vzduch sladký nivami se plíží jako vlny
na modré vodě zasněného jezera,
kde naklání se vrby — jarní touhy plny,
kde vodní víly tančí reje za šera.

Pod holé ještě křoví snívá vůně
nás láká — něžné zvěsti jara — fialky — —
mé líbá srdce, které touhou stůně
a k východu se dívá do dálky — — —

kde náhle jistě velké slunce vzplane;
svým horkým žářem chmury moje spálí
a srdce svěží, jako bílé jitro, vstane,
jež v zlatý úsměv paprsků se halí.

V. Sýkora:

Život akvaria.

Kdo by nemiloval hlubokých lesů se sráznými roklemi, pestrých, smaragdově zbarvených, luk se stříbrnými pásy rybníků, s četnými tůněmi i s jejich zajímavým životem a nad tím vším se klenoucí modře azurovou oblohu! Kdo žije v přírodě, kdo s ní cítí, kdo umí s ní hovořiti a poznati v ní mocnou tvůrčí sílu Stvořitelovu, kdo by nezatoužil po krásné projížďce po rybníku s průzračnou vodou a pozorovati jeho život! Zde se prohánějí mrštné rybky, tam zas v rákosí šplouchání prozrazuje přítomnost žab, tam opět okružáci se pomalu derou kupředu.

Smutně hledí ten, kdo opravdově přírodu miluje, na první spršky podzimové, které prudký vítr, vanoucí ze strnišť, vrhá do oken a které nemilosrdně bičují střechy domků. Napadne sníh. Příroda usíná a nikdo nikde nemůže v ní naléztí dřívějšího pestrého života. Každý neustále touží, aby příroda mu byla nablízku a jak je mílo a útulno tam, kde aspoň kousek přírody najde místočko.

Vždyť akvarium poskytuje tolik pěkných a ušlechtilých chvil, že právem nyní si našlo velice značný počet průkopníků ve všech řadách. S větší nebo menší schopností můžeme si vytvořiti přírodu v malém. Hle, zde celý lesík z rostlin je skrytí tēm, již jsou od druhých utlačováni. Tam zase volné prostranství dovoluje čilým rybkám po libosti rejdití. Jen je pozorujte! Jak dovedou jednotlivé druhy se najíti a držeti

pohromadě, jak často se semknou a začnou rejdití kolem svého příbytku! Drobné rybky s bílými bříšky krásně se vyjímají při zeleném pozadí rostlinstva. A což, když nějaká koljuška si vyhlédne příhodné místo, vytvoří hnízdo, svou domácnost, jak je pěkně možno pozorovati celé období „lásky“, probouzející se u samečků! Nebo, když po delší době se jim opět dostane živé potravu, co tu je zmatení a lítání po celé jich říši. A tak v malém tom koutku se často odehrávají tklivé idylky i smutné tragedie malých životů. Než nejenom rybky, ale i mnoho jiných živočichů dovede zpestřovati zajímavý život akvaria.

A tak můžeme tedy pozorovati život od jeho prvních začátků až k jeho konci.

Každý může býti stále spojen s přírodou, i když venku mlhy zahalují kraj svou neproniknutelností, může pozorovati nově se vyvíjející život na jaře, jak i ti drobní živočichové, obyvatelé vod cítí hřejivé paprsky slunka jarního a útlé rostlinky poskytují příjemného a tichého útulku těm, kteří třebas v tak úzkém, ale přece jenom v rozmanitém světě, tráví svůj život. Na jaře vše se probouzí; vše přechází ze své dřívější malátnosti k čilému životu, zvláště na jaře akvarium je krásným obrázkem z přírody, ke kterému se obrací oko každého vždy s výrazem veselým a jasným.

Josef Krásný:

Když na oblohu zřím

Na modrém nebi labutě bílé,
oblaka plynou,
pohlížet budou za krátké chvíle
v krajinu jinou.
Obloho čistá — ó modré moře —
Labutě bílé!
Na sněžných křídlech odnese hoře,
trpké i chvíle!
Oblaka, oblaka, labutě bílé!

Matej Jevjak, rolník:

Za dedinkou.

Za dedinkou v širom poli,
tam pri lese, tam pri holi,
tam kríž stojí opustený.
Podme k nemu ubiedeni!
Veď tam na tom kríži vysi,
Spasiteľ, za naše hriechy.
Preto poďme k nemu tam bliž,
a svätý ten poľubme kríž.
Poďme k nemu bez meškania,
však nám da on požehnanja,
tak na duši jak na tele,
poďme k krížu, poďme sme.
Čo je aj ďaleko v poli,
poďme k nemu v dobrej voli,
a Spasiteľ za tu cestu,
hojnu da odmenu istu.

Holiči.

„No, už by ses mohl jednou dáti ostříhat!“ upozornila matka studenta Slávka na jeho dlouhé vlasy. Po delším odporu konečně Slávek povolil a chystal se na cestu k holiči. Ale nešťastná náhoda k nim přivedla Slávkovu přítelku Václava, jemuž osud také určil klopotnou dráhu studentského života. Poněvadž Slávkovu rodiče měli doma strojek na stříhání vlasů, nabídl se, že ho sám ostříhá. Na otázku, zdali to umí, pohodil pohrdlivě hlavou:

„To je toho! Já jsem už dokázal jiné věci!“

Za pomocníka se přihlásil Slávkův bratr Toník. Přinesl stříhací strojek a podal jej Václavovi. Zatím si Slávek otočil kolem krku ručník, aby mu tam nepadaly vlasy, posadil se na židli a odevzdaně očekával věci příštích. Václav si prohlédl znaleckým okem strojek, profoukl jej, přistoupil vážným krokem k Slávkovu a zajel mu do vlasů. Pomalu posunoval strojek, jehož zuby nemilosrdně kosily hustý vlas.

„Jeď trochu rychleji!“ prohodil netrpělivě Slávek.

„To se nesmí brát náhle,“ poučoval nespokojence Václav.

A opět popojel strojek o několik milimetrů.

„Už poněmáhle vyjížděj!“

„Neboj se, hned vyjedu!“

A Václav se snažil přitlačit levou rukou vlasy ke strojku, aby je snáze ustříhl. Ty se však do něho zapletly a strojek začal podezřele lupat. Václav cítil v ruce, že zuby strojku trhají Slávkovy vlasy.

„Kudlí?“ tázal se ho.

Slávek trhl bolestí hlavou:

„Ale kde, ani trochu.“

Snad si v té chvíli vzpomněl na dobu svého dětství, kdy on byl holičem a kmotrův synek klientem. Tehdy ho statečně stříhal krejčovskými nůžkami a při každém stříhu, který někdy zasáhl i kůži, se ho tázal:

„Bolí?“

Ačkoliv milému pacientovi bolesti vytryskovaly z očí slzy, zatínaje zuby odpovídal:

„Nebolí, Slávku, stříhej dál!“

Teprve příšedší matka učinila konec řádění. Zavedla ubohého klienta k holiči. Avšak ani nejmenší strojek nemohl srovnati „schodu“ na ubožákově hlavě. Zmizely až při vzrůstu nových vlasů.

Bylo opravdu na uvážení, jak přistříhnouti vlasy na účes, aby byl pěkně rovný. Nikdo se k tomu nechtěl odhodlati. Slávek už byl celý zoufalý. Vtom kdosi zaklepal na dveře.

„Kdo pak si mě přichází ještě prohlédnout?“ zabručel Slávek mrzutě.

Dveře se otevřely a do světnice vstoupil pan inženýr K. Slávek zůstal jako opařen. Pan inženýr se usmál, vida ho tak spořádaného. Na štěstí dobře rozuměl holičskému řemeslu, neboť se mu naučil v ruském zajetí. Smíloval se nad Slávkem a po krátké chvíli byl jeho účes až radost.

Rozumí se samo sebou, že se Slávek zapřisahal, že se do nejdelší smrti nedá stříhat takovými mistry, jakými byli Václav a Toník. Opatrnosti nikdy nezbyvá.

Jaroslav Verián:

Velikonoce.

Viděl jsem průvod přibližovati se ke mně a krásný byl ve svém přibližování jak radost cítěná z přiletavých ptáků.

Viděl jsem velikonoce.

Viděl jsem slavnost a slyšel jsem zvuky zvonů, které oslavovaly krev vykupující.
A nevím, proč v takové posvátnosti viděl jsem slovácké chlapce a mezi nimi sebe
s vrbovými pruty, jimž země dala první mízu.

Viděl jsem sebe červeného jak kraslice slováckých děvčátek a radoval jsem se, že
mohu pozorovati ošlehaný prut, jak vyrůstá ze země, do které byl znovu zasazen.

Chápal jsem posvátnost toho slováckého zvyku a radost cítil jsem z něho, protože
jsem v něm poznával vzkříšení.

A - d u r :

Jaro

(Věnováno Máničce P.)

Přilétlo jaro s náručí kvítí,
smaragdem skvoucím všechno se třpytí,
lásku a radost z života
nasypalo v klín.

Ptáčkové nebeští ve sboru pějí,
hřejiví vánkové hrůzou mne chvějí
zda lásku i radost z života
nezahálí stín.

S t. R. H a n á c k ý :

Večerní nálada.

Větrů ve výšinách
ztichl běs;
nachází se ve snách
pole, les.
Ani vánku!
Zmlk' hlas slavíka.
Svět své zamyká
oči k spánku....

J. P o k o r n ý :

Vesna.

Přišla Vesna milá,
fialenky v pasu,
na rtu libou píseň,
v oku plno jasu.

Zazvonila smíchem,
rozhodila květy,
jak čarovným proutkem
změnily se světy.

Příroda zas svěží,
vše žije a jásá,
a v duši zachmuřenou
vkrádá se hned krása.

L. Franěk:

Grado.

(Dokončení.)

S prohlídkou města jsme tedy brzo h tovi. Několik výstavnějších budov, hotelů, kaváren, domů restauračních pyšně se honosí vedle ušpiněných domů staré městské čtvrti, s umazanými ulicemi, zapáchajícími odpadky, již hniječimi. To jest vše, co v Gradu lze shlédnouti, a proto z přístaviště odbočíme postranní ulicí na pobřeží zv. molo. Tam skýtá se nám prvý pohled na moře.

Okouzlující pohled na zčeřenou hladinu modrozelenou nedá se slovy popsat. Vlnka za vlnkou se honí, na obzoru se rýsuje velký parník, přivázející nové hosty z Terstu; občas mihne se nám bárka s hosty, rybářská loď, nákladní plachetka neb motorový člun.

Postupujeme po »molo« dále, až dostaneme se v sousedství místa, jež učinilo Grado světoznámým. Jest to moře s písčným pobřežím a slunečními lázněmi. Zahneme stranou, abychom se dostali na hlavní cestu a sice t. zv. strand. O 9. hodině nastává v tomto místě život. Lázeňští hosté se scházejí, rozbíjejí své stany, připravují se ke koupeli. Zatím lázeňská kapela hotoví se k prvému, tedy zahajovacímu číslu, denního koncertu. Za zvuků Smetanovy »Vltavy« kráčíme hlavní cestou strandu. Po obou stranách kabiny, opodál buffet s různým občerstvením, bouda s holičem, lékárnou, oddělené místo pro sluneční lázeň, to vše pro pohodlí hostů. Mezi kabinami pohybují se bíle odění muži a ženy s nápisem »bagnino« a »bagnina« (česky plavčík), s kterými budeme mítí sami co dělat. Dětské hlasy znějí odevšad, aniž bychom jich řádně viděli. Směs různých jazyků (Češi, Němci, Maďaři, Francouzi, Poláci a j.) zaznívá všude.

Blížíme se k dětským koloniím, jak hlásají nápisy tabulek. »Casa par bambini« čteme mezi jinými. To jsou naše stany. Mezi nimi v písku hrají si naše děti, staví si různé hrady, tunely a pod. Zde nás vítá »bagnino«, upravuje stan, abychom mohli se připravit ke koupeli. Zatím rozdává se dětem k občerstvení chléb s máslem a poté jde se na dané znamení do vody. I my, okusivše teploty sluneční na svém těle, dychtíme ponořit se do vln moře. Písek pod nohama pálí; to však nic nevádí, jdeme dál do moře. Voda sahá po kotníky, pomalu stoupá výš a výš, a hodný kousek od břehu můžeme zkusit své plavecké umění. Dno písčné, tu a tam nějakým živočichem oživené, je ozářeno sluncem.

Teplá voda láká... Stoupáme dál, až najdeme pro sebe patřičnou hloubku, abychom se mohli pustit v plavání a neodřeli sobě kolena. Blahý pocit každého jímá při prvním ponoření. Každý ochutná, chtě nechtě, slanost vody a pak otřese se po hořko-slané příchuti mořské vody.

Přál bych každému zažítí ten blahý pocit koupele v moři za příboje, vyhřívati se na slunci a vdechovati do sebe čistý, přímořský vzduch, zapomenouti úplně na denní život a zotaviti se jak duševně, tak i tělesně na březích krásného Jadranu. Věc není těžká — snad čtenář promine, dám-li mu zde návod, jak dostati se k moři — dobře se učít a pak požádat tatínka neb maminku o povolení k prázdninovému pobytu v Gradu. Tatínek milerád dá k tomu svolení, aby jeho dítě po celoročním studiu se řádně zotavilo a s radostí obětuje několik těch stovek pro blaho svého dítěte. Pak nezbývá, než obrátit se na kancelář: Dětský Domov Grado: Praha II., Štěpánská 16, o bližší informace.

A nyní abychom se vrátili ke svému vypravování. Okusivše koupele, opustíme moře a připravíme se k odchodu na oběd. Naše drobotina již je napřed se svými dohlížiteli. Poslední akordy Wagnerovy skladby zaznívají odcházejícím na rozloučenou — a na shledanou odpoledne.

Po dobrém českém obědě odpočineme si trochu, abychom odpoledne po svačině o čtvrté hodině šli opět na strand. Čas ubíhá — slunko sklání se k západu a hlásá opět návrat k domovu. Cestou zastavíme se na koncertě a poslechneme si zase něco z italských. Pak k domovu.

Co po večeri? — Na molo!

Měsíc svítí — — — je teplý, vlhý večer u jižního moře. Osvětlené bárky vjíždějí na moře, zdáli zaznívá hudba. Velká osvětlená loď, obsazená hudebníky, vjíždí na širou vodní pláň a za ní mnoho jiných velkých i malých, stejně ozářených — — —

Benátská noc — — —

Měsíc pluje dál, rozlévá svoji zář po hladině, semo tamo míhají se plachetky, oko těká s místa na místo — — —

Sen — či — skutečnost?

Skutečnost, pravá skutečnost!

Měsíc snižuje se na své dráze, sklání se k moři — poslední pocel — poslední zvuky hudby — s Bohem — čas k odchodu!!!

Jak krásné to vše — — —

Těžko se to loučí — však zítra na shledanou — — — a usínáme s blahou myšlenkou »diem non perdimi«, jsouce ukolébání zpěvem italské veselící se mládeže.

Den po dni ubíhá — vždy stále něco nového, vždy něco zajímavého, ač jest to stále jedno a totéž místo. (Pokrač.)

R. N. St. Fr. Bouchal:

Nové „ultra=X“ paprsky původu kosmického.

Spektrální obor energie zářivé byl v nedávné době opět rozšířen o nový druh velmi pronikavých paprsků. Je známo, že za posledních několik desítek let byly učiněny na tomto poli velké pokroky objevením několika druhů paprsků, z nichž jsou nejznámější Röntgenovy X-paprsky a paprsky α , β a γ vznikající při radioaktivních přeměnách jadra. Každý paprsek je charakterisován délkou vlny λ a frekvencí ν veličinami navzájem nepřímo úměrnými. Všechny druhy paprsků můžeme seřadit ve spektrální posloupnost podle délek vln, od největších vln elektromagnetických, dlouhých několik km, až k nejkratším vlnám γ -paprsků, které vznikají jako třetí produkt při radioaktivním rozpadu. Jejich délka obnáší až 0.01 Angstromů¹⁾ a byla považována ve spektrálním oboru za jeho nejnižší hranici, ale v novější době podařilo se známému americkému fyzikovi R. A. Millikanovi bezpečně zjistiti nový druh záření o vlnách ještě 1000krát kratších.

Cestou k objevu tohoto záření byl zjev, který r. 1901 upozorovali C. T. R. Wilson a nezávisle na něm německý fyzik Geitel, že totiž v uzavřené nádobě se dála stálá ionisace plynu, který se v ní nacházel. Vysvětlovali si to tím, že v okolí musí existovati nějaké radioaktivní látky, které ionisaci působí. Ve své myšlence byli utvrzeni, když v té době Lord Rayleigh, vyšetřuje horniny, prohlásil, že se v nich nachází značný počet radioaktivních látek, které přecházejí i do nejbližšího vzdušného okolí.

Následujícího roku fyzikové Rutherford a Mc Lennan zjistili, že nabitý elektroskop, který byl v uzavřené nádobě, ztrácel svůj náboj, neboť se v ní plyn ionisoval. Když vložili tuto nádobu ještě do jiné, ionisace byla menší. Tím byli uvedeni na myšlenku, že zde musí býti nějaké velmi pronikavé záření, které působí ionisaci — silnější než γ -paprsky, jehož původ nutno hledati v radioaktivních přeměnách, odehrávajících se v kůře zemské a v blízké atmosféře. V r. 1908 konal americký badatel Wright pokusy na zamrzlém jezeře Ontario a v hlubokém tunelu ve vodopádu Niagarském, aby zjistil velikost působení ledu a vody na ionisaci. Skutečný výsledek měření ukázal, jak mnoho voda a led působí na zmenšení ionisace.

Když se poznalo, že olovo je posledním produktem radioaktivních rozpadů, Mc Lennan skutečně ukázal, že rovněž olovo, z něhož byly utvořeny stěny nádoby, v níž se plyn nacházel, je dalším působitelem na ionisaci plynu.

Zajímavé byly pokusy Hessovy²⁾ a Gockelovy v r. 1911, kteří sestrojili zvláštní balonky, vložili do nich citlivé, bifilární elektroskopy Wulfovy a pustili do výše 3.900

¹⁾ Angstrom = 10^{-8} cm.

²⁾ V. F. Hess, Phys. Z. S. 14, 610, 1913.

metrů. Měření prováděli nad pevninou i nad mořem a zjistili, že nastalo nejdříve zmenšení a pak zvětšení ionisace, což Hess vysvětloval působením „velmi pronikavého záření mimozemského původu“, které vzniká rozpadem neznámých radioaktivních substancí nemajících nic společného se známými rad. látkami.

Později v r. 1915 činil Gockel³⁾ nové pokusy ve Švýcařích na Aletschském ledovci ve výši 2500 m na úbočí hory Jungfrau a prohlásil rovněž, že ionisaci musí působiti nějaké paprsky, přicházející s hora — snad kosmické — které jsou 2—3krát silnější v oné výši než na zemi a jež ani vrstva vody 3.5 m nedovede úplně absorbovati. Balonové pokusy konal také německý fysik Kohlhörster v r. 1912—14, který dosáhl výše 9 km. Pronikavé záření se jeví 8krát silnější než dole na zemi a 6krát tvrdší než nejtvrdší γ -paprsky. Při měřeních v r. 1923 vypočetl absorpční koeficient těchto paprsků a dle výsledků dosavadních pokusů prohlásil, že pronikavé záření tvořící ionisaci musí míti původ kosmický — mimozemský.

V poslední době se ujal prozkoumání tohoto záření slavný americký badatel prof. R. A. Millikan a zprávu o tom uveřejnil v časopisu „Nature“ 1925, ve článku: „High Frequency Rays of Cosmic Origin“. Pro svá měření užil rovněž balonů, do nichž vložil velmi jemně pracovanou aparaturu, skládající se z malého elektroskopu, termometru, barometru a fotografického filmu, která vážila pouze 300 g. Tyto balonky, mající 300 cm³ objemu, vypustil až do výše 15.6 km. Mělo nastati velké zmenšení náboje, ale činilo pouze čtvrtinu toho, které očekával dle výpočtů německých pozorovatelů. Chtěje dosíci přesného výsledku, opakoval pokusy r. 1923 v létě na hoře Pike's Peak, kde shledal, že elektroskop uzavřený v olověné nádobě ztratil asi 10% svého původního náboje, jistě působením velmi tvrdých paprsků.

Minulého roku podnikl opět několik experimentů s Mr. Harvey Cameronem, hodlaje zjistiti, jak absorbuje tyto paprsky led a voda. Měření provedl na úbočí hory Mount-Whitney na jezeře Muir, nacházející se ve výši 3.540 m a hlubokém 30 m, do něhož ponořil uzavřený, nabitý elektroskop. Až do hloubky 13.5 m pozorovali, že náboj klesal. Intensita pronikavého záření v okolí jezera rovnala se 6.9 m vrstvy vody. Tím tedy byla účinnost paprsků rovna 20.4 m silné vrstvě vody, což je ekvivalentní s 1.8 m vrstvou naznačujc, že záření musí býti velmi pronikavé.

Srovnáme-li je se známými nejtvrďšími γ paprsky, které mohou proniknouti nanejvýše 1.27 cm tlustou vrstvou olova, jeví se záření asi 1000krát pronikavější. Ježto větší tvrdost zapříčiňuje větší frekvenci a menší délku vlny, vypočetl Millikan, že délka vlny těchto paprsků obnáší $= 0.00067 \text{ \AA} - 0.0004 \text{ \AA}$. Při pečlivém měření zjistil také, že tyto paprsky nejsou homogenní, ale skládají se z paprsků tvrdších a měkčích, které se tvoří hlavně při zemském povrchu a že prostupují z vesmíru všemi směry stejně a to ve dne i v noci. Tyto výsledky byly potvrzeny pokusy na jezeře Arrowhead ve výši 2.100 m a téže hloubky jako jezero Muir.

Po nabytých zkušenostech přešel Millikan k vysvětlení původu záření. Ježto γ -paprsky povstávají při radioaktivních přeměnách a transformaci jádra, jest zcela pravděpodobno, že pronikavé záření jest výsledkem nějakých přeměn a transmutací jádra — několikrát více energetických. Frekvence záření je úměrná energii procesů radioaktivních, i lze ze známé frekvence souditi na velikost energie uvolňující se při radioaktivních přeměnách. Zajímavé bylo, že vypočtená frekvence kosmických paprsků odpovídala frekvenci vypočtené z energie vzbuzené při dopadu elektromu na kladné jádro, nebo při tvoření helia a vodíku. Prohlásil tedy, že jest možno, že tento úkaz se děje v celém prostoru, kde dopadem letících elektronů prakticky rychlostí světla, tvoří se v hořejších částech atmosféry tyto pronikavé, kosmické paprsky. Jiné vysvětlení podává Nerust, který soudí, že pronikavé záření povstává v mlhovinách, majících velmi malou hustotu. Měření řádu 10^{-14} až 10^{-15} jsou jistě dostačujícím důkazem pronikavého záření, jehož laboratorní objev, který by přinesl velké světlo do záhady těchto „ultra-X“ paprsků, zůstává prozatím zajímavým problémem budoucnosti.

³⁾ A. Gockel, Phys. Z. S. 16, 345. 1915.

Umělecké proudy v české poesii za války a po válce.

Hrůzy světové války, ruská revoluce a poválečné nesnáze měly mocnou odezvu ve světové poesii. Jako ruská revoluce chtěla ukázat neudržitelnost starého společenského řádu a násilím dosadila řád nový, tak i básníci se nespokojovali se starými směry básnickými, hledají nové cíle, nové obraty, snaží se při tom vymýtit literární tradici. Dělo se tak zejména u národa ruského (nové revoluční umění), francouzského (poetismus), ba též italského (futurismus). Hojnými překlady dostala se většina proudů k nám a záhy zdomácněla. Avšak na rozdíl od ostatních národů nejdou u nás tyto směry souběžně, nýbrž navzájem se prolínají a v poesii naší vzniká — dle slov literáta Götze — úplná anarchie. (Důvod vzájemného prolínání proudů tkví ve zvláštním postavení čes. literatury. Jinde se literatura volně vyvíjela, u nás vedla boj osvobozovací a teprve v posledních 100 letech vše dohnáno bylo překlady, takže všechny směry se k nám dostaly rázem.) Na literárním kolbišti rojí se stále nové ismy, vznikají nové časopisy, nové družiny básnické, tvoří se nová hesla, stavící se proti starým směrům. Proti romantismu zdůrazňují bezprostřední skutečnost, proti jednostrannému theoretisujícímu realismu a naturalismu zažitou skutečnost, proti povýšenosti dekadentů prostotu a hromadné cítění a proti ideálnímu světobolu smyslovou radost a víru v život. Je třeba, aby básník pokračoval s dobou a stal se jejím zrcadlem.

Ohniskem nové poesie bývá zpravidla město a to sídelní nebo průmyslové, na něž se básníci dívají jednak s láskou, jednak s odporem.

Poesie civilisační oslavuje technické vynálezy, práci, hmotu, stroje, dynamu, elektrické dráty, vzducholoď, anteny atd.

Poesie rouseauistická hledí s odporem na zmechanisování člověka a jeho zindustriování. Prchá ze shonu velkoměstského pod širé venkovské nebe, vyjadřujíc tak vzpouru člověka, tísněného vysokými zdmi velkoměsta, a dopřávajíc mu oproštění a divošského opojení.

A tak máme celkem následující směry:

1. sensualismus: vzniká z vnitřního rozporu generace let devadesátých a potírá intelektualism a abstrakci; projevil se téměř u všech básníků.

2. Vitalismus potírá pesimismus a hlásá touhu po naprostém vyžití; projevil se u F. Šrámka, S. K. Neumanna, V. Mixy, R. Broje atd.

3. Poesie dynamická zdůrazňuje princip pohybu a dění.

4. Poesie civilisační hlásá naprosté přilnutí ke skutečnosti a všednosti. (S. K. Neumann.)

5. Kubismus staví kol duše ve světě naprostou propast; projevil se ne tak v poesii jako v próse u K. a J. Čapka.

6. Básnický expresionismus hlásá útěk k pouhé duchovosti a nenávisť ke skutečnu a násilí; pochází z Německa a u nás nezakotvil; pouze měl vliv na A. M. Píšu, V. Nezvala a Zdenka Kalistu.

7. Poesie kolektivní staví do popředí na místo silného jedince dav; dalším vývojem přechází v poesii sociálně romantickou a komunistickou; z hlavních pěstitelů jsou: S. K. Neumann, F. Němec, J. Hora, J. Wolker, F. X. Šalda, J. Hořejší, J. Seifert atd.

8. Exotismus opěvuje tajemné a omamné břehy cizích, málo známých končin a opíjí se krásami oas, orientálních a afrických tanečnic a j.; pěstují jej J. Seifert a V. Nezval.

9. Poetismus z Francie, k nám K. Teigem importovaný, pohrává si lehkými, lascivními básničkami, opíjí se rušným životem baru, zvuky jazz-bandu a dle hesla „umění pro umění“ vyhlašuje poesii za hříčku a vtip; stoupenci jeho jsou: J. Seifert a V. Nezval.

K uvedeným směrům možno ještě připojití nacionální básníky a novou katolickou poesii.

Nuže, přistupme nyní k jednotlivým zástupcům těchto směrů. Dlužno však dříve vyjmenovat zahraniční původce jejich, na nichž se učili naši básníci. Jsou to: Whitman (Angličan), Verhaeren (Francouz), Marinetti (Ital — původce futurismu), Romain (Francouz), Appolinaire (Francouz, původce poetismu), Duhamel a jiní.

Nežli přistoupíme k nejmladším básníkům, všimněme si tří mužů, stojících na přelomu bojů o novou poesii. Jsou to: S. K. Neumann, F. Šrámek a Ot. Theer.

S. K. Neumann jest představitelem neustále se omlazujícího básníka, vždy razícího cestu novým směrům literárním a uměleckým. Prodělal velmi pestrý básnický vývoj. Před válkou byl individualistou a výsměšně útočil na dosavadní řády společenské (Satanova vláda mezi námi, Jsem apoštol nového žití, Apostrofy hrdé a vášné), nato přešel k naturalismu (Kniha lesů, vod a strání) a odtud přes erotické verše „Horký van“ k poesii civilisační (Nové zpěvy). Stranou stojí sbírka „Bohyně, svěťice a ženy“. Z útrap válečných uložil své dojmy v knize „Třicet zpěvů z rozvratu“, „S městem za zády“ a „Elbassan“. Přichází ruská revoluce, jež úplně opanuje i Neumanna. Poslední jeho sbírka váleční civilistovo“ a jeho statě v komunistických revuích „Kmen“ a „Červen“ (jichž byl redaktorem) to dokazují.

F. Šrámek ve svých básnických sbírkách všímá si sociální otázky, anebo je vitalistou. (Tulák, Splav, Klavír a housle, Života bído, přec tě mám rád.) Hlavní jeho činnost tkví v románu a dramatu.

U Theera je přísná stavba verše založena na smyslu slov (i k Vrchlickému se vrací pro vzory básnic. forem); umění je mu zápasem se slovy, světem a osudem. Ve sbírce „Výpravy k já“ jest idealistou, kdežto v „Úzkostech a nadějích“ stává se rozkošníkem a opěvovatelem živlů. K vlastenectví připíná se sbírkou „Všemu na vzdory.“

Ze Školy Šrámkovy a Neumannovy vyšli B. Stejskal, O. Š. Marien, M. Jirko, ze školy Theerovy O. Fischer a J. Mahen.

Sociálních motivů všímali se naši básníci již od dob obrozenských (Sabina, Němcová, J. V. Sládek, Machar, Březina a Bezruč). Válka podnítila rozmach sociálních motivů a zároveň vzbudila nedůvěru v dosavadní organizaci společenskou; vzniká touha po radikální přestavbě. Vhodným podnětem stává se ruská revoluce a dle ruského komunismu hlásán všude násilný přeprat a na místo principu demokracie voláno po diktatuře proletariátu. Prostředkem k dosažení toho měl býti odboj proti „měšťácké“ společnosti a proti kulturní tradici, na místo čehož hlásána třídní nenávisť a potírání národního citění. Podkladem revoluce sociální stala se materialistická filosofie Marxova, přetvořená v jednostranné komunistické hospodářství. Tento sociální převrat došel ohlasu v evropských literaturách a zasáhl i naši nejmladší poesii.

St. Š p ů r e k C. Ss. R.:

○ výchově vůle.

Moderní člověk není šťasten. Neumí býti šťasten. Nemůže býti šťasten. Lze ukázati s mathematickou přesvědčivostí, proč: Štěstí záleží v činnosti, odpovídající dokonalé ctnosti (Aristoteles, 1. Eth. hl. 7.). Dnešní člověk však nemá smyslu pro pravou, vyšší, vnitřní ctnost. Proto tedy není šťasten. Nemá smyslu pro ctnost. Proto nevzdělává mohutnosti, jež je vlastní nositelkou ctnosti, nevychovává vůle. Žije buď příliš smyslně nebo s rozumnou jednostranností: pohrdá pravdami, jež svítí na cestu ctnosti. Moderní člověk nevzdělává vůle, poněvadž ho tomu neučili. Tak zůstává mravní třtinou po celý život. Neumí jíti za svým cílem posledním. Nedovede si poručiti. Proto nedochází štěstí. „Člověku — vůle jeho štěstím jest!“

Moderní člověk nevychovával svou vůli v mládí. Tím jeho vůle zakrněla, otupěla, zůstala beztvárnou pěnou — na břehu řeky života. A je tak důležité, zvyknouti si od dětství jíti svým směrem za ideálem — pevně, neodvolatelně, neúprosně! Vždyť neplujeme oceánem světa s a m i! Kolem nás unáší mocný odliv tisíce bárek, zatím co my namáhavě vesluje k zamlženým břehům věčnosti... Kolem nás rozpustilý zpěv, oslava okamžiku, kult „p'ného“ života — a my se sotva odvažujeme bolestného stenu, úlevy to v lopotné práci... Kdo není od mládí naučen, tíhnouti přes všechna lákání k cíli, neodolá svodům — hyne — a pozbývá štěstí... Člověku — vůle jeho štěstím jest.. Neplavíme se vždy oceánem klidným a bezpečným. Bouře života vrhají často

člověka v divoký zápas vln, brzy jej vynášejí pod příkrov černých oblaků, brzy otvírají pod ním vlhký mořský hrob, hned ho ženou k zrádným písčinám a zase vrhají na smrtící útesy... Bez silné vůle, jež i sílu bouře překonává, čeká člověka jistá smrt. Tu člověku — jen vůle jeho štěstím jest!... Náš cíl není vždy ozařován sluncem dne nebo přísvitě hvězd. V nenadálých mlhách duševních stagnací, zklamání, bolestí... bez silné vůle zbloudíme, zahyneme. Tu nás může přiblížit k cíli jen ušlechtilé vychovaná vůle, tu člověku jen vůle jeho štěstím jest!

Moderní člověk není šťasten. Nebyl nikým vychován k ctnosti! Nebyl? Což moderní etikové? Ne, těmi jistě nebyl vychován! To jsou „mělci jarmarečníci, diletanti od hlavy až k patě, náladoví a nestálí, plní nevyrovnaných protív, postrádající všeho hlubšího smyslu pro odpovědnost, ale líbívil stilisté a umělci, přiodění posvátným hávem vědy a disponující všemi prostředky, jimiž se tvoří a ovládá stejné mínění“ (Vašek, Rodina dvacátého století 73.) Lichocením, povolováním, hýčkáním se však nevycho-vává vůle. Výchova vůle má jiné heslo, tvrdé sice, avšak spolehlivé a bezpečné, heslo: „Abstine, sustine, aggredere!“

„Abstine“ není heslem jen nějaké, snad výstřední askese: moudré „Abstine“ je nutným předpokladem každého mravného a spořádaného života v rodině, v úřadě, ve společnosti... Přirozenost naše tihne ke zlu. Vládne v ní „zákon hříchu“. Řím. 7, 23.) To je známo již ethice pohanské: „Nitimur in vetitum semper cupinusque negata!“ — Hřích, zlo — ovoce této náklonnosti — je smrtí duše, otravou štěstí. Proto „jenom odříkáním začíná život“ (Keppler, Mehr Frende 181) a rozvíjí se květ pravého štěstí. Bez odříkání od útlého mládí není plného, prospěšného, mužného života — dny člověka změkčilce vyplňuje jen marná honba za motýlem požitku... „Kdo nebyl veden od nej-útlejšího mládí k tomu, aby se cvičil v sebezapírání a v přinášení obětí, ten nevyrostl pro požadavky života. Buď musí ve zralém věku s největší námahou dohonit to, co zameškal, anebo se promění velmi brzy v mravní, duševní, a snad i tělesnou zříceninu... Z těch, kteří se nenaučili v mládí zapřít se... množí se armáda lidí bez vůle.“ (Bessmer, Das menschliche Wollen [1915] 261.)

K zápornému „Abstine“ druží se s logickou přiléhavostí kladné „Sustine“. Jako žádá „Abstine“ způsobit si chvílkovou nepříjemnost, otevřít žílu nezdravému organismu, tak velí „Sustine“ snést hrdinně a oddaně rány, zasazené rukou cizí, tvrdým okolím, těžkými poměry. Kdo nepochopil významu tohoto „Sustine“ a kdo se proto neodhodlal, postaví se v boj sebedivější pro záchranu svého ideálu, uteče z bitvy nectně, zajde v hanbě, utone v protivných prouděch. „Jest třeba, učinit to věci cti u hochů i dívek, aby se nedali slepě strhnouti silou příkladů v okolí, nýbrž aby odpo-rovali jako skála v bystřině, ať si je nazývají lidé podivíny, umíněnci, svěhlavými anebo jinak je tupí.“ (Alban Stolz, Erziehungskunst⁸ 316.)

Svorníkem pilířů mravního života, hesel „Abstine“ a „Sustine“, je povel „Aggre-dere“. Dej se do práce, pracuj — z vlastního popudu, z vlastní iniciativy. Výchova vůle, jež nedospěje k této metě, jež se nemůže vykáhati dobrovolnou a radostnou prací, je podnikem zmařeným, neužitečným, neplodným. Neboť to je cíl výchovy vůle! — „Myšlenka na dobro a touha po dobru musí býti proměněna v čin...“ Nepracovati z po-hodlnosti, znamená podetínati své jaré síly. „Vylučování nepříjemných prací ze své čin-nosti značí krok k abulii.“ (Bessmer, Grundlagen der Seelenstörungen 190.) Život je pohyb, postup, útok na nové a nové posice... Žítí, jest býti vždy opravdu činný... pro Boha, pro sebe, pro společnost... „Žítí, jest rozvinovati se. Jest tichou, ale nikdy neustávající práci zakládati nové buňky, zárodky to nového života, nové síly, nových květů, nového ovoce. Kde život, tam jest stálý pohyb... Tedy žítí, jest rozvíjeti se. A rozvíjeti se, jest reformovati se. To jest odhazovati formy životem, rozvojem přežilé, úzké, život nový svírající a škrtící... (Novák, Kněžské problémy 118—119.)

Abstine, sustine, aggredere! Ve třech těchto slovech je klíč k přirozené blaženosti člo-věka! Dovede jím moderní člověk otevřít svůj ráj? Ba dovede jej vůbec vzít do ruky? Naturalismus hrdě přisvědčuje, křesťanství však to důstojně a velebně popírá. Natu-ralismus poukazuje na člověka řecko-římské kultury, křesťanství věří slovu svého pů-vodce Ježíše Krista: „Beze mne nemůže (člověk) činiti nic“ (Jan 15, 5.) Komu máme uvěřiti? „Po ovoci jejich poznáte je.“ Čím se vykazuje naturalismus? Antickým člověkem. jenž i bez Krista vynikal prý „zdravým a vycvičeným tělem, vzdělaným a myslivým

duchem, mravně čistou a činnou vůlí, veselou a pro krásu vnímavou myslí, rozumnou nábožností.“⁴ Zasluhuje víry naturalismus? Není to jen pohádka — jeho antický polo-
bůh? Proč nemá dnešní doba, pokud žije bez Krista, za podmínek stejných, ba mnohem
příznivějších, podobné velikány? Dokonalost antického člověka je patrně jenom pohád-
kou — a více solidních dokladů naturalismus nemá. Solidních, ryzích, naprosto dokona-
lých nemá. — Proč? Protože je bez Krista! Kristus jediný dává sílu k ctnosti. „Beze mne
(člověk) nemůže učiniti nic!“ (Jan 15, 5.)

Abstine, sustine, aggredere cum Christo! S Kristem — s milostí jeho! Práce
o zdokonalení sebe, o zdokonalení úplné — bez Krista — je holou nemožností. Zato
však „všecko mohu v tom, jenž mne posiluje“. (Filip. 4, 13.) Kristus posiluje vůli člo-
věka na cestě k dobru, k dokonalé ctnosti, k věčnosti svou milostí. Udílí ji v modlitbě,
rozdává ji ve svátostech, nechává ji prouditi ve mši sv. Tu se přibližuje, co je nekoneč-
ně vzdáleno, nadpřirozeno se sklání k přirozenému, přirozenost jest povyšována do vyšších
oblastí. Člověk dostává božskou sílu a radostně se zříká všeho, co je ho nedůstojno,
strpí bez bázně všechny nátlaky a nedá se ničím odvrátiti od svých dobrých předsevzetí:
„V tom záleží veliký rozdíl mezi filosofickými systémy a katolickým náboženstvím. Ony
káží vůli o odříkání a oběti, avšak síly jí k tomu nedávají žádné. Krásné sny o ctnosti,
pro sebe samu konané blednou před šalebným kouzlem hříchu... Katolická církev
(však) slibuje nám sílu a vede nás ku pramenům milosti (Bessmer, Das menschliche
Wollen 263).

Abstine, sustine, aggredere — zůstává bez Krista a bez jeho milosti pouhým snem,
čirou abstraktní vidinou. Ve spojení s Kristem však dochází svého nejideálnějšího usku-
tečnění. Člověku je vůle jeho, Kristem posílená jediným, pravým, možným štěstím.
A takto může býti šťasten i člověk moderní!

J. Z. Jesenský:

Cesta do Neapole.

Vlak stále monotonně, stejným tempem uháněl dál a přibližoval nás každou minutou
slunné Itálii. — Jedeme dlouho. — Již jsme blízko moře. Nedočkavě stojím u okna. —
Rychlík jede skalami, takže není rozhledu. Vtom — náhle se zatočil — a již hledím na
azurovou pláň moře, na vytoužené moře Jaderské. A za chvíli vjíždíme do terstského
nádraží. Bylo již jedenáct hodin v noci, když jsem vystoupil z vagonu. Hned jsem spě-
chal k pokladně pro lístek do Říma a zeptal jsem se, kdy odjíždí rychlík. „Alle sette“
(o sedmi večer), zněla odpověď. Dlouhé to bylo čekání pro mě, toužícího dále na jih!
Avšak čas uběhl přece. V 7 hodin ráno unášel mne již rychlík jednotvárnou rovinou
furlandskou a benátskou. Blížil se večer. Stál jsem u okna a pozoroval fádňi italskou
krajinu. Sem tam vesničky, skryté v bujném zelení cypřišů nebo ojedinělé kampanily a
kolem pole, samá pole. V dáli rýsovaly se modré vrcholky Alp s věčným sněhem a ledem,
a tam za nimi, v dáli — tam kdesi ležela má vlast, můj domov. Když jsme přijeli k Be-
nátkám, byla již půlnoc. Zastávka byla krátká. Za chvíli jeli jsme dále přes Padovu, Bo-
logni, blíže k Appeninám. Konečně noc bledne, svítá. A zas plynou hodiny pomalu, tak
hrozně pomalu při tom jednotvárném tepotu kol. Jedeme Campagní. Je již jedenáct hodin.
Jsme blízko Říma. A pak přichází průvodčí a vyvolává Řím. Cestující chápou se svých
zavazadel a za půl hodiny vjíždíme do nádraží.

„Dál, dál“, znělo to mou hlavou. Spěchal jsem k pokladně a koupil jsem si lístek
do Neapole. Vlak odjížděl teprve za půl třetí hodiny. Šel jsem se tedy občerstvit. Mé hrdlo
bylo horkem zcela vyprahlé. Vyjeli jsme z Říma. Kolem táž krajina jako před tím. —
Slunce venku pálí a ve vagoně je úmorné dusno. Sedím nyní v koutku vagonu a vzpo-
mínám. Bože, jak ty hodiny pomalu plynou! Konečně přibližuje se večer, dusno přestává,
slunce se kloní k západu. Večer se snáší a v dáli objevují se světla Neapole.... a....
Vtom již vjíždíme do neapolského nádraží.

Rychle jsem vystoupil a spěchal k moři, abych se pokochal pohledem na Neapol s Vesuvem v pozadí. Konečně stojím na břehu. Pohled zpět.... a spatřil jsem obraz, jenž dosud tkví dojemně v mé mysli....

Slunce zapadlo. Noc se snesla na kraj. Usedl jsem na břehu a vzpomínal jsem na svůj domov tam daleko na severu, na své drahé. U nohou hučelo mně moře a zpívalo jednotvárně svou dumnou píseň. Ticho se rozložilo po kraji. Jen jakási píseň dolehla odněkud k mému sluchu. Naslouchal jsem. Byla to:

Giovinezza, giovinezza
primavera di bellezza.
Nel' fascismo è salvezza
della nostra libertà.

(Mládí, mládí,
jaro krásy,
ve fašismu je spása
naší svobody.)

Ohlas současného života veřejného v dnešní Italii. Italie je opravdu země s lidmi svéráznými a svérázným životem.

J. Aratron:

S. O. S.

(Pokračování.)

Bylo tak asi v pátek, kdy paní Mary skládala do vaku košilky Charlesovy, na které padaly kapky nejvzácnější rosy — slzy lásky mateřské, neboť paní Mary milovala Charlesa více, než mohla ho milovati vlastní matka. Zítra ráno, až po třetí zahoukne lodní siréna, zítra až zakolébá se „New Orleans“ v náručí Atlantiku, zítra, nadejde chvíle, která bude poslední pro lásku paní Mary k malému sirotkovi.

Charles, který přihlížel k balení věcí, byl celý nespokojen. Chvilími bylo mu do pláče, že musí opustit tetu, jak říkal paní Mary, své druhy, s kterými si hrával v X. avenue a litoval, že přijde o pamlsky, které mu nosil strýček James, kdykoliv přišel ráno ze služby. A chvilími zase se těšil na moře, na loď, na neznámý kraj. Z tety Chevelových měl hrůzu; kreslil si ji ve své fantasmii jako zlou čarodějnici z perníkové chaloupky, která vykrmuje Jeníčka, aby ho snědla. Proto mu bylo spíše do pláče než do radosti a když přišel v osm hodin domů pan komisař Cantry a smutně se zadíval na Charlesa, tu dal se Charles do takového pláče, že nemohl ani utišiti ani sliby, ani laskáním. „Nechci, nechci jeti do Londýna,“ vzlykal Charles a když spánek zavřel pláčem unavená víčka, stále ještě šeptal: „Mamičko, nechci, nechci.“

Ráno v sedm hodin paní Mary Charlesa polibkem vzbudila, byl čas, aby se strojl. V 11 hod. odjíždí loď a do přístavu v metro to trvá dobré půl druhé hodiny. Charles již neplakal, byl jaksi otupělý tím vším, co naráželo v posledním týdnu do jeho duše. Nechal si bezvládně pomáhati do šatů a šel beze slova, za ruku jsa veden, s paní Mary a panem Cantry k stanici metro.

Přijeli k přístavu, pan Cantry vyhledal na lodi missionáře, otce Petra, statného čtyřicátníka s měkkýma modrýma očima, které slibovaly lásku i péči o drobného cestovatele. Teprve, když se loučili jeho pěstouni, dal se Charles opět do pláče. Loď houká po druhé, za dvacet minut udělí kapitán rozkaz vpřed. Poslední polibek na vlhké oči, na chvějící se rty a paní Mary s panem Cantry odchází se zármutkem v srdci. Po třetí rozlehl se temný hvízd sirény. Charles nic nevidí, vše tónuje mu v slzách, všude mlha. Nevidí ani, jak paní Mary kyne mu šátkem, který chvíli co chvíli tiskne k očím.

Jeli jistě již hodně hodin, minuly dávno již sochu Svobody, kdy se Charles po vlídných slovech otce Petra utišil.

Prvý, druhý, třetí den již zhlíželo se slunce v zeleném zrcadle moře. Charles brzy zdomácněl na palubě i dole v prvním a druhém patře plovoucího domu. Brzy přihlížel k námořníkům, jak konají své každodenní práce, nebo zase staré Angličance pokojně držel vlnu, z které pletla ponožky pro chudobince někde v jejím provinciálním bydlišti.

V. Častenský:

Bouře.

Jest parné srpnové odpoledne. Žhavé paprsky sluneční pálí nemilosrdně vyprahlou zemi. Všecky rostlinky sklánějí své hlavičky, jako by se bály, že je žhavé šípy sluneční usmrtí. Všude vládne dusné ticho. Vlačovky létají při samé zemi, div že nenarazí na semo tam spěchající lidi. Časem přeruší ticho rachot kol užždějícího do vrchovata obilím naloženého vozu. Slunce se pomalu sklání k západu.

Dříve však, než dostihlo svého nočního lože, ukázal se nad obzorem šedivý mráček, jenž pomalu rozpínal své perutě nad krajinu. Brzy v něm také zmizelo zapadající slunce. Pojednou v dáli zhluboka zahřmělo. Lidé tím více chvátali, aby dostali úrodu pod hostinné střechy.

Když zmizely poslední vozy ve vratech stodol, zadul náhle vítr, blesk ozářil svým krvavě rudým světlem černou oblohu, projel těžkými mraky a doprovázen hromovým rachotem zmizel kdesi za obzorem. Tu jako na povel rozpoutaly se přírodní živly, blesk za bleskem brázdil oblohu, hřměti nepřestávalo a prudký liják svažoval horkem rozpu-kanou zemi.

Seděl jsem doma při stole a při matné záři petrolejové lampy jsem četl v „Novém Národě“. Vlastně jsem se do časopisu jenom díval, neboť mé myšlenky dlely jinde, nemohouce se soustřediti na četbu. Bouře zuřila dále. Pojednou nastává kratičké ticho. Opět se obloha osvětlí, takže je zřetelně viděti obrysy zahradních stromů a — prask! Udeřilo.

Zachvěl jsem se poněkud, ale myslil jsem, že blesk sjel do blízkého kopce. Chvilí bylo ztrnulé ticho. Bouře se vzdalovala. Vtom dolehne k mému sluchu hlas zvonku. Lká jako umíráček a úpěnlivě volá do okolí o pomoc k ohni. Vyběhl jsem ven. Asi dvěstě metrů přede mnou stoupal k nebi ohnivý sloup, jenž se stále šířil a rozléval své krvavé světlo k obloze.

Pršetí přestalo. Do vzdalujícího se rachotu bouře mísí se signály hasičských trubek, zmatený hluk lidí, praskot hroutícího se hořícího trámoví.

Hrůzná krása!

Za hodinu ukázal se na jasném nebi měsíc a drze se usmíval na lidi, zhroucené při pohledu na zničenou úrodu a zčernalé zdi, jež se zdvihaly k nebesům, jakoby prosily o smilování. — Mně připadla na mysl známá slova Písma: „Nevíme dne ani hodiny.“

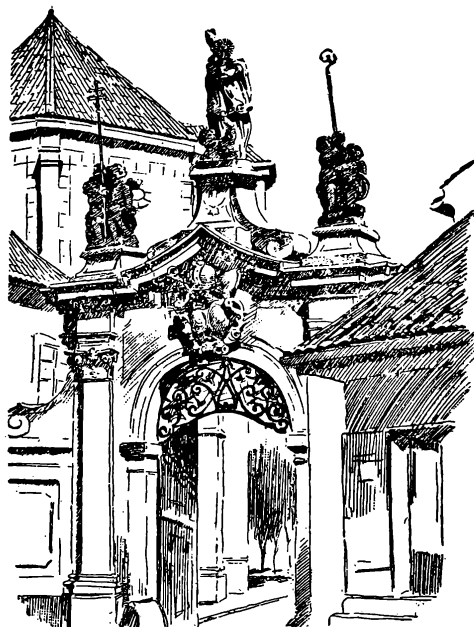
D a g m a r :

Již dlouho je tomu ...

(Věnováno matince.)

Již dávno je tomu, co hleděla jsem v ty oči své drahé máti, co tučila jsem se k ní, zatím co ona mě hladila svou bílou rukou. Již dlouho je tomu, co naposledy zazněl její zvonivý, jasný hlas, kdy klonila se nad kolébkou a pěla mně, děcku, ukolébavku. Již dávno je tomu! Umlkl její hlas, zchladlá její pečlivá ruka a bílá duše vznesla se tam vzhůru, kde věčný sídlí mír. Zmizela, odešla, zanechala jen vzpomínky, že žila, že

starala se kdysi o dítě, jež dodnes ruce svoje spíná a ptá se: „Proč jsi mně opustila, ty dobrá, milá matko, proč odešla's v ten svět, kde nic nebolí, kde jen mír a radost sídlí. Proč?“ Již dávno je tomu! Vše prchlo, zmizelo, zůstala skutečnost, ta trpká, často skutečnost, kdy život bez vřelého srdce mateřského je pustý, prázdný. — Nyní teprv člověk ví dokonale, co znamená matka, její péče a láska. Již dlouho je tomu, co matinka mně opustila. Ale tu lásku k ní, souhlasím s básníkem, „neuhasiš ani v moři“.

Strahov.

R. V. Podhorský:

Až jednou

V životě lidském jsou okamžiky, na které často a dlouho vzpomínáme: okamžiky to radosti a na druhé straně okamžiky bolu a trpkého zklamání.

Když vše již minulo, co mocným akordem znělo kdysi ve strunách našeho srdce, pak nám zbývá jen vzpomínka. Čas na ni sice uvalil balvany smutku, pod nimiž mladá naše noha často klesá, ale přel čistě poesie s ní přece setřítí nedovedl. Měl pravdu kdosi, když řekl — že vzpomínka je rájem, z něhož nás nikdo nemůže vyhnati. Jakoby nějaká tajemná ruka odhrnula zaprášenou záclonu a vyvolala ji odtud na světlo. Jako letící hvězda v srpnové noci zableskne se na temném nebi. Přiletí jedna, druhá, přiletí třetí a již celý roj jich táhne za sebou. Víří, duní, jásá, lká, pláče a zase pučí starými rytmy hlavou. Jako babí léto dotkne se lehce našeho čela, když hlava bolí — a vypravuje o stříbrných soumracích, o úsměvech letních samot, které přeběhne časem mladá srna — — —

Když o všechno již budeme připraveni a čas nám nechá jen stříbrné vlasy a hluboké vrásky na čele, tehdy bude pro nás vzpomínka na mládí černou hodinkou u babičky, kdy s utajeným dechem jsme naslouchali babiččinu vypravování... Půjdeme po letech třeba lhostejní po hřbitově minulosti, budeme lhostejně kráčet po hrobech svých neuskutečněných snů — ale nad hrobem našeho mládí a let studentských jistě se oko zakalí těžkou slzou — — A kdo by také rád nevzpomínal na léta studentská? Kdo by se s nimi rád loučil? Kdo by na ně nevzpomínal v tísní a ch'adu všedního přísného života, plného mnohdy zklamání? Doby úsilovného studování, veselé bíd, zpěvu, her, doby

plné růžových snů, vysokých ideálů a subtilních ilusí, doby první svobody, prvních veršů a první lásky! Kdo by rád opouštěl koncertní síně, kde věčně sníte? Kdo by nevzpomínal na ty akordy tu rozpustile se ženoucí a zachvacující vše, co se dá sebrati — na akordy veselí i hluboké melancholie konferenčních období? Jako den a noc se střídají. Tu zazáří úsměvy, když nový den nás pohladí, tu zase ozvou se rozbolestněnými tóny strhané harfy, když si mládí myslí, že je mu křivděno. Co je tu pohledů, úsměvů, radostí, mladistvého poblouznění, které na ostří denního života končí zklamáním — a zase novou touhou žíti.

Žíti, abychom jednou se mohli sehřívati, až přijde podzim a v kamnech bude teplý oheň! — — —

K šedesátinám J. M. arcib. dra Leopolda Prečana, olomouckého arcibiskupa.

L'ad. Fahoun:

Kuře.

Křičelo, házelo sebou,
jakoby slabými křídly
do výše vzlétnouti chtělo.
Pevněj' je sevřely ruce,
na hrdlo vložily nůž —
Vykřiklo divokým žalem,
Jak tělíčko zachvělo se
výčitku slyšel v tom němou:
»Proč, ach proč?«
V odpověď' krvavá krůpěj
tichounce skanula.
Zmlklo.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý

Návrat ku katolické církvi. Angličan John Stoddard, vyznání anglikánského, který v nedávné době vrátil se do katolické církve, napsal knihu »Znovuzískání ztracené víry«, v níž vylicuje důvody svého obrácení. V ní píše: »Drahá naše matko Církvi, se slzami díky vstoupil: jsme v ovčinec Římem požehnaný, jsouce smutní při myšlence, že po tolik dlouhých let žili jsme mámo něj, ale šťastni, že jsme konečně našli své útočiště.« Autor této knihy vylicuje, jak v Anglii píně studuje se katolicismus a že toto studium má v zápětí četné návraty do církve.

Švédsko. »Svenska Dagbladet« oznamuje, že v nejbližší době lze čekati konání mezinárodního komunistického kongresu ve Švédsku buď ve Štokholmu anebo v některém městě severního Švédska. Má se zato, že ku sjezdu dostanou se komunisté do Švédska podfouknout anebo s falešnými pasy.

Polsko. Církev v Polsku utrpěla v únoru dvě velké ztráty. Zemřeli: Kardinál primas Edmund Dalbor, arcibiskup ve Hnězdně a Jan B. Cieplak, arcibiskup vilenský. Význam arcibiskupa Dalbora lze shrnouti ve čtyři slova: »defensor fidei« (ochránce víry) a »pater orphanorum« (otec sirotků). Arcibiskup Cieplak, který bolševiky byl odsouzen v Rusku k smrti, zachráněn byl od postupné smrti jenomyslným protestem celého civilisovaného světa a energickým zakročením Svaté Stolice.

Prvním katolickým sultánem jest sultán v Dar-es-Salaamu. Anglická vláda ho potvrdila se zvláštní solennitou: Kdo se nepodrobí novému sultánu Gioachinovi, bude vypovězen ze země. Nový sultán přijal před nastoupením své hodnosti svatě svátosti. V Dar-es-Salaamu působí švýcarští kapucini, kteří budují řádné silnice a ukazují lidem, jak řádně obdělávati pole, mimo to věnují se malomocným, již jsou sdružen: v kolonii v Tuboře.

Hlasy o úpadku hudebního umění se množí. Ne každý virtuos je též vynikajícím kritikem tvorby. Ale nelze přezíratí nebo podceňovati hlas umělce věhlasného, jakým jest Kubelík. Při svém turné v Anglii se náš mistr vyjádřil, že moderní hudba je příliš vyumělkovaná. »Hudba,« upozornil Kubelík, »je přece založena na hudebních myšlenkách, na hudebních ideách. Velká hudba pracuje na umělých myšlenkách. Myslím, že pokračování klasických hudebníků bylo kdesi přerušeno.« K tomu podotýkáme, že ono pokračování naprosto není přerušeno v hudbě církevní, která hledí k římskému chorálu jako k svému neocenitelnému základu. Ale jinde? Podklad k tvorbě opravdu velkolepé ztratil se s ideály vznešenými, které má hudba interpretovat. Proto ta vratkost, nejistota — marné tápání po Archimeduovu bodu — v hudbě. — L. L.

Komu věnují pozornost. Na valné hromadě českožidovského akad. spolku »Kapper« v Praze

mluvil mimo jiné i delegát Svazu čsl. studentstva. Jeho vývody byly přijaty, jak sděleno bylo denním tiskem, velmi nadšeně frenetickým potleskem. Mluvil pro úzkou spolupráci Svazu s uvedeným spolkem. Tento fakt si dobře zapamatujeme. Námluvy českožidovské v řadách akademiků svědčí o příliš malém porozumění pro čsl. potřeby dneška. O katolické studentstvo nedbají, tomu tolik zvýšené pozornosti a sympatie neprokazují, naopak Svaz v tomto ohledu se vůči katol. stud. hnutí nejednou zachoval způsobem, jaký v našich řadách pocho-pitelně vynutil si živelný odpor, ať už po stránce náboženské, národní, sociální či organizační. —il.

K minulému číslu »Jitra«. Do tohoto čísla se vplouďaly některé chyby, za jichž hodnověrnosti stojí pseudonym »Drav«: Týká se to hlavně v drobnostech vzadu zprávy o Einsteinově theorii (místo Steinachově) a sporno pravosti rksů K.-D. a Z.-H. Tolik vzhledem k věcnému a vážnému poslání našeho studentského časopisu pokládám za vhodné podotknouti. — PhC. VI. Dorazil, redaktor.

K oslavě svátku sv. Cyrila a Metoděje (5. července) třeba již nyní konati přípravy. Každoroční cyrilometodějské slavnosti toho dne musí býti velkolepým a skvělým vyznáním lásky naší k svatému cyrilometodějskému odkazu. Proto ať v každém místě všechny katolické korporace pořádají společně důstojnou, veřejnou oslavu sv. věrozvěstů. Při slavných službách Božích ať po přání Stojanově zvláště mládež přistoupí ke stolu Páně a prosí eucharistického Spasitele, aby myšlenka cyrilometodějská došla brzkého uskutečnění, aby se Pán smiloval zvláště nad ruskými našimi bratry. Slavnostní ráz toho dne musí být patrný i v nejmenší visce československé. Prapory, osvětlení, výzdoba oken, výklady v obchodech, hudba, to všechno, pokud to jde, musí do služeb velepamátného dne! Slavnostní schůze, přednášky, cyrilometodějské akademie (cyrilometod. sbory, básně, symbolické zjevy) mohou býti — přiměřeně místním poměrům — pořádány všude. Poutě a průvody toho dne k sochám, kaplím a do chrámů, sv. Cyrila a Metoděje zasvěceným, ať se významávají plnou účastí. Naše studentstvo, zvláště Studentské cyrilometod. odbory (S. C. O.) jistě všude nabídnou spolupráci, resp. dají iniciativu, přispějí k programu, aby byl na výši. 5. červenec je velmi vhodným k tomu, aby tam, kde ještě není náš slovanský, misijní Apoštolát, byl toho dne založen! Rs.

Rozpaky moderní filosofie se množí. Dr. K. Vorovka, profesor university pražské, přednášel loni ve Varšavě o vědě, filosofii a náboženství. Odmítl český pozitivismus. I kdyby nahradili pozitivisté veškeru filosofii jinými vědami, nedovedli by popřít, že zůstane ještě řada záhad a otázek; tedy aspoň popírají důležitost takových posledních otázek člověka. Hlásají naprostý agnosticismus. Posit-

vismus' mylně se domnívá, že by filosofie mohla odpovídati vědeckým a definitivním způsobem na nerozřešené otázky filosofické. Podle pozitivistů může vybudovati filosofie mravouku způsobem vědeckým a přesným; ale tu se jeví příliš široký pojem vědy. Filosofie má býti opakem agnosticizmu, který nevyjadřuje žádné soustavy filosofické. Proti domněnce Augusta Comtea Vorovka tvrdí, že filosofie nebude nikdy schopna nahraditi náboženství v jeho funkci sociální. L. L.

Pravá věda zavrhne materialismus a nevěru. Slavný učenec A. E. Taylor, profesor ethických věd na universitě v Edinburghu v Anglii, pronesl nedávno velmi významnou přednášku, která byla živě komentována tiskem, o poměru víry k vědě. Dokázal, že zcela neprávem byly činěny pokusy použití i vědeckého badání proti víře náboženské. »Skutečně — pravil prof. Taylor — znám málo, velmi málo zástupců vědy, kteří by byli materialisty nebo atheisty. Jsem jist, že mezi mně známými velkými vědci není ani jediného, jenž by tvrdil, že věda je na straně materialismu neb atheismu. Ovšem může též muž vědy, stejně jako každý jiný, jít životem, aniž vstoupil s živými silami života náboženského v bližší styk, stejně tak jako může být také slepým pro barvy nebo nevnímavým pro hudbu. Ale že mu sahá zkušenosti svěťce neb umělce, nedokazuje nic proti skutečnosti a pravdě těchto zkušeností. Je to jen vada v jeho vnitřních vlastnostech. Pokud jde o všeobecný směr moderního vědeckého myšlení, mohou jen říci, že podle mého přesvědčení jak v oboru filosofie, tak i věd exaktních nejlepší duchové se od atheismu stále víc vzdalují a stále více projevují přesvědčení, že náboženství je nutností a nezbytným předmětem vzdělání naší civilisace.« —il.

K úmrtí generála Brusilova. Alexej Brusilov (* 1853) pocházel ze šlechtického rodu. Roku 1871 vstoupil do vojska a účastnil se války proti Turecku a proti Japonsku. Roku 1906 byl jmenován velitelem druhé gardové jezdecké divise a od té doby postupuje ve vojsku. Při vypuknutí světové války byl velitelem 12. armádního sboru a bojoval v Haliči. Čtyřikrát překročil se svým sborem hranice Karpat. V říjnu 1914 u Marmarošské Sihoti v Maďarsku zatlačen a rovněž nepříznivě pro něj dopadl boj o Přemyšl v červnu 1915, kdy velel ruským vojskům. Jeho sláva poklesla, ačkoli brzy nato byl jmenován velitelem 8. armády. Teprve po porážkách roku 1915 počal Brusilov opět stoupat. Dne 5. dubna převzal oficiálně vrchní vedení nad armádami jihozápadní fronty. Jeho ofenziva, zahájená v červnu téhož roku, měla nejdříve veliký úspěch, posléze byla však zastavena. Po revoluci složil svou velitelskou hodnost. Roku 1920 za války s Polskem dal se k dispozici spolu s jinými generály sovětské vládě a Trocký ho potom používal jako vojenského znalce. Na jaře roku 1925 odejel Brusilov do západní Evropy a zdržoval se též nějakou dobu v Praze, ovšem nepožívaje již ovoce své slávy.

Chesterton do Prahy. Slavný anglický spisovatel K. G. Chesterton vyhověl pozvání spisovatele dra K. Čapka a zavítá v létě t. r. do Prahy.

Řešení problému vidění na dálku. Ve své přednášce o vidění a přenášení obrazů radiem uvedl franc. prof. Belin, jenž podniká ve Vidni pokusy v tomto směru, různé možnosti tohoto přenášení obrazů a prohlásil, že v praxi nejdůležitějším by

bylo přenášení filmů. Jeho laboratoř pracuje nyní s podporou učenice Hohlwecka na laciném a jednoduchém aparátu, kterým umožní radioamatérům, aby ve svém bytě přijímali dálkové kinematografické produkce. Belin soudí, že vývoj v tomto směru bude mnohem rychlejší, než se dnes myslí a že také problém vidění na dálku bude brzy rozřešen.

Lékař a tělesná výchova. V Deutsche Turnzeitung (čís. 59.) srovnává dr. L. Aschoff tělesnou výchovu na amerických a německých universitách. Na amerických je první dva studijní roky tělesná výchova povinnou, kdežto v dalších letech nepovinnou. To má za následek, že v třetím a čtvrtém studijním roce účastní se tělesných cvičení sotva 10 procent studentů. Povinnost tělesných cvičení, na některých universitách německých zavedená, neodpovídá prý svobodě těchto škol. Za významnější považuje pravidelné lékařské prohlídky studentstva těchto škol, při nichž by byli nápomocni i medicí jako asistenti. Zkoušku způsobilosti v tělesných cvičeních na konci čtvrtého roku studijního, jak se v Německu navrhovala, rozšířil by se na všecku německou mládež v 19. roce věku. V článku je dobře zdůrazněna potřeba součinnosti lékařů, kteří sami také cvičí ve spolecích turnerských i sportovních, po které i u nás se stále volá.

Rekordman v řečnění. Byl jím nedávno zesnulý francouzský státník René Viviani, neboť v některých svých řečech docílil takové rychlosti, že pronesl i 200 slov za minutu. Což pak posluchači, tedy se poslouchalo dobře, ale stenografové se vždy náramně zapotili. Takového rekordu nedocílil žádný z francouzských státníků. Aristide Briand v nejrychlejší své řeči pronese 145 slov za minutu, Millerand 130. Stejně tak Henriot docílil nejvýše 130 slov. Jaurès, který byl považován za nejlepšího řečníka, mluvil oproti jmenovaným velmi pomalu. Nikdy nefekl více jak 120 slov v minutě.

Z čsl. literární historie. Vlasta Pittnerová zemřela po těžké nemoci dne 8. března. Patřila k spisovatelkám, jaké si dobyly velké popularity u lidu, zvláště venkovském. Napsala řadu povídek, románů a přispívala hojně do různých časopisů a kalendářů. Bojovala uvnitř krutý boj, ale dráhy spisovatelské, ač byla na ni zbraňována, nezanechala. Její přiznání k lidu, prostému, obětavému a mravně zušlechťnému, zračí se ve všech jejích pracích. Z novel a povídek uvádím zde zvláště: »Jindru«, »Andulku«, »Evu a Evičku«, »Lakomce a sobce«, »Lidi a lesy«, »Na gruntech«, »Na výměnku«, »O chudých a bohatých«, »V Habrovanech«, »Z ovzduší zámků«, »V myslivně a záměcku«, »Josef Zeman«, »Kletba na Martinci«, »Maloměstští vlastenci«, »Mamon«, »Tichá vlastenka«, »Rodina Kulichova« atd. Její smýšlení bylo křesťanské a vysoce mravní. Českému lidu odkázala tak bohatství, nezkalené svou cenou, které se čestně řadí po bok Svobódové, Novákové, Němcové, Preisové, Grossmanové-Brodské, Krásnohorské atd. — Dr. Ladislav Nádaši (Jégé), spisovatel a lékař, slavil 13. února své šedesátiny. Jeho činnost je příslušná v ohledu dramatickém a historickém. Z dramatických jeho děl vyniká jmenovitě »Polibník«, z historických knih »Adam Sangala«. Za tento historický obraz obdržel Nádaši loni státní cenu. Všeobecné pozornosti se dále těší jeho román »Kuruc« a »Jířkovský kostol«. Nádaši je širšímu

publiku znám jako horlivý přispívatel »Slov. Pohledů« a »Nár. Novin«. Je Slovákem předpřevratovým, uvědomělým a vzorným katolíkem, o čemž svědčí i jeho veřejné vystupování v poslední době. —il.

Spor prof. Pardubského na vysoké škole zvěrolékařské v Brně není dosud ukončen. Posluchači stojí namnoze na svých požadavcích a protestovali proti ponechání prof. Pardubského na zmíněné škole. Akcí studentskou aranžuje zvláště svaz »Moravan«. Katolický brněnský akademický spolek rovněž svým svoláním v denním tisku se připojil na stranu protestujících. (K věci té se časem ještě vrátíme.

Polský (víleňský) arcibiskup Msgr. Cieplak, mučedník za práva polského národa a církve katolické v sovětském Rusku před rokem, zemřel. Jeho tělesné pozůstatky byly z Ameriky, kde dlel na inspekční cestě, převezeny do Polska a celým národem i vládou polskou oficiálně uvítány. Pohřeb arcibiskupa se konal na státní útraty. Arcibiskup byl příznivcem českoslov. národa a vynikal svým nebojácným přesvědčením a humánní činností. Církev i národ ztratil v něm svého důstojného ochránce. —il.

Statistika vydaných knih v Německu za r. 1914 až 1923. Dle oficiálního tisku svazu německého knihkupectva (»Börsenblatt f. d. Buchhandel«) vyšlo v Německu r. 1914: knih 29.308, r. 1915: 23.558, 1916: 22.020, 1917: 14.910, 1918: 14.743, 1919: 26.194, 1920: 32.345, 1921: 34.252, 1922: 35.859, 1923: 30.734. Z toho připadá na rok 1923 nově vydaných knih 21.177, nová vydání dřívějších 5823 a časopisy 3734.

Opravy (čís. 6.). Str. 162., řádka 4.: syriux místo sphinx, dále na téže str. ř. 9.: Serriovy místo Serriovy, ř. 11. Gallovy místo Sallevy, ř. 14.: Pyrze místo Pyrse, str. 163., ř. 6. a 15.: ecloze místo eclose, ř. 17.: Naso místo Nase.

Byl K. Sabina zrádcem? V poslední době opět ožívá otázka, zda náš první sociální romantik, Karel Sabina, byl zrádcem českého národa, či nebyl. Přes všechny obhajoby dokázal jasně redaktor Zd. Tobolka na základě 3 dopisů ministerstva vnitra bývalého Rakouska, že Sabina byl konfidentem pražské policie a že udával české významné osobnosti. — Podotknouti dlužno, že Sabina byl liberál velmi zaujatý protikatolícky. O. Svozil.

»Jed z Judey« Sv. Machara, překypující svou nenávistí vůči křesťanství, není dílem zcela samostatným, nýbrž jest vytvořen dle německého překladu Durnyova, jak dokázala Dr. Kl. Pražáková ve »Filosofických listech«. Zajímavý objev!

Všem měřit stejně! Co to bylo křiku mezi pokrokaři, když loňského roku slovenský katol. senátor Koválík složil na Haydnův nápěv staré rakouské hymny hymnu slovenskou! Co se vyrojilo nadávek »rakušáctví« a pod. — Před válkou napsal nejnárodnější básník, lumírovec, J. V. Sládek, rovněž českou hymnu na nápěv Haydnův. Napadne dnes někoho obviňovat Sládka z rakušáctví? Nikoliv! Proč tedy mají za tutéž věc trpěti katolíci básníci? (Lutínov, Hornof, Koválík.) Či i literatura dostane punc »pokroku až do zblbnutí«, podle citátu z V. Dyka? O. Svozil.

Přistupte za přispívající členy Družiny literární a umělecké; za roční příspěvek 24 Kč obdržíte 3

krásné knihy jako prémie. Pro příští rok uchystán je román z doby tak zv. »temna«: »Světání« od Fr. Odvalila, humoresky »Stréci« od J. Rehulky a dramatická báseň »Mariánský stoup« od Fr. Střížovského. — Kde nemůže jednotlivec, nechť se přičiní, aby přistoupilo za člena celé SSS. a p. — Nenechte zahynouti dobré knize, vyšlé v Družině — dědictví to K. Dostála-Lutinova! (Příhlášky přijímá Družina literární a umělecká v Olomouci, Wilsonovo nám. číslo 16.)

Knihy Tomáše Kempenského za 56.000 Kč. Dne 8. března byla v Praze dražba známých sbírek hr. Pallfyo. Zástupce vídeňské firmy Gilhofer a Rauscher zaplatil za knihu Tomáše Kampenského, velkého filosofa a mystika XII. stol. »De imitatione Christi« (Následování Krista) 56.000 Kč. Kniha jest tiskem roku 1470 u Günthera Zeimera v Augšpurku.

Veřejná mravnost a katolicismus. Druhý starosta newyorský, ač protestant, prohlásil ve shromáždění katolíků ve Washingtoně, že, ubývá-li v New Yorku veřejné nemravnosti, je to zásluhou katolicismu. Pouhé školní vyučování, jež sice obhacuje vědomosti dítěte, ale nesnaží se o mravní upevnění, nestačí k výchově mravních charakterů; k tomu jest rozhodně nutná výchova církví. Pak pravil doslovně: »Často ke mně přicházejí vynikající i úřední osoby z Londýna, Paříže, Berlína, Tokia a Austrálie a z jiných států a částí světa a ptají se mne, jak jsme dosáhli toho, že ulice newyorské jsou nápadně čisté od drzé prostituce a tím prosty mravního, duševního a fyzického ohrožování lidu; pak se nám podařilo odstraniti veřejné domy (nemravnosti) a zameziti, aby chudina nepronajímala svých příbytků špatným ženštínám. Ač nejsem katolíkem, nezamlouvám toho nikdy, že jsem přesvědčen, že hlavní zásluhu o to má zděděná neúprosná úcta k pohlavní čistotě u policie a u městských úřadů, za níž vděčíme katolické církvi; neboť katolická víra jest nejen mezi obyvatelstvem vůbec silně zastoupena, nýbrž hlavně též v řadách newyorských policejních úředníků a strážníků.

Jak vychovává beznáboženská škola. Dle statistických francouzských údajů pochází mezi všemi zločinci 86% ze škol státních a 14% ze škol náboženských.

Rozkvět (!) laických škol. U nás se sice laická morálka velebí, ale mnohé pokrokové rodiny, které to myslí s dětmi vážně, dávají své děti do škol klášterních. I ve Francii rodiče-bezvěrci, kteří mají své dítě skutečně rádi, hledí ho ušetřit bezvěreckého pokusnictví. A tak se stalo, že ve 2522 školách laických není ani po 10 žácích, v 1047 po 5, v departementu (okresu) Ardeche je 50 škol s 2—3 žáky a 14 škol vůbec nemá žáků. Tak se osvědčila laická škola v cizině.

Arcibiskup dr. Leopold Prečan šedesátníkem. Když osířel prestol sv. Metoděje po 1. dru. Ant. Cyrilu Stojanovi, nebylo pochyby o tom, že jeho nástupcem se stane docent theologické fakulty olomoucké (církev. práva) a sekretář i kancléř arcib. konsistoře, rodák velkorytecký, dr. Leopold Prečan. A lid národně uvědomělý, katolický uvítal s jásotem zvěst, že Řím volbu jeho potvrdil a o ní se také zasadil. Olomoucký arcibiskup má všecku kvalitu mravní, národní, kněžskou a sociální, jaká se sluší na hodnostáře tohoto stupně. »Tatiček« Stojan našel v dru. Prečanovi a s ním

lid moravský důstojného zástupce na prestolu Metodějově. Dr. Leopold Prečan je vzorný, cyrilometodějský arcibiskup, jakých máme málo. Jeho zásluhou došlo hlavně k významnému sjezdu unionistickému r. 1924 na Velehradě a snahy unionistické jakož i konsolidační v lůně církve arcidiecése olomoucké má stále na mysli a je obdivuhodně praktikuje. Katolické studentsko čsl. zdraví Jeho Milost dra Leopolda Prečana, cyrilometod. arcibiskupa, co nejsrdčněji a k jeho jmeninám s řadou jiných připojuje svou upřímnou a láskyplnou gratulaci i přání, aby ho Bůh dlouho mezi námi zachoval pro blaho církve i vlasti. — Dozrál Vlastimil.

Cyrlometodějská Liga studentská doznala od své únorové valné hromady podstatných změn. Její směr stává se vyhraněnější, její činnost živější a účinky stále pozitivnější. V neděli 14. t. m. pořádala v Panské ul. v přednášk. sáň v 7 h. več. »Slovanský večer« za účasti vzácných hostů z řad duchovenských, laických a zvláště studentstva. Všecky slovanské sekce, v Cyrilometod. Lize zúčastněné, obeslaly svým členstvem večer, vyplněný bohatým programem zpěvním, hudebním, recitačním, proslovů atd. Zvláště četny ukrajinský pěvecký socr překvapil a strhoval k bouřlivému potlesku. Ráz večera byl čistě cyrilometodějský a unionistický a nadšení a zápal pro svatá práva církve i Slovanstva charakterisovaly ráz a náladu večera. Dilo Stojanovo, Strossmayerovo, Solovjevovo, Mercierovo, Holleho, Sceptického atd. nese své ovoce a doufejme, že během času přinese ovoce ještě bohatější. —il.

Mikulášský dar. Právě se provádí uzávěrka M. d. a jak jsme před časem oznámili, budeme všechny příspěvky v »Jitru« kvitovati. Bohužel, letos nedosáhne Mik. dar. té výše, jako leta minulá, ačkoliv právě letos potřebujeme více, než kdy jindy. Sdružení, která snad ještě vyúčtování neprovedla, nechť tak učiní ihned! Všem šlechetným dárcům vyslovujeme upřímné a srdečné »Zaplať Pán Bůh!«. Kvitujeme tak, jak příspěvky docházely v Kč. — Alois Vošahlík, referent M. d. — SSS. Tišnov: 136.—. Biskupská konsistoř, Brno: 1368.—, Farní úřad, Rynice: 20.—. Dp. J. Marek: 2.—, p. Lubojacký: 5.—. Dr. Zelinka: 20.—. Vdp. L. Zamykal, Olomouc: 15.—. Farní úřad, Lešná: 10.—. SSS. Hradec Králové: 1000.—.

Farní úřad, Koběřice: 5.—. Msgr. dr. A. Kudrnovský: 50.—. V. Šmejkal: 20.—. J. Neuman, Vinohrady: 25.—. Dr. Vrátný, Praha: 50.—. R. Smutný, Polná: 10.—. S. J. Vondráček, Praha: 5.—. F. X. Rudolf, Zlonice: 25.—. Vdp. Skála, Kladno: 10.—. Farní úřad, Nový Rychnov: 25.10. Správa proboštství na Sv. Hoře: 72.94. Děk. úřad, Český Brod: 58.—. J. Sobotka, Ném. Brod: 117.90. SSS. divčí, Chrudim: 274.—. Děkan. úřad, Kutná Hora: 370.—. Farní úřad u sv. Ludmily, Král. Vinohrady: 508.—. Farní úřad, Bernartice: 10.—. Farní úřad, Bystřice: 10.—. Farní úřad, Holyšov: 2.—. Farní úřad, Radotín: 25.—. Vdp. Jeřákal, Kostelec n. Čern. Lesy: 20.—. Vdp. F. Čitař, Mníchovice: 3.—. Vdp. Pokorný, Slaný: 5.—. Dr. Mikulka, Uh. Hradiště: 100.—. Farní úř., Zbečno: 10.—. Vdp. Polák, Třebovice: 5.—. Farní úřad, Středokluky: 20.—. Vdp. Plavec, Hředle: 30.—. Farní úřad, Malenovice: 76.—. Farní úřad, Libštát: 192.10. Farní úřad, Chleby: 25.—. Vdp. Zahourek, D. Bukovsko: 10.—. Fr. Mikan, Přibice: 5.—. Farní úřad, Nové Hvězdlice: 5.—. Vdp. Veselý, Boskovice: 10.—. Farní úřad, Kobyli: 10.—. Farní úřad, Polešovice: 130.—. Farní úř., Nižkov: 10.—. Farní úřad, Sluhy: 20.—. Vdp. Hruška, Hluboká: 5.—. Vdp. Kysela, Želice: 10.—. Vdp. Koubec, Týn n. Vlt.: 10.—. Farní úřad, Zrno n. S.: 10.—. Farní úřad, Pošná: 10.—. Farní úřad, Sv. Dobrotivá: 10.—. Vdp. Koudelka, Dol. Loučky: 5.—. Farní úřad, Domašín: 10.—. Farní úřad, Vamberk: 60.—. Farní úřad, Sedlec u Měkuleva: 5.—. Vdp. Mazáč, Sendražice: 10.—. Far. úř. Milovice: 10.—. Vdp. Črha, Chudobín: 5.—. Farní úř., Třebíč město: 10.—. Farní úřad, Hodonice: 5.—. Děkan. úřad, Tábor: 20.—. Farní úřad, Tisová: 3.—. Vdp. Holub, Liboc: 20.—. Vdp. Vašta: 5.—. Vdp. Tuček, Javornice: 8.80. Vdp. Vacilka, Česlice: 10.—. Farní úřad, Tuklaty: 20.—. Farní úřad, Litalovice: 10.—. Jednota Orla čsl. Praha: 50.—. Farní úřad, Polanka: 10.10. (Pokrač.)

»Na hlubinu«, časopis pro prohloubení a přestování náboženského života, již vyšel. Doporučujeme všem hledajícím věrného průvodce v práci na vlastním zvnitřnění. Prvé číslo vyniká bohatostí a pečlivým výběrem obsahu i vzornou úpravou typografickou. Cena ročníku (6 sešitů po 56 str.) 20 Kč. jest opravdu mírná a umožňuje každému předplacení časopisu. Příhlášky přijímá administrace, dominikánský klášter v Olomouci.

Z A H R A N I Č N Í H L Í D K A.

Z bretoňských krásných zvyků. Charakteristický a dojemavý obřad konal se začátkem března v přístavu Saint-Malo. Kardinál Charost požehnal slavnostně lodi rybářské, které odjížděly na lov ryb k břehům Terranova. Lodníci ze Saint-Malo a místní komitét uspořádali tento lidový projev víry, jež jest jednou z nejpodstatnějších složek života bretoňského. Již od časného rána proudily do města zástupy námořníků, do přístavu přijížděly lodi ze všech přístavů pobřeží bretoňského; účast byla na padesát tisíc. Den začal úkonem víry a zbožností. Starobylá katedrála v Saint-Malo, do

níž mladičkový Chateaubriand přicházel se modliti a v níž Jacques Cartier, objevitel Kanady, vykonal pobožnost, nežli se vydal v nebezpečí neznámých moří, pojala v sebe nesmírný zástup drsného a mlčenlivého, ale nábožného lidu námořnického. Po mši sv. kráčelo dlouhé procesí k zálivu, kdež očekávaly lodi, které byly ozdobeny květinami. Kardinál vstoupil na jednu lodičku a jel k lodím, jež ho čekaly, aby je požehnal. Mužstvo každé lodi kleslo na kolena a s obnaženou hlavou přijímalo požehnání. Když kardinál vrátil se na pevninu, byl předmětem srdečných projevů námořníků a

shromážděného lidu. V ostatní čas dne konaly se lidové zábavy bretoňské.

Francie. V Rouenu konal se 3. března t. r. první kongres, uspořádaný Vlasteneckou ligou francouzských žen za předsednictví Msgra Bois de Villerael. Biskup vyložil program sdružení, načež jednání započalo. Mluvil také poslanec alsasko-lotrinský p. Louis, který uchvátil posluchačstvo vyličením náboženských bojů v Alsasku. Jednáno bylo o významu ženy v rodině a společnosti, proti laické škole. P. Dassouville žádal rozhodně zrušení laických zákonů a prohlásil, že kněží raději podstoupí mučednictví, než by ustoupili od svých práv. — V Remeši konala 13. února krajský sjezd katolická mládež. Sjezd jednal o akci mládeže proti tisku, o působení katol. mládeže mezinárodní atd.

Německo. Theologická fakulta university ve Fryburku v Německu jmenovala 13. února t. r. ve zvláštní slavnostní schůzi R. P. D. Germana Merina, benediktinského mnicha, čestným svým doktorem pro jeho objevy a publikace v oboru patristiky. Tento učenec byl již v roce 1905 jmenován čestným doktorem university oxfordské pro své zásluhy o studium spisů sv. Augustina.

Dánsko. Dánští katolíci slavili zvláštní slavnostní svátek svého patrona sv. Ausgaria a to ve 40 katolických kostelích svého státu. Přípravují se také další veřejné slavnosti na upomínku toho, že před jedenácti sty lety přišel sv. Ausgarius do země dánské.

Italie. V Miláně bude postaven velkolepý pomník sv. Františka z Assisi. Ústřední předsednictvo italské Akce katolické zřídilo komitét ku provedení oslav na památku 700. výročí smrti sv. Františka z Assisi. V komitétu budou působiti kromě řádu františkánského i četné vynikající osobnosti italské. — V Padově konala se mimořádná valná hromada křesťanského universitního kroužku »Francesco Bonatelli«, která protestovala co nejrozhodněji proti provádění divadelních her, jež urážejí mravnost a křesťanského ducha. —

V Římě bude konán v dubnu pod patronátem krále Viktora druhý mezinárodní sjezd chirurgů.

Anglie. V Londýně působí velmi rozsáhlý spolek katolických divadelních umělců, který v únoru t. r. konal svůj sjezd. Spolek má na 2000 členů. — V Portsmouthu konala se 15. února schůze »Spolku katolické pravdy«, který zabývá se hlavně šířením katolických knih a propagací víry. V roce 1925 rozšířil spolek na jeden milion publikací. Jsou to hlavně modlitební knihy a evangelia, které spolek tiskne a rozšiřuje.

Amerika. (Přípravy pro mezinárodní eucharistický kongres v Chicagu.) Generální sekretář Organizačního komitétu pro mezinárodní eucharistický kongres v Chicagu, Msgr. Quille, použil po prvé radiotelefonie, aby oznámil nejdůležitější zprávy o uspořádání kongresu. Msgr. Quille mluvil 20 minut do přístroje radiofonického Chicago Evening American rytířů Kolumbových v přestávkách, mezi jednotlivými čísly chorálního koncertu kostelní hudby, jež pořádal mužský sbor společnosti sv. Filipa Nerejského. První příjezd ohlášen jest na 17. června, sjezd započne půlnoční mší sv. ve všech kostelích v Chicagu. Očekávají se poutnické skupiny po 50—100 členech ze všech částí světa, úhrnem očekává se na jeden milion poutníků. Na přípravách ku sjezdu pracují i četné komitěty zvláštní. Přes 12.000 hostinců i četné soukromé osoby daly komitétu byty k dispozici. Duchovním účelem sjezdu jest uctiti skutečnou přítomnost Kristovu ve svátosti. Při sjezdu budou konány také porady, hlavně o sjednocení východní církve s církví římskou. Československé čtenáře bude zajímati, že v generálním sekretariátu jest přihlášena též rozprava Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, jež bude míti rev. F. Jemelka. Z Československa jsou již přihlášeni v účast: Msgr. Hanuš, jako zástupce arcibiskupa dra Kordače, arcibiskup olomoucký, Msgr. Prečan, který přijede s četnými kněžími i laiky z Československa, biskup Vojtaššak, Msgr. Kmetko, Msgr. Jantauš a Msgr. Gebej, řecko-katol. biskup z Užhorodu.

SOCIÁLNÍ HLÍDKA.

XIII.

1. N. MUDra Josefa Šichy pro stud. g. německobrodského, 2 m. po 350 Kč, u. z. sp. p. Pr. prof. sbor g. ve sroz. s děkanem v N. B.

2. N. MUDra Josefa Šichy pro stud. reálky v Kutné Hoře, 2 m. po 350 Kč, u. z. sp. p. Pr. prof. sbor reálky ve sroz. s děkanem.

3. St. n. P. Václava Pevného není dosud aktivována.

4. St. n. P. Frant. Pintra, r. 245 Kč, vyplácí farář v Lhenicích.

5. St. n. Marie Müllerové, r. 212 Kč, u. z. sp. p. ř. k. universitnímu posluchači.

6. St. n. P. Tadeáše Appelta. Př. n. Není dosud aktivována.

7. St. n. P. Valentina Czardy, r. 212 Kč, u. farář s purkmistrem v Bělé. Př. n. a r. z Bělé.

8. St. n. P. Josefa Nedvídky bude udíleti prof. nábož. na gymn. v Písku.

9. St. n. P. Františka Hauptmanna, r. 264, Kč, M. přib.

10. St. n. P. Josefa Malého, 9 m. po 400 Kč, u. z. sp. p. Pr. arcibiskup pražský. Př. n. a jiným.

11. N. Františka Koblasa, r. 164 Kč, u. o. v. a farář v Ouštěku. Př. n.

12. N. děkana katedrální kapituly v Č. Budějovicích Msgra Dra Petra Speliny pro chudé hodné příbuzné a nepřibuzné na památku panovníckého jubilea císaře. Není dosud aktivováno. Vypíše se, až bude kapit. 12.000 zl. vynáseti 500 zl. roč.

13. St. n. P. Antonína Ladka, r. 148 Kč, u. farář v Trmici. Př. n. neb stud. z farnosti trmické.

14. St. n. P. Vavřince Hafenrichtra, r. 148 Kč, stud. nábož. ř. k. Př. n. a chebským r. u. z. sp. p.

XIV.

1. St. n. Louisy Heliserové, r. 360 Kč, pro chlapec. seminář v Bohosudově.

2. St. n. P. Antonína Košťáka, 2 m. po 360 Kč, u. z. sp. p. příbuz. a r. ze Střelnice.

3. St. n. P. Ferdinanda Kopeckého, r. 220 Kč, u. z. sp. p. p. Pr. farář v Záboří s patronáty. Př. n. a stud. z Kopidlna a Záboře.

4. N. Františka Jandy pro kníž. arcibisk. stud. konvikt v Příbrami. K vydržení jednoho stud. v konviktě.

5. Prof. Jana Vávry jubil. nadace pro stud. střed. a vys. škol, 3 m. po 340 Kč a 1 po 500 Kč, u. z. sp. p. Pr. prof. sbor g. v Jindř. Hradci stud. nábož. ř. k. Př. n. přednostní.

6. St. n. Marie Moravcové, r. 132 Kč, u. z. sp. p. stud. nábož. ř. k. z Turnova.

7. St. n. Rizzy bar. de Lasalle z Louisenthalu, r. úroky po stud. ve Vincentinu v Liberci spravuje spolek sv. Vincence.

8. St. n. Dra Ant. Pokorného, r. 140 Kč, u. z. sp. p. stud. g. v Příbrami. Pr. děkan a okres. starosta v Příbrami.

9. St. n. P. Jana Er. Hulakovského, r. 80 Kč, u. prof. sbor g. smíchovského na návrh všech I. tř.

10. Třebivlické jubil. n. pro chudé studenty není dosud aktivováno. Bude uděleno o. v. v Třebivlicích na návrh faráře.

11. Jubilejní n. úřednictva kn. arcib. pražského pro syny nižšího služebnictva arcibisk., r. 252 Kč, u. arcibiskup.

12. Boromejské st. n. karthedr. děk. Jana Reise, zřízené Drem Al. Frýdkem, u. biskup královéhradecký.

13. St. n. jubil., zřízené Msgrem Ignácem Bilkem, r. 320 Kč, u. bisk. ordinariát v Hradci Krá. na návrh faráře kunwaldského. Př. n. a r. kunwaldští.

14. Jubil. st. n., zdělané Marií a Angelínou Bilkovými, r. 320 Kč na výchovu v semináři královéhradeckém.

15. N. Ant. Hory, probošta kapitoly u sv. Víta pro vydržování místa pro stud. v koleji Arnošta z Pardubic, r. 420 Kč, u. správní rada koleje. Vypisuje se v katol. časopise a vyhlašuje s kazatelny ve Velvarech. Př. n. a r. velvarským a jiným.

16. Jubil. n. stud. v Toužimi, 2 m. po 100 Kč, u. z. sp. p. Pr. o. v. a farář v Toužimi r. z Toužimi.

17. St. n. P. Alfreda Clementso v klášteře Teplém, r. 126 Kč, u. opat kláštera v Teplé stud. něm. g. v Plzni.

18. Lékárnické n. Antonína a Marie Hürkových. Př. n. a jiným nábož. ř. k.

19. Vojtěcha Lamba st. n. pro král. město Plzeň, 2 m. po 291 Kč, u. z. sp. p. stud. nábož. ř. k. reálky v Plzni.

20. St. n. Antonína Zlatníka, r. 80 Kč, u. o. z. v Jičíně na návrh prof. sboru stud. v Jičíně náboženství ř. k.

21. St. n. Theodora Horníka, r. 220 Kč, u. z. sp. p. Pr. jičínský purkmistr a děkan pro jičín. stud.

22. N. Michala Maška pro žáky čes. škol obchodních pro katol. žáky čes. obchodní akademie v Praze. Aktivováno po smrti sester zakladatele.

X.

1. St. n. Celestýna Sobitschky, 2 n. po 540 Kč, u. zakladatelův bratr se svolením z. sp. p. v dohodě s farářem a správcem školy v Českém Wiesenthalu.

2. St. n. Augustiniánského konventu u sv. Václava v Bělé u Bezděže, roč. 160 Kč vyplácí kon-

vent v Bělé katol. stud. při g. v České Lípě, Ml. Boleslavi a j. g.

3. Rodinné n. kanovníka Josefa Böhma, roč. 160 Kč. Př. n.

4. St. n. Jana Hrušky, roč. 22 Kč pro katol. stud. v Praze u. z. sp. p.

5. N. Jana Hrušky, pro žáka čsl. obch. akademie, roč. 92 Kč, katol. žáku obch. akad. u. z. sp. p.

6. N. JUDra Matouše Talíře pro navštěvovatele nižších po př. vyš. odborných škol, příslušné do Strážova, r. 190 Kč, u. o. z. s duch. správou ve Strážově.

7. N. JUDra Matouše Talíře pro žáky nižších po př. vyšších odborných škol, přísluš. o. Hluboké, r. 190 Kč, u. o. z. a duch. správa v Hluboké.

8. N. Jana Richtra pro stud. v arcib. konviktě ve Stříbře, r. 364 Kč, u. arcibiskup pražský.

9. St. n. Veroniky Schmutzerové při chlap. konviktu v Příbrami, r. 160 Kč, pro chovance konviktu.

10. N. P. Františka Faustine Procházky, r. 90 Kč, u. r. v N. Pace a duch. správa v N. Pace stud. n. ř. k.

11. N. Viléma Brouna, zřízené Vilémem sv. p. z Putňany, 2 n. po 1000 Kč, u. z. sp. p. Př. n. ženského pohlaví nábož. ř. k.

12. N. P. Boh. Frant. Hakla při g. v Jičíně u. prof. sbor v den sv. Aloise hochům jičínského gym. nábož. ř. k.

13. N. P. Boh. Frant. Hakla pro g. v Hradci Král., r. 46 Kč, u. prof. sbor. g. v Hr. K. stud. nábož. ř. k.

14. N. probošta Lra Adolfa Würfla při státní průmyslové škole v Liberci, r. 85 Kč, u. sbor obce starších podle dobrému zdání děkana.

15. Mayův fond založený Janem Mayem, r. 172 Kč, u. o. z. Turnova stud. na kněze pro turnovský sirotčinec.

16. N. Vodňanské spořitelny pro hochy a pro dívku, 2 n. po 200 Kč, u. výbor spoř. ve Vodňanech r. ř. k. nábož. z Vodňan.

17. Mešní a stud. n. P. Cyriana Václava Bernata, r. 40 Kč, u. prof. sbor v Litomyšli.

18. N. Frant. Daneše a Matyldy Danešové, roz. Doudlebské ze Šternecku, r. 111 Kč, u. okr. hejtman, probošt a purkm. v Poděbradech r. náboženství ř. k.

XI.

1. St. n. Celestýna Sobitschky, 2 n. po 540 Kč, u. zakladatelův bratr se svolením z. sp. p. v dohodě s farářem a správcem školy v Čes. Wiesenthalu.

2. St. n. Augustiánského konventu u sv. Václava v Bělé pod Bezdězem, r. 160 Kč, vyplácí konvent v Bělé katol. stud. při g. v České Lípě z Ml. Boleslavi a j. g.

3. Rodinné n. kanovníka Josefa Böhma, r. 160 Kč. Př. n.

4. St. n. Jana Hrušky, r. 22 Kč, pro katol. stud. v Praze u. z. sp. p.

5. N. Jana Hrušky pro žáka čsl. obch. akad., r. 92 Kč, katol. žáku obch. akad. u. z. sp. p.

6. N. JUDra Matouše Talíře pro navštěvovatele nižších po příp. vyš. odborných škol, příslušní do Strážova, r. 190 Kč, u. o. z. a duch. správce ve Strážově.

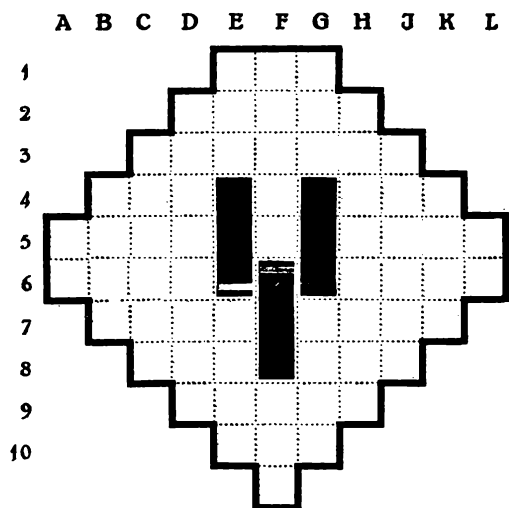
7. N. JUDra Matouše Talíře pro žáky nižších, po příp. vyšších odborných škol, přísluš. o. Hluboké, r. 190 Kč, u. o. z. a duch. správce v Hluboké.

Rozluštění hádanek z 6. čísla: (V předešlém č. bylo řešení z 5. č., nikoli 4.)
Doplňovačka s taj.: Palec, vrána, hlava, vláha, Varta; Praha. — Šaráda: Jíva, hlava, Jihlava. — Dělenka: Červi, červec, nov, Černovice. — Rebusy: 1. Lednice, 2. Náchod. — Dělenka: Sob, bofa, sobofa. — Americká křížovka: 1. Dostál Lufinov. 3. Sáh, dům, bál. 5. Nor, mor, rum. 7. Kytara, Sahara. A) Dolanský. E) Alhambra. CH) Tamerlan. L) Velehrad. — Americká křížovka: 1. Karel Dostál Lufinov. 2. Aréna, aleje. 3. Mez, on, Ob, vrub. 4. Es, kp., as, ku. 5. Arse, fa, ne, trn. 6. Julia, tarok. 7. Eliška Krásnohorská. a) Kamelie. b) Ares, úl. c) Rez, Ali. d) en, Křiš. e) Lampsak. f) Senátor. g) Libanon. h) Taranto. i) Ilus, ar. j) Neb, trs. k) Oj, krok. l) Verunka. — Rebusy: 1. Povídka. 2. $3 + 4 = 7$ — Doplňovačka s taj.: Vlára, zlafo, Turin, Malše, vrána, Tatry; Vltava. — Dělenka: Ba-by-lon. — Slabiková číselka: Novela, nové lano. — V am. křížovce v č. 6. má býti: 4. Noťa..., a) Květina.

Redakční: J. A., Veselí: Pošlete; pěkné budou vhod. J. Z., Dřevohostice: Teprve nyní nám došel Váš dopis z 11. X. 1925. — F. Š.: Dal jste si skutečně mnoho práce s velikon. kř., ale Ústř. nemůže nyní platiti značného nákladu na práci zinkografickou. Pozdě došlo, ale včas bylo odesláno rozluštění z 5. č. od A. Fabíka v Miloficích. Odměna mu bude poslána. Z 6 rozluštění z 6. č. nejlepší bylo od J. Žuji v Přerově; z dalších 2 rovnocenných luštitelů byl vylosován A. Fabík, ale protože dostane odměnu již za 5. č., bude i druhý, J. Zmeškal v Nahošovicích, odměněn.

Americká křížovka.

Y.

1. Řeka v Rusku. 2. Pták (obr.). 3. Nebeštan. 4. Pták (z=s). — Mezinárodní signál. 5. Dopravní prostředky. — Bibl. jméno. 6. Člen národa. — Šelma. 7. Pomluva. — Zájmeno. 8. Muž. jméno. — Papoušek. 9. Pocta (obr.). 10. Bibl. osoba.

A) Filmová společnost. — B) Katol. akademický spolek (obr.). C) Opice. D) Přednášející. E) Zkratka církv. řádu. — Pořava dobytka. F) Muž. jméno. — Modlitba (lat.). G) Muž. jméno. — Ostrov. H) Příkazání Boží. I) Část rostliny. K) Dřeň palmy. L) Angl. zkratka titulu.

Hádanka křížová.

(Tomíček K.).

Následující písmena mají se tak seřadit, aby střední řada shora dolů čtená stejně zněla jako řádka vodorovná.

Významy 14 slov:

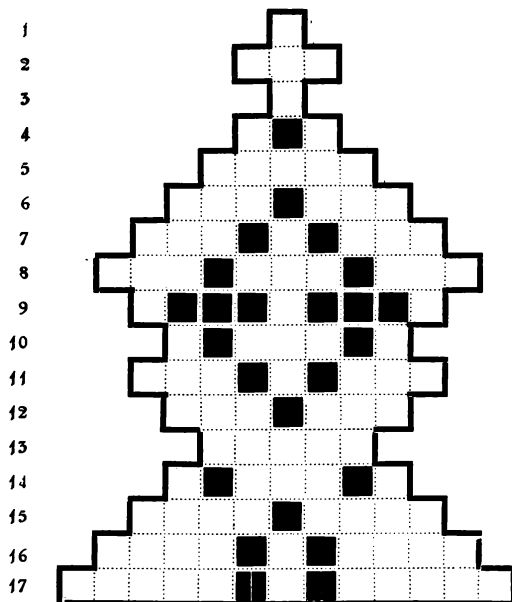
Souhláska, zvířátko, měsíc, rafoleš, synovec sv. Václava, jistý den v postě, pohanský král ve starém Zákoně, motýl, první po desátém, město v severovýchodních Čechách, chudás v novém Zákoně, 365 dní, souhláska.

A
A A A
A A A A Á
B B B C D D D
D E E E E ECHCHí
J K K K K K K L N N
N N N N O O O O O O O O
O O O P P R R R R R R R
R R S S S S S S S
T T T T T T T
U U U U V
Ý Z Z
Ž

Americká křížovka.

K. R.

A B C D E F G H CH I J K L

1. —. 2. Ničí látku. 3. —. 4. —. 5. Strom.
6. Nečistota. — Obydlí. 7. Plavidlo. — V peci
je . . . 8. Místnost. — Část těla. — Železo
je . . . 9. —. 10. Pozdrav. 11. Část těla. —
Zvuk. — 12. Tkví v zemi. — Část. — 13. Hmyz.
14. Bývá ve dřevě. 15. Trosky lodní. — Zvíře.
16. Čidlo. — . . . je v poušti. 17. Příslovce. —
Neurčité zájmeno.

A) —. B) Předložka. C) Přístroj. — Hod.
D) Předložka. — Nepřítel. — Pluje po obloze.
E) Obydlí prarodičů (obr.). — Nerost. —
Léčky (obr.). F) Staré opevnění. — Plod.
G) Řeka. — Řeka. — Zájmeno osobní. —
Město v Čechách. H) Plaz. — Zákusek. CH)
Řezník pořebuje. — Pořavina. — Doba.
I) Rostlina. — Pták. — Projev možnosti. J)
Množství včel. — Přímka v geom. (obr.). K)
Peníz řím. L) —.

Populárně vzdělávací knihovna.

Přináší nejméně čtyřikrát do roka krátká populární pojednání ze všech oborů vědy se zvláštním zřetelem k praktickému životu a časovým otázkám společenským.

- I. svazek: Dr. Alfred Fuchs, **Novinář**. Cena Kč 3'50. 36 stran.
- II. svazek: Dr. Alois Kudrnovský, **Kněz v českém národním obrození**. 48 stran. Cena Kč 4'—.
- III. svazek: Dr. Alfred Fuchs, **Sjednocení církví (Unionism)**. 32 stran. Cena Kč 3'—.
- IV. svazek: Dr. Alois Kudrnovský, **Záhady spirítismu**. 70 stran. Cena Kč 4'50.
- V. svazek: Dr. Alfred Fuchs, **Náboženství a politika** 22 stran. Cena Kč 2'50.
- VI. svazek: Dr. Josef Novotný, **Věda a víra**. 194 stran. Cena Kč 10'—.
- VII. svazek: Dr. Markus, **Rodinná kronika**. 80 stran. Cena Kč 8'—.
- VIII. svazek: Dr. Alfred Fuchs, **Dnešní myšlenková krise**. 32 stran. Cena Kč 3'50.

Ve vydávání se pokračuje.

Současně doporučujeme:

Th. Dr. František Reyl:

Sociologie v politice.

Obsáhlé a po stránce vědecké prvotní dílo, tištěné na pěkném dílovém papíře, v pečlivé úpravě o 429 stránkách, brožované za Kč 36'—, ve vkusné a elegantní celoplátěné vazbě Kč 50'—.

Th. C. Adolf Šelbický: **Moderní a křesťanský názor světový**. 48 stran. Cena Kč 1'.

Vydavatelství Československé akciové tiskárny v Praze II, Panská ulice čis. 1.

JITRO

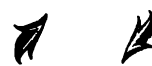
O B S A H

OČNÍK
VII.

Fr. Novotný C. ss. R.: Fr. Palacký a náboženské boje u nás. —
Msgr. J. Bouzek: Vrchol bohopocty. — Vlastimil Dorazil:
Královně máje. — František Bouchal: O radiotelefonii. —
Aleš a Sára: Louka z jara. — J. Z. Jesenský: Quo vadis?
— Dr. M. Mikulka: Osudná latina. — Oldř. Svozil: Umělecké
proudy v české poesii za války a po válce. — K. Jilský:
K stanům života. — Ant. Šerý: Do srdce mého dnes sedlo
si štěstí, — -ský: 30 let studentských exercicií na Velehradě.
— Jan Zdeněk Jesenský: Nejvyšší štěstí. Štefan Podzá-
mocký: Vy posviatné steny chrámu! — J. Aratron: S. O. S.
— J. Kubeš: Knihtiskařství. — Kvítkovický: Dvě věci. —
St. R. Hanácký: Mariánská romance. — K. Tomchyn: Modlitba
srdce. — Robert Arad: Ta ruka otcova. — Lad. Fahoun:
Svíčka. — L. D. Mao: Maria, Auxilium Christianorum. —
-x: Prosba k sv. Cyrilu a Metoději. — V. Kubera: Vzkříšení.
— J. N. Šumavský: Úřední povinnost. — Fr. Novotný C.
ss. R.: Vztah Palackého k církvi ka olické. — Katica P.,
Bělehrad: Bogomoljci. — Rozhledy: organizační, povšechný.
— Zahraněční hlídka.

ČÍSLO
9.

V PRAZE V KVĚTNU 1926.

vychází počátkem každého měsíce kromě hlavních prázdnin. — Redakce a administrace Praha II., Panská 1. — Telefon 8935/IV. — Předplatné na půl roku 4 Kč pro studenty, 8 Kč pro nestudenty.

Redakce nepřijala: Ant. Šerý: Něco vybráno z došlých příspěvků. Jinak se však nehodí — J. N. Šumavský: Hodí se. Jen nezapomeňte i nadále. — Kvítkovický: Ještě stále nepropracované. Avšak zkoušejte znovu. — Zd. Rašovský: Příliš sentimentální. Něco jiného zašlete. — K. Tamchyn: Básně se Vám podařily. Dbejte však vážnějšího tématu. — Siola B.: Místy velmi volný sloh. — Ant. Brábec: Bohužel, pro nával látky tentokrát neuveřejněno. Po druhé něco kratšího zašlete a uveřejníme. — O. Tichý: Prozatím slabé. Jste však na dobré cestě a tedy neustávejte v pokusech. — M. A. D. Rovněž silně sentimentální. Zašlete něco jiného. — Josef Novák: Básně Vaše jsou dobré, až na některé rýmy, které nejsou vhodné. — Fr. Jarohněvský: Začínáte. Báseň slabá. Snad po druhé. — M. A. Vaše vzpomínky z fanečnického vínků se nehodí plně do „Jitra“. — Fr. Křížek: Chápu Vaši tendenci i postavení. Ovšem těžko věc uveřejní. Dřívější příspěvky byly vhodnější. — Aleša Sára: Básně Vaše vyhovují většinou. Jen kratší je skládejte, aby se mohly tím spíše uveřejnit. — Juka B. Světobolný ráz místy vadí. Zašlete jiné. — Kutílek: Nevhodný obsah. Jednání dospělých nelze tu přenášet na mládí. — Rašovský: Slabé celkem. Leč zkoumejte a znovu pošlete. — Mnohé příspěvky přišly již po uzávěrce „Jitra“, jež je 15. každého měsíce. V tom případě jsou odmítnuty až k uzávěrce další. Rukopisy se většinou nevracejí podle starého způsobu, jediné ve zvláštních případech, když jde na př. o důležitou věc. Proto všeliké stesky byly by tu nemístné. Podle toho se zařídte. — Číslo toto je, jak lze poznati ze zadní jeho části, sjezdové. Podrobnější informace budou v čísle červnovém, jež bude uzavírat tento ročník „Jitra“. Upozorňuji zvláště na to veškeré čtenáře, že k červnovému číslu bude připojen index všech příspěvků (prosy i poesie) posledního ročníku „Jitra.“

PhC. Vlast. Dorazil, t. č. redaktor.

Královská procházka.

Al. Dvořák.

na	cl	vše			rod		A. H.			snou	bi	Tě		
Tě	když	skvou	nad		ná	Má	mě.			bil,	za	ne	ně	
		zřím		ji	ze				ze	má		jem		
chví	se	vlh	rá	mě	ce				o	ná	rod	na	vždy	ta
		hruď	ne	zor.	Tvůr	vše			ragd	vil	nem	tím	pře	
			kle	Tys	jež	mo	jak	sma	věn	prse	by			
			no	tem	hou	cí		vel	ký	cem	hor			

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V KVĚTNU 1926.

ČÍSLO 9.

Fr. Novotný C. ss. R.:

Fr. Palacký a náboženské boje u nás.

(K 26. květnu 1926.)

Rok 1873. byl pro Čechy smutný. Bylo to po osudné roztržce v parlamentě, kdy napětí mezi Staročechy a Mladočechy stále vzrůstalo. V této trudné době zasvitl den sv. Václava, chvíle, která měla spojit rozdělený národ a utišit rozbouřenou hladinu veřejného života. Byla to oslava devítistého výročí založení biskupství pražského (r. 973).

Této slavnosti se zúčastnili lidé všech vrstev a vyznání, neboť vedle rázu náboženského byla to i slavnost politická. Hlavním bodem oslavy byl průvod z karlínského kostela sv. Cyrila a Metoděje do velechrámu sv. Víta, kde arcibiskup Schwarzenberg sloužil pontifikální mši sv. Také Palacký se zúčastnil posvátných obřadů u sv. Víta a položení základního kamene na dostavění velechrámu.

Proti této slavnosti brojili však čeští liberálové a zvláště protestantské »Hlasy ze Siona«, vycházející v Kolíně, napadaly slavnost a církev katolickou. V čísle ze dne 10. října 1873 přinesly článek, nadepsaný: »Český bratr na procesi«, který byl ostře namířen proti Palackému.

Palacký pokládal za svou povinnost, odmítnouti tento útok. plný urážek a hrubostí. Napsal do »Pokroku« r. 1873 zmíněný již článek »Několik slov o náboženství a víře«, ve kterém odkryl nitro své šlechetné duše a s opovržením zavrhl vše nízké a sprosté.

V úvodě píše, že liberální veřejnost a zvláště »Hlasy ze Siona« ho přinutily k veřejnému slovu, neboť »ukrutný jest k sobě, kdokoli nehájí nařčené cti své«. Vyvrací mínění odpůrců, kteří ho nazvali »Českým bratrem«, neboť »za naší doby oné jednoty dávno více není.« Bolestně se ho dotklo, že se náboženské boje obnovují a přiosťrují. »Pozoruji ne bez bolesti, že otázkám náboženským a církevním, jichžto sporné přetřásání působovalo ve vlasti naší od jakživa tolik neřestí a žalostí, a ježto za naší doby zdály se už nadobro uklizeny býti, od nějakého času dává se opět podnět čím dál tím mocnější.« Práví, že plně uznává oprávněnost jubilejní oslavy a přál jí zdu, neměl však původně úmyslu se jí zúčastniti. »Teprve když poznal jsem, kterak úsilně se brojilo proti ní se strany, která honosí se sice vysoko horující svobodomyslností — když mi tu patřiti bylo na povzbuzování a šíření u nás fanatismu a terorismu k víře až nepodobného, an již zatracován a do klatby dáván každý Čech, jenž by té slavnosti účastniti se chtěl; když nebylo hany ani potupy, která by při tom byla nekydala se na veškero

duchovenstvo české..., tu, dojat jsa hluboce přílišností takovou, pocítil jsem svou povinnost, postavit se proti zhoubnému tomu proudu, a dokázati veřejně, že nejen brojení takového neschvaluji, ale i sám hotov jsem, účastniti se dotčené slavnosti.« Uvádí pak celou »species facti«, že byl se svým zetěm Fr. Riegrem přítomen obřadům u sv. Víta, nikoliv však procesí samému.

Proti této slavnosti vydal také nejmenovaný spisovatel brožurku: »Procesí zpátečnictva v Praze na den sv. Václava 1873«. Palacký odsoudil tuto snůšku urážek a dokazuje oprávněnost jubilejních oslav. »Myšlenka pak, že by oslavované založení pražského biskupství a s ním celého stavu duchovního v Čechách již samo v sobě bylo skutkem zpátečnickým, byla by nesmyslem tak křiklavým a nemotorným, že ji rozumnému člověku nížádnému ani přičítati nelze.« Nesnášenlivost náboženská a brojení proti víře jsou jedem, otravujícím národ, jak Palacký dosvědčuje: »Poznav pak já, za povolání svého lépe než jiní ohromné to zlé, co rozbrojův a půtek o víře uvalilo se na ubohý národ náš, již dávno snažím se odvoditi mysli od nich, a navodit více k tomu, co přední jest známkou pravého křesťanství, totiž láska k Bohu a k lidem vůbec.« (Srov. V. Řezníček, Velký Čech, na str. 331. a násl.)

K slovům těmto netřeba výkladu; Palacký snad netušil, že svůj článek o náboženství píše pro naše časy!

Velkému našemu buditeli šlo o probuzení národního citu a politické platnosti lidu českého. O tuto svatou povinnost se měl přičinit jak lid selský a měšťanský, tak i duchovenstvo a šlechta. Nikdo neměl býti vylučován, každý měl pracovati dle sil na tomto díle; vždyť šlo o vzkříšení národa, o nové jaro v české zemi! Avšak tohoto znovuzrození mělo se dosáhnouti svorností a snášenlivostí, jak Palacký vytkl v »Pravopisných hádkách«: »Ve svornosti a jednotě je... život, v rozdrobení smrt.« (Srov. Rypáček, Fr. Palacký, str. 40.). Přál si, aby celý národ ruku v ruce šel za vznešenou ideou pravdy, dobra a krásy, neboť jedině tyto budují pevnou stavbu říše. Proto zve celý národ, bez rozdílu stavu a vyznání, k spolupráci pro obrodu země. Jest čas, aby se odložila všechna nenávisť, neboť »bylo-li by šlechtetné, rozpomínati se jen na neblahý svár a ne raději na ušlechtilou svornost?« (Z »Manifestu čes. nár. výboru r. 1848«).

I k pravému vlastenectví, jež je Palackému »nejpřirozenější střední stupeň, který člověka vede od zvířecí sobeckosti ke všeobecnému lidumilství«, žádá vzájemné svornosti. (Würdigung, srov. Památník, str. 229.). Humanita jest »blahovůle, prokazovaná všemu lidstvu« (tamtéž). A proto prostou, ale věčnou pravdu: Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň jim ani ty, považoval za »božský pramen všeho práva i vši spravedlnosti,« a zásadu humanity nazýval totožnou se základní naukou Kristovou. (Památník, str. 230.). Bez svornosti a spravedlnosti je všechna práce na poli humanity planá a proto ve »Zprávě, podané Národnímu výboru«, prosí, aby všichni vlastenci všim svým vlivem pracovali k tomu, abychom přestali na pokojném vyjednávání a abychom se varovali všech násilných prostředkův. (Fr. Rypáček, Frant. Palacký, str. 42.)

Syn Palackého, Jan, napsal o svém otci: »Zejména v ohledu náboženském byla jeho snášenlivost, jeho skutečně křesťanská povaha obdivuhodná a vzácná. Ze skrovného jmění svého obdaroval v závěti své dva katolické kostely — on protestant!... Měl úctu před každým přesvědčením a nenáviděl jen darebáky, kteří nemají žádného.« (Jan Palacký, Intimní vzpomínky na Fr. Palackého, Památník, str. 129.). A mladý dějepisec Arnošt Denis, který Palackého r. 1872 po prvé poznal, dosvědčuje: »Neznal jiného, než fanatismu snášenlivosti a svobody.« (Ernest Denis, Vzpomínky a úvahy o Palackém; Památník, str. 159.)

Rozhořčení proti slepému fanatismu dával často najevo: »Varujeme se křivdy, abychom zůstali na vrchu morálním!« (J. Pekař, O. M. Nauč. Slov., sv. XIX., str. 69.). Když si Palacký r. 1873 prohlédl místnosti Katolicko-politické besedy ve Frenštátě, odpověděl na uvítání Josefa Bayera: »Toliko na přesvědčení mravném,oliko na základech náboženských, možno nám postupovati k cíli.« (F. Rypáček, Fr. Palacký, str. 46.)

V rozbouřených dobách let osmačtyřicátých viděl jedinou spásu národa, jemuž obětoval svůj život a svou práci, jedině ve svornosti: »živel cizí . . . svírá nás se všech stran víc a více, aniž jest kde jaká čaka pomoci a spásy, leda v nás samých, v naší vlastní příčinnosti, upřímnosti, horlivosti a lásce, v našem setrvání, v našem zapírání a obětování sebe samých, v naší jednotě, svornosti a stálosti.« (Tamtéž, str. 47.)

Zachytili jsme několika rysy našemu studentstvu povahu Palackého, a vnikli do tajů šlechetné jeho duše. A pohlédneme-li kolem sebe, musíme se zamysleti: Moderní doba, která tolik velebí »kult velikánů«, zapomíná, že úcta k nim je nerozlučně spojena s důsledným následováním pevných jejích charakterů. Památka Palackého žije v národě, jeho skutků však a jeho slov se namnoze zapomíná. Naše doba, která na pomníky Husovy píše (bohužel, že jen píše) vlastní jeho slova: »Milujte se, pravdy každému přejte«, nezná snášenlivosti, a jenom třenice a sobeckou nesvornost zasévá v národě. Námitkami tisíckrátě vývrácenými a hesly až do duše již protivnými otravuje a unavuje se mladá naše inteligence a odcizuje se vznešeným ideálům mládí.

Zapomíná se dnes slov, která Palacký napsal Janu Kollárovi (Č. Č. M. r. 1879, str. 390.): »Každý jen k svědomí svému hled' a tím se říd' a měř; takovým způsobem i nesnášenlivosti i nesmířlivosti se vyhneme.«

Nebylo by dobře, rozpomenouti se ko nečně těchto slov? — Národu českému bylo by lépe . . .

Msgr. J. Bouzek:

Vrchol bohopocty.

(Dokončení.)

Dnes tě, příteli, prosím, abys byl zvláště pozorným a rozvážil každé slovo tohoto pojednání. Chci ti ještě hlouběji objasnit totožnost oběti kříže s obětí mše sv.

Jest ti jistě jasným, že kněz i obětní dar obojí oběti jest totožným: jest to Kristus Ježíš. Ale na kříži Pán Ježíš opravdu zemřel, kdežto na oltáři neumírá? V tom jest přece podstatný rozdíl? Jak tedy lze mluvit o totožnosti?

A přece i na oltáři Pán Ježíš umírá, ovšem smrtí jinou, duchovní, která tvým očím se jeví oddělením způsobu chleba a vína, ale v očích nebeského Otce platí za smrt skutečnou.

Kdyby byl chtěl Pán Ježíš ustanovit jen velebnou Svátost oltářní, bylo by stačilo, aby byl proměnil pouze jedinou způsobu, buďto chleba nebo vína. Jest přece pod obojí způsobou přítomen celý, s tělem i s duší, božstvím i člověčenstvím. Ale právě že chtěl ustanovit i oběť, volil dvojí způsobu.

Co se děje na oltáři ve chvíli proměnění? Kristus ústy kněze promlouvá: »Totoť jest tělo mé.« Tedy slova tato chtějí pod způsobou chleba přitáhnouti pouze tělo Pána Ježíše; jeho krev však nikoli. Stejně tak slova: »Totoť jest krev má« chtějí pod způsobou vína přivést jen krev Páně, nikoli tělo jeho. Chtějí tedy násilně rozdělit tělo od krve, tak jako bylo obojí odděleno na Kalvarii. Na kříži viselo bezkrvé tělo Ježíšovo. Krev všechna vytekla, schla v domě Pilátově, po cestě křížové a zapouštěla se do Golgoty, Smrt tam nastala vykrvácením. Poslední kapka její vytryskla, když vojín otevřel bok Kristův.

Avšak nyní nelze tělo od krve oddělit: Pán Ježíš vstoupil na nebesa s tělem oslaveným, které nemůže trpěti ani umřít více. A tak slova proměnění přitáhnou nezbytně pod způsobou chleba tělo Kristovo živé, oslavené, v jehož žilách koluje živá krev — a pod způsobou vína přitáhnou živou Kristovu krev i s těmi žilami, v nichž

koluje, i s tou duší, která jí dává život. Slova konsekrační přitáhnou tedy pod obojí způsobu Krista celého, živého, Boha-člověka, jak jest nyní v nebi. Ale vůle Kristova, jak se jeví v těchto slovech, vyjadřuje touhu a ochotu zemřít znova tak jako na Kalvarii, a Otec nebeský přijímá tuto vůli za skutek. Pro něho Syn jeho jednorozený umírá jako tam na kříži. Slova proměnění jsou jakoby mystickým mečem, který ho znova usmrcuje...

Chápeš už, proč jest obojí oběť stejné podstaty a tedy i stejné ceny? Oh, kéž bys to jasně pochopil! Kéž bys si jasně uvědomil, že v hodinu mše sv. stojíš pod křížem, kde umírá týž Ježíš Kristus, jako na Golgotě! Vmysli se živě v pocity, jaké bys měl, kdybys byl přítomen smrti Pána Ježíše! Víš, že jeho oběť jest nejvyšší oslavou Boha, nejživějším díkem, úplným smířením Boží spravedlnosti nejúčinnější prosbou o Boží smilování a milosti? — Víš také, ba můžeš přísahati, že jest oběť mše sv. totožná s obětí kříže. Co z toho následuje?

1. Že v ní Ježíš Kristus svojí duchovní smrtí znova jménem církve sv. a všeho lidstva i duší v očistci uznává Boha za nejvyššího Pána tvorstva a nahrazuje a doplňuje poctu, kterou jest mu tvorstvo povinno, ale nikdy samo vzdáti nemůže tak jako toho Bůh jest hoden? Kdyby celá církev bojující i trpící i vítězná i andělé Boží v čele se svou Královnou chtěli Boha uctíti, nikdy ho nemohou poctíti tak, jako jediná mše sv.!

2. Ve mši sv. Beránek Boží nejen děkuje za milosti lidstvu a tvorstvu prokázané, ale splácí mu všechny ty milosti, ba nekonečně přeplácí tím, že se mu sám cele daruje: Jaká to oběť díků!

3. Že Boha usmírjuje. Jediná kapka jeho nejsv. krve je s to smýti viny všeho lidstva: ve mši sv. však dává všecku svojí krev znova za ně a ta krev volá o smilování a odpuštění! Beránek Boží snímá znova hříchy světa!

4. Že ve mši sv. Velekněz Nového zákona napíná ruce svoje na kříž a hlasitěji než Mojžíš starozákonní svolává požehnání a vyslyšení všem, kdo se pod jeho kříž postaví a jeho lásce doporučí. Nesmíš pochybovati, že jest Otec nebeský stejně jako tehdy na Kalvarii ochoten pro oběť svého Syna všecko ti dáti, ve všem tě vyslyšeti, oč ho prosíš, je-li ti to jen ke spasení! Oh, zázraky bys mohl si vyprositi, kdyby třeba bylo, kdybys měl dosti víry a lásky při nejsv. Oběti!

Jestliže tvé důvěrné a pokorné modlitbě jest Synem Božím zaručeno vyslyšení, oč spíše, je-li spojena se mší sv., uzavřena do ran Páně, podána Bohu ponořená v kalichu živé krve Kristovy?

Ještě slovo o ovoci mše sv.: komu se ho dostává? Podíl na mši sv. si vyhrazuje církev sv. Mše sv. jest jejím dědictvím. Nedostala do vínku od svého Zakladatele než mši sv. a sv. svátosti: tím má dostáti své povinnosti vůči Bohu i lidstvu. Má co nejvíce Boha oslaviti a co nejvíce lidí spasiti. Vidno z toho, že nemůže se zcela vzdáti mše sv. ve prospěch jednotlivců. — Komu se dostane zbývajících ovoce?

Představoval jsem to v katechesích velmi názorně, až skoro triviálně; ale rozuměli mi. Představ si požár. Vytáhnou stříkačku, postaví k rybníku, pumpují a jeden hasič řídí proud na místo nejohroženější. Při tom nejvíce vody stihne přirozeně místo, kam proud jest řízen. Pak nejmokřejší bývá hasič a dále ti, kdož jsou mu blízko: čím blíže jemu, tím bývají více pokropeni.

Nuže, rybníkem jest zmíněná studna zásluh Kristových. Stříkačkou, jež z nich čerpá, jest mše sv. Kněz jest hasičem, jenž řídí proud krve Kristovy a z ní plynoucích milostí. Nejvíce se jich dostane tomu, na koho proud jest řízen, t. j. za koho jest mše sv. obětována. Dále nejvíce dostane hasič, t. j. kněz sám, po něm pak přítomní při mši sv. a pak se dostane i několik kapek těm vzdálenějším, t. j. těm, kteří se v duchu s přítomnými spojí. Jedná se o vzdálenost mravní, t. j. o zbožnost, s jakou kdo mši sv. jest přítomen. Čím jest větší, tím blíže přiblíží se proudu milostí, tím hojnější jest i podíl na nich.

I na ty kápne kapka krve Páně, kdož sice nejsou mši sv. fysicky přítomni, ale jsou v milosti Boží a tím ve spojení s mystickým tělem Páně, církvi sv. Mše sv. jest jakoby tepem srdce v církvi Boží, která vhání život do všech údů, které neodumřely hříchem.

I do očistce tryská s oltáře Ježíšova svatá krev a mírní muka duší tam trpících. Jako s Kalvarie sestoupil Pán Ježíš do předpekli, aby potěšil duše spravedlivých a ohlásil jim blízké vykoupení, tak sestupuje znova při každé mši sv. do očistce a duše těší, blaží a vysvobozuje.

Kněz při mši sv. stává se středem stvoření, jehož jménem Boha oslavuje, Bohu děkuje, Boha odprošuje a jeho požehnání tvorům vyprošuje.

Jest věru smutným zjevem, že musí církev svatá nutit své děti, aby alespoň v neděli a v zasvěcený svátek mši sv. obcovaly. Kdyby mši sv. rozuměly, nedaly by se nutit a pod těžkým hříchem zavazovat k návštěvě mše svaté, aby s touhou a radostí by jí byly přítomny denně.

Příteli, ty máš nyní, doufám, jasnější pojem o ní: tvoje odpovědnost jest větší než těch, kdo ji nerozumějí. Miluj ji, navštěvuj ji, využij jí co nejvíce, ať jednou nemusíš litovat, žeš tak vzácného prostředku ke své spáse zanedbal!

Vlastimil Dorazil:

Královně máje.

Je socha mezi lipami.
K ní svatvečer zve chudý lid;
tam zbožný vylévá svůj cit
a Pannu vzývá hymnami.

Ač táhlé kopce, údolí
mě dělí s rodnou vesnicí,
přec mariánská hlaholí
dál v nové žití květnici.

Vždy s jarem táž, tak líbezná,
vždy svěží, v lásky objetí;
ji máje Paní posvěti,
ta Pomocnice vítězná.

Vy hymny krásné, májové,
velebte cele Marii
svou bohulibou arií,
jíž zaznívají hájové.

Hlaholte zvony dálavou
Královně máje k pozdravu,
na čestnou její oslavu
Vzkříšení hymnou jásavou.

○ radiotelefonii.

V dnešní době doznalo netušeného rozvoje Maxwellovo poznání, že elektrická jiskra neb elektrický výboj jest periodický děj, který vzbuzuje v okolí vlnění, podobné vlnění zvukovému, jež se šíří od místa rozruchu v kulovitých vlnách rychlostí světla, t. j. 300.000 km za vteřinu na všechny strany. Skutečnou existenci těchto elektromagnetických vln dokázal experimentálně německý fysik J. Hertz, čímž položil základ k jejich nynějšímu velkému významu, na nějž první poukázal slavný Marconi (Ital) svými pokusy r. 1896. Jako vlny zvukové se šíří prostřednictvím vzduchu, tak fysikové předpokládají, že nositelem vln elektromagnetických je éter — látka velmi jemná, pružná, neviditelná, která vyplňuje veškerý nesmírný prostor. Tyto vlny, dlouhé až několik km, představují určité množství elektromagnetické energie, již alespoň nepatrnou část můžeme zachytiti velmi citlivými přístroji, t. zv. přijímacími stanicemi.

Učiníme-li ve vysílací stanici nějaký rozruch řečí, hudbou a j., rozkmitá se připojená antena, od níž se šíří vlnění elektromagnetické, jehož část zachytí přijímací stanice, která, je-li, jak říkáme, naladěna, reprodukuje nám ono, co vysílala stanice vysílací. Je to asi podobný zjev, jako u zvuku. Na klavíře zahrajem tón »a« a stejně naladíme i na houslích strunu »a«. Když pak rozezvučíme a-strunu a ihned utlumíme, slyšíme, že klavír nám vydává též tón.

Tento zjev, který nazýváme spoluzněním či resonancí, si vysvětlujeme tak, že struna »a« svým chvěním zvlnila okolní vzduch, jímž se vlnění šířilo na všechny strany a zasáhlo stejně zladěnou strunu v klavíru, která se tím rozezvučela — ovšem slabě. Podobnému úkazu v radiofonii říkáme elektromagnetická resonance.

K zachycení elektromagnetických vln slouží antena, již je opatřena každá přijímací stanice. Ježto elektrický proud, který se vlněním v ní vzbudí, je velmi slabý, je nutno, aby byla dobře izolována od všeho, co by mohlo způsobovati zmenšení neb ztrátu elektrického proudu. Typy anten jsou různé, na př. L, T, rámové anteny, neboť jsou volené často podle místa, v němž mají býti umístěny. Stanice vysílací vysílají elektromagnetické vlny střídavé, které jsou způsobeny elektrickými výboji, t. j. vlastně střídavými proudy vysoké frekvence, jež nazýváme oscilacemi. Jsou to buď vlny tlumené, které postupně slábnou a zanikají, nebo netlumené, které mají stále tutéž intensitu. V radiotelefonii se užívá nyní všeobecně vln netlumených. Elektromagnetické vlny, zachycené antenou, způsobí, že stanice přijímací vybaví dostatek energie schopné transformace akustické v telefonu. Dříve však je nutno střídavý proud elektrický usměrnit na stejnosměrný, což se děje:

- a) koherery, které však záhy byly nahrazeny,
- b) krystalovými nebo elektrolytickými detektory,
- c) elektronovými lampami.

Rychle za sebou jdoucí kmity střídavého proudu by způsobily, že by membrána v telefonu nekmitala, ale zůstala by v klidu. Proto bylo upotřebeno usměrňovačů, které mají tu vlastnost, že propouští pouze polovic střídavých vln, čili proud usměrňují.

Tato vlastnost, kromě nespolehlivých kohererů, má krystalový detektor, který se skládá z krystalu, jímž bývá obyčejně leště nec olovený Pb S, jenž dovoluje procházeti proudům pouze jedním směrem, čímž jej usměrňuje. Připojíme-li ještě telefon a uzemnění, máme nejjednodušší příklad přijímací stanice. Avšak stanici je nutno naladit a proud v ní zesílit tak, aby zachycený rozruch reprodukovala hlasitě a jasně.

K ladění užíváme samoindukční cívky, při čemž posouváme jezdcem, až uslyšíme v telefonu nejzřetelnější zvuky. Zesilování slabého elektrického proudu činíme konden-

sátory s kapacitou stálou nebo proměnnou, tak zv. variometry, které kondensují a zesilují oscilace usměrněné detektorem. Důležitou součástí stanice jsou dobrá telefonní naslouchátka o vysokém odporu 5—10 tisíc ohmů. Spojení těchto součástí lze různě kombinovati a návod podává dosti odborných knih, příruček a časopisů.

S výhodou se používá též transformátoru, který se skládá ze dvou cívek: vnější, nehybné-primární a vnitřní-sekundární, kterou lze libovolně vysunovati a vsunovati, tím měniti indukci a zvýšiti kvalitu výsledku.

V poslední době byl i krystalový detektor nahrazen elektronovými lampami, které pracují lépe a přesněji a mají výhodu, že lze jich použiti též jako zesilovačů. Elektronová lampy, prakticky vzduchoprázdňá, má dvě elektrody: katodu, kterou tvoří wolframové vlákno, jež objímá tantalová destička — anoda. Katoda, spojena s baterií, uzavírá kruh tak zv. topný, anoda s baterií — kruh anodový.

Zapneme-li oba kruhy, wolframové vlákno se rozžhavi a odlučuje od sebe elektrony, které směřují ke kladně nabitě anodě, čímž umožňují vedení proudu — ovšem pouze jedním směrem — a tak střídavý proud usměrňují. Elektronová lampy v této funkci se nazývají audion. Její zdokonalení provedl r. 1907 Lee de Forest, který mezi elektrody vložil ještě spirálovitou mřížku, která zvyšuje účinnost a přesnost lampy. Těchto lamp, tak zv. triod, se nyní užívá všeobecně jak ve funkci usměrňovačů, tak ve funkci zesilovačů. Jejich zapojení v přijímací stanici může býti rovněž různě uspořádáno a podle počtu mluvíme o jedno-, dvou-, tří- atd. lampových stanicích, ve kterých obyčejně jedna lampy proud usměrňuje a ostatní zesilují.

O radiotelegrafických a radiotelefonických problémech jak se stanoviska teoretického, tak praktického pojednává obsáhlá literatura,*) která umožňuje sestavení stanic i neodborníkům — amatérům, poskytuje tím ušlechtilou a cennou zábavu a lze tedy zřízení stanice každému doporučiti. Velký rozvoj radiotechniky v několika posledních letech ukázal ohromný význam a důležitost tohoto epochálního vynálezu XX. století pro lidstvo.

Aleš a Sára:

Louka z jara.

Hle, zde bělásek se honí za svým druhem,
tam modrásek zas za přátel svých kruhem.
Tu vážně létá paví oko denní
za neumlkavého mistra cvrčka pění,
zde opět otakárek fenyklový
z číše konvalinky sladký med si loví.
A naše oko v snivém zalíbení,
jak smavý motýl dává kvítku políbení
a zůstává v něžném lůně květin,
dlí tam, jak dítě v objetí své matinky.

*) Na příklad: Faulkner: Radiotelefon, za 50 Kč. — Hlaváček: Přijímací stanice amatérská. — Kučera: Co je to radiofonie? — V. Novák: Radiotelegrafie a radiotelefonie. — A. Šrámek: Bezdrátová telefonie. — Žuvniček: Amatérské přijímací stanice. — F. Duroquier: Bezdrátová telegrafie a telefonie (překlad z němčiny): E. Nesper, Handbuch der Drahtlosen Telegraphie und Telephonie.

Quo vadis?

(Věn. Dagmarě Brožové.)

Po bílé silnici, pryč od města Říma,
za tmavé noci prchal Petr. Prchal před
caesarem,
— před vrahem křesťanů — před Neronovým
spárem...

Ach, kolik křesťanů tam v Římě před očima
krutého Nerona již padlo ve areně....

Ach, jaké výkřiky tam leckteré již ženě
se z řader vydraly, když viděla, jak z sítě
lev skokem mihl se a uchvátil jí dítě.....

Však Nero neslyšel, on pomíjel ty hrozby
a ještě víc dal křesťanů vést na popravu —
— ba, odměny již dával na křesťanskou hlavu.
Tu posléz také Petr na křesťanů prosby
prch' z města toho, kde mu hrozila smrt jistá.

Tak prchal za noci. Tu cestou potkal Krista.
Zrak Kristův smutný byl a smutny jeho líce —
„Kam, Pane, jdeš,“ děl Petr.

„Do Říma, bych znovu
na kříži vytrpěl.“ A oči ještě více
mu zvažněly. A Petr porozuměl slovu.
Šel do města, by trpěl se křesťany spolu...
A zemřel na kříži, — tak krutě — hlavou
dolů.

Dr. M. Mikulka:

Osudná latina.

Dřívější doby měly pro studenta více poesie, než dnešní. Již ten příchod do školy byl namáhavější a mladíka naplňoval stupňovanou odvahou, čím větší byly překážky. Studie byly zaměstnáním úctyhodným, na němž si studující zakládal právě proto, že byly cestou trnitou, po níž měl se dostat k pozdějšímu povolání.

Tož i ze Svárova na střední ústav, který mne měl přeplaviti ze slzavého údolí do země zaslíbené, již obývají vzdělání, byla cesta trnitá. Nejen doslovně — alespoň první rok mých studií, kdy ještě nebyl Svárov spojen se světem. Později bylo již jinak. Každý se svým uzlíkem pospíchali jsme k vozu, cestou podávající domácím ruce na

rozloučenou, ve voze lehli jsme vedle sebe a na sebe, při čemž základnu tvořila sláma, a když nás byl plný vůz, přinesli z jizby peřiny, přikryli nás, pak přes peřiny se strany na stranu přitáhli provaz, aby se za jízdy neztratily peřiny a nevypadli studenti, koně zafirkali a šipkou vezli nás vítězoslavně po tvrdé, umrzlé silnici ku vzdálenému nádraží.

Ne vždy jezdívali jsme tak bezstarostně. Tak na příklad hned již na pololetní prázdniny v primě ne. Vysvědčení bylo v takových případech regulativem radosti neb sklíčenosti. Naše vysvědčení bylo latinské a prospěch vyjadřovalo asi takto: *accepit classem: e doctrina religionis, e lingua latina* atd. K jednotlivým předmětům pak přiléhala patřičná známka v akusativu: *eminenter, laudabilem, bonam, primam* (dostatečně), *secundam* (nedostatečně).

Moje vysvědčení na konci prvního pololetí první třídy nevzbuzovalo velkých nadějí do budoucnosti a zažilo zvláštní historii, při níž trpícím činitelem bylo moje nepatrné já úplně. Cestou k domovu zapomněl jsem na jeho obsah, jsa zaujat myšlenkou na shledanou. Sotva že jsem se poněkud ohřál, nedočkavě tázali se mne: »A kde máš vysvědčení?« — »Tam v kufříku,« odvětil jsem skromně. Maminka je dychtivě vyhrabala z ostatního obsahu ruční tašky a podala otci, jenž, jak dalece dovedl, slabikoval latinu: *e doctrina religionis: primam, e lingua latina: secundam* atd. Poněvadž si všímal liturgické latiny, chápal částečně význam oněch řadových číslovek a radostně vykřikl: »No, no dobře; náš student je v náboženství první, v latině druhý!« —

Hrd jsa na svého syna, vykračoval si následujícího rána do kostela, jak bývalo tenkrát zvykem každodenním, dokud nenastaly polní práce. Po kostele zastavil se s panem děkanem u hlavních dveří, který ho hned oslovil: »Tož, co dělá student, jaké má vysvědčení?« — »Ale dobré, velice dobré; jenom si představte, pane děkane, z náboženství je první, z latiny druhý!« Pan děkan podezřele pokývnul hlavou nad touto nezvyklou stupnicí známek a prohodil: »Přineste mně po chvíli to vysvědčení, abych si je prohlédl.« Otec radostně slíbil.

Asi za hodinu podával vysvědčení p. děkanu v pracovně, který četl hlasitě od a až do z. »*Lecturis salutem!*« těm, kdož čtou, pozdrav! U známek se však náhle zastavil a po chvíli mlčení pravil: »Tatínku, váš student není v náboženství první a v latině druhý; to zde znamená, že má z náboženství dostatečně a z latiny propadá! On se neučil!« — »Tož, tak nám to vyvedl ten náš kluk!« zvolal zklamáný otec, políbil p. děkanovi ruku a se zármutkem v srdci vrátil se domů.

Tatínek se málokdy rozzlobil doopravdy; i tentokrát trvalo dlouho, než se dopálil spravedlivým hněvem. Co pak následovalo, zůstalo delší dobu vepsáno do análů mé vlastní kůže, až se časem vyměnila za novou. Ale výsledek tohoto tajemného výkonu byl znamenitý: Když jsem se po druhém pololetí vracel k rodičům na prázdniny, nebylo třeba, abych schovával vysvědčení...! Tak se mi stala jednou v životě latina osudnou.

Oldř. Svozil:

Umělecké proudy v české poesii za války a po válce.

(Pokračování.)

Dlužno se zmíniti i o nových výrazových prostředcích revolučních básníků. Jsou to: *imprese* (zachycování jen matných dojmů a řadění jich k sobě bez vnitřní souvislosti); dle vzoru italských futuristů zamítá se interpunkce a věty bez teček neb čárek mezi sebou řadí se prostě pod sebe; rovněž logika jest vymýcena. K tomu užívají spoustu cizích slov, takže pochopení moderní básně jest velmi těžké.

K revolučním básníkům dlužno na prvním místě vzpomenouti Fr. Němce; jenž v »Zelených demonstracích« představuje revolučního romantika. — Jos. Hora od sbírky »Strom v květu«, jež je vitalistickou a civilisační, přechází ve sbírce »Pracující

den« k soucitu s trpícím a v další sbírce kolísá mezi kolektivismem a intimními potřebami duše (Srdce a vřava světa); ale vřava denního života vítězí, což dokazuje knížka »Bouřlivé jaro«. Posledním jeho dílem je »Italie«. Zajímavé jest, že J. Hora, byv počtěn za dílo »Pracující den« státní cenou, nepřijal ji. — K J. Horovi se přimykali mladší básníci, již radikálními hesly usilují o nové tendenční, proletářské umění, jehož podstatným znakem je revolučnost. Seskupili se kol časopisů »Červen« a »Proletkult« (vedl S. K. Neumann), ale později křesťané a Turci — fanaticové. Jakmile se v »Devětsil« pod vedením K. Teigeho. Proti tomuto ryze komunistickému směru stojí moravská Literární skupina, vedená theoreticky kritikem Fr. Götzem, jež snaží se kráčet střední cestou. Dály se již pokusy slučovací, leč marně — »Devětsil« se znovu odtrhl.

K »Devětsilu« patří: Jindř. Hořejší, s odporem se dívající na město a zmechanisování lidí; jeho sbírka »Hudba na náměstí«, vyznívá steskem samoty. — Obrazem utrpení jest kniha »Město v slzách« od Jar. Seiferta, jenž však v další sbírce »Na vlnách T. S. F.« více se kloní k poetismu. — Nejprocitěnějším sociálním básníkem byl Jiří Wolker; jeho tragický skon v mladistvých letech byl příčinou toho, že byl přeceňován, ale zásluhou »Devětsilu« (s heslem »Dosti Wolker!«) začíná býti správně ceněn. Z intimní sbírky »Host do domu« dospívá k duchovnímu kolektivismu v »Těžké hodině«. Zvláště vyniká cyklus balad, jež se učil od Erbeny; nebyl tedy z těch, kdož přerušili literární tradici. Pokusil se i o sociální aktovky, ale s nezdarem. Zajímavým je jeho soud nad Sokolstvem; vytкнуł mu bezprogramovost. — Sklony ke komunismu má A. M. Píša v knize »Dnem i nocí«. Dle italských futuristů napsal »Nesrozumitelný svatý«, ale skutečně nesrozumitelně, jak vidno z citátu:

Vlaky poklekly před mým obrazem na stanici
Domy chodily po ulici
Srdce s prapory svých barev na konci bojů nečekalo
Dlažba rukama zarůstala
Žila nežila zasklená krása.

Blíží se mu Zdeněk Kalista (Jediný svět, Zápasníci, Vlajky), ale zvláště Vítězslav Nezval, nejmodernější poetista, jenž do svých básní zavádí dokonce i — film jako krále poesie. Kdo nevěříš, přečti si jeho »Most« a »Pantominu«. — Toť jsou výraznější zástupci komunistické poesie; všechny podrobně nelze nám zde vypočísti.

Nyní by bylo záhodno ozřejmiti skupiny básníků a jich orgány. Na prvním místě je to dříve zmíněný Devětsil, propagující ryze tendenční programové umění. Wolker to šlehl epigramem:

Já mám sílu, ty máš sílu,
sdružíme se v Devětsilu;
a tam ty a já a my
budem dělat programy!

Pro časté výstřelky byli nazváni hlavní zástupci jeho (Seifert, Nezval) od dra Arne Nováka »poetistickými papoušky na motocyklech«. Na př.:

Tam jsme spali v pyjama
jižní nebe nad náma
slunce mělo klobouk panama
a přec vydávalo více HP,
nežli americká dynamo. —
(J. Seifert: Na vlnách T. S. F.)

Hezké, co? A což teprve když zavedou do básní film, propagovaný jich vůdcem K. Teigem! — Jejich letáky s křiklavou reklamou jsou »Pásmo« a »Disk« (brněnský). Literární skupina moravská, vedená F. Götzem, jest již málo výbojná. Její orgán »Host« pěstuje hlavně kritickou stať. (P. Fraenkl, Lev Blatný a j.)

Revoluční socialisty sdružuje »Algol«, vedený Zd. Kalistou.

Nejmladší lyriky seskupil Konstantin Biebl kol časopisu »M 20« (značí Mythus 20. století). — Obě poslední skupiny vznikly odštěpením od »Hosta«.

Mladí slezští autoři jsou sdruženi kol »Kruhu«, vedeného A. C. Norem; rovněž odštěpenci od »Hosta«. Mají prý propagovati hlavně konstruktivismus, t. j. nové umění, jež na základě technických vymožeností má sloučiti v jedno malířství, hudbu, básnictví a sochařství. Mimo skupiny stojí A. M. Píša a Jindř. Hořejší.

Docházíme k nacionálním básníkům! Máme je? Ano, ale po čertech málo. V. Dyk, známý ironik, a nyní snad přibude i Machar. — Intimní lyriku pěstuje Petr Kříčka. — (Bílý štít, Šípkový keř, Hoch s lukem.)

A co naše katolická poesie? Ta popelka české literatury? Nepronikla dosud hlouběji do národa, ale mohutní. Nezmíním se o starší generaci, uvedu jen novější. Na prvním místě jest to goticky založený novoromantik Jaroslav Durych, nejlepší ze současných básníků. Vedle knih povídek a essayí vydal »Panenky« a »Žebrácké písně«, kdež si všímá hudebnosti jazyka českého. Z mladších slibně se vyvíjejí Boh. Reynek, Dominik Pecka, Fr. Zýbal, Jar. Dyjský, Al. Čáp (sociální motivy) a Fr. Hanzelka. — Sdružení jsou ponejvíce kol »Archy« nebo »Rozmachu«.

Jak tedy vidno z předchozího, jest soudobá česká lyrika v těžkém kvasu a stěží se vrátí doby Vrchlického, kdy by celé dvě generace básnické vrhly se v jeden směr silného individua.

K. J i l s k ý:

K. stanům života.

K věčným stanům života my rázně jdeme.
Ó, jak nesnadná a těžká pouť to jest!
Kolik útrap na ní všude nalezneme,
kolik obrů vztahuje svou pádnou pěst!

Vydáme se k cíli svému cestou pravou —
na levé kol dokořla těl množství zřít;
jeden napájí se klamným štěstím, slávou,
jiný vášní nízkou lehkovážně zpít.

Tak tam smutně leží mrtvoly ty živé
— v ústech neukojitelných choutek číš —
v dáli nad nimi smrt hrozná, tváře divé,
hubená se míhá s velkou kosou již.

Zanechme je, musíme přec dále jíti!
Chceš-li někdo, pojď a přidej též se k nám. —
Lépe trochu bohu — potom život míti,
než vnaď trochu — jít pak smrti ke branám.

Ant. Šerý:

Do srdce mého dnes sedlo si štěstí.

Dnes krásný jarní den
se na mne usmál do oken
časně ráno...

Okno, u něhož já spím,
celičké bylo zulíbáno
zlatem slunečním. —
Radostné jitro dnes
přivstalo si,
aby se napilo zlaté rosy,
a aby dítko — ospalé málo —
na čelo
políbilo...

Dnes
jaro, nedbajíc na bzukot muší,
úsměvy rozdávalo,
protože já jsem byl u zpovědi
(ať jen to lidé vědí!) —
a protože v mé duši
se též jaro usídlilo...
Teď je v ní tak milo
a tak krásně, čistě bílo! — —

Dneska každý květ
a všechny ratolesti
musí nejkrásněji kvéstí,
protože do mé duše slét'
sen tichého štěstí...

—s k ý:

30 let studentských exercicií na Velehradě.

(1896-1926).

Letos tomu bude třicet let, na začátku září, co byly, přičiněním miláčka studentstva, zvěčnělého dra Stojana, uspořádány na Velehradě první studentské exercicie. On sám jako jednatel Apoštolátu napsal do jednatelské knihy o těchto exerciciích toto: »Roku 1896 pořádány exercicie pro větší studentstvo od 3.—7. září na Velehradě. Účastníků bylo 122, vedl je P. Wirsig T. J. Studující neměli ovšem ani zdání o exerciciích a proto bylo s počátku třeba námahy, aby se do nich vpravili, ale konečně se poddali a činili se jen což. Rádi konali různé pobožnosti a dobře se připravili na sv. svátosti.

Velebný byl okamžik sv. přijímání a **úchvatné bylo jejich loučení s Velehradem**. Při poděkování prosili, aby jim poklesky nebyly ve zlé vykládány a aby se pro ně na rok zase exercicie pořádaly, že jest jim toho zapotřebí a že si dají na tom záležeti, aby jejich pobožnost byla ještě dokonalejší.»

Tak učiněn slibný začátek exercicií studentských. Dr. Stojan se postaral, aby se mohly konati každoročně. Ovšem asi plných 15 let se nežádalo od studentů žádného poplatku. Že to mělo své stinné stránky, je na biledni. Co s mnohými lehkomyšlnými studenty vystál dr. Stojan, který se účastnil každých exercicií a teprve, co zakusili obětaví Otcové jesuité, o tom by se dala napsat celá kronika. Ale tím se nedal odstrašiti ani apoštolský dr. Stojan, ani jesuité a Bůh dal zdaru. Posuďme sami z přehledu, ač ne dosti přesného:

Roku 1896	122 exercicií
1897	213
1898	148
1899	133
1900	130
1901	104
1902	?
1903	216
1904	210
1905	asi 100
1906	asi 90
1907	asi 110
1908	107
1909	169
1910	153
1911	107
1912	zač. se platit 50
1913	50
1914	(válka) —
1915	32
1916	—
1917	17
1918	—
1919	35
1920	49
1921	71
1922	56
1923	173
1924	201
1925	233

Pro studentky konány I. exercicie r. 1922 a zúčastnilo se jich 33. Následujícího roku nekonány. Ale začato s nimi v nově postaveném »Stojanově«, kdež se jich zúčastnilo r. 1924 109 a r. 1925 též 109.

Každému bije do očí neobyčejný zájem o exercicie u našeho studentstva, od roku 1923. Od té doby, co miláček katolického studentstva odpočívá v Královské kapli, vzrostl počet studentských exercitantů nevidaně. Považme jen, že r. 1924 bylo 201 studentů a 109 studentek, tedy 310 účastníků a loni dokonce 342! Srovnajme tento počet s předešlými lety! Nenapadne nám při tom, že tatíček Stojan nezapomíná na své dílo a na své drahé studentstvo ani po smrti?!

Dej Bůh, aby letos — v 30. jubilejním roce — ještě větší počet katolických studentů a studentek vyhledalo na Velehradě duchovní obnovy! Heslem všech v letošním aloisiánském roce budiž:

Teď k Velehradu, studentstvo,
směr obrať svojích kroků!

Jan Zdeněk Jesenský:

Nejvyšší štěstí.

Den vzešel ve mlhavém, rosném svitu
a moře světla jako závoj z pýří
přes ozářený kraj kol hor se šíří,
jež mlčky stojí v pohádkovém třpytu.

Tu skřivan malý vzlétá ku blankytu
a s jásotem jen výše stále míří. —
V mé srdce štěstí klade se jak chmýří
a v duši cítím všechnu radost slitu.

Jsem zcela sám. Já unik' poutům světa,
jak zajatec, jenž úpěl ve porobě,
již spletly na mě klam a závist kletá.

Však zůstalo mně, co jsem dobyl sobě,
to štěstí nejvyšší, jež svět můž' dáti:
— před lidmi prchat — lidskost milovati! —

Štefan Podzámocký:

Vy posviatné steny chrámu.

Keď mi srdce tieseň sviera,
že som skoro bez nádeje —
vchádzam — kde sa rodí viera,
kde sa milosť v duše leje.

Vy posviatné steny chrámu —
u vás duša najde šťastie. —
tam ju zloby márne lámu:
ona vstáva, ona rastie...

Pred oltárom svojho Pána,
tam jej blaho, tam jej šťastie. —
Zvädnutý kvet... rosa rána:
on zas skvie sa, on zas rastie...

J. Aratron:

S. O. S.

(Dokončení.)

Tam zajímaly ho klíčky, páčky, světélka a sedě na klíně poručíku se sluchátkami na uších, poslouchal, jak krátce, dlouze to tam hvízdá. Poručík Smith se před dvěma lety oženil, měl doma maličkého caparta, ještě sice malinkého, ale to mu nevadilo, aby

neměl všechny děti rád i takového sedmiletého hochy, který naslouchal rád i vážnému vypravování. Jednou vyprávěl mu o radiotelefoni, jak se to dělá, aby daleko odtud mohl ve značkách promlouvat s neznámým člověkem. Charles mnohému sice nerozuměl a pochytil i »vědecké« přednášky pro »vysoké« posluchače, přece jenom nechápal, kde se na přístroji mačká, aby to tam u toho druhého bylo slyšet. Na druhý týden přišel zase jednou k poručíku Smithovi. Bylo to na jaře, v březnu nebo dubnu, kdy Charles opouštěl Nový svět. Zastihl ho sedícího u aparátu, s napjatou pozorností, se zachmuřeným čelem. Ani mu nepodal ruku, nepohladil ho po vlasech poručík Smith, jak jindy vždy činíval. Co to dnes je? Na palubě se dokonce starý Jakub na něho utrl, aby se tu nepletl. Charles ovšem nechápal, jaké nebezpečí hrozí, proč jsou všichni nervově rozrušení. Voda klesla o 15 stupňů pod normální teplotu! Chápete, co to znamená? Ledovce jdou! Plovoucí hory, které přitahují do svého studeného, smrtícího obětí lodi, tak neodvratně, jako kdyysi za časů Bruncvíkových Magnetit.

Poručík Smith naslouchal tedy, zda nejdou nějaké zprávy o pohybu ledovců. Najednou prudce vstal a zazvonil. Charles vyděšen se díval, co se bude dít. Poručík hlásil kapitánu, že loď na 47. st. s. š. a 30. st. z. d. hlásí S. O. S., S. O. S., S. O. S. . . . Spaste naše duše! Bohužel, vzdálenost 1 tisíce námořních mil a New Orleans v nejistotě nedovolil kapitánu více dělat, než pomoci rozšířiti zprávu S. O. S. o lodi na 47. st. s. š. a 30 st. z. d. Tehdy přihlížel Charles, jak klepe poručík Smith na kladívko klíče, tehdy se naučil vyťukat S. O. S.

Den minul bez nehody, rovněž tak i den příští. Za 38 hodin budou již v Liverpoolu, tam, kde »New Orleans« zakotví, aby za 14 dní se vrátil opět ze Staré země do Nové, odkud pochází. Než 39 hodin! Jediná vteřina často rozhoduje o lidském životě a 38 hodin je dlouhá doba, ve které může se mnohé změnit. A také se změnilo.

V poledne táž situace, jako tehdy před třemi dny. Charles přišel do radiotelegrafické kajuty poručíka Smitha a sedl si do koutku a ani nedutal. Slyšel sdělovat zprávy, kterým dobře nerozuměl, a jen na ustrašených tvářích přítomných tušil, že děje se něco, co je velmi strašného. Slyšel hlomoz nahoře na palubě, hluk hlasů v podpalubí; ten den ani nezněl zvuk gongu, svolávající k společnému jídlu. Kdo by měl také na jídlo pomyšlení, když ledovce jdou! Jdou, jako hradba smrtonosných vojinů, jdou, jistě vpřed, aby pohltily svou každoroční oběť. Bude »New Orleans« mezi oběťmi? Hodiny míjejí v rychlém tempu. Sedm hodin večer, tma. Poštovní parník, který pluje do Montrealu, hlásí, že minul před dvěma hodinami šťastně pole, ohrožené ledovci. Před dvěma hodinami, cesta do Montrealu je rovnoběžná s cestou »New Orleans«, který pro větší jistotu uhnul o celý stupeň na východ, to vše znamená, že jsou právě v ledovém poli. Snad tedy nebezpečí již minulo, když ani v 8 hodin se nic nestalo. Tma a teď dokonce i mlha zastřely úplně rozhled. Gong vyzvání k večeři. Charles vstává z koutka, v kterém vydržel od 12 hodin a jde ke dveřím. Vtom náraz a temný hukot vody.

J. Ku b e š:

Knihtiskařství.

Jedním z odvětví technických, nejvíce vyvinutých, je knihtiskařství. Vynalezení jeho připadá do XV. století, kdy na myšlenku, rozmnožovati knihy pomocí pohyblivých písmen, připadl Jan Gutenberg, rodák mohučský, který sestrojil si také svůj vlastní tiskařský lis. Vynález Gutenbergův vzbudil veliký rozruch v tehdejších kruzích společenských.

Jako prvotisk vyšla německá bible (1452). Společník Gutenbergův, Jan Fust, vytiskl pak »Žaltář«. Než, knihtiskárnu Gutenbergovu i Fustovu zničil požár, asi zlomyslně založený. Společníci jejich se rozešli a tak počalo knihtiskařství pronikat do okolních států.

V Čechách ujal se nový vynález dosti rychle. První knihtiskárna založena v Plzni, kdež vyšel prvotisk r. 1468, »Bible Trojanská«. Další knihtiskárny založeny v Praze, Kutné Hoře, Litomyšli, Příbrami a j. Za pět století knihtiskařství dospělo velikého rozmachu a technického zdokonalení.

A nyní stručně o postupu prací v moderní tiskárně:

Jednotlivá písmenka jsou ulita ze směsi olova a antimonu. Jsou srovnána v sazečské kase, spočívající na šikmém podstavci. Nejblíže po ruce sazečově jsou písmenka, nejčastěji se vyskytující, jako a, e, m, p; v a jiná. V jiném oddělení jsou písmena velká. V rozličných zásuvkách nachází se písmo různé velikosti a druhu, nesčetné ozdoby a vložky, jimiž jednotlivá slova jsou oddělena a které jsou tudíž nižší než písmenka. Práci sazečovu, která záleží v řazení písmenek ve věty a stránky, možno zváti uměním, neboť uplatňuje se tu vkus a smysl pro soulad. Ozdoby nebo větší písmena musí si sazeč často sám vyřezávat do linolea. Proto uplatňují se tu dovední kreslíři. Po skončení úpravy stránek obtočí se vysázené stránky motouzem a dají se do tiskařského rámu. Sestavené stránky přicházejí pak na vlastní tiskařský stroj, kde se upevní na vodorovnou desku. Tato pohybuje se střídavě dopředu a dozadu, při čemž písmena dotýkají se válců, na nichž nachází se tiskařská čern (cop a fermež). Odtud přenáší se na papír, jenž mechanicky se rovná na sebe. Tomuto způsobu tisknutí říká se tištění »na plocho«.

Aplikací strojů předešlých jsou menší stroje, kde se deska, na níž se nachází tiskařský rám, nepohybuje. K obsluze tohoto stroje stačí jedna osoba.

Práci sazečů zhusta nahrazuje sázecí stroj, dosti složitý. Vidíme tu soustavu klappek (černých, modrých a bílých). Sestavení písmen řídí se tu opět dle důležitosti jejich. Na stisk klapky spadne t. zv. matrice (matice), obsahující negativ písmenka a mimo to zvláštní zoubky. Zároveň spadne i klín, který se dle potřeby stahuje nebo roztahuje. Je-li řádka doklepána, ozve se zvonek a mechanicky přenesou se matrice a klíny ke kotlíku s roztaveným kovem (olovo, antimon, zinek). V tom okamžiku uvede se v chod malé čerpadlo, které vžene roztavenou směs do matic. Tímto způsobem ulije se celá řádka. T. zv. »rukou« dostanou se dřívější negativy zpět do zásobníků, odkud dříve vypadly. Tímto způsobem sázejí se rychle celé řádky, které by ručně trvaly dosti dlouho.

Při tisku novin jest postup následující: Sazeči ručními a strojovými zhotovená sazba přichází do zvláštní místnosti, kde se provádí kartáčování, t. j. písmenka se vytlačí na polotvrdý papír. Tento dá se pak do oblé formy, kamž nalije se roztavený kov. Po vychladnutí obdrží se oblé štočky, které se připevňují na válce rotačky. Pohybem jich přenášejí se písmenka na papír, mezi válci se pohybující. Archy se strojovým zařízením rozřezávají a noviny přicházejí pak již složené a připravené k prodeji. Po vytisknutí sejmou se štočky (oblé) a roztaví se. Za 1 hodinu natiskne rotační stroj »pouze« 7000 výtisků (o 32 stránkách).

K v í t k o v í c k ý :

Dvě věci.

Jak plachý je ten život náš!
Je letícího mraku stín.
Než rozhlédneš se, umíráš,
tvé tužby hrob v svůj hází klín.

Lze jmění brzo utratit — — —
jen den lze žítí vášni své.
Kdo po smrti chce dále žít,
ten pamatuj si toto dvě:

Žij v Boha svého náručí,
choď jenom tam, kde potkáš Její!
On jiným žít tě naučí.
Krev vlastní v rány bližních lej!

Josef Jiří Strossmayer,

Slovan tělem i duší, národně uvědomělý
biskup djakovský, obětavý propagátor unio-
nismu na podkladě ideje cyrilometodějské,
přítel osvěty slovanské a národa čsl. Po jeho
smrti representoval čestně ideu jím hláсанou
arcib. dr. Ant. Cyril Stojan.

S t. R. H a n á c k ý:

Mariánská romance.

(Reminiscence na stržení Mariánského sloupu v Praze.)

„Jsi katolík?“

„Jsem.“

„Tedy pojď též s námi!“

„Kam?“

„Ukázat těm — kteří boří chrámy
a strhli pomník svaté Panny
v prach s rouháním a s křikem hany,
(snad chtěli tím s Ní setřít úcty jas) —
že dovedem' vše obnoviti zas!
Jdem' dokázat té zpupné chase,
že nepozbyla na své kráse
Ta, v prach již strhla hříšná ruka!“

„Jste slabí, přemohou vás snadno.“

„Nás nezastraší smrt ni muka — —
a válčit s námi není radno,
neb řady naše jen se množí!
Nás chrání mocná ruka Boží
a prosby svaté naší Paní!“

„Jdu s vámi, bratří, umřít za Ni!“

K. T o m i c h y n:

Modlitba srdce.

Ty, jehož vůně na květech žití
a jemuž pějí bratrstva lesů,
srpnové poledne uzrávajících,
tíživé bohatství ohnutých klasů!

Velebná síla modravých nocí,
a zvone jitrních jásavých písní!
Akkorde domavý pasáckých ohňů,
volání továren v ulicích prachu!

Veliký!
Svatý!
Stvořiteli!
Tajemství!

Srdce!
Tepno života!
Nejsvětější!
Bože!

K Tobě volá poutník po bílých silnicích
příkázání Tvého:
Ó. Pane! Požehnej tu lidskou Lásku!

R o b e r t A r a d:

Ta ruka otcova.

Ruka plná mozolů
od tvrdé práce,
ta ruka otcova.
Když měsíc svítí
a řeky se lesknou
jeho září,
ta ruka pracuje pro tebe
a utírá s čela se perlící pot
od těžké práce.

Když mráz obilí kraj,
tu ruku pálí
mrazem žhavé železo
a lepí k sobě mozoly.

Ta ruka otcova,
po celý rok pro tebe pracující,
zaslouží tvůj polibek,
polibek vděčnosti;
polibek lásky
zaslouží
ta ruka otcova!

L a d. F a h o u n :

Svíčka.

Byla chudičká, jen
z vosku bílého a
bez ozdob, však čistá,
rovná s krásným světlem
na svém vrcholku, jež
třásla se a žhnulo
touhou bleskem zářit,
rozplašiti stáda
šklebících se stínů,
ohněm dosáhnout i
hvězdných nebes. Smutek
nedostižného jí
ve voskových slzách
křišťálových v mléčné
rampouchy se vřel
na boky. A tělo
tálo, plakalo, až
nepatrný, černý
knůtek jen se klonil
k rozpuštěným perlám.
Tu zář sledním plamenem
tryskla, do výše se
vzpíala, zatřásla se,
knot se vysílením
v moře démantové
vnořil — — — — —
Svíčka pak tiše zhasla.
A šedá spirála v kruhy se splétajíc
dýmala vzhůru tmou ku nebi hvězdnému.

L. D. M a o :

Maria, Auxilium Christianorum.

I. Tiché jindy vodstvo zálivu korintského bylo poněkud bouřlivější, sotvaže ho políbily první paprsky slunce. Bylo ticho. Zdáli však blížil se hukot, v nějž zaznívaly nesouvislé zvuky. Blížila se loďstva: Španělé, křesťané a Turci — fanatikové. Jakmile se loďstva spatřila, urovnala se a již určuje Don Juan d'Austria heslo: »Maria«, dává znamení k bitvě a sám se vrhá do nejprudší seče s heslem: »Maria pomáhá!«

Boj zuří, smrt řádí děsně. Křesťané bojují statečně. Sílí je matka Boží, Maria. Ta jim pomáhá mstiti křivdy, odedávna Turky na křesťanech páchané.

Loďstvo se zmítá jako vlny, poskakuje vpřed. Náhle však v litém boji vzplanou turecké lodi a vítězství křesťanských zbraní je zajištěno. Turci se rychle ztrácejí v dáli

a veškeré křesťanské loďstvo velebí a chválí Marii i Boha. Marie pomohla. »Pomocnice křesťanů.«

II. Reminiscence z Turinska.

Jeho velkolepá basilika »Pomocnice křesťanů« září dnes tisíci světly jako maják v rozbouřeném moři. Na maják naráží vlny a tříští se o něj. Vlny — davy lidstva — ženou útokem na Marii. Vroucně k ní volají: »Oroduj za nás!« a v blahé naději všeho dobra sklánějí svou hlavu starci, muži i děti před Marií a Marie požehnává všem. Její láska je dojmavá a přemáhaná slzami a prosbami všech. Silné vlny narážejí neustále na maják, náboženstvím postavený, Marii. Marie pomáhá stále, stále vítězí, ač se zdá přemoženou. Bůh tomu tak chce!

Český filosof dr. Josef Durdík pravil: »Ničit náboženství jest bráti lidu nejlepší zbraň v boji o život.« (O frivolnosti u věcí náboženských.)

Totéž lze říci o účtě mariánské. Národ náš byl od věků příslovečně mariánský. Avšak po světové válce začala bořit mravně pokleslá chátra sochy matky Boží a tím svolávala na sebe trest. Shodila Marii, jež do nedávna trůnila na Staroměstském náměstí, a začala též v širokém stylu ničit náboženství a mravnost. (Čti na př.: »Našinec« číslo 283. z 13. prosince, článek Dra Taubra: »Mravní stav žactva« a j.)

Ale maják — Marie — stojí tu dále. Zůstává majákem milosti, poskytující prostředky k jisté cestě do nebe. Buďme vlnami! Útočme zbožností, prosme, plačme, modleme se, pracujme a bude opět »Čech milý Marii (a tím Bohu), protože Maria bude, jako bývala, i nadále milá Čechu«.

—x

Prosba k sv. Cyrilu a Metoději.

Národa vy strážní geniové,
nad námi svou držte svatou dlaň!
Vaše přímluva nás mocná chraň!
Hle, vstříc jdeme době velké, nové,
kéž nám v cestu svítí ideál,
jenž vám v hrudi nadšeně vždy plál.

Dědictví nám zachovejte svoje:
víru svatou, sladkou matky řeč!
K obraně jich posvěťte náš meč.
nepřítel-li sahá na oboje!
Světlem buďte v žití temnotách,
buďte majákem všech našich snah!

Ved'te lid svůj do přístavu spásy
k slávě předků, k věčným pahorkům
a když kalich utrpení k rtům
nakloní se — nové blaha časy
u Božího trůnu kéž váš hlas
vyprosí nám, svatí bratři, zas!

V. K u b e r a:

Vzkříšení.

Je Vzkříšení....
Hlaholí zvony
posvátným šerem.
Tisíce světél — jasná zář.
Kristus vstal z mrtvých.
Vstal Ten —
jenž tolik miloval svůj lid;
a lidem svým
přibit byl na kříž.

Pohřben — klidný spal
smrti sen.
Dnes oslaven jest.
Tisíce hlasů Boha velebí,
že vzkřísil „Spásu světa“,
a nám ubohým
nedal zahynout
smrti hrozného bludu.

J. N. Š u m a v s k ý:

Úřední povinnost.

V okresním městě byl vojenský odvod koní. Hospodář Skála časně vyjížděl ze svého statku k okresnímu městu, aby včas tam dojel.

Bylo krásné jitro. Země spokojeně oddechovala po nočním odpočinku. Z nedalekých rybníků vystupovaly kotouče páry a válely se po krajině. Divoké kachny a husy se proháněly po rybnících. Vysoko v oblacích pěl svoji píseň skřivánek — zpěvák.

Za dvě hodiny dojel Skála do města. Sotva přijížděl do města, volal na něho ze svého krámu obchodník L., starý jeho známý:

»Pojďte sem, pane Skála, povím vám velikou novinu.« Skála odevzdal opratě synkovi a sám slezl a šel k L. Již ve dveřích mu podával L. noviny a ukazoval mu na silně tištěný odstavec, kde Skála četl, »že rakouská pevnost Přemyšl v Haliči byla od nepřátel dobyta«. Dlouho pak hovořili o této věci s vídeňským cestujícím, který přijel ranním vlakem z Vídně a zprávy ty přivezl. Ve městě a vůbec v celých Čechách nebylo však o této porážce ani slechu, neboť úřady tajily takovéto zprávy a české noviny ještě zprávu tuto nepřinesly.

Za chvíli odešel Skála do města, aby si tam vyřídil různé záležitosti. Po vyřízení staval se na chvílku ve známém hostinci, kde bylo shromážděno plno hostů a mimo mnoha rolníků tam byl i městský advokát, několik správců a ředitel velkostatků, vesměs všichni dobře známí Skály.

Sotva Skála usedl, začal jim vyprávěti zprávu, že Přemyšl se zmocnilo nepřátelské vojsko.

Vzadu v koutě seděl známý strážmistr a čekal, až někdo něco řekne proti státu a tu byla vítaná příležitost. A proto, jakmile zaslechl tuto zprávu, vyskočil jako když ho píchne a spěchal, div že se nepřerazil, ke Skálovi. Když došel, udělal »úřední« postoj a zvolal hromovým hlasem:

»Ve jménu zákona vás zatýkám!«

Skála s úsměvem se na něho podíval a řekl:

»Koho zatýkáte, mne? K smíchu. Já přece si nejsem ničeho vědom, co by se přičilo zákonu.«

Četník však vedl dále svou:

»Zatýkám vás proto, že tady rozšiřujete nepravdivé zprávy o rakouských plucích a tím pobuřujete občany a dále vás žádám, abyste mi řekl své jméno!«

»Jak se jmenuji, chcete vědět? Já myslím, že to víte lépe, než některý z těch tu přítomných.«

»Vyzývám vás ještě jednou, abyste mi řekl své jméno, jinak bych byl nucen zaříditi to jinak.«

»No, když to tedy mermomocí chcete vědět, tak vám to povím. Jsem Skála z Č.«

»Tak, a nyní mi povězte, kde jste slyšel zprávu, že Přemyšl padl, nebo vás budu nucen odvésti.«

»Nikde jsem to neslyšel.«

»Vždyť jste to tu povídal.«

»Nu ano, a budu povídat, jestli budete chtít, Přemyšl padl.«

»Kdo vám to tedy řekl, že to můžete tak důrazně tvrdit.«

»Nikdo mi to neřekl.«

»Kde jste to tedy slyšel, nebo kdo vám to řekl?« ptal se četník, zlostí se červenaje.

»Ale nerozčilujou se, pane strážmistr, jak jsem vám již řekl, nikde jsem to neslyšel a nikdo mi to nepovídal.«

»Netropte si šašky z úřední osoby, nebo se vám to špatně vyplatí,« zuřil četník, »a naposled vás již vyzývám, abyste udal, kde jste se to dověděl, nebo kde jste to četl?«

»No, konečně, teď jste na to přišel,« odpovídal s úsměvem, mně to nikdo neřekl, ale já jsem to četl.«

»A kde, prosím vás? kde, kde?« ptal se s horečnou dychtivostí strážmistr.

»Ale kde jinde, než v novinách, které přivezl ráno jeden cestující z Vídně a ten mi je půjčil.«

»Nevíte, zda by mi je půjčil, a kde bych ho mohl najít?« tázal se opět četník.

»To nevím, a zda je půjčí vám, také nemohu říci. No, však ho někde tady ve městě najdete, já myslím, že ještě neodešel,« pravil usmívaje se Skála.

Četník teď již nečekal, nechal všeho zatýkání a běžel shánět agenta a sotva vyběhl ze dveří, dal se celý hostinec do smíchu a známí gratulovali Skálovi, že tak četníkovi vytřel zrak.

Mezitím, co v hostinci mluvili o Přemyšlu a četníkovi, sháněl on noviny. Běhal od obchodu k obchodu, až konečně ho v jednom zastihl a poprosil, aby mu ty noviny půjčil.

»Co vás to napadá, člověče,« vyjel si na něho agent, »copak já mohu věřit, že mi je přinesete zpět?«

Četník se však nedal odbýti, až konečně agent mu noviny půjčil. Sotva je měl v ruce, letěl na náměstí, kde byl zmíněný odvod koní a rovnou nohou k »radovi«, který byl pravděpodobně Němec a žid, neboť sotva zprávu uslyšel, nechal všeho být a nejbližším vlakem odejel.

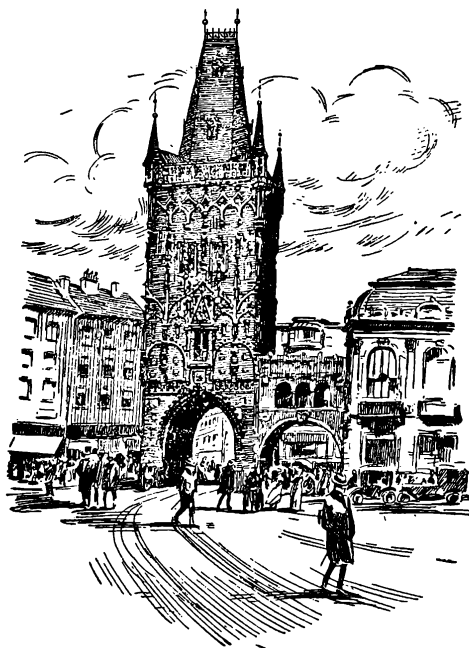
Toho dne již bylo po odvodu a hospodáři byli rádi...

Od té doby uplynulo již několik let...

Setká-li se nyní četník se Skálou, a to je dosti často, a optá-li se ho Skála na tu jeho »úřední povinnost«, odpovídá:

»To víte, pane Skála, to byla moje úřední povinnost«, to byl můj chleba.«

A Skála se tomu srdečně zasměje...

Prašná brána v Praze-II.

Fr. Novotný C. ss. R.:

Vztah Palackého k církvi katolické.

Jaké stanovisko zaujímal Palacký vůči církvi katolické? Ačkoliv jeho otec byl přísný, až vášnivý protestant, poslal svého syna r. 1807 do školy v Kunvaldě, kde vyučovalo několik katolických kněží, kteří si hodslavického žáka velmi oblíbili. Zvláště P. Turek dával svému svěřenci svou lásku najevo. Když však Palacký jevil sklon k církvi katolické, vzal ho otec po dvou letech zase domů (Autobiografie, str. 4.). Jistě tato doba, ztrávená na katolické škole, měla na Palackého velký vliv, který se katolické církve vždy zastával a nestranně, třeba ne vždy správně, o ní soudil. Zavrhoval později onen liberalismus, který má pro věc katolickou jen posměch a hanu. V »Pokroku« z r. 1873 vytýká ostrými slovy nepřátelům církve, že ji z lichých námitek o potlačování pokroku kacérují, neboť »jen hrubý nedouk mohl by nevědět, že veškeren pokrok vzdělanosti a osvěty po mnoha století visel, jako jinde, tak i u nás, jedině na církevních ústavech, že cokoliv zjevilo se dělníkům na poli jak naučné literatury, tak krasoumy, odchováno bylo původně ve školách duchovenstvem zřízených a vedených, a že z lůna církve zrodila se i sama universita pražská.« »Velký Čech«, str. 336.) Zamítá výtku nepřátel, kteří pro několik nehodných členů zavrhnou celou církev, neboť »z toho, že v některém spolku někteří byli zlí, uzavíratí hned, že celý spolek byl zlý, byl by skok netoliko historický,

ale i logicky křivý a nedovolený. Vždyť bychom dle toho důsledně zatracovati museli celé pokolení lidské, poněvadž i v něm bývalo, jest a bude vždy zločinců dosti.« (Tamtéž.) Ukazuje na dobro, které církve po staletí národu českému prokazovala. Já pak jsem přesvědčen, že církev jak křesťanská vůbec všude, tak i zvláště katolická v Čechách způsobila po celý čas bytu svého nepoměrně více dobrého nežli zlého.« (Tamtéž.) Ač se Palacký, jak praví, nemohl stát katolíkem, vyznal, že i »každý prostě věřící katolík, který jinověrcův zeloticky nezatracuje, mnohem milejším mi je, nežli vysoce učený bezvěrec, jenž domýšlí se, že nedorozumem svým dovede obořiti a zase postaviti celé světy, Boha z nich ovšem vyloučiv.« (Velký Čech, str. 337.)

Roku 1827 pojal Palacký za manželku katoličku, Teresii Měchurovu. Při sňatku podepsal ochotně revers, že jejich děti budou vychovávány po katolicku. Tuto smlouvu Palacký vždy svědomitě zachovával, takže jejich dětem, Janu a Marii, dostalo se vychování katolického. Náboženské přesvědčení své choť měl v úctě, a jakkoliv se jejich vyznání tolik různila, přece ani mráček nezkalil tiché hladiny rodinného života. Svou choť zahrnoval důkazy lásky a úzkostlivě pečoval o slabé její zdraví. Když mu ji pak r. 1860 zákeřná smrt vyrvala, zachoval si po celý život drahý její obraz v duši. Ve výroční den její smrti navštěvoval její hrob v Lobkovicích nebo býval přítomen zádušní mši sv. v Malši. (B. Hančová, Palacký v domácnosti, Památník, str. 132.)

Jak šetrně se choval Palacký k cizímu vyznání, vysvítá z události, kterou vypravuje M. Červinková-Riegrová (srov. V. Čech, str. 339.). Marie, jeho dcera a choť Fr. Riegra, chtěla koupiti madletínskému kostelu monstřanci a věnovala na ni honorář za své články v Musejníku. Když se o tom Palacký dověděl, doplnil část peněz a sám své dceři monstřanci koupil a poslal.

Jako k církvi katolické, tak i k jejímu duchovenstvu choval Palacký vždy úctu. Mimo mohutné věření politické, které rozvířilo hladinu v Čechách, ovládal vzdělané vrstvy fanatický liberalismus, který toužil po neobmezené svobodě, ale církvi katolické (jako asi za našich dnů) tohoto práva odpíral. Zvláště katolickému kněžstvu metány ve tvář výtky a urážky a spíláno mu hrobařů národa českého.

Proti těmto nespravedlivým výtkám povstal Palacký, ne jako »protestant, ale co nepodjatý a spravedlivý dějin uvažovatel« (Velký Čech, str. 336.) a odsoudil příkoří, katolickému kněžstvu činěné. V článku svém »Několik slov o náboženství a víře« (»Pokrok« r. 1873) ostře kárá stanovisko českého liberalismu proti stavu kněžskému a zdůrazňuje jeho zásluhy o zemi: »Který pak stav má větší zásluhy o zachování jazyka našeho v dobách jeho nejstrašnějších, nežli právě kazatelé slova božího mezi námi?«

Jest to již v povaze zlomyslných lidí, že své tvrzení chtějí dokázati stůj co stůj a neštítí se ani logických skoků. Takového logického přechínu dopouštěla se i liberální veřejnost a pro několik méně vzdělaných kněží odsuzovala šmahem všechno katolické kněžstvo jako zpátečnické a nevzdělané. A tu zase povstal Palacký a jako nestranný kritik i proti odporu nepřátel vyznal: »Poznav ze života kněžstvo katolické ve všelikých zemích, s potěšením dávám pravdě to svědectví, že nikde nenašel jsem tolik vzdělanosti, osvícenosti a svobodomyšlnosti, jako u našich kněží v Čechách. Těším se z přízně mnohých mezi nimi mužův výtečných, kteří snášeli umění také smysly od svých rozdílů.«

Dílo Palackého a zvláště uvedený článek o náboženství je věčnou apologií českého duchovenstva minulosti a přítomnosti. Stranický liberalismus s jeho nepřátelstvím proti církvi označoval vždy jako hlavní zlo tehdejší doby. Je-li vláda kněžská zlem, jak tvrdí moderní zastánci svobody, je mnohem horším zlem úplná nevěra, ateismus a materialismus, jemuž se dnes vědomě i nevědomě slouží. (Pekař, O. M. Nauč. Slov., sv. XIX., str. 68.)

Na tomto místě nemůžeme opomenouti zmínky o vůdčí myšlence, která provázela Palackého při budování jeho historického díla a zvláště dějin českých.

Vodítkem k posuzování dějin byl Palackému zákon polarity čili dvojitych sil, které v přírodě působí. Jménem polarity rozumí působení dvou sil, které si vzájemně odporují, které však jsou zároveň stejně dobré a oprávněné. Příkladů o dvojitych silách uvádí více.

Jedna taková dvojice protivných sil je duch a hmota. Každá z nich je nutná. Aby však v životě nastala harmonie, jest třeba, aby obě síly se navzájem doplňovaly. Jako však duch má vždy nadvládu nad hmotou, tak »posléze síla duchovní a mravní vítězívala nad tělesnou.« (Dějiny . . . I. díl, 1. sv., str. 9.) Jako příklad uvádí říši Velkomoravskou, která již v následujícím století se rozdrobila, kdežto »dílo ducha, Metodovou apoštolskou horlivostí vykonané, odolává ještě tisíciletím.« (Děj. I., 1. str. 150.) Úspěchu se docílí tam, kde se obě síly spojí, jak tomu bylo u Karolingů. (Dějiny I., 1., str. 112.)

Nejdůležitější příklad dvojitych sil vidí Palacký v autoritě a rozumu. Kořeny této protivy tkví v nitru povahy lidské, která své činnosti řídí podněty jednak vnějšími, jednak vnitřními. Jedná-li člověk z návodu cizího, jsou to podněty vnější, je to autorita. Popudy vnitřní vycházejí z principu rozumu a svobody.

Podle toho rozeznává Palacký i dvojí víru náboženskou. V Čechách se tato dvojice sil rozvinula nejvíce od XV. století. Je to katolicismus a protestantismus. V katolickém učení vládne spíše princip autority, která se snaží o centralisaci, kdežto u protestantů se jeví více princip rozumu, který se kloní ke svobodě myšlení. Tyto dva směry křesťanské liší se dle toho i v učení. Kdežto katolíci přibírají vedle bible i ústní podání, budují protestanté své vyznání pouze na základech bible. Palacký uznává oba způsoby učení za oprávněné, jak tradici, která je původnější, i bibli, která nauku Kristovu zachovala budoucím věkům.

Oba směry, katolicismus i protestantismus, mají vedle sebe působiti a navzájem se doplňovati. Činnost pouze jednoho směru škodí. Přílišná svoboda rozdrobí společnost, neboť »kdekoliv svoboda, tam i nesvornost«. Pravdu těchto slov ukazuje na husitech, jejichž sláva odtrhnutím od autority církevní záhy zapadla. (Srov. Dějiny III., 1., str. 230., 231.)

Podobně na zcestí svádí i přílišná autorita. Palacký chce své tvrzení dokázati na církvi katolické za středověku, kdy nadužívání autority působilo neblaze na poměry církevní. Teprve převrat mohl přinésti zlepšení. Bylo to uplatnění zásady svobodného rozumu, a to nejprve ve spojení s Písmem sv. Tento převrat nastal v Čechách působením Mistra Jana Husi. Tím, že Hus odpíral sněmu kostnickému zákonodárné moci ve věcech víry (Děj. III., 1., str. 195.), stal se »křisitelem zásady o právu osobního přesvědčení ve věcech víry.« (Děj. III., 1., str. 197.) Hus v zápase s protivníky stanul na půdě nekatolické, neboť »přijav jen Písmo sv. za pravidlo víry, musel zamítati vše, co nebylo založeno na bibli.« (Srov. Památník, str. 201.) Nové toto hnutí bylo dobou epochy v Čechách. (Děj. II., 2., str. 379.)

Tím však Palacký nezavrhne věc katolickou, právě jako nepokládal husitismus a protestantismus za největší dobro. Neboť naprostým dobrem jest, jak praví, »idea, kteréž člověčenstvo nikdy dosáhnouti nemůže, ale ku kteréž jen snažiti a více neb méně blížiti se má a může«. (Děj. II. 2. str. 380.) Palacký se sice netají sympatiemi pro Husa, přece však mu nedává ve všem za pravdu a nezavrhne jeho protivníky, neboť připisuje oběma stranám dobré úmysly. Při své lásce k husitství je přece nestranný a kdyby předešlý vývoj církve byl jednostranně protestantský, s radostí by uvítal opravný směr katolický. (Srov. Památník, str. 202.) Jako smutné poměry církevní vznikly z jednostranného vývoje, tak zase zavrhne jednostranný protestantismus, který zamítá autoritu vůbec, neboť »každá sebevolnější společnost lidská drží se jen autoritou pohromadě.« (Srov. Památník, str. 202.) Odmítá názor protestantský, který staví pouze na bibli, jejíž význam slov může míti podle rozumu lidského, vedeného vášněmi, různý smysl. (Srov. Děj. III. 1. str. 308; III. 2. str. 4.—6.) Dokladem toho je husitství, které dávajíc u věcech víry větší důraz na rozum, rozštěpilo se na různé strany. (Děj. III. 1. str. 230,

231.) Války, vzniklé odbojem husitů proti autonomii církevní, pokládal Palacký za žalostné; přinesly národu českému jen krev a cizí vládu. Pokusy, zavést v Čechách protestantský směr, přivedly zemi v nenávist západní Evropy. Litoval, že husitismus, oddávaje se příliš hádkám náboženským a umění válečnému, »zjalověl«. (Děj. IV. 1. 373, 374.)

Palacký nemiloval bojů a sporů mezi katolíky a protestanty, přál si, aby oba směry pracovaly smírně vedle sebe. V roztržce církevní neviděl tak veliké zlo, jak se všeobecně pokládalo. Považoval to za dopuštění Boží, neboť »v tom cítí jest nám vůli svrchovaného ředitele osudů lidských, jehož rady a cesty nedostihlé jsou rozumu našemu.« (Děj. II., 2., str. 380.) Jednota by však byla Palackému milejší, neboť boje a kulturní zmatky se mu ošklivily a nevěděl si jiné rady, než všechno poručiti Bohu a jeho Prozřetelnosti.

Chválí očišťovací proměny církve katolické, kterých se následkem protestantismu podjala. Církev byla aspoň zbavena zlořádů, které do ní nanesla středověká panovačnost císařů. Revolucí náboženskou byla očištěna a tím si zajistila mohutný rozvoj a uplatnila své mravní a obrozující vlivy ve svobodných zemích. (Srov. Pam., str. 207.)

Názory o »věčném zákonu přírody«, ve kterém působí různé dvojice protivných sil, čerpal Palacký nepochybně ze Schellinga, který zákon polarity přijal za hlavní zásadu filosofické přírodovědy. (Srov. A. Stöckl, Grundriss der Geschichte der Philosophie, II. vyd., str. 264.) Zásady z ní plynoucí zakládají se na empirii a indukci a ve skutečném životě si zhusta odporují. Také Palacký v pozdějším věku pozměnil značně své názory o polaritě sil, jak uvádí J. Pekař. (Ott. Nauč. Slov. sv. XIX., str. 60.)

K a t i c a P., Bělehrad:

Bogomoljci.

Srbija bila je do nedavna u verskom pogledu potpuno indiferentna. Pravoslavna crkva nije igrala nikakvu ulogu ni u privatnom, ni u javnom životu. Čak i na najveće praznike bile su crkve na pô prazne.

Veliki preokret u verskom životu izvršili su u Srbiji bogomoljci. Taj pokret je reakcija protiv bezverstva i nemorale. Otpočeo je u samome narodu. Pravoslavni popovi bili su s početka veliki neprijatelji bogomoljaca. Kasnije se sam patrijarh Dimitrije primio protektorata nad bogomoljcima.

Bogomoljci se odlikuju strogim versko-moralnim životom. Kohče stupiti u ujhovo društvo, mora se najpre ispovediti, pokajati svoje grehe i zatim živeti strogo po verskim naukama. Većina bogomoljaca ne puši i ne pije alkoholnih pića. Više puta u sednici se skupljaju na zajednička molitve. Vrlo rado čitaju živote svetaca, osobito orijentalnih crkvenih otaca. Mnogi od ujih putuju od sela do sela, propovedaju evanjelje, pozivaju narod ka pokajanju i verskom životu. Najviše tih »apoštola« su prosti seljaci i radnici.

Bogomoljci doduše uvek naglašavaju, da su pravoslavni i da hoće čuvati i braniti pravoslavlje. Ali baš radi krize srpskog pravoslavlja počeli su već sada tražiti veze sa katolicima. Studij crkvenih otaca i težuja po dubskom verskom životu približiti će ih sve više katol. crkvi. Bogomoljci, kojih ima sada već oko 200.000, uspeli su da dignu verski i moralni život među pravoslavnim Srbima. Na taj način se Srbi sve više približavaju Hristu, a što bliže su Hristu, tim bliže su katol. crkvi i verskom ujedinjenju.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í P O V Š E C H N Ý.

Sjezd katolického studentstva a intelligence v Praze.

Připojili jsme svého času k tomuto listu sjezdové programy a přihlášky, které doplňujeme těmito dalšími podrobnostmi:

Ministerstvo železnic výnosem ze dne 11. dubna 1926 č. 7172 povolilo studujícím a zahraničním účastníkům slevu jízdného, platnou od 26. června t. r. do 4. července včetně za těchto podmínek: studujícím, prokáží-li se studentskou a zvláštní sjezdovou legitimací, povolena 50% sleva jízdného ve III. třídě osobního vlaku a na vzdálenost přes 200 km i rychlovlaku. Zahraničním účastníkům, již se prokáží cestovními pasy, povolena při zpáteční cestě z Prahy do pohraniční stanice sleva dvouřetňová.

Vedle toho ministerstvo zahraničních věcí výnosem ze dne 9. dubna 1926 č. 47907/III. promínilo zahraničním účastníkům sjezdu, kteří věrohodně prokáží účel cesty, visové poplatky.

Podrobný program sjezdu:

- 28. června:** O 5. hod. odpol.: Adorace ve Svatováclavské kapli velechrámu sv. Víta na hradě pražském. — O 7. hod. večer: Slavnostní představení v Národním divadle »Dalibor«, opera od Bedřicha Smetany. (Ceny a druh jednotlivých míst udány na sjezdových přihláškách.)
- 29. června:** O 8. hod. ranní: Slavná mše sv. ve Strahovském chrámě v Praze IV., kterou bude sloužiti nejdůst. arcibiskup dr. Kordač, a při níž zpěvy bude řídit p. řed. Woves. — O půl 11. hod. dopol.: Předehra na varhany s chorálem Svatováclavským. Zahájení sjezdu drem Jandou a pozdravy hostů. (Smetanova síň Obecního domu v Praze II., u Prašné brány.) — O 3. hod. odpol. Ženská sekce. — O 7. hod. večer prvá slavnostní přednáška poslance a kanovníka Fr. Světlíka: »Za obrození národa.« (Smetanova síň.) — O 8. hod. večer: Slovanská akademie, při níž budou účinkovati: prof. Sulc (Slovák), houslové solo, PhC. Šedivý (Slovinec), recitace, sl. Selgradová z Bělehradu (Srbka), zpěvní solo, dva sbory Ukrajinského pěveckého sdružení, dva sbory Pěveckého odboru České Ligy Akademické, Ing.C. C. Klimovič (Bělorus), recitace, JUC. Pák (Podkarp. Rus), recitace, řed. Woves

(Čech), varhanní solo, PhC. Dorazil (Čech), recitace, Sikibiňský, žák prof. Fuchse, (Polák), zpěvní solo, Ing.C. Brůha (Čech), houslové solo s doprovodem klavíru.

- 30. června:** O 7. hod. ranní: Mše svatá řeckého ritu v chrámu Páně Sv. Kříže, Praha II., na Příkopě. O 8. hod. ranní: Říšská pracovní konference studentská (ve Sladkovského sále) s tímto programem: 1. Zahájení předsedou Ú. K. Č. S. a volba ostatních členů předsednictva. 2. Změna stanov Ú. K. Č. S. 3. Změna jednacího řádu Ú. K. Č. S. 4. Podpůrný fond. 5. Rozdělení Mikulášského daru. 6. Volba nového výboru. 7. Volné návrhy, které nutno podle jednacího řádu podati předem výboru ústředí. — O 9. h. dopol.: Valná hromada Říšského svazu katolického učitelstva. O problémech školských promluví přední pracovníci. (Přednáškový sál v Praze II., Panská ul. 1.) — O 11. hod. dopol.: Jubilejní valná hromada České Ligy Akademické (Sladkovského síň) s tímto programem: 1. Chorál Svatý Václave. 2. Zahájení valné hromady předsedou. 3. Slavnostní proslov. 4. Čtení zápisů minulé valné hromady. 5. Návrh na změnu jednacího řádu. 6. Zprávy činovníků. 7. Udělení absolutoria odstupujícímu výboru. 8. Volba nového výboru. 9. Volba redakce »Života«. 10. Volné návrhy, které nutno podati podle § 87 jedn. ř. 48 hodin předem. — O půl 3. hod. odpol.: Konference slovanských kulturních pracovníků (Sladkovského síň). Referát dra Jandy: Úkoly věřící slovanské intelligence. Korreferáty zástupců podle dosud přihlášených bratrských organizací: Bělorusů, Chorvatů, Poláků, Rusů, Slováků, Slovinců, Srbů a Ukrajinců. — O 8. hod. večer: Druhá slavnostní přednáška dra Doležala: Za slávou československého státu.
- 1. července:** O 7. hod. ranní: Mše svatá ve chrámě Matky Boží před Týnem. (Praha I., Staroměst. nám.) — Od 8. do 10. hod. dopol.: Pokračování v říšské pracovní konferenci studentské. — Od 8. do 12. hod. dopoledne: Pokračování v konferenci slovanských kulturních pracovníků. (Místo bude účastníkům konference sděleno.) O 11. hod. dopol.: Valná hromada Ústředí katolického studentstva čsl. s podobným programem jako při říšské pracovní konferenci. (Slad-

kovského síň.) — O půl 3. hod. odpol.: Pracovní konference Katolické inteligence s referátem dra Jandy o stavu dosavadních oslav 1000. výročí smrti sv. Václava volným rozhovorem o tomto tématu, jakož i o obou slavnostních přednáškách. (Sladkovského síň.) — O 5. hod. odpol.: Valná hromada Sdružení katolické inteligence s obvyklým programem. (Sladkovského síň.) — O 8. hod. večer: Přátelský večer na rozloučenou. (Sladkovského síň.)

2. července: Při dostatečném počtu přihlášek zájezd na Sázavu.

Upozornění: Veškerá jednání sjezdová jsou přístupna jen na předložení sjezdové legitimace. Mimo divadlo mají účastníci sjezdu ke všem jednáním a slavnostem vstup volný. Akademie dne 29. června jest přístupna i neúčastníkům sjezdu za režijní příspěvek: sedadlo 5 Kč a k stání 2 Kč. Podrobný program této akademie bude vydán zvláště. Akademie bude také spojena se slavnostní přednáškou Msgra Aug. Vološina, poslance z Podkarpatské Rusi. Mimo to připravuje se též Valná hromada Cyrilometodějské Ligy studentské. — Jak viděti, program sjezdu jest velice bohatý a pamatováno v něm na všechny složky našich katolických nepolitických organizací. Prosíme vás proto, abyste rozvinuli co nejdříve účinnou agitaci ve prospěch tohoto sjezdu a sami se určitě a co nejdříve k němu přihlásili. Jak již v tisku dříve oznámeno, přihlašovací lhůta končí se dnem 31. května 1926. Zdůrazňujeme proto, poněvadž jen těmto účastníkům, již se do uvedené lhůty přihlásí, můžeme zaručiti uspokojivé stravování a ubytování. Kdo přihlášku, na níž jsou podrobně uvedeny ceny legitimací, odznaků, poukázek na obědy, noclehy a lístků na slavnostní představení v Národním divadle, dosud neobdržel, nechť ji ihned reklamuje na adresu:

Přípravný výbor
sjezdu katolického studentstva a inteligence,
Praha II., Panská 1, IV. p.

Universitní profesor msgr. dr. Josef Novotný zemřel v Olomouci v pátek 16. dubna večer o půl osmé hodině. Zesnulý narodil se 5. října 1872 v Topoli u Ohrudimě v Čechách. Byl profesorem v Král. Hradci a r. 1924 přišel jako profesor mravouky na cyrilo-metodějskou fakultu do Olomouce. Byl literárně velmi činný. Pohřeb jeho konal se 19. dubna odpoledne z arcibiskupského semináře v Olomouci a druhého dne v jeho rodišti. Zemřelý byl velikým příznivcem katol. studentstva a s polu s ním čestně hájil katolicismus na poli osvětovém. Bohoslovci stejně jako katol. studentstvo volá za ním upřímně a se slzou v oku: R. in p.

Světlé památce slovenského národovce. Denní tisk a kulturní podniky u nás pozastavily se nad úmrtím významného slovenského národovce a vlasteneckého kněze, kanovníka, papežského preláta Fr. Rich. Osvalda, jenž zemřel 14. dubna ve věku 81 let. Není místa, abychom ocenili po zásluze Osvaldovu práci »pre tú našú slovenčinu«. Trnavský hřbitov mohl by nejlépe dokumentovati jeho význam pro Slovensko předpřevratové i popřevratové. Politického života se v poslední době stranil. Literárních prací Osvaldových je přes sto. Vyznačují se svým porozuměním pro potřeby lidu a jeho duše. Talent spisovatelský projevil zvláště v době redakce »Pútnika svatovojtašského« a v mistrně redigované »Kazateľne« i ve spisech theologických, jako v praktické rukověti katechismu, liturgice, v homiliích a litaniích. Od r. 1890 vydával Osvald »Literárne Listy«, kamž přispívali známí literáti: Donoval, Kohút a jiní. Osvalda viděli jsme v Bernolákově »Tovaryšstvu literárneho umenia«, kdež rovněž vydával knihy náboženské a národní. Jako publicista přispíval do Národních Novin, do Kollárových Katol. Novin atd. Zvláště »Spolok sv. Vojtecha«, jehož byl správcem, bude vzpomínati trvale jeho světlé památky pro záslužné přeložení Písma sv. do slovenštiny. Byla to práce úmorná, vyžadující linguistické a stylistické dovednosti. Byl propagátorem cyrilo-metodějství. R. 1869 vyšel jeho »Pamätník slovenských poslucháčov katolíckého bohoslovja k tisícročnej oslave sv. Cyrila«. Proto byl a jest právem vážen celým národem a byl zvolen činovníkem řady spolků. Spolok sv. Vojtecha v Trnavě, kdež posledně působil, zvolil ho čestným předsedou, Matica Slovenská za předsedu, Muzeálna slovenská spoločnosť za místopředsedu, ľudová strana slovenská za senátora atd. Zápal generace Bernolákovy a Štúrovy školy byl skvělým rysem jeho duchovní a kulturní práce pro Boha a národ. —il.

Tomu věnec budiž dán! Věrný druh nesmrtelného Bedřicha Smetany, stejný genius v hudební tvorbě, jak národní, tak svérázný, Pavel Křížkovský, člen družiny Sušilovy, dochází teprve nyní náležitého ocenění. Město Brno, kdež jest skladatel Křížkovský, autor známé »Utonulé«, »Daru za lásku« a j. skladeb, pochován, rozhodlo se odhaliti tomuto národnímu buditeli a vlasteneckému knězi důstojný pomník z rukou mistra Fabiánka. V předvečer odhalení konala se v Besedním domě oslava Pavla Křížkovského. Univ. prof. dr. Arne Novák vyzvedl dokonale památku našeho kněze-buditele a našel při té příležitosti i vřelá slova pro záslužnou národní práci pátera Ignáce Wurma a Fr. Sušila, jakož též opata Řehoře Mendla, kteří vyorali na liše cyrilo-metodějské velkou brázdu pro budoucí osvobození národa a jeho duchovní potřeby. Tato událost jest

chvályhodná a jest si jen toužebně přáti, abychom z minulosti, oplývající světlými vzory, obětavostí, mravním sebevědomím, láskou k víře, vlasti, vědě a umění učili se pro budoucnost. Dílo P. Křížkovského jest ceny trvalé a zasluhuje obdivu a úcty po každé stránce a celým národem stejně jako dílo Smetanova. —il.

Dva sloupy církve. Pociťujeme jejich ztrátu víc než. dosti. Olomouc prožívala před několika dny chvíle zármutku. Loučila se a s ní v duchu celý čsl. katol. lid se svěřením biskupem drem. K. Wisnarem a univ. prof. dr. Jos. Novotným. Ndp. biskup Wisnar zapsal se trvale v srdce všech farníků diecése, kamž zavítal na visitace, sv. biřmování, kdež světil zvony a pochovával. Vynikal svou humanitou a křesťanskou obětavou povahou po celou tu dobu svého pobytu po boku arcibiskupa Skrbenského, dra Stojana a naposled dra Prečana. — Dr. Jos. Novotný stal se známým širšímu obecenstvu a katolické inteligenci především svými apologetickými, historickodogmatickými spisy a brožurami, vycházejícími v královéhradecké »Obnově«. Tak se stal přítelem a miláčkem mnohých, s nimiž ani osobně nevešel ve styk. Jako profesor morálky na Cyrilo-metodějské fakultě v Olomouci a předtím v Hradci Králové, z jehož blízkosti pocházel, získal si obdivu a vzácné přízně bohoslovců, kteří se s ním jistě velmi neradi loučili. — Kéž národ náš najde jejich důstojné nástupce, kteří by mu dali to, čeho svět dáti nemůže. R. i. p. —il.

Kolik účastníků pojedje do Chicaga? Na eucharistický kongres do Chicaga jest dosud přihlášeno z celé republiky 150 účastníků. Bude tedy zastoupení republiky v Chicagu velmi čestné.

Nový papežský nuncius pro Československo bude jmenován. Nuncius Msgr Marmaggi odejde do Bruselu a do Prahy má přijíti Msgr Novara, sekretář vatikánských misijních výstav.

Vyučovací a vychovávací ústav sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě s osnovou gymnasijsní, jenž již desátý rok plní své poslání, vychováváje dorost pro slovanské řady misijní, přijme pro školní rok 1926—7 do první třídy hochy zdravé a zbožné ve stáří od 11 do 13 let, kteří jeví náklonnost k životu k řeholi apoštolsky činné. Přihlášky buďtež činěny co nejdříve, aby bylo možno bráti na ně ohled. Přijímací zkoušky pro ty, kdož se předem přihlásí, budou se konati začátkem července. Podrobný prospect zašle se na požádání ředitelství ústavu.

Anglie odstraňuje protikatolické zákony. Dne 10. března navrhl v anglické dolní sněmovně protestant D. H. Herbert předlohu zákona za odstranění posledního protikatolického zákona v Anglii

z krvavé doby reformace, který zakazuje katolickému knězi mimo úřední výkony nositi kněžské roucho. Proto bylo by zapotřebí londýnského kardinála pokaždé potrestati pokutou 50 liber šterlinků, když se objeví v kardinálském rouše na slavnostních hostinách. Zdá se, že návrh bude přijat, poněvadž dosavadní zákony značí pro Anglii hanbu, které většina Angličanů nechce si ponechati.

Katolicismus ve Francii na postupu. Arcibiskup v Cambrai chváli v pastýřském listě katolíky své diecése, že ze 428 chrámů, za války zbořených, znovuzřídili všechny až na 35 a že s větší obětavostí než dříve přispívají na udržování bohoslužeb. V této diecési se počet členů katolických spolků za uplynulý rok více než zdvojnásobil. Předseda katolické národní federace, slavný generál Castelnau, vydal programovou výzvu, v níž mimo jiné praví: »Minulého roku vytvořila se mohutná organizace francouzských katolíků a zastavila rozmach zednářstva, zachováno bylo vyslanectví u Sv. Stolice, kongregace byly ve Francii zachovány a byl zachován status alsasko-lotrinský. V letošním roce budeme ve shodě s papežskými a biskupskými směrnici pracovati o trojí věc: Odstranění laických zákonů z r. 1901 a 1904, svobodu školy a upevnění rodiny. — V Lyoně byl zahájen veletrh, a to — světe žasni — slavnou mší sv. za přítomnosti kardinála Maurina. Mše sv. se zúčastnili: prezident obchodní komory se členy téže korporace, pořadatelstvo veletrhu a zástupci různých národů.

Pomník autorovi esperanta. Ve Varšavě byl slavnostně odhalen pomník na hrobě polského lékaře dra Zamenhova, tvůrce mezinárodní řeči esperanta. Pomník byl postaven ze sbírek esperantistů celého světa.

Antonín Šorm Pověsti o českých zvonech. Praha 1926. Knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrby. Cena Kč 3.50. — Zvony byly již od nejstarších dob obepínány pověstmi. Tak víme, že nejstarší zvon z Kolína nad Rýnem měl pověst, že ho vepří vryli. Na počátku 9. stol. se všeobecně u nás již užívalo zvonů z kovu a tak u nás zdomácněly, že je lid opřádal nejrozmanitějšími pověstmi. Jest známa překrásná báseň Schillerova o zvonu, jejíž pěkný překlad pořídil zvěčnělý Dostál Lutínov, farář prostějovský. V této knížce se vykládají na 64 stranách pověsti o některých zvonech českých. Jest to 60 kratičkých zkazek o různých zvláštnostech, jež na zvonech byly lidem nápadné a které zbájili do pěkných pověstí. Tato knížka dobře se hodí do školních knihoven a ani ve farních knihovnách by neměla chyběti.

Em. Bougaud, biskup lavalský: Církev. Přeložil Antonín Melka. Praha 1923—1926. Nakla-

datelství V. Kotrby v Praze, v. 8°, 284 stran. — Biskup Bougaud jest známý apologet, který jímavým slohem poučuje v pětisvazkovém díle čtenáře o stěžejních pravdách našeho náboženství. Leží před námi překlad Melkúv; řeč mile plynoucí, sloh jasný a lahodný. Jest to díl o církvi katolické. Jiné díly vyšly již dříve ve vzdělávací knihovně. Celé dílo jeví velikou lásku k církvi, dílu Ježíše Krista, dílu Božímu. Čtenář se nadchne pro krásy církve svaté, která jsou božského původu, nese na sobě známky díla Božího, jež ovšem mnohým se nehodí do příliš lidských snah a směrů naší zpozané doby. Z knihy této vidíme, že zůstanou svatá a nezměnitelná slova Kristova o církvi: »A brány pekelné ji nepřemohou!« Celé dílo jeví velikou lásku, přesvědčení a nadšení pro katolickou církev a jistě také vyvolá toto nadšení a vroucí lásku v čtenáři. Důkazy moderně přizpůsobené a originálně promyšlené činí knihu zajímavou pro vzdělance. Slušná výprava a mírná cena Kč 18.— uvádí knihu do nejlepších knihoven.

Dvě Stojanova přání.

První jest obsahem jeho příspěvu, zaslaného zemské pracovní konferenci katolického studentstva v Přerově 20.—21. III. 1921). Dr. Stojan, jmenovaný arcibiskup moravský (svěc. 3. IV.) píše:

»Apoštolátním Studentským cyrilometodějským odborům (SCO.) a katol. studentstvu! V dnešní pro svaté náboženství těžké chvíli naplňuje mne útechou náboženský idealismus naší katol. studující mládeže, která hromadně se přihlásila do Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, chtějíc pracovat na jeho dvojím úkolu: rozkvětu víry cyrilometodějské ve vlasti a sjednocení Slovanů v téže víře. Studentstvo naše jsouc si vědomo povinnosti katol. Slovana, znáti aspoň z hlavní části velikou ideu cyrilometodějskou, zřizuje při svých SSS, na ústavech i jednotlivě Studentské cyrilometodějské odbory (SCO.), jež mají výhradně pěstovat tak vznešenou myšlenku a prováděti drobnou práci apoštolátu (cyrilometodějské akademie, přednášky, výstavky, šíření Apoštolátu, jeho časopisů a spisů, sbírky pro slovanské misie a pod.). Jsem plně přesvědčen, že SCO. přispějí ku prohloubení víry u studentstva samého a k výchově křesťanských charakterů po vzoru našich sv. apoštolů Cyrila a Metoda. Přejí sjezdu hojného Božího požehnání, našim SCO. úspěšného rozšíření a plného zdatu.

Za Ústřední výbor Apoštolátu svat. Cyrila a Metoda:

Předseda:

Dr. Ant. Cyr. Stojan,
arcibiskup olomoucký, senátor.

Druhé v konceptě psal už na smrtelném lůžku, na den sv. Vojtěcha r. 1923. Chtěl je uveřejnit na konci roku jako provolání všemu katol. studentstvu.

Jest drahým odkazem věrného nástupce sv. Metoděje. Zní takto:

»Bolestně rozdírá srdce naše nedostatek kněžského dorostu v české vlasti. Na líše sv. Metoděje řídnu řady pracovníků. Prožíváme těžkou dobu, plnou nešťastných zmatků. Pod různými klamnými hesly otrásá se samými základy víry a mravnosti. Posvátné dědictví Otcův, odkaz sv. Cyrila a Metoděje, je ohroženo. A není s dostatek kněží, kteří by se z lásky ke Kristu obětavě věnovali duchovním potřebám našeho drahého lidu a uhájili našemu národu tento svatý odkaz cyrilometodějský proti všem, kdož v dnešních neblahých zmatcích jej falšují nebo o zničení usilují. Šlechtná mládeži! Toužíš vykonati co nejvíce dobra ve prospěch lidu, z něhož jsi vyšla? V žádném jiném stavu neotvírá se ti možnost tak veliká, tak všestranná a záslužná práce jako ve stavu kněžském. Státi se katolickým knězem v době tak těžké jako jest dnešní, kdy se útočí na církev katolickou tak vášnivě, kdy nepřátelé, zaslíbení nenávisť, znevažují i nejobětavější práci kněžskou, upírají jí všechny zásluhy a podezřívají i nejčistší naše úmysly, je hrdinstvím. Ale hrdinná oběť pro Boha a záchranu duší uprostřed zneuznání a potup je činem nejslechetnějším, jehož jest lidské srdce schopno. Když umíral sv. Cyril v Římě, prosil tklivě sv. Metoděje, aby neopouštěl drahých Moravanů a pokračoval v díle začatém. Podobně prosím i já vás. Přemilá mládeži, neopouštěj drahého lidu našeho, který potřebuje horlivých kněží, nezůstavuj díla sv. Cyrila a Metoděje na pospas nepřátelům a zachraň národu našemu posvátné dědictví Otců!

† Antonín Cyril,
arcibiskup.

První přání dává každému studentu pracovní program, druhé pak mnohým životní cíl. Které SSS. bude mít nejvíce plnitelná přání prvního? Které splní druhé? Které obě?

U příležitosti unionistického sjezdu, projektovaného na r. 1927 na Velehradě, má být též důstojně oslaveno tisící a sté výročí narozenin sv. Cyrila. Toho roku shromáždí zase Velehrad katolické studentstvo.

V Charbině zemřel konvertita-kněz Jan Koronin. Již jako 73letý stařec spojil se s Římem a velká část obyvatelstva ho následovala. Nedávno teprve přinesly listy zprávu o jeho návratu do lůna pravé církve a dnes již je na věčnosti navždy spojen s Kristem, její hlavou. Za milost návratu ke katolicismu děkuje Koronin svému synu Konstantinu, rovněž dříve pravoslavnému knězi, jenž konvertoval v lednu 1924 a v květnu téhož roku zemřel. Nástupcem P. Jana Koronina jest kněz-konvertita Boris Tomičev.

Rs.

P. Alexej Zjerčaninov, konvertita z pravoslavlí, jest nejstarším žijícím katolickým knězem v Rusku. Dlí teď v Tobolsku ve vyhnanství. Jest autorem pozoruhodných spisů: »Království Boží ve světě« a »Nekompromisní lidé«. Již za carské vlády byl nějaký čas vězněn.

Ruský archimandrita Filip Morozov, o jehož návratu do katolické církve bylo v poslední době referováno v tisku, jest již nyní označován jako budoucí katolický biskup slovanského obřadu pro severní Polsko. Jeho chrám ve Vilně těší se velké návštěvě věřících. Brzy po Morozovi stali se katolíky pravoslavní kněží Surgillo a Dziezkowski. Na Volyni konvertoval farář Alexej Filipenko, důkladně theologicky vzdělaný, muž činu, donedávna miláček orthodoxního metropolity Dionysia. Cesta Morozova na Volyn rovněž souvisí s návratem dalších pravoslavních kněží. Podporou Morozovou měl být právě na cestách v Americe zesnulý biskup-mučedník Msgre Cieplák, jenž byl ještě před odjezdem do Spojených států jmenován arcibiskupem vilnenským.

Volání studentstva do jednotné fronty. Přepolitovaný náš veřejný život se svými formami, způsoby i nezpůsoby, s hesly přenáší se v poslední době na nátlak určitých vlivných jedinců i do řad mládeže, která dosud byla ve svých snahách, věku, vlohách a povaze respektována jako svérázná fáze životní i společenské. Četl jsem úvahu v komunistickém tisku a žasl jsem nad lehkovážností, s jakou jest pojmána pedagogická stránka mládeže. Volají po zakládání družin mládeže, v nichž by se organizovali mladí jinoši a dívky a vyvíjeli intenzivní činnost v marxistickém duchu materialistickém. Na počátku takovýchto schůzí mají se prý sehrát dva revoluční kusy, nato má následovati diskuse o běžné politické situaci, o komunistických zásadách atd. Toť obraz dnešního úpadku výchovy, nedostatku svědomitosti a slepého stranictví, jež vychovává předčasně vyžitou mládež, již je všecko fádní, nesmyslné, překážející a svému vášnivému záměru dobývá si i násilím průchod. O takovéto mládeži jistě nelze mluvit s Krásnohorskou jako »o zlaté ratolesti«, nýbrž suché, shnilé a národu i společnosti škodlivé. —il.

Pan prof. dr. Hobza našel si nový prostředek pro své snahy pokrokové expanse. Jest to heslo: všecko studentstvo do jednotné fronty pokrokové. V tom smyslu svolal si v Praze veřejnou schůzi, na níž přednášel vysokoškolákům o tom, co vlastně již mnozí jiní pověděli před ním. Dnešní neutěšené poměry sociální, národní a kulturní vůbec ho u nás neuspokojují. Chce pozitivní úspěchy pokroku — a proto potírá reakci. Ovšem na katolickou církev

pohlíží s patra a za kulturního činitele vážného ji nepočítá. A proto jen volal, jen zdůrazňoval a jen kritisoval, jenom aby našel porozumění. Než zbytečně se namáhal. Z celého pražského studentstva vysokoškolského poslouchala ho jen nepatrná část různých těch »pokrokových« akademiků, kteří namnoze čekali více od p. profesora, a proto odcházeli neuspokojeni v řešení pokrokové akce. — Inu, vkus doby. Fráze se již přezívají a vysokoškolské studentstvo dovede rozeznati běh události, života a pravdy bez podobných agitačních schůzí. —il.

Něco o čápech. Staří Čechové byli velikými milovníky čápů, neboť byli pevně přesvědčeni, že kde se usadil čáp, tam že sídlí i štěstí. Ublížení čápoři bylo pokládáno za veliký hřích, třebaže za dnešních dob naši myslivci jich rádi nevidí, ježto vědí, že čáp nepochutnává si jenom na žabách, nýbrž i na zpěvném a hmyzožravém ptactvu. Starou oblibu čápiho plemene můžeme si vysvětliti tak, proč vidíme čápy i na mnohých šlechtických erbech, z nichž zvláště se uvádí erb pánů Dobřenských a Počepických. Tito prý ho nabyli takto podle staré pověsti: Když Čechové před mnoha sty lety válčili s Turky, tehdy prý jeden jonák upadl do tureckého zajetí, kdež se mu vedlo zle, ježto se stal otrokem tureckého sedláka. Kdysi se stalo, že hejno čápů letělo přes dvůr tohoto sedláka, a tu český šlechtic zvolal: »Tyto čápy dobře znám, neboť rok co rok po nějaký čas sídlí na hradech mého otce.« — »Je-li tomu tak, zavolej je,« řekl Turek, »a pakli se některý z nich bude k tobě hlásiti, propustím tě na svobodu.« — Šlechtic vroucně se pokřičovav, zavolal jménem jednoho z čápů, a ten skutečně hlásil se k němu jako k dobrému známému a šel za ním. Turek, když to uviděl, dostal svému slovu a českého šlechtice prý propustil, jemuž se za to po návratu dostalo privilegia od císaře, aby on i jeho potomci směli míti čápa ve znaku.

Z praktických rad. (Smetanu nelze stlouci.) Příčin může býti mnoho. Nejčastější je ta, že se smetana ukládá na delší dobu v teplotě 10—11° C, která usnadňuje rozvoj bakterií sýroviny peptonisujících na úkor bakterií kvašení mléčného. Tahá-li se kravami, také se smetana těžko stlouká. Totéž platí, používá-li se k vymývání nádob vody z potoka nebo rybníka, nebo nezachovává-li se úzkostlivá čistota. Smetana při stloukání v této době má býti vyhrátá na 14—16° C. (Podle H. L.) — **Bílení prádla.** Chlorové vápno se k účelu tomu nedoporučuje, protože tkaniny rozežírá. Nemůžeme-li bíliti na slunci pomocí kroupení, užijme po vyprání prádla kysličníku vodičitého. Polévková lžice na litr vody, toť poměr, v jakém se voda připraví, do ní prádlo uloží navečer. Do rána jest obílené. Kysličník vodičitý ani v nejmenším prádla nepoškozuje. Dostane se u materialisty a láhev jen slabě uzátkovaná se ukládá někde v temnu. (Podle H. L.)

Z A H R A N I Č N Í H L Í D K A.

Italie. Velmi pěknou revui vydává »Universitní katolická italská federace« (Federazione Universitaria Cattolica Italiana). Slove »Studium« a vychází v Římě každého měsíce za roční předplatné 15 lir, pro cizinu 22 lir. Již její zevnějšek jest velmi vkusný a reprezentující. Ale i její obsah vyniká nad běžnou úroveň. V březnovém čísle jsou tyto články: »Historické poznámky o universitě v Padově«, »Benedetto Croce v historii italské myšlenky«, »Inženýr v národním hospodářství«, »Vědeckým úvodem ke studiu Codex iuris canonici«. Dále číslo obsahuje oddíl »Deník«, v němž jsou obsažena echa z universit italských a oddíl pod názvem »Život sdružení«, v němž jsou podány zprávy o činnosti jednotlivých sdružení studentských. Konečně následují zprávy literární. Z této revue možno mít opravdu radost, a též z její bibliofilské úpravy. — Vyjímáme pro nás jistě zajímavou zprávu: »Slavnostní znovuotevření kostela »Moudrosti« v Římě. V neděli dne 21. března t. r. byl slavnostně znovuotevřen kostel řím. university »Moudrosti«, podivuhodné to dílo Borrominiho, zasvěcený svatým: Leonovi, Ivovi a Pantaleonovi. Zástup studentů, profesorů a vzácných hostů dostavil se do kostela již před 10. hod. Karabiníci ve starobylých uniformách a setniny fašistické milice i fašističtí studenti konali čestnou stráž. Universitní prapor vlál v kostele blíže oltáře in cornu Epistolae. O 10. hodině dostavil se ministr veřejného vyučování p. Fedele, který byl přivítán rektorem magnificem Giorgiem del Vecchio a sborem akademickým. Za ním kráčeli senátoři, zástupce města Říma, zástupci různých úřadů a spolků a četné duchovenstvo. Zvláštní průvod, v jehož středu kráčel Monsignor Palica, arcibiskup z Filipi, přišel z blízkého kostela sv. Eustacha, načež byla sloužena slavnostní mše svatá. Po mši sv. kázal Msgr. Palica na slova »Initium sapientiae timor Domini«. Po církevních obřadech odebral se ministr Fedele do university, kdež v rektorátní síni podepsal a pečeti opatřil pergamem, na němž latinsky byla vyličena slavnostní událost university.

V Perugii bude konati královská italská universita pro cizince kursy vyšší kultury a jazyka (literatury) italského od 25. července do 24. října r. 1926. Absolventům těchto kursů budou po vykonané zkoušce vydána vysvědčení o způsobilosti vyučovati jazyku italskému v cizině. Pro tyto kursy jsou sníženy ceny na železnicích, udělována zdarma visa na pasech a jest volný přístup do všech galerií a museí. — Královská universita italská pro cizince byla zřízena zák. z 29. října 1925, č. 1965, vládou italskou, aby u cizinců šířila lepší znalost Italie ve všech jejích projevech současného i minulého života. Pro připuštění na tyto kursy není zapotřebí žádného výkazu o studiu. Programy možno obdržeti v sekretariátě university: Palazzo Gallenga, Piazza Fortebraccio, Perugia (Italia). Na kursech bude přednášeti i známý spisovatel Giovanni Papini o »Italském náboženském duchu«, dále Luigi Pietrohono »O kvítcích sv. Františka«.

Francie. Velmi časovou je také měsíční revue »Katolické fakulty v Lille« (Les facultés Catholiques de Lille), vydávaná v Lille, 60, Boulevard Vaubau, ročně 10 fr., pro cizinu 12 fr. Lednové číslo obsahuje tyto články: »Hmota a život« (vědecké pojednání), »Dvě these o Montaigne-ovi«, obšírný věstník knižní, v němž se kritikuji nově vyšlé vědecké publikace z různých oborů a jehož četba seznamuje československého čtenáře o nové literatuře francouzské. Zajímavý jest také další díl revue: »Publikace profesorů«, obsahující přehled prací profesorů universitních. Bylo by zajímavé a důležité sledovati tyto práce, jako: »Hospodářský život a katolicismus« od univ. prof. Eugena Duthoit (vyšlo v Paříži, Gabalda, str. 233), »Evangelium jest nutností pro řád sociální«, Msgr. Julien, uveřejněno v Chronique Sociale de France, březen 1925, »Křesťanství a pohanství ve výchově« od kanovníka Dutoit, vice-rektora university, vyšlo v Lumen v říjnu a listopadu 1925 atd. Revue obsahuje dále universitní kroniku a bibliografii. Tu jest uvedena kniha: Sv. Cyprián, »Korespondence«. Vyšlo ve sbírce francouzských universit, přeložil kanovník Bayard, profesor na fakultě filosofické v Lille. Také katolický institut v Paříži (vyšší učiliště) vydává svůj dobrý věstník »Bulletin de l'institut catholique de Paris« již sedmnáctý rok, podávající zprávy o školském životě, kroniku ústavu, bibliografii a různé zprávy.

Belgie. Studenti katolické university Lovaňské vydávají svůj týdeník »Přední stráž« (L'avant-garde) jako noviny. V něm jsou obsaženy zprávy ze studentského života, poetické projevy studentského ducha, různé články politické i satirické. Skýtají dobrý obraz života na této universitě.

Anglie. Katolíci angličtí mohou býti hrdi na svůj list »Catholic Times«, vycházející každého pátku v Londýně. Objemná čísla vystihují živě ruch a mohutnění katolického života v Anglii i v koloniích. Kromě běžných zpráv, k nimž jsou připojovány zdařilé fotografie, obsahují čísla též mnoho článků poučných ze všech oborů, různých úvah o běžných otázkách denních, povídky, anekdoty, takže každé takové číslo jest vlastně objemnou knihou nejpestřejšího obsahu. Také pro zahraniční hlídku »Jitra« čerpali jsme hodně zpráv z této vždy plné studnice.

Polsko. V měsíčníku »Prad« (vychází ve Varšavě, ročně 24 polských zlotých, v cizině 4 dolary) jest v čísle 4. pěkný článek O. Jacka Woroniecki-ho »Individualism našeho života náboženského«, zajímavé pojednání Ludwiky Žycké »O polský typ ženy«, dále studie »O pacifismus katolický« od Stanislava Sopického, politická skizza »Sjednocená Volyň« (Karol Górski), různé zprávy a kritiky, zpráva o časopisu studentův techniky Ilovské »Życie Techniczne«. Zajímavé jest pojednání »O kultuře metod politických« a potom různé zprávy ze života polského. Dr. Skula.

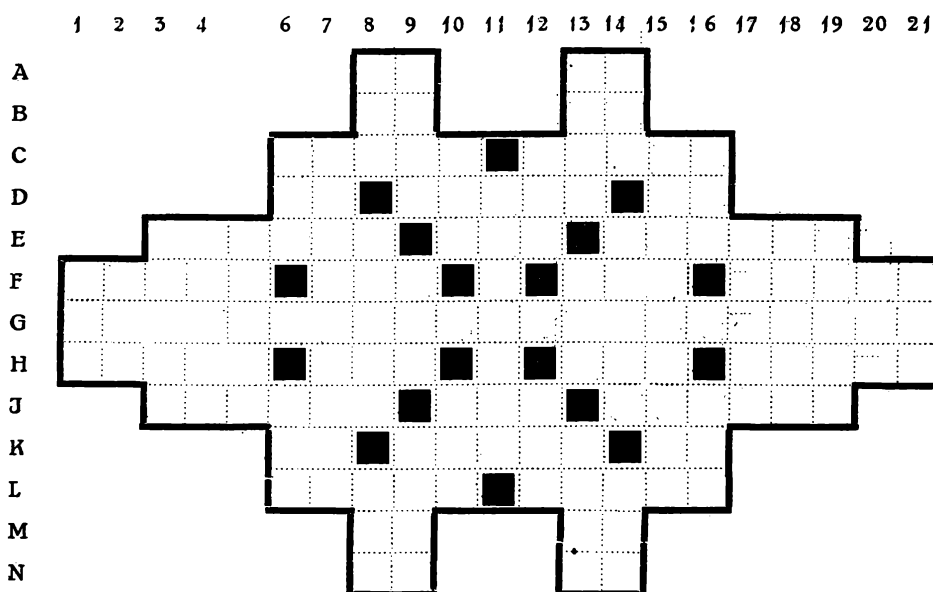
? ? HÁDANKY ? ?

ŘÍDÍ B. R.

Rozluštění hádanek ze 7. čísla. Americká křížovka: 1. úvod, husa; 2. Orěn (Orjen), půda; 3. Batum, Baden; 4. ale, asy, ana; 5. Vatikán; 6. na, Ob; 7. vodovod; 8. ony, oře, Ala; 9. Kotor, Ceres; 10. úrok, vena; 11. úkol, páka; A) obal, roku; B) Urál, noru; C) větev, výtok; D) onu, ano, oko; E) matador; F) si, oř; G) býkovec; H) Úpa, Abo, Eva; I) Sudan, dárek; J) Aden, Lena; K) anál, basa. — Dělenka: Jan, ar, ta, jantar. — Číselka: Boston, sob, tón, — Dělenka: sýr, Ofa, sirofa. — Vsuvka: kabina, karabina. — Americká křížovka: 2. mol; 3. pátek; 4. sak, ora; 5. Jnk, arch; 6. an, oj; 7. Jena, ave, Oreb; 8. žid, sirotek, los; 9. muži, Eva, osel; 10. ji, on; 11. Dor, bok; 12. bok, len; 13. kotel; 14. sok; B) jim; C) Judea; D) Inn, žid; E) Sn, asi, Ob; F) páka, krok; G) mák, éra, kos; H) pot, pivovar, tón; I) Leo, eta, lék; J) Kras, Abel; K) ar, oko, on; L) chór, sok; M) jelen; N) bol. — Hádanka: Písmeno s.

Redakční: M. K. Neodmítáme velké, ale spíše dojde k uveřejnění menší. Úplné rozluštění ze 7. č. poslali: A. Jaroš z Veselí n. M., J. Fuks ze Znorov, I. Bobková z Třebíče, L. Vrla z Přílep, A. Zakopal ze Zahnašovic, J. Žuja z Přerova, I. Zmeškal z Nahošovic, J. Jurák ze Štamberka. Vylosování: A. Jaroš a L. Vrla.

Americká křížovka.

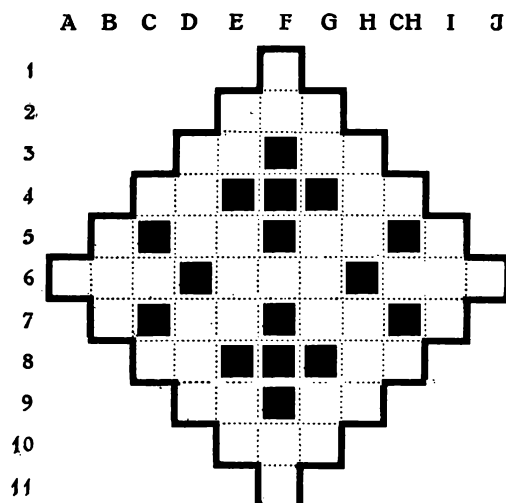

Vodorovně: A) Zájmeno (y=i), zvuk zvířete. B) Zájmeno osobní (obr.), zkratka novin. C) Měsíc, mineraologický výraz. D) Ruské přítakání, stromy libanonské (i=y), člen národa. E) Návěstí (obr.), hroznýš, řecký zákonodárce (z=n). F) V létě bývají (ř=r), cenný papír, děti dělají, jest pomíjející (obr.). G) ? ? ? H) část toalety (ě=e), německý člen, poddaný, řeka. J) Hudební nástroj, část hlavy, biblická osoba. K) Citoslovce, ženské jméno, citoslovce (obr.). L) Ženské jméno (ě=e), zájem. M) Ruské přítakání, lat. předložka. N) Předložka, nota.

Svisle: 1. Zkratka pražského podniku. 2. Papoušek (ř=r). 3. Zvuk. 4. Obyvatel nebes. 5. Částička tekutiny. 6. Ženské jméno, určení místa. 7. Prvek. 8. Místo blažených (obr.), rybí mlád, řeč. 9. Starobylé město anglické (obr.), známá zkratka, opak záporu. 10. Část hlavy, ženské jméno. 11. Druh poštovní zásilky (j=i). 12. Zkratka akad. titulu ve 4. p., začátek lat. přísloví. 13. Památný nápis, maďar. sport. klub, letopis. 14. Řeka (obr.) šachista, žen. jméno. 15. Prvek. 16. Papoušek, zkr. ministersтва. 17. Zájmeno. 18. Obilí. 19. Kuchařský výrobek. 20. Člen národa (obr.) 21. Zkr. tanečního klubu (obr.).

Slabiková křížovka.

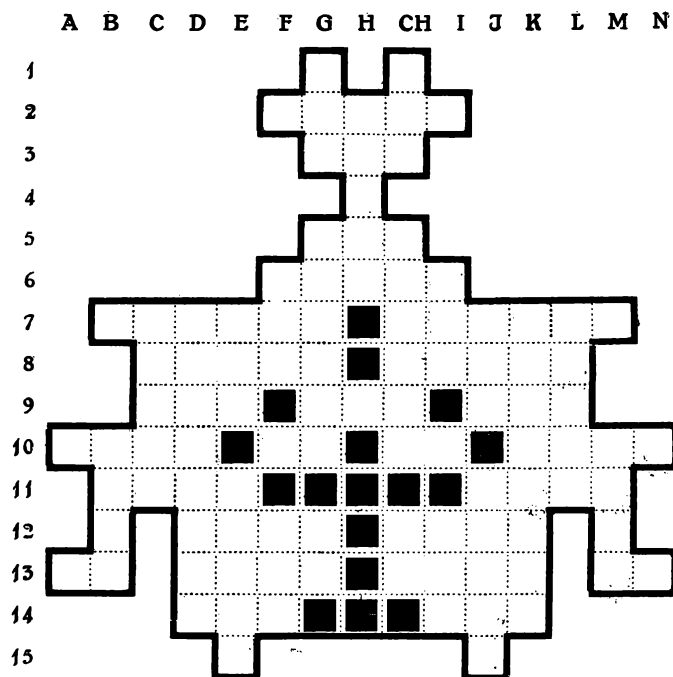
M. Kebrdle.

1. Dětský pozdrav. 2. Řeka v Čechách. 3. Úder, tekutina (obr.) 4. maminka koupila na trhu ..., postava z Evžena Oněgina. 5. Písmeno. plemeno, druh slepice, značka prvku. 6. Město v Portugalsku, ruský básník, vymřelé zvíře. 7. Noť, provaz, hudební výraz, řeka v Itálii. 8. Řeka v Čechách, vodní rostlina. 9. Italský básník fon., titul. 10. Slavný matematik na universitě pražské. 11. Ruské přitáčení. A) Značka prvku. B) Zrušení e C) Soví zvuk, dobrý (fr.), noť, D) Vyškrabané místo. E) Na moři je velká ..., město v Itálii, zvíře. F) Část těla, můj (fr.), část těla. G) chyba, pták, doba. H) Při plesech bývá ..., konference. CH) Lyže, zájmeno přisvojovací, pták. I) Měsíc. J) Řeka v Rusku.

Americká křížovka.

C. P. + K. R.

1. — — 2. Brouk. 3. Sloní zub. 4. — 5. Slímák je ... 6. Část větvy. 7. Den, na dopise bývá ... 8. Město, učení. 9. Část hlavy, příslovce místa, anglické křestní jméno. 10. Část vozu, zájmeno, zájmeno, císař. 11. Roste na stromě = v místě. 12. Vrstva pod korou stromu, biblické město. 13. Zájmeno, člen národa, slovesný vzor, zájmeno (obr.). 14. Zlámali si ..., zájmeno. 15. — —

A) — — B) Ženské jméno. C) Sousedství. D) Pták. E) Zájmeno, krutý vládce. F) Číslo, vada. G) Doba, koupací oblek, řeka. H) Smluvené slovo. CH) Přístroj, soused, značka prvku radioak. I) Vznesená báseň, tón. J) Ráčkový praotec skotu, země. K) Nauka o hospodářství. L) Obdoba muže u zvířat. M) Zbraň mnohých přežvýkavců. N) — —

Popisný rebus.

Ši-lav.

—> Po něm chodím den jak den
—> druhé je zas míra jen.
—> —> A já jižní město jsem.

Ráček.

V. Pantůček.

Nepřítel čten ráčkem
stává se zpěvákem.

Rodovka.

Ši-lav.

On tam v dálce tiše dýše,
ale ona poškozuje
často těžce jihu říše.

Zašlete laskavě předplatné za „JITRO“.

Z A H R A N I Č N Í H L Í D K A.

Italie. Velmi pěknou revui vydává »Universitní katolická italská federace« (Federazione Universitaria Cattolica Italiana). Slove »Studium« a vychází v Římě každého měsíce za roční předplatné 15 lir, pro cizinu 22 lir. Již její zevnějšek jest velmi vkusný a reprezentující. Ale i její obsah vyniká nad běžnou úroveň. V březnovém čísle jsou tyto články: »Historické poznámky o universitě v Padově«, »Benedetto Croce v historii italské myšlenky«, »Inženýr v národním hospodářství«, »Vědeckým úvodem ke studiu Codex iuris canonici«. Dále číslo obsahuje oddíl »Deník«, v němž jsou obsažena echa z universit italských a oddíl pod názvem »Život sdružení«, v němž jsou podány zprávy o činnosti jednotlivých sdružení studentských. Konečně následují zprávy literární. Z této revue možno mít opravdu radost, a též z její bibliofilské úpravy. — Vyjímáme pro nás jistě zajímavou zprávu: »Slavnostní znovuootevření kostela »Moudrosti« v Římě. V neděli dne 21. března t. r. byl slavnostně znovuootevřen kostel řím. university »Moudrosti«, podivuhodné to dílo Borrominiho, zasvěcený svatým: Leonovi, Ivovi a Pantaleonovi. Zástup studentů, profesorů a vzácných hostů dostavil se do kostela již před 10. hod. Karabiníci ve starobylých uniformách a setníny fašistické milice i fašističtí studenti konali čestnou stráž. Universitní prapor vlál v kostele blíže oltáře in cornu Epistolae. O 10. hodině dostavil se ministr veřejného vyučování p. Fedele, který byl přivítán rektorem magnificem Giorgiem del Vecchio a sborem akademickým. Za ním kráčeli senátoři, zástupce města Říma, zástupci různých úřadů a spolků a četné duchovenstvo. Zvláštní průvod, v jehož středu krácel Monsignor Palica, arcibiskup z Filipi, přišel z blízkého kostela sv. Eustacha, načež byla sloužena slavnostní mše svatá. Po mši sv. kázal Msgr. Palica na slova »Initium sapientiae timor Domini«. Po církevních obřadech odebral se ministr Fedele do university, kdež v rektorátní síni podepsal a pečeti opatřil pergamen, na němž latinsky byla vyličeána slavnostní událost university.

V Perugii bude konati královská italská universita pro cizince kursy vyšší kultury a jazyka (literatury) italského od 25. července do 24. října r. 1926. Absolventům těchto kursů budou po vykonané zkoušce vydána vysvědčení o způsobilosti vyučovati jazyku italskému v cizině. Pro tyto kursy jsou sníženy ceny na železnicích, udělována zdarma visa na pasech a jest volný přístup do všech galerií a museí. — Královská universita italská pro cizince byla zřízena zák. z 29. října 1925, č. 1965, vládou italskou, aby u cizinců šířila lepší znalost Italie ve všech jejích projevech současného i minulého života. Pro přípuštění na tyto kursy není zapotřebí žádného výkazu o studiu. Programy možno obdržeti v sekretariátu university: Palazzo Gallenga, Piazza Fortebraccio, Perugia (Italia). Na kursech bude přednášeti i známý spisovatel Giovanni Papini o »Italském náboženském duchu«, dále Luigi Pietrohono »O kvítcích sv. Františka«.

Francie. Velmi časovou je také měsíční revue »Katolické fakulty v Lille« (Les facultés Catholiques de Lille), vydávaná v Lille, 60, Boulevard Vaubau, ročně 10 fr., pro cizinu 12 fr. Lednové číslo obsahuje tyto články: »Hmota a život« (vědecké pojednání), »Dvě these o Montaigne-ovi«, obšírný věstník knižní, v němž se kritikuji nově vyšlé vědecké publikace z různých oborů a jehož četba seznamuje československého čtenáře o nové literatuře francouzské. Zajímavý jest také další díl revue: »Publikace profesorů«, obsahující přehled prací profesorů universitních. Bylo by zajímavav a důležitě sledovati tyto práce, jako: »Hospodářský život a katolicismus« od univ. prof. Eugena Duthoit (vyšlo v Paříži, Gabalda, str. 233), »Evangelium jest nutností pro řád sociální«, Msgr. Julien, uveřejněno v Chronique Sociale de France, březen 1925, »Křesťanství a pohanství ve výchově« od kanovníka Dutoit, vice-rektora university, vyšlo v Lumen v říjnu a listopadu 1925 atd. Revue obsahuje dále universitní kroniku a bibliografii. Tu jest uvedena kniha: Sv. Cyprián, »Korespondence«. Vyšlo ve sbírce francouzských universit, přeložil kanovník Bayard, profesor na fakultě filosofické v Lille. Také katolický institut v Paříži (vyšší učiliště) vydává svůj dobrý věstník »Bulletin de l'institut catholique de Paris« již sedmnáctý rok, podávající zprávy o školském životě, kroniku ústavu, bibliografii a různé zprávy.

Belgie. Studenti katolické university Lovanské vydávají svůj týdeník »Přední stráž« (L'avant-garde) jako noviny. V něm jsou obsaženy zprávy ze studentského života, poetické projevy studentského ducha, různé články politické i satirické. Skýtají dobrý obraz života na této universitě.

Anglie. Katolíci angličtí mohou býti hrdi na svůj list »Catholic Times«, vycházející každého pátku v Londýně. Objemná čísla vystihují živě ruch a mohutnění katolického života v Anglii i v koloniích. Kromě běžných zpráv, k nimž jsou připojovány zdařilé fotografie, obsahují čísla též mnoho článků poučných ze všech oborů, různých úvah o běžných otázkách denních, povídky, anekdoty, takže každé takové číslo jest vlastně objemnou knihou nejpestřejšího obsahu. Také pro zahraniční hlídku »Jitra« čerpali jsme hodně zpráv z této vždy plné studnice.

Polsko. V měsíčníku »Prad« (vychází ve Varšavě, ročně 24 polských zlotých, v cizině 4 dolary) jest v čísle 4. pěkný článek O. Jacka Woroniecki-ho »Individualism našeho života náboženského«, zajímavé pojednání Ludwiky Życké »O polský typ ženy«, dále studie »O pacifism katolický« od Stanislava Sopického, politická skizza »Sjednocená Volyň« (Karol Górski), různé zprávy a kritiky, zpráva o časopisu studentův techniky lvovské »Życie Techniczne«. Zajímavé jest pojednání »O kultuře metod politických« a potom různé zprávy ze života polského. Dr. Skula.

JITRO

ČASOPIS STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ
KATOLICKÝCH

ROČNÍK VII.

V PRAZE, V ČERVNU 1926.

ČÍSLO 10.

Vlast. Dorazil:

Památce Stojanově.

Byls věrným synem církve,
tak skromným knězem, tichým pracovníkem
líchy, již Pán Ti k obdělání svěřil
po Cyrilu a Metodu. K nim díkem
je národ cele vázán. Ty jsi věřil
a doufal, miloval, Tys brány k Velehradu
sřežil.

Tvůj teď je Velehrad náš!
Tvé kosti nyní v jeho hrobce leží.
Dotrpěls tělem! — Genius však žije! —
A vichr nevěry? Jak duje stěží?
Dokud všem Slávům svorné srdce bije,
zaplane jitřenka; —
my s Tebou věříme, že Metodějův Velehrad
ožije!

K. Seibot

Česká Liga Akademická.

(20 let jejího trvání.)

Bylo to právě před dvaceti lety, kdy za demonstrací a povyku pokrokového studentstva vysokoškolského, které vášnivě brojilo proti volbě tehdejšího rektora-kněze Karlovy university Th. dra. Vřešťála, zrodila se Č. L. A. Málokdo tehdy asi tušil, čím se Liga stane. Ovšem, vždyť těch, kteří se veřejně vyslovili pro rektora-kněze, bylo tolik, tolik málo; tolik málo bylo však také českých katolických akademiků — budoucích ligistů! Pro svůj nepatrný počet mohli býti přezíráni a byli přezíráni. Byli vysmíváni a podceňováni. Neboť falešná ideologie, vštěpovaná soustavně pokrokovými našimi pro-

fesory každému českému školáku, studentu i akademikovi a stejně i žurnalistikou širším vrstvám národa, učila, učí a k věření předkládá thesi, že pojmy češství a katolicismus se vzájemně vylučují; že jsou neslučitelné. Odtud úžas a odpor, ne-li zášť, vůči katolickým posluchačům vysokého učení pražského, proti několika, jichž heslem jest devisa: Pravda vítězí!

Velice brzy seznali však všichni, odpůrci i nečinní diváci, že hlouček oněch českých inteligentů katolických není jen dočasným, vzdorem vyvolaným společkem. Záhy se ukázala průbojná síla vírou nadšených ligistů, jejichž erbovní odznak s korunou svato-václavskou dokumentoval zjevně tendenci nového spolku: obroditi národ, po přednosti vysokoškolské studentstvo, Kristem; sloučiti, harmonicky zladiti prvky katolické s českými národními. Prakticky, to jest činem, popřít pozitivistickou filosofii devatenáctého století, znamenajícího velkou saekularisaci církevního názoru světového. Hle, toť program činů a činných lidí! Řady rostly; přicházeli jiní a jiní, Češi, Moravané, Slezané, Slováci a poslední dobou i Jugoslávci, aby pomáhali šířiti slávu Boží — spásu národa!

Tak povstala Česká Liga Akademická.

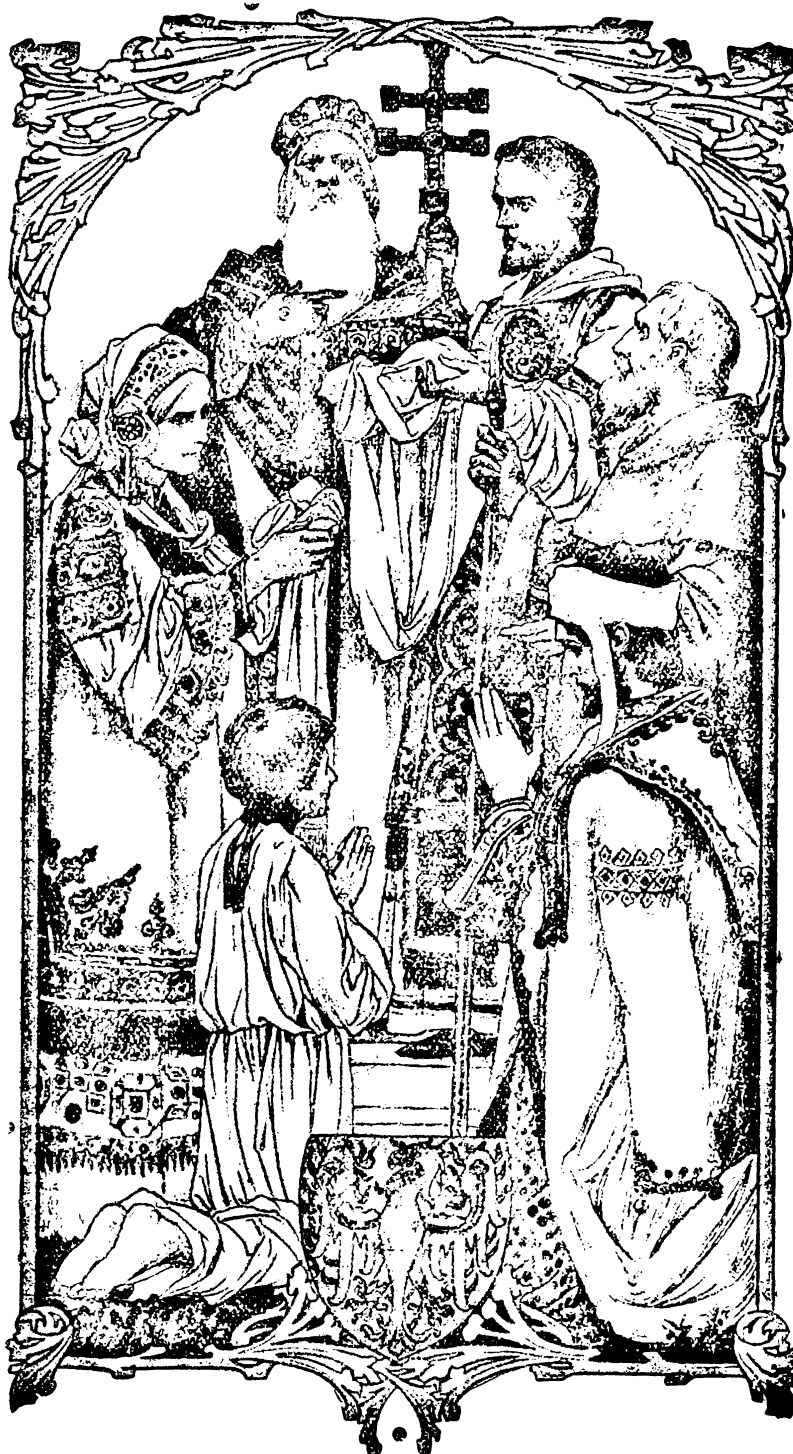
Byl to tedy boj, který dal Lize vzniknouti a boj jest to, který jest jejím programem. Boj na dvě strany: uvnitř, kde jednotlivec se vyhraňuje v duši, mozku i srdci v uvědomělého katolíka, pokud toho sám cítí potřebu; vnější, t. j. boj, daný tendencí spolku. Neboť ligisté, jsouce si vědomi zodpovědnosti před Pánem i před lidmi, slibují, stávající se členy spolku, věrnost a obhajobu ideálů katolické víry — svaté víry. Proto až dosud neobstáli v Lize nikdy duchové mdlí a polovičatí, duchové ctižádostiví a osobní, a musili po každé, byť v sebe větším počtu — třeba i hromadně — z Ligy odejít, ježto tam není pro ně ani místa, ani úkolů. Lidí pokorných, avšak celých, charakterních, nezištných a poctivých, vždy věřících, žádá si Liga. Takové též chce vychovati. Toť mravní náplň vnitřního, soukromého života Č. L. A.: rytířská věrnost vůči Pánu a Jeho církvi. Tímto směrem nese se též smysl dvou resolucí poslední valné hromady, ze kterýchžto podává se právní i ideový charakter Č. L. A.: 1. Česká Liga Akademická jest spolek akademický, samostatný a nezávislý. — 2. Jako spolek akademiků katolických uznává autoritu biskupů, jak je platně závazná pro všechny katolíky bez rozdílu... ve věcech administrativních si chce vždy uchovati svoji nezávislost. Ligisté pokládali vždy za svoji povinnost hájiti Církve katolické proti každému a pracovati ze všech sil pro šíření království Božího v naší zemi. Jsou odhodláni jíti za tím cílem i dále.

Jako strážce katolických zásad, jež musí pronikati celý život spolku i jednotlivců ve všech jeho složkách, ježto nemůže býti záležitosti, která by nebyla v nějakém vztahu k Bohu, víře a mravnosti, má Liga svého duchovního rádce. K uvědomení a zesílení náboženského života cílí ještě: Každoroční exercicie, pout do Staré Boleslavi a účastenství na církevních slavnostech. Kulturní práce probíhá v Lize dvěma proudy; v kroužcích, odborech, věnovaných určité disciplíně neb i určité oblasti vědní; pak na přednáškových a debatních schůzích. Mluvčím orgánem k veřejnosti jest revue „Život“ a „Knihovna Života“. Co pak se sociálních motivů týče, tu vedle theoretické kulturní práce mezi lidem stojí jako materiálně praktická pomůcka Podpůrný fond Č. L. A. Činnost zábavní: plesy, večírky, čaje, výlety a pod. obstarává Zábavní (plesový) výbor Č. L. A.

Účelu svého chce Liga dosáhnouti tím, že spolek má sdružovati na zásadách katolictví posluchače vysokých škol pražských, udržovati a utužovati jejich náboženské a vlastenecké smýšlení, je všestranně vzdělávati, pěstovati společenské styky členstva a navazovati je s bratrskými spolky.

Závěrem lze uvéstí milá a pravdivá slova dnešního vdp. duchovního rádce Ligy, Msgra Jos. Bouzka: „Máme radost, že požíváme důvěry všech, kdo katolickou ideu milují a pro ni pracují a trpí. Nechceme bojovati a hájiti se jinými argumenty, než svým důsledně a upřímně katolickým životem, oddaností církvi svaté a jejím reprezentantům, a sice nejen slovy, ale tím, že budeme respektovati jejich autoritu a hájiti ji všude, i když nám to bude někdy trpkým, a že své síly s radostí věnujeme službě naší drahé Ligy, ať nás to stojí oběti sebe větší. K tomu nám dopomáhej Bůh!“

Tito jsou Otcové naši.

*„Získali láskou Kristu národ celý,
život nám na vše věky zachovali. —
Od doby té nám světlo víry plane.
Dědictví Otců zachovej nám, Pane!“*

Dvacet let Spolku katolických akademiků »Moravan« v Brně.

(Pracováno dle článku Dr. B. Roztočila.)

Vedle pražské „České Ligy Akademické“ oslavuje letos i katolický akademický spolek na sesterské Moravě své dvacetileté trvání. Skoro čtvrt století uplynulo od té doby, kdy v těžkých dobách položen základní kámen k dnešnímu hnutí katolického studentstva. Jestliže to byla v Čechách Liga, jež stála v popředí hnutí, pak zase na Moravě byl onou hybnou pákou „Moravan“. Neomezil se však svou činností pouze na Moravu, nýbrž dával podnět k mnohým věcem, jež pak měly význam pro celoříšskou organizaci, v jejímž popředí, v dalším úsilí a snahách vždy „Moravan“ svou prací stál a uhájil si čestné místo vedle sesterské Ligy. Proto při tomto významném jubileu prolétneme v duchu historii spolku, onu velikou myšlenku, z níž spolek vznikl, onen herojský zápas v moři nevěry, abychom příkladem našich neohrožených předchůdců byli povzbuzeni setrvati v boji za ideály Dobra, Pravdy a Krásna, jež, ač staré, vždy zůstávají stále živé, svěží a věčné, září nám jako vzor veškerého podnikání spolkového. Zastavme se na chvíli vzpomínkou u těch všech předchůdců, abychom pak s novou chutí podle Sušila pracovali pro „církve a vlast“.

Program a náplň našeho hnutí tkví v tradicích obrození českého národa. Jako tehdy byl národ katolickými kněžími probuzen a zachráněn před mohutným přívalem josefinské germanisace, tak i nynější doba volá po vyrvání českého národa ze spárů nevěry, jež jako rakovina zhoubně se rozlezla do jeho údů a po navrácení jeho matce všech vzdělaných národů evropských — matce Církvi. Obrovská to práce a možná jen s Božím požehnáním, bez něhož lidská námaha jest marna. S tímto ideovým podkladem povstal i náš akademický spolek „Moravan“ na ustavující schůzi v sobotu, 16. června 1906, o 5. hod. odpo. v salonku Českého čtenářského spolku v Besedním domě. Měsíc před tím vznikla v Praze „Česká Liga Akademická“ po známé bouřlivé instalaci rektora pražské university ThDr. Vřešťála. To byl zevní popud k našemu hnutí; vnitřní však tkví hlouběji. České studentstvo, jsouc proniknuto novými filosofickými proudy pozitivismu, ocitlo se v náboženské krizi, z níž zevním nátlakem vyšlehl až dosud udušovaný plamen křesťanského názoru světového. Bylo jich sice několik málo v moři pokrokového studentstva, takřka hrstka, ale pojila a celila je uvnitř „jedna víra, jeden Bůh, jedna síla, jeden duch“, takže i těch několik mohlo dáti základ ke katolickému hnutí studentskému. Jako v Praze Liga i v Brně byl hned „Moravan“ uvítán nevlídně židovsko-pokrokovým tiskem a pouličními demonstracemi brněnských techniků. (Pozn. Až do převratu tvořili členstvo „Moravana“ pouze studující na české vysoké škole technické, Masarykova universita zřízena až po převratě.) Jest ovšem na snadě domyslit si, jak těžký boj bylo vésti našim mladým technikům, vedeným předsedou IngC. J. Rosenbergem, poněvadž byli vystaveni všemožnému bojkotování a šikanování. Proto ani spolek prvá tři léta nevystupoval na veřejnost, nýbrž pracoval na vnitřním svém zajištění, aby odolal nárazům „pokrokového“, studentstva a pokrokově orientované české veřejnosti. Dlužno však přes to zmíniti se o významné osvětové lidové propagandě členů „Moravana“ na schůzích, zvláště dělnických, a o účasti na sjezdech bohosloveckých.

Zatím v Praze Liga míní vychovávat si dorost tím, že snažila se proniknouti mezi studentstvo středoškolské, kterémužto účelu sloužila nově založená „Studentská hlídka“. Podobně tomu bylo i v Brně, kde r. 1909 na podnět Msgra Šrámka přidružená k „Moravanu“ i studentstvo středoškolské, jež spolupracovalo s akademiky až do převratu, ba za války tvořilo hlavní kádr členstva. — Členstvo „Moravana“ zúčastňovalo se prvních sjezdů katol. studentstva, zvláště prvního, který byl pořádán r. 1912 v Kroměříži současně se sjezdem orelským pod heslem „sjezd těch, kteří se nebojí“. Vůbec pro celou

činnost „Moravana“ jest příznačným, že se jde více ruku v ruce s Orlem (vznikl o 4 leta dříve v Líšni u Brna), než tomu bylo v Čechách, kde orelské hnutí nebylo ještě tak hluboko zakotveno. Téhož roku byly změněny stanovy a změněn název spolku „Spolek českých akademiků“ na „Spolek katolických akademiků Moravan“.

První období činnosti „Moravana“ korunováno bylo pak památným sjezdem katolického studentstva v Brně, jenž se konal za účasti 185 studentů, pod protektorem J. M. ndp. opata rajhradského Prokopa Šupa, ve dnech 10.—11. srpna 1913. Sjezd byl první přehlídkou dosavadního rozvoje katolického studentstva a stal se základem styků moravských studentů; zároveň položen byl základ k nové formaci hnutí, k Ústředí katolického studentstva československého, jež bylo pak ustaveno v listopadě 1913.

V roce 1914 vedl „Moravan“ se středoškoláky akci pro činnost v odborech „Orla“ a vystoupil důrazně v době sokolského zájezdu do Brna při cvičení brněnských středních škol proti tomu, aby studentstvo dělalo stafáž Sokolstvu a dosáhl svým vystoupením toho, že aspoň místo sokolského úboru zaveden neutrální úbor bílý. To byl první úspěch katolického studentstva v boji s pokrokovým, jež soustředěno jsou ve Svazu, vyloučilo katolické studentstvo ze všech sociálních institucí a podpůrných fondů.

Do tohoto radostného rozvoje přichází náhle r. 1914 světová válka. V Bosně třesky dva výstřely a za nedlouho rozpoutala se krutá vřava mezi mocnostmi; mobilisace stíhá a mobilisaci a ajeden člen „Moravana“ po druhém rozprchávali se z milé spolkové místnosti na různé strany. Kromě toho hned na počátku války 13. února 1915 zemřel předseda „Moravana“, Ing. C. Alois Szymala, s jehož jménem jest spjat celý předválečný rozvoj v „Moravanských katakombách“. Čest budiž světlé jeho památce! — Za válečné bouře zmenšil se valně počet členů „Moravana“, ba zúžil se po výtce na středoškoláky, již ujali se s láskou opuštěného díla a bděli nad ním, očekávající svitu nového slunce. A to brzy vzešlo.

S 28. říjnem 1918 povstává zároveň k životu i „Moravan“, jenž ku podivu nijak nebyl zastihnut převratem v nepřipravenosti. Navrátili se zatím starší členové z vojny a ti dovedli šťastně lodičku přes úskalí na správnou cestu. Hned na pracovní konferenci katol. studentstva na Květnou neděli r. 1919 v Olomouci účastní se „Moravan“ činně spolupráce v obnoveném Ústředí katol. studentstva a dává organizaci správný a přímý směr spolkové práce. Proto bez rozpaků horuje pro spolupráci v obnoveném „Orlu“ a tomuto energickému vystoupení „Moravana“ dlužno přičísti zásluhu o další vývoj realisace hesla: „Co katolický student, to Orel!“

Tyto své směrnice hlásal „Moravan“ svými zástupci na prázdninových manifestačních sjezdech katol. studentstva r. 1919 v Kroměříži (tu byli členové v orelských krocích) a v Růžomberku. (Tehdy totiž i následujícího roku byla slovenská sdružení v jednotě s českými.) Zásluhou sjezdu obnoven náš tisk (Jitro a Život), vznikala síť Sociál. studentského sdružení a tak bylo možno hned v r. 1920 přikročiti k uspořádání prvního manifestačního sjezdu katol. studentstva v republice, jenž byl konán o prázdninách v Brně pod protektorem J. M. ndp. arcibiskupa pražského dr. Fr. Kordače. Sjezd shromáždil již tisíc organizovaných studentů a studentek a byl mocnou vzpruhou pro vytrvalou práci za dědictví cyrilometodějské. Tehdejší výbor vedený kol. J. U. C. Šebkem může býti plně spokojen, zvláště pak průběhem akademie při sjezdu pořádané.

Brněnský sjezd měl pak mocnou odezvu v hnutí na doplnění organizační sítě, jež bylo podporováno tradičními pracovními konferencemi a „Jitrem“. Pražský manifestační sjezd r. 1921 byl již přehlídkou více než dvoutisícové armády organizovaných mladých duší; pro „Moravan“ měl ten význam, že přičiněním delegátů „Moravana“ padlo usnesení o stud. vystoupení při orelském sletě v Brně. Zároveň dán též péči „Moravana“ do rukou našim studentům „Kalendář katol. studentstva“, jenž jest vydáván od školního roku 1920—21.

Mimo tuto vyčerpávající organizační činnost nepouštěl „Moravan“ se zřetele zajištění spolkového života a zlepšení sociálních podmínek, poněvadž zřízením Masarykovy university po převratě v Brně našich akademiků rok od roku přibývalo. To mělo ovšem i za následek jiné postavení „Moravana“, poněvadž původně v něm byli hlavně městští akademici, kdežto nyní hlavním kádrem jsou ponejvíce akademici z ven-

kova, pro něž ovšem hlavně bylo třeba zajistiti řádné ubytování po dobu studií. A tak z podnětu JUDra. J. Svobody bylo založeno stavební a podpůrné družstvo „Sušil“, jehož hlavním úkolem bylo vybudování koleje. Základní kámen položen k budově při orelském sletu v Brně 14. srpna 1922. Ale záhy uvízla věc na mrtvém bodě. Tu v kritické chvíli chopil se věci tehdejší předseda družstva dr. Jan Sedlák a pouze jeho energickému přičinění dlužno děkovati, že Sušilova kolej byla dostavěna a odevzdána svému účelu 21. října 1923. Při svěcení pronesl dr. Sedlák nezapomenutelnou řeč k akademikům s přáním, „by byli akademiky v duchu Sušilově“.

Rok 1922 byl veden cele ve znamení orelského sletu. Jak již shora podotknuto, konáno na návrh „Moravana“ 14. srpna samostatné studentské vystoupení studentů-Orlů, jež po úmorné přípravné práci bylo korunováno úspěchem. V rámci sletových slavností konána též zdařilá manifestační schůze v Besedním domě. Žel, že posletovým zrušením Stud. odborů Orla utrpěla značně tato radostná spolupráce s Orlm, jež dodnes dosažena není. Snad nyní Ústřední Rada Orla znovu vezme věc na přetřes a najde východisko; pro zdárný vývoj obou organizací jest toho nanejvýše zapotřebí.

Již před orelským sletem odstěhoval se „Moravan“ ze sklepních místností křesťansko-sociál. domu (Nová ul. 8.) do nových prostornějších místností na Kolišti, aby odtud zanedlouho odebral se do Sušilovy koleje, kde nyní soustřeďuje se veškerá činnost spolková a kolej jest středem všeho ruchu katol. studentstva brněnského. K snazšímu provádění tohoto úkolu ustaven Svaz katol. studentstva v Brně, v jehož čele „Moravan“ stojí. Pracovní rozpjetí „Moravana“ v prvním roce pobytu v koleji, vedené tehdejším předsedou Agr. Ing. C. Rost. Sochorcem a jeho spolupracovníky, znamená novou etapu moravanskou, etapu v duchu Sušilova hesla: „Církev a vlast“. K upevnění a prohloubení organizační agendy moravských S. S. S. zřízen v říjnu 1923 Agitační odbor S. K. A. Moravana na místo dřívějšího t. zv. zemsk. sekretariátu, pro nějž ještě doba zralá nebyla. Ale v nynější době i odbor bude nahrazen organizační sekci Ústředí pro Moravu a Slezsko.

R. 1924 znamenal pro „Moravana“ těžkou ztrátu. Zemřel budovatel koleje, tvůrce akadem. bohoslužeb, kazatel a vzácný přítel studentstva, učenec širokého rozhledu, vlastenecký kněz Dr. Jan Sedlák. Členstvo spolku doprovodilo ho korporativně na jeho cestě poslední a rok od roku ve výročí jeho úmrtí pořádá spolek pietní vzpomínku. Čest budiž jeho památce. Ideály, jím vznícené, žijí dále.

„Moravan“ za svého trvání po převratě vyslal ze svého středu již slušnou řadu mladé inteligence. Uvažováno o tom, kterak uchovati kontakt s nimi i nadále a tak dochází 9. května 1926 k ustavující schůzi klubu seniorů při „Moravanu“. Tím dovršeno dílo tolik let očekávané a jest nyní na „Moravanu“, aby právě prostřednictvím seniorů seznámil se s katolickou inteligencí a pak spojenými silami pracoval na renesanci českého národa v duchu katolickém.

Toť jen nejzřejmější náčrt z bohaté historie „Moravana“. Není možno do podrobnosti rozváděti pravidelný tok spolkového života, řízeného ideově po většinu let duchovním rádcem p. dr. Skoupým, není zde možno popisovati všechny podniky, jako divadla, besídky, věnečky, večery, přednášky, není zde možno mluvit o vytrvalé práci v odborech. To vše se již vymyká z rámce vzpomínkové úvahy.

Vidno tedy, že „Moravan“ si v uplynulých 20 letech uhájil čestné místo v dějinách hnutí katolického studentstva a jistě že si ho uhájí i v dalším dvacítiletí. Nechť jen i v síních Sušilovy koleje panuje to nadšení a ta vytrvalost v práci, jaká žila v „Moravanských katakombách“! Zdař Bůh!

Jiří S a h u l a:

Pokrok husitského kněžstva.

Tolik moderních fantasií a básní o tom, jak husitství plašilo „římské tmy“! Ale chvalořečníci vyhýbají se dokumentům, které svědčí jasně o skutečné kulturní úrovni hlavních reprezentantů husitství po válce, totiž husitských kněží.

Kde měl čerpati dorost husitského kněžstva vyšší vzdělání odborné, jestliže vinou husitů byla na universitě zničena fakulta bohoslovecká? Husité lekali se velikého nákladu na její znovuzřízení a nezaložili k výchově kněžstva vůbec žádného ústavu nového. A tak po válce celá řada husitských kněží neznala ani podrobnosti svého vlastního vyznání. Co z náboženství pochytil od učitele kandidát stavu kněžského ve škole partikulární nebo na filosofické fakultě s jinými žáky, to měl.

Jelikož sociální postavení husitských kněží bylo zbědované, málokterý skutečný inteligent husitský se dal vysvětit. Proto husitská konsistoř byla nucena přijímat do řad kněžských nedouky, kteří se přivcihovali v hlavních věcech svého povolání teprve na kněžských štacích v praktické správě duchovní. Zkrátka, novosvěcenec stal se kaplanem, jehož učil farář. Bylo od konsistoře prikazováno, aby doplňoval mladý kněz kusé vědomosti své privátní četbou. (Srv. Winter: Život církevní I., 438.)

R. 1526 v artikulech kněžstva husitského zapsáno, že se nemají přijímat do řad duchovenstva ženatí řemeslníci a pohoršliví nedoukové. Kázání mladého kněze má farář ohledati. (Borový: Jednání a dopisy konsistoře I., 19, 20.)

Neumělost kněžstva však budila pohoršení dále, zvláště tehdy, kdy husitské kněžstvo měnilo svou barvu v protestantskou. Zvláštní tedy „svobodné hlásání slova Božího“ u takového neumělého ubožáka.

R. 1539 se vyčítá — ovšem s nadsázkou — že někteří kněží „sotva modlitby psané vyčísti umějí“. (Winter d. c. 439.) R. 1540 obeslala husitská konsistoř všechny své faráře a kaplany pražské, které zavazovala k nápravným artikulům. Čte se tu, že se kaplan má učit v Písmách svatých, zvláště v jazyku latinském sepsaných. Má připravené kázání předem faráři ukázati. „Neumí-li, nechť se učí, an v řemesle hmotným musí těch nástrojův užívati, které jsou k tomu oddány a kterých mu mistr podá.“ (Borový d. c. 149.)

Jelikož císař Maxmilián naléhal, aby arcibiskup Brus z Mohelnice světil i kněze podobojí, napsal pražský arcipastýř v omluvném listě z r. 1566: „Přivedli ke mně minulého roku asi 35 jinochův, ale toho dopustiti nechtěli, abych já s oficiálem a notářem svým je examinovati (zkoušeti)měl... Když jsem jim však nižší svěcení udílel, shledal jsem je býti tak necvičené a k úřadu kněžskému neschopné, že nejen kněží, nýbrž i čeleď moje domácí z toho pohoršení vzali.“ (Borový: Antonín Brus z Mohelnice, 186-7.)

Pravidelně se naučil kaplan u faráře málo, třeba že mu určováno, kolik let má se doučovati, než o faru požádá. Vždyť sami farářové bývali nedouky, takže některý notorický ignorant býval nucen faru opustit a znova se stát kaplanem. (Winter d. c. 439.) Věřící zvykli si husitského kněze pokládati za neumělého farářova učedníka tak, že je výjimka přímo překvapovala.

Na př. mělničtí měli r. 1556 po smrti farářově dva mladé kněze, což jim bylo protimyslné. Namítali konsistoři: „Nevíme, kdo koho bude učit, kdo koho poslouchati.“ (Winter: Život II., 607.)

Duchovenstvo husitské i protestantské neumělostí svou budilo pohrdání u vlastních souvěrců. Sám sjezd stavů podobojí r. 1539 vyznal:

„Věku tohoto osoby, ouřad, posluhování kněžské od mnohých lidí v potupě jest a jako na zemi potlačené leží.“ (Landtagsverhandlungen I., 468.)

Nu — a tohle nebyla reformace! Tím méně to byl pokrok osvěty. —

„Kdy a kde Ti Bůh žítí povelí, buď věren vlasti, víře, přáteli!“

J. Ev. Purkyně.

„Nejsou síly mravní snad přece silami stát udržujícími, a to prvního řádu, s nimiž se nesmí zahrávat, aby nebyly ohroženy základy veškerého společenského života?“

Dr. W. Foerster.

Katolický student o prázdninách.

Nastávají toužebně očekávané prázdniny, kdy se rozjíždíme domů na dvouměsíční odpočinek.

Každému jistě namane se otázka: Co budeme po celý ten čas dělati?

To, co dělali studenti dávno před námi. Oni byli šířiteli vzdělání ve městečku i na vesnici.

A to má býti také práce dnešního katolického studentstva, neboť i dnes jsou u nás mnohé zaostalé kraje, kde jsou obyvatelé odloučeni na čas od ostatního vyspělého světa. Kdo chce v takovém kraji něco dělat, ten najde i lid, který poslechne rád jeho rady i poučení. Podle místa možno prázdninovou činnost rozdělit na dvě části:

a) Činnost na vesnici:

Hlavní podmínkou osvětové práce je především získati si důvěru lidu a neznám-li jeho života, poznat také jej. Slova všeho nezmohou, jest nutno radou i skutkem pomáhati.

A co dále máme dělati?

Zkušenějším a vzdělanějším naskytá se rozsáhlé pole činnosti. Především v některém spolku budeme pořádati přednášky menšího rozsahu: o literatuře, dějinách, hospodářství, obchodu, řemesle (jsme-li zkušení v té věci) a o některých zjevech v nynějším životě soukromém nebo veřejném. Pěstujme sociální vzdělání a porozumění. Nezapomínejme na minulost, zkušenost, stáří, jděme za pravdou, učme se z chyb, hledme spojití teorii s praxí.

K takovéto činnosti jest třeba připravovati se již během školního roku, pročísti mnoho poučných knih, promyslití jejich obsah a přesvědčiti se o pravdivosti, neboť v mnohém můžeme narazit na odpor zkušených jednotlivců tam, kde bychom toho nejméně očekávali.

Příkladem svým učte také milovati a ctíti dobré knihy a časopisy, neboť ony jsou přítelem a rádcem.

Snad na některého čekají katolické spolky; přejí si, abyste vnesli do nich více života. (na př.: Sdružení katolické mládeže).

I tam se horlivě chytme práce, přednášejme o vhodném bodě, povzbuzujme, zlepšujme a přivádějme nové členy.

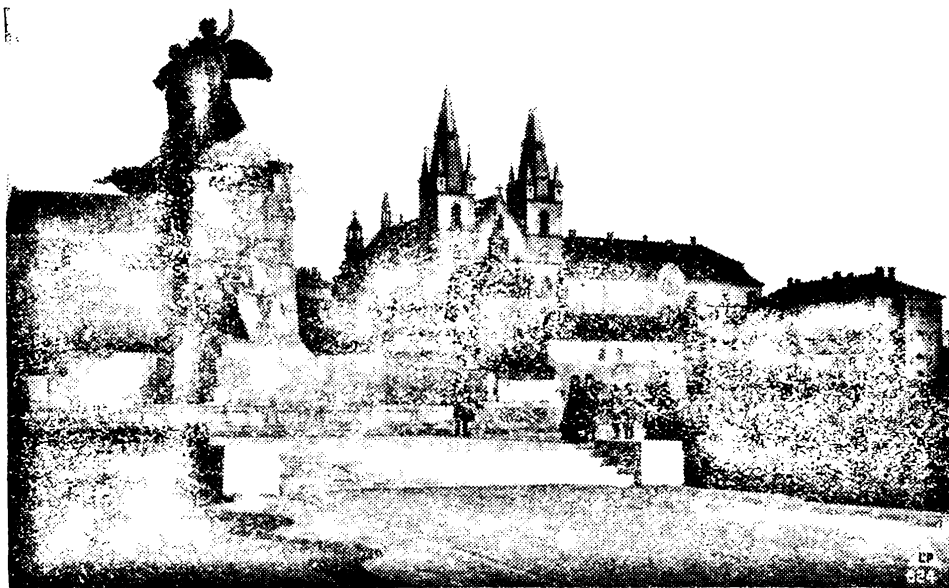
Mnozí z vás jsou hudebníci a zpěváci, kteří by mohli vyučovati dítky církevním písním, které nyní bohužel upadají snad ve všech osadách.

b) Činnost v městě:

V městě jsou zcela jiné poměry než na vesnici. Zde vládne několik proudů a směrů, lid je pokročilejší a vzdělanější. I tu pracujme osvětově tak, jak bylo již pověděno. Ovšem vážnější práce v městě je vhodna jen pro starší studenty, zběhlé ve všech časových otázkách.

Činnost možno vyvinouti nejen v katolických spolecích, nýbrž je třeba také obnovati pozornost dělníkům, kteří vás uvítají s porozuměním, uznáte-li jejich práci, nouzi a práva.

Ale i ve městě je pole činnosti rozsáhlé, a přineseme-li si zkušenosti z města, kde studujeme, potom námaha nebude marná, ale radost z díla veliká.

Historicky památný klášter Na Slovanech (emauzský) v Praze, kde v době Karla IV. konány bohoslužby v ritu staroslověnském.

V. K.:

Rekrutům!

Chlapci, co máte červené tváře a veselá srdce,
co máte radostná leta a mozolné ruce,
šťastné písničky a za klobouky vonice,
aby se na vás dívala děvčata a celá vesnice,
za chvíli řeknete s Bohem!

Za chvíli v srdéčku mnohém
květinka slzičky vypláče,
maminky dají vám na cestu koláče.

Té chvíle
zavlaží šátečky bílé;
u rodičů nebude vás více,
rozjedete se po republice.

Chlapci, neplačte, vrátíte se brzy,
abyste objali slzy
a celý svět láskou!

Bývalý ruský vyslanec Dr. M. Andrejev katolickým knězem.

II.*)

Andrejev přiznává, že na universitě (v Moskvě a Petrohradě) nebyl pro vědy právnické zvláště nadšen. Zato ho více zajímalo národní hospodářství a speciální otázky sociální. Mnoho jeho sympatií náleželo Ferd. Lassalovi. Avšak skepse v celém způsobu myšlení brzdila i tento entusiasmus pro socialismus a jeho odůvodnění.

Po universitních studiích a státní zkoušce Andrejev podnikl se sourozenci delší cestu do ciziny. Napřed do Německa a Švýcar. Odtud do měst slunné Itálie: do Milána, Benátek, Florencie, Říma, Neapole a Janova, pak přes Rivieru k francouzským břehům oceánu, kde zůstali několik týdnů na zotavenou. Přes Paříž, Brusel, Haag, Vídeň vraceli se zase do Ruska. Ovocem těchto cest bylo Andrejovo rozhodnutí, prožít celý život v cizině a vstoupiti proto do služeb ruské diplomacie. To také hned učinil.

Než mohl nastoupiti úřad v cizině, musel několik let pracovat v Petrohradě v ministerstvu zahraničí. „Každého léta“, píše Andrejev, „měl jsem dva měsíce dovolenou. Prvého roku provázel jsem nemocného bratra do ústavu pro vodolečbu v Kaltenleutgebenu u Vídně. O nejbližší neděli táhlo mě cosi do katolického kostela, v blízkosti ústavu. Hudba, zpěv a bohoslužby, jimž jsem byl přítomen, to vše působilo na mne tak, že jsem se častěji sem vracel v době svého čtyřnedělního pobytu. I v pozdějším životě v cizině vyhledal jsem katolický chrám, nebylo-li v místě svatyně pravoslavné. Byly to reminiscence na zbožný zvyk mládí, jež tu vedly odpladníka k udržení zevního kultu?

Jako první působiště v cizině bylo mi nabídnuto Tokio v Japonsku s úřadem legačního sekretáře. Přijal jsem je s radostí. Umožňovalof dítěti tohoto světa, nespokojenému, toužícímu po novém a novém rozptýlení ducha, vykonat vlastně cestu kolem světa. V Japonsku chtěl jsem zůstat tři roky. To byla obvyklá doba pro pobyt diplomatů na dalekém východě. Brzy po svém příchodu poznal jsem nutnost naučiti se řeči lidu, protože jen ve větších městech, jako je Jokohama, Tokio, vystačí cizinec s angličtinou. Jinde nebylo lze domluvit se jinak než japonsky. Kdo cestoval již exotickými krajinami východními, pocítil jistě jako největší muku a otroctví svou ustavičnou závislost na tlumočnickovi. A bez znalosti jazyka lidu nedostane se nikdy k jeho duši! Ježto mluvená japonská řeč je snadná, osvojil jsem si ji velmi brzy. Hůře tomu, kdo chce též japonsky psát a číst. Musí znáti aspoň 1500-2000 značek z paměti! Tak daleko jsem nedospěl. Spokojil jsem se tedy s písmem užívaným v obyčejném styku, zvaným „Katakana“, které je sestaveno na podkladě syllabické abecedy, dá se snadno naučit a slouží třídám nevzdělaným.

Japonské náboženství, domácí šintoismus a z Indie přes Čínu a Koreu sem vniklý buddhismus mě velmi zajímal. Už proto že buddhismus měl velký vliv na theosofii a měl přívržence i v Evropě (v samé Paříži tehdy několik tisíc!). I při zevnější jakési podobnosti obřadů buddhistických s křesťanskými narazil jsem hned na nejpodstatnější rozdíl obou nauk. Křesťanství je život, buddhismus smrt. Křesťanství má božskou záruku vzkříšení těla a věčného života, buddhismus káže o nirvāně, o věčném nic, v něž se duše lidská po mnohém stěhování a vtělování konečně rozplyne. Šintoismus pak má svou rudimentární jednoduchost, suchost a racionalismem, cit skoro úplně vylučujícím, připomínal protestantství. Také šintoistické chrámy jsou tak holé a chladné jako pro-

*) Podáváme jen význačné momenty ze života konvertitova, pokud měly vliv na jeho obrácení. Obširnější kapitoly ze svěživotopisu Andrejovova přinese postupně časopis »Apoštolát«.

testantské. Mají uvnitř jen zrcadlo, symbolisující pravdu Boží a kolem bez počtu dlouhých bambusových holí, na nichž jsou navěšeny pruhy papíru s jmény zemřelých předků. V kultu zemřelých je podstata celého šintoismu.

Pobyt v Japonsku skýtal mi příležitost poznati celou zemi, ježto cestování je tam nesmírně pohodlné. Hostince i v nejmenších vesničkách jsou vždy čisté a připravené. Japonci čistoty velmi dbají. Vůbec je to země vysoké kultury, třebaš odlišné od evropské. Řekl bych skoro, že nás jí po mnohé stránce i předčí, již proto, že zasahuje všechny vrstvy obyvatelstva. Venkovský sedlák zná tak dobře společenské formy a je k cizinci jemně zdvořilý, jako každý jiný člen středního stavu. Dráhy, dopravníky, parníky, — elektrické světlo už tehdy (1897—1901) i v nejzapadlejší dědině — to všechno fungovalo bezvadně a cestování velmi příjemňovalo.

Nadšení pro Japonsko a cestování sdílel se mnou přítel G. X., s nímž jsem se seznámil na francouzském vyslanectví v Tokiu. Nikdo neměl na mě v mém životě takového vlivu, jako tento mladý, velmi nadaný muž. Byl stejného věku se mnou, literát, který vášnivě miloval přírodu a umění. Navštívil později ještě dvakrát Japonsko a napsal zajímavé dílo, jež dosáhlo značného úspěchu v literárních kruzích pařížských. Nazval svou knihu ironicky „En pays du soleil couchant“ (V zemi zapadajícího slunce). Japonci totiž zovou svou vlast zemi vycházejícího slunce. X. chtěl už nadpisem vyznačiti hlavní myšlenku svého díla: Japonsko odvracející se od staré, tisíciletí trvající kultury a přijímající osvětu novou, materialistickou, kleslo i umělecky. Jeho staré umění, předmět vřelých zájmů a obdivu se strany evropských umělců, hyne. — Byl tedy můj nový přítel estetikem, jako tak mnohý z mých přátel. X. na rozdíl od nich mluvil také někdy s uznáním o jiných, vyšších hodnotách, jakou je na př. hluboký, vnitřní život. Soudil jsem z toho na jeho hlubší povahu — řídkou u estétů — což mi potvrdil i konec jeho života.*). Já však jsem nyní usiloval jen o to, abych si moderní estetický názor světový osvojil, vnitřního života vůbec nedbaje. Teprve hodně pozdě, v době své konverse, jsem poznal, jak jsem se honil za něčím, pro co jsem nebyl stvořen, co jsem klamně pokládal za nejvyšší metu. Jeť moderní esteticismus pro mladého člověka lákavý také tím, že přehnaným „kultem krásy“ dává roušku na každou výstřednost, pod pláštěm „krásného umění“ kryje nejnižší pudy.

Vzpomínám prvé cesty s novým přítelem na japonský sever. V Hakodato bydleli jsme u ruského konsula. Navrhl nám navštívit také nedaleký klášter trapistů. Na krásný ten výlet nikdy nezapomenu, zvláště na zpáteční jízdu za nádherného letního večera, když jsme si sdíleli dojmy z návštěvy trapistů. Oba jsme byli pro ně nadšení, zvláště pro jejich P. priora, který nám nejenom dovolil prohlédnouti si celou usedlost, nýbrž vida náš živý zájem, sám nás všude provázel a sklízel upřímný podiv pro nezištnou a obětavou činnost řeholníků. To byla má první známost s katolickým řádem, jednou z kvetoucích forem duchovního, vnitřního života katolické církve. Při rozloučení s klášteřem dal nám milý představený na památku malou knížečku „Introduction à la vie dévote“ od sv. Františka Sal. Zůstala mi trvalou upomínkou na šlechetného kněze a jeho dobrotu a lásku, vyzařující z celé jeho bytosti. S obsahem knížky však jsem se neseznámil. Nečetl jsem ji, protože jsem k tomu nebyl ještě zralý. Bylo u mne třeba ještě hodně dlouhého vývoje, abych dovedl pochopit věc tolik duchovní.

Zatím vlivem nového přítele upouštěl jsem stále více od mravních zásad, v mládí mi vštěpovaných, a na jejich místě udomácnil amorální, ale pohodlné a příjemné názory na život jedincův i společnost. Byl to důsledek skepse, již jsem si odnesl z university. Člověk, neslouží-li Bohu, slouží modle — docela bez nějakého ideálu žít nemůže. Lehkomyslný esteticismus musel mi nahradit náboženství a to hlavně proto, že nevyžadoval morálky, ani pocitu nějaké odpovědnosti a dopřával mi sloužití výhradně vlastním choutkám.

Avšak mou duši brzy rozvlnil velký neklid. Exotismem už znavený, chtěl jsem stůj co stůj zpět do Evropy. Sotva uplynula tři leta mého pobytu v Tokiu, žádal jsem o dovolenou, z níž bych se na východ už nevrátil. Ježto byla právě pro nepokoje v Číně politická situace velmi vážná, musel jsem čekat ještě šest měsíců. Tehdy mě můj šéf-vyslanec znovu a znovu upozorňoval, jak velký prospěch pro mou diplomatickou kariéru by znamenal ještě delší pobyt v Japonsku. Byl totiž jist, že sám bude brzy stát v čele ruské

diplomacie, a může se pak postarat i o své spolupracovníky. Já se už přemluvit nedal. Ctižádostivým jsem nebyl nikdy a nechtěl jsem též činit své budoucnost závislým na určité osobě, třeba sebe vlivnější. Opustil jsem tedy Japonsko najisto. Můj šéf byl skutečně za nějaký čas jmenován ministrem zahraničí. Byl to Iswolský, známý z pozdějších politických událostí.*)

V Evropě dal Andrejev přednost diplomatickému zastupitelství v Mnichově, před politicky pro Rusko důležitějším vyslanectvím v Athénách. Chtěl ve středu evropské civilizace plně zas užít její příjemnosti, nerušený příliš povinnostmi úředními. Píše o tom toto: „Dvě léta ztrávená v Mnichově nezajímalo mě se vůbec o náboženské otázky. Můj život vyplňovala jen hudba, divadla, společenské zábavy. Vnější svět zajal docela mého ducha, sytil mé smysly, ale trvalého klidu a spokojenosti mi přece dát nedovedl. Nahlížel jsem, že takový život není mne důstojný. Příliš povrchní esteticismus nemohl ve mně zapustit hlubších kořenů. Závídel jsem umělcům, učencům a odborníkům, jakéhokoli druhu, kteří se mohou docela zhloubat do svého díla a najít v práci ukojení a životní radost. Marně jsem hledal to, co by soustředilo na sebe i můj celý zájem. A tak vědomí kletby a ironie osudu provázelo stále živější ve mně pocit neuplatněné energie, vyplýtvávané na lehké známosti a dobrodružství. Děsí mě ještě dnes jen vzpomínka na ně. Vždyť bylo v nich veliké nebezpečí úplné mravní záhuby. Ale Bůh ve svém milosrdenství nechtěl smrt hříšníkovi. Pomalu nastával obrat v mém smýšlení, vedoucí mě na pravou cestu. To byl ještě dlouhý proces.

V létě r. 1903 byl jsem přeložen do Štokholmu. Tam jsem se brzy spřátelil se švédským sekretářem v ministerstvu zahraničí, nadšeným theosofem. Když konala A. Besant, vynikající členka anglické theosofické společnosti, ve Štokholmu přednášku o okultních vědách, vyzval mě můj přítel k účasti. Populární přednáška duchaplné Angličanky působila na mě tak, že jsem si ihned opatřil anglickou theosofickou literaturu a šel do studia. Studium theosofie — třeba to zní hodně podivně — vedlo mě zase zpět ke křesťanství, od něhož mě vzdálil můj „skeptický esteticismus“. Theosofie byla reakcí proti vládnoucímu materialismu a naturalismu, návrat ke spiritualismu. Byl to nezdařený pokus spojit křesťanství s indickou filosofií. Takto slátané náboženství mělo být přizpůsobeno „moderním vědám“, aby bylo svým adeptům po každé stránce přijatelné. Theosofie, života málo schopná, stala se sice věcí módy, ale nemohla příliš uškodit pravé víře. Mně však prokázala službu tím, že jsem, vypořádáv se s ní osobně, i hlouběji vnikl ve věčné pravdy křesťanského učení a vrátil se ke Kristu. Ke konverzi však ještě bylo daleko a téměř dvacet let trvala má nejistota a kolísání.

Ze Štokholmu byl jsem poslán do Brazílie, do Rio de Janeiro, kde jsem reprezentoval carskou ruskou vládu pro celou jižní Ameriku. Rusko nemělo v Jižní Americe zvláštních politických nebo hospodářských zájmů. Také stěhování do Jižní Ameriky bylo se strany ruské vlády zapověděno, takže ruské vyslanectví v Rio de Janeiro nebylo nejčinnější a mělo hlavně úkol reprezentativní. — Kdežto v Tokiu a Štokholmu měla vyslanectví bohoslužebné kaple, shromažďovala se v Mnichově ruská kolonie každé neděle a svátky ve vlastním chrámě a má účast byla tu oficiální. Zde v Brazílii pravoslavného kostela nebylo. Protože mě přece cosi do chrámu nutkalo, šel jsem do klášterní svatyně Otců Františkánů. Zde jsem spatřil po prvé v životě ve svatém týdnu vykonávání pobožnosti křížové cesty. Nový, hluboký dojem prožívala má vyprahlá duše.

Podnebí v Brazílii mi valně nesloužilo. Žádal jsem tedy po dvou letech ministra zahraničí, svého bývalého šéfa v Japonsku, Iswolského o vyslanectví v Evropě. Když pro tu dobu odmítl, vzdal jsem se diplomatické služby a vrátil se do Ruska, na venkov s úmyslem: vésti nový, lepší život. Tak začal v mém životě obrat.

*) Iswolský v r. 1914 při vzniku světové války dlel jako vyslanec v Paříži.

*) Zemřel za války ve vlasti. Poslední čtyři léta jeho života byla pro něho pravým mučednictvím. Těžký reumatismus nedovoloval mu ani nejmenšího pohybu bez kruté bolesti. Trpěl mnoho, ale trpěl jako křesťan, čině teď zadost za své hříchy. Pomalu ztrácel zrak, až konečně oslepl docela. Jaká to tragika v životě estetikově — býti slepým, nezřít už barev ani tvarů, nezřít už světla, jen tmu, stále tmu. Můj přítel umíral jako věřící, zbožný katolík, přijav sv. svátosti. Takový tedy způsob zachrany duše zvolil tu Bůh!

Pověst o Elektře zpracovaná od tří nejslavnějších řeckých tragických básníků.

Stará řecká báje vyprávěla o Elektře, dceři mykénského krále Agamemnona, který, vrátiv se z války trojské domů, byl zabit nevěrnou svou manželkou Klytimestrou a brantrancem svým Aigisthem. Že zachránila svého bratra Oresta, tehdy ještě malíčkého, a tento potom, vrátiv se, vykonal se svou sestrou pomstu nad vrahy otcovými.

Pověst tuto znal již Homér, který v *Odyseji* (I. 298 n.) klade do úst bohyni Athéně slova, že Orestes získal si velikou slávu mezi všemi lidmi, že zabil Aigistha, vraha svého otce. Na začátku *Odyseie* (I. 35 n.) zmiňuje se o tom též Zeus, že marně varoval Aigistha, aby tak nečinil, i boha Herma dokonce s tímto vzkazem k němu poslal, ale on neposlechl a nyní najednou za všechno odpykal si trest z rukou Orestových. Kromě toho ve III. zpěvu *Odyseie* (v. 309 n.) výslovně se děje zmínka o tom, že Orestes zabil nejen Aigistha, ale i svou matku.

Avšak o tom, že by byl Orestes stíhán Erinyemi za svůj čin, není u Homéra ani slova. Pokročilejší vzdělanost však pozastavovala se nutně nad tím, že Orestes zabil svou matku a že přes to, že tato se dopustila takového zločinu a byla tedy potrestána zcela po právu, že nemohl přece zůstat bez trestu. Proto pozdější pověsti přidala, že byl Orestes za svůj čin pronásledován Erinyemi, liticemi, personifikujícími zlé svědomí, a že až na Areopagu v Athénách došel očištění.

Tímto způsobem zpracoval také tuto pověst nejstarší z tragiků řeckých Aischylos ve své trilogii *Oresteia* a sice v druhé části nazvané *Xorhórou* (ženy nesoucí džbány s obětí), nazvané tak dle sboru dvanácti žen mykénských, které jdou Elektru obětovati na hrob Agamemnonův.

Obsah Aischylovy tragedie je tento: Děj odehrává se před palácem Agamemnonovým. Na počátku přichází Orestes s Pyladem do své otčiny, aby pomstili smrt Agamemnona, vykonal oběť na jeho hrobě, a Orestes obětoval zde svou kadeř. Vtom spatří sbor žen vycházejí z paláce, v nichž čele kráčí Elektra. Odejde s Pyladem stranou, chtějí pozorovati, co to znamená. Z písně sboru se dovídáme, že poslala je Klytimestra, aby obětovaly na hrobě Agamemnonově na odvrácení zlého snu. Elektra nařiká pak nad svým neblahým osudem a koná oběť. Vtom si povšimne kadeře, kterou zde Orestes obětoval. Poněvadž podobá se jejím vlasům, poněvadž šlápěje u hrobu vytisknuté shodují se s jejími, soudí, že je to Orestes. Orestes s Pyladem vystoupí a Elektra dle kadeře, jakož i dle vyšívaní na šatě jeho, které sama vyšívala, pozná v něm svého bratra. Sbor pak poučuje Oresta, proč posílá Klytimestra obětovati na hrobě Agamemnonově. Měla hrozný sen, zdálo se jí, že porodila hada a ten že ssál z jejího prsu krev. Pak smluví si plán, jak vykonal pomstu. Orestes a Pylades budou se vydávati za cizince fokidské a budou žádati o pohostinství. Jakmile vejdou dovnitř, chce Orestes zabít hned Aigistha. Po písni sborové skutečně přicházejí Orestes a Pylades jako pocestní. Vystoupí sama Klytimestra a zve cizince do domu. Orestes, kterého ovšem Klytimestra po tolika letech nemůže poznati, přináší zprávu, že Orestes je mrtev. Klytimestra na oko nařiká, pak dá zavésti cizince do domu a posílá starou chůvu pro Aigistha. Tato nařiká nad smrtí svého chovance. Po písni sboru přichází Aigisthes, obává se, že pověst o smrti Orestově snad není pravdivá a vchází do paláce. Ozve se jeho nářek a sluha oznamuje, že jest zabit. Přichází Klytimestra a sluha jí oznamuje, že Aigisthos je mrtev. Vtom též z prostředních dveří vychází Orestes s Pyladem. Orestes se žene na ni s taseným mečem, Klytimestra prosí syna, aby ji ušetřil. Orestes se zarazí, ale když mu Pylades připomene rozkaz Apollonův, káže matce vejíti do domu, aby ji zde zabil nad mrtvolou Aigisthovou. Tato omlouvá svůj čin

chybami Agamemnonovými, ale marně. Pak zvolá: „Věru, to je ten had, kterého jsem porodila a odchovala!“ Pak odejdou všichni do paláce.

Sbor jása nad tím, že vrahové Agamemnonovi došli odplaty. Pomocí enkyklematu se zjeví, co se stalo uvnitř. Orestes však náhle je zachvácen výčitkami svědomí a praví, že odejde do Delf, aby zde v chrámu Apollonově došel očištění. Však tu již zatemňuje se mu mysl, vidí strašné Erinye a v hrůze ubíhá pryč.

Sofokles vrátil se ve svém zpracování k původnímu mythu. Jeho Orestes není za svůj skutek stíhán Erinyemi. Aby mohlo obstát toto zpracování, vyličil Klytimestru co nejčerněji a položil usmrcení Aigistha až na konec, poněvadž jemu každý z diváků smrt přál. Tím je dojem matkovraždy oslaben. Vrahové jsou potrestáni, rod Atreův nabyl konečně svobody a tragédie končí takto smírně.

Proti Aischylovi vidíme ve zpracování Sofokleově značné pokroky. Sofokles učinil středem své tragédie Elektru, předvedl její týrání od kruté matky a nelítostného Aigistha, její touhu po bratrovi, její zármutek nad domnělou smrtí, nelíbenou radost nad nenadálým setkáním a odhodlanost, s kterou chce pomstít smrt svého otce a s kterou Orestovi pomáhá.

Aischylos položil poznání se Oresta s Elektrou hned na počátek své tragédie. Poznání toto se děje prostředky až příliš prostými. Elektra spatří na hrobě kadeř a šlépěje a soudí hned, že pochází od Oresta. Naproti tomu Sofokles oddálil scénu poznávací co možno nejdále. K poznání se vše znenáhla připravuje a pak se rychle odbude ukázáním pečetního prstenu Agamemnonova.

Ještě větší je rozdíl mezi oběma básníky, pokud se týče Isti. U Aischyla se Orestes s Elektrou umluví o Isti, ale Sofokles uvádí v omyl i Elektru samotnou. U Aischyla přichází Orestes sám se zprávou o své smrti, u Sofoklea je zařízení však vše mnohem uměleji. Nejprve přichází starý pěstoun, přinášeje zprávu o smrti Orestově. Pak teprve, když je již v paláci na stráži, přináší Orestes popelnici s domnělým svým popelem. Úplně nové je u Sofoklea to, že Orestes domněle zahynul při hrách Pythických, pak rovněž i postava Chrysothemidy, sestry Elektřiny, jejíž mírná, ale slabá povaha je pěkným protějškem Elektře.

Elektra třetího slavného tragika řeckého Euripida je vlastně polemikou proti Elektře Sofokleově, dávané o několik let dříve. Euripides se asi pozastavoval nad tím, že Orestes za svůj čin nejen že není potrestán, ale dokonce i veleben. To se mu zdálo nepřírozné a nemorální.

Euripides položil děj své Elektry na venkov. Elektra je provdána za prostého dělníka, kterého vyhledal i Aigisthes, aby se se nemusil báti mocných potomků. Přichází Orestes s Pyladem nedají se poznat hned Elektře, ale jen vyzvídají, zda by byla ochotna býti nápomocna při potrestání vrahů Agamemnonových. Též přichází starý pastýř, který oznamuje, že na hrobě Agamemnonově byla vykonána oběť. Při tom vkládá mu básník do úst polemiku proti Aischylovi, jak že by bylo bláhové dle kadeře nebo dle otisků kroků chtít poznati, že je to Orestes. Nastane pak vzájemné poznání. Starý pastýř oznamuje, že Aigisthos je právě nedaleko, obětuje Nymfám. Orestes a Pylades odejdou, aby vykonali na něm trest, Elektra Istí přiláká Klytimestru. Za chvíli přichází posel a oznamuje, že Aigisthos je mrtev. Přijíždí na voze Klytimestra, nařiká v delší řeči na Agamemnova. Vchází pak do domu, odkud za chvíli zazní její nárek. Pak Orestes, Pylades a Elektra vyjdou a jsou vyneseny obě mrtvoly. Tu jako bohové na stráži objeví se Dioskulové a posílají Oresta do Athén, aby se zde očistil před soudem na Areopagu. Orestes je zachvácen šílenstvím a ubíhá pryč, isa pronásledován Erinyemi. Pak nařizují, že Elektra se má zasnoubit s Pyladem a onen rolník, který slul jejím manželem, že má odejít do Fokidy, kde dostane hojné statky. Pak oznámí, že se odeberou na moře sicilské, aby zde chránili lodi.

Elektra Euripidova stojí však hluboko pod tragedií Sofokleovou. Euripides strhl celý děj s mystické výše do života obyčejných lidí, ovšem nikterak ku prospěchu. Proto jest a zůstane Sofokleova Elektra vrcholným zpracováním tohoto mythu, dramatickým dílem par excellence, které i ještě dnes na nás mocně působí svou mohutností a dramatičností.

Reminiscence na zmíněné již oslavy P. Křížkovského, předchůdce Smetanova, geniálního hudebního tvůrce a vlasteneckého kněze družiny Sušilovy.

*„Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu utrpěl.“ —
„Království mé není z tohoto světa.“* *Nový zákon.*

„Veškerá tato krása, jež tě obklopuje, musí tě povznášeti vzhůru, k lásce krásy, ježtmž jaseň zří slunce i hvězdné nebe a k jejíž oslavě chvalozpěv pje celé tvorstvo.“
Sv. Alois.

Jaroslav Lipinský:

Co zavínil pavouk.

„Och, stakradenská ozkapa jakási!“

„Nále?“

„Hen sa podiv!“

„Gde, prosím ťa!“

„No, hen — na rukav! Vidiš ho?“

„Pabúk?“

„Prám, že pabúk! Než ne oštara jakási, tož pječný, křížový, co šťastí ludem přinášá.“

„Dal by Pámbu, že by nám též kúšček šťastí donésl. Než netřa vela — tak trochu řeci, co by sa baj něco statku kúpilo, baj koza, bažky a baj brávek na omastu. Též třá kucu trochu posprávjat. Och, jejdánky — třá teho moc. Též kerýsi dluh zaplatit — no — dal by Pámbu, řeci tak kúšček šťastí...“

A tetka Rozína Dosedlová v duchu si představovala, co by všechno bylo potřebné, kdyby... A právě o to kdyby rozbíjely se všechny její touhy.

Oh, věř, že tentokrát nás šťastí nemine.“

„Jag pravím — gdyby Pámbu dal...“

„A dá — řeci dá... Přecaj taková věc — --

„Jako ten pabúk?“

„Prám, že — řeci křížový... Třa edem vědět, jag sa ty papírky menují, co v městě prodávájú a potom bude moc peněz na ně berú...“

„Ach — losy myslíš?“

„Prám, že losy! Šak sem čtmíl, že kerýsik šandár vyhrál řeci milijón — tož edem sa mosí na ty papírky vyhrát...“

„Šag sa može v nedělu kerýsi v Medříců kúpit...“, navrhovala tetka.

„Co — aj v nedělu? A gdyby potem už byly ty papírky, co na ně vyhraie milijón už prodané? Než ne tag — to sa mosí zavčas.“

„Myslíš — jako ich hned kúpit?“

„To istě. Dondu hned do města a kúpím také cedulky.“

„Tož dondi, Tomšu, dondi a optaj sa, gde prodávajú ty pravé, co sa na ně na ozaj vyhraje. Ale daj pozor, ať ta neošidá!“

„Edem ty sa nestaraj, že ňa ošidá. — Dám já si stakradenský pozor. Matlč mi škvařenicu, baj chleba kus daj a dondu hned od fleku do města.“

S chutí dal se do oblékání — a ještě neměl kabát oblečený, stál na stole talíř smažených vajec na slanině, rozšiřující po nevelké světnici líbeznou vůni.

Strýc Dosedla pustil se s chutí do jídla a za malou chvíli byl talíř prázdný. Pokřižoval se, ústa utřel rukávem a ukrojiv krajíc chleba, vyňal z kapsy šátek, zamotal ho do něho a vstrčil do kapsy. Pak vzal ze skříně starý Nebeklič, odkud vyňal několik „zelených papírků“ a píchl je do „notesa“, zamotal šátkem a vstrčil zas do druhé kapsy vnitřní. Z koutu vytáhl hůl, na hlavu píchl „slaměný hucaň“. Tetka Rozína udělala mu na čele tři křížky a strýc vykročil pravou nohou ze dveří. Lidé udiveně se dívali, co se to stalo, vidouce strýce Dosedlového jíti do města.

Než ale vyšel z domu, uradili si ještě s Rozíní, tož jako se ženú, cože si všecko kúpíjáj, až vyhrajú na ten papírek ten milijón.

„Och, stakryše, Rozína, budeš ty sa fajnovo mjet — ó, na mú dušu. Nic nebudeš dělat — edem fortelně porúčat — jaja — to sa budeme mjet dobře. Třa potom chalupu novú postavit — než ne z klád — tož řeci z kameňa — baj statku přikúpíme kolikero — taj koně — baj kočár. též to fotforstvo smradlavé, jag sa praví autinóbl, tajag vsetinské panstvo — och, povožíš ty sa fajnovo — věř ňa...“

Tetka Rozína jen mlčky přikyvovala hlavou. V duchu stavěla si nádhernou vilu, skoro jako zámek — počítala, kolik si přikoupí krav a jakého plemene — jakého plemene budou kozy, ovce, prasata — a hlavně se těšila, jak si vyjede v kočáře v neděli do kostela. To sousedky „zlostí puknou“. — A což — jestli Tomáš — tož její manžel, koupí doopravdy ten autinóbl, co bez koní jede, to teprv závisti sousedek nebude konce. Jedinou starost měla, bude-li musit „budit služky, či lesti samy sa obudí“. Ale — to snad se vzbudí samy...

Strýc Tomeš statně vykračoval k městu. Byl krásný, letní den, obloha modrá, nikde mráčku a vzduch se chvěl horkem. Schylovalo se k poledni, když dorazil do města. Hned na kraji ulice se otázel, „gde že sa prodávajú ty papíry, co sa na ně vyhrajá milijón“ — a když kterýsi ochotný muž poukázal jej na jednu tamní banku, vešel dovnitř.

Zvonilo poledne, když vyšel ven. Postál na rohu ulice, pokřižoval se a pomodlil. Pak se rozhlédl kolem sebe a vešel do známé hospůdky „Na podsíni“.

Venku bylo vedro k zalknutí a uvnitř příjemný chládek. V místnosti mimo několik hráčů karet nebylo jiných hostů. Strýc Dosedla usedl k hráčům, poručil si „žejdlík šedé s čertem“ a díval se na hráče.

Jak dlouho seděl a hleděl na hru, těžko říci. Jisto však je, že když povstal, vážně se zakymácel. První starostí jeho bylo, zda je „notes se šťastím“, které koupil, v kapse. Byl tam. Pak si vzpomněl, že by měl přinést něco ženě na přivítanou.

„Dajte ňa flašu čerta, ať donesu něco ženě na uvítání“, pravil.

Sotva vyšel na ulici zpozoroval, že ulice je náramně úzká, což si vysvětloval tím, že lidé stavěli své domy příliš blízko proti sobě. Přece však se dostal šťastně z ulice na náměstí, kde po několika zákyvech vpravo a vlevo dostal se na silnici vedoucí k domovu.

Zde ho zas čekalo nové překvapení. Jestli lidé v městě stavěli domy příliš blízko proti sobě, zde na silnici „pan cestmistr zrobil po stranách silnice příkopy a silnici edem tak úzkou, že sotva může sa projít! Potforstvo jakési. Jesli nevyhlédám z levé příkopy, tož z pravé istoistě,“ bručel si sám k sobě.

Byl o kus namáhavé práce, vyvarovati se častým „zjevením“ v příkopě, ale — po svahu šlo to přece pomalu kupředu.

Slunce sklánělo se pomalu nad Válašskými Athénami. Strýc uondán a zpocen neustálým vylézáním z příkopů, vysvlékl kabát a přehodil si jej přes rameno. Občas vytáhl z kapsy láhev „s čertem“, nasadil ji k ústům a zadíval se k „jarcovské guľy“, jako by chtěl troubiti signál, že již jde z města a že má „baj papírky na milijón v kapce“.

„Edem belinu si hůtnu — šak robám gořalka nedělá vela dobrotu.“ Jen že častým „hůtnutím“ se obsah láhve povážlivě zmenšoval.

Již dávno slunko líbalo posledními paprsky temena válašských kopců, když strýc Dosedla po tolikeré štrapáci dostal se šťastně blíže domu. Došel až k potoku, přes nějž byla položena kláda, sloužící za přechod na druhou stranu.

Dosedla se zarazil a zůstal nerozhoně státi. Cítil pod nohama vratkou půdu, a rozvodněný potok — nebyl právě nejlepší pobídkou k přechodu na druhou stranu. A vrátiti se znamenalo zacházku aspoň půl druhé hodiny. Aspoň kdyby u lávky bylo zábradlí!

„Ale sem pravil tem starostovi, aby tu dal poříditi zábradlí — tož včilej — kerak se dostanu na druhú stranu!“

A stál bezradně dále. Plným potokem valily se vlny vody, které jako by hukotem svým vybízely Dosedlu k přechodu na druhý břeh.

„Šag pan falář praúvajú, že každý člověk má jakéhosik anděla, co ho chrání — tož nech ňa též chrání, gdyž mám tolké šťastí v kapse.“

Ještě se pokřížoval, ohmatal, zda je v kapse „notes s cedulkami“, co sa na ně vyhrává“ a vykročil na kládu. Šlo to jakž — takž.

Sotva ušel pár kroků, nastal notný zákmit nalevo — pak napravo — a vtom žbluňk — a už byl v potoce.

„Šmargá — stakradenská práca...“ to bylo vše, co mohl říci.

Kabát se mu svezl s ramen, klobouk spadl s hlavy a proudy vody unášely je pryč.

„Krucinál fagot — mé šťastí —,“ zařval Dosedla a hnál se za kabátem a kloboukem.

Proud vody unášel však rychle obě věci dále kupředu. Kabát, zatížen lahví s „čertem“, nasáknut rychle vodou, záhy se potopil a s ním ovšem i „šťastí v notesu, baj ještě kerásik „zelená“ tam byla“ — klobouk nesen vlnami ku břehu, uvízl za keř a tam ho též strýc zachytil, vylézaje celý promočený na břeh.

„Hernajs fidlajs — co včilěj — na mú dušu, toť to by ňa moselo dožlčít,“ zvolal zlostně. Stál na břehu, voda z něho kapala jako z děravé konve a smutným zrakem díval se, kde se mu kabát potopil. O tom však nebylo ani památky.

„Co včilěj —“ zvolal trpce.

Vida pak marnost svého přemýšlení, dal se na cestu k domovu.

Byla to smutná cesta. Sotvaže se objevil před chalupou, vyšla mu žena vstříc a tázavým zrakem dívala se na svého muže.

„Tomšu — tož pro Boha — neseš — i?“

„Ja — nesu — — čerta nesu...! Než ani teho nenesu, lebo ňa ho voda sebrala, baj s kabátem, baj s cedulkama ňa šťastí... Také potforstvo...“

„Tož nemáš... i?“ zvolala úzkostlivě žena.

„Co?“

„No — losy — cos kúpil...“

„Veď ňa jich voda zebrala — tož gde ich nazbíru...“

„Přecaj pabúk — šťastí přinášá...“

„Potfora je... Hledaj ho a zabi — sviňstvo neřádné...“

Z dějin atomu.

Názory na složení hmoty¹⁾ a její nejmenší částice prodělaly a dozruly mnoho velkých a důležitých změn od svého počátku do naší doby. První, kdo pokusil se něco říci o složení hmoty, byl řecký filosof Demokritos z Abdery v 5. stol. př. K., který prohlásil, že hmota je složena z malých, nepatrných částíček, dále nedělitelných, jež nazval atomy. Tyto prý jsou různě uspořádány, liší se velikostí, polohou, pořádkem a působením jistých sil se dostávají do pohybu vířivého. Dále tento názor nepokročil a celý starověk a středověk zůstává na tomto stanovisku. Teprve poznání různých fyzikál. vlastností těles, na př. pružnosti, pevnosti, soudržnosti, skupenství a j., způsobilo, že fyzikové jali se přičítati tyto vlastnosti malým částčkám — molekulám — o nichž předpokládali, že nejsou bezprostředně u sebe a že pohromadě jsou drženy silou soudržnou čili kohaesí. Tyto molekuly nejsou v klidu, nýbrž u těles tuhých kmitají na svém místě, u kapalin, nejsouce spjaty takovou velikou kohaesí, pohybují se v libovolných směrech a u plynů postupují přímočaře rovnoměrně na všechny strany, narážejí na stěny nádoby, v níž je plyn uzavřen a my říkáme, že plyny jsou rozpínavé.

Avšak brzy bylo nutno k vysvětlení některých fyzikálních zjevů rozložit molekuly na částčky ještě menší, jimž zůstal název Demokritův atomy. Poznáním radioaktivity byly však i tyto atomy, pokládané dlouho za nedělitelné, rozbity a fyzikové pokoušeli se a činí tak doposud, sestrojiti takový model atomu, z něhož by bylo možno odvoditi všechny známé fyzikální a chemické vlastnosti hmoty. Nejdůležitější a nejzajímavější jsou J. J. Thomsonův, Nicholsonův a Rutherford-Bohrův.

J. J. Thomson představuje si atom jako kouli, v níž jest rovnoměrně rozdělena kladná elektřina. V této kouli jest stejně velké množství záporných elektronů, které jsou v jedné rovině a aby nebyly přitaženy do středu, otáčejí se v kružnicích. Tímto se nachází atom v rovnováze. Pro některé nešody se skutečnými měřeními byl tento model atomu opuštěn.

Další zajímavý návrh stavby atomu podal v r. 1911 anglický fyzik J. W. Nicholson, který svojí hypotézou snaží se vysvětliti i povahu a podstatu hmoty. Jeho práce, jak sám praví, je prý spíše spekulativní, ježto jedná na podkladě atomových val. Atom podobá se opět kouli, v níž však pouze ve středu je soustředěna pozitivní elektřina, tvořící t. zv. jádro — nucleus, kol něhož krouží elektrony. Veškerá hmota je obsažena v jádru, čímž kladná elektřina stává se postatou hmoty a ukazuje, že hmota je původu elektromagnetického. Základem všech prvků jsou prý 4 paprsky neb „protoly“; jsou to: *Coronium* (Cn), které se nachází ve sluneční koruně o atom. váze 0.5131, dále *Hydrogenium* — vodík (H) at. h. = 1.008, *Nebulium* (Nu), hypotetický prvek hvězdářů ve spektru mlhovin o at. h. 1.6277 a *Protofluor* (Pf), prý též ve sluneční koruně, *Coronium* má 2 náboje kladné, t. j. 2 protony, které neexistují odděleně a 2 elektrony, *protofluor* 5 protonů a 5 elektronů. Nejzajímavější jest, že se mu podařilo od atomové hmoty těchto 4 praprveků odvoditi všechny at. hmoty ostatních prvků. Tak na př. Helium se skládá z 1 Nu a 1 Pf o at. hmotě 3.99. Proti tomu lze namítnouti se stanoviska matematického, že totiž násobky malých čísel možno vyjádřiti libovolné číslo větší. Na základě svých předpokladů dosáhl několik úspěchů, z nichž nejpozoruhodnější byl, když určil, že *Nebulium* vedle svých čar musí obsahovati ještě čaru 435.3uu. Revisí a novým fotografováním spektra mlhoviny u Orionu bylo to skutečně potvrzeno.

Nejnámější jest konstrukce atomu, kterou opracoval známý fyzik Rutherford a v nynější době Dán Niels Bohr. Atom se skládá rovněž z kladně nabitého jádra, kolem něhož rotují záporné elektrony v několika prstencích dle zákonů Keplerových. Elektrony vysílají následkem svého pohybu do prostoru záření, které vzniká, když přejde elektron z jedné dráhy do druhé. W. Kossel dospěl k názoru, že optická spektra působí vnější elektron a Röntgenova vnitřní — jádro nejbližší. Uspořádání elektronů jest velmi

¹⁾ Více viz pěkný spisek: V. Ryšavý, Atomy a elektrony.

složitě, pouze u vodíku (1 proton a 1 elektron) a helia (2 protony a 2 elektrony), jest atom poměrně jednoduchý a rozřešený. Důležitou úlohu zde hraje zvláště Planckova energetická teorie kvant, dle níž Planck pokládá i energii složenou z nejmenších, nedělitelných částíček, t. j. jakýchsi energetických atomů čili kvant, neboť zářící těleso nevysílá energii souvisle, nýbrž přetržitě v těchto malých kvantech.

A zajisté, že ani toto řešení stavby atomu není poslední. S pokrokem vědy mění se, pokračují a přibližují se naše názory stále a stále k tajemným záhadám přírody, hledající jejich rozluštění. Ohlédneme-li se zpět do minulosti, vidíme, že se nám v tomto směru podařilo mnoho objeviti a poznati, ale jistě ještě více zůstává našim zrakům zahalenou rouškou neznáma.

A n t. Č e c h :

Slovenské lesy.

Lesy mají dalekosáhlý význam pro veškeré lidstvo. Již v nejstarších dobách závisel život člověka namnoze na lese, bez něhož by nemohl žiti.

V něm bydlil, lovil četnou zvěř a večer uložil se k odpočinku do koruny staletého stromu.

Ale i nyní, kdy téměř každou věc můžeme si nahraditi předmětem jiným, přece na lese bez ustání více méně jsme závislí.

Všem státům jest les zdrojem stálých příjmů národních i soukromých, jest základem výnosného průmyslu dřevařského a dává výživu tisícům, ať jest to majitel, obchodník nebo dělník.

Les také krajiny ozdobuje a činí schopné k rolnictví. Bez jeho přítomnosti by se krajiny úrodné proměnily v poušť, poněvadž by neměly vody, které les zadržuje a pozvolně dodává kraji.

Mezi nejlesnatější země evropské patří náš stát. Velmi mnoho lesů jest na východě, na Slovensku, jehož lesy pokrývají z části úrodné nížiny, kde rostou háje listnaté, hlavně bukové, jejichž plody Slováci vykrmuji vepře asi jako v Uhrách.

Na severu ve vysokých polohách, kde zemědělství jednak pro podnebí, jednak pro nedostatek půdy není možné, jsou lesy jehličnaté, s převahou smrku.

Samy Tatry až do výše 1500 m jsou porostlé krásnými doubravami, z nichž jako ostrovy vyhlížejí do kraje holé skály; na nichž jen místy zachytila se malá rostlinka, která si nedělá nároků a spokojí se se špatnou hlínou.

V horách nachází nejlepší podmínky k životu smrk, který roste i na místech skalnatých, kde jiná hospodářská rostlina růsti nemůže.

Naopak zase nehodí se smrk pro nížiny, kde mu nepřeje podnebí. Tam zase nejškvělejší podmínky má dub a buk.

V novější době byly vykáceny porosty listnaté a vysazovány smrkem.

Dělo se to bez ohledu na to, že v oněch krajích mu podnebí ani poloha nížin prospívají; nebude. Příčina byla v tom, že smrk roste rychle a jeho kmen jest rovný, takže lze dřeva užiti nejen jako užitkového, nýbrž i jako průmyslového.

Také stromy dubové potkal týž osud jako bukové porosty, ačkoliv jest jeho dřevo mnohem cennější, než dřevo měkké.

Důvod byl opět ten, že dub roste velmi pomalu a nese užitek teprve po dlouhých letech potomstvu majetníka, kdežto smrk dá užitek již jeho synům.

A byla milá podívaná na rychle se vyvíjející jehličnace a na jejich rychlý vývoj.

Když však dospěly, jsouce v otevřených krajinách, kde větry jsou silné a hrozné, poskytovaly mu hojnou oporu a poněvadž jejich kořeny nesahají hluboko do země, byly zpřelámány a vyvráceny. A které ještě zůstaly, byly před několika lety napadeny mniškou, která nadělala milionových škod i v našich lesích, a zničeny úplně.

Slovenské lesy jsou velmi rozsáhlé a husté.

V místech, jež jsou vzdáleny od komunikace, nelze těžiti a lesy mají vzhled pralesa, kde rostlinstvo bez odpočinku roste a odumírá, takže chůze jím pro spletnost jest mnohdy nemožná. Od tropického pralesa liší se jen florou a zvířenou.

V horských jehličnatých lesích rose jako u nás množství lesních plodin, jež poskytují chudému horskému obyvatelstvu za letní doby výživu.

Slovenské lesy jsou také velmi bohaty na zvěř nízkou i vysokou, a v korunách stromů hnízdí četní opeřenci. Na mnoha místech jsou rozsáhlé obory, kde byla a ještě chována zvěř pro obveselení šlechty a boháčů.

Chudoba obyvatelstva v horách poskytuje velkostatkářům laciných pracovních sil.

Horáci zaměstnávají se domácíým průmyslem, jako na př. výrobou šindele, kuchyňského dřevěného nádobí, hospodářských potřeb a řezbářstvím. Ze dřeva vyrábí umělecké, ozdobné předměty a sošky, jež vynikají zvláštním rázem.

Řeky jsou lacinou dopravní cestou. Po nich se dopravuje dřevo nezpracované i jeho výrobky do velkých měst a odtud dále do země nebo za hranice, neboť slovenské dříví může láci konkurovati v Uhrách, ano i v Itálii, ačkoliv tyto země mají blízko lesy jihoslovenské a jejich dřevařský trh jest zaplavován dřevem kanadským a rumunským.

Po Hronu a Váhu dopravuje se většina dříví hlavně z horních toků, kde jsou bohaté a rozlehlé horské lesy.

Dřevo, plavené po těchto řekách, jde po Dunaji přes Komárno a pak dále do Uher.

Řeky slovenské jsou z velké části spřávné hned z horního toku. Sám Váh je splavný téměř po celé délce a sice od Gliby. Po této řece dopravuje se dřevo z hornatých a velmi zalesněných stolic oravské, lipoťské a turčanské.

Některé řeky mají svůj zvláštní předmět dopravy. Tak na příklad po Hronu se plaví výrobky ze dřeva, jako prkna, šindel a latě, kdežto po Váhu z velké části dřevo nezpracované. To se pak zpracuje buď na dolním toku Váhu, nebo až za hranicemi.

Tedy vidíme, že velké plochy slovenské jsou porostlé rozsáhlými lesy. Velmi slibné podmínky a jaká budoucnost otvírá se tam našemu lesnictví a obchodu. Na nás a naši politice záleží, jak upraví a sdruží se dřevní obchod, neboť při dnešní konkurenci kanadského dřeva otvírají se slibné podmínky tomu státu, který dovede svůj obchod zorganizovati. Pak může konkurovati na světovém trhu.

Ferd. K. Nesrovnal T. J.:

Apoštolátními odbory ve spolcích k jednotné náboženské akci.

Je to myšlenka Stojanova, myšlenka velkého významu, protože uskutečněná ukáže, že v národě cyrilometodějská idea opravdu žije a posvěcuje kulturní snahy všech složek katolického hnutí. Jí vynikne a bude i v cizině posíleno přesvědčení o našem unijním poslání, jí posloužíme však nejvíce vnitřnímu náboženskému životu v nejširších vrstvách. Všude, kam padne jen jiskřička úrodného nadšení z posvátného velehradského ohně, tam roznítí horlivost pro věc Boží, jež se hlavně projeví radostným plněním náboženských povinností a katolickou obětí. Veliká myšlenka cyrilometodějská, tak eminentně katolická a zároveň slovanská a světová, dovede zapálit zejména srdce katolické mládeže.

O tom všem byl přesvědčen metropolita Stojan, „otec Velehradu“. Proto do služeb Apoštolátu volal všechny bez rozdílu: kněžstvo, lid i katol. laickou inteligenci. „Do Apoštolátu musíme zapřáhnout také laiky, znovu jsme o tom s p. arcibiskupem konali porady,“ píše P. Jašek před svým odjezdem do Ameriky a oznamuje mi velkou radost ndp.

arcibiskupa ze založení Cyrilometodějské Ligy (C. M. L.). Sám dr. Stojan zasílá obsáhlý přípis studentské pracovní konferenci do Přerova o zakládání Studentských cyrilometodějských odborů (S. C. O.) apoštolátních a posílá P. Jaška v té příčině na sjezd do Brna. Stejně naděje pro Apoštolát kladl v Mariánské družiny a všechny organizace, zvláště mládeže. Misijní apoštolátní práci katol. spolků v kroužcích a odborech zdůrazňovali pracovníci unionističtí u příležitosti příprav na velehradský kongres a volají po ní podnes — v náboženském zájmu spolků samých. Uskutečnit Stojanovo přání je jejich povinností, nechtějí-li, aby jim platil jeho stesk: „Já pomáhal mnohým... a kdo mi pomůže?“ Praví ctitelé Cyrila Stojana nejlépe osvědčí mu svou vděčnost tím, že pomohou dobudovat jeho dílo, že uskuteční jeho myšlenku.

Kdykoli nastaly u nás těžké chvíle pro církev, kdykoli jsme zvláště bolestně pocítili ostří protináboženského boje a protikatolické nenávisti, vždy znovu bylo voláno po jednotné nábožensko-kulturní, nepolitické akci. Takové, jaká stála za německým centrem v době kulturního boje, takové, jakou účinně vlastní direktivou podporuje sv. Otec v Itálii. Podobnou náboženskou, jednotnou organizaci měl býti u nás Apoštolát. Kolem Apoštolátu měly se seskupit všechny náboženské spolky a katol. nepolitické organizace a zachovávající jinak svou organizační samostatnost, měly pracovat společně o aktuálních otázkách a nutném, jednotném postupu katol. hnutí. Odtud z jednoho centra, vedeného episkopátem, měl se řídit celý náboženský život ve všech spolcích a sdruženích, jimž všem byl by tak vytčen jediný společný cyrilometodějský ideál, jediná úzce pojící myšlenka a je-li třeba i společný zevní výraz pro mohutný čin, dokumentující živou víru národa, drtící svým projevem a jeho kulturním obsahem i účastí všechno plané, myšlenkově přechudé podnikání našich nepřátel. Dovedete si představit, jak velkolepé a slavnostní by to bylo o svátku sv. Cyrila a Metoděje i v nejposlednější výšce republiky?

K tomuto cíli, k jednotné nábožensko-kulturní akci soustředěné v Apoštolátě, Stojan ukázal snadno a jistě vedoucí cestu. Každý spolek měl míti i svůj cyrilometodějský odbor, jako má na př. odbor divadelní, řečnický a j. Cyrilometodějským odborem, který je ovšem nejdůležitější (a jemuž všechny ostatní mohou dobře sloužiti), by získal vnitřní náboženský život všech organizací, všude by zapustil kořeny náš Apoštolát — novými stanovami misijní spolek světový — a myšlenka cyrilometodějská by tak nejrychleji vyrostla v hnutí všénárodní. — „Z myšlenky se stane hnutí, jakmile tato myšlenka počne hýbat i myslí většího počtu lidí, tedy hlavami mas. Unionismus bude možno tedy nazvat hnutím jen v tom případě, rozburácí-li duši a myšlením národa, povzbudí-li jeho energii a nadchne ho k činům. Náboženské sjednocení dvou tak odlišných světů, dvou tak starých a svébytných kulturních forem, je tak ohromnou a přetvořující ideou, že musí působiti na každou jednotlivou duši a tedy i na život a myšlení národa, ovšem, bere-li se vážně. — Unionistická inteligence, kněžstvo, hierarchie musí vzbuditi hlubokou odezvu svých snah v českém národě, nejprve ovšem v českém katolictvu už proto, že dobře víme, jaká je síla kolektivní modlitby. Ten národ, z kterého se zrodí nejvíce nejschopnějších unionistických misionářů, nadšených a přesvědčených, poněvadž neustále posilovaných zpracováním masou národa, ten národ, pravíme, už zde najde svou odměnu, která v tomto případě mohla by převýšiti všechno očekávání.“ (Rozmach, sjezdové číslo, 1924, str. 209 a d.).

Tomuto velikému úkolu odpovídají směrnice práce, vytýčené metropolitou cyrilometodějským odborům studentským a tím všem cyrilomet. odborům — v ostatních spolcích, zejména mládeže. Předmětem jejich přednáškové činnosti bude život a dílo sv. apoštolů Cyrila a Metoděje; pojem, rozsah, náboženský a kulturní význam jejich idey; příčiny církevního rozkolu; úsilí papežů a církevních sněmů o sjednocení; velcí mužové-unionisté (Lev XIII., Gagarin, Solovjev, Grossmayer, Sušil, Wurm, Stojan, Szeptický); unijní snahy v přítomnosti (modlitba, misijní ústavy, sjezdy, věda); slovanský Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, úcta k Matce Boží u východních Slovanů, cyrilometodějský kult v literatuře a umění výtvarném. — Pravidelná apoštolátní modlitba, výzva k častému společnému sv. přijímání na úmysl sjednocení Slovanů u víře nalezneme jistě radostný ohlas tam, kde kněžským slovem byla srdce připravena. Tak se

stanou cyrilometodějské odbory ohniskem plodného náboženského nadšení a vřelé účasti na zájmech sv. církve.

Členové cyrilometodějských odborů při Mariánských družinách, Stud. sociál. sdruženích, Orlu, Omladině, Sdružení katolické mládeže a j. by byli korporativně členy farního Apoštolátu, vedeného místním duchovním. Tam, kde ještě Apoštolát není, tvořily by jej tyto cyrilometodějské odbory s farním knězem v čele. Plánovitá, úspěšná činnost odborů přivedla by jim vždy více členů a tím je získala i Apoštolátu. Tak by časem vznikla v každé farnosti jednotná korporace, jež by v sobě spojovala všechny místní spolky, zjednodušila jejich pastorační a mohla všude velmi účinně pečovat o rozkvět náboženského života. — Apoštolátní farní výbor, jehož členy by byli zástupci cyrilometodějských odborů všech spolků, řídil by pod vedením farního duchovenstva i všechny veřejné náboženské podniky, zvláště důstojné a co nejslavnější oslavy cyrilometodějské (5. července) a svaiováclavské (28. září). Postaral by se o výzdobu domů, osvětlení, prapory, společnou účast všech katolíků na dopoledních slavných službách Božích s přijetím sv. svátostí, odpolední slavnostní schůzi cyrilometodějské akademii nebo přednášce. Duchovní vůdce Apoštolátu řídil by také společné apoštolátní chrámové pobožnosti a průvody. Časopis „Apoštolát“, dnes náš nejlépe redigovaný náboženský list, nesměl by nikde chybět.

Cyrilometodějské odbory stávají již při mnohých Stud. soc. sdruženích, jako v Praze, Hradci Králové, Prostějově, Uh. Hradišti, nalezly porozumění i u studentek, na př. na katolickém učitelském ústavě v Chrudimi nebo v Kutné Hoře, kde má SCO. schůzi každou třetí neděli v měsíci; jeho členkami jsou čekatelky Mariánské družiny a odbor řídí sama ředitelka ústavu. Také Mariánské družiny, na př. Mariánská družina dam v Brně, má vedle kroužku eucharistického, pěveckého, dobročinného, i odbor Apoštolátu se stem řádných členů (700 Kč vybral jen na členských příspěvcích). Vzorem a zárukou úspěchu zakládání cyrilometodějských odborů při spolcích mládeže je odbor Apoštolátu při skupině Omladiny v Kunovicích, z jejíhož podnětu byly loni konány na Velehradě důstojné oslavy Wurmovy. — Je tu hlavně na duchovních vůdcích spolků mládeže, aby myšlenku takového dosahu, jež má otcem Stojana a skytá spolkové činnosti místo planých zábav důstojnou kulturní a náboženskou náplní, ihned uskutečňovali. Pak nás jistě přiblíží našemu ideálu jednotné náboženské akce.

Dr. J. Krlín:

La »Česká Liga Akademická« et »Moravan«.

Vingt ans qui se sont écoulés depuis le mai 1905 sont pour les étudiants catholiques de notre pays une époque du grand travail pour la formation du milieu des intellectuels catholiques. Car, vraiment en mai 1906 ont été posées les pierres du bâtiment spirituel qui dure toujours et qui, on le peut espérer, s'agrandira encore. Vingt ans! Combien de labeur, quelquefois, combien de travail, combien de joie, combien de tristesses et d'espérance est caché dans ces deux mots! Les jeunes gens, pleins de foi et de ferveur ont fondé une association à Prague, dans le centre de la vie intellectuelle et spirituelle du pays entier. Le but de cette association a été excellent: Ils ont voulu former une barrière contre l'invasion des ondes de l'athéisme, ou au moins, de l'indifférentisme religieux, qui a commencé à pénétrer dans tous les milieux de la société tchèque. Ils n'avaient pas peur, ces jeunes gens, pas du tout. Ils savaient très bien quelle fureur excitera parmi les étudiants de l'université et de l'école polytechnique, et même dans toute la société, pénétrée du positivisme (réalisme) philosophique, la réalisation de l'idée. Ils savaient tout e

ils n'avaient pas peur. Ils ont connu les obstacles qui s'opposeraient à la réalisation, la haine contre les étudiants catholiques, mais, enfin, les jeunes sont nés pour le combat et dans le combat la victoire est toujours à celui qui est courageux. Et ainsi après la courte délibération, a été fondée à Prague l'association des étudiants catholiques, qui s'appelaient symboliquement „Česká Liga Akademická“, „La Ligue des étudiants tchèques.

Les commencements de la Č. L. A. ont été très difficiles. Les premiers étudiants, les fondateurs de l'association, ont été bannis de toutes les organisations des étudiants tchèques. Ces seize jeunes gens ne devaient recevoir aucun soutien matériel, destiné pour les étudiants en général. Si le membre est venu à l'université, dans la société avec son emblème (la couronne de Saint Venceslas, le patron national,) on l'a moqué, on l'a offensé. Ah, ces fondateurs ont connu toute la haine de l'athée, ils ont connu la misère matérielle, mais ils ne sont pas tombés. L'amour de l'idée et l'amour fraternel leur donnaient la force et le courage. Ils ont su leur programme et ils se mirent à l'oeuvre. Leur enthousiasme les a obligé de pénétrer partout, de développer partout la connaissance du but de l'association, et il faut dire, que les fruits de cet enthousiasme et de cette labeur ont été très doux. Quelques mois après la fondation de la Česká Liga Akademická, ont été mises les pierres de la seconde association à Brno, de „Moravan“. Et ces deux organisations ont donné la naissance à tout le mouvement des étudiants catholiques tchécoslovaques, qui compte aujourd'hui plus de 3.000 membres en la Bohême et en Moravie.

Si on considère le passé du mouvement du commencement jusque à présent, on peut bien distinguer trois périodes un peu différentes, la guerre exceptée. Car, pendant la guerre mondiale, le travail a été à peu près nul. En 1914 la Č. L. A. a eu 110 membres, après la guerre 20 membres. „Moravan“ de Brno a eu la même baisse. Le nationalisme a fait des étudiants catholiques suspects au gouvernement qui a veillé jalousement sur toute leur activité et qui a fait tous les obstacles possibles au travail. L'évolution a été arrêtée pendant quatre années, de 1914 – 1918, mais la guerre finie, la nouvelle vie a vibré dans l'association.

La première période peut être caractérisée par le mot: l'expansion extérieure. Les nouvelles organisations se sont efforcées d'augmenter le nombre de leurs membres. Il s'agissait d'abord des écoles supérieures. Mais quand l'association, la „Č. L. A.“ et „Moravan“ ont été assez fortes, il était nécessaire de commencer à organiser les élèves des écoles secondaires. Naturellement, les relations des étudiants et des élèves ont été entamées pendant les vacances, quand les étudiants ont fait leurs congrès régionaux dans les diverses cités du Royaume. Pour faire les relations et l'amitié plus étroites on a publié une revue „Studentská Hlídka — La garde des Étudiants“ qui a cessé de paraître dans la deuxième année de la guerre. „Studentská Hlídka“ a fait sentir toujours plus urgente la formation des associations des élèves des écoles secondaires. Car vraiment elles n'ont pas été épargnées du matérialisme philosophique et de l'indifférentisme religieux. Les professeurs ont propagé maintes fois les idées qui ont détruit toute la notion vraie de religion, et au lieu de la foi, ils ont rempli les âmes de l'incroyance. Et pour sauver les jeunes collègues des écoles secondaires, pour sauver leur foi et sauvegarder leur vie morale, les étudiants de la „Česká Liga Akademická“ et de „Moravan“ ont lancé l'appel, où se sont trouvées les paroles exprimant le désir de fonder les S. S. S. — Socialní Studentské Sdružení — Les Associations sociales des élèves. Cette idée a eu bon accueil, les professeurs catholiques et les parents catholiques ont en été enthousiasmés et après quelque temps, la première S. S. S. a été fondée. Malheureusement, la guerre a interrompu cette évolution pleine d'espérance, et la guerre finie, il fallait recommencer. Et on a commencé, et on peut dire, qu'on a continué, à réaliser, d'après les méthodes nouvelles les idées d'avant la guerre. Mais le travail a été plus difficile et plus dur qu'celui d'avant la guerre.

Il serait superflu et inutile de parler de la lutte qui s'est déchaînée dans la jeune République contre la religion catholique. C'est une période bien triste dans l'histoire de notre Indépendance et il serait mieux si cette lutte, si dangereuse et si mauvaise, pouvait être effacée de notre histoire. Il semblait quelquefois que la fin

de la religion catholique dans nos pays était proche et irrévocable. Et dans cette lutte et dans ces troubles, les étudiants catholiques ont fait leur devoir. Ils sont entrés dans la lutte pour la foi et ils y sont entrés les premiers. Les prêtres malheureux, infectés du modernisme, ont fondé nouvelle église, dite L'église tchécoslovaque, Československá církev, qui a fait beaucoup de bruit et qui a fait aussi, aidée par la société indifférente et par le gouvernement, beaucoup de dégâts. Les journaux, les conférenciers, tout le monde vulgarisaient les pensées de la secte nouvelle, qui a occupé les églises catholiques, qui a offensé les prêtres restés fidèles à leur vraie vocation et à l'Église romaine. L'émigration a été très grande. Les étudiants ne sont pas restés oisifs. Ils ont lancé la nouvelle revue pour les intellectuels catholiques qui est devenue la vraie tribune des tous les écrivains catholiques, et où a été défendu avec éclat le catholicisme. Ils sont allés à la campagne pour faire l'opposition aux conférenciers ennemis, ils ont été battus, mais leur courage et leur amour ne se sont pas diminués. Ils ont été les soldats de la vraie cause et ils ont le mérite avec les prêtres fidèles de sauver les âmes.

Mais il y a plus d'aspects de l'activité des étudiants catholiques. Je l'ai dit déjà, en parlant des S. S. S. La Č. L. A. a continué la fondation des associations, des élèves des écoles secondaires. Dans les cités, où se sont trouvées les écoles secondaires, ont été fondées les S. S. S. pour réunir tous les élèves catholiques, pour les renforcer dans leur foi, pour les sauver. Naturellement, les professeurs se sont opposés aux S. S. S., le gouvernement a menacé de défendre les S. S. S., en y voyant la politique. Mais enfin, les étudiants croyants ont emporté la victoire. Aujourd'hui, les S. S. S. existent et prospèrent presque dans toutes les cités. Quand le nombre des S. S. S. a été assez grand, on a fondé „Ústředí Katolického Studentského, La Fédération des Étudiants catholiques tchécoslovaques“, qui est une organisation centrale de toutes les associations. Dans la Fédération sont incorporées la „Česká Liga Akad.“ et „Moravan“ deux organisations des étudiants, et toutes les S. S. S., qui envoient leur délégués aux congrès, qui ont lieu chaque année. Le comité est formé par les étudiants de la Č. L. A. et par les anciens membres des associations.

Alors, la deuxième période peut être caractérisée comme la période de la lutte pour les biens spirituels de la nation et du travail de l'organisation. Unum est necessarium Maria optimam partem elegit quae non auferetur ab ea. L'organisation serait incapable de la vie sans les profondeurs de la vie intérieure des membres. C'est pourquoi on a grand soin de l'approfondissement de la vie intellectuelle et spirituelle des étudiants. Après l'activité extérieure l'activité intérieure. Après l'élan extérieur, l'élan intérieur. On apprend à connaître pour aimer. On le voit dans tout le travail de la Fédération, dans celui de la „Česká Liga Akademická“ et de „Moravan“. On le voit en feuilletant „Jitro—Le Matin“, la revue pour les S. S. S. et „Život la Vie“, la revue pour les intellectuels catholiques. Et c'est pourquoi on peut avoir l'espérance dans l'avenir.

La „Česká Liga Ak.“ et „Moravan“ ont élevé les chefs du catholicisme tchèque. Elles ont augmenté l'amour de la foi. Elles ont préparé les chefs au Parti Populaire. Nous espérons, que ne nous serons pas trompés dans l'avenir. Les associations entrent dans le XXIème anniversaire et elles ne doivent pas oublier leur programme qui est celui des tous les catholiques du monde entier: Restaurare omnia in Christo!

„Kde v domě, jsou lidé, kteří mluví a žijí nečistě, tam musí být i lidé, kteří zůstávají čistými jako sníh. Kde v rodině řádí kletba lehkomyšlnosti, tam musí být i aspoň jeden člověk, který za příbuzné do duše se zastydí a stane se světlem ve světě svědomí.“

Dr. W. Foerster.

R O Z H L E D Y

O R G A N I S A Č N Í . P O V Š E C H N Ý .

Katol. studentstvu čsl.! Tímto číslem uzavíráme VII. ročník našeho »Jitra«. Poslání jeho setkalo se s úspěchem. Nejlepším zadostučiněním za naše upřímné tendence jest zvýšený počet předplatitelů. O 600 nových odběratelů získali jsme více, než byl stav loňský. Dávali jsme katolickému studentstvu, žijícímu v osvobozeném národě a chápajícímu náboženský podklad celého života, ve všech jeho složkách to, co jsme uznávali za vhodné, jemu prospěšné, časové a poutavé. Proto obsah »Jitra« ať po stránce prosaické, poetické či organizačně-informativní, byl rozmanitý a všestranně zpestřen. Naším úkolem bylo: vzdělávat, informovat a ušlechtilé pobavit. S klidnou myslí uzavíráme tímto číslem ročník VII. Jsme přesvědčeni, že i nadále »Jitro« bude vítaným časovým a ušlechtilým vzdělávacím časopisem naší mladé čsl. generace katolické a řady odběratelů ještě více vzrostou s dalším školním rokem. Kéž dobrotivý Bůh žehná těmto snahám!

PhC. Vlastimil Dorazil,
t. č. redaktor »Jitra«.

Naším katolickým studentským spolkům. V rámci manifestačního sjezdu katolické inteligence a studentstva koná se 30. června odpoč. ve tři hodiny v reflektáři — v přízemí vlevo — v Panské ulici, Praha-II., pracovní a zároveň i manifestační schůze slovanského studentstva. Promluví o propagaci cyrilometodějství a unionismu známí pracovníci, zvl. dr. Grivec a Ph. C. Šedivý. Naše S. S. S. ať upozorní důtklivě na to své členstvo a vyšší delegáty oficiálně na tuto konferenci. Schůze potrvá asi 2 hod. 29. VI. v 7 h. je ona již hlášená slovanická akademie cyrilometodějská s bohatým programem, za spoluúčasti všech slovanských národů. Učiňte zavčas náležité opatření.

Vlast. Dorazil.

Všem katolickým studentům a studentkám! Všem S. S. S. Jako minulého roku, tak i letos vybízíme naše katolické studentstvo k nejhojnější účasti na letošních exerciciích, jež, pokud se týkají Velehradu, mají tento pořad, opravdu s důstojným programem a vhodným zařízením: 1. Od 19. července večer do 23. července ráno jest duchovní cvičení pro studenty od IV. třídy všech škol středních ve Stojanově na Velehradě. Cena za vše 30 Kč. Přihlášky řiďte na kolej T. J. Velehrad do 18. července. — 2. Od 26. července večer do 30. července ráno duchovní cvičení pro studující všech středních škol od IV. třídy v klášteře na Velehradě. Cena za vše 30 Kč. Přihlášky řiďte na kolej T. J. Velehrad do 24. července. — Od 2. srpna večer do 6. srpna ráno duchovní cvičení pro studující všech středních škol od IV. třídy v klášteře na Velehradě. Cena za vše 30 Kč. Přihlášky řiďte na kolej T. J. Velehrad do 31. července. — 4. Pro vysokoškolské studující ve Stojanově na Velehradě od 26. července večer do 30. července ráno. Cena za vše 40 Kč. Přihlášky tamtéž do 24. července, Pap. kolej T. J. na Velehradě čís. 1. — Kéž se sejde na toto posvát-

né místo s ušlechtilými tužbami mnoho našich studentů jako let minulých, aby načerpali mravní posily.

Naším studentům. Právě vyšel ve vzorné úpravě Kalendář katolického studentstva na r. 1926—27, který zasluhuje pozornosti všech našich katolických studentů. Bohatý obsah, skvostná úprava i po stránce praktické vyhovuje všem požadavkům v něho kladeným. Nesmí býti jediného našeho studenta, ani S. S. S., které by je do své knihovny nezařadilo. Cena jeho 6 Kč není přemrštěna při srovnání s jinými. Rozšiřujte jej mezi kolegy! Objednávky vyřizuje »Moravan«, Brno, Údolí 113.

Kolegům abiturientům. Kolegové, kteří se rozhodli pro vysokoškolské studium v Praze, řiďte všechny informace o vysokoškolském studiu a kolejších Ústředí katolického studentstva, Praha-II., Panská 1. Ti, kteří miní studovati v Brně, najdou podrobné informace v Kalendáři katol. studentstva na r. 1926-27, jež za 6 Kč zašle »Moravan«, Brno, universitách podá Ústředí katol. stud. čsl. v Praze.

Nový časopis. V Olomouci vychází nový časopis pro prohloubení duchovního života u nás »Na hlubinu«. Doporučujeme všem členům S. S. S. V něm jsou ztělesněny ideální myšlenky hlubokého náboženského pojmání, jež musí být pevným základem jednotlivce, má-li opravdový náboženský život. Časopis vychází šestkrát do roka. Roční předplatné činí 20 Kč. Administrace jest v Olomouci, dominikánský klášter. Sk.

Činnost Ú. K. S. čsl. jest podána v Kalendáři katolického studentstva na rok 1926—27, vydaném »Moravem«, a podrobnější zpráva o ní bude podána na valné hromadě. Dnes veškerá pozornost jest věnována přípravám ke sjezdu, jenž se stane mezníkem nové éry v našem životě a našem hnutí. Veškeren zřetel obrací se také na konečné ustavení stanov a jednacího řádu Ústředí pro náš organizační život tak důležitých.

Pax Romana, mezinárodní instituce katolického studentstva, pořádá ve dnech 2. až 5. září 1926 v Amsterdamě valnou hromadu a sjezd zástupců katolického studentstva jednotlivých zemí. Ústředí vysílá na ni také své delegáty k uhájení práv Slovanů na fóru mezinárodní této instituce.

Adorace katolického studentstva v den svatého Aloise jsou již v našem hnutí tradiční. V den tohoto patrona studující mládež jsou všechny organizace povinny přistoupiti ke stolu Páně. Uctěte i letos důstojně památku tohoto velikého světce.

Exercicie pro středoškolské studentstvo katolické jsou konány ve dnech 2. až 6. července v arcibiskupském gymnasiu v Praze-Bubenči. Začínají se 2. července večer a končí se 6. července ráno. Řektorát arcibiskupského gymnasia vyšel katolickému studentstvu tak vstřícně, že stanovil celkový poplatek

za stravu a ubytování po dobu exercií na 15 Kč. Neopomíjejte tohoto dobrodíní a účastněte se těchto exercií pro naše studentstvo tak významných! Přihlášky řiďte přímo na rektorát arcibiskup. gymnasia v Praze XIX., Bubenečská 299.

Oslavy cyrilometodějské bud' teč letos v den sv. Cyrila a Metoděje, pokud možno, všude v SSS konány ať už okázale akademií, přednáškou o životě a díle velikých apoštolů slovanských, či jen bohoslužbami, ale jistě vždy důstojně a buď samostatně, nebo s jinými katolickými spolky. Jest to naši povinností národní, náboženskou a slovanskou. —il, —il.

Oslavy sv. Františka z Assisi. V Itálii se chystají mohutné oslavy sv. Františka z Assisi, kteréž se začnou 2. srpna v Římě, v chrámu Ara Coeli. V Římě bude odhalen pomník sv. Františka. Rovněž v Miláně bude postaven pomník. Základní kámen byl již vysvěcen arcibiskupem Tosim za účasti Mussoliniho a četných hodnostářů.

Studentské meziaktí vydalo čilé Sociální stud. sdružení ve Valašském Meziříčí. Hráli »Posledního muže« od Svobody a každému účastníku tuto knížečku zdarma darovali. Obsah je dobrý. Funkcionáři tohoto sdružení použili této příležitosti, aby informovali četné návštěvníky meziříčského divadla v Lidovém domě o hnutí, poměru, programu, organizaci katol. studentstva. Aby se tato knížečka mohla rentovat, opatřili pro ni značné množství inzerátů. Myšlenku tuto nutno pochváliti a ostatním sdružením doporučiti. —ad—.

V dnešní organizační krizi, kterou prožívají i naše organizace, zdá se, že moravská sdružení z valné části ji překonala. Jmenovitě několik sdružení si velmi čile vede. Jsou to zvláště novoměstské, litovelské a uherskohradištské. Zásahu o to v přední řadě mají jejich duchovní rádcové. Zvláště jest jmenovati velmi agilního a zasloužilého dp. prof. v Novém Městě na Moravě a dp. prof. Horáka v Litovli. Nesmíme zapomenouti, že duchovní rádcé jest první a nejdůležitější podmínkou zdárného vývoje našich organizací. — Všem duchovním rádcům, kteří se tolik našemu studentskému hnutí věnují, patří náš srdečný a vřelý dík. My, studenti, zachováme je vždy, až opustíme svá S. S. S., a věnujeme se svému povolání, v paměti a budeme vděčně vzpomínati svých obětavých duchovních rádců. —ad—

Mládeži, která chce na výměnu do německého území buď přes prázdniny nebo na školní rok, doporučujeme naši katolickou akci. Kdo chce se naučiti německy a přijme na výměnu německou dívku nebo jinocha, přihlaš se a zašli na porto 5 Kč na Menšinový sekretariát československé strany lidové v Teplicích, Duchcovská ul. 56. — Důst. duchovenstvo a naše spolky se žádají, aby na tuto katol. akci upozornily zájemníky.

Akademické Sociální Studentské Sdružení v Novém Městě na Moravě pořádalo o velikonočních cyklus časových přednášek v Katolickém domě v Nov. Městě na Moravě. Cyklus byl zahájen mší svatou v neděli 21. března, kterou sloužil ndp. Matěj Müller, farář, o 9. hod. dop. Pak v 10. hod. přednášel dr. Jos. Králík na thema »Světová renaissance katolická«. V pondělí velikonoční, 5. dubna, ndp. F. Heusler přednášel na thema »Význam zmrtvýchvstání Krista«. 6. dubna večer byla přednáška se

světelnými obrazy »Činnost katolických misíí«. Cyklus byl hojně navštěven a tím katol. lid dokázal svůj zájem i o něco vyššího, nejenom o tu hroudu, ke které je v chudém kraji zrovna přikován. Zároveň je cyklus důkazem, že A. SSS. neochabuje ve své činnosti, ale naopak, i přes překážky od těch, kteří by porozumění měli míti, že se bude rozvíjet dále. Kéž Bůh, dárce vzrůstu, nám požeňná.

Činnost jednotlivých organizací spěje k uzávěře s kvapem se blížícím koncem tohoto roku a tím i správního období. Připravte se řádně na valné hromady, hlavně pokud se kandidátek týče, aby nově zvolený výbor byl zárukou úspěšné činnosti příštího správního roku. V uzávěře staré činnosti neopomíejte ještě splniti zásadní a primární povinnosti k Ústředí. Jsou to hlavně tolikrát již zdůrazňované měsíční zprávy jednatele a pohledávky Ústředí u jednotlivých organizací za Jitro, členské příspěvky atd. Zašlete co nejdříve národně členů dodatečně přihlášených. Bez plnění těchto povinností činnost Ústředí vážně a jest znemožňována. Neopomíejte stanovit program prázdninové činnosti, jež nesmí býti omezena pouze na dobu školního roku.

Delegáty na říšskou pracovní konferenci a valnou hromadu Ú. K. S. čl., konanou ve dnech 30. června a 1. července, oznamte co nejdříve do Ústředí, aby závčas mohly býti vystaveny delegátské legitimace. Program konference a valné hromady byl uveřejněn v posledním čísle Jitra. Přihlášky na sjezd — i delegátů — řiďte přímo na přípravný výbor. O podrobnostech v oběžníku.

20% absolventů učitelských ústavů, kteří loni maturovali, nemají místa. Z toho připadá na Čechy 12% a na Moravu 8%.

Vydávání kritické revue »Zrno« v Prostějově bylo z důvodů finančních zastaveno.

Katolické university. Po Evropě jest roztroušeno 17 katolických ústavů, blížících se svým zařízením universitám, nebo jsou skutečnými universitami. Nejstarší ze všech jest v Lovani, jež shromažďuje 3400 studujících a 150 profesorů. Na celém světě pak nalézáme asi 60 ústavů, kde možno dosáhnouti akademických hodností. Kdy u nás se dočkáme katolické university? Sk.

Výbuch sopky v Japonsku. Sopka Tokaš vyhrllila třikrát za sebou takové spousty lávy, že řečiště dvou řek byla zatrasena a voda zatopila kraje do vzdálenosti mnoha kilometrů. Nemine jeden rok, aby se nepřihodilo nějaké neštěstí, mající původ v činnosti sopečné. Sk.

Skleněné housle. Již dosti dlouho dějí se pokusy o to, zhotoviti housle z jiné látky než ze dřeva, aniž se přitom změní barva zvuku. Nyní, jak oznamuje »Reclams Universum«, podařilo se skláři a vesnickému hudebníku Bartelovi Höllerleinovi v Krkonoších zhotoviti housle ze skla. Nástroje jím zhotovené mají krásný jasný ton, takže hra na skleněné housle jest prý pravou pochoutkou pro uši.

Památce Jana Nep. Soukupa. Při oslavách Křížkovského vzpomínali mnozí i zasloužné buditelské práce kněze Sušilovy družiny, třebíčského rodáka Soukupa, jehož stoletá památka narozenin právě připadá. Kdo by neznal onoho hymnického nápěvu velebné písně »Ejhle, oltář Hospodinův září«, kdo by tu nevzpomněl jeho národní činnosti cyrilometodějské, organizační i literární. Jeho písní

i knih, jež vydal, jest celá řada. Soukupova »Kytka za věnec«, již r. 1859 podali brněnští kněží vlastenci Sušilovi za »Sbírku moravských národních písní«, vzbudila velké potěšení u Sušila, jenž vyznal upřímně, že je to vlastně první honorář, který vůbec kdy obdržel za své dopisy. Ušlechtilá práce Soukupova pro národní obrodu Moravy jest proto vzpomínána vděčně a splácen tak mrtvému vlastenci aspoň částečný dluh za vše krásné a dobré, prokázané vlasti v tak těžké době. —il, —i.

Vzácná novinka pro pracovníky mezi mládeží. Jak známo, slavi se letos vedle jubilea františkánského také jubileum sv. Aloise, které má po přání sv. Otce býti oslaveno zejména mládeží. A tu jako na zavolanou dostává se všem pracovníkům mezi mládeží skvostné pomůcky, jež jim onu práci značně usnadní. Jest to dílko P. Lepky T. J.: Sv. Alois a jeho životní program, vydané »Hlasy svatohostýnskými« na Sv. Hostýně (u Bystřice p. Host., Morava. Cena 3 Kč). »Našinec« uveřejnil o něm dne 1. května tento posudek z výchovatelských kruhů: »Spisek obsahuje místa skvostná. Vždy jsme si přáli sv. Aloise vylíčeného časově, přiměřeně dnešním potřebám a prakticky uživatelného. P. Lepka to učinil. Vystihl psychu dnešní mládeže, její život, názory, nebezpečí. Chce učiniti z jiných apoštolů dobra a pravdy; k tomu jim dává program. Mládež získá, kdo ji rozumí, kdo ji uchvátí nadšením, ideály, slovy krásnými, ale také hluboce rozváženými. Autor to učinil. Učí ji lásce ku práci, k sebezáporu, lásce k Bohu a církvi, ušlechtilosti, čistotě, o níž překrásně mluví, pevnosti a karakternosti, k níž dovede velkolepě povzbuditi. Přečetl jsem knížku takřka jedním dechem a na konci litoval, že toho není více. Katecheti, a zvláště vůdci mládeže, najdou na každé stránce vhodné myšlenky k hlubšímu nábožensko-mravnímu životu svých mladých svěřených duší. Ano, tak si představuji vedení mládeže. Hluboce vstřípiti kořen víry a z víry vyvoditi život křesťanský. Toť program úcty sv. Aloise, jenž dán za ideál mládeží. Jsem první, jako vychovatel, za knížku vděčen a vřele ji doporučuji.« — Tolík »Našinec«. Já pak místo mnohých slov jen dodávám:

»Tolle, lege.« Opravdová to pochoutka, podaná originální formou. Kéž není jediného SSS a jediného katolického studenta a studentky, kteří by si hned neobstarali této vzácné, ušlechtilé knížky. Proto doporučujeme ji vřele, radíme, vybízíme a myslíme, že jistě ne nadarmo! —il —il.

Oslavy dějepisce Palackého r. 1876. Koncem dubna r. 1876 byly na počest dějepisce Palackého pořádány oslavy. Palacký dokončil Dějiny českého národa do r. 1626. Dne 23. srpna 1836 byl vydán jejich první svazek. Oslavy byly velkolepým projevem díky a úcty otci národa. Konaly se po celé naší vlasti. Hlavní oslava byla na Slovanském ostrově. Na banketu bylo na 300 účastníků, mezi nimiž deputace z Moravy, v níž byli: dr. Hoppe, dr. Kusý, rolník Skopalík, Demel a dr. Kozánek. Připitky pronesli: Skrejšovský, hrabě Jindřich Clam Martinic, Jireček, Zeithamer a dr. Rieger. »Palacký sám děkoval (tak stojí v »Hlase«) pak svým skromným způsobem, a hlavně ukazoval, kterak jest třeba při českém a nikoliv německém vzdělání šířiti stále vlasteneckého ducha a kterak zvláště mladší pokolení má vospěti v každém ohledu ve statečné bojovníky národní.«

Pokroky vědy. Smrt velikého holandského fysika Kammerlinga Ohnesa, profesora na universitě v Leydē, obrací naši pozornost na jeho úplně uskutečněné úsilí dosáhnouti ve fysikální laboratoři teploty vesmíru, t. j. absolutního bodu mrazu, rovnajícího se — 273 stupňům Celsia. Ještě před poměrně krátkou dobou zdálo se dosažení tohoto bodu téměř neuskutečnitelným. Zkapalněním helia dosáhl Kammerling Ohnes — 268 stupňů Celsia. Při dalších svých pokusech dospěl pomocí své metody — přiváděním tekutého helia do vzduchoprázdného prostoru — k fantastické teplotuře — 272 stupňů Celsia, takže chybí ještě jediný jen stupeň, aby bylo dosaženo nejnižší myslitelné teplotury. Tyto pokusy jsou proto tak mimořádně důležité, poněvadž při těchto teploturách dosahují kovy při postupném ochlazení stále větší elektrické vodivosti. Kammerling Ohnes byl kdysi poctěn Nobelovou cenou pro fysiku.

Z A H R A N I Č N Í H L Í D K A.

Polsko. Svaz mariánských sodálů studentstva středoškolského v Polsce vydává pěkný ilustrovaný měsíčník »Pod znakiem Marji«. Jsou v něm obsaženy četné příspěvky studentů, podobně jako v našem »Jitru«, a to mnohé velmi pěkné a vyspělé. Dále obsahuje zprávy organizační, posudek o nových knihách, přehled časopisů, zasilaných redakci, s jejich obsahem a různé jiné. Činovníkům SSS lze velmi dobře doporučiti, neboť polština nepůsobí velkých obtíží. Měsíční není drahý, stojí ročně 3 zloté, tedy při dnešním kursu asi 11 Kč. — Podle zprávy, obsažené v květnovém čísle měsíčníku »Prad« (měsíčník věnovaný otázkám náboženským, národním a společenským, vychází ve Varšavě) sestavil Wl. Kucharski sbírku aforismů a myšlenek z děl Sienkiewiczových (celkem 2300 různých citátů), kterážto Sbírka ukazuje hloubku duševního díla Sien-

kiewiczova. — Jerzy Kurnatowski vydal spis »Czechosłowacja i Czechosłowacy« (vyšlo ve Frýsztatě r. 1926). Spis má za účel vzájemné sblížení na poli kulturním a politickém. — Ve Lvově vychází časopis ukrajinské katolické mládeže studentské »Postup«, psaný azbukou. Má četné zprávy z katolického světa domácího o cizině.

Lucembursko. Katolický svaz studentů v Lucemburku vydává časopis »Academia«. V jeho 1. čísle ročníku XII. jest vzpomínka za kardinálem Mercierem, německy psaný článek »Gespenster«, dále stati »Pedagogická renaissance«, »Lucemburk a universita ve Frýburku«, »Přehled politických a sociálních snah intelektuelní mládeže francouzské a různé zprávy organizační.

Anglie. Zdatnost Jesuitů v nejtěžších oborech vědních dokazuje jejich činnost ve hvězdárně koleje

Stonyhurstské. Hvězdárna byla založena nejprve jako meteorologická stanice v r. 1838 a sleduje tudíž zjevy meteorologické již 78 let, zjevy zemského magnetismu 58 let, zjevy sluneční od r. 1881, seismografii pak od roku 1909. Historie hvězdárny jest spjata se jmény tří Jesuitů: Perry, Sidgreaves, Cortie. P. Perry stal se ředitelem v r. 1860 před svým vysvěcením na kněze. V r. 1865 Mr. Sidgreaves vydal první magnetickou zprávu, jež byla předložena královské společnosti anglické. Otec Perry, pravý řeholník veliké křesťanské skromnosti, byl vášnivým astronomem. V r. 1868 otec Perry, provázen Mr. Sidgreavem, pozoroval magnetické vlivy v západní Francii, potom ve východní Francii a v Belgii. Výsledky těchto prací byly uveřejněny v protokolech královské společnosti. Byl též zvolen, aby vedl britskou výpravu, jež měla pozorovati sluneční eklipsu v Cadizu. V r. 1874 a potom v roce 1882 byl poslán vládou britskou pozorovati přechod Venušin. Kromě četných jiných výprav pozoroval v roce 1889 eklipsy polární. Tím vším získala ovšem observatoř značné na významu. Také otec Cortie byl vládou anglickou poslán na četné vědecké výpravy. V roce 1914 pozoroval sluneční eklipsy ve Švédsku. Za značné podpory vlády anglické zřídil v r. 1923 seismograf. Otec Sidgreaves byl také činný literárně. Jeho hlavní dílo systematické pojednává o zemském magnetismu. (Katholic Times.)

Světový kongres eucharistický v Chicagu bude se konati ve dnech 20.—24. června. V městě činí se rozsáhlé přípravy. Úřady bez rozdílu náboženského přesvědčení podporují tuto akci s velikým nadšením, poněvadž jsou přesvědčeny, že kongres přispívá opět ke společenskému a mezinárodnímu míru. V hotelích a ústavech města jest rezervováno na 100.000 bytů. Na sjezdu koná se též schůze o unii východní. Z naší republiky bude přítomno 150 osob, hlavně církevní hierarchie, asi 23 kněží a 16 laiků. Mezi slavnostními referáty, jež budou konány v 15 řečech, bude míti také českou promluvu ndp. biskup dr. Kašpar. Výprava česká odjela z Prahy dne 23. května přes Rotterdam do New-Yorku. Zpět se vrátí 24. července. — Zajímavý jsou číslce přípravného výboru. Při sjezdu funguje na 400 lékařů a 1200 ošetřovatelek. V Chicagu jest čtvrt milionu katolíků a 234 katolických kostelů. Před eucharistickým sjezdem byl v městě sjezd katolických lékařů z celého světa. Č. Z.

Severní točny bylo dosaženo. Zatím co se Amundsen chystal v Kingsbay se vzducholodí »Norge« k cestě přes severní točnu, vzlétl americký letec Byrd rovněž v Kingsbay na velkém jednoplošníku a zamířil přímo k severní točně. Byrd vzlétl o 1.30 hod. v noci dne 10. května a vrátil se o 4. hod. 20 min. podle greenwickského času opět do Kingsbay. Na základě svých měřických strojů zjistil s bezpečnou jistotou, že dostihl severního polu, kdež shodil k zemi americkou vlajku. Byrd podnikl let za velmi příznivého počasí, avšak panovala tak strašlivá zima, že odvážnému letci umrzly tři prsty na levé ruce a nos. Na zpáteční cestě vypověděl jeden ze tří motorů letadla službu, Byrd se však rozhodl letěti dále. Pojednou motor počal zase pracovati a tak Byrd mohl se vrátiti rychlostí 180 km za hodinu opět do Kingsbaye.

Ellen Keyová zemřela. Kniha této švédské spisovatelky »O lásce a manželství« byla přeložena do četných řečí a stala se katechismem všech demokracických žen. Zdůrazňující lásku jako jediný základ manželství (což jest dojista zcela správné), ale zároveň jako cit velmi nestálý a těkavý, horlila pro rozvod manželský, jakmile první láska v některém z manželů vyprchala, jakož i pro »právo mateřství žen neprovdaných«. Její výmluvnost řeči i péra byla velmi přesvědčující, a kdo nedohlédl nejzazších důsledků, k nimž názory Ellen Keyové vedou, snadno jí dal v názorech za pravdu. »Dnešní ethika manželské věrnosti jest nesprávná, poněvadž člověku brání vyžití všech možných forem štěstí.« Heslo o »volné lásce« nalezlo v Keyové svoji největší obhájkyni a mnohé názory moderních žen a mužů o manželství, mateřství a bezdětnosti mají pramen ve spisech zesnulé. Rozpor v ženském životě mezi manželstvím, jež ukládá četné závazky, a touze po volném rozvoji její osobnosti jest podle Keyové největší tragický konflikt, jež dosud dějiny znají. »Zřídka kdy ony rozvratné nauky byly obhajovány s tak skvělou sofistikou a strhujícím nadšením, ale také s naprostým nepochopením skutečného života, jak to činila Ellen Keyová,« praví o jejích dílech známý katolický apologeta, universitní profesor v Münsteru, dr. J. Mausbach. Na zesnulé spisovatelce osvědčilo se opět známé přísloví: »Quod mulier vult, valde vult« — Cit neukázněný rozumem svádí k vášnivosti. Č. Z.

Příjmy uhlobaronů. Příjmy Rotschildů: Rotschild Eugen a Louis po 800.000 Kč, dr. Rotschild Alfons 760.000 Kč. Příjmy Guttmanů: Vilém G. 6.200.000 Kč, Rudolf G. 5.000.000 Kč, dr. Max G. 4.500.000 Kč, Hans Emil G. 2.000.000 Kč, Ernst G. 500.000 Kč. Generální ředitel Vítkovických závodů Sonnenschein má tyto roční příjmy: 1.130.000 Kč služného, 90.000 Kč úroků z uloženého kapitálu, 70.000 Kč výnos z realit a jiné příjmy 80.000 Kč. Celkový příjem Sonnenscheinův, pokud jej lze zjistit, činí tedy 1.370.000 Kč. Těchto 9 lidí má tedy ročního příjmu 21.960.000 Kč, ale dělnictvu nedají ani vánoční výpomoci! Židé to také nejsou, jak jest ze jmen přece viděti!

Katol. školství ve Spojených státech severo-amerických. Úspěch, jakého si dobyli katolíci američtí ve školství, jest ojedinělý. Mezi rokem 1900 až 1925 stoupl počet farních škol o 85 procent. Amerika má dnes 7000 farních škol se 2 miliony žáků, 50 tisíci duchovních a 3 tisíci světských učitelů. Velikost takové školy jest patrná z počtu žáků. V diecésích chicagských a Detroitu nejsou vzácným zjevem školy s 2500—3000 žáky. Náklad na toto školství jest ohromný. Nekatolíkům ušetří se tím 117 milionů dolarů ročně, o kteréž by vzrostl státní rozpočet, kdyby tyto děti navštěvovaly veřejné školy. Mimo farské školy mají američtí katolíci školy vyšší. Jsou to: secondary schools, Colleges, University a kněžské semináře. Prvých jest 2000 s 10.000 duchovních a 1500 světských učitelů. Seminářů jest 78, t. zv. »major« s 950 profesory a 5000 studujícími a 84 »minor« s 974 profesory a 8000 studenty. Spojené státy vybudovaly 22 katolických universit, 121 katolických kolejí s více jak 60.000 studenty a 5000 profesory. Od r. 1920 do r. 1924 stoupl počet studujících o 80 procent.

? ? H Á D A N K Y ? ?

ŘÍDÍ B. R.

Rozluštění z 10. čísla minulého ročníku: Rebusy: 1. Tři staří hospodáři ve stodole hospodáři. 2. Stroje. 3. Zákon. — Záměny: 1. Kůže, růže. 2. Bajka, rajka. 3. Most, host. 4. Tuk, suk, buk, luk. — Rebusy: 1. Zpráva o zlé válce. 2. Malarie. — Doplnovačka s tajenkou: Petr, olše, dýka, léto, Asie, hrob, Aleš; Podlaha. — Číselky: 1. Lípa, pila, Alpy. 2. Ráno, Aron, Arno, Oran. 3. Barka, kabar. — Lištovka obyč.: 1. Palaš. 2. Tatar. 3. Japan. 4. Zadar. — Dělenky: 1. Bojkovice. 2. Kosnice. — Král procházka: Pracuj každý s chutí úsilovnou na národa roli dědičné, cesty mohou býti rozličné, jenom vůli mějme všichni rovnou. Kollár, Sl. d. — Dělenky: 1. Přemysl. 2. Kraslice. 3. Ledovce. — Koníček: Potem, krví, svatá země! matka mužů velikých! Div hle! ještě žije plémě tvé po bouřích tolikých. Od Fr. Lad. Čelakovského. — Rebusy: 1. Střevíce. 2. Pohádka. 3. Nastává jaro. 4. Představený obce. 5. Podlaha. 6. Kordač. 7. Vaškovy námluvy. 8. Profiva. 9. Víra a naděje. 10. Lesní ženka. — Číselky: 1. . se ženou . . . 2. Rusalka. — Dělenka (od A. Chrousta): Had, hádka, Dán, Anka, hádanka. — Rozšiřovačky: 1. Basa, N, Inn, lín, klín. 3. D, do, don, Dnec. 4. R, ar, dar, Zadar (chybí v předu tečka).

Koníček.

J. Michálek.

		ch	vy		
sp	ř	Co	sp	ě	s
bys	vy	hl	co	ko	va
nej	ne	chle	roz	na	fi
mo	ko	na	hou		

Odsuvka.

L. Knytl.

Odděl, jsi-li rybář,
od ryby první písmeno.
Dostaneš tak ihned
nevelkého měsíce jméno.

Král. procházka.

D. Schröder, Peruc.

K	l	e	m	u	í.
e	o	o	n	n	s
m	n	í	f	e	e
	u	e	z	l	
	s	e			

Rebusy.

1.

100 ř

Orlík

○ ○
○ ím ○
○ ○

pa
pa
pa

T J

100KU.

2.

L R K

3.

Hlva,
S „

4.

P 500 — 0 — 500 — K — R

50 — 5 — 100 — 50 — 5 — R — IE.

Doplnovačka s taj.

A. Dvořák.

.	+	.	v	město v Polsku
.	+	.	k	spojka
.	+	.	r	křesťní jméno
.	+	.	s	epický útvar
.	+	.	s	pohoří
.	+	.	a	řeka v Itálii
.	+	.	l	biblické jméno
.	+	.	f	město
.	+	.	ň	živel
.	+	.	í	český hrad
.	+	.	l	druh železa
.	+	.	a	strom
.	+	.	y	pohoří
.	+	.	o	je průhledné
.	+	.	č	moravské město
.	+	.	k	pohyb
.	+	.	e	řeka v Čechách
.	+	.	n	křesťní jméno
.	+	.	š	malíř
.	+	.	s	spisovatel
.	+	.	r	řeka v Bavorsku
.	+	.	f	kov

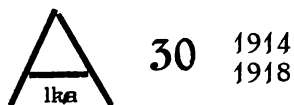
Zvratka.

Fuk.

I II III bývá obloha III II I

Rebus.

Fuk.

Ráček.

V. Konvalinka.

Řeka jsem já převeliká,
na mapě mě hledej;
čtena zpětně rybu značím,
zmáští se tím nedej!

Záměny.

Fuk.

1.

S D — známé město na po-
břeží,
s B — ostrov také tam kdes
leží.

2.

S — o — železo se v ní zpra-
cuje,
s — a — společenská místnost
sluje.

Rebusy.

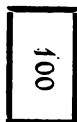
F. Keprť.

1.

S S S S

2.

část těla

Ráček.

J. Zmeškal.

Přímo sestra vládkyně z dáv-
ných dob,
zpětně však jedna z biblických
osob.

**Rebus
popisný.**

Fuk.

————> kněz
<———— kočovník
————> ————— čeká
odsouzenec

Výpustka.

— f F —

Když před zvíře „p“
dáte,
osobu tu hned
máte.

Rebusy.

L. K.

1.

K A

2.

NEDĚLE
PONDĚLÍ
ÚTERÝ

3.

4.

Roháče.

V. Dvořáček.

b	d	i	i	k	plyn
k	n	o	o		měsíc
r	r	s			zvíře
s	u				člen národa
ú					předložka

Rebusy.

Fuk.

1.

Mužské
jméno 000

2.

ŘŽ hradě
1000

3.

100.0 1000 OŘI 50 0 050+

4.

S50 (V) 1000 ĚC
zváž
potřeba ke
kulečníku.

Čtvercovka.

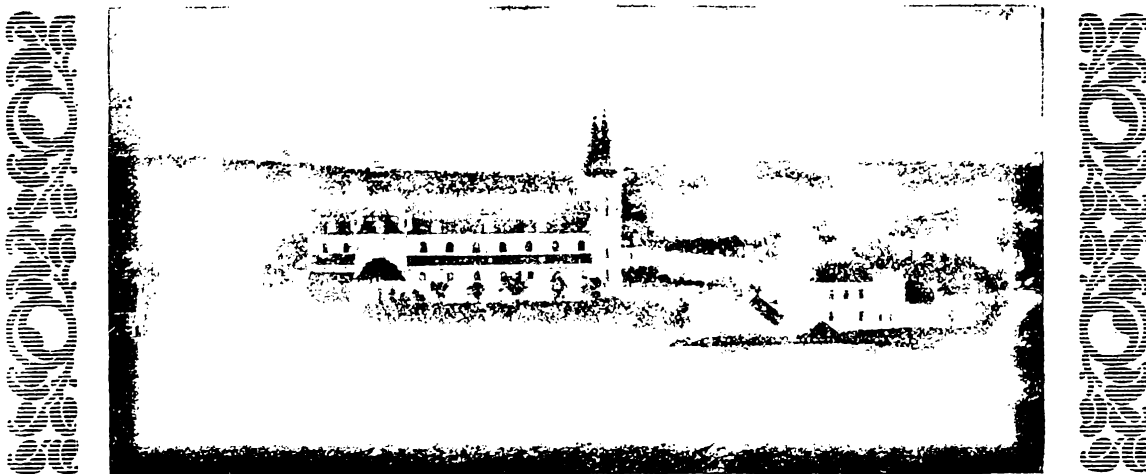
E. Zavadil.

a a a a Kmeny stromu obaluje,
r r r r jeden měsíc takto sluje;
ú ú o o z rána na květinách
bývá,
k n s b národa člen se nazývá.

Rodovka.

Ig. Janovský, Břest.

„On“ se zvolna líně pohybuje,
„Ona“ — schopnost duševní
tak sluje

CYRILOMETODĚJSKÝ VĚSTNÍK

Ferd. K. R o n e s :

Stojanův cyrilometodějský ideál a my.

Před dvěma lety prohlížel jsem Stojanovu korespondenci s Velehradem. Uzavírá půl století práce ve službách jediné velké myšlenky. V tom je velikost osobnosti Stojanovy jako všech duševních velikánů. Myšlenka Stojanova — pojal ji už v době šťastného mládí — tanula na mysli samým apoštolům slovanským, sv. Cyrilu a Metoději, ale tehdy lidská zloba způsobila, že vroucí jejich přání nebylo splněno. Slovanstvo netvoří dnes ani nábožensky jednotný celek a všechny dosavadní pokusy vedly jen málo k tomuto cíli.

Katolická víra převážné většiny našeho českého a slovenského národa, kulturní jeho zdatnost, upřímný, přátelský poměr k ostatním slovanským národům vzbudily naději v úspěšný náš zprostředkovatelský úkol mezi Západem a Východem a obojí kulturou, podmíněnou náboženstvím Kristovým. Obnovou staroslavného Velehradu zase oživena tradice slávského Betlema a vzácní mužové šířili svaté cyrilo-metodějské nadšení všude, kde žil zbožný slovanský lid. Jak slavné dny národní a náboženské posily prožíval Velehrad v jubilejních letech 1863 a 1885; kdy byly konány v Rusku přeskvělé cyrilo-metodějské oslavy a poslány vzácné dary svatyni velehradské!

O unionistickém poslání svého národa byl přesvědčen i Stojan. Jím formulovaná idea cyrilo-metodějská obsahovala dvě části — druhá je podmínkou uskutečnění první — totiž úsilí o sjednocení všech Slovanů v pravé víře a zachování a upevnění tohoto dědictví otců ve vlastním národě. Snaze takto pojaté odpovídaly i Stojanovy činy. Založil slovanský misijní Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, papeži schválený a vřele doporučený, zřídil velehradský ústav pro výchovu misionářů slovanských, svolával unionistické konference a sjezdy, jimiž se Velehrad stal světovým střediskem sjednocovacích snah. Náboženský život domácí prohluboval duchovními cvičeními, jejichž význam pochopil a jež podporoval jako nikdo do té doby. Stejně nabádal k náboženským poutím, k zachování zbožných lidových obyčejů a svérázu, k zakládání katolických spolků a náboženské práci v nich. Myšlenka poutních a exercičních domů našla v něm štěd-

rého mecenáše. »Stojanov« na Velehradě bude trvalým pomníkem jeho apoštolské, praktické horlivosti. Láska ke sv. věrozvěstům, Matce Boží, Eucharistii sálala z celé jeho bytosti, tak nábožensky zanícený chtěl mít kněžstvo i lid. Proto je vedl k posvátnému velehradskému ohni...

Z myšlenky cyrilo-metodějské mělo u nás povstati mohutné hnutí, svědčící o našem vědomí budoucího úkolu i schopnosti k jeho splnění. »Z myšlenky se stane hnutí,« poznamenává prof. J. Scheinost u příležitosti unionistického sjezdu, »jakmile tato myšlenka počne hýbat i myslí většího počtu lidí, tedy hlavami mas. Unionismus bude možno tedy nazvati hnutím jen v tom případě, rozburácí-li duši a myšlením národa, nebo aspoň značnou jeho část, povzbudí-li jeho energii a nadchne ho k činům. A unionismus, náboženské sjednocení dvou tak odlišných světů, dvou tak starých a svébytných kulturních forem, je tak ohromnou a přetvořující ideou, že musí působiti na každou jednotlivou duši a tedy i na život a myšlení národa, ovšem, bere-li se vážně. Nespoléhejme se pouze na kongresy a koncily lidí učených; nic velkého nelze v dějinách vykonati bez podpory kolektiva, ať utajené či zjevné. Sjednocovací pokusy velkých koncilů západních: lyonského a florentského, ačkoliv měly velmi příjemný průběh, nakonec ztroskotaly, poněvadž ušlechtilé snahy koncilů byly tehdy lidu cizí, přátelé unie na Východě neměli dosti silné opory ve svém národě, v lidu, jehož byli pastýři. — Unionistická inteligence, kněžstvo, hierarchie musí vzbuditi hlubokou odezvu svých snah v českém národě, v první řadě ovšem v českém katolictvu už proto, že dobře víme, jaká je síla kolektivní modlitby. Ten národ, z kterého se zrodí nejvíce nejschopnějších unionistických misionářů, nadšených a přesvědčených, poněvadž neustále posilovaných z pracovanou masou národa, ten národ, pravíme, už zde najde svoji odměnu, která v tomto případě mohla by převýšiti všechno očekávání.« (Srv. Rozmach, roč. II. 1924, str. 209 a další.)

Proto chtěl arcibiskup Stojan rozšířiti svůj slovanský misijní Apoštolát do poslední, i nezapadléjší víscky československé a volal do jeho služeb všechny složky katolického lidového hnutí. »Až budeme mít tři miliony členů v Apoštolátě a půl milionu katol. mládeže přistoupí ke Stolu Páně na úmysl sjednocení, teprve tehdy můžeme mluvit o vpravdě národním hnutí cyrilo-metodějském. A bylo by to možné, kdyby každý uvědomělejší katolík pro Apoštolát pracoval. Chceme a musíme do něho zapřáhnout i laiky, dávno o to pracujeme,« tak zněla milá, ale rozhodná slova Stojanova, když mne vybídl k cyrilo-metodějské práci mezi mládeží, zvláště mezi studenty, brzy po svém nastolení na arcibiskupský stolec sv. Metoděje. Na posledním světovém unionistickém sjezdu velehradském Apoštolát projektován jako mezinárodní spolek misijní a jeho rozšíření je důležitým postulátem sjezdovým. Zvláštní unionistická sjezdová vydání dvou časopisů se přimlouvají za brzké splnění tohoto Stojanova přání a přerovské »Právo« i »Rozmach« zdůrazňují, že světový Apoštolát musí se též u nás státi institucí všeobecnou, aby celý národ se stal apoštolským národem. Teprve až národ jeho úkol přijme za svůj úkol, nadejde pravý den činu.

Metropolita Stojan a jeho věrný druh v práci P. Jašek slibovali si rozšíření idey cyrilo-metodějské a Apoštolátu od katolických spolků a sdružení. V každém spolku měl býti založen odbor Apoštolátu, který by byl zároveň ohniskem náboženského vnitřního života a činnosti členů. Tak by myšlenka cyrilo-metodějská vyrostla v hnutí nejrychleji.

Na jejich vyzvání psal jsem první články o zakládání Studentských cyrilo-metodějských odborů (SCO) našeho Apoštolátu. Sám nejdp. arcibiskup zaslal v příčině SCO krásný přípis pracovní přerovské konferenci, kteréž se tehdy zúčastnil též P. Jašek. Studentské cyrilo-metodějské odbory (SCO) vzala do svého programu Cyrilo-metodějská liga akademická (CML), kteréž jest s Ústředím pečovati o provedení resoluce velehradského studentského sjezdu (roku 1924) o ustavení SCO ve všech našich SSS, kroužcích, Mariánských družinách, interních ústavech. V »Cyrilo-metodějském Věstníku«, příloze Jitra, byly vytyčeny programové směrnice i podrobný, konkrétní a praktický nástin celoroční činnosti

v SCO. (Viz »Cyrilo-metodějský Věstník«, přílohu 7. čís. Jitra, Ferd. K. Rones: »Rok cyrilo-metodějské činnosti v SCO.«)

Členové SCO musejí si vlastními přednáškami, jakož i referáty duchovního rádce nebo jiných pozvaných pracovníků osvojit vědomosti o Apoštolátě, významu unionistických snah, o životě a díle sv. věrozvěstů, o mužích o unii zasloužilých, dějinách rozkolu, jeho příčinách a následcích, o prostředcích sjednocovacích. Pravidelná apoštolátní modlitba a časté přijetí sv. svátostí má úmysl sjednocení Slovanů bude pramenem požehnání jejich činnosti a dokáže, že v našich SSS náboženský idealismus opravdu žije. Protože SCO mají přispěti ke zmohutnění cyrilo-metodějského hnutí v národě, pořádají za součinnosti celého SSS několikrát v roce důstojné cyrilo-metodějské oslavy, spojené se společným přijetím sv. svátostí a slavnostními akademii pro veřejnost s proslovem cyrilo-metodějským, zpěvy, hudbou a básněmi, živým obrazem. Těchto podniků užijí k hojnému rozšíření časopisu »Apoštolát«, který též sami členové (nejlépe pět členů jeden výtisk) odebírají a získávají co největšího počtu členů pro náš slovanský misijní spolek. (Informace jim dá sekretář Apoštolátu v Olomouci.) Této apoštolátské práci věnují členové SCO i svátky a hlavně prázdniny. O své činnosti referují svému orgánu, Cyrilo-metodějskému Věstníku při Jitře.

N. B.: Všimněte si při ustavování SCO minulých ročníků Jitra (přílohy), v nichž též najdete seznam literatury, thema přednášek atd.

Vladimirovič W. Novotnyj-F. K. Rones:

Co překáželo Rusku sblížit se nábožensky a kulturně se Západem.

(Myšlenky ruského konvertity.)

V prvních stoletích po rozkolu žila Rus stále ještě katolickým životem. Měla mnoho »bona fide« svatých, mnoho nadšených asketů i poustevníků. Pro tyto spravedlivé Bůh netrestal Ruska.

Život církevní pronikal tehdy celým zřízením státním. Vyšší hodnostáři církevní byli prvními rádci velkoknížat i carů, ba někdy stáli i v čele vlády. K prostým mnichům, proslulým toliko svatostí života, přicházeli carové pro radu a požehnání ve vážných politických chvílích a pokorně od nich vyslechli často trpkou pravdu. Vliv církve byl neomezený. Celý život státní děl se v jeho znamení. Církvi i vyššímu náboženskému vzletu ducha děkuje Rus za mnohé slavné stránky svých dějin. Tak tomu bylo kdysi. Milost Boží, náležející pravé církvi, zůstávala ještě v ruském pravoslaví, jako zůstává po nějaký čas živá míza v useknuté větvi stromu.

Kristus nepotrestal ještě tehdy Rusi, neboť vina rozkolu neležela na ní. Ruský lid přijal pokorně z Cařihradu křesťanství s církevním zřízením, v kterém bylo už sítě blízkého rozkolu. Ruská církev, věříc stále ve svou pravost, ve své »pravoslaví«, krok za krokem vzdalovala se od všeobecné — katolické církve, od víry svých otců, od víry sv. Vladimíra k hrubému caesaropapismu. Světská moc snaží se podrobiti si poněkud církev a využití jí pro své politické cíle. Svírá ji v těsný rámec byrokratismu, ničí její vliv na národ, až konečně vnutí jí nešťastnou ideu »třetího Říma« s carem — pontifex maximus — v čele. Za Petra I. církev ruská stala se úplně služkou vlády, slepě ochotnou sloužit ke všemu, vyžaduje-li toho zájem státu.

Životní míza vyprchala a větev — uschla. Na mrtvém těle ruské církve, zbavené milosti, zjevily se nesčetné hnisající rány — sekty. V době, kdy katolická církev se ustavičně rozvíjí a slavnostními prohlášeními sřeží a zdůrazňuje neporušené základy víry, bez nichž pravý křesťanský život je nemožný, ruská církev, jako autokefální část východní pravoslavné církve, marně kójí se nadějami na nový koncil. Mezi autokefál-

ními církvemi již dávno není bratrského míru a soužití. A tak konečný výsledek: národ ruský žije fakticky bez církve. Všude ho obklopují nesčíslné velkolepé chrámy — avšak mrtvé, bez milosti Boží je svlažující.

Intelligence oficiální církev ignoruje a kde prostý lid nenajde v ní plné ohlasu pro své duchovní potřeby, ztrácí úctu k neuvědomělému duchovenstvu a začíná »věřit svou věrou«, t. j. buď se uchyluje k různým sektám, buď dospívá k úplné náboženské lhostejnosti. Smutný obraz skýtají řady samého kněžstva. Velmi malý zlomek z něho zůstal »bona fide«. Důkazem toho — nynější bolševismus. Plody ustrnulosti ruské církve ukázaly se především na jejích služících. Je málo učených kněží na Rusi, kteří by souhlasili mezi sebou ve všech člancích víry. Jednota v učení ruských oficiálních bohoslovců je ještě menší. Tak na př. rozcházejí se v učení o »Filioque« (v učení o vycházení Ducha sv. od Otce, tedy v článku víry-dogmatě), v učení o podstatě církve, všeobecných sněmích a j. Jedni autorové přidržují se téměř dogmatiky katolické, druzí — úplně protestantské.

Bohudíky, dosud většina ruského národa, nejzdravější jeho jádro — obyčejný lid — vzdálený všech bohoslovných otázek — žije nevědomky věrou otců, věrou katolickou. V hloubi srdce, neurčitě, jako dávná vzpomínka, ozývá se víra v náměstka Kristova — v papeže i v Neposkvrněné Početí Panny Marie i v očištec. (Pročež poslední dvě dogmata prakticky žijí i v oficiální církvi.)

Ruský národ oddělovala od katolické církve nepřístupná zeď, která vadila konečnému sblížení s Římem. Caesaropapismus, poroba národa, jeho neuvědomělost a zaostalost — toť kameny kladené do této zdi v uplynulých stoletích. Ne jeden vložila do ní i sama ruská církev.

Měli jsme sice katolické sousedy — Poláky, kteří by byli nás mohli seznámit s katolickou církví, avšak na neštěstí patří vzájemný poměr Poláků a Rusů k nejsmutnějším stránkám našich společných dějin. Kalila je nekřesťanská nenávist k schismaticům i politické nepřátelství k »moskalům« na straně jedné, ruská náboženská nesnášenlivost k »polské« víře a umělé podněcování politických rozporů vládou na straně druhé. To vše bránilo pravdivému, objektivnímu poznání katolické církve, zvláště když ruské pravoslaví — jsouc v úplné závislosti na vládě — snažilo se vždy těžiště boje přenést na pole náboženské. Bylo tedy první seznámení s katolíky, celá století trvající, velmi neblahé. Znali jsme katolický národ, nepoznali však katolické víry.

Druhé seznámení bylo podobné. Rozumím jím vpád vojsk Napoleonových do Ruska, kdy naše chrámy byly zneuctěny, obrazy svatých na kusy trhány, svátostné způsoby pohazovány po zemi. Protože tito násilníci, bohužel, přináleželi katolickému národu — ovšem ještě neuzdravenému z revolučního bezbožectví — byly i jejich hříchy přičítány katolické církvi.

Ani z knih nemohli jsme si zjednatí aspoň přibližně věcnou představu o katolické církvi. Byli jsme od ní odděleni pravou čínskou zdí. Katolická literatura byla censurou přísně zapovězena. I dovoz některých svatých obrazů usedlým katolíkům v zemi, na př. »Srdce Ježíšovo«, byl pokládán, ne-li za státní přečin, jistě za skutek, směřující proti obecní mravnosti. Za to protestantská vydání knih, plná bájek o jesuitech, inkvisici atd., plnila naše studentské knihovny i veřejné čítárny. Byly to hlavně překlady z němčiny. Na sta protikatolických románů, původních i překladů, vládou všemožně podporovaných, sloužilo k štvanicím proti katolické církvi. V gymnasiích i na univerzitách učili jsme se dějepisu podle protestantských pramenů. Vzpomínáme dodnes oslavných hymnů na Lutera a Husa i stránek, číšících nenávistí proti zakladatelům katolických duchovních řádů a Sv. Otcí.

Z uzavřeného, skrytého života malého počtu v Rusku žijících katolíků bylo těžko soudit o katolické církvi.

Bohužel i přítomný styk náš s katolickými Poláky vyplňuje se novými fakty naprosté nekřesťanské nesnášenlivosti a zloby. Svobodný nyní stát polský napodobuje úplně metody carského Ruska a přenáší svůj politický odpor k »moskalům« na pole náboženské. Nedosti na tom, že jsou zavírány ruské pravoslavné chrámy, i na sjednocené řecké katolíky přenáší se slepě toto pronásledování. Mohli bychom o tom

podati neuvěřitelná fakta. Na jejich základě musíme doznati, že převážná část Poláků hrála dosud smutnou úlohu v díle církevního sjednocení. Příčina příkoří těch tkví zcela jistě v zanedbávání katolických zásad, příkazů lásky a katolické mravouky. Ruský národ, zvyklý soudit o všem konkrétně, usuzuje i z několika nehodných katolíků na celou katolickou církev, a přirozeně upadá tak do hrozné chyby, která se stala již historickou.

Nuže, nadešel čas povědět Rusku pravdu o katolické církvi, povědět, že katolická víra je vírou otcův. V ni věřili sv. Vladimír, sv. Olga, sv. patronové Ruska Boris a Gleb. Učení katolické církve — toť ono přírodní, pravé pravoslaví, po němž touží tolik ruských duší. Týž Ježíš Kristus i v Eucharistii a táž matka Boží pojí věřící obou církví. »Bogorodina«, kterou tak dětsky horoucně miluje ruský lid, jejíž přesvaté jméno okrášlil nesčíslnými něžnými písněmi a pověstmi, bude naším znamením, ona přivede Rus k svému Božskému Synu a jeho církvi.

My, věřící synové svaté Rusi, chceme nésti v duchu pokání a jako zkoušku se strany Boží to, co se sneslo v posledních letech na naši vlast. A zříme dílo Prozřetelnosti i v tom, že statisíce našich ruských bratří strádá v bídě mimo otčinu. Tak jsouce rozptýleni po celém světě, mohou viděti pravou tvář církve Kristovy, poznati duchovní život pravých katolíků a snažiti se zapomenout na ono dvoje neblahé historické seznámení s katolíky. Povinností pak všech pravých synů katolické církve jest pomoci nám k tomu, aby se splnilo Kristovo »ut omnes unum sint«. — Toto seznámení bude asi poslední a rozhodující. Prosíme Boha, aby Rusové uviděli v katolickém životě národů pouze semena pravé katolické víry a upřímné bratrské lásky.

Úkolem doby přítomné jest odstraňovati nahromaděné předsudky o budoucím církevním spojení a zdůrazňovat to, co nás spojuje. Sjezdy unionistické konají právě tu dílo neocenitelné. Nedorozumění bylo vždy spojeno už se slovem »unie«. Tkvělo v nedostatku správného pojetí slovanského, řcko-katolického obřadu. V ruské inteligenci hluboko zakořenil názor, že latinský obřad je totožný s katolickou věrou, že katolickou církev si nelze mysliti bez latinského obřadu. Řecké katolíky, »uniaty« zvané, jimž ritus ponechán, považují jen za »politický krok Říma«, aby byl »postaven most mezi katolickou církvi a pravoslavím, jinými slovy očištec pro pravoslavné duše před jejich úplným přijetím v lůno církve katolické, čti latinismu«. Tento názor — právě v Polsku populární — šířil mezi Rusy nedůvěru.

Šíření správných názorů o unii mezi emigrací nezůstává bez výsledku. Tak před časem seznámili jsme se v Lublani s hodným akademikem, kandidátem filosofie, ruským sektářem. Zajímal se velmi o katolickou církev a řekl nám jednou: »Rád bych se stal katolíkem, kdyby ve mně nebyla utkvěla tak mocná tradice. Nemohu přivyknout latinskému obřadu, nemohu se zřici svého národa, nemohu se žehnat latinským křížem.« Když pak k svému úžasu zvěděl, že toho netřeba, že v katolické církvi je též obřad slovanský, příbuzný jeho duši, že se může žehnat řeckým křížem, že láska k vlasti je mravní povinností každého katolíka, za několik dní se stal katolíkem a studuje dnes v Římě v řecké škole, aby se stal katolickým misionářem mezi ruskými bratry.

Slovy a činy lásky odstraňovat vše, co dosud bránilo sblížení a sjednocení Ruska s katolickým Západem, je veliký, svatý a odpovědný úkol dnešní doby.

C Y R I L O M E T O D Ě J S K Á H L Í D K A.

Dostala se nám do ruky zpráva o lublaňském unionistickém kongresu. Myslíme, že zprávy tyto budou zajímati naše čtenáře a podáváme tedy jejich obsah.

Unionistický sjezd v Ljublaně v Jugoslavii. Ředitel orientálního ústavu v Římě, P. Michael d'Herbigny T. J. pojednal o tematě: »Mystické tělo Kristovo.«

Povinnosti křesťanů je víc a více poznávati Krista. Ale nesmíme se spokojiti, abychom Ho po-

znávali a o Ném četli z dějin jen jako o jiných slavných mužích. Kristus žije dosud v církvi. Ona jest Jeho tělem, ona jest Jeho nevěstou, kterou miluje, jak píše krásně sv. Pavel. Poznání tohoto tajemného těla Kristova jest nauka, která nás spojuje s východními bratry. Tento svazek jednoty s Východem je třeba upevňovati. Kristus sám připravil církev, miluje ji (»sebe samého vydal za ni«), sdružuje v ní všechny, kteří mají být spaseni. V církvi složil bohatství zásluh a milostí svých, kte-

rými nás chce obohatit! »Dedit nobis filios Dei fieri« = »Dal nám, abychom se stali syny Božími.« »Theokracie i budoucnost církve.« (Bohovláda a budoucnost církve.) Církev Kristova má uskutečnití bohovládu na zemi, království Boží na zemi. Tak chápal církev i veliký biskup Strossmayer. Ruský filosof Solovjev napsal o tom celou knihu: Bohovláda (theokratie) není vláda kněží, ale panování Boha v zevnějším i osobním životě člověka. Tedy monarchie s pravou demokracií, která má svoji autoritu od Boha, má v Bohu svůj mravní i právní důvod a záštitu. Toto království Boží vzniká ze svobodného rozhodnutí jednotlivce a působí na vůli člověka, aby se stal dítkem Božím. »Nebudu vás už nazývat služebníky...«

Bůh jest Otcem naším, matkou jest církev. Cizím slovem: Theandristmus (= boholidství), poněvadž se stáváme účastní Božské přirozenosti. Ale to není moderní blud filosofický — pantheismus, jakési rozplynutí člověka v Božství, ani to není přemrštěný individualismus protestantů. Theandristmus je vyjádření v Kristu: »On se stal člověkem, ale zůstal Bohem; my se stáváme v církvi syny Božími, ale zůstáváme lidmi. Jako dítky Boží máme účast na nadpřirozeném životě Kristově, kterýž žije v církvi. Jsme údý živého těla, jehož hlavou jest Kristus. Tak mluví Písmo svaté, tak se vyjadřují svatí Otcové, tak prohlásil papež Lev XIII. i Pius XI., že spojení s Bohem spojuje všechny jako údý jedné církve. Toto spojení není jen morální, nýbrž skutečné, je to společenství v oživujícím principu církve, Duchu sv. (credo in Spiritum sanctum Dominum et vivificantem). Co je duše pro tělo lidské, je Duch sv. pro církev (sv. Augustin). On po vůli Kristově posvěcuje a sjednocuje členy církve sv. svátostmi: To platí o všech svatých svátostech, ale zvláště o sv. Eucharistii, Nejsv. Svátosti Oltářní, jak to duchaplně vykládá Solovjev ve své nauce o církvi. Je tedy právě nejsv. Svátost oltářní zvláštním symbolem i účinným prostředkem jednoty dítek Božích, bratří Kristových. Takovou jednotu Kristus nejenom připravoval, ale také formálně založil: pravil Petrovi: Pasce oves meas! a ne: Pasce ex ovibus meis — to znamená: Buď pastýřem všech ovci mých, a ne snad jen některých. Církev autokefální, jakými jsou církve rozkolné, zavádějí tolik hlav, kolik církví. Autorita papeže není snížením autority Kristovy, nýbrž jejím vyvýšením, zdůrazněním. Nestačí jen křest.

Kristus chce nás sobě připodobnit, žít v nás a tak vytvářet jednotu království Božího na zemi. Osud církve není mu lhostejným. »Šavle, šavle,« volal před Damaškem, »proč mne pronásleduješ?« A přece pronásledoval šavel mladou církev křesťanskou v Palestině! A na sklonku věků zase řekne Kristus: »Co jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili!« Tak mu záleželo na jednotě církve. Žítí v církvi tedy znamená spojení s Kristem Pánem jako s hlavou. Proto také sněm vatikánský zdůrazňuje přání, aby Kristus Pán rostl v poznávání i životě všech údů jednoho těla — církve.

Dr. Fr. Grivec přednášel o jednotě církve. Rozeznává se trojí jednotu církve: 1. jednotu víry, 2. kultu, 3. správy církve. V prvních dvou bodech s námi souhlasí i pravoslavní. Pokud se týká jednoty ve správě církve Kristovy, dělí církev Východní a Západní otázka primátu římského papeže. Učený pro-

fesor pravoslavný Glubokovskij tvrdí, že Řím má pouze primát historický a čestný (honoris), ale ne primát pravomoci (jurisdictionis). Podobně i jiní ruští bohoslovci, jako Lebedev a Bolotov, popírají božský původ prvenství Petrova: v čase prý povstal, v čase zase přestal! Pravoslavní vytýkají katolíkům, že nesprávně vykládají slova Kristova o primátu Petrově! A přece katolická teologie dokazuje primát prvenství římského papeže důvody dějinnými, výroky sv. Otců, rozhodnutím sněmů církevních a důkazy liturgickými; přitom ovšem odvolává se současně na Písmo svaté. Tím výklad slov Kristových o primátě Petrově nabývá bezpečné opory a jistoty pravdy. Východní bohoslovci tvrdí dále, že apoštolové byli všichni sobě rovni a že tudíž i jejich nástupcové, biskupové musejí býti sobě rovni. Jest pravda, všichni apoštolové byli sobě rovni potestate ordinis (ovšem platilo slovo Kristovo: »Jděte a učte... a křtíte... Komu odpustíte hříchy, budou mu odpuštěny«...) byli tedy rovni apoštolským ustanovením, mocí svátostnou, ale nebyli si rovni potestate jurisdictionis = svoji pravomocí, mocí jurisdikční. Jen Petrovi řekl Kristus Pán: »Pas ovce mé, pas beránky mé.« Význam slov Kristových nemožno dokazovat jen nějak theoreticky, nýbrž důvody dějinnými, jak to činí katolíci. Pravoslavní uvádějí proti primátu papeže nauku o mystickém těle Kristově. Jak ji správně rozuměti, pověděl předchozí řečník, P. d'Herbigny. Proti primátu papeže z ní neplatí však žádný důkaz, poněvadž je církev společenstvem viditelnou. Východní bohoslovci (na př. Losskij) učí konečně, že Kristus sám je vládcem, hlavou církve (principium monarchicum) a že člověk prý je nehoden, aby ho zastupoval na zemi. Proto prý východní církve drží se ve správě církvi principu družstevního (soborního). Theoreticky uvažováno, je ovšem každý člověk nehodným zastupovat Syna Božího na zemi. Nehodným je zrovna tak jednatel, jako nějaký sbor lidí. Ale to dlo tajemství Božích! Hlavní chybou východních bohoslovců je ta okolnost, že v nauce o církvi příliš daleko zacházejí, srovnávajíce církev, společnost sice viditelnou, ale přece nadpřirozenou, se společnostmi státními. Pravoslavní prof. Živojin Perič píše často, že autonomní (svéprávné) církve východní protivi se pojmu církve všeobecné, jednotné, jak ji chtěl mít Kristus.

Mladý jezuita, Belgičan, P. M. Viller, mluvil na téma: »Ideální vzor mnišského a kněžského stavu na řeckém Východě do 9. století.« Až do 9. stol. po Kristu byl způsob mnišského života různý: Ať to byli Anachoréty = poustevníci přísní — jako na př. sv. Antonín poustevník, samotář — anebo žili roztroušeně po Nitrii a Palestině za století pátého a šestého, ať to byli mnichové v Kapadocii a v byzantské říši po císaři Justinianu, bydlící v klášterích (coenobité), anebo ať se zavírali do samoty své cely, ať žili pod širým nebem, či na sloupích (stylitae), nebo se zámyslně dělali pošetilými — všeho toho mnišského života byl jediný cíl, to jest: křesťanská dokonalost ve smyslu evangelia. Možno ji nazývat různým pojmenováním: stálá modlitba, spojení s Bohem, rozjímání. Ale vždy společné má prvky: chudobu a odříkání, čistotu těla a nevinost duše, pokoru a poslušnost. A jeden duch oživuje všechny mnichy: chtějí být dědici mučedníků, poněvadž jest mučednictví nejvyšší dokonalostí. (Vita monastica — soror martyrii.) Z tohoto pojmání

mnišského ideálu vyplynul jakýsi protiklad života mnišského a kněžského. Mnich má se starat o spasení svoje, kněz má být především prostředníkem mezi lidmi a Bohem. Proto také mnichové netoužili po kněžství. Přece však kromě svých apoštolských modliteb, a nehledě k velikému vlivu jednotlivců, všichni mnichové zasvětili se službě církve. Lvi podíl měli v obraně její pravověrnosti proti monofysitům a obrazoborcům, konali skutky tělesného milosrdenství, ale zvláště apoštolská působnost byla vlastním polem kněží-mnichů. Ne bez příčiny zajiště přejala duchovní správa ve středověku téměř úplně do rukou mnišských, někdy i takových, které nepřijaly ani kněžského svěcení. Z řad mnišských byly obsazovány stolce biskupské, odtamtud povolávání byli také misijní. Tak mnichem byl i náš svatý Metoděj, mnichy poslal sv. Jan Zlatoústý misionovat do Fénicie. Zasluky mnišských řádů jsou opravdu veliké.

Jakýmsi dějinným pokračováním přednášky P. Villera jest přednáška **P. de Meester: »O klášterní disciplíně u Řeků a Slovanů po století IX.«** (P. Placidus de Meester je profesorem v řecké koleji v Římě a současně gen. prokurátorem belgické kongregace benediktinské. Zná život řádový ze studia i z vlastního názoru. P. M. d'Herbigny o něm prozradil, že studoval mniš. poměry na hoře Athos, kolébce života mnišského pro celé dlouhé období dějinné. Přednášce předepisla zásady, podle nichž se chce řídit: 1. Všimá si ústavů klášterních a ne lidí; ústavy jsou vždy účtyhodné — lidé však chybní. 2. Sympatie katolíků jenom vzrostou, povážíme-li, že neblahé slovo rozkolu, které proniklo už dávno laické i církevní kruhy, ještě po mnoho let ani nezaznělo ve zdech klášterních. 3. Je velmi užitečno srovnání mnišského života východního se současným tehdy životem mnichů západních. Kolébkou klášterního života byly: Palestina, hora Sinaj, hora Athos, hora Olymp a město Cařihrad. Nejslavnější jest ovšem Athos, zvaný horou svatou. Bylo tam na 300 klášterů. Proto papež Innocenc III. takovou chválu vzdal mnišské obci na hoře Athos. U Slovanů proslula jako středisko života klášterního města: Kyjev, Moskva a Petrohrad. Podle způsobu života rozeznávali se coenobitae (klášterníci), semicoenobitae a anachoretai (poustevníci). Představený kláštera slul igumen. Časem vytvořila se jakási hierarchie mnišská. Klášterní noviciát trval tři léta. Sliby skládali tři: čistoty, chudoby a poslušnosti. Konána i tělesná práce, třebaže většinou byl věnován život mnichů duchovnímu rozjímání, dobročinnosti k sirotkům, starcům a nemocným. Mezi jednotlivými kláštery byly navázány bližší styky. Platilo to zvláště o klášterech na hoře Athos. Řečník líčil z vlastní zkušenosti přísný život athoských mnichů. Ke konci projevuje přání, aby co nejvíce bylo šířeno poznání podivuhodné, vpravdě křesťanské tradice mnišské na Východě, jejich dějiny a osudy. Bude třeba vydat asketické spisy a životopisy mnichů východních, slavných učeností a svátostí. Bude tím staven také most mezi Západem a Východem. Mladý basilán, dr. Ivan Višaševič, rektor uniatského semináře ze Zagrebu: Vypočítal nejprve mnišské řady řeckoslovanského obrádu: 1. Nejstarší je řád sv. Basilia Velikého; má asi 305 členů. Patří k němu provincie: a) ruská se 16 kláštery, b) karpatsko-rusinská s dvěma kláštery v Československu. Noviciát je v Mun-

kači; c) provincie rumunská v Rumunsku. OO. Basiliáni pracují také ve Spojených státech severoamerických i v Kanadě. Řád má též ženskou větev. 2. Řád sv. Theodora Studidy, který byl obnoven zásluhou metropolity Szeptického. Má asi 260 členů a dva kláštery. Kromě toho vzniklo několik řesvojí činnosti »Služebnice Panny Marie«. — Řehole sv. Basilia má typické předpisy klášterní podle řeholních domů ženských, zvláště vynikají mezi nimi hole jerusalémské a athoské. Rozdělení mnichů ne děje se jako na Západě podle toho, zda složili jednoduché či slavné sliby, nýbrž podle dokonalosti v řeholním životě: Rasophori — na prvním stupni — nezavazují se ještě doživotními sliby. Teprve na druhém stupni (= microschemi) tak činí. Po třiceti letech zbožného života dostupují třetího stupně: megaloschemi. Nejprísrnější život vedou eremitai, jako na příklad na hoře Athos — život postu a trvalého mlčení. K tomuto stupni života řeholního jsou však připuštěni jen t. zv. megaloschemi, a to teprve po třech letech probačních. Představený více klášterů (nejméně 10) nazývá se archimandrita. Správa jednotlivých řádů je různá. Jsou-li kláštery pouze t. zv. dioecese, podléhají pravomoci biskupa dioecese. Kláštery zvané patriarchální mají nad sebou jen patriarchu.

O nynějším stavu církvi a obrádu východních přednášel assumptionista z Cařihradu, P. Rajmund Janin.

a) **K pravoslavným církvím byzantského obrádu patří:** 1. Slované s liturgickým jazykem staroslovanským:

I. **Slované:** 1. Ruský patriarchát v Moskvě (110 mil. členů), 2. Srbský patriarchát (5,602.227 členů), 3. Církev bulharská (4,200.000 členů), 4. Polská církev pravoslavná (2,800.000 členů), 5. Estonská církev pravoslavná (210.000 členů), 6. Litevská církev pravoslavná (138.000 členů), 7. Finská církev pravoslavná (50.000 členů), 8. Česká církev pravoslavná (72.696 členů — statistika nespolehlivá).

II. **Rumuni.** Patriarchát v Bukurešti (11,500.000 členů).

III. **Řekové:** 1. Patriarchát Cařihradský s 2 mil. 300 tis. členů, 2. řecká církev s 3,700.000 členů, 3. cyperský arciepisopát s 250.000 členů, 4. americký arciepisopát s 200.000 členů, 5. austrálský arciepisopát se 7500 členy, 6. kolonie s 50.000 členy.

IV. **Melchité** (s liturg. jazykem řecko-arab.): 1. Patriarchát antiochijský se 150.000 členy, 2. Patriarchát jerusalémský s 35.000 členů, 3. patriarchát alexandrijský se 110.000 členů, 4. arciepisopát sinajský se 100 členy, 5. kolonie s 15.000 členů.

V. **Georgijci:** Jejich katolikat čítá 2,500.000 členů.

VI. **Albánci:** s počtem 180.000 členů.

Všech pravoslavných obrádu byzantského jest tedy 144,595.855.

b) **Ke katolické církvi** obrádu byzantského se hlásí: 1. Řecká církev v Cařihradě a v Řecku s 1800. 2. Melchitská církev v Antiochii se 165.000. 3. Ital.-řecká církev s 82.000 členů, 4. Rusinská (ukrajinská) církev: a) v Haliči s 3,550.000 členů, b) v Československu s 552.638 členů, c) v Buko-

vině, Uhráč a v Bosně se 109.471 členy, d) v Americe s 830.000 členů; 5. Srbové — 31.660 členů, 6. Bulhaři — 6000 členů, 7. Rumuni v Americe — 1.450.000 členů, 8. Uherská církev — 25.000 členů.

Všech **katolíků** byzantského obřadu je 6.803.659. Připočteme-li k nim **pravoslavné** téhož obřadu, obdržíme úhrnný počet: 151.399.424 křesťanů, náležejících k obřadu byzantskému.

Z ostatních obřadů čítá: a) **Obřad arménský** s liturgickým jazykem staroarménským. Hlásí se k němu: 1. Církev gregoriánská s 3.000.000 členů, 2. Katolická církev se 105.000 členů. — b) **Obřad syrský** s liturgickým jazykem starosyrským. Užívají ho: 1. církev Jakobitská v Antiochii s 80.000 členů, 2. církev katolická v Antiochii se 45.000 členů. — c) **Obřad chaldejský** s liturgickým jazykem chaldejským. Hlásí se k němu: I. Chaldejci: 1. v církvi nestoriánské s 80.000 členů, 2. v církvi katolické se 60.000 členů; II. Malabaranci: 1. v církvi nestoriánské a jakobitské se 360.000 členů, 2. katolici se 447.488 členy. d) **Obřad maronický** s liturgickým obřadem syrským a arabským. Hlásí se k němu patriarchát v Antiochii se 350.000 členů. — e) **Obřad koptický** s liturg. jazykem koptickým a gezijským. Užívají ho: I. Koptové: 1. v pravoslavné církvi v Alexandrii se 750.000 členy, 2. v katol. církvi tamtéž s 25.000 členy; II. Etiopi: 1. v církvi monofysitské se 4.000.000 členů, 2. v církvi katolické s 20.000 členů.

Ve všech východních církvích jest celkem 160.721.912 křesťanů; z toho jest katolíků jenom 7.855.976, to jest 4.9%; rozkolníků pak 152.865.945 = 95.1%. Církev jsou většinou všechny autokefální, t. j. samostatné. Ve svém rozdělení cítí však potřebu společné autority církevní. Nazývají se mezi sebou sestrami, buhůžel vzájemný poměr nebývá vždy a všude sesterský. V mnohých otázkách církevní disciplíny tonou v nejistotě (na př. druhý sňatek kněžský, oprava kalendáře a pod.). Také výchova kléru je leckde nedostatečná! —av.

Pravoslavný arcibiskup přestoupil na katolictví. Arcib. Mozorov, hlava rus. pravosl. církve ve Vilně, uveřejnil prohlášení, že přestoupil na katol. víru. Jeho obrácení připisuje se hlavně unionistickému hnutí, jež má za účel spojit pravosl. církev s církví katolickou. Nedávno mnoho tisíc pravoslavných Rusů ve Vladivostoku i se svým duchovním přestoupilo na katolictví; četní ruští vyhnanci v Československu přestupují ke katolické církvi; v Bulharsku je v této věci silné hnutí, takže dá milý Pán Bůh, že Slované po stránce víry přece se sjednotí.

V časopise »Zprávy velehradské« hned v prvním úvodníku, nadepsaném »Myšlenka unionistická na postupu«, Ferd. Pokorný T. J. oceňuje veliký význam cyrilometodějských snah a práce v našem katol. studentstvu čsl. Není k tomu třeba bližšího rozboru. Necháme citovati pisatele samotného, pracovníka to na poli unionismu, jenž napsal tyto řádky:

»Loňský mezinárodní unionistický kongres velehradský byl skutečně mohutným projevem úsilí o sjednocení církví východních s Římem. Vidíme to zřejmě v jeho důsledcích. Všude, v kněžstvu i lidu, jeví se čimorodé nadšení. Zvláště třeba vyzvednouti, že naše mladá katolická inteligence staví se do prvních řad tohoto slovanského křížáckého tažení pro rozšíření království Kristova, Jmenuji Cyrilometo-

dějskou ligu akademickou, uvádím pravidelnou přílohu studentského »Jitra«, Cyr. met. věstník, časté články a stati o této otázce v »Lid. listech« a jiných časopisech z pera laiků, zejména Dra A. Fuchse.»

Tato pochvalná slova nechť jsou jen účinnou vzpruhou k další obětavé činnosti katol. studentstva na vinici našich Otců, velikých Apoštolů slovanských. VI. Dorazil.

S. C. O. budětež zakládány ve formě odborů, resp. kroužků hudebních, zpěvních, dramatických a tělocvičných. Samozřejmě, že S. C. O. má nade všemi význam prvořadý, časový a velmi důležitý. Zakládejme je. Věnujme více pozornosti kultuře cyrilometodějské přednáškami, četbou a náboženskými úkony, pěstujme slovanské jazyky, Apoštolat, akce unionistické a pod. Od studentstva čsl. má vycházeti iniciativa.

Stojanov. Za rok svého trvání »Stojanov« čestně splnil svůj úkol. Ve svých čistých, útulných pokojích hostil přes 2000 hostů, jimž vedle duševního pokoje poskytl i odpočinku tělesného a občerstvení sil k novým pracím pro Boha, církev a vlast. Do konce prázdnin — od začátku loňských — konáno v něm 27 duchovních cvičení a 2 pro studentky středoškolské v klášteře. Kněžských exercicií bylo 7; jedny sedmidenní (účastníků 26), troje třídní (139), 1 liturgické (57), dvoje čtyřdenní pro pracovníky ve spolcích (108). Celkem zúčastnilo se kněží z celé republiky 330. Na 2 duchovních cvičeních pro inteligenty a vysokoškolské studenty bylo 127, na 2 duch. cvič. pro železničáře 119, na 2 pro jinochy 306, na jednom duch. cvič. pro Omladinu (Dr. Žurek) 97, na jednom pro kostelníky 51, na jednom pro muže z venkova 14, na jednom pro ženy z měst 10, na jednou pro ženy z kruhů obchod. a továr. 12, na jednom pro vedoucí domácností 35, na jednom pro ženy z venkova 88, na jednom pro dívky z měst 21, na třech pro dívky z venkova 328, na dvou pro studentky z vyšších učelišť 212, na jednom pro učitelky 72, na dvou pro studenty středoškolské 320. Celkem na 29 duch. cvičeních bylo 2142 účastníků. Zjistěte pěkně to číslo, znázorňující rok blahodárné činnosti posmrtného díla dra A. C. Stojana, arcibiskupa. Zda tyto číslice zdárného působení »Stojanova« otevrou oči i kapsy těm, kteří do dneška obě zavírají a na »Stojanov« hledí nevšímavě.

Kupujte losy na Stojanov! Los jen 5 Kč! Či mají nás zahanbiti Němci, kteří v krátké době rozprodali 6000 tisíc losů na seminář? »Toho bohda nebude, aby král český z boje utíkal!« Toť budiž heslem: »Toho bohda nebude, aby Čechy, Morava a Slovensko nerozebraly si 400 tisíc losů po 5 Kč na sanaci a dobudování díla tak významného pro náboženský obrod národa a pro sloučení Slovanů!« Loterní výbor vznáší prosbu na všechny organizace: Orlů, Omladiny, živnostníků, Mariánských družin, III. řádu, zvláště pak na peněžní ústavy: Raiffeisenky, spořitelny, záložny, tanky, aby jak pro sebe objednaly losy, tak svým členům doporučovaly ke koupi. Též trafikanty lidové žádáme, aby si objednali losy do rozprodeje. Objednávky losů pošlete na děkanský úřad v Napajedlech. Tam bude 1. května 1926. Čest našeho národa žádá, aby losy byly rozprodány letos, aby tak nebylo třeba odkládati. Všem, kdož se přičinili nebo přičiní o rozprodej losů, vzdává »Pán Bůh zaplať« Výbor loterní.

PŘIHLÁŠKA

ku sjezdu katolického studentstva* a inteligence a konferenci slovanských kulturních pracovníků

*Přihlašuji se závazně k uvedenému sjezdu a prosím, aby mně byla
zaslána*

<i>*) studentská — nestudentská sjezdová legitimace.</i> <i>..... poukázek na noclehy</i> ze dne 28. června na 29. června, ze dne 29. června na 30. června, ze dne 30. června na 1. července, ze dne 1. července na 2. července. <i>Ubytování přejí si v soukromém bytě, klášteře, nic nenamítám proti hromadnému ubytování.</i> <i>..... poukázek na obědy</i> dne 28. června, dne 29. června, dne 30. června, dne 1. července. <i>..... sjezdových odznaků.</i> <i>..... lístků do divadla na den 28. června („Dalibor“ nebo „Prodaná nevěsta“) v ceně Kč</i> sedadlo, k stání (lože) v přízemí, sedadlo (lože) na 1. balkoně, sedadlo (lože) na 2. balkoně, sedadlo (k stání) na I. galerii, sedadlo (k stání) na II. galerii.	<i>Sjezdová legitimace</i> pro nestudenty stojí 10 Kč, pro studenty stojí 5 Kč. <i>Poukázky na noclehy</i> v soukromém bytě 5 Kč, při hromadném ubytování 2 Kč. <i>Poukázky na stravování</i> pro obědy 4 Kč. <i>Sjezdové odznaky 3 Kč.</i> <i>Lístky do divadla:</i> Lože v přízemí 140 Kč. Lože v I. pořadí 140 Kč. Lože v II. pořadí 100 Kč. Přízemí: Křeslo 50 Kč, sedadlo I. místo 25 Kč, sedadlo II. místo 22 Kč, k stání 10 Kč. I. balkon: sedadlo, I. místo 25 Kč, sedadlo II. místo 22 Kč. II. balkon: I. místo 22 Kč, II. místo 20 Kč. I. galerie: I. místo 16 Kč, II. místo 12 Kč, III. místo 10 Kč, k stání 5 Kč. II. galerie: I. místo 8 Kč, II. místo 7 Kč, III. místo 6 Kč, k stání 3 Kč.
--	---

**Zúčastním se zájezdu na Sázavu.*

Zvláštní přání:

Zřetelný podpis a přesná adresa:

*Příslušný obnos Kč posílám současně šekem poštovní spo-
řitelny (poštovní poukázku se nedoporučuje).*

Pozvání, program a přihlášku zašlete na adresy:

**) Nehodící se račte škrtnouti.*

Všem přátelům z řad inteligence a studentstva!

V době uvolnění víry a mravů, v době kulturního rozvratu, zároveň však v době touhy vybřednouti z těchto neblahých poměrů, pozvedáme svého hlasu ku všem věrným srdcím Kristovým, ku všem, kdož jsou vždy a všude hotovi Krista vyznávat, v Něho doufat a jej milovat.

Slyšte, kdo máte v lásce svůj lid, svou vlast, staroslavnou stověžatou Prahu, jak ona opět naléhavě zve Vás mezi své zdi, jak ona promluvit chce svými památkami k Vašemu srdci, byste si uvědomili, že obrození a sláva národa jen tam jest na postupu, kde víra a mravnost podle vzoru našich věrozvěstů sv. Cyrilla a Metoděje a knížete sv. Václava.

Žijeme v bezprostřední blízkosti vzácného tisícího výročí smrti sv. Václava a proto je naší svatou povinností starati se o to, abychom okamžiky ty oslavili hodně a důstojně velikého svého vzoru. K tomu je ovšem potřebí pilného a poctivého úsilí, vzorné a plodné práce.

Nechceme zůstat sami, chceme co nejvíce pomocníků, voláme také po jejich radě a rozvaze a z toho důvodu jsme se usnesli svolati

na dny 28. června—2. července 1926

Sjezd katolického studentstva a inteligence

s připojeným programem.

Nezůstali jsme však jen při tom, myšlenka vzbudit podobné obrodné hnutí i u ostatních našich spolubratří slovanských přivedla nás k tomu, abychom v rámcích sjezdu, jako jeho vyvrcholení, zařadili dále zvláštní

konferenci slovanských kulturních pracovníků,

která by obdobně programu československého uradila se a našla společné zásady, dle kterých by mezi slovanskými národy bylo působeno k tomu, aby Kristus Král usídlil se ve všech srdcích slovanských.

A proto jako k Vám s počátku, obracíme se nyní ku všem svým slovanským spolubratřím a prosíme: přijďte mezi nás, spojte se s námi, ať z malého seménka vzkvete mohutná lípa, která se zastkvěje nesčíslnými vonnými květy lásky k Ježíši Kristu.

Na shledanou ve stověžaté Matičce Praze!

Za:

Sdružení katolické inteligence: Ústředí katolického studentstva čsl.:

Dr. V. Janda. M. Vondráková. Dr. Plocek. JUC. Rozehnal. MUC. Pernický.

Českou Ligu Akademickou:

IngC. Cuhra. R.N.C. A. Vošahlík. JUC. Seibot.

Cyrlometodějskou Ligu studentskou:

Dr. J. Hronek.

PhC. V. Dorazil.

Moravana:

JUC. A. Drobný.

ПРОГРАММА

съезда католическаго студенчества и интеллигенции и конференціи славянскихъ культурныхъ дѣятелей.

Важное напоминание: Засѣданія съезда и конференцій по причинамъ техническимъ перенесены на срокъ отъ 28. іюня до 1. іюля 1926.

28 іюня 1926:

В 5 ч. вечера Молебень въ часовнѣ св. Вацлава въ кафедральномъ соборѣ св. Вита в Прагѣ IV. — Въ 7 ч. вечера торжественное представленіе опери Б. Сметаны „Далиборъ“ в народномъ театрѣ.

29. іюня 1926:

Въ 8 ч. утра торжественная литургія въ Страговскомъ храмѣ въ Прагѣ IV. Священнослуженіе совершить Его Преосвященство арх. Фр. Кордач; у органа и речен- томъ хоромъ госп. директоръ Ровень. — О 10½ ч. утра въ репрезентационномъ домѣ столичнаго города Праги (у прашной брани) въ Сметановомъ залѣ открытіе съезда

арх. Янды и привѣтствованія гостей. — Днемъ осмотръ Праги. — Въ 7 ч. вечера первая торжественная лекція депутата и каноника Свѣтлинска на тему „За возрожденіемъ народа“ (Сметановъ зал.). — Въ 8 ч. вечера академія (Сметановъ зал.).

30. іюня 1926:

Въ 7 ч. утра св. литургія въ храмѣ св. Креста (Прага II. На Прикопекъ). — Отъ 8—10½ ч. утра общегосударственная дѣловая конференція студентовъ (залъ Сладковскою въ репрезентационномъ домѣ). — О 2½ ч. дня конференція славянскихъ культурныхъ дѣятелей съ краткой программной лекціей арх. Янды: „Задачи вѣврующей славянской интеллигенціи“ съ волевыми предложеніями и преніями по указанной темѣ (залъ Сладковской). — Въ 8 ч. вечера вторая торжественная лекція арх. Дольжака на тему „За славой Чешско-словацкою государства“ (Сметановъ зал.)

P R O G R A M:

sjezdu katolického studentstva a inteligence a konference slovanských kulturních pracovníků.

Důležité upozornění: Vzhledem k technickým překážkám přeložena sjezdová a konferenční jednání na dny 28. června až 1. července 1926.

28. června 1926:

O 5. hod. odpolední adorace v kápí svatočlaviske ve velechrámu sv. Víta v Praze IV. O 7. hod. večer slavnostní představení v Národním divadle; opera od B. Smetany „Dalibor“.

29. června 1926:

O 8 hod. dopoledne slavná mše sv. ve Strahovském chrámu P. v Praze IV. Celebduje ndp. arcibiskup dr. Fr. Kordač, u varhan a zpěvy řídí p. řed. Woves. — O 1/211. hod. v Represenlačním domě hlav. města Prahy (u Prašné brány) ve Smetanové síni zahájení sjezdu drem Jandou a pozdravy hostů. — Odpoledne: Prohlídka Prahy. — O 7. hod. večer první slavnostní přednáška poslance a kanovníka Fr. Světlíka na téma „Za obrozením národa“ (Smetanova síň). O 8. hod. akademie (Smetanova síň).

30. června 1926:

O 7. hod. dopol. mše sv. ve chrámu sv. Kříže (Praha II., Na Příkopě). Od 8 do 1/211. říšská pracovní konference studentská (Sladkovského sál Represenlačního domu). O 11. hod. jubilejní valná hromada České ligy akademické (Sladkovského sál). — O 1/23. hod. odpo. konference slovanských kulturních pracovníků s krátkou programovou přednáškou dr. Jandy: „Úkoly věřící slovanské inteligence“ s volnými návrhy

a rozhovorem o uvedeném tematu (Sladkovského sál). — O 8. hod. večer druhá slavnostní přednáška dra Doležala na téma: „Za slávou čsl. státu“ (Smetanova síň).

Poznámka: Jednotlivé body programové přednášky, shrnuté v praktické řešení budoucí společné činnosti slovanské inteligence, budou pro účastníky konference vyhotoveny písemně; jednací řec; mateřská jednoho každého delegáta.

1. července 1926:

O 7. hod. dopol. mše sv. ve chrámu u Matky Boží před Týnem (Praha I., Staroměstské nám.). Od 8—10 hod. pokračování v říšské pracovní konferenci studentské. O 11. hod. valná hromada Ústředí katolického studentstva českého. — O 1/23. hod. odpo. pracovní konference katolické inteligence spojená s referátem dra Jandy: „O stavu dosavadních oslav tisícího výročí smrti sv. Václava“, volným rozhovorem o tomto tematě jakož i o obou slavnostních programových přednáškách. O 5 hod. valná hromada Sdružení katolické inteligence. — O 8. hod. večer přátelský večer na rozloučenou. Veškerá jednání toho dne jsou ve Sladkovského sále.

2. července:

Při dostatečném počtu přihlašek zájezd na Sázavu.

Poznámka: Veškerá jednání sjezdová jsou přístupna jen proti předložení sjezdové legítimace. Mimo divadla mají účastníci sjezdu ku všem jednáním a slavnostem vstup volný. Akademie dne 29. června je přístupna i neúčastníkům sjezdu za režijní příspěvek 5.—sedadlo a 2.—Kč k stání.

Примѣчаніе: Отдѣльные пункты программной лекціи, касающіеся практическаго рѣшенія совмѣстной дѣятельности славянской интеллигенціи будутъ изготавлены въ письменной формѣ языка дѣлопрощводства: родной каждаго делегата.

1. іюля 1926:

Въ 7 ч утра св литургія въ храмѣ Божіей Матери предъ Тынемъ (Прага I Старомѣстское намѣсте) — Од 8—10 ч. утра продолженіе общегосударственной дѣловой конференціи студентовъ — Въ 11 ч утра общее собраніе Центра чешскаго католическаго студенчества. — Въ 2½ ч. дня дѣловая конференція католической интеллигенціи соединенная съ докладомъ (рефератомъ) дра Янды: „О состояннѣи ознаменованія тысячной годовщины смерти св Бацлава“ съ волными преніями по этой темѣ, равно какъ и по

двумъ торжественнымъ программнымъ лекціямъ. — Въ 5 ч. дня общее собраніе соединенія католической интеллигенціи. — Въ 8 ч вечера прощальный пріятельскій вечеръ.

Всѣ засѣданія въ этотъ день в залѣ Сладковск

2 іюля 1926:

При достаточномъ количествѣ заявленій поѣздка и Сазаву.

Примѣчаніе: Всѣ засѣданія съѣзда открыты для предъавителей легитимаци съѣзда Участники съѣзда имѣють свободный доступъ на всѣ засѣданія и торжества кромѣ театра, Академія 29 іюня открыта и для лицъ не участвующихъ въ съѣзди при уплатѣ налогового сбора 5 К Мѣсто стоять 2 Кр.

P R O G R A M:

sastanka katoličkog djaštva i inteligencije i konferencije slavenskih kulturnih radnika:

Dne 28. juna 1926:

U 17. sati adoracija u crkvi sv. Vita. — U 19. sati slavnostna predstava u Narodnom Kazalištu opere B. Smetane „Dalibor“.

Dne 29. juna 1926:

U 8. sati slavnostna sv. misa g. nadbiskupa dr. Fr. Kordače u crkvi Strahovskog samostana; dirigira g. ravnatelj Woves. — U 10½ sati u Represantančnom domu u Smetanovoj dvorani otvaranje kongresa i pozdravi gostiju; popodne razgledanje Praga. — U 19. sati predavanje narodnog zastupnika Msgr. J. Světlika „Narodni preporodjaj“ (Smetanova dvorana). — U 20. sati akademija (Smetanova dvorana).

Dne 30. juna 1926:

U 7. sati sv. misa u crkvi sv. Križa na Příkopech. — Od 8—10½ sati državna pracovna konferencija djaštva u dvorani Sladkovskog u Represantančnom domu; u 11. sati jubilejna glavna skupština Češke Lige Akademické u dvorani Sladkovskog. — U 14½ konferencija slovanskih kulturnih radnika s predavanjem Dr. Jande: Zadelek religiozne slovanske inteligence sa diskusijom i predlozima. — Primedba: pojedine tačke

programskih predavanja biće u obliku praktičnih resolucija podeljena izmedju v konferencije. Svaki učastnik može mluviti na svom maternom jeziku. — U 20. sati druga slavnostna prednaška dr. Doležala: „Za slavu čsl. države“ (Smetanova dvorana).

Dne 1. jula 1926:

U 7. sati sv. misa u Tinskoj crkvi (Praha I, Staroměstské náměstí). — 8—10 sati nastavak drž. radne studentske konferencije (Svesu sastanci ovog dana u dvorani Sladkovskog). — 11. sati glavna skupština Centrale českog kat. djaštva. — 14½ radna konferencija kat. inteligence spojena s referatom Dr. Jande: „O proslavi hiljadugodišnjice smrti sv. Vavlava, kneza českog s razgovorima o tom predavanju kan i o obema programskim predavanjima. — U 17. sati glavna skupština organizacije kat. inteligencije. — U 20. sati prijateljski sastanak.

Dne 2. jula 1926:

Izlet na Sazavu, ako se prijavi dovoljan broj.

Primedba: Za pristup ku sastancima je potrebna legitimacija, Osim kazališta imaju učastniki ke svim sastancima slobodan pristup. Akademiji mogu prisustvovati i nečlenove konferencie, ako placaju za režijske troškove 2 Kč (stojište odnosno 5 Kč (sedište).

PROGRAMME:

du Congrès des étudiants et intellectuels catholiques et de la Conférence des travailleurs de culture slaves.

Avis important: Pour des raisons d'ordre technique, les réunions du Congrès et de la Conférence sont reportées jusqu'aux 28 juin au 1er juillet 1926.

Le 28. juin 1926:

17 heures adoration à la chapelle de St. Venceslas de la Cathédrale de St. Guy, Prague IV. — 19 heures représentation solennelle au théâtre National: „Dalibor“ de B. Smetana.

Le 28. juin 1926:

Matin: 8 heures messe solennelle à l'église de Strahov, Prague IV., célébrée par S. E., l'archevêque Dr. Fr. Kordač; orgues et direction des chants M. Woves. — 10 heures 30 m. ouverture du Congrès dans la salle de Smetana de la „Maison de représentation“ de la capitale Prague (près la Tour poudrière Prašná brána), discours du Dr. Janda, réception des hôtes. — **Après-midi:** visite de Prague. — **Soir:** 19 h. première conférence solennelle, prononcée par le Député Světlík sur le thème: „Pour la libération de la nation“ (salle Smetana). — 20 h. Soirée artistique (salle Smetana).

Le 30. juin 1926:

Matin: 7 heures messe à l'église de la Ste. Croix (Prague II, Příkopy). — De 8 à 10 h. 30 m. réunion de travail des étudiants de la république (salle Sladkovský de la „Maison de représentation“). — 11 h. assemblée générale jubilaire de la Ligue académique tchèque (salle Sladkovský). — **Après-midi:** 14 h. 30 m. réunion des travailleurs de culture slaves avec un bref discours de programme du Dr. Janda sur le thème: „Les tâches des intellectuels croyants slaves“, suivi des libres propositions et du débat sur ledit thème (salle Sladkovský).

Remarque: Les différents points du discours de programme, qui constituent les grands traits de la solution pratique de la future collaboration des intellectuels slaves, seront fournis aux participants par écrit. La langue des débats sera celle de chacun des délégués.

Soir: 20 h. seconde conférence solennelle, prononcée par le Dr. Doležal sur le thème: „Pour la gloire de l'État tchécoslovaque“ (salle Smetana).

1-er juillet 1926:

Matin: 7 h. messe à l'église de la Mère de Dieu de Týn (Prague I, Staroměstské nám.) — 8 à 10 h. suite de la réunion de travail des étudiants de la république. — 11 h. assemblée générale de la Centrale des étudiants catholiques tchécoslovaques. — **Après-midi:** 2 h. 30 m. réunion de travail des intellectuels catholiques, à laquelle le Dr. Janda prononcera un rapport sur l'état actuel de la célébration du millième anniversaire de la mort de St. Venceslas; suivra un débat sur ce thème ainsi que sur les deux conférences de programme solennelles. — 17 h. assemblée générale de l'Association des intellectuels catholiques. — **Soir:** 20 h. soirée amicale d'adieu. Toutes les réunions de ce jour auront lieu dans la salle Sladkovský.

Le 2. juillet 1926:

S'il y a suffisamment de participants, une excursion au châteaux de „Sázava“.

Remarque: Toutes les réunions du Congrès ne sont ouvertes qu'aux possesseurs des cartes d'identité du Congrès. A part les représentations théâtrales, les participants jouissent d'entrée libre à toutes les cérémonies. La soirée artistique du 29. juin sera ouverte également aux non congressistes moyennant un droit d'entrée de 5. cour. tsl. par place assis, et de 2. cour. tsl. par place debout.

